Bundel - Verenigde Vergadering van 5 juni 2025

00 Opening
- Oproepbrief VV 5 juni 2025

01 Vaststellen agenda
- Concept agenda VV 5 juni 2025

02 Lijst van besluiten en toezeggingen VV 10 april 2025
- Lijst van besluiten en toezeggingen VV 10 april 2025

03 Mededelingen

04 Insprekers

05 Vragenrondje

06 Stukken ter kennisname

B Bespreekstukken

B.01 Toelating commissielid-geen lid namens AWP
- Dossier 3511 voorblad
- Besluit tot toelating commissielid-geen lid namens AWP
- Bijlage: Onderzoeksverslag en advies commissie geloofsbrieven J.M. van Dalen 5 juni 2025

H Hamerstukken

H.01 Jaarstukken 2024

Bijlage 13 is nieuw. Deze bijlage ontbrak per abuis bij de stukken die voorlagen voor commissie BFO op 22 mei jl.
Bijlage 14 is het antwoord op de toezegging: 'De portefeuillehouder Ouwendijk zegt toe de 200 miljoen euro aan kredieten nader te specificeren' gedaan in de commissie BFO d.d. 22 mei jl.
- Dossier 3290 voorblad
- Voorstel: Jaarstukken 2024
- Bijlage 01: Ontwerp-jaarstukken 2024 Hoogheemraadschap van Delfland (DMS 2420693)
- Bijlage 02: Controleverklaring 2024 Hoogheemraadschap van Delfland WG (2427434)
- Bijlage 03: Accountantsverslag 2024 Hoogheemraadschap van Delfland (2427431)
- Bijlage 04: Advies Auditcommissie over de jaarstukken 2024
- Bijlage 05: Reactie D&H op het advies van de Auditcommissie
- Bijlage 06: Projectenoverzicht waterkeringen 2024
- Bijlage 07: Projectenoverzicht Watersystemen 2024
- Bijlage 08: Projectenoverzicht SGBP2 NEZ 2024
- Bijlage 09: Projectenoverzicht SGBP3 Mitigerende maatregelen 2024
- Bijlage 10: Projectenoverzicht vismigratie 2024
- Bijlage 11: Projectenoverzicht Waterketen 2024
- Bijlage 12: Overzicht subsidies
- Bijlage 13: Projectenoverzicht SGBP3 Waternatuur 2024
- Bijlage 14: Toelichting overzicht restantkredieten

H.02 Baggerdepot DGL Vlaardingen
- Dossier 3353 voorblad
- Voorstel: Baggerdepot De Groote Lucht Vlaardingen

H.03 Ontwerpbegroting 2026 Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009
- Dossier 3461 voorblad
- Voorstel: Ontwerpbegroting 2026 Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009
- Bijlage 1: Ontwerpbegroting 2026 GR Slibverwerking (DMS: 2423568)
- Bijlage 2: Slibverwerking jaarstukken 2024 (DMS: 2423569)
- Bijlage 3: Controleverklaring jaarrekening 2024 GR Slibverwerking (DMS: 2423571)
- Bijlage 4: Reactie VV GR Slib Ontwerpbegroting 2026 (DMS: 2423574)

H.04 Bijstelling Investeringsplan en Krediet project 'Beter Benutten Bergsluis' na afronding voorlopig ontwerp
- Dossier 3417 voorblad
- Voorstel: Bijstelling IP en Krediet project 'Beter Benutten Bergsluis'
- Bijlage 1: Overzichtskaart project

H.05 Kennisnemen Kaderbrief 2026 RBG

Dossier 3455 voorblad

Voorstel: Kennisnemen Kadernota 2026 RBG

Bijlage: Kadernota 2026 RBG

H.06 Zienswijze op ontwerp programmabegroting 2026 GR Aquon en kennisname van jaarstukken 2024 GR Aquon

Dossier 3440 voorblad

Voorstel: Zienswijze op ontwerp programmabegroting 2026 GR Aquon en kennisname van jaarstukken 2024 GR Aquon

Bijlage 1: Brief aan het DB Aquon (DMS 2421584)

Bijlage 2: Ontwerp programmabegroting 2026 van Aquon (DMS 2424757)

Bijlage 3: Jaarstukken 2024 van Aquon met waarmerk accountantsverklaring (DMS 2425764)

Bijlage 4: Accountantsverslag bij jaarstukken 2024 van Aquon (DMS 2425763)

S Sluiting

Hoogheemraadschap van Delfland

Aan de leden van de verenigde vergadering

DELFT
28 mei 2025

ONDERWERP
oproepbrief verenigde vergadering 5 juni 2025

Beste leden,

Hiermee roep ik u namens de voorzitter op voor de bijeenkomst van de verenigde vergadering die zal worden gehouden op **donderdag 5 juni**, aanvang **9.00 uur**.

Deze bijeenkomst zal plaatsvinden in de VV-zaal van het Gemeenlandshuis, Phoenixstraat 32 in Delft.

Als u verhinderd bent de verenigde vergadering bij te wonen, verzoek ik u vriendelijk een bericht te sturen naar: verenigdevergadering@hhdelfland.nl.

Met vriendelijke groet,

I.D.M. Elfferich-Rodenburg
Griffier

Concept Agenda Verenigde Vergadering

Datum 05-06-2025
Tijd 9:00 - 11:00
Locatie GLH: 1.38 / VV zaal
Voorzitter Daverveldt, P.H.W.M. (DB)

Punt	Onderwerp
00	**Opening**
01	**Vaststellen agenda**
02	**Lijst van besluiten en toezeggingen VV 10 april 2025**
03	**Mededelingen**
04	**Insprekers**
05	**Vragenrondje**
06	**Stukken ter kennisname**
B	**Bespreekstukken**
B.01	Toelating commissielid-geen lid namens AWP
H	**Hamerstukken**
H.01	Jaarstukken 2024
H.02	Baggerdepot DGL Vlaardingen
H.03	Ontwerpbegroting 2026 Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009
H.04	Bijstelling Investeringsplan en Krediet project 'Beter Benutten Bergsluis' na afronding voorlopig ontwerp
H.05	Kennisnemen Kaderbrief 2026 RBG
H.06	Zienswijze op ontwerp programmabegroting 2026 GR Aquon en kennisname van jaarstukken 2024 GR Aquon
S	**Sluiting**

CONCEPT

Lijst van besluiten en toezeggingen van de openbare Verenigde Vergadering, bijeen op 10 april 2025.

Aanwezig: dr. P.H.W.M. Daverveldt (dijkgraaf), ir. P.C. Janssen (secretaris), N.J. Dijkshoorn-van Dijk (BBB), ing. R. Tieman (BBB), D. Siskens (BBB), M.V. Weterings (BBB), J. van Bruggen (VVD), P. Ouwendijk (VVD), F. Örgü (VVD), L. Waasdorp (VVD), A. Wijbenga (Water Natuurlijk), M. Vissers (Water Natuurlijk), ir. A.M.F. Jenniskens (Water Natuurlijk), I.B.M. Opdam (Water Natuurlijk), P. Kiela (PvdA), drs. L. Zandstra (PvdA), mr. B.P. den Butter (PvdD), ir. J.B. Simon (PvdD), ir. S.E. Onderdelinden BSc (PvdD), dr. ir. A.J. Middendorp (AWP voor water, klimaat en natuur), J.A. Heijboer (AWP voor water, klimaat en natuur), drs. A.M.C. van Hagen-Van Rooijen (AWP voor water, klimaat en natuur), drs. M.E.H. Koop (CDA), ir. M.H.P. Jansen (CDA), R. de Mos (Belang van Nederland), mr. Y.L. Lont (ChristenUnie-SGP), A.C.J. van Winden (Categorie Ongebouwd), R.H.R. Sunder (Categorie Ongebouwd), drs. S.C.P. van Boxmeer (Categorie Natuurterreinen), drs. J.W. Jannink (Categorie Natuurterreinen).

Afwezig: L.D. Verheij (BBB), M. Heijs (PvdA).

Link naar beluisteren van de vergadering: Vergadering Verenigde Vergadering 10-04-2025 Hoogheemraadschap van Delfland

Agenda punt	Onderwerp	Terugkoppeling en besluiten	Toezeggingen (+ termijn)	Portefeuillehouder
00	Opening	9:00 uur De heer Verheij (BBB) en mevrouw Heijs (PvdA) zijn afwezig.		
01	Vaststellen agenda	Agendapunt B.02 Besluitvorming Voorkeursalternatief Waterzuivering Vergulde Hand wordt een hamerstuk. Meerdere fracties kondigen een stemverklaring aan. De Mos (BVNL) kondigt mede namens BBB een motie vreemd aan over het gebruik van X. De agenda wordt vastgesteld.		

02	Lijst van besluiten en toezeggingen VV 13 februari 2025	Vastgesteld		
03	Mededelingen	Koop (CDA) doet de volgende mededelingen: - Petit fours worden uitgedeeld vanwege de 100e Rainlevlr. - Er is een nieuwe gedragscode beheer en onderhoud. - De brief over implementatie van het nieuwe baggerbeleid komt binnenkort. Van Boxmeer (Natuurterreinen) heeft de volgende mededelingen: - Hoge normoverschrijdingen gewasbeschermingsmiddelen in Oude Lierpolder, Oude Polder van Pijnacker en Waterberging Kraaiennest. De herkomst van de stoffen wordt nagegaan. - Voortgangsrapportage en onderliggende waterkwaliteitsrapportage komen in juli. Dat is vanwege het later beschikbaar komen van meetresultaten en het duiden daarvan. Daverveldt (dijkgraaf) doet de volgende mededelingen: - Roept de aanwezigen op zich aan te melden voor de Bestuursconferentie op 8 mei		

		als zij dit nog niet gedaan hebben. - Terugkoppeling resultaten extra metingen. In mei worden in twee commissies stukken behandeld aangaande onze metingen en handhaving. Vergadering is op verzoek van Middendorp (AWP) geschorst van 9:17 tot 9:24 uur. Naar aanleiding van de tweede mededeling van Daverveldt kondigt Middendorp (AWP) mede namens Water Natuurlijk, PvdA en PvdD een motie vreemd aan over vergroten pakkans. De motie wordt na een stemming aan het eind van de vergadering behandeld.		
04	Insprekers	-		
05	Vragenrondje	-		
06	Stukken ter kennisname	-		
B Bespreekstukken				
B.01	Besluit tot toelating commissielid geen-lid namens Water Natuurlijk	De voorzitter neemt de belofte af bij mevrouw A.A.M. Roholl, welke zij aanvaardt met het uitspreken van: dat verklaar en beloof ik.		
B.02	Besluitvorming Voorkeursalternatief Waterzuivering Vergulde Hand	Wordt als hamerstuk afgedaan.		
B.03	Nota Reserves en Voorzieningen 2025	Heijboer (AWP) dient mede namens PvdA een motie in waarmee het college verzocht wordt om de egalisatiereserve		

		‘gebouwd’ en ‘huishoudens’ weer op te nemen in de nota reserves en voorzieningen. Ouwendijk (portefeuillehouder) ontraadt namens het college de motie. Heijboer (AWP) houdt de motie aan. Het besluit wordt met algemene stemmen aangenomen.		
B.04	Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2025	Eerste termijn Er worden vijf amendementen ingediend: 1. Zandstra (PvdA): over de mogelijkheid om onderwerpen te agenderen in de commissie; 2. Zandstra (PvdA): over het eerst agenderen van een motie vreemd in de commissie; 3. Örgü (VVD) mede namens BBB, Ongebouwd en BVNL: over het aantal commissieleden per fractie; 4. Lont (CU/SGP): over het opnemen van regels voor de formatie; 5. Weterings (BBB) mede namens CDA, Water Natuurlijk, Natuurterreinen, AWP, VVD, Ongebouwd en BVNL: over het recht van commissie- en VV-		

		leden om vragen te stellen aan insprekers. Verschillende fracties steunen de inhoud van de verschillende amendementen, maar willen het RvO duidelijk en overzichtelijk houden en geven aan dat dit in een nota van toelichting zou kunnen. Tweede termijn De amendementen worden in stemming gebracht. De uitslag is als volgt: 1. Dit amendement wordt verworpen met 2 stemmen voor (PvdA) en 26 stemmen tegen. 2. Dit amendement wordt verworpen met 2 stemmen voor (PvdA) en 26 stemmen tegen. 3. Dit amendement wordt verworpen met 11 stemmen voor (BBB, VVD, Ongebouwd en BVNL) en 17 stemmen tegen. 4. Dit amendement wordt verworpen met 2 stemmen voor (CU/SGP en CDA met uitzondering van de hoogheemraad) en 26 stemmen tegen. 5. Dit amendement wordt met algemene stemmen aangenomen. Het besluit wordt met algemene stemmen aangenomen.	In een volgend fractievoorzittersoverleg wordt besproken of een nota van toelichting noodzakelijk is.	Daverveldt

H Hamerstukken				
B.02	Besluitvorming Voorkeursalternatief Waterzuivering Vergulde Hand	Stemverklaringen van Jenniskens (Water Natuurlijk), Van Bruggen (VVD), Jannink (Natuurterreinen), Lont (CU/SGP), Jansen (CDA), Van Hagen (AWP), Siskens (BBB), Sunder (Ongebouwd), Simon (PvdD), Zandstra (PvdA). Vastgesteld.		
H.01	Besluitvorming opties bescherming NEZ tegen vraat rivierkreeften Delfland	Het voorstel wordt aangenomen met 25 stemmen voor en 3 stemmen tegen (PvdD).		
H.02	Controleverordening	Vastgesteld		
H.03	Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie 2025	Vastgesteld		
H.04	Nota Activabeleid 2025	Vastgesteld		
H.05	Benoeming commissielid-geen lid namens AWP	De heer J.M. van Dalen Vastgesteld		
H.06	Besluit ontslag op eigen verzoek commissielid-geen lid	Commissielid T.S.M. Cliteur Vastgesteld		
	Motie vreemd: pakkans handhaving waterkwaliteit	Voorzitter: R. Tieman Motie ingediend door Middendorp (AWP) mede namens PvdA, Water Natuurlijk en PvdD met het verzoek aan het college om concrete voorstellen aan te dragen voor een hogere pakkans en hierover te communiceren. Daverveldt (dijkgraaf) ontraadt namens het college de motie want overbodig.		

		De vergadering is op verzoek van Middendorp (AWP) geschorst van 11:20 tot 11:30 uur. De vergadering is op verzoek van het college geschorst van 11:32 tot 11:40 uur. Daverveldt (dijkgraaf) geeft aan dat het college het belangrijk vindt dat de pakkans vergroot wordt, daarom doet het college continu voorstellen om dit te bereiken. Deze liggen volgende commissieronde voor. De motie wordt door de indiener gewijzigd (begroting 2026 wordt gewijzigd in kadernota 2026) en aangehouden tot de volgende VV.	Het college is continu bezig met het verbeteren van de pakkans en gaat hierover volgende commissieronde met de VV in gesprek.	Daverveldt en Van Boxmeer
	Motie vreemd: gebruik van X	Voorzitter R. Tieman Motie ingediend door BVNL, BBB en Ongebouwd. Daverveldt (dijkgraaf) ontraadt namens het college de motie. Stemverklaring Weterings (BBB). Voorzitter P.H.D. Daverveldt De motie wordt verworpen met 10 stemmen voor (BVNL, BBB, VVD met uitzondering van hoogheemraad), Ongebouwd) en 18 stemmen tegen.		
Sluiting				

S	Sluiting	De voorzitter sluit de vergadering om 12:04 uur.		

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	3511
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	B.01
Titel	Toelating commissielid-geen lid namens AWP

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	**5 juni 2025**

Voorgesteld besluit

De heer J.M. van Dalen toe te laten als commissielid, zijnde geen lid van de verenigde vergadering namens AWP.

Onderwerp	Toelating commissielid-geen lid namens AWP
Versienummer	1
Dossiernummer	3511
D&H datum	N.v.t.
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

De heer J.M. van Dalen toe te laten als commissielid, zijnde geen lid van de verenigde vergadering namens AWP.

2) Aanleiding

De verenigde vergadering heeft op 10 april 2025 de heer J.M. van Dalen benoemd als commissielid geen-lid namens AWP.

De geloofsbrievencommissie heeft na benoeming de geloofsbrieven van de benoemde onderzocht en geconstateerd dat er geen belemmeringen bestaan voor toelating van het benoemde commissielid geen-lid.

Voorgesteld wordt de benoemde toe te laten als commissielid geen-lid.

3) Beoogd effect

Commissieleden geen-lid kunnen na toelating hun taak in de commissies van het Hoogheemraadschap van Delfland uitoefenen.

4) Kernboodschap

Na een positief besluit van de VV en het afleggen van de verklaring en belofte kunnen commissieleden geen-lid hun taak in de commissies van Delfland uitoefenen.

5) Historie – eerdere besluitvorming

De VV heeft de heer J.M. van Dalen op 10 april 2025 benoemd tot commissielid geen-lid van de vereniging vergadering.

6) Regelgeving en Beleid

Op grond van artikel 4.3 tweede lid Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2025 mogen per fractie, in totaal voor alle commissies, maximaal 3 niet VV-leden als commissielid worden voorgedragen en benoemd.

In artikel 4.4 Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2025 is de zittingsduur bepaald van de commissieleden geen-lid, te weten gelijk aan de zittingsperiode van de leden van de verenigde vergadering.

7) Financiën

Commissieleden geen-lid ontvangen 145,01 euro per bijgewoonde commissievergadering ten laste van het waterschap (artikel 4.4.1 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers).

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

Dossiernummer: 3511

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

N.v.t.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Op de website van het Hoogheemraadschap van Delfland worden na de toelating de commissieleden geen-lid vermeld.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na een positief besluit van de verenigde vergadering legt de heer J.M. van Dalen op 5 juni 2025 de verklaring en belofte af.

14) Bevoegd orgaan

De verenigde vergadering besluit over toelating van commissieleden geen-lid.

15) Toelichting

N.v.t.

16) Bijlagen

Onderzoeksverslag en advies commissie geloofsbrieven J.M. van Dalen

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Toelating commissielid-geen lid namens AWP
Dossiernummer	3511

De verenigde vergadering van Delfland,

Overwegende dat:
- De verenigde vergadering de betrokkenen heeft benoemd als commissielid geen-lid
- De geloofsbrievencommissie positief heeft geadviseerd over toelating

Gelet op:
Artikel 4.3 Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2025

Besluit:

De heer J.M. van Dalen toe te laten als commissielid, zijnde geen lid van de verenigde vergadering namens AWP.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 5 juni 2025.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Advies van de geloofsbrievencommissie voor 5 juni 2025 inzake het onderzoek van de geloofsbrieven van de benoemde commissieleden, zijnde geen-lid van de verenigde vergadering.

Aanleiding
Het algemeen bestuur van Delfland, de verenigde vergadering, bestaat uit 30 leden. De leden nemen deel in de commissies van het Hoogheemraadschap van Delfland. Ook niet-leden mogen als commissielid worden voorgedragen en benoemd.

Voor toelating van de commissieleden, zijnde geen-lid van de verenigde vergadering, gelden gelijke voorwaarden als voor de leden van de verenigde vergadering.

Regelgeving
Met betrekking tot het onderzoek zijn artikelen 31 en 33 van de Waterschapswet en artikel 5.4 van het Reglement van orde VV en commissies Delfland (hierna 'RvO') van toepassing.

Bevoegd orgaan
De verenigde vergadering is bevoegd om over de toelating van de benoemden te beslissen. Het algemeen bestuur onderzoekt de geloofsbrieven en gaat na of de benoemden aan de vereisten voldoen, gelet op artikel 31 en 33 van de Waterschapswet geen onverenigbare betrekkingen vervullen en beslist omtrent de geschillen welke met betrekking tot de geloofsbrieven kunnen rijzen.

Overeenkomstig artikel 6.2 lid 2 van het RvO zijn de heren D. Siskens, J.B. Simon en J.W. Jannink bij loting gekozen als leden van de geloofsbrievencommissie. Een door de secretaris aangewezen medewerker heeft de commissie overeenkomstig artikel 6.2 lid 4 van het RvO bijgestaan. De commissie brengt op grond het bepaalde in artikel 3.1 lid 2 verslag uit aan de verenigde vergadering en geeft daarbij advies over het te nemen besluit.

Onderzoeksverslag
De commissie heeft de geloofsbrieven van de heer J.M. van Dalen onderzocht en beoordeeld. De geloofsbrievencommissie is nagegaan of de benoemde aan de vereisten van het commissielidmaatschap geen-lid voldoet en geen onverenigbare betrekkingen vervult.

Uit het onderzoek van de geloofsbrievencommissie is wat betreft het in het bestuursvoorstel genoemde commissielid, geen-lid niet gebleken van betrekkingen bedoeld in artikel 31 van de Waterschapswet. Gelet op artikel 33 van de Waterschapswet en de overlegde gegevens heeft de commissie geconcludeerd dat er voor wat betreft het commissielid geen-lid geen sprake is van betrekking als in dit artikel bedoeld.

Advies
Gezien het voorstaande adviseert de geloofsbrievencommissie om de heer J.M. van Dalen toe te laten als commissielid, zijnde geen-lid van de verenigde vergadering.

De commissie geloofsbrieven,

D. Siskens J.B. Simon J.W.Jannink

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	3290
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	H.01
Titel	Jaarstukken 2024

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	**5 juni 2025**

Voorgesteld besluit

1. De jaarstukken 2024 bestaande uit het jaarverslag 2024 en de jaarrekening 2024 vast te stellen;
2. Het voordelig exploitatieresultaat € 10,4 miljoen als volgt te bestemmen:
a. € 6,3 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar;
b. € 3,5 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve baggerwerkzaamheden;
c. € 0,6 miljoen toe te voegen aan de tariefdempingsreserve watersysteembeheer;
3. Ten aanzien van de investeringen en onderhanden werken als volgt te besluiten:
a. Het afvoeren van investeringsplannen voor een bedrag van € 3,6 miljoen en beschikbaar gesteld krediet voor een bedrag van € 3,8 miljoen conform bijlage I – Geactiveerde projecten 2024 van de jaarstukken 2024;
b. Het overbrengen van onderhanden werk naar gereedgekomen werken voor in totaal een bedrag van € 38,7 miljoen conform bijlage I – Geactiveerde projecten 2024 van de jaarstukken 2024;
c. Het overbrengen van de restantkredieten naar 2025 voor een totaalbedrag van € 203,2 miljoen conform bijlage II- Restantkredieten van de jaarstukken 2024;
4. Kennis te nemen van de controleverklaring en het accountantsverslag van de externe accountant Deloitte bij de jaarstukken 2024;
5. Kennis te nemen van het advies van de auditcommissie;
6. Kennis te nemen van de reactie van D&H op het advies van de auditcommissie;
7. Kennis te nemen van de projectenoverzichten waterkeringen, watersystemen, SGBP2 NEZ, SGBP3 Waternatuur, SGBP3 mitigerende maatregelen, vismigratie en waterketen;
8. Kennis te nemen van het overzicht subsidies.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Jaarstukken 2024
Versienummer	Versie VV 5 juni 2025
Dossiernummer	3290
D&H datum	dinsdag 6 mei 2025
Wijze agenderen	Openbaar

1. Het gevraagde besluit

1. De jaarstukken 2024 bestaande uit het jaarverslag 2024 en de jaarrekening 2024 vast te stellen;
2. Het voordelig exploitatieresultaat € 10,4 miljoen als volgt te bestemmen:
    a. € 6,3 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar;
    b. € 3,5 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve baggerwerkzaamheden;
    c. € 0,6 miljoen toe te voegen aan de tariefdempingsreserve watersysteembeheer;
3. Ten aanzien van de investeringen en onderhanden werken als volgt te besluiten:
    a. Het afvoeren van investeringsplannen voor een bedrag van € 3,6 miljoen en beschikbaar gesteld krediet voor een bedrag van € 3,8 miljoen conform bijlage I – Geactiveerde projecten 2024 van de jaarstukken 2024;
    b. Het overbrengen van onderhanden werk naar gereedgekomen werken voor in totaal een bedrag van € 38,7 miljoen conform bijlage I – Geactiveerde projecten 2024 van de jaarstukken 2024;
    c. Het overbrengen van de restantkredieten naar 2025 voor een totaalbedrag van € 203,2 miljoen conform bijlage II- Restantkredieten van de jaarstukken 2024;
4. Kennis te nemen van de controleverklaring en het accountantsverslag van de externe accountant Deloitte bij de jaarstukken 2024;
5. Kennis te nemen van het advies van de auditcommissie;
6. Kennis te nemen van de reactie van D&H op het advies van de auditcommissie;
7. Kennis te nemen van de projectenoverzichten waterkeringen, watersystemen, SGBP2 NEZ, SGBP3 Waternatuur, SGBP3 mitigerende maatregelen, vismigratie en waterketen;
8. Kennis te nemen van het overzicht subsidies.

2. Aanleiding

De jaarstukken 2024 zijn conform de vastgestelde richtlijnen en planning samengesteld en gecontroleerd door de accountant.
De ontwerp jaarstukken en de concept bevindingen van de externe accountant zijn behandeld in de werkgroep Auditcommissie van 10 april 2025.

3. Beoogd effect

De jaarstukken 2024 en het bestemmen van het voordelig exploitatieresultaat wordt ter vaststelling aangeboden aan de VV.

4. Kernboodschap

Met de jaarstukken legt het college verantwoording af over de beleidsmatige realisatie van de programma's over 2024 en worden de presentatie en toelichting van het financieel resultaat, de schuld- en vermogenspositie en de voortgang van investeringen per eind 2024 gepresenteerd. De financiële jaarrekening 2024 sluit met een voordelig exploitatieresultaat van € 10,4 miljoen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024.

Dossiernummer: 3290

5. Historie – eerdere besluitvorming

De jaarverslaglegging is het sluitstuk van de jaarlijkse planning en control cyclus.
De bestuursrapportage 2024 is vastgesteld in verenigde vergadering van 26 september 2024.
De ontwerp jaarstukken en de concept bevindingen van de externe accountant zijn behandeld in de werkgroep Auditcommissie van 10 april 2025.

6. Regelgeving en Beleid

Op grond van de Waterschapswet moeten jaarstukken met daarin opgenomen de financiële jaarrekening worden samengesteld.
In de jaarstukken wordt de realisatie per programma verantwoord en worden de (financiële) afwijkingen tussen de bijgestelde begroting en de realisatie toegelicht. Ook wordt het resultaat voor en na bestemming gepresenteerd.

7. Financiën

De structurele financiële effecten uit de jaarstukken 2024 worden meegenomen in de bestuursrapportage van 2025, de kadernota 2026 en de begroting 2026.

8. Duurzaamheid

Niet van toepassing

9. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

10. OR

De Ondernemingsraad (OR) krijgt de jaarstukken 2024 ter kennisneming.

11. Risico's en beheersmaatregelen

Aan het vaststellen van de jaarstukken zijn geen risico’s verbonden.

12. Communicatie (in- en extern) en participatie

De communicatie over de jaarstukken 2024 vindt plaats na de besluitvorming in de VV op 5 juni 2025. Medewerkers worden over het besluit geïnformeerd via intranet. De relaties en media worden geïnformeerd via de VV-nieuwsbrief en het publiek wordt geïnformeerd via de website van Delfland.

13. Bekendmaking en vervolgprocedure

De jaarstukken 2024 zullen zodra deze aan de VV zijn voorgelegd, door het college van D&H voor iedereen ter inzage worden gelegd en algemeen verkrijgbaar worden gesteld. Van de ter inzagelegging en de verkrijgbaarheid wordt openbaar kennisgegeven. Het algemeen bestuur beraadslaagt over de jaarstukken niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving (zie art. 103 lid 3 Waterschapswet).

14. Bevoegd orgaan

Het college van D&H wordt gevraagd in te stemmen met de jaarstukken 2024 met daarin het jaarverslag en de jaarrekening over 2024 en deze ter vaststelling aan te bieden aan de Verenigde Vergadering. De VV stelt de jaarstukken 2024 vast op grond van artikel 77 van de Waterschapswet. De jaarrekening en het jaarverslag zijn geregeld in artikel 103 tot en met 107 van de Waterschapswet.

Dossiernummer: 3290

15. Toelichting

Onderstaand wordt ingegaan op de jaarstukken 2024 van Delfland en de daarbij horende bijlagen.

1. Jaarstukken 2024

- De jaarrekening sluit met een voordelig exploitatieresultaat van afgerond € 10,4 miljoen na verwerking van de in de bijgestelde begroting besloten bestemmingen. In het jaarverslag worden in hoofdstuk 2 Managementsamenvatting de gerealiseerde beleidsresultaten met betrekking tot de doelrealisatie kort toegelicht. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op het financieel resultaat en het gerealiseerde investeringsvolume.

- *Resultaatbestemming*
  Het voordelig resultaat bestaat uit een positief saldo van de taak watersysteembeheer van € 8,3 miljoen en een positief saldo van € 2,0 miljoen van de taak zuiveringsbeheer. Hieronder wordt conform de nota Reserves en voorzieningen een voorstel gedaan voor de bestemming van het resultaat 2024.

  Voorgesteld wordt de voor 2024 begrote onttrekking uit de algemene reserve vrij besteedbaar voor een bedrag van € 1.250.000 terug te draaien. In 2024 was dit bedrag vrijgemaakt uit de reserve voor het uitvoeren van IV-projecten met een reëel terugverdienpotentieel. Het tekort aan informatieprofessionals op de arbeidsmarkt is onveranderd gebleven in vergelijking met 2023. Hierdoor zijn we niet geslaagd in het opstellen en uitvoeren van concrete plannen en hebben we nauwelijks uitgaven gedaan.

Het terugdraaien van de onttrekking uit de algemene reserve vrij besteedbaar heeft tot gevolg dat de overgebleven te bestemmen resultaten watersysteembeheer en zuiveringsbeheer respectievelijk € 7,7 miljoen en € 1,4 miljoen worden.

Het resultaat van het watersysteembeheer bestaat uit een deel efficiencyresultaat en een deel niet-efficiencyresultaat. Het efficiencyresultaat is € 3,6 miljoen groot en wordt toegevoegd aan de algemene reserve vrij besteedbaar.
Van het niet-efficiency-resultaat is het voorstel om € 3,5 miljoen toe te voegen aan de nieuw in te stellen bestemmingsreserve voor nog uit te voeren werkzaamheden voor de baggerseizoenen 2023/2024 en 2024/2025. Deze wordt ingesteld om de kosten behorende bij deze werkzaamheden in 2025 te kunnen dekken. De toevoeging aan de reserve is opgebouwd uit reeds aangegane verplichtingen.
Het resterend resultaat van € 0,6 miljoen wordt toegevoegd aan de tariefdempingsreserve watersysteem.

Het positief resultaat van de taak zuiveringsbeheer wordt veroorzaakt door meer belastingopbrengsten enerzijds en hogere kosten anderzijds. Dit saldo van € 1,4 miljoen wordt gezien als efficiencyresultaat en wordt derhalve toegevoegd aan de algemene reserve vrij besteedbaar.
Samengevat is het voorstel om het resultaat als volgt te bestemmen:

Voorgestelde resultaatverdeling 2024

Resultaatbestemming	Bedrag in €
Algemene reserve vrij besteedbaar	6.266.706
Bestemmingsreserve baggerwerkzaamheden	3.500.000
Tariefdempingreserve watersysteembeheer	586.494
Bestemd resultaat 2024	10.353.200

2. Accountantsverslag en controleverklaring bij de jaarstukken 2024

Dossiernummer: 3290

De jaarstukken 2024 zijn door de accountant Deloitte gecontroleerd. Op basis van de tussentijdse controle en de jaarrekeningcontrole heeft de accountant een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

3. Advies van de Auditcommissie en de reactie van D&H

De Auditcommissie heeft kennis genomen van de jaarstukken 2024 van het Hoogheemraadschap van Delfland, een nadere toelichting van de externe accountant en de portefeuillehouder Financiën over de accountantsbevindingen. Het advies van de Auditcommissie is in april 2025 ontvangen door het college.
Het college heeft naar aanleiding van het advies een reactie opgesteld.

4. Overzicht verzamelkredieten

Met ingang van 2020 wordt bij de bestuursrapportage en bij de jaarstukken een overzicht van de zogenaamde verzamelkredieten als bijlage bij de behandeling van het jaarverslag gepubliceerd. In de rapportages wordt per verzamelkrediet een overzicht van het verloop van de beschikbaar gestelde kredieten gegeven. Deze worden bij de tweede behandeling van het jaarverslag in D&H meegestuurd.

5. Overzicht subsidies

Bij de jaarstukken 2024 wordt een overzicht gegeven van de actuele subsidie aanvragen en verstrekkingen.

16. Bijlagen

1. Jaarstukken 2024 Hoogheemraadschap van Delfland;
2. Controleverklaring 2024 Hoogheemraadschap van Delfland WG;
3. Accountantsverslag 2024 Hoogheemraadschap van Delfland;
4. Advies Auditcommissie over de jaarstukken 2024;
5. Reactie D&H op het advies van de Auditcommissie;
6. Projectenoverzicht Waterkeringen 2024;
7. Projectenoverzicht Watersystemen 2024;
8. Projectenoverzicht SGBP2 NEZ 2024
9. Projectenoverzicht SGBP3 Mitigerende maatregelen 2024;
10. Projectenoverzicht vismigratie 2024;
11. Projectenoverzicht Waterketen 2024;
12. Overzicht subsidies.
13. Projectenoverzicht SGBP3 Waternatuur 2024

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Jaarstukken 2024
Dossiernummer	3290

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 6 mei 2025, dossiernummer 3290;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie en de Auditcommissie.

Overwegende dat:
- De ontwerp jaarstukken 2024 ingevolge artikel 103, derde lid, van de Waterschapswet gedurende de daarvoor gestelde termijn voor eenieder ter inzage hebben gelegen;

Gelet op:
Artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

1. De jaarstukken 2024 bestaande uit het jaarverslag 2024 en de jaarrekening 2024 vast te stellen;
2. Het voordelig exploitatieresultaat € 10,4 miljoen als volgt te bestemmen:
   a. € 6,3 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar;
   b. € 3,5 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve baggerwerkzaamheden;
   c. € 0,6 miljoen toe te voegen aan de tariefdempingsreserve watersysteembeheer;
3. Ten aanzien van de investeringen en onderhanden werken als volgt te besluiten:
   a. Het afvoeren van investeringsplannen voor een bedrag van € 3,6 miljoen en beschikbaar gesteld krediet voor een bedrag van € 3,8 miljoen conform bijlage I – Geactiveerde projecten 2024 van de jaarstukken 2024;
   b. Het overbrengen van onderhanden werk naar gereedgekomen werken voor in totaal een bedrag van € 38,7 miljoen conform bijlage I – Geactiveerde projecten 2024 van de jaarstukken 2024;
   c. Het overbrengen van de restantkredieten naar 2025 voor een totaalbedrag van € 203,2 miljoen conform bijlage II- Restantkredieten van de jaarstukken 2024;
4. Kennis te nemen van de controleverklaring en het accountantsverslag van de externe accountant Deloitte bij de jaarstukken 2024;
5. Kennis te nemen van het advies van de auditcommissie;
6. Kennis te nemen van de reactie van D&H op het advies van de auditcommissie;
7. Kennis te nemen van de projectenoverzichten waterkeringen, watersystemen, SGBP2 NEZ, SGBP3 Waternatuur, SGBP3 mitigerende maatregelen, vismigratie en waterketen;
8. Kennis te nemen van het overzicht subsidies.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 5 juni 2025.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3290

Jaarstukken 2024

Hoogheemraadschap van
Delfland

Jaarstukken 2024
Hoogheemraadschap van Delfland

Colofon
Jaarstukken 2024

Samenstelling
Hoogheemraadschap van Delfland
Delft, mei 2025

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB DELFT
Tel: 015-2608108
www.hhdelfland.nl

Inhoud

1 Leeswijzer 6
2 Jaarverslag: managementsamenvatting 7
2.1 Bestuurlijke inleiding en samenvatting 7
2.2 Financiële samenvatting 10
3 Jaarverslag: Programmaverantwoording 13
3.1 Waterkeringen en waterbewustzijn 13
3.2 Waterkwaliteit en biodiversiteit 19
3.3 Waterkwantiteit en klimaatadaptatie 30
3.4 Waterketen en circulariteit 40
3.5 Financiën 48
3.6 Organisatie en bedrijfsvoering 52
4 Jaarverslag: Paragrafen 67
4.1 Staat van incidentele baten en lasten 67
4.2 Uiteenzetting van de financiële positie 68
4.3 Reserves en voorzieningen 74
4.4 Waterschapsbelastingen 76
4.5 Bedrijfsvoering 78
4.6 Wet open overheid 82
4.7 Verbonden partijen 83
5 Jaarverslag: Investeringen 85
5.1 Investeringsuitgaven 2024 per programma 85
5.2 Gereedgekomen projecten 86
5.3 Restantkredieten 86
5.4 Projectenoverzichten verzamelkredieten 86
6 Jaarrekening: De exploitatierekening 87
6.1 Exploitatierekening naar programma's 87
6.2 Netto kosten per programma per hoofdtaak 88
6.3 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten 88
6.4 Belastingopbrengsten 91
6.5 Wet normering topinkomens 91
6.6 Begrotingsrechtmatigheid 92
7 Jaarrekening: balans en toelichting 94
7.1 Balans per 31 december 2024 94
7.2 Waarderingsgrondslagen 95
7.3 Materiële vaste activa 97
7.4 Financiële vaste activa 97
7.5 Kortlopende vorderingen 98
7.6 Liquide middelen 100
7.7 Eigen vermogen 101
7.8 Voorzieningen 104
7.9 Vaste schulden met een looptijd van één jaar en langer 105
7.10 Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar 105
7.11 Overlopende passiva 106
7.12 Niet uit de balans blijkende verplichtingen 107
7.13 Gebeurtenissen na balansdatum 109
8 Bijlagen 110
8.1 Bijlage I: Geactiveerde projecten 2024 110
8.2 Bijlage II: Restantkredieten 111
8.3 Bijlage III: Belangrijkste incidenten en opschalingen 2024 115
8.4 Bijlage IV: Verbonden partijen en andere samenwerkingsvormen 119
8.5 Bijlage V: Overzicht Prestatie-indicatoren 2018-2024 123

8.6 Bijlage VI: Kwijtschelding publieke schulden kindertoeslagaffaire 125
8.7 Bijlage VII: Lijst met afkortingen 126
8.8 Bijlage VIII: Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....128

1 Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken 2024 van het Hoogheemraadschap van Delfland. Deze bestaan uit twee delen:

1. het jaarverslag, dat bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen.
2. de jaarrekening, die bestaat uit de exploitatierekening en de balans met toelichting.

Het jaarverslag is verdeeld over de hoofdstukken 2 tot en met 5. In hoofdstuk 2 vindt u de beleidsrealisatie op hoofdlijnen, een financiële analyse van het resultaat over 2024 en de gerealiseerde investeringsvolumes. In hoofdstuk 3 rapporteren we per programma over de realisatie van de doelen uit de begroting 2024 (die een afgeleide zijn van de bestuurlijke doelen). Verder laten we daarin de voortgang zien van de prestatie-indicatoren (PI's) en de voortgang en realisatie van de investeringen die daarbij horen, inclusief de overkoepelende thema's. Deze zijn als afzonderlijke programmalijn opgenomen. In hoofdstuk 4 zijn de (verplichte) paragrafen opgenomen. Hoofdstuk 5 gaat in op het verloop, de activering en de afronding van alle lopende investeringsprojecten.

De jaarrekening komt in hoofdstuk 6 en 7 aan bod. Hoofdstuk 6 geeft een overzicht van de exploitatierekening, verdeeld naar programma's, kostendragers en de diverse soorten kosten en opbrengsten. In hoofdstuk 7 presenteren we de balans en de toelichting daarop.

In hoofdstuk 8 vindt u enkele bijlagen.

Het jaarresultaat versus de bijgestelde begroting
In deze jaarstukken vergelijken we standaard het jaarresultaat over 2024 met de bijgestelde begroting 2024. Waar dat niet zo is, hebben we dat aangegeven. Afwijkingen van € 0,1 miljoen en meer hebben we verklaard. De bedragen in alle tabellen zijn keer € 1.000, tenzij dat anders is aangegeven.

De bijgestelde begroting 2024 bestaat uit de begroting 2024 plus:

- de begrotingswijziging uit de bestuursrapportage (Verenigde Vergadering (VV) september 2024);
- de technische wijzigingen die gedurende het jaar zijn doorgevoerd. Deze zijn altijd doorgevoerd:
    - binnen een programma (vanwege de rechtmatigheid van de begroting);
    - binnen een waterschapstaak.

In de tabellen worden kosten positief en opbrengsten negatief weergegeven. Een negatief resultaat betekent dus dat er meer opbrengsten zijn dan kosten.

Bestuurlijke behandeling van de jaarstukken
De auditcommissie brengt over de jaarstukken 2024 een advies uit aan de VV. De dijkgraaf en hoogheemraden (D&H) legt in deze jaarstukken verantwoording af over zijn beleid en investeringen. Zij leggen de jaarstukken voor aan de VV om ze vast te stellen en goed te keuren. De VV doet dit op grond van artikel 104 van de Waterschapswet.

Publicatie
De jaarstukken 2024 worden door D&H ter inzage gelegd. Dit wordt openbaar bekendgemaakt. De jaarstukken worden digitaal gepubliceerd op www.hhdelfland.nl.

2 Jaarverslag: managementsamenvatting

2.1 Bestuurlijke inleiding en samenvatting

In 2024 vierde ons Hoogheemraadschap van Delfland zijn 735-jarig bestaan. Een mijlpaal die onderstreept hoe lang en hoe belangrijk waterbeheer al is in ons gebied. Dit jubileumjaar werd gekenmerkt door grote uitdagingen, zowel wereldwijd als nationaal, die direct impact hadden en hebben op ons werk.

Algemene observaties
De wereld wordt geconfronteerd met toenemende klimaatuitdagingen; de hevige bosbranden in Californië, de verwoestende overstromingen in Midden-Europa en de aanhoudende droogteperioden en watertekorten in verschillende delen van de wereld. 2024 was een bijzonder jaar in meteorologisch opzicht. Het was een nat jaar met een recordaantal dagen met zware neerslag. Tegelijkertijd was 2024 – samen met 2023 – het warmste jaar ooit gemeten. Dit onderstreept de urgentie van klimaatadaptatie en waterbeheer. Tegelijkertijd blijft de geopolitieke situatie onzeker. Dit heeft onder meer effect op de beschikbaarheid en betaalbaarheid van grondstoffen en materialen.

De medewerkers van Delfland, samen met zijn bestuurlijke en ambtelijke partners, hebben in 2024 belangrijke stappen gezet in het realiseren van een toekomstbestendig watersysteem. De veranderende omstandigheden vroegen om wendbaarheid en nauwe samenwerking tussen overheden, bedrijven en inwoners. Dit jaarverslag toont dat er in 2024 geen gebrek was aan wendbaarheid, samenwerking en ook niet aan slagvaardigheid.

Over de doelen van Delfland
Onder de noemer ‘Water en bodem sturend in de ruimtelijke ordening’ hebben we ingezet op verdere verbetering van eigen beleid en instrumenten, om effectiever te kunnen beïnvloeden. We hebben gevraagd en ongevraagd geadviseerd richting het Rijk, de provincie, regio’s en gemeenten. ‘Water en boden sturend’ raakt inhoudelijk veel belangrijke onderwerpen voor Delfland – denk aan wateroverlast, watertekort, waterveiligheid, waterkwaliteit en biodiversiteit. In meerdere programmalijnen binnen dit jaarverslag is beschreven wat er concreet is gedaan.

Om het ambitieuze programma waterkwaliteit te realiseren zijn in 2024 vele grote en kleine stappen gezet. De trendbreuk was zichtbaar in nadrukkelijke samenwerking met de omgeving en het aanspreken van partners op hun rol en verantwoordelijkheid. In het kader van onder meer de risico gestuurde aanpak zijn veel activiteiten uitgevoerd in de preventieve en repressieve sfeer. Met het uitkomen van de rapportage van de Universiteit van Utrecht eind 2024 is een basis gelegd voor het nemen van verdere stappen.

In 2024 lag de focus op verdere uitwerking en implementatie van de langetermijnstrategie wateroverlast ‘Wapenen tegen extreme neerslag’ en het uitwerken van de Strategie Zoetwater. Daarnaast is gewerkt aan het versterken van de samenwerking met gemeenten en tussen partijen binnen het netwerk Klimaatkrachtig Delfland op het thema klimaatadaptatie. De kansrijke, grootschalige locaties voor Natte Ecologische Zones (NEZ) zijn bijna gerealiseerd.

Alle polders worden eens in de zes jaar geanalyseerd met een watersysteemanalyse. In totaal waren in 2024 negen watersysteemanalyses onderhanden, waarmee het beheergebied van Delfland in zijn geheel weer up to date in kaart gebracht wordt. Rainlevelr is dé manier om wateroverlast in het glastuinbouwgebied zoveel mogelijk te beperken. In de allerlaatste dagen van 2024 hebben we de 100ste deelnemer mogen verwelkomen en hebben we hebben we 25

nieuwe aansluitingen gerealiseerd. Afhankelijk van het verzoek vanuit Delfland leveren de huidige deelnemers tussen de 49.000 en 98.000 m3 berging op.

De score 2024 op energieneutraliteit is pas medio 2025 bekend, maar de definitieve cijfers over 2023 laten zien dat Delfland op koers ligt met een percentage van 93,7% energieneutraliteit. Dit komt door de uitvoering van het uitvoeringsprogramma Energieneutraal én omdat we energie besparen.

Over de omgeving van Delfland
Onze samenwerking is op vele vlakken geïntensiveerd en/of uitgebreid. Voorbeeld is dat in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) intern en extern een netwerk is opgebouwd tussen en met de Zuid-Hollandse-waterschappen en de provincie ZH. We hebben actief bijgedragen aan opstellen van samenwerkingsafspraken rondom de zogenoemde ZH PLG thema's.
In september hebben we een bijeenkomst op The Green Village georganiseerd voor gemeente- en provinciebestuurders, statenleden en gemeenteraadsleden uit onze regio waarin we kennis over klimaatverandering en klimaatadaptieve maatregelen met hen hebben gedeeld en verdiept. In deze bijeenkomst hebben we ook verkend waar verdere samenwerking mogelijk is.
Met de gemeenten zijn inzichten omtrent de waterkwaliteit gedeeld en is gestart met het gesprek waar de grootste knelpunten én kansen liggen om samen de gewenste aantrekkelijke leefomgeving te creëren. Uitgevoerde initiatieven op het gebied van communicatie in relatie tot waterkwaliteit betreffen onder meer de persoonlijke brief naar de glastuinbouwondernemer en het rapporteren op een kleiner aggregatieniveau (polder in plaats van sector). Ook hebben we ons meer gericht op gesprekken met partijen die een belangrijke schakel vormen in de keten van de glastuinbouw.
In het proces van de Weging van het Waterbelang (voorheen watertoets) zijn we dankzij overleg en informeel contact met alle gemeenten (en andere overheden) vroegtijdig bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving betrokken.

We namen deel aan verschillende initiatieven van derden die bijdragen aan de verbetering van de fysieke leefomgeving, om te beïnvloeden, kansen te signaleren en waar mogelijk te benutten. Delfland is begin 2024 sturingspartner geworden voor Nationaal Park Hollandse Duinen. In twee Westlandse glastuinbouwpolders (Broekpolder en Oranjepolder) werkte Delfland samen met de gebiedscoöperaties en andere overheidspartijen aan plannen voor een toekomstbestendige inrichting voor met name wateroverlast.

Over de mensen van Delfland
Met het bereiken van niveau 3 op de veiligheidscultuurladder en een 8,0 voor goed werkgeverschap hebben we belangrijke stappen gezet om een aantrekkelijke en veilige werkgever te zijn. Met ons arbeidsmarktbeleid laten we dit ook aan de omgeving zien. Van de medewerkers met een topfunctie is 36,4% een vrouw. Positief op een ander vlak was dat 24 medewerkers werkzaam waren in participatiebanen. In 2024 is het ziekteverzuim gestegen tot ruim 5%. In verband met dit stijgende verzuim (met name langdurig verzuim) zijn we hard aan de slag met acties gericht op verzuimpreventie en -vermindering.
Het vrijwilligersbeleid is vastgesteld. We hebben onder meer 91 vrijwillige dijkwachten geworven. In 2025 worden ze getraind om ingezet te worden.

Onze medewerkers werken in een steeds meer digitale omgeving, dit vraagt om effectieve inzet op Informatiebeveiliging en privacy. In 2024 hebben we 144 beveiligingsincidenten geregistreerd. Deze incidenten zijn effectief aangepakt. Er was in die situaties geen risico voor de rechten en vrijheden voor de betrokkenen.

Over de assets van Delfland
In 2024 hebben we 8,5 km regionale keringen op orde gebracht (doelstelling was 6 km). De voorbereiding van nieuwe projecten verliep voorspoedig, waardoor in 2024 meer projecten in uitvoering konden gaan. De belangrijkste resultaten in 2024 zijn: projecten Cluster Westland, Lombokstraat, Pijnackersevaart, Onderhoud Groene kades Berkel en Rodenrijs, Kade Aspar De Lier, Grootschalige vervanging van de beschoeiingen en de restauratie van de Berkelsche Zwethsluis in Lansingerland zijn gereed. De inventarisatie naar bruggen binnen het beheergebied van Delfland is afgerond. Van de ruim 1200 bruggen is gebleken dat ca. 60% door horizontale- of verticale natrekking eigendom is van Delfland. Uit de schouwen blijkt dat alle tot op heden geïnspecteerde bruggen in voldoende staat verkeren.
Het transporteren en zuiveren van het afvalwater is een continu proces evenals het vergisten van het slib, het ontwateren en afvoeren. De belasting van AWZI De Groote Lucht overschrijdt regelmatig de ontwerpcapaciteit van 258.000 ve. Dit vraagt veel van de zuivering qua (complexer) onderhoud, verbruik (elektriciteit en chemicaliën) en personele inzet. In 2024 zijn vier vervangingsalternatieven uitgewerkt in een schetsontwerp en beoordeeld op de door het algemeen bestuur vastgestelde criteria van waterzuivering Vergulde Hand. Dit in opmaat naar besluitvorming over het voorkeursalternatief in 2025.

Financieel resultaat 2024
Van de begrote lasten is in 2024 bijna 98% gerealiseerd en van de geraamde investeringen is 94% gerealiseerd. Het exploitatiesaldo over 2024 bedraagt € 10,4 miljoen voordelig. Dit resultaat is opgebouwd uit € 3,1 miljoen aan lagere kosten en bijna € 7,3 miljoen aan hogere opbrengsten.

De netto schuldquote (NSQ) daalde meer dan begroot naar 171%. De algemene dekkingsmiddelen zijn circa € 3,0 miljoen hoger (opbrengsten). Redenen zijn vooral een combinatie van lagere legesopbrengsten en hogere belastingopbrengsten voor de watersysteemheffing en uit de zuiveringsheffing. De minimaal benodigde weerstandscapaciteit is vastgesteld op € 25 miljoen en was einde 2024 € 50 miljoen.
Zowel de hoge mate van het realiseren van de begrote lasten, als het realiseren van de geraamde investeringen stemt tot tevredenheid over de gevoerde planning en control. Uit bovenstaande cijfers blijkt ook dat de financiële weerbaarheid van onze organisatie is vergroot.

Tot slot
Onze dank gaat uit naar iedereen die heeft bijgedragen aan het realiseren van de doelstellingen van Delfland. In een tijd van snelle veranderingen bleek interne en externe samenwerking de sleutel tot succes.

2.2 Financiële samenvatting

Exploitatieresultaat
Het exploitatiesaldo over 2024 bedraagt € 10,4 miljoen voordelig. In tabel 2.1 ziet u de realisatie over 2024 per programma.

Tabel 2.1 Vergelijking tussen het resultaat van 2024 en de bijgestelde begroting 2024 per programma

Programma	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Waterkeringen en waterbewustzijn	27.892	28.930	28.371	29.217
Waterkwaliteit en biodiversiteit	11.747	16.252	14.666	12.996
Waterkwantiteit en klimaatadaptatie	46.407	44.238	50.180	45.482
Waterketen en circulariteit	118.077	125.395	112.504	111.797
Financiën	-260.350	-283.581	-278.681	-281.826
Organisatie en bedrijfsvoering	53.221	59.733	59.733	58.753
Resultaat voor bestemming	-3.005	-9.034	-13.227	-23.581
Mutaties reserves	-700	9.034	13.227	13.227
Resultaat na bestemming	-3.705	0	0	-10.353

Afwijkingen in kosten en opbrengsten
Het resultaat over 2024 is opgebouwd uit € 3,1 miljoen aan lagere kosten en bijna € 7,3 miljoen aan hogere opbrengsten. De grootste afwijkingen (≥ € 0,5 miljoen) staan hieronder. In hoofdstuk 3 lichten we de afwijkingen vanaf € 0,1 miljoen per programma toe.

Opbrengsten

Afwijking	Saldo
Meer belastingopbrengsten watersysteem (hogere WOZ-waarden, meer ingezetenen aangeslagen, lagere kwijtschelding, opbrengsten uit voorgaande jaren)	3.090
Meer belastingopbrengsten zuiveringsbeheer (, meer vervuilingseenheden opgelegd, opbrengsten uit voorgaande jaren)	1.557
Rentebaten op de schatkist (zie ook rentelasten in de tabel hieronder)	2.633
Meer opbrengsten uit grensoverschrijdend afvalwater	612
Meer baten door het uitlenen van personeel	734
Minder geactiveerde uren investeringsproject De Vergulde Hand	-871
Minder opbrengsten groengas door lagere productie en minder gunstige afzet op de markt	-474
Minder opbrengsten uit werkzaamheden baggeren	-733
Diverse meer- en minder opbrengsten kleiner dan € 0,5 miljoen	679
Totaal hogere opbrengsten	7.227

Kosten

Afwijking	Saldo
Meer rentelasten (oorzaak: per abuis € 2,4 miljoen rentebaten hieronder begroot)	-2.308
Meer duurzame gebruiksgoederen ingezet (bouwkundige en technische voorzieningen, automatisering)	-1.025
Hogere afrekening dienstverleningsvergoeding PPS door nat jaar (meer energie en chemicaliën)	-2.110
Minder personeelskosten dan begroot, waardoor minder is doorbelast naar de programma's	1.253
Minder baggerwerkzaamheden dan gepland	4.320
ICT-infrabeheer: o.a. licentiekosten VMWare en afrekening Vodafone vielen lager uit	1.075
Door tekort eigen personeel en ziekte minder voorbereiding en begeleiding om opdrachten uit te zetten binnen zuivering	535
Diverse meer- en minder kosten kleiner dan € 0,5 miljoen	1.386
Totaal lagere kosten	3.126

Exploitatieresultaat per taak

In onderstaande tabel ziet u het exploitatieresultaat van € 10,4 miljoen uitgesplitst per taak. Hieruit blijkt dat de taak watersysteembeheer een resultaat heeft behaald van € 8,3 miljoen positief en de taak zuiveringsbeheer een positief resultaat van € 2,0 miljoen. De toelichtingen op de diverse posten zijn terug te vinden in hoofdstuk 3 Programmaverantwoording en hoofdstuk 6 De exploitatierekening.

Tabel 2.2 Vergelijking resultaat 2024 met de bijgestelde begroting 2024 voor de taak watersysteem

Kostendrager	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Totaal kosten	**130.838**	**132.735**	**140.896**	**136.147**
Belastingopbrengsten	-128.729	-134.965	-135.307	-137.858
Kwijtscheldingen	4.317	7.617	6.083	5.462
Oninbaar verklaringen	1.116	934	1.214	1.295
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-7.654	-5.358	-7.469	-7.956
Totaal opbrengsten	**-130.950**	**-131.772**	**-135.480**	**-139.057**
Resultaat voor bestemming	-112	963	5.416	-2.910
Mutaties reserves				
Algemene reserve vrij besteedbaar	23	-663	-4.716	-4.716
Tariefdempingreserve WS	-3.725	-1.200	-1.200	-1.200
Tariefegalisatiereserve WS		400		0
Reserve kostenegalisatie WS	-1.253			0
Reserve kapitaallasten investeringen WS		500	500	500
Resultaat na bestemming Watersysteembeheer	-5.066	0	0	-8.326

Tabel 2.3 Vergelijking resultaat 2024 met de bijgestelde begroting 2024 voor de taak zuiveringsbeheer

Kostendrager	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Totaal kosten	**172.411**	**178.699**	**167.289**	**168.912**
Belastingopbrengsten	-148.452	-163.231	-160.598	-162.505
Kwijtscheldingen	2	0	0	0
Oninbaar verklaringen	1.295	2.672	1.538	1.888
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-28.149	-28.137	-26.873	-28.966
Totaal opbrengsten	**-175.305**	**-188.695**	**-185.933**	**-189.583**
Resultaat vóór bestemming	-2.893	-9.996	-18.643	-20.671
Mutaties reserves				
Algemene reserve vrij besteedbaar	-7.930	-587	2.261	2.261
Reserve Harnaschpolder	5.214	8.533	8.533	8.533
Tariefdempingreserve ZB	-30	-2.800	2.999	2.999
Reserve kapitaallasten investeringen ZB	7.000	4.851	4.851	4.851
Resultaat na bestemming Zuiveringsbeheer	1.361	0	0	-2.027

Investeringen

De oorspronkelijke begroting 2024 ging uit van € 36,8 miljoen aan investeringen. Dit bedrag is in de bestuursrapportage 2024 aangepast naar € 34,3 miljoen vanwege de (her)planning van activiteiten, de voortgang van aanbestedingstrajecten, de samenwerking met partijen in de omgeving en prijseffecten.
De realisatie in 2024 is uiteindelijk € 32,1 miljoen geworden. Hiermee blijven we € 2,2 miljoen onder de begroting. De afwijkingen per programma lichten we in hoofdstuk 3 verder toe.

Tabel 2.4 Investeringsuitgaven in 2024 ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024

Programma	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Waterkeringen en waterbewustzijn	10.026	8.700	9.800	11.013
Waterkwaliteit en biodiversiteit	1.399	2.300	1.627	1.946
Waterkwantiteit en klimaatadaptatie	6.738	5.000	4.517	4.263
Waterketen en circulariteit	6.540	14.000	10.145	8.986
Organisatie en bedrijfsvoering	461	2.900	3.919	2.363
Subtotaal	25.164	32.900	30.008	28.571
Waterzuivering Vergulde Hand	1.289	3.900	4.714	4.109
Totaal	26.453	36.800	34.722	32.680

3 Jaarverslag: Programmaverantwoording

3.1 Waterkeringen en waterbewustzijn

3.1.1 Programmalijn Waterkeringen

Doel
Veilige toekomstbestendige waterkeringen.

Prestatie-indicatoren
Het percentage waterkeringen dat voldoet aan de normen die door het Rijk en de provincie Zuid-Holland zijn vastgesteld.

Tabel 3.1.1 Prestatie-indicatoren waterkeringen

Prestatie-indicator	Rekening 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Rekening 2024
Primaire waterkeringen op orde (55 kilometer)	87%	87%	92%(1)	92% (1)
Regionale waterkeringen op orde (437 kilometer)	87%	73%	73%	79% (2)

(1) Met het doorlopen van de ingangstoets voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma is de opgave gereduceerd van 7 km tot 4,5 km. Hierdoor voldoet een hoger percentage van de primaire waterkeringen.
(2) In 2024 is de beoordeling van de regionale keringen afgerond en aan de provincie gerapporteerd. Hieruit bleek dat 78% aan de norm voldoet. Doordat eind 2024 nog een aantal keringen op orde zijn gebracht is dit toegenomen tot 79%.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
Het op orde brengen van de regionale keringen
In 2024 hebben we 8,5 km regionale keringen op orde gebracht. Dit is meer dan de 6 km die in de bestuursrapportage 2024 was voorzien. De voorbereiding van nieuwe projecten verliep voorspoedig, mede doordat de projecten door de voorbereiding van het Ontwikkelteam met meer zekerheid zijn uit te voeren. Hierdoor zijn er in 2024 meer projecten in uitvoering gegaan. De belangrijkste resultaten in 2024 zijn:

- Projecten Cluster Westland, Lombokstraat, Pijnackersevaart, Onderhoud Groene kades Berkel en Rodenrijs, Kade Aspar De Lier, Grootschalige vervanging van de beschoeiingen en de restauratie van de Berkelsche Zwethsluis in Lansingerland zijn gereed;
- Start uitvoering van het groot onderhoud aan regionale waterkeringen in Pijnacker-Nootdorp, Groenzoom in Berkel en Rodenrijs, de Vaartweg in Vlaardingen en de Van der Goeslaan in De Lier;
- Het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Pijnacker-Nootdorp voor het op orde brengen van regionale kering onder de Katwijkerlaan;
- De voorbereiding van de werkzaamheden bij het landgoed De Tempel, in samenwerking met de Gemeente Rotterdam en Natuurmonumenten;
- Start uitvoering project dijkversterking N468, in samenwerking met de provincie Zuid-Holland. Dit project loopt tot 2027.

Inspectie, onderhoud en testsluitingen
In de eerste helft van 2024 is de inspectieronde 2023-2024 voor de primaire, regionale en overige waterkeringen volgens planning afgerond. De inspectieronde 2024-2025 is in oktober 2024 gestart en wordt er volop geïnspecteerd door onze gebiedsbeheerders. Deze inspectieronde loopt door tot eind Q1 2025.

De vertaling van de inspectieresultaten naar maatregelen heeft in de zomer 2024 plaatsgevonden. Door het gehele gebied heen is onderhoud uitgevoerd aan de regionale waterkeringen. Op 26 locaties zijn schades aan de regionale waterkering hersteld. Daarnaast is op veel plekken graverijschade door dieren hersteld. Opvallend is het aantal lekke waterkeringen die in 2024 hersteld zijn. Het gaat hier om 8 waterkeringen, vermoedelijk dat dit is ontstaan door het natte jaar. Ondanks het natte voorjaar 2024 is het maaien van de regionale en primaire waterkeringen volgens planning verlopen.

In 2024 zijn er vanuit het onderhoud op drie plekken langs de N468 tijdelijke versterkingsmaatregelen getroffen. Dit omdat op die locaties de waterkering aan het verzakken was. Met het aanbrengen van tijdelijke steunbermen is dit verholpen. De kosten van de noodmaatregelen bedroegen ca. € 420.000.

Het onderhoud aan de kust en het Natura 2000 gebied is conform planning uitgevoerd. Voor de onderhoudsmaatregelen heeft Delfland subsidie van de provincie Zuid Holland ontvangen. Voor de Natura 2000 gebieden zijn (door de provincie) beheerplannen gemaakt met daarin uitgewerkt welke werkzaamheden gedaan moeten worden. Dit is een meerjarenplan. Delfland voert deze werkzaamheden voor de Natura2000 gebieden in de duinen uit.

De testsluitingen van de compartimenteringswerken in de boezem zijn uitgevoerd in november 2024. Bij een aantal objecten is geconstateerd dat onderhoud noodzakelijk is. Dit wordt opgepakt in 2025.

Toetsing regionale keringen
Delfland heeft 432 km regionale waterkeringen in zijn beheergebied. Regionale waterkeringen zijn waterkeringen die bescherming bieden tegen overstroming door binnenwater. Iedere twaalf jaar beoordeelt Delfland of de regionale waterkeringen hoog en sterk genoeg zijn om het water goed te kunnen keren. Dat doen we op basis van de veiligheidsnormen die door de provincie Zuid-Holland zijn vastgesteld. Delfland heeft in 2024 het veiligheidsoordeel over de regionale waterkering gerapporteerd aan de Provincie Zuid-Holland. 335 km (78%) van de 432 km regionale waterkeringen voldoet aan de norm en 97 km (22%) voldoet nog niet aan de norm. Dit resultaat is gunstiger dan de prognose uit de bestuursrapportage. De waterkeringen die nog niet voldoen, worden de kaden de komende jaren opgenomen in het uitvoeringsprogramma of nemen we beheermaatregelen.

Zorgplicht bomen
We geven invulling aan de zorgplicht voor de bomen op onze eigendommen zoals waterkeringen, waterbergingen, stukjes land en verpachte grond. Op deze eigendommen staan ca. 10 duizend bomen en 170 bosplantsoenen. Een aanzienlijk deel van de bomen, ca. 45%, is (knot)wilg. Dit zijn bomen die voor de biodiversiteit erg belangrijk zijn. Delfland heeft in 2024 een grondige inspectie uitgevoerd naar de staat van deze bomen. Hieruit is gebleken dat er een achterstand is opgetreden in het onderhoud. Er zijn 1250 bomen die op afzienbare tijd groot onderhoud nodig hebben of een dusdanig risico vormen dat ze geveld moeten worden. Op basis van deze inspectie wordt er in 2025 een onderhoudsplanning opgesteld om de achterstanden in te lopen. Uit de onderhoudsplanning zal een strategie komen om de achterstanden stap voor stap in te lopen. Daarbij werken we volgens de kaders van Norminstituut Bomen zodat we in de toekomst voorkomen dat er achterstanden kunnen ontstaan. Medewerkers van Delfland zijn opgeleid om veiligheidsinspecties aan bomen te kunnen uitvoeren.

Het op orde brengen van de Delflandsedijk
Om de Delflandsedijk aan te melden bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) heeft Delfland samen met Rijkswaterstaat en inhoudelijke experts de ingangstoets doorlopen. Als gevolg van hoog achterland is de opgave gereduceerd van 7 tot 4,5 km. De prestatie-indicator voor de primaire waterkeringen neemt hierdoor toe van 87% tot 92%. Voor de resterende opgave is geconcludeerd dat met de nu beschikbare rekenmodellen de overstromingskans wordt overschat. We verwachten dat met een nieuwe, nog te ontwikkelen rekenmethode onderbouwd kan worden dat geen of veel minder maatregelen nodig zijn om aan de veiligheidsnorm te voldoen. Om deze methode te ontwikkelen zijn we vanuit het landelijke innovatieprogramma Kennis voor Keringen gestart met een vooronderzoek dat begin 2025 gereed zal zijn. Bij een positief resultaat zal de nieuwe rekenmethode en het daaruit volgende inzicht in de benodigde maatregelen verder worden uitgewerkt. Dit is naar verwachting begin 2027 gereed. Eventuele maatregelen worden dan opnieuw aangemeld bij het HWBP.

Muskusrattenbeheer
Muskusratten worden bestreden omdat ze waterkeringen en oevers beschadigen met de holen en gangen die ze graven. Ze zijn ook schadelijk voor de biodiversiteit omdat ze planten wegvreten en inheemse diersoorten verdringen, vooral vogels die in het riet leven. In 2024 zijn er in ons beheergebied 2.568 muskusratten gevangen. Dat is een stijging van 38% ten opzichte van 2023. De verwachting is dat het aantal vangsten de komende jaren nog iets oploopt voordat het aantal muskusratten daalt. Samen met de andere waterschappen willen we de muskusratten terugdringen naar de landsgrenzen.

Wat heeft het gekost?
Tabel 3.1.2 Exploitatie programmalijn waterkeringen

Waterkeringen	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	27.892	28.502	27.973	29.177

Toelichting
De programmalijn Waterkeringen heeft een overschrijding gerealiseerd van € 1,2 miljoen.

Hogere uitgaven Onderhoud door derden bij de regionale keringen door noodmaatregelen aan de N468.	0,2
Hogere uitgaven Onderhoud door derden bij de primaire keringen door niet begroot maar noodzakelijk onderhoud (buiten de natura 2000 opgave) aan de duinen.	0,2
De afrekening van de solidariteitsbijdrage HWBP is lager uitgevallen.	-0,2
De piketdienst calamiteiten is overschreden. Het gaat dikwijls om spoedreparaties zoals aan een kering naar aanleiding van een lekkage bij de Katwijkerlaan - Keulseweg in Pijnacker.	0,1
Hogere doorbelasting van personeelskosten als gevolg van de nacalculatie. Zie de toelichting hiervoor in paragraaf 3.5.1.	0,9
Totaal	1,2

3.1.2 Programmalijn Waterbewustzijn en gedragsbeïnvloeding

Doel
Gedragskennis inzetten om bij te dragen aan de doelen van Delfland.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
Wij hebben één gedragstraject voltooid en twee gedragsanalyses opgeleverd aan de afdelingen. Ook hebben we over alle kerntaken van Delfland advies gegeven op het gebied van gedragsverandering.
Daarnaast hebben we binnen Delfland lezingen gegeven over gedragsverandering. Tot slot hebben we het landelijke Netwerk Gedrag en Waterbeheer gecoördineerd en uitgebreid naar 17 partijen, waaronder 14 waterschappen.

Wat heeft het gekost?
Tabel 3.1.3 Exploitatie programmalijn waterbewustzijn en gedragsbeïnvloeding

Waterbewustzijn en gedragsbeïnvloeding	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	0	428	398	39

Toelichting
De begroting bestaat uit ca. € 0,35 miljoen aan begrote doorbelasting personeelskosten. Binnen deze programmalijn zijn nauwelijks personeelskosten doorbelast. Ook niet met de nacalculatie. Zie de toelichting hiervoor in paragraaf 3.5.1.

3.1.3 Programmalijn Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

Doel
Delfland draagt integraal bij aan het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG).

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
Wij hebben zowel intern als extern een netwerk opgebouwd tussen én met de Zuid-Hollandse waterschappen en met de provincie Zuid-Holland. Daarnaast hebben we actief bijgedragen aan het opstellen van samenwerkingsafspraken rondom ZH-PLG thema's in de gebieden en in de coördinatie van de bestuurlijke vaststelling. Onze actieve houding maakt dat we veel inbreng hebben in de afspraken voor coproductie met de provincie binnen het ZH-PLG.

Wat heeft het gekost?
Tabel 3.1.4 Exploitatie programmalijn Nationaal Programma Landelijk Gebied

Nationaal Programma Landelijk Gebied	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Lasten	0	300	300	0
Baten	0	-300	-300	0
Totaal	0	0	0	0

Toelichting
De verwachting was dat de subsidie die in 2023 was ontvangen voor NPLG ook in 2024 beschikbaar werd gesteld. Dat is niet gebeurd, waardoor zowel de baten als de lasten niet zijn gerealiseerd. Wel zijn er eigen uren besteed, maar niet binnen deze programmalijn. Binnen deze programmalijn zijn nauwelijks personeelskosten doorbelast. Ook niet met de nacalculatie. Zie de toelichting hiervoor in paragraaf 3.5.1.

3.1.4 Investeringsuitgaven

Tabel 3.1.5 Investeringen programma Waterkeringen en waterbewustzijn

Programmalijn	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Waterkeringen	10.026	8.700	9.800	11.013

Toelichting
In 2024 hebben we 8,5 km regionale keringen op orde gebracht en is het cultureel erfgoed de Berkelsche Zwethsluis gerestaureerd. De voorbereiding van een aantal nieuwe projecten verliep voorspoedig. Hierdoor zijn er in 2024 meer projecten in uitvoering gegaan. Bijvoorbeeld het groot onderhoud aan regionale waterkeringen in Pijnacker-Nootdorp en de Groenzoom in Berkel en Rodenrijs. De investeringsuitgave in 2024 stegen hierdoor tot € 11,0 miljoen.

We hebben in 2024 15 projecten (deels) geactiveerd:

1. BGO Cluster Westland
2. BGO Dijkhoornseweg
3. BGO cluster Maassluis
4. BGO WOK Vaartweg - Broekkade
5. BGO WOK Pijnackersevaart
6. WOK KVP dorp De Zweth
7. Waterkerende constructies Schipluiden - Leidschendam - Voorburg
8. Kade Schieveen Delftweg
9. BGO WOK Lombokstraat
10. Verzamelkrediet assetsysteem Waterkeringen
11. BGO Berkelsche Zwethsluis (nazorg)
12. BGO Gooland-Zuid (Cl. Den H. + Leidsenv. - DH_P042b)
13. Onderhoud Groene kades Berkel en Rodenrijs L_R048 en L_P035
14. Kade Aspar De Lier POL110_1
15. Groenzoom

3.2 Waterkwaliteit en biodiversiteit

3.2.1 Programmalijn Waterkwaliteit

Doel
Schoon, gezond en levend water.

Prestatie-indicatoren
Tabel 3.2.1 Prestatie-indicatoren waterkwaliteit

Prestatie-indicator	Resultaat 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Resultaat 2024
1) Zomergemiddelde stikstofgehalte Boezem Westland/Midden Delfland & Boezem Haaglanden/Schie	2,3 & 2,1 mg/l	2,1 & 1,9 mg/l	2,1 & 1,9 mg/l	2,2 & 2,9 mg/l (2)
2) ESF's: aantal verbeterstappen m.b.t. de 8 ESF's in de KRW-waterlichamen t.o.v. 2021(1)	-2	6	6	-2 (2)
3) Toxiciteit: percentage metingen gewasbeschermingsmiddelen dat geen belemmeringen geeft voor ecologie	76%	96%	96%	84%(3)

(1) De prestatie-indicator ESF' s (ecologische sleutelfactoren) voor de ecologie is gebaseerd op het aantal benodigde verbeterstappen om de ecologie op orde te krijgen. Op basis van de prognose uit het KRW-programma zijn er 38 verbeterstappen nodig van 2022 tot en met 2027. Dat betekent voor 2024 tot en met 2027 iets meer dan 6 verbeterstappen per jaar.
(2) We zijn achteruit gegaan ten opzichte van 2023. Dit kan verschillende oorzaken hebben. Duiding wordt gegeven in de voortgangsrapportage waterkwaliteit.
(3) Er is een stijging van deze PI ten opzichte van 2024 van 77% naar 84%. Van de 26 glastuinbouwgebieden voldeden er twee aan de nieuwe PI. Nadere duiding vindt plaats in de voortgangsrapportage waterkwaliteit. Volgend jaar is er een nieuwe PI. Deze wordt al meegenomen in de voortgangsrapportage.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
Het basisprogramma waterkwaliteit bestaat uit het SGBP-3, de uitvoeringsstrategie Waterkwaliteit overig water en de strategie Micro's. Met het coalitieakkoord is daar een additioneel pakket aan toegevoegd.

Om dit ambitieuze pakket te realiseren zijn in 2024 vele grote en kleine stappen gezet. De trendbreuk uit het coalitieakkoord was in 2024 zichtbaar door de manier waarop we zaken aanpakken. We werken nadrukkelijk samen met de omgeving, spreken partners aan op hun rol en verantwoordelijkheid en ervaren voor deze aanpak steun. Ook is met het uitkomen van de rapportage van de Universiteit van Utrecht eind 2024 een basis gelegd voor het nemen van verdere stappen als het gaat om regels beter te benutten.

De trendbreuk bestaat uit twee delen, enerzijds de manier en activiteiten die we ontplooien en anderzijds de daadwerkelijke verbetering van de waterkwaliteit buiten. Het verbeteren van de waterkwaliteit blijkt weerbarstig en van vele factoren en vele actoren afhankelijk.

Het behalen van de doelen is een landelijk knelpunt wat ook blijkt uit het koepelrapport tussenevaluatie KRW welke eind 2024 is opgeleverd door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Het werven en gevuld houden van het team dat hieraan werkt is een hele uitdaging. Een aantal vacatures is in 2024 later gevuld dan verwacht.

Versterking terugdringen van emissies

Glastuinbouw: terugdringen emissies

In ons handelen staat centraal dat de sector zelf verantwoordelijk is voor een schone glastuinbouw. De begrippen “license to produce” en “emissieloze kas” zijn breed uitgedragen in onze omgeving. Naast de risico gestuurde aanpak die gericht is op overtredingen zijn tal van activiteiten uitgevoerd in de preventieve en mitigerende sfeer. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de inzet van watercoaches sinds medio 2024. Gemeenten en de sector zijn voortdurend geïnformeerd naar aanleiding van metingen en met behulp van factsheets over overschrijdingen en het aantreffen van verboden stoffen. Het rapporteren op polderniveau en de wens om op kleinere schaal lekkages van nutriënten te gaan meten om ondernemers aan te spreken op hun zorgplicht is uitgewerkt in een brief aan alle tuinders met daarin de gegevens van de polder/gebied waarin hun bedrijf is gelegen. Veel media-aandacht is uitgegaan naar een casus waarin Dichloorvos werd gebruikt en waarbij de veroorzaker is gevonden. De gerechtelijke nasleep van deze casus kan nog wel even duren. Landelijk is aandacht gevraagd voor de aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen via landelijke overleggremia (Platform Duurzame Glastuinbouw en BO-KRW) en in gesprekken met de ketenpartners (FVO, Royal Flora Holland, Stichting Milieukeur).

Overige emissies

In 2024 is de aanpak op de agrarische sector onverminderd doorgezet. Daarnaast is een eerste stap gezet om meer grip te krijgen op emissies via bijvoorbeeld hemelwaterafvoeren, foutaansluitingen en overstorten. Dit vraagt veel samenwerking met andere partijen zoals gemeenten en provincies. Hier is een nieuw team op gezet.

Microverontreinigingen

Eind 2024 is fase I van de strategie micro's afgerond. Deze was gericht op:

- meer grip krijgen op de risico’s en effecten van microverontreinigingen op onze doelstellingen;
- nadere invulling geven aan onze wettelijke taken;
- het op orde brengen van het kennisniveau binnen Delfland;
- samenwerken met andere partijen omwille van kennisdeling en het zo goed mogelijk beheersen van risico's.

Het resultaat is dat Delfland invulling geeft aan wet- en regelgeving op het gebied van microverontreinigingen en dat er kennis en samenwerking is voor vervolgstappen. In de tweede fase van deze strategie ligt de focus op zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en opkomende stoffen

(OS). Zo hebben we in 2024 gebiedsviewers ontwikkeld waarbij we mogelijke industriële bronnen van ZZS en PFAS nader in kaart brengen. We zijn gestart met het ontwikkelen van een monitoringscyclus en een beleids- en handelingskader voor ZZS en OS. Voor microplastics en medicijnresten zullen we bestaande inspanningen continueren. De manier waarop gezuiverd gaat worden als het gaat om medicijnresten zal binnen de waterketen worden opgepakt om invulling te geven aan de nieuwe Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater.

Versterking waternatuur

Aanleg, herstel en onderhoud

De kansrijke, grootschalige locaties voor Natte Ecologische Zones (NEZ) zijn bijna gerealiseerd maar het blijft een uitdaging om te komen tot die kwaliteit die we nastreven als het gaat om de ecologische kwaliteit van deze zones. Hierbij helpen nieuwe inzichten op basis van monitoring, toegenomen expertise over het bereiken van de juiste kwaliteit en het besef dat een goede mix van (her)aanleg, mitigatie en onderhoud nodig is. Eind 2024 is daarom begonnen met een evaluatie van het NEZ-netwerk, waarin de criteria voor het NEZ-netwerk in relatie tot de te bereiken doelen kritisch onder de loep genomen worden. Deze evaluatie wordt naar verwachting in Q1 van 2025 afgerond.

In 2024 zijn weer belangrijke stappen gezet met de aanleg en het robuust maken van het NEZ-netwerk. NEZ Gaagweg, NEZ Boonervliet en NEZ Madestein NO zijn 3 nieuw opgeleverde projecten. Verder is er een vooroeverbescherming geplaatst in het Zwethkanaal. Voor het grote NEZ-project Madestein ZW is eind 2024 het grondwerk gestart; deze wordt in 2025 voltooid. Ook is de planvorming afgerond van de projecten NEZ Nieuweweg-Pauwelslaan, NEZ Gantel de Baak en NEZ Waelplas. Verder zijn een aantal projecten voorbereid zodat ze in 2025 uitgevoerd kunnen worden, waaronder de herstelprojecten NEZ Vlaardingervaart, NEZ 't Nieuwe Water, NEZ Wennetjessloot. Bij deze laatste 2 projecten zal ook een nieuwe vooroever worden geplaatst om ze te beschermen tegen golfslag.

Een onderzoek in de Woudse polder naar de effectiviteit van verschillende typen golfbrekers om NEZ te beschermen is afgerond. N.a.v. de resultaten wordt een beslisboom opgesteld die gehanteerd kan worden om keuzes te maken voor bepaalde golfbrekers die NEZ moeten beschermen. De voorkeursvarianten worden toegepast in verschillende NEZ-projecten, zowel herstelprojecten als bij nieuw aan te leggen NEZ.

Om de watergangen verder ecologisch in te richten kiezen we daar waar mogelijk bij elk onderhoudsproject voor oeverbeschoeiingen en damwanden voor een zachte oplossing in plaats van een harde constructie. Hiervoor is in 2024 de inspiratiegids 'Verzachten en vergroenen oevers' voor zowel intern als extern gebruik opgeleverd. De gids is ook breed verspreid bij gemeenten.

De eerste voorbereidingen zijn in 2024 getroffen om (indien toegekend) provinciale subsidie vanuit ZHPLG voor groenblauwe dooradering in het veenweidegebied van Midden-Delfland door partners in het Bijzonder Provinciaal Landschap te laten uitvoeren.

Het geleerde van de afgelopen jaren heeft ook consequenties voor de manier waarop onderhoud wordt gepleegd. Om het onderhoud van de waternatuur met alle ervaringen van de afgelopen jaren beter vorm te geven is in 2024 een grote aanbesteding afgerond welke moet leiden tot NEZ' en van betere ecologische kwaliteit en een robuuster NEZ-netwerk als gevolg.

Na de geslaagde pilot is ecologisch baggeren met ingang van het baggerseizoen 2024/2025 een start gemaakt met het integreren van het ecologisch baggeren in de reguliere baggercyclus met als doel de onderwaterplanten een betere kans te geven zich te vestigen. Dit wordt de komende jaren goed gemonitord.

De realisatie van 3 vispassages zijn vanwege de stabiliteitsproblemen van de N468 vertraagd. De voorbereidingen zijn in 2024 gestart, zodat na het herstel van het dijklichaam vanaf 2026 gestart kan worden met de realisatie hiervan. De voorbereiding loopt voor de vispassages rondom de gemaal Hoekpolder, Tedingerbroekpolder en de Oude Lierpolder en samen met het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard aan het ontwerp van de vispassage op locatie Bergsluis.

Exoten
In 2024 is een zestal opties uitgewerkt voor het beschermen van onze waternatuur tegen de Amerikaanse rivierkreeft die in 2025 moet leiden tot de keuze voor een aanpak in de komende jaren.

Versterken beïnvloeding omgeving
Voor alle gemeentes zijn watersysteemanalyses voor waterkwaliteit uitgevoerd, die per deelgebied in de gemeente aangeven welke ecologische sleutelfactoren knelpunten vormen voor de waterkwaliteit. Dit is een eerste (technische) stap om effectieve maatregelen te kunnen nemen. In enkele gemeentes zijn de bevindingen gedeeld via een presentatie.

Nadat de laatste inzichten omtrent de waterkwaliteit zijn gedeeld, kan het gesprek met gemeenten worden gevoerd waar de grootste knelpunten én kansen liggen om samen de gewenste aantrekkelijke leefomgeving te creëren, met schoon, gezond en levend water. Onder de werktitel ‘Staat van ons water’ is met de gemeente Pijnacker-Nootdorp een eerste stap gezet. Deze aanpak leidt tot scherper inzicht in bedreigingen en kansen op lokaal niveau als het gaat om waterkwaliteit in een getekende visualisatie met een versimpelde toelichting. Dit moet uiteindelijk leiden tot een concreet maatregelenpakket om de waterkwaliteit te verbeteren, inclusief afspraken over verantwoordelijkheden en acties. De aanpak wordt verder doorgezet voor de andere gemeenten in 2025.

De communicatie en rapportage heeft zich afgelopen jaar gericht op veel individuele actoren. De persoonlijke brief naar de glastuinbouwondernemer, het rapporteren op een kleiner aggregatieniveau (polder in plaats van sector) biedt ons nieuw handelingsperspectief en hun een groter bewustzijn van (effecten van) eigen handelen. Ook hebben we ons meer gericht op gesprek met partijen die een belangrijke schakel vormen in de keten van de glastuinbouw. In de gesprekken met gemeenten zijn we onze taal en begrippen veel meer gaan verbinden met die van de gemeenten die zich richt op een gezonde leefomgeving.

Voor alle instrumenten die we inzetten om te beïnvloeden, maken we in toenemende mate gebruik van beschikbare en nieuwe data.

Wat heeft het gekost?
Tabel 3.2.2 Exploitatie programmalijn Waterkwaliteit

Waterkwaliteit	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	9.685	13.952	12.406	10.941

Toelichting
In totaal is ca. € 1,5 miljoen minder uitgegeven dan begroot.

In de uitbreiding van de formatie is rekening gehouden met tijdige invulling van formatieplekken. Enkele functies zijn pas eind van het jaar ingevuld in plaats van 1 juli. Ook is een aantal functies nog niet ingevuld in afwachting van de focus die in 2025 gelegd gaat worden. Dit betreft ca. 2-3 fte.	0,9
De kosten voor advies en beleid waterbodem en beleid waterkwaliteit zijn hoger dan begroot door onder andere het aantreffen van verontreinigingen. In 2024 is daarom een project gestart ten behoeve van het onderzoeken van sterk verontreinigde waterbodems. Het gaat om bemonsteringen die Aquon uitvoert.	-0,1
Ook zijn kleinere kosten voor waterkwaliteit lager uitgevallen dan begroot. Belangrijkste post daarbinnen is die voor watercoaches. Budget voor watercoaches is niet volledig ingezet. De watercoaches zijn een samenwerkingsproject met andere partijen en heeft meer opstarttijd nodig gehad dan gepland (in mei i.p.v. in januari).	0,6
De kosten voor monitoring waterkwaliteit zijn lager dan verwacht op basis van de hoeveelheid bemonstering en analyse die is uitgevoerd. Aquon factureert op basis van de begroting 2024. De realisatie wordt bepaald op basis van de afrekening van Aquon over 2024 die in Q2 2025 wordt vastgesteld. Hoe de exacte verrekening eruit ziet hangt af van de prestaties van Aquon over het gehele jaar (op basis van het werk voor alle waterschappen)	0,1
Totaal	1,5

3.2.2 Programmalijn Biodiversiteit

Doel
Delfland zet zich actief in voor de biodiversiteit door verbeteringen in werk en terreinen uit te voeren en bij alle werkzaamheden flora en fauna te ontzien. Daarmee dragen we bij aan biodiversiteitsherstel.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
Biodiversiteit voor groot onderhoud van waterkeringen
In juni presenteerde het landelijke project Future Dikes wetenschappelijke onderbouwing voor de erosiebestendigheid van kruidenrijke grasbekledingen op keringen. Op basis hiervan hebben we maatregelen uitgewerkt voor dijkversterkingsprojecten.
Daarnaast hebben we een ontwerp opgesteld voor soortenrijke dijken en maatregelen voor natuurrijk onderhoud hebben we uitgewerkt. De impactanalyse zal begin 2025 worden afgerond. Voor beide aanpakken integreren we de resultaten in de Delflandse aanpak.

Biodiversiteit voor dagelijks onderhoud waterkeringen
Het areaal ecologisch gemaaide keringen blijft 79 hectare, met 15 hectare in verkenning.

Het groot onderhoud aan waterbergingen is geprioriteerd. De potentie voor ontwikkeling van ecologie en waternatuur is beoordeeld en wordt daar waar mogelijk gerealiseerd bij groot onderhoud.

Voor de bedrijfsterreinen van Delfland is een lijst met vergroeningmaatregelen opgesteld, gericht op het vergroenen van hekken en inheemse beplanting. Enkele grote terreinen zijn in 2024 overgeschakeld van gazonbeheer naar sinusmaaien voor biodiversiteit.

Het instrument 'biodiversiteitsprofielen' passen we standaard toe in waterveiligheidsprojecten en zal worden vertaald naar watersysteem en waterketen. In het project Waterzuivering Vergulde Hand besteden we aandacht aan biodiversiteitsmaatregelen.

Een kaart van het blauwgroene netwerk van Delfland, met hogere biodiversiteitsambities (rijke natuur), ronden we begin 2025 af. Deze kaart helpt bij de interne borging van biodiversiteit en planvorming met partners.

We hebben drie pilotprojecten voor monitoring uitgevoerd. De Delflandsedijk toont een lichte achteruitgang in kruidenrijkdom sinds 2021. Op de Zanddijk is een insectentelling uitgevoerd en drie meetpunten zijn opgenomen in het nationale hommelmeetnet.

De natuurherstelwet vereist dat Nederland binnen twee jaar een natuurherstelplan opstelt, gekoppeld aan het concept 'Basiskwaliteit Natuur (BKN)'. Onze biodiversiteitsaanpak sluit hierop aan.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.2.3 Exploitatie programmalijn Biodiversiteit

Biodiversiteit	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	409	177	177	525

Toelichting
In totaal is ca. € 0,3 miljoen meer uitgegeven dan begroot. De overschrijding is volledig toe te rekenen aan de inzet van uren. De inzet van uren was in begroting 2024 een onvolledige weergave, meerkosten worden hierdoor verklaard. Zie de toelichting hiervoor in paragraaf 3.5.1.

3.2.3 Programmalijn Recreatief medegebruik

Doel
Delfland faciliteert recreatief medegebruik waar mogelijk.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
Varen
Wij hebben uitgangspunten vastgesteld voor het uitbreiden van het bestaand netwerk van gemotoriseerd vaarverkeer (wanneer Delfland nautisch beheerder is), met focus op het beschermen van de ecologische waterkwaliteit. Daarnaast is een werkproces afgerond voor het aanpassen van vaarverordening bijlagen 2 en 3 (de vaarkaart). Tot slot is een draagkrachtanalyse uitgevoerd om beter beeld te krijgen van hoe we gemotoriseerd varen kunnen toestaan zonder schade aan de waterkwaliteit, oevers en waterbodem.

Zwemmen
In de Wollebrand (Westland) is de bron van bacteriële verontreiniging (riool overstorten en mogelijke foutaansluitingen) achterhaald en hebben we maatregelen opgesteld, waaronder voor blauwalg. De gemeente stopt met verdere maatregelen, omdat de zwemplas weer voldoet aan de EU-zwemwaterrichtlijn.
Voor Madestein Noord en Zuid (Den Haag) werken we een plan uit om de waterkwaliteit te verbeteren en KRW-doelen te halen.
De Plas Wilhelminapark (Rijswijk) is drooggelegd in samenspraak met de gemeente. Ook wordt het binnenkomend water gefilterd door nieuw aangeplant riet, om blauwalg te voorkomen.
Voor de Krabbeplas (Vlaardingen) zijn er geen haalbare tijdelijke maatregelen tegen blauwalg gevonden om de periode tot 2030 te overbruggen.

Alle twaalf zwemlocaties zijn getest op PFAS, en de resultaten liggen ver onder de nieuwe RIVM-advieswaarden van 2024.

Bebording
Het bebordingsplan voor permanente informatie- en nautische borden is geïmplementeerd. We hebben werkprocessen opgesteld voor beide typen borden. Alle nautische borden, waaronder verkeersborden en vaarinformatie, zijn gecontroleerd en indien nodig vervangen. Verder passen we borden aan op basis van meldingen en verzoeken.

Prestatie-indicator zwemwater
Tabel 3.2.5 Prestatie-indicator zwemwaterlocaties

Prestatie-indicator	Resultaat 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Resultaat 2024
Maximaal aantal locaties met een negatief zwemadvies van meer dan 3 weken	7	5	5	8

Toelichting
In 2024 is de PI niet gehaald. Op acht van de twaalf zwemlocaties gold meer dan drie weken een negatief zwemadvies vanwege blauwalg. Dit geldt voor Wollebrand (Westland), Plassen Madestein, Noordzijde, Zuidzijde en Loosduinen (Den Haag), Plas Wilhelminapark (Rijswijk), Dobbeplas (Pijnacker-Nootdorp), Delftse Hout (Delft) en Krabbeplas Oostzijde (Vlaardingen).

Wat heeft het gekost?
Tabel 3.2.4 Exploitatie programmalijn Recreatief medegebruik

Recreatief medegebruik	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	548	754	714	576

Toelichting
In totaal is ca. € 0,1 miljoen minder uitgegeven dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er minder uren zijn verantwoord dan begroot met als gevolg een lagere doorbelasting van de personeelskosten. Zie de toelichting hiervoor in paragraaf 3.5.1.

3.2.4 Programmalijn Verbinding en facilitatie vanuit netwerk en kennis

Doel
Het waterbelang en de doelen van Delfland inbrengen en borgen in ruimtelijke en complexe plannen van derden voor de fysieke leefomgeving. Daarnaast kennisuitwisseling in binnen- en buitenland en ondersteuning van het streven om 20 miljoen mensen en 40 stroomgebieden wereldwijd te voorzien van schoon, voldoende en veilig water.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
In het proces van de Weging van het Waterbelang (voorheen watertoets) zijn we dankzij overleg en informeel contact met alle gemeenten (en andere overheden) vroegtijdig bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving betrokken en worden de waterbelangen ingebracht in omgevingsvisies, omgevingsplannen en de afwijkingen daarvan. In 2024 zijn de 505 integrale wateradviezen binnen de gestelde termijn afgehandeld.

We zetten de samenwerking aan diverse complexe plannen van onze gebiedspartners voort en zorgden voor integrale en gecoördineerde inbreng van het waterbelang. We hebben voor het planproces van Dunea "Drinkwatervoorziening van de toekomst 2030-2040" begin november de position-paper en een beoordelingswijze vastgesteld met de belangen en standpunten van Delfland ten aanzien van de verschillende alternatieven. Het proces van Dunea loopt in 2025 door. De mogelijkheden voor vaarrecreatie in Monster Noord zijn in beeld gebracht. Deze zijn beperkt en onder strenge voorwaarden mogelijk. De projectontwikkelaar van Monster-Noord beraadt zich over het vervolg. De voorgenomen aanpassing van de A4 en de N14 is door Rijkswaterstaat (RWS) gepauzeerd vanwege bezuinigingen en stikstof-problematiek. Met RWS hebben we de financiële consequenties hiervan conform afspraken afgehandeld. De Blankenburgverbinding is in gebruik genomen. Het proces van samenwerking met RWS en bijbehorende vergunningverlening is hierbij succesvol verlopen.

Met alle gemeenten hadden we regulier contact over samenwerking rondom onze gezamenlijke wateropgaven en het verkrijgen en houden van overzicht over de belangrijkste gezamenlijke ambities en projecten, in de meeste gevallen vastgelegd in een waterplan of wateragenda. De verkennende gesprekken met drie gemeenten (Pijnacker-Nootdorp, Leidschendam-Voorburg en Westland) over de wenselijkheid en mogelijkheden voor het opstellen van een nieuw waterplan hebben om diverse redenen nog niet geleid tot concrete afspraken. Prioriteit voor de waterplannen bij de gemeenten is en blijft een aandachtspunt.

We hebben de regionale samenwerking aan ruimtelijke vraagstukken in de Haagse Regio voortgezet en daarmee organiseren we de inbreng in het programma NOVEX-Zuidelijke Randstad en de hieraan verbonden groenblauwe netwerken waar ook de provincie aan werkt. We continueerden de inbreng van benodigde kennis over het watersysteem in de regio en de borging van onze belangen.

We voerden verkenningen en planvorming uit voor de ontwikkelopgaven voor waterveiligheid, waterkwaliteit en wateroverlast waarbij een actieve rol van de omgeving rand voorwaardelijk is. We hebben in samenspraak met onze gebiedspartners passende en gedragen oplossingsrichtingen met bijbehorende (financierings-)afspraken gemaakt. Voor de waterkering aan de Katwijkerlaan in de gemeente Pijnacker-Nootdorp hebben we in juni 2024 een

samenwerkingsovereenkomst getekend met de gemeente voor gezamenlijk groot onderhoud. De financiën hiervoor zijn beschikbaar gesteld vanuit de investeringsplannen met bijbehorende verzamelkredieten.

We namen deel aan verschillende initiatieven van derden die bijdragen aan de verbetering van de fysieke leefomgeving om te beïnvloeden, kansen te signaleren en waar mogelijk te benutten. Delfland is begin 2024 sturingspartner geworden voor Nationaal Park Hollandse Duinen. In twee Westlandse glastuinbouwpolders (Broekpolder en Oranjepolder) werkte Delfland samen met de gebiedscoöperaties en andere overheidspartijen aan plannen voor een toekomstbestendige inrichting voor met name wateroverlast. Het Ontwikkelperspectief Broekpolder is eind dit jaar afgerond, waarna we de gemeente Westland hebben verzocht om dit uit te werken tot een ruimtelijke gebiedsvisie. In de Landschapstafel van het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland continueerden we het trekker schap van 3 projecten (invoering Ecokleurenkoers, Klimaatslim boeren en Ecologische slootinrichting) en wisselden we als gezamenlijke partners kennis uit, beïnvloeden en ondersteunen we de gezamenlijk ontwikkelde visie. We werkten samen met provincie Zuid-Holland en betrokken gemeentes om een toekomstbestendig Vlietzone te ontwikkelen. Eind 2024 is een uitvoeringsagenda opgesteld om projecten op te starten die bijdragen aan het behalen van de doelen onder andere op het gebied van water, groen en klimaatadaptatie. In 2025 gaan we hiermee verder en worden onderliggende projecten verder opgestart.

In de tweede helft van 2024 is de Jaarrapportage “Weging Waterbelang, Complexe plannen, Waterplannen en Ruimtelijke planvorming” gepubliceerd met daarin een overzicht van de belangrijkste plannen waarbij we als Delfland in een vroeg stadium betrokken zijn, de belangen van Delfland inbrengen en kansen signaleren voor onze eigen opgave.
Met betrekking tot de Blue Deal hebben diverse werkbezoeken plaatsgevonden waarbij over en weer kennis wordt gedeeld. Ook zijn diverse internationale delegaties ontvangen onder andere vanuit Frankrijk, India, Jordanië, Japan, de Verenigde Staten, Indonesië en Colombia.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.2.4 Exploitatie programmalijn Verbinding en facilitatie vanuit netwerk en kennis

Verbinding en facilitatie vanuit netwerk en kennis	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	1.105	1.369	1.369	955

Toelichting
In totaal is ca. € 0,4 miljoen minder uitgegeven dan begroot door een lagere doorbelasting van personele kosten. Zie de toelichting hiervoor in paragraaf 3.5.1.

3.2.5 Investeringsuitgaven

Tabel 3.2.5 Investeringen programma Waterkwaliteit en biodiversiteit

Programmalijn	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Waterkwaliteit	1.399	2.300	1.627	1.946

Toelichting
De investeringsuitgaven in 2024 zijn bijna € 0,3 miljoen hoger dan de bijgestelde begroting 2024. Enerzijds komt dit door een administratieve correctie van een subsidie van € 0,5 miljoen.

Deze was als ontvangst geboekt, terwijl het project nog niet is afgerond en de eindverantwoording nog niet is ingeleverd.
Aan de andere kant kunnen doordat twee oeverbeschermingen, ieder geraamd op € 0,1 miljoen, uiteindelijk niet uit het investeringskrediet worden betaald en komen de uitgaven ten laste van de exploitatie. Beide projecten zijn inmiddels uitgevoerd.

In 2024 zijn 12 volgende projecten (deels) geactiveerd:

1. NEZ Lierwatering;
2. NEZ Strijp;
3. NEZ Honderdland;
4. NEZ Coldenhovelaan;
5. NEZ Plas Molenweg;
6. NEZ Gaagweg;
7. NEZ Madestein Oost;
8. NEZ Oude Spui;
9. NEZ Rotterdamse Schie;
10. Realisatie vispassage gemaal Dijkpolder;
11. Mitigerende maatregel NEZ Woudsepolder;
12. Mitigerende maatregel Dijckerwael.

3.3 Waterkwantiteit en klimaatadaptatie

3.3.1 Programmalijn Waterkwantiteit

Doel
Een robuust, klimaatbestendig watersysteem.

Prestatie-indicator
We bekijken hiervoor het percentage van ons beheergebied (totaal: 40.600 hectare) dat voldoet aan de normen voor inundatie (overstromen) zoals genoemd in de provinciale waterverordening.

Tabel 3.3.1 Prestatie-indicator waterkwantiteit

Prestatie-indicator	Rekening 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Rekening 2024
Voldoet aan normering voor inundatie (in hectare)	40.080 (98,9%)	40.200 (99,0%)	40.100 (98,9%)	40.100 (98,9%)

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
Om deze PI te halen, is een hele serie activiteiten benodigd. De belangrijkste zijn in de begroting opgenomen en komen hieronder kort aan bod.

Watersysteemanalyses waterkwantiteit
Alle polders worden eens in de zes jaar geanalyseerd met een watersysteemanalyse. In totaal waren in 2024 negen watersysteemanalyses onderhanden, waarmee het beheergebied van Delfland in zijn geheel weer up to date in kaart gebracht wordt. Vier van deze watersysteemanalyses (WSA's) zijn in 2024 gereedgekomen. De WSA van de Polder van

Nootdorp liep in 2024 door en wordt in 2025 afgerond. De WSA's van het Boezemsysteem, de Oude polder van Pijnacker, Oostmade/Westmade en Groeneveldse polder/Groeneveldse droogmakerij zijn opgestart en worden naar verwachting in 2025 afgerond. Binnen de WSA's wordt rekening gehouden met nieuwe kaders vanuit klimaat.

Uitvoeringsprogramma wateroverlast 2027
Ook in 2024 werken we aan het uitvoeringsprogramma wateroverlast om in 2027 te voldoen aan de provinciale verordening. We zijn met de gemeenten in gesprek over de te nemen maatregelen. Samen met de gemeenten is gebleken dat deze maatregelen vaak vragen om een herinrichting van de openbare ruimte. Als dit het geval is, is met gemeenten afgesproken om via de toekomstgerichte wateroverlastplannen gezamenlijk maatregelen opstellen op te stellen die verder kijken dan 2027. Dit is de reden dat we de streefwaarde niet gehaald hebben in 2024.

Voor het voldoen aan de normen voor wateroverlast zoals genoemd in de provinciale verordening geldt een inspanningsverplichting. Met het oog daarop is in 2024 gestart met een samenwerking en kennisuitwisseling met andere waterschappen (HHSK, WSHD) en de provincie over wat we verstaan onder die inspanningsverplichting in relatie tot doelmatigheid van maatregelen. Omdat de provincie daar geen antwoord op kan geven, is onder leiding van de provincie, in 2024 een gezamenlijk onderzoek gestart. Begin 2025 vindt op basis van deze uitkomsten een herijking van uitvoeringsprogramma plaats en zal mogelijk ook de streefwaarde worden aangepast.

Naast deze gesprekken zijn in 2024 ook diverse maatregelen in het watersysteem genomen, die zonder problemen konden worden uitgevoerd. Het betreft hier veelal het vervangen van kleine kunstwerken die de kans op wateroverlast verkleinen.

Projecten
Afgelopen jaar zijn er binnen het watersysteem diverse projecten opgeleverd die bijdragen aan een robuust en toekomstbestendig watersysteem. Eén van deze projecten is de renovatie van het monumentale gemaal Nieuwlandse Molen. In 2024 is ook gemaal Oude Lierpolder gerenoveerd en is gemaal Hooipolder compleet vervangen.

Ter bestrijding van de wateroverlast in de Oranjebuurt in De Lier hebben we samen met de gemeente Westland maatregelen genomen zoals bijv. de persleiding onder de provinciale weg. Het realiseren van een duiker ter hoogte van de kruising Burgerdijkseweg heeft bij het verkrijgen van toestemming van de nutsbedrijven vertraging opgelopen. Dus die volgt in 2025.

De bouw van gemaal Commandeurspolder is in 2024 stilgelegd omdat de vergunning voor het zwaar transport niet kan worden afgegeven vanwege stabiliteitsproblemen van de N468. Samen met Rijkswaterstaat en de aannemer onderzoeken we de mogelijkheid om in 2025 te starten. Het huidige gemaal Commandeurspolder wordt tot de het opleveren van het nieuwe gemaal operationeel gehouden zonder verhoogd risico.

Ten behoeve van verbeteren van de zoetwatervoorziening binnen beheergebied van Delfland, is in het najaar 2024 gestart met de voorbereiding van de realisatie van gemaal Bergsluis.

Groeneveldse molen
Delfland hecht veel waarde aan het behouden van haar cultureel erfgoed, zoals het monumentale hoofdkantoor, de historische molens en een aantal monumentale gemalen. Het onderhoud van deze monumenten wordt zorgvuldig, op basis van de bevindingen van inspecties door Monumentenwacht, uitgevoerd. Uitgangspunt is het behouden van de kwaliteit en uitstraling van de monumenten.

Rainlevelr
Rainlevelr is een goede manier om wateroverlast in het glastuinbouwgebied zoveel mogelijk te beperken. In de allerlaatste dagen van 2024 hebben we de 100ste deelnemer mogen verwelkomen en hebben we 25 nieuwe aansluitingen gerealiseerd. Dat betekende een hogere uitgave dan begroot. Afhankelijk van het verzoek vanuit Delfland leveren de huidige deelnemers tussen de 49.000 en 98.000 m3 berging op.

Vanwege de toename van het aantal deelnemers is in 2024 gestart met de ontwikkeling van de procesautomatisering. Het doel is het aflaatproces bij de teler te automatiseren en dit beter aan te laten sluiten op de bediening van het watersysteem vanuit de regelkamer.

Peilbesluiten
De peilbesluiten van cluster 2024 zijn vastgesteld in de VV van 28 november 2024. In deze peilbesluiten is extra aandacht besteed aan klimaatadaptatie en natuur. Eén van de vastgestelde peilbesluiten is het peilbesluit Aalkeet-Buitenpolder, peilgebied 4. Dit peilbesluit is in 2023 niet vastgesteld door de VV. In 2024 is er overleg geweest met belanghebbenden en op basis daarvan is het peilbesluit aangepast.

Bediening
In het beheersgebied van Delfland is ruim 1.100 mm neerslag gevallen. Vooral in het voorjaar heeft het veel en langdurig geregend. Om het landgebruik te blijven faciliteren zijn peilgebieden in de graslandpolders enkele maanden langer op het lagere winterpeil gehouden dan normaal zodat grondwaterstanden beter kunnen uitzakken. Dit is in enkele graslandspolders tot in juli volgehouden. In september is er enkele dagen bijzonder wisselvallig weer geweest met grote (voorspelde) neerslaghoeveelheden. Er zijn in november in diverse polders noodpompen uitgereden en is opgeschaald naar fase 2, maar er hebben zich geen grote wateroverlastincidenten voorgedaan.

Onderhoud technische installaties en procesautomatisering
Het onderhoud van de technische installaties verloopt volgens planning, waarbij geen significante vertragingen of problemen zijn opgetreden. Wel viel het onderhoud iets duurder uit dat begroot. Het aantal urgente verstoringen (uitval van kritische bedrijfsfuncties) is door het verder verbeteren van het onderhoud gereduceerd.

In het kader van de visie procesautomatisering hebben wij voor de aansturing van de gemalen in 2024 de eerste voorbereidingen getroffen voor de doorontwikkeling van de verschillende bedieningssystemen naar één systeem. Daar waren minder kosten mee gemoeid dan in de begroting opgenomen. Hiermee wordt de beveiliging, het onderhoud, het functioneel beheer en de benodigde kennis eenvoudiger.

Onderhoud watergangen
De aanbevelingen uit 2023 over de doelmatigheid van baggeren vanuit de rekeningcommissie, zijn in het eerste kwartaal van 2024 vertaald naar een actualisatie van het baggerbeleid. Deze beleidsbrief baggeren is door de verenigde vergadering vastgesteld. Het nieuwe beleid draagt bij aan het baggeren voor meerdere doelen van Delfland (met name waterkwaliteit), geeft ruimte aan maatwerk in de uitvoering van het baggeren, vraagt structureel aandacht aan het saneren van sterk verontreinigde waterbodems en dat we (kostenneutraal) voor gemeenten (en particulieren) gaan baggeren.

De eerste uitwerking van dit beleid heeft al in 2024 plaatsgevonden, de voorbereidingen voor de eerste cyclus ecologisch baggeren is in 2024 afgerond. In het baggerseizoen 2024-2025 is ruim 20 km opgenomen om ecologisch te worden gebaggerd. Door vertragingen bij de aannemers zal het gehele baggerseizoen 2024-2025 in de eerste maanden van 2025 plaatsvinden.

In november 2024 is de uitvoering van de eerste sanering van ernstig verontreinigde waterbodem binnen Delfland gestart. Het betreft hier de sanering van de PFOS-verontreiniging op het bedrijventerrein Forepark en de aangrenzende woonwijk. De sanering loopt voorspoedig en is in januari 2025 afgerond.

De werkzaamheden voor maaien van de watergangen en de oevers is in 2024 volgens planning uitgevoerd. De eerste maaironde (kleinschalig en alleen op locaties waar nodig is voor doorstroming) is zonder problemen afgerond. Tijdens de derde grote maaironde (in deze ronde worden alle watergangen gemaaid) hebben de aanhoudende natte omstandigheden voor enkele weken vertraging gezorgd. Uiteindelijk zijn de maaiwerkzaamheden toch ruim voor het einde van het jaar afgerond.

Er is een nieuw meerjarig contract afgesloten voor het onderhoud van de waterbergingen, terreinen en onze reeds aangelegde NEZ’s. We merkte in deze aanbesteding dat er grote krapte is in de markt en er weinig inschrijvers zijn. In combinatie met de hoge inflatie, toegenomen loon- en materiaalkosten, maakt dat er een opwaartse druk is op de uitvoeringskosten van het onderhoud. Met het nieuwe bestek is Delfland in staat om veel meer maatwerk en gericht

onderhoud uit te voeren op onze NEZ's en waterbergingen. In 2024 is een inventarisatie van de onderhoudsstaat van de waterbergingen uitwerkt tot een onderhoudsopgave en planning. Vanaf 2025 zal er, over een periode van drie jaar, vanuit dit nieuwe meerjarige contract groot onderhoud uitgevoerd worden bij alle waterbergingen.

We werken aan de inspecties van oeverconstructies en de vaste kunstwerken om de staat van het onderhoud te bepalen. De inspecties zijn nu vrijwel compleet. Deze inspecties worden in 2025 geanalyseerd. Deze informatie stelt ons in staat om de komende jaren planmatige onderhoud te plegen.

Calamiteitenmiddelen
Om gesteld te staan bij calamiteiten hebben we (mobiele) tijdelijke pompinstallaties, noodstroomaggregaten en sinds 2024 enkele noodpompen (trekkerpompen) in eigen beheer. Voor de inzet van onze eigen noodpompen, maar ook voor de inzet van noodpompen van aannemers, hebben we de afspraken met aannemers in 2024 herzien. In het kader van de hulp aan Oekraïne hebben we in 2023 twee tijdelijke pompinstallaties gedoneerd die in 2024 vervangen zijn. In 2024 hebben ook twee noodstroomaggregaten gedoneerd die we begin 2025 vervangen, tot die tijd garanderen we noodstroom middels huur.

Bruggen
De inventarisatie naar bruggen binnen het beheergebied van Delfland is afgerond. Van de ruim 1200 bruggen is gebleken dat ca. 60% van de bruggen eigendom is van Delfland. Bruggen die een openbaar- of Delflands belang dienen, worden onderworpen aan een kwaliteitsschouw om te bepalen wat de onderhoudsstaat van deze bruggen is. Uit de schouwen die tot eind 2024 zijn uitgevoerd blijkt dat alle tot op heden geïnspecteerde bruggen in voldoende staat verkeren.

Wat heeft het gekost?
Tabel 3.3.1 Exploitatie programmalijn Waterkwantiteit

Waterkwantiteit	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	43.690	41.496	47.733	43.551

Toelichting
De netto lasten zijn € 4,2 miljoen lager uitgevallen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024. Hiervan is € 3,6 miljoen voor baggeren (€ 4,3 miljoen minder lasten en € 0,7 miljoen minder opbrengsten) die door vertraging bij de aannemers niet in 2024 is gerealiseerd. Deze activiteiten schuiven grotendeels door naar 2025. Het voorstel is om € 3,5 miljoen van dit budget aan de bestemmingsreserve voor baggerwerkzaamheden toe te voegen. Zie paragraaf 7.7 voor het voorstel bestemming jaarresultaat.

De voornaamste oorzaken van de resterende onderschrijding van € 0,6 miljoen zijn hieronder aangegeven.

Lagere kapitaallasten.	0,1
Lagere doorbelasting van personele kosten. Zie de toelichting hiervoor in paragraaf 3.5.1.	0,3
Minder advieskosten voor procesautomatisering doordat minder budget nodig was om de doelen voor 2024 te halen.	0,3
Hogere kosten voor onderhoud aan de technische installaties en vaste kunstwerken doordat er meer reparaties nodig waren dan verwacht.	-0,1
Hogere kosten voor het maaionderhoud doordat bijvoorbeeld meer drijfvuil moest worden weggehaald.	-0,2
Lagere energiekosten voor het bemalen van de polders en boezem dan begroot.	0,1
Het project Rainlevelr had meer aanmeldingen dan waar in de begroting rekening mee was gehouden met hogere kosten tot gevolg.	-0,1
Diverse kleine posten.	0,2
Totaal	0,6

3.3.2 Programmalijn Klimaatadaptatie

Doel
De regio Delfland is klimaatbestendig en water robuust in 2050.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
In 2024 lag de focus op verdere uitwerking en implementatie van de langetermijnstrategie wateroverlast 'Wapenen tegen extreme neerslag' en het uitwerken van de Strategie Zoetwater. Daarnaast hebben we gewerkt aan het versterken van de samenwerking met gemeenten en tussen partijen binnen het netwerk Klimaatkrachtig Delfland op het thema klimaatadaptatie.

Langetermijn wateroverlast
We hebben de kaders voor Watersysteemanalyses geactualiseerd en zijn in 2024 gestart met het implementeren van de nieuwe neerslagstatistiek die op basis van de KNMI'23 scenario's is ontwikkeld. Hiermee zorgen we ervoor dat de gevolgen van klimaatverandering goed worden meegenomen bij onze werkzaamheden. Daarnaast zijn we gestart met het uitvoeren van een watersysteemanalyse voor de boezem en met een verkenning naar de borging van vasthoudmaatregelen.

In september hebben we een bijeenkomst op The Green Village georganiseerd voor statenleden en gemeenteraadsleden uit onze regio waarin we kennis over klimaatverandering en klimaatadaptieve maatregelen met hen hebben gedeeld en verdiept. In deze bijeenkomst hebben we ook verkend waar verdere samenwerking mogelijk is op de thema's zelfredzaamheid, te veel en te weinig water.

Eind 2024 is het eerste Toekomstgerichte wateroverlastplan (TWP) opgeleverd. Een TWP betreft een gebiedsgerichte uitwerking van mogelijke oplossingsrichtingen en maatregelen voor een robuust en toekomstbestendig watersysteem en levert handvaten voor een klimaatadaptieve inrichting van het betreffende gebied. Daarmee vormt het de basis voor keuzes ten aanzien van de inrichting, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en de ruimtelijke ontwikkeling van een gebied, en daarmee ook een uitvoeringsprogramma Toekomstbestendig watersysteem. Deze eerste TWP (Eshofpolder) dient als blauwdruk voor de toekomstig op te stellen wateroverlastplannen. Begin 2025 volgen TWP Veen- en Binckhorst, TWP Mariahoeve en TWP

Plaspoel- en Schaapweipolder. De leerpunten van deze vier worden meegenomen naar de volgende serie.

In 2024 zijn we gestart met een locatiescan voor bergingsgebieden om beter gesteld te staan voor heftige buien zoals deze in 2021 in Limburg gevallen zijn. Hierdoor groeien we mee met klimaatverandering en proberen we te voorkomen dat waterkeringen doorbreken en maatschappelijke ontwrichting ontstaat. Begin 2025 worden potentiële locaties samen met de betrokken gemeenten verder verkend. Ook verkennen we de technische en financiële haalbaarheid van het onderbemalen van de Plas van Alle Winden en het vergroten van inlaatcapaciteit van bergingsgebied Woudse Polder.

Samen met Noord- en Zuid-Hollandse waterschappen en de Provincie Zuid-Holland hebben we 'model klimaatregels' voor de gebouwde omgeving ontwikkeld. Deze modelregels leveren bouwstenen voor regels die we kunnen opnemen in ons beleid en instrumentarium en hebben betrekking op a) het minder afvoeren van water naar het watersysteem door meer water vast te houden op de plek waar 't valt, b) het behouden van het natuurlijk bufferend vermogen op het land/maaiveld, en c) het verminderen van de afhankelijkheid van aanvoer van zoet water in langdurig droge perioden. In 2025 verkennen we welke (onderdelen van de) modelregels we willen implementeren in ons beleid en regelgeving.

Strategie zoetwater
We hebben een plan van aanpak opgesteld voor de Strategie Zoetwater en zijn samen met interne en externe stakeholders gestart met de uitwerking hiervan. Aan de hand van een kernboodschap gaan we begin 2025 gesprekken voeren met vertegenwoordigers van verschillende zoetwater afhankelijke functies in het beheergebied van Delfland, waaronder scheepvaart en watergebonden industrie, glastuinbouw en natuur. Mede op basis daarvan werken we de strategie verder uit en starten we de bestuurlijke besluitvorming.

We zijn in 2024 – met subsidie vanuit de Provincie - gestart met onderzoek naar de impact van zoutindringing beperkende maatregelen bij de Parksluizen op schutbeperkingen en watervraag. Dit onderzoek geeft inzicht hoe infrastructurele investeringen aan de Parksluizen in verhouding staan tot de frequentie en duur van de schutbeperkingen. Parallel hieraan heeft de Provincie samen met ons een extern onderzoek laten uitvoeren waarin een inschatting is gemaakt van de economische effecten, nu en in de toekomst, van een stremming van de Parksluizen. Op basis van deze onderzoeken wordt – in samenspraak met belanghebbenden – bepaald hoe kosten en baten zich tot elkaar verhouden, en zullen onderlinge afspraken gemaakt moeten over eventuele uitvoering en bekostiging van maatregelen. Dit wordt in 2025 voorzien.

Verder hebben we actief deelgenomen aan het Deltaprogramma Zoetwater. De maatregelen uit het Deltaplan Zoetwater 2022-2027 zijn in uitvoering. Zo werken we samen met waterschap Hollandse Delta en het Havenbedrijf Rotterdam binnen het onderzoeksprogramma Brielse Meer (2023-2026) aan het robuust en klimaatbestendig houden van de watervoorziening vanuit het Brielse Meer en hebben we het planvormingsproces voor het realiseren van een extra aanvoermogelijkheid van zoetwater bij de Bergsluis in Rotterdam afgerond. Daarnaast werken we samen met de partners in de zoetwaterregio West-Nederland aan de voorbereiding van de derde fase van het Deltaprogramma Zoetwater (2028-2033). Hierin vindt herziening van de ambitie, adaptatiepaden en maatregelenprogramma plaats.

Samen met drie andere waterschappen en Rijkswaterstaat hebben we het Waterakkoord KWA (Klimaatbestendige Wateraanvoer) herzien. Hiermee borgen we inzet van de wateraanvoerroute bij grote droogte en verzilting van reguliere aanvoerpunten en kan water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek via het beheergebied van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

worden aangevoerd naar de beheergebieden van Rijnland, Delfland en Schieland. Delfland heeft het Waterakkoord KWA op 4 februari 2025 bestuurlijk vastgesteld.

Klimaatadaptatie
In 2024 hebben we samenwerkingsafspraken gemaakt met de gemeenten Den Haag en Rijswijk en woningcorporaties Haag Wonen, Hof Wonen, Rijswijk Wonen en Vidomes om samen versnelling te brengen in de uitvoering en standaardisering van klimaatadaptatie. In Delft zijn we gestart met het opzetten van een dergelijke samenwerking.

We participeren in het netwerk Klimaatadaptatie DPRA Werkregio Delfland. Dit is één van de netwerken onder de Bestuurlijke Watertafel. Samen met dit netwerk is gestart met het concretiseren van gezamenlijke regionale klimaatadaptatiedoelen. Dit biedt voor Delfland de kans om de ambities en doelen van de langetermijnstrategie wateroverlast en de strategie toekomstbestendige zoetwatervoorziening goed regionaal in te bedden.
Tevens zijn voorbereidingen gestart voor een volgende ronde van klimaatstresstesten (zoals afgesproken binnen het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie). Gemeenten zijn hiervoor in de lead. Wij zullen informatie, kennis en inzichten inbrengen over het functioneren van het watersysteem. De stresstesten zullen in 2025 worden uitgevoerd.

Voor de proeftuin Waterstaat (Delft) en het innovatieprogramma VP Delta hebben we, samen met The Green Village (TU Delft), nieuwe programmaplannen voor de periode 2024-2027 uitgewerkt. We continueren de samenwerking en richten ons samen met alle partners vooral op de implementatie van bruikbare innovaties op het gebied van klimaatadaptatie in ons gebied.

We hebben kansen en mogelijkheden om de sponswerking te vergroten en water op het land vast te houden verder verkend. Specifiek is gekeken naar berging op daken, onder pleinen, parken en sportvelden en naar klimaat adaptief parkeren. De uitkomsten worden in 2025 verder vertaald naar een aanpak en uitvoering van concrete pilots.

In 2024 hebben we samen met de provincie en de andere Zuid-Hollandse waterschappen gewerkt aan de borging van Water en Bodem belangen in het omgevingsbeleid van de provincie. Dit loopt door in 2025. Ook is een traject met deze partijen opgestart om op provinciale kaarten weer te geven waar er meer ruimte nodig is voor water, met als doel dit te gebruiken in regionale gebiedsprocessen en als verdieping op de klimaatonderlegger van Zuid-Holland. De Zuid-Hollandse waterschappen en de provincie hebben samenwerkingsafspraken gemaakt met de provincie over het proces ZH Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG).

Wat heeft het gekost?
Tabel 3.3.3 Exploitatie programmalijn Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	2.717	2.643	2.348	1.769

Toelichting
De netto lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024. De voornaamste oorzaken zijn hieronder aangegeven.

Lagere personeelskosten door beperkt beschikbare personele capaciteit door (tijdelijke) uitval ten gevolge van ziekte, zwangerschapsverlof en vertrek van een medewerker. Deze capaciteit is grotendeels niet vervangen wat weerslag heeft gehad op het aantal externe opdrachten. Daarnaast zorgde een verschuiving van prioriteiten naar de implementatie van de langetermijnstrategie wateroverlast en de uitwerking van de zoetwaterstrategie eveneens voor minder beschikbare capaciteit.	0,5
Diverse kleine posten.	0,1
Totaal	0,6

Het doel van deze programmalijn ligt op 2050. Dit is een dermate lange termijn, dat de impact van deze onderschrijding op het uiteindelijke te halen doel beperkt is.

3.3.3 Programmalijn Bodem en grondwater

Doel
Delfland heeft een integraal beleid voor bodem en grondwater.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
Er is in 2024 verder gewerkt om de grondwateronttrekkingen binnen het gebied van Delfland inzichtelijk te krijgen. Ook is er onderzoek gedaan naar de werkelijk onttrokken hoeveelheden.

Het bestaande beleid van Delfland is getoetst in hoeverre deze nog aansluit bij de huidige ontwikkelingen. Het strategisch beleid voldoet nog. De vertaling naar beleidsregels is niet meer

up to date. In 2025 zullen deze worden aangepast.
Kennis uit de themagroepen van de Unie van Waterschappen zal hierbij gebruikt worden.

Onderlinge afstemming tussen ZH-PLG en het beleidsveld Bodem en grondwater vindt plaats en er is een zienswijze ingediend op het onderdeel 'brijnlozingen' voor het omgevingsbeleid van de provincie Zuid-Holland, en er is input gegeven aan de evaluatie van het onderdeel 'grondwateronttrekkingen en infiltraties' van het omgevingsbeleid van de provincie.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.3.4 Exploitatie programmalijn Bodem en grondwater

Bodem en grondwater	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	0	99	99	162

Toelichting
Hogere doorbelasting van personele kosten. Zie de toelichting hiervoor in paragraaf 3.5.1.

3.3.4 Investeringsuitgaven

Tabel 3.3.5 Investeringen programma Waterkwantiteit en klimaatadaptatie

Programmalijn	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Waterkwantiteit	6.738	5.000	4.517	4.263

Toelichting
De realisatie is ca. € 0,25 miljoen lager door onder andere de vertraging van de werkzaamheden in De Lier vanwege de langere wachttijd op goedkeuring door de nutsbedrijven.

In 2024 zijn de volgende projecten (deels) geactiveerd:

1. Onderhoudswerkzaamheden gemaal De Zaaijer;
2. Onderhoudswerkzaamheden beschoeiing Zwethkanaal/Galgeweg;
3. Onderhoudswerkzaamheden gemaal Nieuwlandsemolen;
4. Onderhoudswerkzaamheden gemaal Nieuwland Noordland Opmaling;
5. Onderhoudswerkzaamheden gemaal Nieuwland Noordland Oost;
6. Onderhoudswerkzaamheden gemaal Nieuwland Noordland Bagijneland;
7. Onderhoudswerkzaamheden gemaal Dijkpolder;
8. Onderhoudswerkzaamheden filterinstallatie Broekpolder;
9. Onderhoudswerkzaamheden gemaal Oude Lierpolder;
10. Vervanging gemaal Hooipolder.

3.4 Waterketen en circulariteit

3.4.1 Programmalijn Waterketen

Doel
Een doelmatig en toekomstbestendig transport van afvalwater en het zuiveringsproces.

Prestatie-indicatoren
Tabel 3.4.1 Prestatie-indicatoren waterketen – verwijderingsrendement stikstof en fosfaat

Prestatie-indicator	Rekening 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Rekening 2024
Verwijderingsrendement stikstof %	80%	80%	80%-82%	82,4%
Verwijderingsrendement fosfaat %	80%	80%	80%-82%	87,4%

Als gevolg van de hogere belasting van awzi De Groote Lucht wordt een hogere droge stof in de zuivering gehanteerd zodat er voldoende bacteriën zijn om de vuillast ‘op te eten’. Vanwege het hogere droge stofgehalte in de zuivering worden extra chemicaliën gedoseerd om de bezinkbaarheid goed te houden. Als gevolg hiervan is het verwijderingsrendement voor stikstof en fosfaat hoger dan de streefwaarde.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
Regulier beheer
We hebben afvalwater getransporteerd, gezuiverd, het beheer en onderhoud uitgevoerd en het slib vergist (biogasproductie), ontwaterd en afgevoerd. Het biogas dat daarbij ontstond, is omgezet in groengas (6,9 miljoen Nm3). Het gas dat we niet zelf nodig hadden, hebben we afgezet op het aardgasnetwerk. Daarbij bleven we binnen de wettelijke kaders en vergunningen en hebben we overlast voor de omgeving vermeden. Ook hebben we actief bijgedragen aan de veiligheidscultuur en het vergroten van de operationele veiligheid.

Het transporteren en zuiveren van het afvalwater is een continu proces evenals het vergisten van het slib, het ontwateren en afvoeren. Doordat dagelijks wordt gemeten, is er een goed inzicht in de belasting en het debiet dat binnenkomt en verwerkt moet worden. De belasting van AWZI De Groote Lucht overschrijdt regelmatig de ontwerpcapaciteit van 258.000 ve (7-daags gemiddelde over 2024 bedraagt 327.000 ve., een overschrijding van 26,7%). Dit vraagt veel van de zuivering qua (complexer) onderhoud, verbruik (elektriciteit en chemicaliën), personele inzet en risico's, zoals ook aangegeven in de Burap. Vooral de bezinkbaarheid is kritisch. Als vanwege hevige regen de verblijftijd in de nabezinktanks te kort wordt, dan vindt er uitspoeling plaats. In 2024 heeft dat enkele keren plaatsgevonden. Om de capaciteit te vergroten zijn en worden de komende jaren meerdere instandhoudingsmaatregelen uitgevoerd. De personele capaciteit is zowel door ziekte als door lastig in te vullen vacatures niet geheel geleverd waardoor sommige activiteiten doorgeschoven zijn naar 2025.

De onderhoudswerkzaamheden zijn volgens planning uitgevoerd. Dit geldt zowel voor de reguliere onderhoudsmaatregelen, als voor de grotere renovaties en vervangingen. Wel is het een uitdaging om het groot onderhoud af te stemmen met de operationele werkzaamheden als gevolg van:

- De overschrijding van de ontwerpcapaciteit van AWZI De Groote Lucht;
- De veelheid van instandhoudingsprojecten;
- Personele inzet (vergrijzing en kennisopbouw).

Binnen de organisatie wordt continu gezocht naar oplossingen om ervoor te zorgen dat zowel de onderhouds- als de operationele processen soepel blijven verlopen.

Doordat inspecties zijn uitgevoerd kan het onderhoud op basis van urgentie (risico gestuurd) ingepland worden. Er is ook gewerkt aan een betere balans tussen correctief en gepland (preventief) onderhoud. De verhouding is nu 19/81%. Deze verhouding is een indicatie dat we qua onderhoud beter in control zijn en niet meer overvallen worden door ongewenste uitval of storingen. De ambitie voor de begroting 2024 was een verhouding van 30/70% realiseren (was 70/30%) zodat meer gepland onderhoud werd uitgevoerd (wat goedkoper is). Idealiter ligt de verhouding tussen 30/70% en 20/80% in. Het geplande onderhoud is in 2024 binnen het budget en volgens de planning uitgevoerd.

Collectieve zuivering
In 2024 is de PACAS-installatie gerealiseerd op AWZI Nieuwe Waterweg en is deze getest voorafgaande van ingebruikname. Realisatie van de installatie heeft langer geduurd dan gepland. De inpassing van de installatie op de AWZI vroeg meer tijd alsmede het voldoen aan de ATEX-richtlijn (Atmosphères Explosibles, Europese richtlijn 1999/92/EG).

Waterharmonica
Nadat begin 2024 het besluit is genomen om de nieuwe AWZI op bedrijventerrein De Vergulde Hand te realiseren, is het ontwerp van de Waterharmonica aangepast en is de kans gepakt deze te optimaliseren vanwege de verscherpte eisen aan het natuurdoeltype. In de zomer van 2024 zijn de voorbereidende werkzaamheden voor de eerste fase van de Waterharmonica gestart.

Waterzuivering Vergulde Hand
In 2024 zijn 4 alternatieven uitgewerkt in een schetsontwerp en beoordeeld op de door het algemeen bestuur vastgestelde criteria van waterzuivering Vergulde Hand. Dit in opmaat naar besluitvorming over het voorkeursalternatief in 2025. Verder zijn conform planning de benodigde stappen in het omgevingsproces en marktverkenning uitgevoerd.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.4.2 Exploitatie programmalijn Waterketen

Waterketen	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	116.730	123.486	110.752	110.272

Toelichting

De netto lasten zijn € 0,5 miljoen lager uitgevallen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024. De opbrengsten zijn € 0,6 miljoen hoger en de kosten € 0,1 miljoen hoger dan begroot.

Kosten

Hogere kosten voor slibverwerking noordelijke regio door meer afgevoerd slib en een hogere vereveningsbijdrage van HVC. De vereveningsbijdrage is ter dekking van de extra kosten voor het verwerken van slib op andere locaties, omdat de slib drooginstallatie nog niet gereed is. Dit vanuit het principe dat alle GR-deelnemers hetzelfde tarief betalen voor transport en slibverwerking.	-0,3
Hogere dienstverleningsvergoeding PPS vanwege natter jaar.	-1,3
De kosten voor de arbitrage met Delfluent zijn hoger uitgevallen.	-1,1
De kosten voor de Collectieve Zuivering zijn lager door latere ingebruikname (november i.p.v. september 2024)	0,5
Lager verbruik chemicaliën. We hebben maar een deel van het jaar ijzerchloride gedoseerd op de gisting van DGL, omdat de dosering niet het gewenste effect had.	0,3
Het verwijderen van ongebruikte slibgistingstanks op de AWZI Nieuwe waterweg is door gebrek aan personele capaciteit doorgeschoven naar 2025	0,3
Lagere doorbelaste personeelslasten. In paragraaf 3.5.1 wordt dit toegelicht.	0,6
Lagere kapitaallasten door hogere rentebaten dan in de begroting opgenomen.	0,1
Lagere kosten voor beheer door onvoldoende beschikbare capaciteit voor het voorbereiden en uitzetten van diverse advies- en onderzoeksopdrachten. De opdrachten zijn vooruitgeschoven in de tijd.	0,6
Lagere kosten van het lichtplan. Door nader onderzoek medio 2024 op de aankoop van materialen en inschatting van de uren is het lichtplan voor 1/3 van de oorspronkelijke raming uitgevoerd.	0,1
Lagere onderhoudskosten zuiveringsinstallaties doordat vanwege de hogere belasting van DGL minder onderhoud is uitgevoerd.	0,1
Totaal	-0,1

Opbrengsten

Hogere opbrengsten vanuit de anti-afhaakregeling overeenkomst met Nutricia. De oude overeenkomst is nog niet vernieuwd. De afrekening met Nutricia heeft plaatsgevonden op basis van de overeenkomsten voor Grensoverschrijdend afvalwater. Daarnaast is door een hoger werkelijk aantal ve's de afrekening 2020 van de GOAW-overeenkomst Zoetermeer hoger uitgevallen.	0,6
De bijdrage vanuit het Rijk voor Covid bemonstering is hoger uitgevallen door een verrekening over 2023 en de kostenbijdrage voor de KRW- doelen.	0,2
Lagere groengasproductie en minder gunstige afzet op de markt dan prognose.	-0,5
Hogere opbrengsten uit overeenkomsten voor onderhoud van zuivering technische werken door verrekeningen voor voorgaande jaren en hogere doorbelaste kosten voor elektriciteit.	0,1
Overige kleine voordelige afwijkingen in de opbrengsten.	0,2
Totaal	0,6

3.4.2 Programmalijn Transitie waterketen

Doel
Transitie van een lineaire naar een circulaire waterketen.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
In november 2024 is de herziening van de richtlijn stedelijk afvalwater vastgesteld. Deze richtlijn wordt, binnen 3 jaar, vertaald naar Nederlandse wet- en regelgeving, wat duidelijke kaders voor Delfland biedt. De richtlijn stelt extra eisen aan de verwijdering van fosfaat, stikstof en microverontreinigingen. Het project systeem- en levensduuranalyse, een studie naar de impact van deze extra eisen, gestart in 2024, toont aan dat de zuiveringscapaciteit moet worden uitgebreid, ondanks beperkte ruimte op huidige locaties van de RWZI' s. In 2025 zal deze studie zich richten op mogelijke oplossingen.

Het project Waterzuivering Vergulde Hand heeft als doel effluent te leveren als zoetwaterbron voor de Krabbeplas. Dit is opgenomen in het voorkeursalternatief. De opgestelde (concept) Strategie Zoetwater en Droogte voorziet voorlopig geen extra effluentlevering aan het eigen watersysteem.

Delfland heeft behoefte aan meer grip op influent vanwege de invloed van effluent op de waterkwaliteit en de eisen van de KRW. In 2024 is een samenwerking gestart tussen provincie Zuid-Holland, omgevingsdiensten, waterschappen en gemeenten om de impact van RWZI' s en indirecte lozingen op de waterkwaliteit te bepalen. Dit resulteert in 2025 in een gezamenlijk uitvoeringsprogramma om knelpunten te mitigeren.

Het project "Water in bedrijf" onderzoekt een toekomstbestendige samenwerking binnen het NAD, met een bredere verdeling van activiteiten over de betrokken partners. Dit project is gestart in 2024 en wordt in 2025 afgerond.

Op het gebied van innovatie en onderzoek zijn in 2024 diverse stappen gezet. Metingen op RWZI Nieuwe Waterweg en Harnaschpolder geven inzicht in lachgas- en broeikasgasemissies. Delfland neemt deel aan onderzoek met TU Delft, gericht op het verwijderen van microverontreinigingen. De opschaling van Harkos vindt plaats bij Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, realisatie beoogd in 2026. Het project Ultieme Waterfabriek heeft in 2024 een demo-locatie in Emmen opgeleverd voor drinkwaterproductie uit afvalwater. Het project Blue City Closed Loop onderzoekt de werking van een zuiveringsinstallatie op gebouwniveau, conclusies en aanbevelingen worden verwacht in 2025.

Wat heeft het gekost?
Tabel 3.4.3 Exploitatie programmalijn Transitie waterketen

Transitie waterketen	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	553	652	652	741

Toelichting
De overschrijding wordt hoofdzakelijk verklaard door hogere directe kosten voor onderzoeken, waaronder aanschaf meetsensoren voor monitoring lachgas op RWZI Harnaschpolder.

3.4.3 Programmalijn Energie- en klimaatneutraal

Doel
Delfland is energieneutraal in 2025 en klimaatneutraal in 2050 (*streven* naar 2035).

Prestatie-indicatoren
Energieneutraal in percentage en klimaatvoetafdruk (in tonnen CO_2-equivalent) inclusief methaan- en lachgasemissies (waarden conform rekenmethodiek Klimaatmonitor).

Tabel 3.4.4 Prestatie-indicatoren energieneutraal en hoeveelheid CO_2-uitstoot

Prestatie-indicator	Resultaat 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Prognose 2024
Energieneutraal in %	93,7	97,6	97,6	97,6
Hoeveelheid broeikasgasuitstoot in tonnen C02-equivalent (CO2, methaan en lachgas)	4.718(1)	58.350	58.350	58.350

(1) In de jaarrekening 2023 is de CO2-uitstoot nog exclusief methaan en lachgas gerapporteerd en daarom is de hoeveelheid CO-2 uitstoot voor 2023 lager.

Tabel 3.4.5 Prestatie-indicatoren energieneutraal en CO_2 –uitstoot meerjarig verloop

Prestatie-indicator	Resultaat 2019	Resultaat 2020	Resultaat 2021	Resultaat 2022	Resultaat 2023	Prognose 2024
Energieneutraal in %	n.v.t.	71	92	93	93,7	97,6
Hoeveelheid broeikasgasuitstoot in tonnen C02-equivalent (CO2, methaan en lachgas)	8.478	6.547	7.122	6.752	4.718(1)	58.350

(1) Zie voetnoot hierboven.

Toelichting
We zijn *energieneutraal* wanneer het energieverbruik gelijk is aan de energieopwekking uit onze duurzame bronnen. Dit bereiken we door op het energieverbruik te besparen en duurzame energiebronnen te verwerven.

We zijn *klimaatneutraal* wanneer we niet meer bijdragen aan klimaatverandering (geen uitstoot van broeikasgassen). We verbeteren onze klimaatvoetafdruk door de ontwikkelstappen die we zetten. De streefwaarden voor 2024 zijn een prognose, omdat de gegevens over 2024 pas in het najaar van 2025 beschikbaar zijn in de Klimaatmonitor.

De definitieve cijfers over 2023 laten zien dat Delfland op koers ligt met een percentage van 93,7% energieneutraliteit. Deze positieve ontwikkeling wordt veroorzaakt doordat we het uitvoeringsprogramma Energieneutraal uitvoeren én energie besparen. We blijven inzetten op de vermindering van energieverbruik en voeren projecten uit voor het vergroten van onze duurzame opwek en energiereductie. Bij een 'gemiddeld' jaar, wat betreft neerslag, is de prognose dat energieneutraal in 2025 een haalbaar doel is.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?

- De projecten uit het uitvoeringsprogramma Energieneutraal zijn conform de meerjarenplanning in voorbereiding of in uitvoering.
- Onze certificering op niveau 3 van de CO2-prestatieladder is opnieuw bevestigd. De voorbereidende stappen om niveau 4 te realiseren zijn opgeschort. SKAO (organisatie van de methodiek CO2 prestatieladder) is afgelopen jaar gestart met het volledig herzien van de certificering en bijbehorende methodiek van de CO2 prestatieladder. In afwachting van die herziening wordt opnieuw overwogen welke stappen binnen Delfland worden gezet om ook reductie in de keten te realiseren.
- De gemeente Den Haag heeft sportcomplex De Blinkerd op een duurzame manier gerenoveerd. Voor de verwarming van het complex werkt de gemeente samen met Delfland door warmte te winnen uit het influent van het nabijgelegen rioolgemaal Belgisch Park (Thermische Energie uit Afvalwater). In de zomer van 2024 is het systeem operationeel geworden.
- Ook hebben we actief deelgenomen aan het Ambtelijk Netwerk Energie, ambtelijk opdrachtgeversteam, het Bestuurlijk Netwerk Energie en de bestuurlijk stuurgroep van de Regionale Energie Strategie (RES).

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.4.6 Exploitatie programmalijn Energie- en klimaatneutraal

Energie- en klimaatneutraal	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	307	191	34	269

Toelichting
De afwijking van de kosten ten opzichte van de bijgestelde begroting is het gevolg van hogere doorbelaste personele kosten. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 3.5.1.

3.4.4 Programmalijn Circulaire economie

Doel
Delfland draagt actief bij aan de ontwikkeling van een circulaire economie door producten, materialen en grondstoffen zo hoogwaardig mogelijk te hergebruiken.

Prestatie-indicator
Het aandeel toegepaste secundaire en bio-based[1] materialen in GWW-projecten, uitgedrukt in een percentage van de totale hoeveelheid toegepast materiaal in GWW-projecten in het te rapporteren jaar.

In 2025 willen we dat minimaal 10% van ons materiaalgebruik in GWW-projecten (Grond-, Weg- en Waterbouw) secundair of bio-based is. Dat is een tussenstap op weg naar het doel 50% minder primair grondstoffengebruik in 2030.

Tabel 3.4.7 Prestatie-indicator circulaire economie

Prestatie-indicator	Rekening 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Rekening 2024
Aandeel toegepaste secundaire en bio-based materialen in GWW-projecten	5%	7%	7%	14,3%

Toelichting
Het aandeel toegepaste secundaire en bio-based materialen in GWW-projecten is in 2024 aanzienlijk hoger dan vooraf ingeschat. De schatting van de prestatie indicator is gecompliceerd, omdat het *soort* project én het *aantal* projecten van grote invloed is op het percentage. Afgelopen jaar was het aantal opgeleverde projecten vanuit de Waterketen relatief laag, waar over het algemeen het grootste aandeel *primaire* materiaal wordt gebruikt. Het relatief grote aandeel projecten binnen Waterveiligheid, waar een groot aandeel bio-based materialen (hout) wordt toegepast, bepaalt dit jaar de overall score op de prestatie-indicator (het aandeel toegepaste secundaire en bio-based materialen in GWW-projecten).

Uit de tabel blijkt dat de afgelopen jaren een positieve opgaande trend te zien is de toepassing van secundaire en bio-based materialen in GWW-projecten.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?

- We hebben onze kennis op het gebied van circulaire economie verbreed en door het benutten, verstevigen en uitbreiden van ons externe netwerk. In 2024 zijn nadere afspraken gemaakt over samenwerking met Aquaminerals. Het meest kansrijk bleek de levering van vloeibare CO2 van AWZI Houtrust naar Aquaminerals. Dit wordt in 2025 verder gerealiseerd.
- De eerste stappen om te komen tot circulaire strategieën voor assets (werken), producten (diensten en leveringen) en reststromen zijn gezet. Zo is bijvoorbeeld de circulaire strategie voor het baggeren vastgelegd als addendum behorend bij de ROK Baggeren 2023-2031.
- We hebben verdere stappen gezet naar een duurzame en circulaire werkwijze in onderhoud, beheer en projecten. We hebben de toepassing van secundaire en bio-based materialen vertaald naar kaders en eisen voor de projecten, toepasbaar in onze dagelijkse praktijk. Aanvullend zijn we gestart met het ontwikkelen van een handelingskader voor de concrete toepassing in de projecten.

Wat heeft het gekost?
Tabel 3.4.8 Exploitatie programmalijn Circulaire economie

Circulaire economie	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	487	1.065	1.065	516

[1] Onder bio-based verstaan we materialen die uit hernieuwbare grondstoffen komen of biologisch zijn.

Toelichting
De afwijking van de kosten ten opzichte van de bijgestelde begroting is voornamelijk het gevolg van lagere doorbelaste personele kosten. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 3.5.1.

3.4.5 Investeringsuitgaven

Tabel 3.4.9 Investeringen programma Waterketen en circulariteit

Programmalijn	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Waterketen en circulariteit	6.540	13.040	9.545	7.787
Energie- en klimaatneutraal		960	200	798
Circulaire economie	0	0	400	401
Subtotaal	6.540	14.000	10.145	8.986
De Vergulde Hand	1.289	3.900	4.714	4.109
Totaal	7.828	17.900	14.859	13.095

Toelichting
Voor de programmalijn Waterketen is ten opzichte van de Burap sprake van een onderbesteding van circa € 1,8 miljoen. Reden is dat het vervangen van installatieonderdelen op de vol belaste AWZI Groote Lucht een zorgvuldige afstemming vereist om het zuiveringsproces (en daarmee de prestaties) niet te verstoren. De instandhoudingsmaatregelen voor AWZI Nieuwe Waterweg zijn verder in de tijd verschoven omdat de realisatie van de collectieve zuivering meer tijd in beslag heeft genomen.
Voor project de Vergulde Hand is sprake van een onderbesteding van € 0,6 miljoen. Dit komt door lagere personele kosten (zoals risicomanager en projectsecretaris), langdurige ziekte van enkele medewerkers en de bewuste keuze om bepaalde functies later in te vullen (o.a. KAM-specialist, kwaliteitsmanager en adviseur werktuigbouwkunde). Een tweede oorzaak is het later starten en afronden van enkele werkpakketten.

In 2024 hebben we de volgende projecten (deels) geactiveerd:
1. Aanpassing slibontwatering DGL
2. Vervangen persleiding Perdiksepad
3. Aanpassingen RG Merellaan
4. Vervangen en vergroten CV-ketels
5. Veilige toestand biogasinstallatie DGL en NWA
6. Zonne- energie Waterketen (Harnaschpolder & Houtrust)

3.5 Financiën

3.5.1 Programmalijn Financiën

Doel
Een duurzaam financieel evenwicht.

Prestatie-indicatoren
Tabel 3.5.1 Prestatie-indicatoren financiën

Prestatie-indicator	Rekening 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Rekening 2024
Netto schuldquote in %	195%	184%	182%	171%
Kapitaallasten in % totale lasten	23%	21%	19%	22%
Vrije kasstroom (in € miljoen)	5,6	-28,0	-21,7	-28,4

Toelichting
De netto schuldquote (NSQ[2]) daalt meer dan begroot. Dat komt doordat enerzijds de belastingopbrengsten € 3 miljoen hoger zijn dan begroot en anderzijds de netto schuldpositie ca. € 30 miljoen lager uitkomt dan begroot.

De kapitaallasten als percentage van de totale lasten zijn conform verwachting. Het percentage dat in de bestuursrapportage is opgenomen, is onjuist en moet gelijk zijn aan de initiële begroting zijnde 21%.

De opbouw van de vrije kasstroom staat in de volgende tabel.

[2] De NSQ wordt berekend door de totale netto schuldpositie te delen door het totaal aan belastingopbrengsten.

Tabel 3.5.2 Kasstroomoverzicht

Kasstroom (bedragen * € 1 miljoen)	Rekening 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Rekening 2024
1 - Kasstroom uit exploitatie				
Totale opbrengsten	306,3	320,5	318,8	328,6
Totale lasten	-303,2	-311,4	-305,5	-305,1
Afschrijvingen	40,3	39,6	39,5	39,5
Invloed vorderingen en schulden[1]	28,9			-20,7
Invloed voorzieningen[2]	0,1			1,1
Totaal kasstroom exploitatie	**72,4**	**48,6**	**52,8**	**43,4**
2 - Kasstroom uit investeringen				
Investeringen	-26,5	-36,8	-34,7	-32,0
Subtotaal kasstroom voor verplichte aflossingen	**45,9**	**11,8**	**18,1**	**11,4**
3 - Kasstroom uit financiering				
Aflossingen PPS-leningen en overige leningen	45,9	-39,8	-39,8	-39,8
Totale vrije kasstroom	5,6	-28,0	-21,7	-28,4

[1] In de geprognosticeerde balans in de begroting gaan we ervanuit dat de posities van de kortlopende vorderingen en van de kortlopende schulden onveranderd blijven. Hierdoor is de begrote kasstroom nihil. In de praktijk ontstaat bijna altijd een verschil tussen de standen aan het eind van het jaar.
2 De onttrekkingen en toevoegingen aan de voorzieningen worden niet begroot. Pas bij het opstellen van de jaarrekening krijgen wij inzicht in de hoogte van de voorzieningen en de benodigde toevoegingen.

De vrije kasstroom is € 6,7 miljoen lager dan de prognose uit de bestuursrapportage (ten opzichte van de initiële begroting is de kasstroom vrijwel gelijk gebleven). Het verschil zit vooral in de kasstroom uit exploitatie. De belangrijkste oorzaken binnen de exploitatie zijn:

- De kasstroom uit het resultaat is € 10,2 miljoen hoger (dit is het verschil tussen de opbrengsten en kosten.)
- Daarentegen is de kasstroom als gevolg van de ontwikkeling van de vorderingen en schulden € 20,7 miljoen negatief. Dat komt doordat:
    - de kortlopende vorderingen met € 13,1 miljoen zijn toegenomen (minder geld binnengekomen).
    - de kortlopende schulden met € 7,6 miljoen zijn afgenomen (meer geld uitgegaan).

  Per saldo leidt dit tot € 9,4 miljoen minder kasstroom uit exploitatie dan begroot.

Aan de andere kant zijn de investeringen € 2,7 miljoen lager uitgekomen (minder geld uit).

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
In navolging van hetgeen wij in 2023 zijn gestart binnen financiën zijn we in 2024 verder gegaan met het verbeteren van de financiële sturing en beheersing via periodieke ambtelijke management rapportages. Deze dienen als leidraad voor de gesprekken binnen het management. Zo zijn wij bezig geweest met het verder uniformeren van deze rapportages waarbij het aanscherpen van definities op de diverse onderdelen ook onderdeel van is geweest om ervoor te zorgen dat als er over een onderwerp uit een rapportage wordt gesproken, iedereen het dan ook over hetzelfde heeft en er dus dezelfde betekenis (definitie) aan koppelt.

Ook stond 2024 in het teken van het verder stroomlijnen en optimaliseren van onze Planning- & Control processen. Aan het eind van het jaar heeft er een verdere optimalisatie plaatsgevonden op de planning met daarin de te uitvoeren acties gedurende het jaar. Dus onder anderen strakker sturen op tussentijdse deadlines en de kwaliteit van de aangeleverde cijfers en tekstuele onderbouwingen.
Tevens zijn we verdergegaan met de inrichting en implementatie van Lias, een softwarepakket dat het planning en control proces professioneler ondersteunt.
We hebben als doel om met ingang van 2025 de begroting van 2026 volledig in Lias op te stellen en daaropvolgend de overige P&C-producten. Dit zal leiden tot een verhoogde efficiency in de doorlooptijd en de kwaliteit van de producten.

De ontwikkeling rond het project De vergulde Hand heeft onder andere gevolgen voor ontwikkeling van onze schuldpositie. In 2024 zijn we ook bezig geweest met het uitwerken van scenario's met de daarbij behorende investeringen. Dat heeft er onder anderen toe geleid dat we intensief begonnen met diverse marktverkenningen in het kader van hoe op een juiste wijze invulling te geven aan onze leningenportefeuille tegen, voor het Waterschap, zo gunstig mogelijke tarieven en voorwaarden.

Tot slot is het Treasurystatuut herzien en vastgesteld in de VV van november 2024.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.5.3 Exploitatie programmalijn Financiën

Financiën	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	10.256	10.757	10.795	10.699

Toelichting
De netto lasten zijn € 0,1 miljoen lager uitgevallen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024. Enerzijds zijn de lasten € 0,4 miljoen hoger dan begroot. Daartegenover staan € 0,5 miljoen hogere opbrengsten.

Meer personeelskosten doorbelast. Zie hieronder voor een toelichting	-0,3
Een begrotingswijziging bij de Financiële Eenheid heeft geleid tot een hogere bijdrage.	-0,1
Een niet begrote verkoop van een voormalig dienstwoning in Vlaardingen.	0,5
Totaal	0,1

Toelichting op doorbelasten personeelskosten
De Financiële Eenheid voert voor de Hoogheemraadschappen van Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard en Delfland de financiële administratie. Hiertoe behoort ook het beheer van het systeem waaronder de urenmodule. Wij zijn echter zelf verantwoordelijk voor een goede urenbegroting en realisatie door middel van tijdschrijven. Aan de hand van de geschreven uren worden namelijk de afdelingskosten (personeelslasten, inhuur personeel, baten uit detachering e.d.) doorbelast naar de programmalijnen. Volledigheid en juistheid van tijdschrijven is dus essentieel.

In 2024 is 14% van de totale begrote uren niet geschreven door de medewerkers (dit is € 9,3 miljoen). Om toch alle afdelingskosten aan de programmalijnen toe te rekenen, vindt achteraf een analyse plaats van de geschreven en ontbrekende uren (de zogenaamde nacalculatie). Hieruit volgt een boeking die er voor zorgt dat wel alle afdelingskosten worden doorbelast, maar tot een afwijking op een programmalijn kan leiden die niet direct te koppelen is aan de uitgevoerde activiteiten. Deze systematiek is gelijk aan die van voorgaande jaren.

3.5.2 Programmalijn Algemene dekkingsmiddelen

Doel
Financiering van de waterschapstaken door het tijdig, juist en volledig opleggen van belastingaanslagen.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
De belastingaanslagen zijn tijdig, juist en bijna volledig opgelegd (zie paragraaf 7.5 onder het kopje overlopende activa de toelichting). Daarnaast heeft de RBG (net als in voorgaande jaren) ook aandacht besteed aan de Kinderopvangtoeslagaffaire (KOTA). Die leidt al een paar jaar tot extra kwijtschelding en terugbetalingen, waardoor wij belastinginkomsten mislopen. Het Rijk heeft hiervoor een compensatieregeling ingesteld, waardoor we ook volledig zijn gecompenseerd voor de KOTA-kosten over 2024.
In paragraaf 4.5 worden de waterschapsbelastingen verder uitgewerkt.

Wat heeft het opgeleverd?
Tabel 3.5.4 Exploitatie programmalijn Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto baten	-270.606	-294.338	-289.476	-292.526

Toelichting
De netto baten zijn € 3,0 miljoen hoger uitgevallen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024.

Lagere legesopbrengsten. Het verschil wordt voor een groot deel veroorzaakt door de verwerking van aanvragen uit 2024 die nog vallen onder het oude, veel lagere tarief. Daarnaast is een aantal activiteiten niet meer vergunning plichtig maar melding plichtig. Voor melding plichtige activiteiten zijn geen leges verschuldigd	-0,5
Hogere belastingopbrengsten voor de watersysteemheffing. Deze worden in paragraaf 4.4 nader toegelicht.	3,0
Hogere belastingopbrengsten uit de zuiveringsheffing. Deze worden in paragraaf 4.4 nader toegelicht.	1,6
De hier centraal geraamde detacheringsopbrengsten van personeel zijn administratief verantwoord bij diverse overige programmalijnen (dus lagere opbrengsten binnen de algemene dekkingsmiddelen).	-1,0
Diverse kleine posten.	-0,1
Totaal	3,0

3.6 Organisatie en bedrijfsvoering

3.6.1 Programmalijn Organisatie

Doel
Een professionele, toekomstbestendige, rechtmatig handelende en resultaatgerichte organisatie.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
De belangrijkste activiteiten zijn:

- In 2024 is gestart met het leiderschapsprogramma (24/25) voor directeuren en managers. Het programma richt zich naast persoonlijke ontwikkeling onder andere op het versterken van de wendbaarheid van de organisatie en de gezamenlijke sturing. Ook is op basis van de evaluatie Samenspel onderzoek gedaan naar de span of control van de afdelingsmanagers en zijn de oplossingsrichtingen uitgewerkt. Deze gaan onder andere over een extra inzet van coördinatoren binnen de huidige formatie, het mogelijk opsplitsen van afdelingen die te groot zijn geworden en het vergroten van de rolduidelijkheid in het samenwerkingsmodel.
- Er zijn continu verbeterspecialisten opgeleid onder aansturing van de adviseur continu verbeteren. Zij zijn opgeleid in de lean six sigma methodiek op het niveau van green of black belt en begeleiden het proces van verbeterinitiatieven en het opstellen van processen voor de organisatie. In 2024 zijn vier verbeterspecialisten opgeleid en nog eens zeven zijn in 2024 gestart met de opleiding. Ongeveer tien processen zijn aangepakt en opgeleverd, in 2025 worden alle belangrijke processen geïnventariseerd en daarna gefaseerd opgepakt door de verbeterspecialisten. Kaders voor procesmanagement zijn vastgesteld.
- De medewerkers en managers hebben een workshop integriteit gevolgd. In totaal hebben ruim 550 medewerkers (ruim 83%) de workshop tot nu toe gevolgd. Daarnaast is een e-learning voor alle medewerkers uitgezet waarin dilemma's zijn geoefend en kennis en bewustwording van integriteit is vergroot. Vertrouwenspersonen worden specifiek onder de aandacht gebracht. Voor nieuwe medewerkers wordt de integriteitsworkshop een vast onderdeel van de onboarding.
- Calamiteiten: dit jaar is er gewerkt aan het verbeteren van de calamiteiten paraatheid. We hebben medewerkers aangenomen die operationele paraatheid ondersteunen. Het gaat daarbij erom dat we zorgen dat we ook gesteld staan bij langdurige calamiteiten (denk hierbij bijvoorbeeld aan extreme neerslag zoals de Limburg bui).

- Vrijwilligersbeleid is vastgesteld. Er is een plan van aanpak opgesteld waarvoor ook informatie en ervaringen van andere vergelijkbare organisaties is opgehaald. We hebben 91 vrijwillige dijkwachten geworven. In 2025 worden ze getraind om ingezet te worden.
- 1OBS: In 2024 is met enige vertraging verder gewerkt aan het ontwikkelen van een onderhoudsbeheersysteem door vooral data over te zetten en goed te structureren en werkprocessen uit te schrijven.
- Er zijn twee Delfland talentontwikkelprogramma's gestart: één programma voor (beleids)adviseurs en één voor medewerkers in de buitendienst. Daarin gaat het zowel over persoonlijk leiderschap, belangrijke (gespreks)vaardigheden en kennis van de Delfland omgeving met als doel sterkere gesprekspartners voor management, directie en bestuur. Dat leidt tot ontwikkeling van de deelnemers én tot effectiever bijdragen aan de kwaliteit van de organisatie.
- In 2024 is de Delfland-visie op Diversiteit & inclusie vastgesteld evenals een actieplan om de visie in 2025 tot leven te brengen.

Deze activiteiten hebben bijgedragen aan het doel van een professionele, toekomstbestendige, rechtmatig handelende en resultaatgerichte organisatie. Met name het investeren in de kwaliteit van ons management, het investeren in talentontwikkeling, het beschrijven en optimaliseren van onze processen en het vergroten van bewustwording van integer handelen hebben direct hieraan bijgedragen. Het versterken van calamiteitenparaatheid en het werken met vrijwilligers zorgt met name dat we beter gesteld staan voor toekomstige uitdagingen als gevolg van het veranderende klimaat.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.6.1 Exploitatie programmalijn Organisatie

Organisatie	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Lasten	9.760	11.638	11.629	12.575

Toelichting

De netto lasten zijn € 1,0 miljoen hoger uitgevallen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024.

Hogere kosten voor calamiteitenbestrijding. Betreft o.a. de opgeschaalde calamiteit aan de N468 Maasland. Kosten die samenhangen met Calamiteitenbestrijding zelf worden niet begroot, deze vallen onder de risico's.	-0,3
Als gevolg van de implementatie van een nieuw E-HRM systeem (Visma Youforce) en het daarvoor schaduwdraaien en vervanging bij verzuim is extern personeel ingezet met hogere kosten als gevolg. Alle personele lasten worden verdeeld over de drie deelnemende Hoogheemraadschappen HHD, HHR en HHSK aan de gezamenlijke salarisadministratie (CSF). Het aandeel HHD is 31% Salarisadministratie en 33,3% voor functioneel beheer.	-0,2
Door vertraging in het project 1 OBS in 2024 zijn de begrote advieskosten niet volledig uitgeput. Daartegenover staat een extra uitgave aan software voor dit project die niet in de begroting was opgenomen.	0,2
Diverse kleine over- en onderschrijdingen van budgetten.	0,1
Hogere doorbelaste personele kosten van € 0,8 miljoen (zie toelichting in paragraaf 3.5.1).	-0,8
Totaal	-1,0

3.6.2 Programmalijn Informatievoorziening

Doel
Een betrouwbare, wendbare en efficiënte informatievoorziening.

Prestatie-indicator
Verbetering van de cyberweerbaarheid als gevolg van dreigingen en risico's.

Tabel 3.6.2 Prestatie-indicator mate van cyberweerbaarheid

Prestatie-indicator	Rekening 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Rekening 2024
Mate van cyberweerbaarheid	n.v.t.	16-18	16-18	13-16

Toelichting PI:
Het speelveld van cyber security is continu in beweging. Delfland voert daarom voortdurend maatregelen door ter verbetering van de cyber security als gevolg van dreigingen en risico's. Daarom wordt deze KPI ieder kwartaal geactualiseerd of frequenter als hiervoor aanleiding is. Hierbij streeft Delfland minimaal naar de KPI-score behorend bij cyberweerbaarheid. Deze scores zijn als volgt gedefinieerd: <9 Kritiek, 9-13 Erg kwetsbaar, 13-16 Kwetsbaar, 16-18 Weerbaar, 18-20 Sterk.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?

A. *Informatiebeveiliging*
In 2024 zijn diverse maatregelen uit de AVG, BIO en de CSIR geïmplementeerd om onze informatiebeveiliging en privacy te versterken. Een van de meest significante verbeteringen betreft de introductie van een geavanceerde logging- en monitoringtool voor procesautomatisering (PA).

- Er is hard gewerkt aan het behouden van volwassenheidsniveau 3. Op het terrein van interne aansturing is er noodzaak tot verdere aanscherping.
- De prestatie-indicator (PI) voor cyberweerbaarheid wordt eind 2024 nog als 'kwetsbaar' beoordeeld. De laatste essentiële maatregel om deze PI naar 'weerbaar' te brengen is begin 2025 afgerond.
- In anticipatie op de implementatie van de Europese NIS2-richtlijn is in 2024 een begin gemaakt met businesscontinuïteitsmanagement. Daarnaast is decentraal risicomanagement structureel ingebed binnen de informatievoorziening (IV).
- In 2024 zijn externe pentesten uitgevoerd. De geïdentificeerde verbetermaatregelen zijn datzelfde jaar direct geïmplementeerd. De jaarlijkse DigiD-audit is wederom succesvol afgerond.
- Sinds juni 2024 is een duidelijke stijging zichtbaar in het gebruik van e-learningmodules door verschillende afdelingen, wat bijdraagt aan bewustwording en kennisdeling. Tegelijkertijd zien we dat nog niet alle afdelingen hierin voldoende zijn meegekomen, waardoor het organisatiegemiddelde nog onder het beoogde niveau van 90% ligt. In 2025 wordt hier extra op ingezet, met als doel in de volle breedte meer aandacht te vestigen op informatiebeveiliging.

B. *Toekomstgericht informatievoorziening*

- De nieuwe ICT-werkplek, is in 2024 ontwikkeld na een initiële vertraging in de opstartfase. Het werkplekconcept is vastgesteld en wordt begin 2025 uitgerold binnen de organisatie.
- Project IV 'Basis op orde' heeft in 2024 gericht op het versterken van functioneel en gegevensbeheer en het beter oppakken en integreren van digitale innovaties binnen de

bestaande organisatie. Er zijn nieuwe processen geïmplementeerd die de diensteverlening ondersteunen (ITIL standaard).
- Er worden verschillende innovatie pilots uitgevoerd bijvoorbeeld rondom salatiemonitoring, datagedreven werken, inzet generatieve AI en inzet van drones.
- Delfland heeft een virtualisatie strategie ontwikkeld gericht op het terugdringen van het gebruik en daarmee de kosten, waaronder een strategie voor de inzet van de nieuwe ICT werkplek en de modernisering van het ICT beheer.
- De uitfasering van netwerkschijven en de migratie van documenten naar SharePoint is zo goed als afgerond.
- Processen rondom het aanvragen, afhandelen en publiceren van Woo (Wet Open Overheid) -verzoeken, zijn ingebed in de organisatie.

Met de uitvoering van deze activiteiten hebben we vooruitgang geboekt richting een steeds professionelere IV organisatie op alle genoemde resultaatgebieden.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.6.3 Exploitatie programmalijn Informatievoorziening

Informatievoorziening	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	17.888	19.963	19.266	18.279

Toelichting

De netto lasten zijn € 1,0 miljoen lager uitgevallen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024.

De verwachte stijging van o.a. licentiekosten voor VMWare heeft zich niet voorgedaan. Daarnaast viel de afrekening met Vodafone eveneens lager uit dan verwacht.	0,8
Door gerichte keuzes is een besparing gerealiseerd onder informatiebeveiliging en privacy. Er waren twee externe onderzoeken voor de NIS2 voorzien. Het eerste onderzoek gaf (voorlopig) echter al voldoende informatie om verder te gaan met de implementatie.	0,1
Hogere kosten voor GEO-informatie door de verhoging van de Rijksfactuur m.b.t. de bijdrage voor basisregistraties en de verhoging van het aantal uitgegeven licenties (inclusief doorgevoerde inflatiecorrectie en aanpassing van het licentiemodel door leveranciers).	-0,1
Hogere bijdrage aan het Waterschapshuis vooral door een toename van het aantal opdrachten.	-0,2
Lagere doorbelaste personele kosten. Zie toelichting in paragraaf 3.5.1.	0,2
Diverse kleine over- en onderschrijdingen van budgetten.	0,2
Totaal	1,0

3.6.3 Programmalijn Regulering en dienstverlening

Doel
Een effectieve en efficiënte regulerings- en dienstverleningsketen als schakel tussen buiten en binnen.

Prestatie-indicatoren
Als PI bekijken we het percentage vergunningen dat binnen de wettelijke termijn verstrekt is.

Tabel 3.6.4 Prestatie-indicator vergunningen

Prestatie-indicator	Rekening 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Rekening 2024
e vergunningen worden binnen de wettelijke termijn van 8 weken verstrekt	95%	95%	90%	92%

Door de complexiteit van een deel van de vergunningaanvragen en handhavingsacties is de termijn soms niet haalbaar. Daarom geldt een streefwaarde van 95%.

Vanwege de toenemende complexiteit en de beperkte bezetting, was de KPI bijgesteld van 95 naar 90%. Uiteindelijk is het gelukt om over het hele jaar gezien, 92% binnen de termijn te behandelen. Eind 2024 lag het percentage op 95 %.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?

A. Regulering

Het jaar 2024 stond in het teken van de implementatie van de Omgevingswet en dan vooral het daadwerkelijk daarmee aan de slag gaan. Aan het eind van 2023 zijn door bedrijven veel aanvragen voor vergunningen ingediend onder het oude “Waterwet regime” Dit betekende dat in 2024 zowel vergunningen op basis van de oude en nieuwe wetgeving zijn behandeld. Dit is door de gedegen voorbereiding van de afgelopen jaren zowel inhoudelijk maar ook qua digitale infrastructuur nagenoeg probleemloos verlopen.

In 2024 zijn 1615 aanvragen voor Omgevingsvergunningen behandeld en circa 1150 meldingen voor algemene regels behandeld. Daarnaast zijn er 30 grote projecten in behandeling die niet altijd of pas op lange termijn leiden tot aanvragen.

B. Toezicht en handhaving

In het veld heeft Toezicht en Handhaving ook leren werken onder de omgevingswet, met name inzake de werking daarvan binnen zorgplicht en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
Er is een inwerkprogramma en kennisomgeving ingericht om onze nieuwe collega's goed op te kunnen leiden tot controleur of handhaver. En naast de activiteiten die we in de tabel hieronder benomen (tabel 3.6.5) noemen hebben we naast inzet op waterkwaliteit ook weer de nodige inzet gepleegd op onze overige (wettelijke) toezichttaken als groot-infrastructureel zoals WarmtelinQ, N211 en grotere woningbouwlocaties. Andere voorbeelden zijn de zomer-, najaars- en snoeischouw, niet-waterkerende objecten, zorgplicht primaire keringen, toezicht op de kust en duinen, registratie en controle op grondwateronttrekkingen en er zijn in dat kader ook 50 wasstraten gecontroleerd. Naast vaarsurveillance hebben we toezicht gehouden tijdens het Varend Corso en een veegactie op weesbootjes gehouden met de gemeente Westland.
We werken aan vernieuwing in toezicht met inzet van drones maar ook onderzoeken we hoe AI ons kan ondersteunen in onze toezichtstaken.

Tabel 3.6.5 Toezicht en handhaving - surveillance

Surveillance	Opgave in 2024	Realisatie 2024
Aantal handhavingsdagen	6	4*
Aantal inspectievluchten	10	8**
Aantal uur watersurveillance	500	300***
Incidentenbehandeling 90% afgehandeld	90%	100%
Aantal uitgevoerde controles op afgegeven vergunningen	1100	100%

* We hebben twee handhavingsdagen minder uitgevoerd, de vier die wel zijn gehouden waren gericht op de glastuinbouw/waterkwaliteit en een gericht op regulier toezicht.
** Een tweetal vluchten zijn geannuleerd wegens slechte weersomstandigheden
*** Weersomstandigheden hebben gezorgd voor minder recreatievaart waardoor er ook minder uren vaarsurveillance nodig waren.

Toezicht glastuinbouw

Tabel 3.6.6 Toezicht en handhaving - toezicht glastuinbouw

Toezicht glastuinbouw	Opgave in 2024	Realisatie 2024
Bedrijven uo (uitvoeringsorganisatie)-rapportages (=100%)	95%	95% (1.314)
Controles van ingediende uo-rapportages	35	35
Controles risico gestuurde aanpak bij 30% van de bedrijven in 3 á 4 polders per jaar	30% van de bedrijven	Gehaald + extra n.a.v. incidenten /overschrijdingen (drie polders geheel afgerond)
Reguliere controles glastuinbouw (aantal bedrijven)	-	164

Overige kengetallen

Tabel 3.6.7 Toezicht en handhaving - overige kengetallen

	Aantal
Gegrond verklaard	2
Ongegrond verklaard	1
Niet ontvankelijk	-
In behandeling	-
Handhavingsverzoeken	**3**
Woo-verzoeken	**2**
Overtredingen bestuursrechtelijk	**336**
Vaar proces-verbaal	5
Bestuurlijke strafbeschikking	0
Uitgebreid proces verbaal	20
Strafrechtelijk afgehandeld	**25**

C. Waterschapsverordening en Omgevingswet

Delfland heeft gelijktijdig met de invoering van de Omgevingswet ook een nieuwe Waterschapsverordening vastgesteld. Zoals te verwachten bleek dat bij het daadwerkelijk werken met deze verordening zaken naar voren komen die om aanpassing van de verordening vroegen. Dit is in 2024 uitgewerkt en gereed voor bestuurlijke vaststelling begin 2025. Daarnaast is de vergunningplicht voor compensatie bij verhardingsactiviteiten omgezet in regelgeving en is de bescherming van afvalwatertransportleidingen omgezet van een vergunningplicht naar een specifieke zorgplicht. Ook deze onderwerpen zijn in 2024 afgerond voor besluitvorming. Het merendeel van de wijzigingen is in februari 2025 door de VV vastgesteld. De besluitvorming over uitbreiding van de vergunningsplicht voor verhardingen is uitgesteld naar juli 2025. Dit om meer tijd te nemen om de werking van de aangepaste regelgeving goed uit te leggen aan de betrokken stakeholders.

De Omgevingswet is vanaf 1 januari 2024 in werking getreden en de voorbereiding van de afgelopen jaren heeft zijn vruchten afgeworpen. Hoewel de Omgevingswet beoogt regelgeving eenvoudiger te maken, is dit vooral gericht op aanvragers. De invoering van deze regelgeving betekent wel een structureel hogere belasting voor de overheid. Dit wordt vooral veroorzaakt door meer afstemming, coördinatie en complexere regels.

D. Leges

Tegelijkertijd met de invoering van de Omgevingswet en de Waterschapsverordening heeft Delfland in 2023 ook een nieuwe legesverordening met een nieuwe berekeningssystematiek vastgesteld. Deze is in 2024 geactualiseerd. Met deze systematiek wordt beoogd de kosten van vergunningverlening meer voor rekening te laten komen van de initiatiefnemers (kostendekkendheid)
Na invoering van deze verordening bleek dat er op een aantal verduidelijking nodig was. Dit moment is benut om de toelichting te herschrijven in “begrijpelijke taal” Hiermee is de legesverordening het eerste juridische document met een toelichting in “B1-taal”

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.6.8 Exploitatie programmalijn Regulering en dienstverlening

Regulering en dienstverlening	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	9.085	10.472	10.024	9.437

Toelichting

De netto lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024.

Diverse kleine over- en onderschrijdingen van budgetten.	0,1
Lagere doorbelaste personele kosten. Zie toelichting in paragraaf 3.5.1.	0,5
Totaal	0,6

3.6.4 Programmalijn Interne dienstverlening

Doel

Een betrouwbare, wendbare en efficiënte interne product- en dienstverlening en een juiste, tijdige en transparante besluitvorming.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?

Onderstaande activiteiten hebben bijgedragen aan het doel, daarmee is de interne product- en dienstverlening verder verbeterd. De besluitvorming die is gekoppeld aan externe deadlines (zoals begroting, implementatie wetgeving etc.) is tijdig uitgevoerd.

Naast de reguliere adviserende en ondersteunende werkzaamheden binnen de bestuurlijke besluitvorming waarmee zowel organisatie, dagelijks bestuur als algemeen bestuur wordt bediend, is vorig jaar een drietal processen beschreven en geoptimaliseerd voor de ambtelijke organisatie. Het gaat om het proces technische vragen, proces schriftelijke vragen en proces moties en amendementen. Ook zijn het reglement van orde VV (vaststelling in de VV van april 2025), en de verordening fractievergoeding geactualiseerd.
De juridische advisering heeft zich gericht op alle onderwerpen die bij het waterschap aan bod komen. Daarnaast is het mandaat- en volmacht besluit aangepast. Ook is in de meeste gevallen van een ingediend bezwaar het gelukt om het een informeel traject met elkaar op te lossen. Meer informatie over bezwaar en klachten kunt u lezen in de jaarverslagen 2024 van de onafhankelijke bezwaarschriften- en klachtencommissie van Delfland.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.6.9 Exploitatie programmalijn Interne dienstverlening

Interne dienstverlening	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	9.288	9.485	10.156	10.523

Toelichting
De netto lasten zijn € 0,4 miljoen hoger uitgevallen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024.

Er heeft een storting in de voorziening Pensioen bestuurders plaatsgevonden. Dit is het gevolg van o.a. een waardeoverdracht in 2024, daling van de rekenrente en de toevoeging van een reservewaarde.	-0,6
Lagere doorbelaste personele kosten. Zie toelichting in paragraaf 3.5.1.	0,2
Totaal	-0,4

3.6.5 Programmalijn Communicatie

Doel
Communicatie wordt ingezet als een strategisch instrument voor doelrealisatie en draagt bij aan de reputatie van Delfland als deskundige, betrouwbare en transparante overheid en partner.

Prestatie-indicatoren
Tabel 3.6.10 Prestatie-indicator klanttevredenheid

Prestatie-indicator	Rekening 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Rekening 2024
Rapportcijfer voor het contact met het Hoogheemraadschap van Delfland	(1)	7,6	7,5	9,2(2)

(1) Het onderzoek is uitgevoerd, maar door de geringe respons zijn de resultaten niet representatief.
(2) Sinds medio juli 2024 meten we de mate van tevredenheid van inwoners en bedrijven over hun contact met ons en onze dienstverlening. Van alle inwoners die contact met ons hadden, zegden ongeveer 250 inwoners toe om mee te doen. Uiteindelijk namen 87 personen daadwerkelijk deel aan het onderzoek. De deelnemers geven gemiddeld een 9,2 voor het contact met de klantadviseurs van het Klantcontact centrum. Inwoners waarderen de professionaliteit en behulpzaamheid van klantadviseurs met een 9,3. Verleende service wordt lager, maar nog steeds ruim boven de landelijke gemiddelde gewaardeerd: 8,5.w
Door de geringe deelname is het onderzoek niet geheel representatief. De resultaten beschouwen we dan ook als indicatief en niet absoluut. De gemiddelde score over de tevredenheid na contact met overheden in Nederland ligt tussen de 7,0 en 8,0.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
In het afgelopen jaar hebben we meetbaar veel gecommuniceerd over onze focusthema´s schoon water en klimaatadaptatie. Hieronder een selectie van activiteiten generiek en per focusthema.

Generieke activiteiten en resultaten:
- Nieuwe communicatiestrategie is vastgesteld door D&H.
- Het educatiebeleid is vastgesteld door de VV.
- In 2024 bestonden we 735 jaar. Dit jubileumjaar hebben we aangegrepen om ons verhaal over de organisatie en werk over te brengen.
- Het vrijwilligersbeleid in uitvoering gebracht: vrijwilligers voor Delflands Dijkwacht (91 leden) en het klankbord (45 leden) geworven, stichting voor oud Delflanders opgericht.
- We hebben alle standaardbrieven herschreven om de boodschap duidelijk en toegankelijk aan te kunnen bieden. Dit heeft ertoe geleid dat we als organisatie een pluim hebben ontvangen voor onze duidelijke communicatie.

Activiteiten voor het focusthema verbeteren van Schoon Water:
- Doelgroepgerichte communicatie-aanpak glastuinbouwers opgesteld en gestart met uitvoering. Zo hebben we i.s.m. DTNL een inzamelactie georganiseerd om restanten van gewasbeschermingsmiddelen in te zamelen.

- Discussie over gebruik en lozing van gewasbeschermingsmiddelen aangejaagd door mee te werken aan publicaties in de lokale, landelijke en vak media.
- Gecommuniceerd over de opening van PACAS Installatie.
- Een Open dag op onze locatie Harnaschpolder georganiseerd.

Focusthema omgaan met klimaatverandering:
- Een bijeenkomst georganiseerd voor lokale en regionale politici over hoe om te gaan met de gevolgen van klimaatverandering en ieders rol hierbij.
- Lezingen over de toekomstige klimaatbestendigheid van onze regio verzorgd:
    - Hoe maken we onze regio klimaat robuust (wateroverlast en droogte).
    - We nemen actieve maatregelen om de impact en schade in onze regio zo klein mogelijk te houden.
- Aandacht geschonken aan klimaat adaptief ingericht terrein rondom het Schiegemaal
- Deelgenomen aan de Nationale Klimaatweek. Hierbij zijn inspirerende verhalen van Wij & Water op de kanalen gedeeld.

Wat betreft het klantcontact hebben we zichtbare stappen gezet in het zo snel mogelijk en het liefst meteen (in één keer, zonder terugbelverzoek te hoeven maken) juist helpen bij de beantwoording van vragen van inwoners. We stelden als doel om 20 procent van ´klantvragen´ in één keer te beantwoorden. Eind van het jaar werden bijna van alle vragen in één keer beantwoord. Dit is veroorzaakt doordat o.a. front office-taken van een aantal afdelingen zijn overgeheveld naar het Klantcontact Centrum. Ook is er een kennisbank aangelegd die de medewerker helpt om de gevraagde informatie meteen op te zoeken.

Eind 2024 is overigens de naam van het Klantcontact Centrum gewijzigd in Servicepunt. Dit omdat Delfland de inwoners en bedrijven niet beschouwt als klanten, maar als samenwerkingspartners. Daarnaast is het contact geen doel op zich, wel de eerste stap in de dienstverlening.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.6.11 Exploitatie programmalijn Communicatie

Communicatie	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	2.285	2.111	2.379	2.520

Toelichting

De netto lasten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2024.

Diverse kleine over- en onderschrijdingen van budgetten.	0,1
Hogere doorbelaste personele kosten. Zie toelichting in paragraaf 3.5.1.	-0,3
Totaal	-0,2

3.6.6 Programmalijn Personeel

Doel
Een toekomstgerichte, aantrekkelijke en veilige werkgever.

Prestatie-indicatoren
Tabel 3.6.12 Prestatie-indicatoren personeel

Prestatie-indicator	Rekening 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Rekening 2024
Werkgeverschap*	8,0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
TRCF (de mate van veiligheid in de organisatie, uitgedrukt in het aantal ongelukken per miljoen gewerkte uren)	2,5	2,3	2,3	4,5**

* Voor werkgeverschap houden wij één keer per twee jaar een waterschap breed sectoraal medewerkers onderzoek.
** De TRCF Is gebaseerd op 6 meldingen met verzuim en/ of doktersbehandelingen.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?
De stijging van de TRCF ten opzichte van vorig jaar komt voort uit een toename van de meldingen van verzuim, al dan niet met doktersbezoeken. Omdat we binnen Delfland met kleine aantallen incidenten een kengetal berekenen, heeft een beperkte toename in aantal een groot effect op het kengetal (TRCF).

Elk kwartaal worden gesimuleerde phishingmails verstuurd en worden medewerkers getraind om in een veilige en gecontroleerde omgeving dergelijke mails te herkennen, zonder de risico's van een echte aanval. Mede door deze actie wordt het bewustzijnsniveau van de medewerkers op het gebied van digitaal veilig werken vergroot.

Voor talentmanagement is bepaald met welke doelgroepen binnen de organisatie we willen starten (dat zijn talenten op HBO/WO niveau en talenten op MBO-niveau) en wat de doelen zijn per doelgroep voor het programma. Het programma is in 2024 gestart en wordt in 2025 afgerond.
De manier waarop we ons als werkgever willen neerzetten op de arbeidsmarkt is bepaald verder vorm gegeven met o.a. beeldmateriaal en een nieuwe video over werken bij Delfland. Via social media zijn we zichtbaar als werkgever. We merken dat de arbeidsmarkt de afgelopen periode is gestabiliseerd. Er reageren veel meer kandidaten op onze vacatures. Voor specifieke functies waar de krapte groot is wordt gebruik gemaakt van searchen (actief potentiële kandidaten benaderen). Verder merken we dat refferal recruitment succesvol is. Dat is het via medewerkers nieuwe medewerkers binnenhalen. Vacatures die lastig in te vullen zijn betreffen specialistische functies en functies op gebieden als ICT, Handhaving, Inkoop.
Recruitment en inkoop werken samen bij het aanbesteden van inhuur. Het bureau dat hier eerder tussen zat is er tussenuit waardoor we zelf meer grip hebben op het proces. Voor ZZP'ers is in het kader van de wet DBA een onderzoek opgestart wat begin 2025 wordt afgerond.
In 2024 is de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) voor de gehele organisatie afgerond en is instemming door de OR hiervoor bereikt. De BHV (bedrijfshulpverlening) organisatie is opnieuw ingericht, instemming hierover door OR is bereikt en er is een hoofd BHV benoemd. De centrale V&G adviseurs en de decentrale Veiligheidscoördinatoren zijn getraind t.a.v. veiligheidscultuur en hebben een training t.a.v. cultuuraudits gevolgd. We zijn eind 2024 begonnen met het uitvoeren van deze audits in de organisatie. In het begin van het jaar is een assessment uitgevoerd in het kader van de veiligheidscultuur, op basis waarvan interventies en acties zijn genomen met de afdelingen om te komen naar trede 3 op de veiligheidscultuurladder. In november zijn we geaudit door een extern bureau in het kader van de veiligheidscultuurladder en hebben we niveau 3 van de veiligheidscultuurladder behaald.

Met het bereiken van niveau 3 op de veiligheidscultuurladder en een 8,0 voor goed werkgeverschap hebben we belangrijke stappen gezet om een aantrekkelijke en veilige werkgever te zijn. Met ons arbeidsmarktbeleid laten we dit ook aan de omgeving zien. Bij programmalijn organisatie staan meer de activiteiten die bijdragen aan de toekomstgerichte organisatie.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.6.13 Exploitatie programmalijn Personeel

Personeel	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	1.829	2.563	2.777	2.253

Toelichting
De totale afwijking van € 0,5 miljoen ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door lagere doorbelaste personele kosten.

3.6.7 Programmalijn Digitale transformatie

Doel
Delfland hanteert digitale transformatie als strategisch instrument voor de verbetering van primaire en ondersteunende werkprocessen en systemen.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?

- De Digitale Vaarkaart is besproken met het algemeen bestuur tijdens een informatieve VV. Voor het Delfland management, directie en dagelijks bestuur is een leerlijn ontwikkeld. De vaarkaart vormt de basis voor de nieuwe visie op digitale transformatie.

- Er is een aanzet gemaakt voor een nieuwe visie op digitale transformatie (2025-2030), aansluitend bij de bestuurlijke, landelijke en Europese uitgangspunten. Hierbij is zoveel mogelijk samengewerkt met het Waterschapshuis.
- Het programmaonderdeel 'Data gedreven werken' is nu een vast onderdeel van de organisatie en is ondergebracht bij de nieuwe afdeling Datamanagement en Archivering (DMA).
- Satelliet monitoring is opgepakt als een innovatieproject waarin meerdere toepassingen in businesscase worden uitgewerkt.
- De herinrichting van de Business Consultancy binnen IV stelt de organisatie in staat om innovatiewensen steeds beter om te zetten in concrete toepassingen.
- Het centrale dataplatform is opgeleverd. Alle in beheer genomen data-analyse zal worden overgezet naar de nieuwe omgeving.
- Er zijn experimenten met Artificial Intelligence (AI) en machine learning (ML) gestart in een testomgeving om ervaring op te doen met onder meer de technische en privacyaspecten van de nieuwe technologie.
- Voor medewerkers wordt een training aangeboden die past bij de ontwikkelfase waarin Delfland zich bevindt.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.6.14 Exploitatie programmalijn Digitale transformatie

Digitale transformatie	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	579	742	842	648

Toelichting

Totale afwijking van € 0,2 miljoen ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door lagere doorbelaste personele kosten van € 0,2 miljoen (zie de toelichting hiervoor in paragraaf 3.6.6).

3.6.8 Programmalijn Innovatie

Doel

Ontwikkelen van kennis en stimuleren van innovaties gericht op het creëren van maatschappelijke meerwaarde.

Wat hebben we gedaan aan activiteiten?

- Ons Innovatiefonds heeft circa 20 innovaties in portefeuille.
- We financieren diverse nieuwe innovaties, zoals het versnellingsprogramma lachgasemissies, MKBA voor toepassing van baggerspecie in keringen en een overstort filtersysteem uit het innovatiefonds.
- We hebben innovaties geïmplementeerd in onze primaire processen, zoals de toepassing van "gebonden wiepen[3]" als oeverbescherming op basis van de uitkomsten van ons meerjarige onderzoek op de pilotlocatie aan de Zweth.
- We hebben deelgenomen aan innovaties in externe netwerken, zoals Netwerk Waterketen Delfland en VP-Delta met daaraan gelieerd de Waterstraat. Het programma van VP-Delta en de Waterstraat is herzien met meer aandacht voor waterkwaliteit en droogte.
- We zoeken waar mogelijk de verbinding met andere waterschappen om innovaties te doen en verder te brengen, onder meer via de Unie, de STOWA en het Waterschapshuis.

[3] Een wiep is een rol van in elkaar gedraaid rijshout (wilgenhout), machinaal omwikkeld met touw. Het rijshout is afkomstig uit grienden die 2 tot 4 jaar zijn. Wiepen worden toegepast in de klassieke zinkstukken en doekstukken, maar ook in beschoeiingen.

- We hebben Inspiratiesessies georganiseerd over onder andere energie, antropologie en in-situ technieken baggerspecie
- We hebben de winnaar van de AI-challenge van 2023 samen met een innovatiepartner uitgewerkt tot bruikbaar product en de ingediende ideeën gebundeld in een inspiratieboek.
- We hebben met onze inzending van eDNA-lozing de Waterinnovatieprijs 2024 gewonnen.
- We hebben op het thema baggerspecie geëxperimenteerd met Technology Scouting waaruit drie verder te onderzoeken technieken zijn geselecteerd
- We experimenteren in diverse innovatietrajecten met een ontwerpende aanpak en meer focus op de sociale aspecten van innovatie.

Wat heeft het gekost?

Tabel 3.6.15 Exploitatie programmalijn Innovatie

Innovatie	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Netto lasten	2.506	2.758	2.608	2.519

Toelichting

De afwijking van de kosten ten opzichte van de bijgestelde begroting zijn voornamelijk het gevolg van lagere doorbelaste personele kosten. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 3.6.6.

3.6.9 Investeringsuitgaven

Tabel 3.6.16 Investeringen programma Organisatie en bedrijfsvoering

Programmalijn	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Informatievoorziening	461	2.900	2.900	1.816
Interne dienstverlening		0	1.019	547
Totaal	461	2.900	3.919	2.363

Toelichting programmalijn informatievoorziening

De nieuwe ICT-werkplek, ICT-infrastructuur, optimalisatie van de audiovisuele middelen, vervanging mobiele telefoons

In totaal was € 2,9 miljoen begroot voor deze projecten. De uitgaven voor 2024 bedragen € 1,8 miljoen. Het verschil wordt veroorzaakt doordat het project vertraging heeft opgelopen en doordat besloten is de smartphones op een later moment te vervangen. De werkzaamheden lopen in 2025 door.

In 2024 zijn wel de werkzaamheden voor de ICT-infrastructuur afgerond en is het project afgesloten en geactiveerd. Dit is inclusief de optimalisatie van de audiovisuele middelen in de vergaderruimten.
Hetzelfde geldt voor de vervanging van de mobiele telefoons. Ook dit project is in 2024 afgesloten en geactiveerd.

Toelichting programmalijn Interne dienstverlening

Parkeergarage Gemeenlandshuis

De parkeergarage van het Gemeenlandshuis is toekomstbestendig gemaakt. Het resultaat is een zichtbaar veilig te gebruiken parkeergarage die aansluit op de gewenste (en verplichte) verduurzaming van ons wagenpark en behoeften van de gebruikers met een dienstauto. Er is een vrijdragende betonvloer gerealiseerd en de parkeergarage heeft aanvullende laadfaciliteiten

en opbergruimte voor materiaal gekregen. De investering is € 0,3 miljoen lager uitgevallen dan begroot.

Laadvoorzieningen wagenpark Delfland
Op basis van het laadplan realiseert Delfland laadvoorzieningen waarbij de elektrische dienstvoertuigen kunnen opladen. Voor 2024 is de realisatie € 0,7 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit project loopt door in 2025.

4 Jaarverslag: Paragrafen

4.1 Staat van incidentele baten en lasten

Het resultaat over 2024 is beïnvloed door incidentele baten en lasten. Daarmee bedoelen we baten en lasten van materiële betekenis die eenmalig in maximaal drie begrotingsjaren voorkomen.

Tabel 4.1 Staat van incidentele baten en lasten

Programma	Omschrijving	Bedrag
Resultaat 2024 totaal		-10.353
Financiën	Vorderingen gedupeerden Kinderopvangtoeslagaffaire 2024	-243
	Rentebaten op schatkistbankieren	-4.056
	Verkoop dienstwoning	-465
Reserves	Algemene reserve vrij besteedbaar	-2.455
	Tariefdempingreserve watersysteem	-1.200
	Tariefdempingreserve zuiveringsbeheer	2.999
	Egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder	8.533
	Reserve kapitaallasten investeringen watersysteem	500
	Reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer	4.851
Totaal incidentele baten en lasten		8.464
Resultaat 2024 exclusief incidentele baten en lasten		-18.817

* Zie paragraaf 7.7 voor een toelichting op de stortingen in en onttrekkingen aan de reserves (die geen betrekking hebben op het bestemmingsresultaat 2024).

We zien toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves als incidenteel, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit (bestemmings)reserves die minimaal drie jaar plaatsvinden om structurele lasten te dekken. Baten uit de verkoop van grond en andere eigendommen zien we als incidentele baten.

4.2 Uiteenzetting van de financiële positie

4.2.1 Financiering

Inleiding
Onze kaders voor het treasurybeleid zijn vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie (op basis van artikel 108 van de Waterschapswet), het Waterschapsbesluit en het Treasurystatuut van Delfland. Het Treasurystatuut is in 2024 geactualiseerd en vastgesteld in de VV van 28 november. In deze paragraaf gaan we in op onze financieringsactiviteiten in 2024.

Beleid
Op het moment dat we onvoldoende eigen middelen beschikbaar hebben, trekken we waar mogelijk kort geld aan. In 2024 hadden we het hele jaar voldoende eigen middelen, waardoor er geen aanvullende financiering nodig was.

Ontwikkelingen
In 2024 hebben we geen nieuwe langlopende leningen of kasgeldleningen afgesloten. In totaal hebben we € 20 miljoen afgelost op de onderhandse geldleningen en € 19,8 miljoen op de PPS-leningen. De rentelast over 2024 was € 26,7 miljoen (2023: € 28,4 miljoen).

Het restantsaldo van de langlopende leningenportefeuille was per 31 december € 565 miljoen. Het gewogen gemiddelde rentepercentage van alle langlopende geldleningen bedraagt 4,4%.

Risicobeheer
Kasgeldlimiet
De Wet fido beperkt de kortlopende financiering via de kasgeldlimiet. In 2024 was onze kasgeldlimiet € 71,6 miljoen (23% van het begrotingstotaal). De kasgeldlimiet mag maximaal drie kwartalen achter elkaar worden overschreden. In 2024 is dat niet gebeurd. De tabel hieronder geeft het verloop weer van de werkelijke kortlopende financiering en de kasgeldlimiet per kwartaal.

Tabel 4.2 Overzicht kasgeldlimiet

Omschrijving (Bedragen * € 1 miljoen)	1e kwartaal 2024	2e kwartaal 2024	3e kwartaal 2024	4e kwartaal 2024
Toegestane kasgeldlimiet 23% begrotingstotaal	-71,6	-71,6	-71,6	-71,6
Werkelijke kortlopende financiering	87,8	136,0	123,7	105,2
Overschrijding (+) of onderschrijding (-/-)	-159,4	-207,7	-195,3	-176,8

Renterisico
De renterisiconorm is een wettelijk vastgestelde norm die betrekking heeft op onze vaste schuld. De looptijd van langlopende geldleningen is gespreid, waardoor we de renterisico's beperken. De renterisiconorm is het maximumbedrag van de jaarlijkse aflossingen en de herfinanciering van vaste geldleningen. Voor 2024 was de renterisiconorm 30% van het begrotingstotaal van € 311 miljoen, dus € 93,4 miljoen. We hebben voor € 39,8 miljoen afgelost op de leningen, wat ruimschoots past binnen de renterisiconorm.

Derivaten
Conform het Treasurystatuut gebruikt Delfland geen derivaten.

Kredietrisico
In 2024 hebben we alleen gelden ondergebracht bij het Rijk (Rijks schatkist). Hierdoor liepen we geen kredietrisico.

Koersrisico
De aandelen die we bezitten (van onder meer de Nederlandse Waterschapsbank (NWB)) worden niet op de beurs verhandeld en zijn daarom niet onderhevig aan koersrisico's.

Valutarisico
Delfland handelt niet in vreemde valuta. Er is dus geen valutarisico.

Kasbeheer
Rekening-courant
Over 2024 bedroeg de maximaal aangevraagde kredietlimiet € 71,6 miljoen. Op 31 december had Delfland in totaal een tegoed van € 68,3 miljoen. Dit saldo betreft een schuld in rekening-courant bij de NWB van € 2,0 miljoen en een tegoed bij de schatkist van € 70,3 miljoen. De rente die we in 2024 over het gemiddelde saldo hebben ontvangen, bedraagt € 4,1 miljoen.

Kasgeldlening
In 2024 heeft Delfland geen kasgeldleningen aangetrokken.

Toerekening rentekosten
We rekenen de rentekosten van de langlopende geldleningen (exclusief PPS-leningen) vooraf toe aan de twee taken van Delfland via een rente omslagpercentage van 3,5%. De werkelijk betaalde rente in 2024 hebben we op basis van nacalculatie toegerekend aan de twee taken. De totale rentekosten bedroegen € 26,7 miljoen. Hiervan had € 7,1 miljoen betrekking op de PPS, wat direct aan de exploitatie is toegerekend. Onderstaande tabel geeft de berekening van het renteresultaat weer.

Tabel 4.3 Overzicht renteresultaat

Omschrijving (Bedragen * € 1 miljoen)	Rekening 2023	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	28,5	26,8	26,7
b. De externe rentebaten (idem)	-4,1	-3,8	-4,1
Saldo rentelasten en rentebaten	*24,4*	*20,5*	*22,6*
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (PPS)	-8,1	-7,2	-7,1
c3. De rentebaat van door verstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0,0	0,0	0,0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	*16,3*	*13,3*	*15,5*
d1. Rente over eigen vermogen +/+	0,0	0,0	0,0
d2. Rente over voorzieningen +/+	0,0	0,0	0,0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	*16,3*	*15,8*	*15,5*
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-16,3	-15,8	-15,5
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	0,0	0,0	0,0

Verloop van schuldpositie
Onderstaande tabel geeft een overzicht van het verloop van onze totale schuldpositie over 2024. Die is met in totaal € 32,4 miljoen afgenomen. Dit bedrag is het saldo van onze aflossingen op leningen (€ 39,8 miljoen) en een toename van de kortlopende netto schuld. Die laatste wordt veroorzaakt doordat het totaal aan vlottende passiva (schulden) meer is toegenomen dan de vlottende activa (vorderingen) ten opzichte van 2023. Zie hoofdstuk 7 voor de toelichting op de balansposten.

Tabel 4.4 Verloopstaat netto schuldpositie

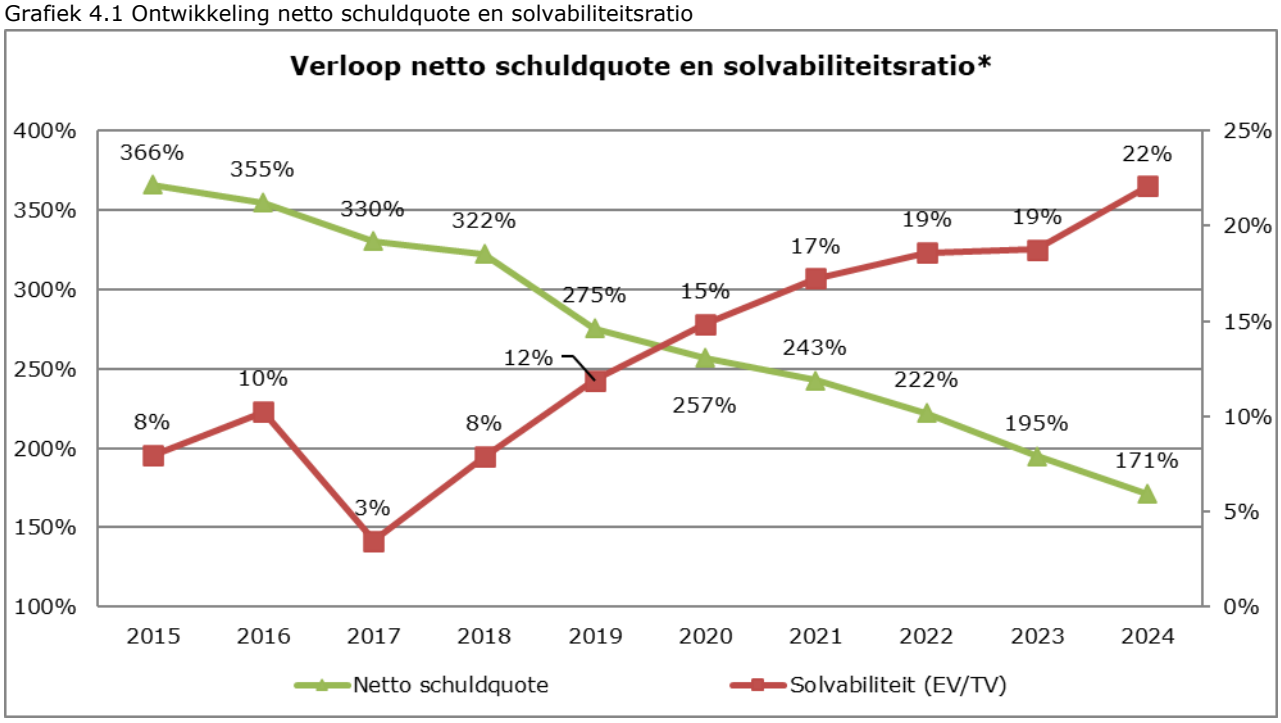
Verloop netto schuldpositie	31-12-2023	31-12-2024	Mutatie
Kortlopende netto schuld	-40.569	-33.221	7.348
Langlopende schuld	605.011	565.221	-39.790
Totaal	564.441	532.000	-32.441

Netto schuldquote
Een kengetal om de hoogte van de schulden van een waterschap te beoordelen, is de netto schuld in verhouding tot de (belasting)inkomsten. De hoogte van deze inkomsten bepaalt in belangrijke mate hoeveel schulden een waterschap kan dragen. Hoe hoger het inkomen, hoe meer schulden een waterschap kan aangaan. Dit kengetal wordt uitgedrukt in procenten. Voor waterschappen geldt geen wettelijke norm voor de netto schuldquote.

In 2024 was onze netto schuldquote 171% (tegenover 195% eind 2023). Dit is lager dan de streefwaarde van 182% uit de bijgestelde begroting 2024. Deze daling wordt veroorzaakt door zowel een lagere netto schuldpositie als hogere belastingopbrengsten dan begroot.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio laat zien in hoeverre we aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. Als er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), dan hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor onze financiële positie. De gemiddelde solvabiliteitsratio (eigen vermogen/totaal vermogen) was n 2024 22% (2023: 19%). Het verloop van de netto schuldquote en de solvabiliteitsratio over de periode 2015-2024 is hieronder grafisch weergegeven.

Grafiek 4.1 Ontwikkeling netto schuldquote en solvabiliteitsratio

* NSQ aflezen tegen linker as, solvabiliteitsratio aflezen tegen rechter as.

EMU-saldo

Het EMU-saldo betreft het vorderingensaldo op transactiebasis van de hele overheid. Hierbij horen de centrale overheid, de sociale fondsen en de lokale overheden. De onderstaande tabel geeft de berekening van ons EMU-saldo over 2024.

Tabel 4.5 Overzicht EMU-saldo

Opbouw EMU-saldo	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Exploitatiesaldo voor bestemming*	3.005	9.034	23.581
Invloed investeringen			
Bruto-investeringsuitgaven	-26.451	-36.800	-31.604
Investeringsbijdragen	551		1.076
Verkoop van materiële en immateriële vaste activa			
Afschrijvingen	40.337	39.577	39.518
Invloed voorzieningen			
Toevoegingen aan voorzieningen ten laste van exploitatie	506	0	1.244
Onttrekkingen aan voorzieningen ten gunste van exploitatie	0	0	0
Onttrekkingen rechtstreeks uit voorziening	-388	0	-298
Deelnemingen en aandelen			
Boekwinst			
Boekverlies			
Totaal EMU-saldo	17.560	11.810	33.516

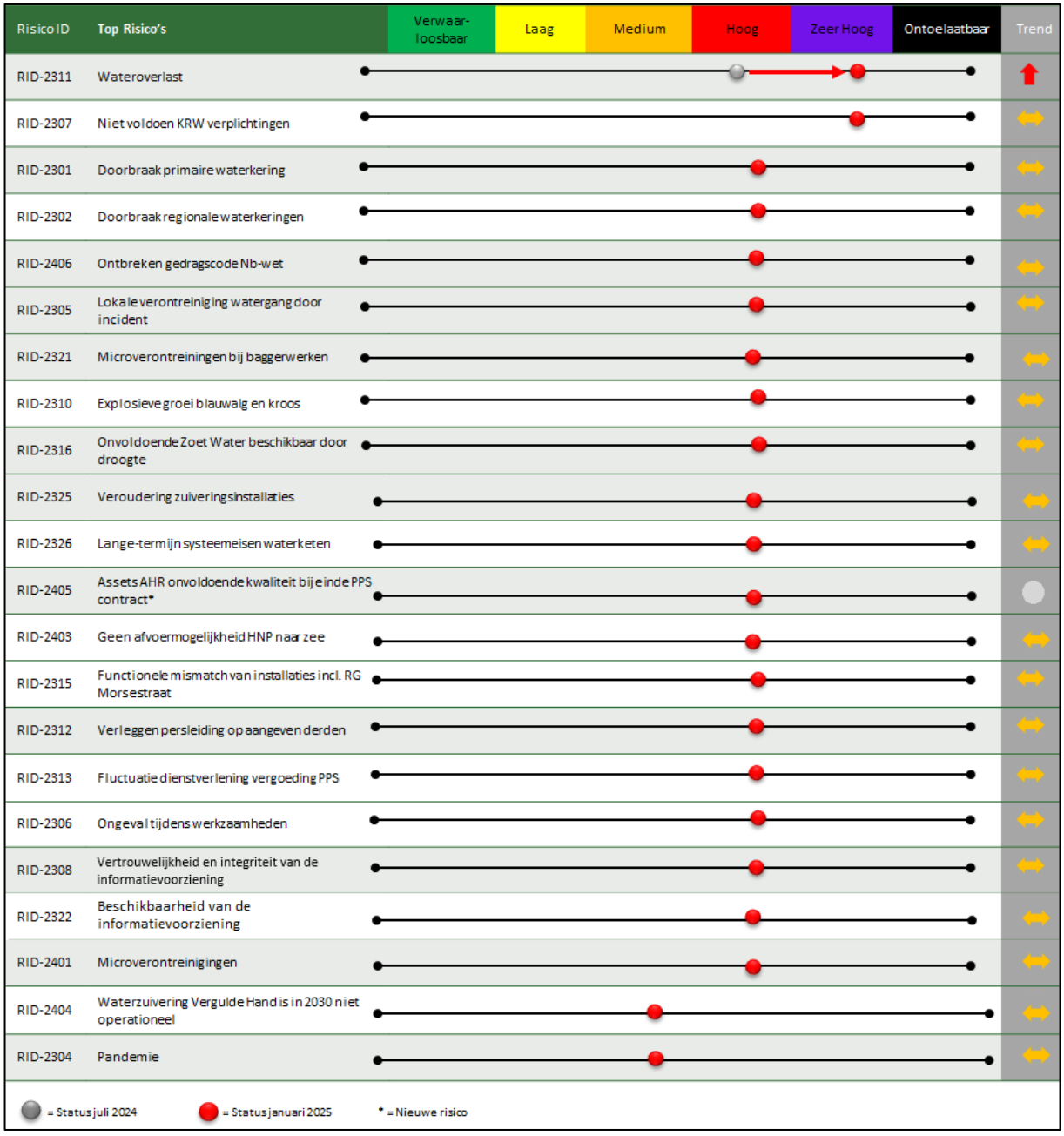
* Een positief saldo betekent meer opbrengsten dan kosten.

4.2.2 Risicobeheersing en weerstandsvermogen

We hanteren een organisatie breed risicobeleid waarmee we onze risicopositie en het benodigde weerstandsvermogen op een consistente manier in beeld brengen. Hiermee voldoen we aan de

wettelijke verplichting voor waterschappen om risico's in kaart te brengen en beleid te ontwikkelen om deze risico's af te dekken. Halfjaarlijks actualiseren we de top-risico's (risiconiveaus hoog en zeer hoog, of anderszins strategisch relevant) en de beheersmaatregelen die we daarvoor getroffen hebben. Een overzicht van deze top-risico's per eind 2024 is te vinden in onderstaande tabel.

Tabel 4.6 Overzicht van top-risico's

In bovenstaande tabel is het risico dat de belasting van AWZI De Groote Lucht regelmatig de ontwerpcapaciteit overschrijdt en daardoor de kans bestaat dat uitspoeling moet plaatsvinden niet opgenomen (zie paragraaf 3.4.1). In de halfjaarlijkse actualisatie van de top-risico's zal worden beoordeeld of dit risico ook als top-risico zal worden gekwalificeerd.

Het totaal aan risico dat we lopen – onze risicopositie – geeft de mate aan waarin we voorbereid moeten zijn op ongewenste gebeurtenissen (risk events). Hiervoor treffen we preventieve maatregelen (zoals controles) en reactieve maatregelen (zoals de voorbereiding van de

crisisorganisatie op scenario's van rampenbestrijding). Het weerstandsvermogen zorgt voor voldoende financiële ruimte om de schade op te vangen die ondanks alle maatregelen optreedt. Hierbij hanteren we een mate van zekerheid van minstens 95%.
In bijlage III zijn de belangrijkste incidenten en opschalingen uit 2024 opgenomen, alsmede de manier waarop Delfland hierop heeft gereageerd. Daarbij leggen we steeds een link met het risico waar de gebeurtenis betrekking op heeft.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen blijft in lijn met het risicoprofiel en is niet aangesproken door de risico's die zich in 2024 voordeden. De kosten zijn opgevangen binnen de begrotingen van de verschillende programma's.

Conform de nota Reserves en voorzieningen en de beleidsnotitie Risicomanagement Delfland worden de bestemmingsreserves niet meegerekend als we het weerstandsvermogen bepalen. De structurele weerstandscapaciteit omvat de middelen die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van onze taken. De tabel toont onze weerstandscapaciteit (eind 2024).

Tabel 4.70 Overzicht weerstandsvermogen

Onderdeel weerstandsvermogen (bedragen * € 1 miljoen)	31-12-2024	31-12-2023
Algemene reserve weerstandsvermogen watersysteem	27,6	27,6
Algemene reserve weerstandsvermogen zuiveringsbeheer	7,4	7,4
Algemene reserve vrij besteedbaar	4,7	2,0
Nog te bestemmen resultaat 2024 en 2023	10,4	3,7
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	50,1	40,7

Benodigd weerstandsvermogen
De minimaal benodigde weerstandscapaciteit is vastgesteld op € 25 miljoen. Elk jaar berekenen we of dit bedrag met ten minste 95% zekerheid voldoende is om de financiële schade door risico's op te kunnen vangen. Daarbij wegen we enkel risico's mee met een potentiële financiële impact tussen de € 1 miljoen en € 100 miljoen per incident. Incidenten met een lagere impact kunnen we veelal binnen de begroting opvangen. Incidenten met een impact hoger dan € 100 miljoen overstijgen de draagkracht. Daarvoor moeten we een beroep doen op landelijke regelingen.

Beoordeling weerstandsvermogen
Blijkt € 25 miljoen inderdaad voldoende te zijn, dan beoordelen we vervolgens nog de verhouding tussen het benodigd weerstandsvermogen en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Onze weerstandsratio per eind 2024 is:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandsvermogen}} = \frac{\text{€ 50,1 mln.}}{\text{€ 25 mln.}} = 2{,}0$$

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, bekijken we de gewenste ratio, waarbij we onderstaande waarderingstabel gebruiken.

Tabel 4.8 Waardering weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Waardering
A	2,0 < x	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	x < 0,6	Ruim onvoldoende

Delfland streeft naar een ratio tussen de 1,0 en 1,4. De berekende ratio van 2,0 ligt hierboven en is daarmee ruim voldoende tot uitstekend.

4.3 Reserves en voorzieningen

De nota reserves en voorzieningen bevat het beleid met betrekking tot het instellen, opheffen en beschikken over reserves en voorzieningen. Vanwege recente ontwikkelingen in wet- en regelgeving zijn alle waterschappen, waaronder het Hoogheemraadschap van Delfland, verplicht hun beleidsstukken aan te passen.
De herziene nota reserves en voorzieningen is vastgesteld in de VV van 10 april 2025.

Reserves
Reserves maken deel uit van het eigen vermogen en worden gevormd, aangevuld of verminderd op basis van besluiten van het algemeen bestuur. We onderscheiden drie soorten reserves:

1. algemene reserves;
2. bestemmingsreserves voor tariefegalisatie;
3. overige bestemmingsreserves.

Ze worden hieronder toegelicht. De mutaties in 2024 zijn toegelicht in paragraaf 7.7 Eigen vermogen.

Algemene reserves
De algemene reserves dienen vooral om eventuele toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen. We hebben drie algemene reserves: weerstandsvermogen watersysteem, weerstandsvermogen zuiveringsbeheer en de algemene reserve vrij besteedbaar. De beide reserves weerstandsvermogen zijn voldoende qua omvang om de risico's op te vangen zoals hiervoor is beschreven.
De algemene reserve vrij besteedbaar mag slechts worden gevuld met eventuele efficiencyvoordelen uit een positief jaarresultaat. Dit is per definitie niet te begroten. Uit het resultaat 2023 is € 5,1 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie
Om de tarieven te egaliseren, hebben we per taak drie reserves tot onze beschikking: de kostenegalisatiereserves, tariefdempingreserves en tariefegalisatiereserves.

Kostenegalisatiereserves
De kostenegalisatiereserves zijn ingesteld om de begrote kosten te reserveren voor werkzaamheden die zijn uitgesteld of vertraagd. Als de werkzaamheden in het volgende begrotingsjaar alsnog worden uitgevoerd, kunnen die kosten uit deze reserves worden gedekt.

Tariefdempingreserves
De tariefdempingsreserves worden gevuld met niet-efficiencyvoordelen uit een positief jaarresultaat. Meestal is dat budget dat niet is uitgegeven, omdat activiteiten niet of minder zijn uitgevoerd dan begroot. De nota reserves en voorzieningen schrijft voor dat we dat geld binnen

vijf jaar inzetten om één of meer belastingtarieven te verlagen. Hiermee laten we het te veel in rekening gebrachte belastinggeld terugvloeien naar de belastingbetalers.

Tariefegalisatiereserves
In tegenstelling tot de tariefdempingreserves worden de dotaties aan de tariefegalisatiereserves vooraf geraamd en maken dus onderdeel uit van de begroting. Zowel de onttrekkingen aan de tariefegalisatiereserves als tariefdempingreserves hebben als doel het belastingtarief gelijkmatig te laten ontwikkelen.

Overige bestemmingsreserves
Bestemmingsreserves bouwen we op om bijvoorbeeld de kapitaallasten van toekomstige investeringen te dekken. Het gaat hierbij om nieuwe investeringen en uitbreidingsinvesteringen.

Egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder
Door de herfinanciering van de PPS hebben we in de periode 2016-2030 een jaarlijks exploitatievoordeel. Over de jaren 2031, 2032 en 2033 zien we juist een exploitatienadeel. Per saldo is het effect over de totale periode nihil. Daarom hebben we in 2016 een egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder ingesteld. Daarin storten we tot en met 2030 jaarlijks zodat we in de periode 2031-2033 kunnen onttrekken om de hogere lasten in die periode te compenseren.

Reserve Zoetwaterfabriek
Deze reserve is bedoeld om de kapitaallasten van investeringen in de Zoetwaterfabriek te dekken. De uitwerking wordt onderdeel van het project De Vergulde Hand, de nieuw te bouwen AWZI in Vlaardingen.

Reserves om toekomstige investeringen te dekken
De reserves voor toekomstige investeringen zijn bedoeld om de afschrijvings- en rentekosten te dekken van toekomstige investeringen voor watersysteem en zuiveringsbeheer.

Reserve voor baggerwerkzaamheden
Dit is een nieuwe reserve. Deze is ingesteld, omdat baggerwerkzaamheden vaak meerdere jaren overschrijden en onder een open einde-regeling vallen. Dit betekent dat kosten en opbrengsten niet elk jaar dezelfde zijn en kunnen fluctueren door externe factoren, zoals weeromstandigheden of onvoorziene omstandigheden. De reserve biedt de mogelijkheid om financiële tegenvallers of meevallers over meerdere jaren op te vangen.
Met deze reserve wordt ervoor gezorgd dat de financiële gelden beschikbaar blijven voor het oorspronkelijke doel: het uitvoeren van baggerwerkzaamheden.

Voorzieningen
Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Zij hebben een duidelijk kostenkarakter en worden gevoed door dotaties die rechtstreeks ten laste van de exploitatie worden gebracht. Voorzieningen worden specifiek gevormd om toekomstige financiële of wettelijke verplichtingen te dekken. Hoewel deze verplichtingen bekend zijn, is het exacte moment van optreden en de omvang van de kosten vaak nog onzeker. Wij hebben twee voorzieningen op de balans staan. Ze worden hieronder toegelicht. De mutaties in 2024 zijn toegelicht in paragraaf 7.8 Voorzieningen.

Voorziening wachtgeld
Deze voorziening dekt de toekomstige aanspraken op wachtgeld van voormalige medewerkers en collegeleden.

Voorziening pensioen
(Oud-)bestuurders hebben pensioen opgebouwd bij een verzekeraar. De opbouw hiervan is in 2022 gestopt. Het opgebouwde bedrag blijft bij de verzekeraar staan en kan worden aangesproken bij een eventueel verzoek voor waardeoverdracht. Om aan onze huidige en toekomstige pensioenverplichtingen te voldoen, hebben we een voorziening getroffen. De voorziening is opgebouwd uit twee delen: de premie die gestort is bij de verzekeraar en een bedrag in de voorziening om het tekort aan te vullen door indexatie (benodigd kapitaal minus beschikbaar kapitaal).

4.4 Waterschapsbelastingen

We heffen de belastingen die in onderstaande tabel zijn opgenomen.

Tabel 4.09 Waterschapsbelastingen - belastingsoorten

Belastingsoort	Heffingsmaatstaf	Belastingplichtig
Watersysteemheffing		
• Ingezetenen	Woonruimte	Ingezetenen (hoofdbewoner)
• Gebouwd	Waarde WOZ	Eigenaar gebouwde onroerende zaken
• Ongebouwd (overig)	Oppervlakte van de onroerende zaak (aantal hectares)	Eigenaar ongebouwde onroerende zaken
• Ongebouwd (wegen)	Oppervlakte van de onroerende zaak (aantal hectares)	Eigenaar ongebouwde onroerende zaken
• Natuur	Oppervlakte van de onroerende zaak (aantal hectares)	Eigenaar natuurterrein
Verontreinigingsheffing	Vervuilingseenheden (ve's)	Lozers vanuit woonruimten (hoofdbewoner) en bedrijven
Zuiveringsheffing	Vervuilingseenheden (ve's)	Lozers vanuit woonruimten (hoofdbewoner) en bedrijven
Legesheffing	Watervergunningaanvraag of -wijziging	Aanvrager van de dienst

Belastingeenheden en -opbrengsten watersysteem en zuivering
In de volgende tabellen zijn de geraamde en de werkelijke aantallen belastingeenheden en belastingopbrengsten van de watersysteem- en zuiveringsheffing vermeld.

De verantwoording over de te heffen leges is opgenomen in paragraaf 3.5.2 *Algemene dekkingsmiddelen.*

Tabel 4.10 Waterschapsbelastingen – aantallen belastingeenheden

Belastingsoort	Eenheid	Rekening 2023*	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024**
Watersysteemheffing					
Ingezetenen	Huishoudens	543.200	544.051	544.051	548.700
• Kwijtschelding	Huishoudens	-45.600	-57.100	-45.600	-43.300
• Oninbaar	Huishoudens	-9.100	-7.000	-9.100	-9.500
Gebouwd	WOZ (miljoen)	241.648	243.784	244.781	252.150
Ongebouwd (overig)	Hectare	13.700	14.000	13.700	13.800
Ongebouwd (wegen)	Hectare	4.900	4.650	4.900	4.800
Natuur	Hectare	3.000	3.000	3.000	3.100
Verontreinigingsheffing	Vervuilingseenheden	500	400	500	600
Zuiveringsheffing					
Woningen	Vervuilingseenheden	1.226.700	1.237.230	1.227.000	1.237.900
• Oninbaar	Vervuilingseenheden	-13.300	-22.100	-13.300	-16.200
Bedrijven	Vervuilingseenheden	283.800	302.100	287.500	287.600
• Oninbaar	Vervuilingseenheden	200	-3.100	-1.200	-1.600

* In de jaarrekening 2023, vastgesteld door de VV in mei 2024, waren de werkelijk gerealiseerde belastingeenheden 2023 nog niet bekend. Die zijn teruggerekend op basis van de opbrengsten en tarieven. De eenheden die hier zijn opgenomen, zijn de werkelijk gerealiseerde belastingeenheden 2023.
** Bij het opstellen van de jaarrekening 2024 zijn de werkelijk gerealiseerde belastingeenheden nog niet bekend. De belastingeenheden van de jaarrekening 2024 zijn teruggerekend op basis van de opbrengsten en de tarieven.

Belastingopbrengsten

Tabel 4.11 Waterschapsbelastingen – opbrengsten watersysteemheffing

Belastingsoort	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Ingezetenen	65.554	72.571	72.571	73.189
Kwijtschelding	-5.320	-7.617	-6.083	-5.591
Oninbaarheid ingezetenen	-1.101	-934	-1.214	-1.272
Gebouwd	59.160	58.752	58.992	60.768
Oninbaar gebouwd				-24
Ongebouwd (overige)	1.256	1.348	1.319	1.333
Ongebouwd (wegen)	2.253	2.238	2.358	2.329
Natuur	13	14	14	14
Verontreinigingsheffing	43	42	53	64
Opbrengsten voorgaande jaren	1.438			238
Totaal watersysteem	123.296	126.415	128.010	131.048

De belastingopbrengsten uit de watersysteemheffing zijn € 3,0 miljoen hoger uitgekomen dan de gewijzigde begroting 2024. Dit zijn de belangrijkste oorzaken daarvoor:

- de opbrengsten uit de categorie Ingezetenen zijn € 0,6 miljoen hoger doordat meer ingezetenen een aanslag hebben ontvangen dan we hadden begroot;
- de kwijtschelding valt € 0,5 miljoen lager uit. Dit is inclusief een vergoeding van € 0,2 miljoen voor de kwijtschelding van publieke schulden vanuit de Kinderopvangtoeslagaffaire. (De werkelijke kwijtschelding is dus € 5,8 miljoen.) De kwijtschelding was na de neerwaartse bijstelling in de Burap alsnog te hoog ingeschat;

- we ontvingen meer opbrengsten uit de categorie gebouwd (€ 1,8 miljoen). De ramingen van de WOZ-waarden van alle woningen en (bedrijfs)panden waren gebaseerd op de meicirculaire van 2023. De definitieve waarden bleken hoger te liggen. Deels was dit al gecorrigeerd in de bestuursrapportage;
- uit voorgaande jaren is € 0,2 miljoen aan belastingen alsnog ontvangen (bijvoorbeeld na een invorderingstraject). Omdat de ontvangsten uit voorgaande jaren moeilijk in te schatten zijn, worden die niet begroot.

Tabel 4.12 Waterschapsbelastingen – opbrengsten zuiveringsheffing

Belastingsoort	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Zuiveringsheffing	149.414	163.231	160.598	161.764
Oninbaarheid	-1.295	-2.672	-1.537	-1.888
Opbrengsten voorgaande jaren	-964			741
Totaal zuivering	147.155	160.559	159.061	160.617

De opbrengsten uit de zuiveringsheffing zijn € 1,6 miljoen hoger dan de gewijzigde begroting 2024. Dit zijn de belangrijkste oorzaken daarvoor:

- ten opzichte van de gewijzigde begroting is € 1,2 miljoen hogere belastingopbrengsten uit de zuiveringsheffing ontvangen, doordat er meer aanslagen zijn opgelegd dan was begroot. Daarnaast is vanuit de RBG in 2024 nog meer aandacht besteed aan tijdig/gespreid betalen bij de klanten. Hierdoor zijn meer bedragen geïnd;
- voor zowel woning als bedrijven heeft de in de bestuursrapportage verwachte daling voor oninbaarheid in mindere mate plaatsgevonden. De oninbaarheid bedrijven is 400 ve hoger en de oninbaarheid bedrijven 2.900 ve hoger dan begroot. Dit leidt tot circa € 0,4 miljoen hogere oninbaarheid;
- uit voorgaande jaren is € 0,7 miljoen aan belastingopbrengsten ontvangen, die niet in de begroting waren meegenomen.

4.5 Bedrijfsvoering

Sociale paragraaf

Personeelsopbouw

In december 2024 hadden we 679 medewerkers (633 fte) in dienst. Een jaar eerder waren dat er 603 (568 fte). De groei in capaciteit van het aantal medewerkers in dienst bedraagt daarmee 13%. Het percentage vrouwen is wederom iets gestegen (2024: 39,8%, 2023: 39,1%, 2022: 38,2%). De gemiddelde leeftijd van onze medewerkers (exclusief inhuur en stagiairs) is opnieuw gedaald (2024: 46,3 jaar, 2023: 47,1 jaar, 2022: 47,7 jaar). Het totale personeelsverloop is weer iets gedaald (2024: 8,0%, 2023: 10,2%, 2022: 6,6%). In 2024 werd 10,4% van de totale arbeidscapaciteit ingehuurd. Dit is gelijk aan het percentage in 2023.

Ziekteverzuim

In 2024 was het ziekteverzuim 5,3% (2023: 4,4%, 2022: 4,8%). Daarmee is het verzuim boven de Verbaannorm (4,6%) gestegen. De verzuimfrequentie was 1,03 (2023: 1,06, 2022: 1,19). In 2024 heeft 42,6% van de medewerkers zich niet ziekgemeld (2023: 45,4%, 2022: 29,5%). De gemiddelde verzuimduur in 2024[1] bedraagt in dagen 28,8 (2023: 21,2; 2022: 16,4). In verband met het stijgend verzuim (met name langdurig verzuim), maar ook de resultaten uit de medewerkers-onderzoeken gaan we aan de slag met acties gericht op verzuimpreventie. In 2025 gaat het programma ‘sta sterk in je werk’ van start (zie ook hieronder). Daarnaast wordt een training verzuimbegeleiding voor managers opgenomen in het leiderschapsprogramma, maar wordt ook in samenwerking met de Delfland academie een weerbaarheidstraining voor medewerkers aangeboden. Bovendien is met management en directie afgesproken om samen met de afdeling POC extra aandacht te geven aan de medewerkers die zijn uitgevallen of

dreigen uit te vallen.

[1] Aangepast t.o.v. eerdere rapportages naar definitie AenO-fonds: ook verzuimde kalenderdagen van ziekmeldingen uit eerdere jaren (doorlopend en afgesloten in 2024) worden nu meegeteld.

Duurzame inzetbaarheid

Duurzame inzetbaarheid is in 2024 een groter thema geworden. De onderzoeken die eind 2023 zijn uitgevoerd (Sectoraal Medewerkers Onderzoek, Gezondheidscheck) en de verzuimcijfers lieten ons zien dat er veel goed gaat maar ook dat een aantal risico factoren steeds duidelijker naar voren komen. Met name de mentale inzetbaarheid van medewerkers is in het geding, het verzuim stijgt en in ongeveer 50% van de gevallen (die bij de bedrijfsarts komen) is er sprake van een mentale oorzaak. De druk die mensen ervaren zit in het werk maar ook in de werk-privé balans. We zien dat een aantal doelgroepen meer worstelen met het combineren van de uitdagingen in het werk en vanuit thuis. In 2024 zijn we daarom gestart met de integrale aanpak van de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. Onder begeleiding van een adviesbureau hebben we een analyse gedaan van de huidige situatie en een plan van aanpak gemaakt voor 2025. In 2025 zal het programma met de naam ‘sta sterk in je werk’ bij de medewerkers bekend worden. Het is een gericht programma waarin we de basis van duurzame inzetbaarheid sterk neerzetten, de knelpunten aanpakken en de verschillende doelgroepen activeren zodat de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers vergroot wordt.

Diversiteit & inclusie

Van de medewerkers met een topfunctie is 36,4% een vrouw. Daarmee hebben we opnieuw onze doelstelling (35%) bereikt. De doelstelling gaan we de komende jaren stap voor stap verhogen. Om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen én te voldoen aan het quotum van het ministerie van SZW, werken we onder meer samen met Werkse en SWOM. Dit zijn organisaties die participanten begeleiden naar betaald werk en bij hun werk. In 2024 hadden we 21,5 participatiebanen ingevuld (van 25,5 uur per week). Dit betreft 24 medewerkers. Hiermee voldoen we voor 92% aan het quotum. Het draagvlak voor participatiebanen bij de afdelingen is goed.

In 2024 heeft Delfland een visie op diversiteit & inclusie vastgesteld. In 2025 gaan we aan de slag met de eerste acties die daaruit voortvloeien. Deze acties zijn onder andere gericht op het zodanig aanpassen van onze werving- & selectieprocessen dat we onbewuste vooroordelen zoveel mogelijk vermijden, dat we kansen gaan creëren voor statushouders en zorgen voor een werkomgeving waarin iedereen zich veilig voelt en zichzelf durft te zijn.

Werving en selectie

In 2024 stonden 155 vacatures open zowel intern als extern en daarvan zijn 151 vacatures ingevuld. We hebben 228 nieuwe Delflanders mogen verwelkomen waarvan: 142 via reguliere werving (deels nog vanuit wervingsinspanningen in 2023), 61 externe inhuur (uitzendkracht, detachering of zzp) en 25 trainees. In de volgende paragraaf worden de stagiaires die gestart zijn bij Delfland benoemd. In 2024 zijn er 27 collega's intern doorgestroomd.
Op de openstaande vacatures hebben 1446 kandidaten gereageerd. Wij staan voor een goede kandidaatreis en vinden het daarom belangrijk dat iedere kandidaat met zorg wordt behandeld. Referral recruitment (collega's brengen kandidaten aan) is een belangrijk kanaal voor Delfland om vacatures in te vullen. Dit zetten we in 2025 door.

Stages bij Delfland en onze relatie met het onderwijs

In 2024 hebben 26 studenten stage gelopen bij Delfland, variërend van WO-stages tot snuffelstages voor middelbare scholieren en leer-arbeidsplaatsen. Om de ontwikkeling en de verspreiding van kennis over water te stimuleren, heeft Delfland een scriptieprijs in het leven geroepen voor universitaire studenten. In 2024 heeft een vakkundige jury uit acht inzendingen een winnaar gekozen.

Vertrouwenspersoon
In 2024 zijn de interne vertrouwenspersonen 21 keer geraadpleegd over situaties in het kader van de regeling Klachtbehandeling Ongewenst Gedrag (2023: 23). Daarnaast is de externe vertrouwenspersoon één keer geconsulteerd (2023: 4). In 2024 waren er geen consultaties in het kader van de Klokkenluidersregeling. De (meer uitgebreide) rapportage van de interne vertrouwenspersoon wordt jaarlijks besproken met de portefeuillehouder, de secretaris-directeur/het DT en de ondernemingsraad (or). Alle medewerkers kunnen deze rapportage inzien via het intranet.

Medezeggenschap
Delfland heeft een ondernemingsraad van elf leden. De or overlegt regelmatig met de WOR-bestuurder (secretaris-directeur) en periodiek met de directieleden. Sommige onderwerpen worden voor advies of akkoord voorgelegd aan de or, andere onderwerpen zet de or zelf op de agenda. De or heeft naast een dagelijks bestuur de vaste commissies voor veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu, personele zaken en de communicatiecommissie. Daarnaast heeft de or een afvaardiging van vier leden in de arbeidsvoorwaardencommissie (avc), waarin ook enkele or-taken zijn belegd. De avc voert ook eigenstandige taken uit en bestaat uit zeven leden, waarbij regelmatig bondsbestuurders aansluiten. Ook de avc overlegt periodiek met de werkgever (secretaris-directeur). De or heeft de mogelijkheid om naar behoefte werkgroepen per onderwerp in te richten, zoals in 2024 de werkgroep strategie. In de werkgroepen en de commissies worden de onderwerpen voor de or-vergaderingen voorbereid. In 2024 zijn er drie or-leden vertrokken bij Delfland en na tussentijdse verkiezingen zijn er drie nieuwe leden ingestroomd.

In 2024 heeft de or een instemmingsverzoek ontvangen voor de uitvoeringsregeling van de wachtdienst en instemming verleend aan het verzuimprotocol, de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) en de BHV-organisatie. De or heeft advies uitgebracht over de vernieuwing van het functieboek. De or is geïnformeerd over de ontwikkeling van de nieuwe zuivering de Vergulde Hand en was in de voorbereiding betrokken bij onder andere het onderzoek naar de span of control van managers, de vernieuwing van de ICT-werkplek en de visie op huisvesting.

De or besteedt in de zittingsperiode 2023-2026 extra aandacht aan vier thema’s:
- transparantie en eenduidigheid;
- veiligheid;
- ontwikkeling van de organisatie;
- ontwikkeling van medewerkers.

Informatiebeveiliging en privacy
In 2024 hebben we 144 beveiligingsincidenten geregistreerd, waarvan een aanzienlijk deel verband hield met phishingmails. Al deze incidenten zijn effectief aangepakt volgens de vastgestelde procedures voor incidentafhandeling. Daarnaast hadden twaalf incidenten betrekking op datalekken van persoonsgegevens, die eveneens conform de procedures zijn behandeld. In drie gevallen is melding gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens. De overige datalekken betroffen interne datalekken die ingevolge artikel 33 en 34 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) niet aan de AP behoeven te worden gemeld. Er was in die situaties geen risico voor de rechten en vrijheden voor de betrokkenen. Het aantal datalekken dat is gemeld, is hoger dan in 2023. Zowel de beveiligingsincidenten, als de datalekken hadden geen impact op onze bedrijfsvoering.

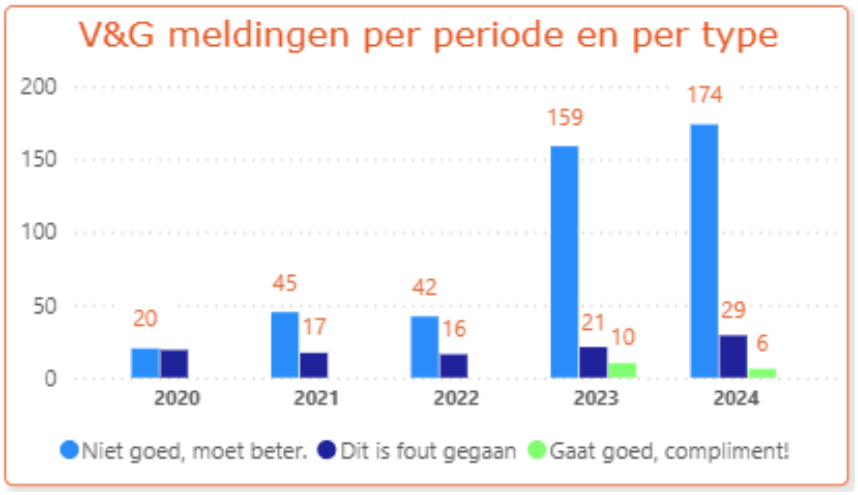
Delfland heeft in 2024 verdere stappen gezet in de implementatie en het beheer van de BIO- en CSIR-maatregelen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de zorgplicht die voortvloeit uit de NIS2-wetgeving.

Om de digitale weerbaarheid van de organisatie te vergroten, is het voor alle medewerkers verplicht om de online trainingsmodules van Arda te volgen. De deelname aan de aangeboden e-Learning voor informatiebeveiliging en privacy blijft structureel achter ten opzichte van de organisatiedoelstelling van 90%. Dit wordt onder aandacht gebracht bij afdelingsmanagers met als doel om de gestelde doelstelling alsnog in 2025 te halen.

Veiligheid & Gezondheid
In november 2024 hebben we certificering behaald voor trede 3 op de veiligheidscultuurladder voor de gehele organisatie. We zijn hierdoor aantoonbaar aan het klimmen richting een proactieve veiligheidscultuur.

Een direct gevolg van de verbetering in veiligheidscultuur is dat het aantal meldingen in de veiligheidsapp blijft stijgen. We merken duidelijk dat meer collega's de app weten te vinden en deze gebruiken. Alle meldingen worden actief opgevolgd door het team V&G. De meldingen worden ook elk kwartaal met de afdelingen besproken. Hierbij wordt ook bevestigd dat de drempel voor het doen van meldingen is verlaagd. Zo werken we elke dag aan het verbeteren van de veiligheid & gezondheid van onze collega's én opdrachtnemers. De toename zien we dus als positief, omdat er sprake was van ondermelding. Een en ander is zichtbaar gemaakt in onderstaande grafiek en tabel.

Grafiek 4.2 Totaal meldingen veiligheid en gezondheid

Tabel 4.13 Totaal aantal meldingen (door Delfland en door/bij externe partijen)

Meldingen - Delfland	2021	2022	2023	2024
Doktersbehandeling	4	4	4	6
Verzuim	2	0	0	3
EHBO of gering letsel	5	9	11	9
Bijna-ongeval	3	4	11	6
Gevaarlijke situatie	42	37	124	118
Schade	5	3	6	12
Medische oorzaak	1	1	0	2
Verbetervoorstel (beschikbaar vanaf maart 2023)	-	-	24	47
Complimenten (beschikbaar vanaf maart 2023)	-	-	10	6
Totaal	62	58	190	209

4.6 Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. We zijn met de implementatie daarvan aan de slag gegaan. Daarbij is afgesproken dat waterschappen een incidentele compensatie ontvangen. Voor Delfland gaat het om een bedrag van € 405.755 voor de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026. De structurele bijdrage voor 2024 was € 70.170. Die gebruikten we onder meer om onze processen en organisatie te verbeteren, om systemen aan te schaffen of aan te passen en om medewerkers op te leiden.

Verantwoording
In deze openbaarheidsparagraaf leggen we verantwoording af over de stappen die we in 2024 hebben gezet om de Woo verder te implementeren:

1. de actieve openbaarmaking van de elf verplichte categorieën documenten (artikel 3.3 Woo);
2. de inspanningsverplichting om andere documenten bekend te maken dan de elf categorieën (artikel 3.1 Woo);
3. de passieve openbaarmaking (hoofdstuk 4 Woo);
4. de informatiehuishouding (hoofdstuk 6 Woo);
5. de aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon (artikel 4.7 Woo);
6. eventuele andere activiteiten om de Woo te implementeren.

Daarnaast laten we in deze paragraaf zien hoe we met de middelen van het Rijk een bijdrage hebben geleverd aan de implementatie en de verbeteringen.

1) De actieve openbaarmaking van de elf verplichte categorieën documenten
De Wijzigingswet Woo noemt elf categorieën documenten die actief bekendgemaakt moeten worden. De waterschappen hebben daar een fasering in aangebracht. Deze planning is opgenomen in het meerjarenplan Digitale informatiehuishouding waterschappen, dat in 2020 is vastgesteld door de UvW. Delfland volgt deze planning en versnelt die waar mogelijk. We maken jaarplannen en verslagen, organisatiegegevens, verordeningen, en wet- en regelgeving al publiek beschikbaar. De overige categorieën volgen conform de planning. De stukken van de VV worden al op onze sites gepubliceerd. In 2024 is in de Project Start Architectuur (PSA) voor Delfland IBABS aangewezen als applicatie waar actieve openbaarmaking van de WOO worden gemaakt. Ibabs is hiervoor aangepast en medio 2024 is hier een nieuw overzicht in gemaakt voor de publicatie van de informatiecategorie Woo-verzoeken.

2) Inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de elf categorieën
Binnen Microsoft 365 is een Teams/Sharepoint omgeving ingericht waar alle Woo gerelateerde zaken worden geadministreerd. Publicatie van alle stukken (binnen en buiten de elf informatie categorieën) vindt plaats in Ibabs en op onze Website.

3) De passieve openbaarmaking
Het volledig passief openbaar beschikbaar stellen van alle Woo-verzoeken en onderliggende stukken verwachten we te vervolmaken in 2025. In 2024 hebben we bijna alle Woo verzoeken gepubliceerd die sinds de ingang van de Woo zijn geregistreerd. We publiceren het betreffende besluit en de onderliggende stukken. Dit zijn de geanonimiseerde stukken i.v.m. de wet- en regelgeving rond de AVG. Speciale aandacht blijft uitgaan naar Metadata in de documenten.

Eind 2024 hebben we een controle uitgevoerd op de registratie van de verschillende URL’s van document verzamelingen in de landelijke Woo-index. Delfland voldoet nu aan de richtlijnen van de WOO index. Jaarlijks zullen we daarop een controle doen. Om dit mogelijk te maken,

investeerden we in 2024 veel tijd in het op orde krijgen van de juiste processen en het verder trainen van de medewerkers op dit onderwerp.

4) De informatiehuishouding
Het op orde brengen van de informatiehuishouding is een grote opgave. In 2024 is er binnen Delfland een CIO-office opgericht. Eind 2024 is er in de jaarplannen 2025 een nieuwe ambitie voor dit onderwerp opgesteld. Vanaf 2025 zal er een nieuw project worden opgericht om de informatiehuishouding verder op orde te brengen. Het is een grote opgave binnen Delfland wegens de verschillende informatiebronnen, de veranderingen die nu al plaatsvinden in het applicatielandschap en de complexiteit van de samenhang daarvan. In grote lijnen is hiervoor de architectuur al opgesteld en gaan we aansluiten op standaarden en zoveel mogelijk samenwerken met andere waterschappen binnen het Watershapshuis. Het op orde krijgen van de informatiehuishouding zal naar verwachting 3 jaar in beslag nemen.

5) De aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon
Delfland heeft sinds juni 2022 formeel een Woo-coördinator die tevens als Woo-contactpersoon fungeert (1 fte). In 2024 hebben we daarnaast een waarnemend Woo-contactpersoon aangesteld om de continuïteit te waarborgen. Voor 2024 en verder waren dit vaste medewerkers die deze rol meerdere jaren gaan invullen.

6) Eventuele andere activiteiten om de Woo te implementeren
In 2024 is het Woo-proces binnen Delfland nog verder verbeterd. We hebben een dashboard ontwikkeld om te rapporteren over de aantallen, de onderwerpen en de wijze van afhandeling. In 2024 zijn wederom alle Woo-verzoeken binnen de termijnen afgehandeld. Een mini-tevredenheidsonderzoek liet zien dat de indieners tevreden zijn over de afhandeling van hun verzoek. In 2024 hebben we ook weer ingezet op het continu verbeteren van het proces door dit na elk Woo-verzoek te evalueren.
De Woo-coördinator heeft ook in 2024 als spin in het web alle Woo-verzoeken ontvangen, informatie verzameld en antwoorden geformuleerd. Hierbij zien we in 2024 een stijgende vraag naar informatieverzoeken die worden afgehandeld via de Woo-coördinator.

Voor het anonimiseren (lakken) van privacygevoelige gegevens en andere Woo uitzonderingsgronden in de verschillende documenten is in 2023 een laktool Datamask aangeschaft. In 2024 is een API koppeling ontwikkeld naar de Microsoft 365 omgeving. De Licenties en functionaliteiten werden uitgebreid om zodoende meer medewerkers te kunnen laten anonimiseren en bewustwording te vergroten. De implementatie en training van de medewerkers voor die tool zal doorlopen in 2025.
Sinds 2024 kunnen Woo verzoeken ook via een webformulier ‘Ik heb een vraag’ worden ingediend. De Woo verzoeken komen digitaal binnen (via het webformulier of per mail) of per post. Er wordt altijd een digitaal dossier aangemaakt en de WOO verzoeken worden waar mogelijk ook digitaal beantwoord. Per 2024 zijn alle geanonimiseerde Woo verzoeken digitaal opvraagbaar en downloadbaar op onze publieksinformatiewebsite https://delfland.bestuurlijkeinformatie.nl/. Delfland voldoet nu aan de eis dat Woo-verzoeken elektronisch zijn in te dienen en af te handelen.

4.7 Verbonden partijen

Algemeen
We kunnen niet alle vraagstukken en uitdagingen alléén oplossen. Voor de uitvoering van bepaalde werkzaamheden kan het handig zijn om langdurig samen te werken met andere waterschappen of met maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners. Delfland werkt samen met anderen aan doelen op gebieden als klimaatadaptatie, de energietransitie en

biodiversiteit. Ook op het gebied van ICT, belastingen en laboratoriumdiensten werken we samen. Een deel van die taken wordt uitgevoerd door verbonden partijen.

Een verbonden partij is een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie waarin Delfland een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

1. Met een bestuurlijk belang bedoelen we: zeggenschap om met de verbonden partij onze doelen te behalen, via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht.
2. Met een financieel belang bedoelen we: een ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat; het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Direct verbonden partijen
Bij direct verbonden partijen heeft Delfland een bestuurlijk én een financieel belang. Eind 2024 namen we deel aan negen direct verbonden partijen. Aan vier daarvan zijn financiële garanties verleend. Zie hiervoor paragraaf 7.12.

Andere samenwerkingsvormen
Daarnaast heeft Delfland ook andere samenwerkingsvormen. Daarbij is wel sprake van een financieel belang, maar ontbreekt het directe bestuurlijke belang, bijvoorbeeld doordat de andere partij een stichting is. Een verbonden partij kan ook een aandeelhouder of bestuurder zijn van een achterliggende en daarmee indirect verbonden partij. Hoewel er strikt genomen geen sprake is van een verbonden partij, is het bestaan van een financieel belang reden genoeg om ook aan deze andere samenwerkingsvormen aandacht te besteden.

In bijlage III vindt u een overzicht van alle verbonden partijen en andere samenwerkingsvormen.

Risico’s
Iedere vorm van samenwerking brengt risico’s met zich mee. Vooraf proberen wij deze risico’s in te schatten. Bij bestaande verbonden partijen en andere samenwerkingsvormen nemen we beheersmaatregelen om risico’s te voorkomen of te beperken:

- Portefeuillehouders of andere afgevaardigden van Delfland wonen overleggen en bestuursvergaderingen bij.
- We beoordelen vergaderstukken (zoals begrotingen, jaarverslagen en nota’s) die in de bestuursvergaderingen van de verbonden partij worden behandeld en adviseren de portefeuillehouder daarover.
- We vragen verbonden partijen om een periodieke verantwoording aan de deelnemende partijen.
- Iedere verbonden partij en andere samenwerkingsvorm wordt periodiek uitgenodigd om in de VV een presentatie te houden over hun werkzaamheden en de bijdrage die ze leveren aan onze doelen.

Zodra een specifiek risico zich voordoet, vermelden we dat in de paragraaf Risico’s en weerstandvermogen.

5 Jaarverslag: Investeringen

5.1 Investeringsuitgaven 2024 per programma

In 2024 hebben we € 32,1 miljoen aan investeringen gerealiseerd. Dit is lager dan begroot, maar wel weer hoger dan 2023. In onderstaande tabel laten we per programma de realisatie 2024 zien. In de programmaverantwoordingen in hoofdstuk 3 lichten we de investeringen en afwijkingen toe.

Tabel 5.1 Overzicht investeringen

Programma	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Waterkeringen en waterbewustzijn	10.026	8.700	9.800	11.013
Waterkwaliteit en biodiversiteit	1.399	2.300	1.627	1.946
Waterkwantiteit en klimaatadaptatie	6.738	5.000	4.517	4.263
Waterketen en circulariteit	6.540	14.000	10.145	8.986
Organisatie en bedrijfsvoering	461	2.900	3.919	2.363
Subtotaal	25.164	32.900	30.008	28.571
Waterzuivering Vergulde Hand	1.289	3.900	4.714	4.109
Totaal	26.453	36.800	34.722	32.680

5.2 Gereedgekomen projecten

In bijlage I in hoofdstuk 8 ziet u een overzicht van de projecten die in 2024 volledig zijn afgerond en geactiveerd. In 2024 zijn elf projecten volledig afgerond en geactiveerd voor een bedrag van € 7,1 miljoen. Het beschikbare krediet voor deze projecten bedroeg € 6,9 miljoen. De realisatie heeft dus binnen budget plaatsgevonden.

5.3 Restantkredieten

Bijlage II in hoofdstuk 8 geeft een overzicht van de 107 restantkredieten die nog niet (financieel) zijn afgerond en die doorlopen naar 2025. Het restant-investeringskrediet van in totaal € 203,2 miljoen wordt door de vaststelling van de jaarstukken 2024 overgeheveld naar 2025.

5.4 Projectenoverzichten verzamelkredieten

Deze projecten worden in afzonderlijke rapportages verantwoord en als bijlagen bij de behandeling van de jaarstukken opgenomen.

6 Jaarrekening: De exploitatierekening

6.1 Exploitatierekening naar programma's

Tabel 6.1 Exploitatierekening per programma gesplitst naar baten en lasten

Programma	Begroting 2024			Begroting 2024 na wijziging			Rekening 2024		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Waterkeringen en waterbewustzijn	29.630	700	28.930	28.771	400	28.371	29.690	473	29.217
Waterkwaliteit en biodiversiteit	16.252	0	16.252	14.666	0	14.666	13.058	62	12.996
Waterkwantiteit en klimaatadaptatie	45.224	986	44.238	52.500	2.320	50.180	47.237	1.755	45.482
Waterketen en circulariteit	150.975	25.581	125.395	135.742	23.238	112.504	135.639	23.841	111.797
Financiën	9.289	292.870	-283.581	16.443	295.124	-278.681	20.015	301.842	-281.826
Organisatie en bedrijfsvoering	60.063	330	59.733	60.063	330	59.733	59.421	667	58.753
Resultaat voor bestemming	311.434	320.467	-9.034	308.185	321.412	-13.227	305.060	328.639	-23.581
Mutaties reserves*	14.284	5.250	9.034	22.968	9.741	13.227	22.968	9.741	13.227
Resultaat na bestemming	325.717	325.717	0	331.153	331.153	0	328.028	338.380	-10.353

* Een bedrag in de kolom lasten betekent één of meerdere stortingen in de reserves. Een bedrag in de kolom baten betekent één of meerdere onttrekkingen aan de reserves.

Een nadere analyse van de verschillen per programma staat in hoofdstuk 3.

6.2 Netto kosten per programma per hoofdtaak

Tabel 6.2 Exploitatierekening per programma naar hoofdtaken inclusief doorbelasting overhead

Programma (Bedragen * € 1.000)	Watersysteem-beheer	Zuiverings-beheer	Totaal
Waterkeringen en waterbewustzijn	29.173	44	29.217
Waterkwaliteit en biodiversiteit	12.994	2	12.996
Waterkwantiteit en klimaatadaptatie	45.336	146	45.482
Waterketen en circulariteit	601	111.196	111.797
Financiën	-126.238	-155.589	-281.826
Organisatie en bedrijfsvoering	35.224	23.530	58.753
Resultaat voor bestemming	-2.910	-20.671	-23.581
Toevoegingen aan reserves	900	22.068	22.968
Onttrekkingen aan reserves	-6.316	-3.425	-9.741
Resultaat na bestemming	-8.326	-2.027	-10.353

6.3 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstensoorten

Tabel 6.3 Exploitatierekening naar EMU-indeling - kostensoorten

EMU-omschrijving (bedragen * € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024
Externe rentelasten	28.520	24.356	24.356	26.664
Afschrijvingen van activa	40.337	39.577	39.519	39.518
Afschrijvingen van boekverliezen	86	0	0	0
Salarissen huidig personeel en bestuurders	42.714	52.731	52.392	48.694
Sociale premies	11.502	15.021	15.156	13.311
Overige personeelslasten	2.851	3.351	3.457	3.555
Personeel van derden	17.146	8.760	8.966	14.401
Duurzame gebruiksgoederen	6.809	5.164	5.865	6.913
Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	151	118	118	208
Energie	4.636	5.309	7.604	7.311
Huren en rechten	20,31237	83	83	101
Leasebetalingen operational lease	62.992	64.481	52.901	54.277
Pachten en erfpachten	3,06151	4	4	3
Verzekeringen	471,96143	501	421	414
Belastingen	1.632	2.194	2.094	2.046
Onderhoud door derden	12.522	19.341	25.789	9.078
Overige diensten door derden	46.749	48.014	44.453	52.399
Bijdragen aan bedrijven	944	506	506	794
Bijdragen aan het Rijk	12.815	12.100	13.000	12.904
Bijdragen aan overheden	10.212	10.892	10.842	10.638
Bijdragen aan overige	-369	560	560	1.069
Toevoegingen aan voorzieningen	506	0	0	763
Onvoorzien	0	-1.630	100	0
Totaal kosten (a)	303.249	311.434	308.185	305.059

Tabel 6.4 Exploitatierekening naar EMU-indeling – opbrengstensoorten

EMU-omschrijving (bedragen * € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024
Externe rentebaten	4.141	0	1.421	4.054
Dividend	827	827	827	827
Baten i.v.m. salarissen en sociale lasten	334	500	1.000	492
Uitlening van personeel	704	411	645	1.379
Verkoop van grond	509	300	300	130
Verkoop van duurzame goederen	1	0	0	467
Verkoop van overige goederen	5.817	7.408	7.408	7.130
Opbrengst uit grond en water	346	323	323	539
Huuropbrengst uit overige eigendommen	237	180	180	223
Diensten voor derden	19.271	18.993	16.651	18.804
Bijdragen van overheden	2.622	1.993	3.027	910
Bijdragen van overige	289	50	50	328
Waterschapsbelastingen totaal	277.181	298.195	295.904	300.363
Oninbaar/ kwijtschelding	-6.730	-11.223	-8.834	-8.645
Geactiveerde lasten	705	2.510	2.510	1.639
Totaalopbrengsten (b)	306.254	320.467	321.412	329.639
Exploitatieresultaat voor bestemming (b-a)	***-3.005***	***-9.034***	***-13.227***	***-23.581***
Toevoegingen aan reserves	15.284	14.284	22.568	22.968
Onttrekkingen aan reserves	-15.984	-5.250	-9.341	-9.741
	-3.705	0	0	-10.353

In hoofdstuk 3 lichten we op programmalijnniveau de verschillen tussen de realisatie en de bijgestelde begroting toe. Waar nodig worden bovenstaande kosten- en opbrengstensoorten meegenomen in de verklaringen. Hieronder lichten we de (belangrijkste) afwijkingen tussen de realisatie en de bijgestelde begroting toe die in de programmaverantwoording minder aan bod komen.

Toelichting kostensoorten

Rentelasten

In de rentelasten zijn € 2,4 miljoen aan begrote rentebaten meegenomen. Deze hadden aan de opbrengstenzijde moeten worden begroot. Als daarmee rekening wordt gehouden, dan zijn de begrote rentelasten in feite € 26,7 miljoen. De realisatie is eveneens € 26,7 miljoen.
Voor nadere informatie over de betaalde rentelasten en ontvangen rentebaten zie paragraaf 4.2.1 over toerekening rentekosten.

Salarissen, sociale premies, overige personeelslasten en personeel van derden

Door de krappe arbeidsmarkt is het een flinke uitdaging om vacatures ingevuld te krijgen. Dit heeft ertoe geleid dat de loonkosten (inclusief sociale lasten en overige personeelslasten) € 5,4 miljoen lager zijn uitgevallen dan begroot. Om ervoor te zorgen dat het werk toch wordt gedaan, hebben we tijdelijk extern personeel ingezet. Hierdoor zijn de kosten voor ingehuurd personeel € 5,4 miljoen hoger uitgekomen dan gepland.

Duurzame gebruiksgoederen
De uitgaven zijn € 1 miljoen hoger dan begroot. Dit komt door de volgende redenen:

- € 0,5 miljoen meer aan bouwkundige en technische voorzieningen;
- € 0,4 miljoen meer aan werktuigbouw;
- € 0,3 miljoen meer overige bijkomende kosten;
- € 0,3 miljoen meer aan overige kosten en automatisering/telecommunicatie.

Deze overschrijdingen worden gecompenseerd door € 0,5 miljoen minder is uitgegeven aan apparatuur, gereedschappen, vervoer, kantoorinrichting, computers en programma apparatuur.

Energiekosten
Door het relatief natte maar zachte weer hoefden de gemalen minder hard te werken om het waterpeil op peil te houden. Hierdoor zijn de energiekosten € 0,3 miljoen lager dan oorspronkelijk was begroot.

Leasebetalingen
Deze post bestaat volledig uit de overeenkomst met Delfluent. We zien dat de kosten € 1,4 miljoen hoger zijn uitgevallen dan begroot. De jaarlijkse afrekening van de dienstverleningsvergoeding valt hoger uit doordat het een natter jaar was dan verwacht.

Onderhoud door derden en Overige diensten door derden
Op de post Onderhoud door derden en overige diensten door derden is er een onderbesteding van € 8,8 miljoen. Hiervan wordt ongeveer € 4,3 miljoen veroorzaakt door minder uitgaven aan baggerwerkzaamheden (zie financiële toelichting in paragraaf 3.3.1). De resterende € 4,5 miljoen aan onderbesteding is verdeeld over diverse andere programma's.

Bijdragen aan derden
De bijdrage aan derden hebben een overschrijding van € 0,5 miljoen. Dit komt doordat er meer bijdragen zijn verleend dan oorspronkelijk begroot. Deze bijdragen omvatten onder andere proces- en gebiedskosten, een bijdrage aan NAD 2024, een subsidie aan Glastuinbouw Nederland voor inzet watercoaches, een stimuleringsbijdrage voor klimaatadaptatie en diverse andere kleine bijdragen. De realisatie van deze bijdragen wordt gedekt door het budget dat was onder begroot onder onderhoud door derden.

Toevoegingen aan voorzieningen
Op basis van de meest recente actualisatie is een extra bedrag van € 0,8 miljoen nodig voor de pensioenvoorzieningen van (oud-)leden van het dagelijks bestuur. Deze storting is het gevolg van een aantal factoren, zoals een waardeoverdracht in 2024, een daling van de rekenrente en de toevoegingen van een reservewaarde.

Toelichting opbrengstensoorten
Externe rentebaten
De rentebaten op het schatkistbankieren bedragen € 4,1 miljoen. Er is begroot € 3,8 miljoen. Hiervan is echter € 2,4 miljoen abusievelijk onder de rentelasten begroot. Als hier rekening mee wordt gehouden, dan komen de rentebaten € 0,3 miljoen hoger uit dan begroot.
De gerealiseerde rentebaten zijn € 0,1 miljoen lager dan in 2023.

Personeelsbaten
Onder personeelsbaten vallen de categorie 'baten i.c.m. salarissen en sociale lasten' (bijv. UVW uitkering in verband met zwangerschapsverlof of ziekte) en 'uitlening van personeel'. Het voordelige baat van € 0,2 miljoen komt voornamelijk door verlengingen of nieuw uitlening van personeel.

Verkoop van grond en verkoop dan duurzame goederen
De netto-opbrengst van deze twee categorieën is € 0,3 miljoen hoger dan begroot. Dit komt voornamelijk door de verkoop van een dienstwoning. Wanneer een dienstwoning leeg komt te staan, bijvoorbeeld door het vertrek van de bewoner of huurder, en deze woning geen primaire functie meer heeft, wordt deze verkocht. In 2024 is een dienstwoning verkocht nadat deze vrijkwam, wat een opbrengst van ongeveer € 0,5 miljoen heeft opgeleverd. Deze opbrengst was niet in de begroting opgenomen.

Diensten voor derden
Er is 2,1 miljoen meer ontvangen uit samenwerkingsovereenkomsten dan begroot. In dit bedrag bevat een bijdrage van overheden van circa € 2,1 miljoen, die oorspronkelijk was begroot onder bijdrage van overheden, maar is geboekt als diensten voor derden. Ook zijn de ontvangsten voor grensoverschrijdend afvalwater € 0,6 miljoen (zie paragraaf 3.4.1) hoger dan begroot. De inkomsten voor baggerwerkzaamheden zijn € 0,6 miljoen (zie paragraaf 3.3.1) lager uitgevallen dan begroot. De kosten worden pas na afloop van de werkzaamheden verhaald.

Bijdrage van overheden
De bijdrage van overheden is € 2,1 miljoen lager dan begroot. Dit komt doordat de ontvangsten van medeoverheden geboekt zijn onder samenwerkingsovereenkomsten (diensten van derden) in plaats van onder bijdragen van overheden.

Waterschapsbelastingen totaal
De afwijkingen op de belastingopbrengsten lichten we toe bij het programma Financiën.

Geactiveerde lasten
Vanwege de omvang van het project De Vergulde Hand is besloten om af te wijken van het activabeleid en zijn de uren te geactiveerd. Hierdoor zijn de geactiveerde lasten € 0,9 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Voor toelichting over de afwijking zie paragraaf 3.4.5 investeringsuitgaven.

6.4 Belastingopbrengsten

De belastingopbrengsten lichten we toe in de paragraaf 4.4.

6.5 Wet normering topinkomens

Met ingang van 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. De WNT normeert de beloningen en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen in de (semi)publieke sector. Als zo'n beloning en/of ontslagvergoeding de wettelijke norm overschrijdt, moet het meerdere worden teruggevorderd. In de wet is ook geregeld wie er onder de topfunctionarissen vallen. Voor een waterschap geldt de secretaris-directeur als topfunctionaris. Het maximum voor 2024 bedraagt € 233.000. Onderstaande tabel laat zien dat de beloning van de secretaris-directeur binnen de norm blijft.

Tabel 6.5 Overzicht Wet normering topinkomens

	2024	2023
Gegevens (bedragen x € 1)	ir. P. Janssen	ir. P. Janssen
Functiegegevens	Secretaris-directeur	Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	186.188	178.662
Beloningen betaalbaar op termijn	23.375	22.489
Subtotaal	*209.564*	*201.152*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	209.564	201.152
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

6.6 Begrotingsrechtmatigheid

In de bestuursrapportage 2024 zijn de bijgestelde lasten en baten opgenomen. Bestedingen boven het begrotingsbedrag per programma zijn onrechtmatige uitgaven. Ook overschrijdingen op investeringskredieten zijn onrechtmatig. Beïnvloedbare afwijkingen boven de € 500.000 worden vooraf voorgelegd aan de VV. Voor investeringen ligt deze grens op 10% van het investeringsbedrag (met een maximum van € 500.000) en voor de netto exploitatielasten is dit 10% van de begrote kosten van een programma (met een maximum van € 500.000). Voor zover de budgetten niet in de bestuursrapportage 2024 zijn bijgesteld, wordt hierover verantwoording afgelegd in deze jaarrekening.

In de tabel hieronder ziet u voor welke programma's er sprake is van een overschrijding. Deze worden afzonderlijk toegelicht. Afhankelijk van de oorzaak en de mate waarin de overschrijdingen te beïnvloeden zijn, tellen ze al dan niet mee in het rechtmatigheidsoordeel van de accountant. Met het vaststellen van de jaarrekening 2024 autoriseert de VV deze onrechtmatigheden.

Tabel 6.6 Begrotingsrechtmatigheid per programma

Begrotingsrechtmatigheid per programma (bedragen * € 1.000)	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Begrotings-afwijking*
Waterkeringen en waterbewustzijn	28.371	29.217	846
Waterkwaliteit en biodiversiteit	14.666	12.996	-1.670
Waterkwantiteit en klimaatadaptatie	50.180	45.482	-4.697
Waterketen en circulariteit	112.504	111.797	-707
Financiën	-278.681	-281.826	-3.146
Organisatie en bedrijfsvoering	59.733	58.753	-979
	-13.227	-23.581	-10.353

* Een minteken geeft een onderschrijding aan en is daardoor een voordelig verschil.

Begrotingsafwijking programma's
Programma Waterkeringen en waterbewustzijn heeft een overschrijding van de netto lasten van € 0,8 miljoen. Dit nadeel wordt voor € 0,6 miljoen veroorzaakt door hogere doorbelaste personeelslasten, gebaseerd op tijdschrijven en nacalculatie. Omdat de nacalculatie alleen bij de jaarafsluiting plaatsvindt, is deze overschrijding niet eerder te constateren.
Daarnaast is er een overschrijding van € 0,2 miljoen voor de aanleg en onderhoud van waterkeringen. Deze overschrijding heeft in het najaar plaatsgevonden.
Beide overschrijdingen waren nog niet bekend bij het opstellen van de bestuursrapportage.

De overschrijding wordt gecompenseerd door onderschrijdingen in andere programma's.
Deze afwijkingen blijven binnen het afwijkingsbeleid en tellen niet mee in het rechtmatigheidsoordeel van de accountant.

Investeringsprojecten
In bijlage I zijn de geactiveerde projecten opgenomen. Hier zijn geen overschrijdingen.

In bijlage II zijn de investeringskredieten weergegeven. Het investeringskrediet van drietal sub-projecten is overschreden. Het gaat om:

- 0.702084/011 Grootschalige Vervanging van Beschoeiingen € 62.560
- 0.702093/001 Nieuw Gemaal Hooipolder (nazorg) € 17.910
- 0.770001/001 Verkenning De Groote Lucht € 3.163

Voor het sub-project Grootschalige Vervanging van Beschoeiingen is een kredietverhoging in voorbereiding. Het totale investeringskrediet van dit sub-project bedraagt € 5,3 miljoen. De overschrijding blijft binnen de 10% van het investeringskrediet.

Bij het project Nieuw Gemaal Hooipolder is een onvoorziene situatie ontstaan door het aantreffen van een tweetal stalen leidingen. Het totale investeringskrediet van dit sub-project bedraagt € 1,0 miljoen. De overschrijding blijft binnen de 10% van het investeringskrediet.

Het krediet voor de Verkenning De Groote Lucht maakt onderdeel uit van het totale krediet van € 68 miljoen voor De Groote Lucht/De Vergulde Hand.

De afwijking blijft binnen het afwijkingenbeleid en telt niet mee in het rechtmatigheidsoordeel van de accountant.

7 Jaarrekening: balans en toelichting

7.1 Balans per 31 december 2024

Tabel 7.1 Balans per 31 december 2024

Activa	31-12-2024	31-12-2023	Passiva	31-12-2024	31-12-2023
Vaste activa			*Vaste passiva*		
Materiële vaste activa	718.437	726.351	Algemene reserves	39.651	37.015
Financiële vaste activa	565	565	Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie	12.785	12.371
			Overige bestemmingsreserves	122.764	108.881
			Nog te bestemmen exploitatieresultaat	10.353	3.705
			Totaal eigen vermogen	*185.552*	*161.972*
			Voorzieningen	1.450	503
			Vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer	565.221	605.011
Totaal vaste activa	719.002	726.916	Totaal vaste passiva	752.223	767.485
Vlottende activa			*Vlottende passiva*		
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar	70.338	98.702			
Kortlopende vorderingen	25.731	23.789	Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan een jaar	33.918	22.526
Liquide middelen	2	4	Overlopende passiva	53.969	73.266
Overlopende activa	25.035	13.867			
Totaal vlottende activa	121.107	136.361	Totaal vlottende passiva	87.886	95.792
Totaal	840.109	863.277	Totaal	840.109	863.277
Niet uit de balans blijkende verplichtingen*				9.612	7.185

* Dit betreft de verleende garanties. In het jaarverslag 2023 is van één geldlening het gegarandeerde deel per 31-12-2023 niet meegenomen in de optelling. In de tabel hierboven is die lening wel meegenomen.

7.2 Waarderingsgrondslagen

Algemeen
De jaarrekening 2024 is opgesteld in euro's en is in overeenstemming met het Waterschapsbesluit en de Waterschapswet. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarden, tenzij anders vermeld.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden alléén opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die vóór het einde van het begrotingsjaar vallen, worden meegenomen als zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. De dividendopbrengsten van deelnemingen verantwoorden we als opbrengst op het moment waarop dit dividend uitbetaald wordt. De personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden sinds 1 januari 2019 niet meer geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn opgenomen tegen de vervaardigings- of de verkrijgingsprijs, verminderd met de eventuele bijdragen van derden. De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Sinds 2016 worden geen rentekosten meer toegerekend aan de onderhanden projecten. Sinds 2019 worden geen personeelskosten meer toegerekend aan de onderhanden investeringsprojecten. Voor de bouw van de nieuwe Waterzuivering Vergulde Hand in Vlaardingen hebben we hiervoor een uitzondering gemaakt. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt dit op het saldo afgeschreven.

De netto investering wordt door jaarlijkse afschrijvingen ten laste van de exploitatie gebracht. De afschrijvingen vinden over het algemeen lineair plaats en worden bepaald door de verwachte levensduur. De afschrijving vindt plaats met ingang van het eerste jaar na de ingebruikname. De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de nota Activabeleid. De investeringen met een totale vervaardigingsprijs van minder dan € 100.000 worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Waar nodig houden we rekening met duurzame waardeverminderingen en afwaardering van activa bij buitengebruikstellingen.

Afschrijvingstermijnen
Van de belangrijkste activa hebben we in onderstaande tabel de afschrijvingstermijn opgenomen.

Investering in	Termijn
Gronden	0
Grondwerken (BGO)	15
Waterberging	40
Machines	10
Vervoermiddelen	5
Gebouwen/woningen bouwkundig	40
Gebouwen/woningen elektro/mechanisch	15
Waterkering	35
Boezemkades reconstructie	25
Persleidingen (PPS)	50

Financiële vaste activa
Participaties in het aandelenkapitaal van nv's en bv's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen volgens het Waterschapsbesluit) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Mocht de intrinsieke waarde van de aandelen onverhoopt structureel dalen tot onder de verkrijgingsprijs, dan vindt een afwaardering plaats.

Uitzettingen met een looptijd die korter is dan één jaar
De uitzettingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor de verwachte oninbaarheid van debiteuren wordt op het debiteurensaldo een voorziening dubieuze debiteuren in mindering gebracht.

Liquide middelen
Deze activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Reserves en voorzieningen
De reserves vormen gezamenlijk ons eigen vermogen, dat uit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden is. Bij de reserves maken we onderscheid tussen de algemene reserves en de bestemmingsreserves. De VV heeft aan verschillende reserves een specifieke bestemming gegeven. De reserves zijn nominaal gewaardeerd.
De voorzieningen zijn bedoeld om grotere fluctuaties in de exploitatielasten op te vangen. De omvang van de voorzieningen wordt bepaald door toekomstige financiële verplichtingen en risico's. De voorzieningen zijn nominaal gewaardeerd.

Vaste schulden met een looptijd die één jaar of langer is
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met aflossingen en hebben een looptijd van één jaar of langer.

Overige balansposten
De waardering van alle overige balansposten vindt plaats tegen de historische verkrijgingsprijs. Als we hiervan afwijken, lichten we dit toe bij de betreffende balanspost.

Borg- en garantstellingen
Voor zover we borg staan, hebben we buiten de balansstelling het totaalbedrag opgenomen van de geborgde schuldrestanten per einde van het boekjaar. Hierin is naast de borg- en garantstellingen ook de inkoop van contractverplichtingen opgenomen. U leest hier meer over in de toelichting op de balans.

Rekening van baten en lasten

Voor de rekening van baten en lasten is het jaar waarin de prestaties (goederen en diensten) zijn verricht bepalend voor de toerekening aan het betreffende jaar, ook als zij niet tot een ontvangst of uitgave hebben geleid in het verslagjaar. De belastingopbrengsten zijn gebaseerd op de laatst bekende (aanvullings)kohieren. Winsten worden alléén meegenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die vóór het einde van het begrotingsjaar vallen, worden alléén meegenomen als zij voor het opmaken van de rekening bekend zijn.

7.3 Materiële vaste activa

Het onderstaande overzicht toont het totale verloop van de materiële vaste activa over 2024.

Tabel 7.2 Verloopstaat materiële activa

Gereedgekomen werken	Boekwaarde 01-01-2024	(De)activering projecten	Afschrijving 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	69.761	0	198	69.563
Machines, apparaten en werktuigen	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	16.817	0	1.110	15.707
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	594.212	37.935	37.806	594.341
Overige materiele activa	907	740	403	1.244
Totaal	681.697	38.675	39.517	680.855

Het totale onderhanden werk heeft het volgende verloop:

Tabel 7.3 Verloopstaat onderhanden werk

Onderhanden werken	Boekwaarde 01-01-2024	Uitgaven onderhanden werk	Bijdragen onderhanden werk	Des-investering	Activering	Boekwaarde 31-12-2024
Verloop onderhanden werk	44.654	32.680	-1.076	0	-38.674	37.583
Totaal onderhanden werken	44.654	32.680	-1.076	0	-38.674	37.583
Totaal materiële vaste activa	726.351					718.437

Zie hoofdstuk 5 en de bijlagen I en II voor nadere toelichting.

7.4 Financiële vaste activa

Het onderstaande overzicht toont het verloop van de financiële vaste activa over 2024.

Tabel 7.4 Verloopstaat financiële activa

Financiële vaste activa	Boekwaarde 01-01-2024	Toename	Afname	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2024
Nederlandse Waterschapsbank	92				92
Ontwikkelingsmij. Het Nieuwe Westland C.V.	401				401
Aquaminerals B.V.	72				72
Totaal	565	0	0	0	565

Kapitaalverstrekking Nederlandse Waterschapsbank N.V.
Delfland bezit 755 aandelen A en 60 aandelen B van de Nederlandse Waterschapsbank N.V. De nominale waarde hiervan is € 86.825 (aandelen A) en € 27.600 (aandelen B). De historische aanschafprijs van deze aandelen is € 92.458.

Kapitaalverstrekking Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland C.V.
Delfland heeft sinds 2001 een belang in Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland C.V. Dit belang bedraagt € 0,9 miljoen. De boekwaarde daarvan is in 2019 afgewaardeerd naar € 0,4 miljoen door negatieve resultaten uit het project Het Nieuwe Westland. Eind 2024 is er geen aanleiding tot een aanpassing van de waarde van deze kapitaalverstrekking.

Aquaminerals B.V.
In 2022 hebben we een aandelenbelang genomen in Aquaminerals B.V., waardoor we eigenaar zijn geworden van 653 aandelen. Deze zijn gekocht tegen een verkrijgingsprijs van € 109,99 per aandeel met een totale aanschafwaarde van € 71.823. Eind 2024 is er geen aanleiding tot een aanpassing van de waarde van deze kapitaalverstrekking.

7.5 Kortlopende vorderingen

Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar
Tabel 7.5 Overzicht uitzettingen in ’s Rijks schatkist

Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar	31-12-2024	31-12-2023
Uitzettingen in ’s Rijks schatkist	70.338	98.702
Totaal	70.338	98.702

Kortlopende vorderingen
Tabel 7.6 Overzicht kortlopende vorderingen

Kortlopende vorderingen	31-12-2024	31-12-2023
Vorderingen op belastingdebiteuren	22.708	23.772
Af: voorziening dubieuze debiteuren belasting	-5.007	-6.123
Vorderingen belastingen, sociale en pensioenpremies	707	761
Vordering m.b.t. btw-suppletieaangifte	4.170	3.296
Overige debiteuren	3.154	2.084
Totaal	25.731	23.789

Alle vorderingen zijn per direct opeisbaar.

Vorderingen op belastingdebiteuren
Deze post betreft het openstaande saldo van de belastingdebiteuren per 31 december. De invordering en de aanslagoplegging worden uitgevoerd door de RBG. Vorderingen die per balansdatum door de RBG als inbaar worden ingeschat, kunnen door bijvoorbeeld inflatie gedurende 2025 minder inbaar blijken.

Een deel van de vordering die Delfland heeft op de belastingdebiteuren (RBG), hebben we al ontvangen, maar nog niet in de debiteurenstand van RBG verwerkt. De feitelijke vordering die wij hebben, is eigenlijk € 4,7 miljoen lager. Aan de creditzijde is diezelfde € 4,7 miljoen opgenomen onder ‘Overlopende passiva’ op de post ‘Diverse vooruit ontvangen bedragen’.

Voorziening dubieuze debiteuren belastingen
De hoogte van de voorziening wordt bepaald op basis van kengetallen per belastingjaar en de belastingsoort van het openstaande saldo. Deze berekening zetten we af tegen de hoogte van

de voorziening van het vorige jaar. Het verschil voegen we aan de voorziening toe of we onttrekken het.

Vorderingen belastingen, sociale en pensioenpremies
Het bedrag betreft vooral te verrekenen btw en vennootschapsbelasting.

Vordering met betrekking tot btw-suppletie
Ten opzichte van 2023 neemt de omvang van de btw-suppletie toe. Oorzaken zijn de toename van de terug te vorderen btw over bagger- en maaiwerkzaamheden voor gemeenten en de ophoging van de dienstverleningsvergoeding PPS.
Daarnaast is met de belastingdienst nog geen overeenstemming bereikt voor wat betreft de btw over dat deel van de dienstverleningsvergoeding PPS dat betrekking heeft op de groen gas activiteiten.

Overige debiteuren
Het openstaande saldo overige debiteuren is het saldo op 31 december. Per 3 maart 2025 is hiervan € 3,0 miljoen ontvangen.

Overlopende activa
Tabel 7.7 Overzicht overlopende activa

Overlopende activa	31-12-2024	31-12-2023
Nog op te leggen en te ontvangen aanslagen belastingen	2.079	535
Nog te ontvangen bedragen algemeen	18.815	9.293
Nog te ontvangen subsidies	1.317	1.163
Vooruitbetaalde kosten	2.824	2.876
Totaal	25.035	13.867

Nog op te leggen en te ontvangen aanslagen belastingen
Deze post betreft de aanslagen die RBG nog op moet leggen. Van de inliggende gemeenten moet de RBG nog 876 WOZ-waarden over 2024 ontvangen. De ingezetenen die nog geen WOZ-waarde hebben ontvangen van hun gemeente hebben van de RBG wel de gebruikersaanslagen ontvangen.
Verder moet nog € 1,5 miljoen zuiveringsheffing bij bedrijven worden opgelegd. Deze bedrijfs-aanslagen voor de zuiveringsheffing van de waterschappen worden veelal achteraf (na afloop van het belastingjaar) geregeld op grond van aangiften, heffingsadviezen en waterbankgegevens (waterverbruik opgave nutsbedrijven).

Nog te ontvangen bedragen algemeen
Dit zijn diverse nog te ontvangen bedragen waarvoor nog geen factuur is verstuurd. Hieronder vallen posten onder zoals baggerwerkzaamheden voor gemeenten, de opbrengsten van de verkoop van groengas en duurzaamheidscertificaten van het derde en vierde kwartaal 2024 en nog te ontvangen rente van het schatkistbankkieren. De grootste post hierin betreft de afrekening van de dienstverleningsvergoeding Delfluent 2024 ad € 11,3 miljoen.

Nog te ontvangen subsidies
Sinds 2022 lopen er drie Europese subsidieprojecten. De kosten die daarvoor worden gemaakt, zijn 50% subsidiabel met een maximumbedrag op basis van een (voorlopige) beschikking. Voor het project NEZ Lierwatering hebben we begin 2024 de definitieve beschikking ontvangen. De subsidie is ook ontvangen in 2024. Voor de andere twee POP3 projecten zijn de vaststellingsbesluiten aangevraagd.

Tabel 7.8 Verloopstaat nog te ontvangen subsidies

Nog te ontvangen subsidies	Saldo 01-01-2024	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2024
POP3 NEZ Lierwatering	232		232	0
POP3 Vismigratie	891	386		1.277
POP3 Aquatisch Ecologisch netwerk	40			40
Totaal	1.163	386	232	1.317

Vooruitbetaalde kosten
Dit zijn facturen die we in 2024 hebben betaald, maar die betrekking hebben op 2025.

7.6 Liquide middelen

Tabel 7.9 Overzicht liquide middelen

Liquide middelen	31-12-2024	31-12-2023
ING Bank	2	4
Centrale kas	0	0
Totaal	2	4

Het negatieve rekening-courantsaldo bij de NWB hebben we verantwoord onder de kortlopende schulden. Bij de NWB hebben we een kredietfaciliteit van € 67,6 miljoen.

In 2024 was er sprake van verplicht schatkistbankieren, zoals blijkt uit de volgende tabel.

Tabel 7.10 Overzicht schatkistbankieren in relatie tot drempelbedrag

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
(1)	Drempelbedrag	6.220			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten ’s Rijks schatkist aangehouden middelen	552	1.305	515	955
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	5.668	4.915	5.705	5.265
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	311.000			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	311.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0			
(1)	Drempelbedrag	6.220			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten ‘s Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten ’s Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	50.236	118.724	47.347	87.856
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) – (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten ’s Rijks schatkist aangehouden middelen	552	1.305	515	955

(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000

7.7 Eigen vermogen

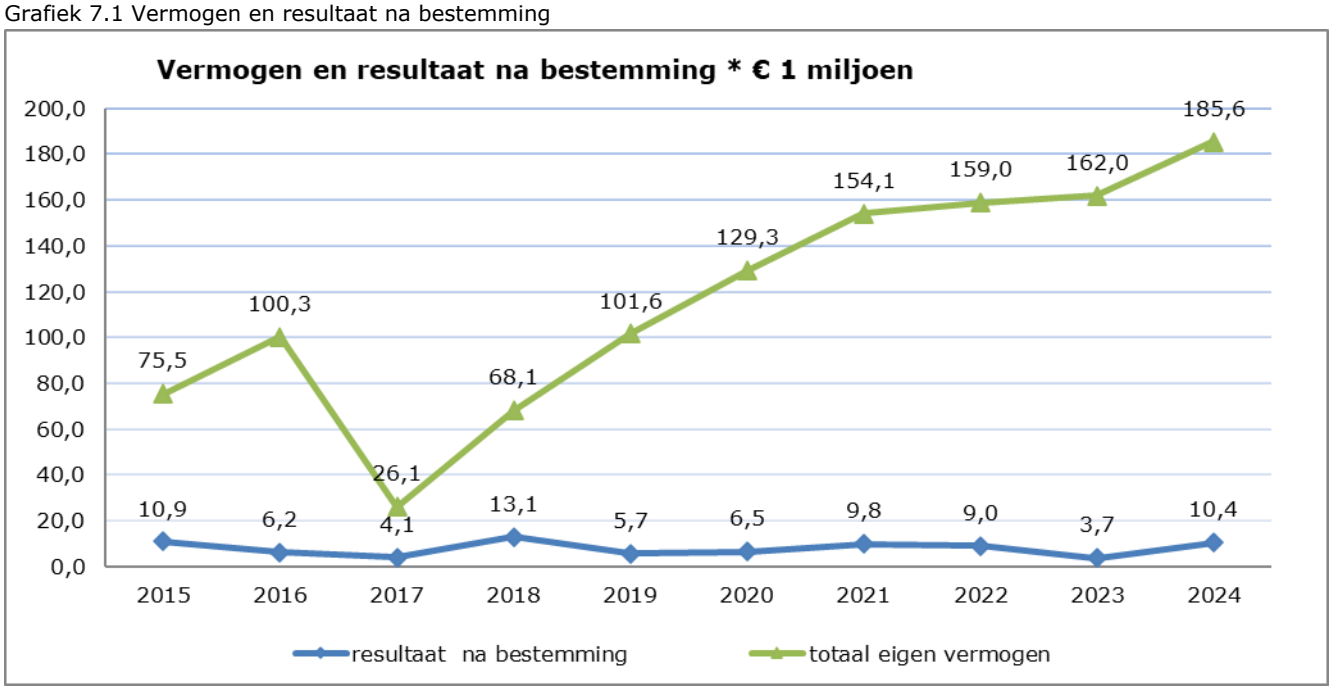
Het verloop van het eigen vermogen in het verslagjaar 2024 is als volgt:

Tabel 7.11 Verloopstaat eigen vermogen

Verloop eigen vermogen 2024	Bedrag
Saldo per 1 januari 2024	161.972
Vermeerderingen 2024	22.968
Verminderingen 2024	9.741
Resultaat 2024	10.353
Saldo 31 december 2024	185.552

In onderstaande grafiek is het verloop van het vermogen en resultaat na bestemming weergegeven.

Grafiek 7.1 Vermogen en resultaat na bestemming

In tabel 7.12 ziet u de ontwikkeling van de reserves. In de kolommen staan:

- de resultaatbestemming 2023 (zie de jaarstukken 2023);
- de stortingen en onttrekkingen in 2024, zoals die zijn vastgesteld in de begroting en de bestuursrapportage 2024.

Onder de tabel worden alleen de mutaties in 2024 toegelicht.

Tabel 7.12 Verloopstaat reserves

Eigen vermogen	Saldo 01-01-2024	Resultaat-bestemming 2023	Stortingen 2024	Onttrek-kingen 2024	Saldo 31-12-2024
Algemene reserves					
Algemene reserve weerstands-vermogen watersysteem	27.600				27.600
Algemene reserve weerstands-vermogen zuiveringsbeheer	7.400				7.400
Algemene reserve vrij besteedbaar	2.015	5.090	2.886	5.341	4.651
Totaal algemene reserves	37.015	5.090	2.886	5.341	39.651
Egalisatiesreserves					
Tariefdempingreserve watersysteem	5.540	470	0	1.200	4.811
Tariefdempingreserve zuiveringsbeheer	6.830	-1.855	5.799	2.800	7.974
Tariefegalisatiereserve watersysteem	0	0	400	400	0
Tariefegalisatiereserve zuiveringsbeheer	0	0	0	0	0
Totaal egalisatieserves	12.371	-1.385	6.199	4.400	12.785
Bestemmingsreserves					
Reserve Zoetwaterfabriek	1.197		0	0	1.197
Egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder	34.373		8.533	0	42.905
Reserve kapitaallasten investeringen watersysteem	22.248		500	0	22.748
Reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer	51.063		4.851	0	55.914
Totaal bestemmingsreserves	108.881	0	13.884	0	122.764
Totaal reserves	158.267	3.705	22.968	9.741	175.199
Resultaat 2023*	3.705	-3.705			0
Resultaat 2024			10.353		10.353
Totaal eigen vermogen	161.972	0	33.321	9.741	185.553

* In de jaarstukken 2023 is abusievelijk het resultaat voor bestemming (€ 3.050k) opgenomen.

Algemene reserves

Algemene reserve vrij besteedbaar

Om het project Digitale transformatie te dekken, was in de begroting 2024 een onttrekking van € 1,3 miljoen opgenomen uit de algemene reserve vrij besteedbaar.
In de bestuursrapportage 2024 is per saldo € 1,2 miljoen onttrokken om het ontstane tekort te dekken. Omdat we per taak resultaat neutraal moeten zijn, heeft dit geresulteerd in een onttrekking van € 4,1 miljoen voor de watersysteemtaak en een storting van € 2,9 miljoen voor de zuiveringstaak.

Egalisatiereserves

Tariefdempingreserve watersysteem

Uit de tariefdempingreserve watersysteem is € 1,2 miljoen onttrokken zoals begroot. Hiermee is het tarief ongebouwd gedempt.

Tariefdempingreserve zuiveringsbeheer

De onttrekking is conform de begroting 2024. De toevoeging is in de bestuursrapportage gedaan als gevolg van de verdere daling van de energieprijzen. Enerzijds zorgen lagere energieprijzen voor lagere kosten bij het zuiveren van afvalwater op de AWZI Houtrust en Harnaschpolder en

anderzijds nemen ook de inkomsten uit de verkoop van groen gas en het zuiveren van grensoverschrijdend afvalwater.
Zoals bestuurlijk is afgesproken is het saldo ad € 5,8 miljoen toegevoegd aan de reserve zodat deze middelen kunnen terugvloeien naar de belastingbetalers.
Door ons te houden aan die bestuurlijke afspraak creëerden we bij de bestuursrapportage uiteindelijk een tekort van € 1,2 miljoen. Dit tekort is gedekt vanuit de algemene reserve.

Tariefegalisatiereserve watersysteem
Vanuit het coalitieakkoord 2023-2027 wordt per jaar € 3 miljoen extra beschikbaar gesteld voor waterkwaliteit. In de begroting 2024 hebben we een programmering gemaakt ter waarde van € 2,6 miljoen. Het restant van € 0,4 miljoen is gestort in de tariefegalisatiereserve watersysteem zodat het beschikbaar zou blijven voor het programma gedurende deze bestuursperiode.
In de bestuursrapportage is een prognose afgegeven dat voor 2024 de volledige € 3 miljoen nodig zou zijn. Hierom hebben we in de bestuursrapportage de € 0,4 miljoen uit de reserve onttrokken.

Bestemmingsreserves
Egalisatiereserve AWZI Harnaschpolder
Door de herfinanciering van de AWZI Harnaschpolder ontstaat in de periode 2016-2030 een jaarlijks exploitatievoordeel en over de jaren 2031, 2032 en 2033 een exploitatienadeel. In totaal is het financiële effect nihil. Daarvoor is in 2016 deze egalisatiereserve ingesteld, waaraan het jaarlijkse voordeel wordt toegevoegd. In de jaren 2031, 2032 en 2033 wordt de reserve ingezet voor de dekking van de kosten.

Reserve kapitaallasten investeringen watersysteem
We hebben zoals begroot € 0,5 miljoen aan de reserve toegevoegd.

Reserve kapitaallasten investeringen zuiveringsbeheer
We hebben zoals begroot € 4,9 miljoen aan de reserve toegevoegd.

Bestemming resultaat 2024
Het voordelige resultaat van € 10,3 miljoen over 2024 is afzonderlijk in de balans opgenomen, in afwachting van de definitieve besluiten over de resultaatbestemming. Het voordelig resultaat bestaat uit een positief saldo van de taak watersysteembeheer van € 8,3 miljoen en een positief saldo van € 2,0 miljoen van de taak zuiveringsbeheer. Hieronder wordt conform de nota Reserves en voorzieningen een voorstel gedaan voor de bestemming van het resultaat 2024.

Terugdraaien onttrekking algemene reserve vrij besteedbaar
We stellen voor om de voor 2024 begrote onttrekking uit de algemene reserve vrij besteedbaar voor een bedrag van € 1.250.000 terug te draaien. In 2024 was dit bedrag vrijgemaakt uit de reserve voor het uitvoeren van IV-projecten met een reëel terugverdienpotentieel. Het tekort aan informatieprofessionals op de arbeidsmarkt is onveranderd gebleven in vergelijking met 2023. Hierdoor zijn we niet geslaagd in het opstellen en uitvoeren van concrete plannen en hebben we nauwelijks uitgaven gedaan.

Het terugdraaien van de onttrekking uit de algemene reserve vrij besteedbaar heeft tot gevolg dat de overgebleven te bestemmen resultaten watersysteembeheer en zuiveringsbeheer respectievelijk € 7,7 miljoen en € 1,4 miljoen worden.

Bestemming resultaat watersysteembeheer
Het resultaat van het watersysteembeheer bestaat uit een deel efficiencyresultaat en een deel niet-efficiencyresultaat. Het efficiencyresultaat is € 3,6 miljoen groot en wordt toegevoegd aan de algemene reserve vrij besteedbaar.
Van het niet-efficiency-resultaat is het voorstel om € 3,5 miljoen toe te voegen aan de nieuw in te stellen bestemmingsreserve voor nog uit te voeren werkzaamheden voor de baggerseizoenen 2023/2024 en 2024/2025. Deze wordt ingesteld om de kosten behorende bij deze werkzaamheden in 2025 te kunnen dekken. De toevoeging aan de reserve is opgebouwd uit reeds aangegane verplichtingen.

Het resterend resultaat van € 0,6 miljoen wordt toegevoegd aan de tariefdempingsreserve watersysteem.

Bestemming resultaat zuiveringsbeheer
Het positief resultaat van de taak zuiveringsbeheer wordt veroorzaakt door meer belastingopbrengsten enerzijds en hogere kosten anderzijds. Dit saldo van € 1,4 miljoen wordt gezien als efficiencyresultaat en wordt derhalve toegevoegd aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

Samengevat is het voorstel om het resultaat 2024 als volgt te bestemmen:

Tabel 7.13 Resultaatbestemming

Resultaatbestemming	Bedrag in €
Algemene reserve vrij besteedbaar	6.266.706
Bestemmingsreserve baggerwerkzaamheden	3.500.000
Tariefdempingreserve watersysteembeheer	586.494
Bestemd resultaat 2024	10.353.200

7.8 Voorzieningen

De voorzieningen omvatten toekomstige financiële verplichtingen en risico's. Om voorzieningen te vormen, moet er sprake zijn van een noodzaak en/of een verplichting. Met voorzieningen zorgen we voor kostenegalisatie: door jaarlijks een bedrag in een voorziening te storten, voorkomen we grote schommelingen in de kosten. De voorzieningen voor dubieuze debiteuren zijn onder de post kortlopende vorderingen aan de debetzijde van de balans verantwoord.

Tabel 7.14 Verloopstaat voorzieningen

Voorzieningen	Saldo 01-01-2024	Overige interne vermeerderingen	Interne verminderingen	Saldo 31-12-2024
Voorziening wachtgeld	337	23	131	229
Voorziening pensioen (oud-)bestuurders	166	1.221	166	1.221
Totaal voorzieningen	503	1.244	298	1.450

Voorziening wachtgeld
De onttrekkingen in 2024 hebben betrekking op uitbetalingen van in het verleden opgebouwde aanspraken en nieuwe aanspraken die in 2024 zijn vastgesteld. Eind 2024 is een dotatie aan de voorziening gedaan om aan alle aanspraken te kunnen voldoen.

Voorziening pensioen (oud-)bestuurders
Uit een recente berekening blijkt dat het benodigde kapitaal om aan onze pensioenverplichtingen te voldoen, hoger is dan het totaal beschikbare kapitaal bij de

verzekeraar en in de voorziening. Daarom hebben we de voorziening verhoogd. De onttrekkingen in 2024 betreffen uitkeringen aan pensioengerechtigden.

7.9 Vaste schulden met een looptijd van één jaar en langer

Tot de langlopende schulden behoren de langlopende geldleningen die we hebben opgenomen. In het onderstaande overzicht is de opbouw hiervan weergegeven. De opgenomen geldleningen betreffen onderhandse geldleningen.

Tabel 7.12 Verloopstaat langlopende schulden

Langlopende schulden	Saldo 01-01-2024	Opname	Aflossing	Saldo 31-12-2024	Rente 2024
Onderhandse geldleningen					
Nederlandse Waterschapsbank	450.588		20.000	430.588	19.518
Geldleningen financiering AWZI Harnaschpolder en Houtrust					
Nederlandse Waterschapsbank	154.423		19.790	134.633	7.140
Totaal	605.011	0	39.790	565.221	26.658

Nederlandse Waterschapsbank
De leningen met een looptijd van één jaar of langer zijn conform de voorschriften geclassificeerd als langlopende schulden. De onderhandse geldleningen betreffen, op één na, fixeleningen met verschillende aflossingsdata. De gemiddelde rentevoet is 4,33%. De leningen voor de herfinanciering van de PPS betreffen lineaire geldleningen met een looptijd van vijftien jaar. Voor de leningen zijn geen zakelijke zekerheden gesteld.

In 2024 hebben we € 39,8 miljoen afgelost. Hiervan is € 19,8 miljoen de jaarlijkse aflossing op de PPS-leningen. De andere € 20 miljoen betreft de aflossing van een fixelening. Deze lening had een looptijd van 19 jaar en een rentepercentage van 3,865%.

7.10 Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

Tabel 7.13 Overzicht netto vlottende schulden

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar	31-12-2024	31-12-2023
Schulden aan leveranciers	31.550	15.866
Overige negatieve rekening-courantverhoudingen	2.044	2.329
Schulden i.v.m. te betalen belastingen, sociale en pensioenpremies	323	4.331
Totaal	33.918	22.526

Schulden aan leveranciers
Het saldo bestaat uit de nog niet betaalde facturen van leveranciers. De grootste post betreft facturen van Delfluent voor een totaal van € 21,3 miljoen. De omvang van de post is te wijten aan het dispuut met Delfluent, dat sinds 2022 loopt. Het dispuut met Delfluent is toegelicht in paragraaf 7.12 onder de kop ‘Langlopende leaseverplichting’.

Overige negatieve rekening-courantverhoudingen
Eind 2024 bedroeg de rekening-courantschuld bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) € 2,0 miljoen.

Schulden in verband met te betalen belastingen, sociale premies, pensioenpremies
Het saldo bestaat uit nog af te dragen loonbelasting en premies over december 2024.

7.11 Overlopende passiva

Tabel 7.14 Overzicht overlopende activa

Overlopende passiva	31-12-2024	31-12-2023
Verplichtingen aan het personeel	3.388	3.006
Transitorische rente	4.559	4.663
Nog te betalen kosten exploitatie Delfland	30.754	40.106
Nog terug te betalen belastingen	898	2.692
Ontvangen voorschotbedragen overig	39	39
Ontvangen voorschotbedragen openbare lichamen	8.521	8.652
Diverse vooruit ontvangen bedragen	5.810	14.108
Totaal	53.969	73.266

Verplichtingen aan het personeel
Het saldo per 31 december bestaat vooral uit de waarde van de rechten van werknemers op vakantiedagen, IKB-verlof en het deel van het persoonsgebonden basisbudget (zie ook paragraaf 7.12) dat is omgezet naar uren.

Transitorische rente
Deze post betreft de lopende rente over 2024 van de langlopende leningen die achteraf in rekening wordt gebracht.

Nog te betalen kosten exploitatie Delfland
Deze post heeft betrekking op in 2024 geleverde goederen en diensten waarvoor nog geen facturen zijn ontvangen. De afname ten opzichte van 2023 komt door de afrekening Delfluent 2023 die in 2024 is ontvangen. Deze is door de lagere energieprijzen € 11,0 miljoen lager uitgevallen.

Nog terug te betalen belastingen
Dit bedrag betreft de nog terug te betalen waterschapsbelastingen over voorgaande jaren.

Ontvangen voorschotbedragen openbare lichamen
In 2023 heeft de provincie Zuid-Holland een beschikking verleend voor natuurmaatregelen in de Solleveld en Kapittelduinen. De totale beschikking bedraagt € 1 miljoen, waarvan € 0,8 miljoen in drie termijnen als voorschot wordt uitbetaald. De eerste termijn was in 2023 ontvangen, maar niet volledig uitgegeven. In 2024 is de tweede termijn ontvangen en is zowel het restant uit 2023 als de bijdrage 2024 vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.
Project Promisces is een HORIZON2020 project, dat door de Europese Unie wordt gefinancierd. Hiermee wordt onderzoek gedaan naar innovatieve technieken om PFAS-vervuiling in bodem en water tegen te gaan. Delfland neemt deel als partner en ontwikkelt een leerprogramma om bewustwording te creëren en de resultaten van dit project te delen.
Het Nationaal Restauratiefonds is onveranderd gebleven.
De bijdragen voor de projecten Waterharmonica en Zoetwaterfabriek blijven als vooruit ontvangen staan totdat de projecten worden geactiveerd. Dan valt het bedrag vrij en wordt het in mindering gebracht op de vervaardigingskosten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het verloop over 2024 van deze post:

Tabel 7.15 Verloopstaat ontvangen voorschotten openbare lichamen

Ontvangen voorschotbedragen openbare lichamen	Saldo 01-01-2024	Vrijgevallen tgv exploitatie	Ontvangen	Saldo 31-12-2024
Solleveld en Kapittelduinen 2023-2025	165	430	265	0
Promisces	0	6	40	34
Nationaal Restauratiefonds	16			16
Bijdrage Metropoolregio voor Waterharmonica en Zoetwaterfabriek	8.470			8.470
Totaal	8.652	436	305	8.521

Diverse vooruit ontvangen bedragen
Hierin is € 4,7 miljoen opgenomen aan vooruit ontvangen belastingopbrengsten van de RBG (zie paragraaf 7.5).

7.12 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Op basis van de kadernota Rechtmatigheid 2021 van de commissie BBV kunnen meerjarige inkoopcontracten worden toegelicht die niet voldoen aan de Europese aanbestedingsregels.

Overige (meerjarige) verplichtingen
Hieronder vermelden we de belangrijkste verplichtingen die groter zijn dan € 500.000. Uit ons financiële systeem blijkt dat er voor € 108,1 miljoen aan verplichtingen is geregistreerd die meerjarig en/of minimaal € 500.000 zijn. In onderstaand overzicht zijn de meerjarige verplichtingen uit inkoopcontracten weergegeven:

Tabel 7.16 Verplichtingen meerjarig en/of minimaal € 500.000

Niet uit de balans blijkende meerjarige verplichtingen (bedragen * € 1 miljoen)	Saldo 31-12-2024
Aanleg beton en staalconstructies	0,7
Aanleg waterkeringen	5,4
Aanleg waterzuiveringsinstallaties	0,5
Aanleg inrichting openbare groengebieden	0,8
Contractvergoeding PPS	64,3
Ecologisch onderhoud door derden	1,0
Elektriciteit levering	0,7
Elektriciteit netbeheer	0,5
Installatie E-installaties	1,0
Installatie W-installaties	1,0
Nieuwbouw en renovatie gebouwen	1,9
Onderhoud groengebieden maaien bermen	1,3
Onderhoud reparatie waterzuiveringsinstallaties	0,6
Onderhoud watersystemen vaarwegen	12,4
Slib verwerking	12,1
Vaste en mobiele telefonie/verbindingen	0,8
Ingenieursdiensten directievoering advies bestekken	2,5
Uitbesteding ict diensten	0,6
Totaal	108,1

Vpb-plicht (vennootschapsbelasting)
De waterschappen zijn sinds 2016 vpb-plichtig geworden. Dit houdt in dat we winstbelasting moeten afdragen over ondernemersactiviteiten. Denk hierbij aan het uitlenen en detacheren van personeel, het overnemen van het beheer en onderhoud van gemeentelijke kunstwerken en het vermarkten van reststromen (de levering van biogas (groen gas) aan bedrijven en de levering van elektriciteit aan het net). Hoewel Delfland zelf geen winst maakt, kan op projectniveau fiscaal gezien wel sprake zijn van winst. De aanslag vennootschapsbelasting over 2023 en de verwachte aanslag over 2024 zijn verwerkt in deze jaarrekening.

Verleende garanties
We hebben aan diverse verbonden partijen financiële garanties verleend. Deze hebben we toegelicht in paragraaf 4.9. Een overzicht van deze garanties vindt u in de tabel hieronder. In 2024 zijn we niet aangesproken op de verleende financiële garanties.

Tabel 7.17 Overzicht gegarandeerde geldleningen en borgstellingen

Verbonden partijen	Geld-gever	% deel-neming	Rente%	Hoofdsom	Restant schuld	Gegarandeerde restschuld	
					31-12-2024	31-12-2023	31-12-2024
DRSH Zuiveringsslib N.V. (HVC)*	NWB/BNG	24,00%	div	35.523	20.109	5.499	4.826
Regionale belastinggroep	NWB	39,00%	div	4.006	2.326	975	907
Aquon	NWB/BNG	8,40%	div	48.660	43.841	3.739	3.507
Unie van Waterschappen	NWB	8,59%	2,75	6.012	4.329	392	372
Totaal				94.201	70.604	10.605	9.612

* In het jaarverslag 2023 is van één geldlening het gegarandeerde deel per 31-12-2023 niet meegenomen in de optelling. In de tabel hierboven is die lening wel meegenomen.

Langlopende leaseverplichting
Voor de bouw, het beheer en het onderhoud van de AWZI's Harnaschpolder en Houtrust zijn we een langlopende overeenkomst aangegaan met Delfluent in de vorm van een publiek-private samenwerking. Op basis van deze overeenkomst is Delfland verplicht om jaarlijks een geïndexeerd bedrag voor beheer en onderhoud te betalen. Vanwege een geschil m.b.t. de indexatie van dit bedrag voor 2022 en 2023 is een deel van de betalingen over deze jaren uitgesteld. In januari 2025 is het geschil door middel van arbitrage beslecht en de nog verschuldigde bedragen zijn inmiddels aan Delfluent betaald. Hier was op geanticipeerd in de jaarrekeningen van 2022 en 2023. De rente over achterstallige bedragen en de kosten van geschilbeslechting zijn opgenomen in de jaarrekening van 2024.

Persoonsgebonden basisbudget
In de cao is voor het personeel het recht opgenomen om voor een periode van vijf jaar € 6.000 te kunnen besteden aan persoonlijke ontwikkeling en/of een reservering voor toekomstig verlof. Voor zover het budget niet is omgezet in een verlofrecht (zie paragraaf 7.11), is dit niet opgenomen als een financiële verplichting aan het personeel. Het bedrag dat per 31 december als recht openstaat, bedraagt € 2,9 miljoen (2023: € 2,6 miljoen).

Het recht op persoonlijke ontwikkeling is in de begroting verwerkt voor een jaarlijks bedrag dat gelijk is aan een vijfde van het totale recht: € 0,6 miljoen. Het gebruik van dit recht hoeft niet gelijkmatig plaats te vinden. Ook kan het recht onbenut blijven. Op de balans is geen rekening gehouden met een lager gebruik. In de praktijk is het nog niet voorgekomen dat het gebruikte recht groter is dan het jaarlijks gebudgetteerde deel.

7.13 Gebeurtenissen na balansdatum

Zie in de paragraaf hiervoor onder het kopje Langlopende leaseverplichting.

8 Bijlagen

8.1 Bijlage I: Geactiveerde projecten 2024

Projectnaam	Project-nummer	Programma	Investerings-plan	investerings-krediet	Uitgaven tot en met 2024	Restant-krediet
BGO Gooland-Zuid (Cl. Den H. + Leidsenv. - DH_P042b)	0.702084/012	1	-	180.172	180.173	-1
WOK KVP dorp De Zweth	0.702016/001	1	-	2.702.115	2.702.115	-
BGO WOK Lombokstraat	0.702036/001	1	-	559.319	559.319	-
NEZ Strijp – Honselersdijk	0.701956/017	2	-	139.265	139.265	-
Oeverbescherming Woudse Polder	0.702107/003	2	-	70.871	70.871	-
Vooroeverbescherming Zwethkanaal	0.702107/010	2	-	75.906	75.906	-
Gemaal Nieuwlandse Molen	0.702077/010	3	-	1.770.768	1.770.768	-
Gemaal Oost Nieuwland Noordland	0.702077/011	3	-	422.942	422.942	-
Beschoeiing Galgeweg 84 Naaldwijk	0.702077/023	3	-	198.802	198.802	-
ICT Infrastructuur	0.702111/001	6	780.500	780.500	570.736	209.764
Vervanging mobiele telefoons	0.702112/001	6	-	176.000	169.183	6.817
Totaal			780.500	7.076.660	6.860.080	216.580

Bovenstaande tabel somt de investeringsprojecten op die in 2024 volledig zijn afgerond en geactiveerd. Daarin zijn eventuele deelactiveringen bij ingesloten.
Het totaal aan activeringen in 2024 bedraagt € 38,7 miljoen (zie paragraaf 7.3). Dat bedrag is inclusief alle deelactiveringen van projecten die in 2025 nog doorlopen.

Het totaal van de kolom Investeringskrediet is hoger dan het totaal van de kolom Investeringsplan. Dit komt doordat de projecten waar het investeringsplan 0 is, deel uitmaken van een verzamelkrediet. De verzamelkredieten worden uitgewerkt in deelkredieten met een afzonderlijk krediet zonder apart investeringsplan.

8.2 Bijlage II: Restantkredieten

Projectnaam en nummer (bedragen in €)	Projectnummer	Pro-gramma	Investerings-plan	Investerings-krediet	Uitgaven tot en met 2024	Restant krediet
BGO Cluster zeer complex/701753	0.701914/001	1	-	5.755.000	4.499.870	1.255.129
Kadeverbetering N468	0.701937/001	1	-	19.902.000	6.014.710	13.887.290
BGO Cluster Westland/701916	0.701964/001	1	-	2.920.000	2.793.665	126.335
BGO cluster Maassluis/701916	0.701968/001	1	-	3.238.000	3.163.866	74.134
Verzamelkrediet Verbeteren waterkeringen 2016-2020	0.701994/001	1	12.276.984	-338	-338	0
BGO WOK Vaartweg - Broekkade	0.702000/001	1	-	2.890.000	2.420.786	469.214
BGO WOK Pijnackersevaart	0.702001/001	1	-	485.966	464.380	21.586
Waterkerende constructies Schipluiden - Leidschendam - Voorburg	0.702021/001	1	-	8.590.000	8.444.929	145.071
Verzamelkrediet assetsysteem waterkeringen	0.702084/001	1	20.279.000	8.052.514	-	8.052.514
VK assetsysteem Waterkeringen Algemeen	0.702084/002	1	-	984.000	702.368	281.632
BGO Berkelsche Zwethsluis (nazorg)	0.702084/005	1	-	2.090.000	1.993.191	96.809
BGO Groeneveldse Polder (Cl. Westland: WL_R065b)	0.702084/009	1	-	1.134.052	1.134.052	-
Grootschalige Vervanging van Beschoeiingen	0.702084/011	1	-	5.334.251	5.396.811	-62.560
KVP Katwijkerlaan (Cl. Lans. + Pijn. - PN_R055)	0.702084/013	1	-	5.207.000	487.070	4.719.930
Tuinen van Oude Leede	0.702084/014	1	-	4.290.000	1.426.050	2.863.950
Waterscheiding Delftweg (R_C)	0.702084/016	1	-	495.000	82.152	412.848
Onderhoud Groene kades Berkel en Rodenrijs L_R048 en L_P035	0.702084/017	1	-	730.000	597.135	132.865
Kade Aspar De Lier POL110_1	0.702084/018	1	291.798	365.000	291.798	73.202
Madestein Z-W Keringen 410_3a en 410_5	0.702084/019	1	-	175.000	-	175.000
Sluis Tweemolentjesvaart	0.702084/020	1	-	12.000	3.055	8.945
Groenzoom	0.702084/021	1	-	1.560.000	1.160.964	399.036
DZV_Pijnacker (PN_R083/084/124/125)	0.702084/022	1	-	1.915.000	322.653	1.592.347
De Tempel (R_P037/038/051)	0.702084/023	1	-	827.000	61.125	765.875
Delflandse Buitensluis en Driesluis, vervangen E-installatie + PA	0.702084/024	1	-	25.000	-	25.000
Ophogen kade gemaal Kralingerpolder	0.702084/025	1	-	160.000	-	160.000
NEZ Rotterdamse Schie/701956 (in OWB tot 010825)	0.701951/001	2	-	692.710	614.827	77.883
Verzamelkrediet Natte ecologische zones 2016-2021	0.701956/001	2	15.882.200	277.250	-	277.250
Raamcontract NEZ	0.701956/009	2	-	40.192	40.192	-
NEZ Gaagweg - Schipluiden (in OWB tot 010727)	0.701956/014	2	-	423.699	413.613	10.086
NEZ Madestein Noordoost (in OWB tot 010727)	0.701956/016	2	-	321.633	297.731	23.901
NEZ Zwethkanaal (Groeneweg 177 + Hoogspanningstracé)	0.701956/024	2	-	93.000	36.397	56.603
NEZ Nieuweweg/Pouwelslaan	0.701956/025	2	-	240.000	73.348	166.652
NEZ Verkenningen	0.701956/026	2	-	82.000	65.925	16.075

Projectnaam en nummer (bedragen in €)	Projectnummer	Pro-gramma	Investerings-plan	Investerings-krediet	Uitgaven tot en met 2024	Restant krediet
NEZ Oude Spui 9 (in OWB tot 110626)	0.701956/027	2	-	1.397.629	1.392.629	5.000
NEZ Madestein Zuid-West	0.701956/028	2	-	1.600.000	569.717	1.030.283
NEZ Waelpark Dijckerwael, fase 1 (in OWB tot 010425)	0.701956/029	2	-	37.079	30.061	7.018
NEZ Optimalisatie Nieuwe Water	0.701956/030	2	-	850.000	78.964	771.036
NEZ Boonervliet (in OWB tot 010727)	0.701956/036	2	-	67.783	57.385	10.398
Vismigratie Bergsluis	0.702094/001	2	348.282	300.012	7.739	292.273
Vispassage Dorppolder	0.702095/001	2	460.000	430.000	2.342	427.658
Vispassage Gemaal Commandeurspolder	0.702105/001	2	320.000	300.000	32.346	267.654
Verzamelkrediet voor vismigratievoorzieningen	0.702106/001	2	-	2.380.000	-	2.380.000
Vispassage Gemaal Tedingerbroekpolder	0.702106/002	2	-	415.000	34.203	380.797
Vispassage Duifpolder	0.702106/004	2	-	5.000	2.595	2.405
Verzamelkrediet Mitigerende Maatregelen	0.702107/001	2	-	1.935.187	-	1.935.187
Golfbreker Dijckerwael (Waelpark) fase 2 (in OWB tot 010626)	0.702107/002	2	-	174.036	144.481	29.555
NEZ Wennetjessloot Golfbreker	0.702107/008	2	-	44.000	38.932	5.068
Verzamelkrediet Waternatuur	0.702108/001	2	-	6.653.844	-	6.653.844
NEZ Zeven Gaten (= interne offerte)	0.702108/002	2	-	16.250	16.244	6
NEZ De Rel (= interne offerte)	0.702108/003	2	-	5.750	5.748	3
NEZ Vlaardingervaart modificatie (ON HOLD)	0.702108/004	2	-	1.115.000	33.021	1.081.979
NEZ Gantel de Baak (= interne offerte)	0.702108/019	2	-	145.000	-	145.000
Berging en VPP Molenvlietpark	0.701972/001	3	6.250.000	3.525.000	4.873	3.520.128
Broekpolder maatregelen watersysteem (ON HOLD)	0.702059/001	3	340.400	304.400	5.580	298.820
Nieuwbouw gemaal Commandeurspolder	0.702074/001	3	5.086.000	4.776.000	1.510.514	3.265.486
Verzamelkrediet Onderhoud/aanleg gemalen/stuwen/inlaat	0.702077/001	3	20.594.700	7.917.441	28.655	7.888.786
Groot onderhoud Gemaal Oude Lierpolder (nazorg)	0.702077/014	3	-	990.000	870.061	119.939
Optimalisatie gemaal Kralingerpolder	0.702077/016	3	-	325.010	1.162	323.848
Gemaal de Zaaijer	0.702077/017	3	-	1.005.007	1.005.007	-
Renovatie gemaal Tedingerbroekpolder	0.702077/018	3	-	2.385.000	661.859	1.723.141
Gemaal Duifpolder	0.702077/019	3	-	310.000	89.486	220.514
Klein Huis ten Velde	0.702077/020	3	-	184.000	43.772	140.228
Nieuw Gemaal Groeneveldsepolder	0.702077/021	3	-	1.760.000	367.975	1.392.025
Automatiseren krooshekreiniger Winsemius	0.702077/022	3	-	425.000	296.019	128.981
Stuwen binnenstad Delft	0.702077/025	3	-	245.000	-	245.000
Vervangen gemaal Ackerdijksche polder glastuinbouw (interne offerte)	0.702077/026	3	-	2.783	-	2.783
TBI's	0.702077/027	3	-	378.125	308.550	69.575
Boezemgemaal Parksluizen	0.702077/031	3	-	161.000	-	161.000
Renovatie Gemaal Dorppolder	0.702080/001	3	1.207.000	1.075.000	144.998	930.002

Projectnaam en nummer (bedragen in €)	Projectnummer	Pro-gramma	Investerings-plan	Investerings-krediet	Uitgaven tot en met 2024	Restant krediet
Gemaal Bergsluis	0.702087/001	3	3.515.000	3.225.000	122.601	3.102.399
Nieuw Gemaal Hooipolder (nazorg)	0.702093/001	3	1.192.000	1.035.000	1.052.910	-17.910
Verbeteren Wateroverlast Oranjebuurt De Lier	0.702103/001	3	1.667.000	1.515.000	855.488	659.512
Uitvoeringsprogramma Wateroverlast 2023-2027	0.702110/001	3	-	717.000	-	717.000
Waterharmonica	0.701835/001	4	11.365.000	10.600.000	2.569.963	8.030.037
Vervangingen zuiveringstechnische werken	0.702070/001	4	39.575.818	20.772.396	0	20.772.396
Vervanging effluentgemaal NWA	0.702070/004	4	-	2.500.000	677.923	1.822.077
Vervanging ontvangstwerk DGL	0.702070/009	4	-	1.496.000	1.399.899	96.101
Aanpassing slibontwatering DGL	0.702070/010	4	-	1.400.000	1.295.408	104.592
Daken slibbuffers en indikkers DGL	0.702070/014	4	-	150.000	-	150.000
8 rioolgemalen NWA elektr. techn. aanpassen	0.702070/016	4	-	800.000	251.320	548.680
Vervanging controllers en elektr. installaties DGL	0.702070/017	4	-	3.388.000	1.183.866	2.204.134
Vervanging controllers en elektr. installaties NWA	0.702070/018	4	-	3.100.000	2.923.765	176.235
Vervangen persleiding Perdiksepad	0.702070/019	4	-	388.914	290.196	98.718
Vervangen bestaande leidingen RG Maasdijk	0.702070/020	4	-	375.000	302.999	72.001
Vervanging luchtbehandeling rioolgemalen DGL	0.702070/021	4	-	200.000	95.263	104.737
Aanpassingen RG Merellaan	0.702070/022	4	-	722.000	718.534	3.466
Vervangen en vergroten CV-ketels	0.702070/023	4	-	1.095.000	870.703	224.297
Omgevingsvergunning AWZI DGL & NWA	0.702070/032	4	-	600.000	416.909	183.091
Persleiding de Lier-Maasland	0.702070/033	4	-	140.000	43.528	96.472
Vervanging beluchting Houtrust	0.702070/034	4	-	3.680.000	1.132.952	2.547.048
Onbemand slibverladen HNP	0.702070/035	4	-	195.000	-	195.000
Collectieve verwijdering gewasbeschermingsmiddelen RWZI Nieuwe Waterweg	0.702076/001	4	7.080.000	6.655.000	4.657.772	1.997.228
Persleiding en gemaal De Lier - Staelduinen	0.702076/002	4	7.695.000	7.060.000	474.115	6.585.885
Veilige toestand biogasinstallatie DGL en NWA	0.702082/001	4	3.265.400	2.815.000	2.188.958	626.042
Energieneutraal Delfland	0.702085/001	4	9.500.000	50.000	13.838	36.162
Verhogen biogasopbrengst Harnaschpolder	0.702085/002	4	-	2.800.000	204.873	2.595.127
Zonne energie Waterketen (Harnaschpolder&Houtrust)	0.702085/003	4	-	4.550.000	2.817.686	1.732.314
Zonne energie Waterkwantiteit (Kapittelland)	0.702085/004	4	-	1.300.000	442.683	857.317
Windturbines	0.702085/007	4	-	750.000	3.025	746.975
Verleggen persleidingen A4 Haaglanden- N14	0.702089/001	4	-	302.000	-14.560	316.560
Optimalisatie transportsysteem rioolgemaal Morsestraat, Den Haag	0.702090/001	4	8.885.000	8.040.000	737.762	7.302.238
Verkenning De Groote Lucht	0.770001/001	4	-	720.000	723.163	-3.163
Planvorming Project Waterzuivering Vergulde Hand	0.770001/002	4	-	66.780.000	5.362.930	61.417.070
Parkeergarage GMLH	0.702109/001	6	993.000	950.000	520.985	429.015
Laadpark Delfland	0.702113/001	6	1.254.169	1.254.169	26.426	1.227.743
De nieuwe ICT Werkplek	0.702114/001	6	-	4.600.000	1.328.475	3.271.525

Projectnaam en nummer (bedragen in €)	Projectnummer	Pro-gramma	Investerings-plan	Investerings-krediet	Uitgaven tot en met 2024	Restant krediet
Optimalisatie Audiovisuele middelen	0.702115/001	6	-	209.000	208.006	994
Totaal			179.323.751	289.876.744	86.687.607	203.189.137

8.3 Bijlage III: Belangrijkste incidenten en opschalingen 2024

Hieronder komen de belangrijkste incidenten en opschalingen uit 2024 aan bod, alsmede de manier waarop Delfland hierop heeft gereageerd. Daarbij leggen we steeds een link met het risico waar de gebeurtenis betrekking op heeft.

Risico dijkdoorbraak regionale waterkering

- Op 26 maart 2024 is tijdens een inspectie geconstateerd dat het binnentalud van de dijk aan de Molenweg in Maasland (N468) aan het afschuiven was. Het dijklichaam was verzadigd en de damwand naar de dijksloot weggeduwd, waardoor flinke scheuren in het asfalt waren ontstaan. In overleg met de Provincie is het beschadigde deel van de weg/kering afgezet en is er een snelheidsbeperking ingesteld om belasting door verkeer te verminderen. De watergang langs het instabiele deel is toen gedempt en de kering weer gestabiliseerd. Op 18 april ontstonden echter weer zorgen over de stabiliteit van de kering, toen in de nazorgfase bleek dat de weg niet voldoende veilig was om weer geheel open te stellen. De zorg was dat in de aansluitende trajecten zich eenzelfde situatie zou kunnen voordoen. Om dit te voorkomen zijn ook in de naastgelegen trajecten maatregelen genomen. In november 2024 zijn tijdens de monitoring van de afgekeurde N468 nieuwe scheuren in het asfalt ontdekt op een plek waar het wegdek net gerepareerd was. Hierna is bij een visuele inspectie ter plaatse gebleken dat de scheuren het gevolg te zijn van verzakkingen in het onderliggende grondlichaam van de dijk. Tevens bleek er ook een gebroken damplank te zijn waar gronduitspoeling uit het grondlichaam mogelijk is. Naar aanleiding van deze bevindingen is besloten om niet te wachten op de definitieve kaderversterking, maar de dijksloot bij de Gaagweg alvast te dempen. De definitieve kadeversterking is onderdeel van het project N468 dat de Provincie samen met Delfland in september 2024 samen is gestart. Binnen dit project verstevigen we de dijk en richten we de weg opnieuw in. Dit project is opgeknipt in deelprojecten welke in verschillende fases worden uitgevoerd. De huidige planning is dat het project in 2027 volledig is opgeleverd.
- Op 13 juli 2024 is de calamiteitenorganisatie opgeschaald omdat er zorgen waren over de stabiliteit van de kering aan de Weverskade te Maassluis. Het dijklichaam, dat al verzadigd was door de heftige regenval in de periode ervoor, was raakte verder verzadigd door een gesprongen waterleiding. Op basis van de in beeld gebrachte effecten, scenario's en risico's is geconcludeerd dat het risico op falen van de dijk nihil was. Met de genomen maatregelen van compartimentering en waterstandsverlaging in de boezem kon Evides veilig de reparatie aan de drinkwaterleiding uitvoeren.
- Er is een probleem met zowel de stabiliteit als de hoogte van de boezemwaterkeringen aan de Kortebuurt in Maassluis. Het hoogtetekort is sinds 2015 bekend. Sindsdien is dit traject met lage prioriteit opgenomen in het onderhoudsprogramma. Sinds 2024 is bekend dat ook de stabiliteit van de dijk onvoldoende is. Hierdoor is de urgentie toegenomen. Verder zijn er ook bomen op de kering die windworpgevoelig zijn waarbij de ontgrondingskuil voor overstroming van achtergelegen polder kan zorgen. Doordat er in de bomen op de kering roeken en vleermuizen zitten mogen deze niet zomaar worden gekapt. Hierdoor is het (nog) niet mogelijk de geplande kadeversterking snel uit te voeren. Om de risico's van een dijkdoorbraak te verkleinen is in december 2024 besloten om de boezemtak met een noodmaatregel te scheiden van de boezem. Volgende stap is nu om de voorkeursvariant in 2025 vast te leggen en het project hierna te starten.

Risico wateroverlast

- Van het gemaal Parksluizen zijn de lager van de pomp en de waaier versleten. De schade is naar voren gekomen tijdens een inspectie in oktober 2024, maar bestaat vermoedelijk al langer. Door de beschadiging kan het gemaal op dit moment alleen in

veilige modus draaien, waardoor de capaciteit en inzet in de tijd beperkt is. Alleen in uiterste noodgevallen kan het gemaal handmatig op maximale capaciteit gezet worden. Er is nu nog geen directe wateroverlast als gevolg van deze beperking opgetreden, en we zijn bezig met beheermaatregelen uit te werken. Er wordt op dit moment gekeken naar de noodzakelijke beheersmaatregelen. In de loop van Q1 2025 wordt hierover meer duidelijkheid verwacht, waarbij het streven is om de reparatie vóór de aanvang van het stormseizoen uit te voeren. De kosten van de beheersmaatregelen zullen dan ook drukken op het budget voor 2025. In de tussentijd is de kans op wateroverlast door de schade aan parksluizen verhoogd, bijvoorbeeld in gebieden aan de Schie (zoals binnenstad Delft).

- Op 24 mei 2024 is er een aantal hectare akkerland in de Bonnenpolder in Hoek van Holland ondergelopen. Hierbij was sprake van inundatie vanuit naastgelegen hoofdwatergang. Ter plaatse was meer dan 50mm regen gevallen. Onderzocht wordt of er sprake is van een lokaal knelpunt.
- Vanwege de hoge neerslagverwachting (tussen de 75 en 100mm in een periode van 48 uur) voor 10-12 september 2024, is de calamiteitenorganisatie opgeschaald geweest. De binnenstad van Delft is daarbij dichtgezet en de waterbergingen Kraaiennest en Groene Veldsepolder zijn ingezet, evenals RainLevelr. Op diverse locaties zijn noodpompen klaargezet en hebben de gemalen op volle capaciteit gedraaid. De calamiteitenbergingen (Wollebrand, Woudsepolder, Hoekpolder, Molenvlietpark, en Bergboezem Berkel) zijn klaargemaakt om te worden ingezet. Uiteindelijk is (veel) minder neerslag gevallen dan werd verwacht.
- Op 27 september 2024 is er na hevige regenval een situatie ontstaan waarbij er verhoogd peil ontstond in het peilgebied van gemaal Dorppolder-Noord. Hoewel er geen daadwerkelijke inundatie heeft plaatsgevonden, zijn er twee agrariërs die overlast hebben ondervonden. Onderzoek heeft uitgewezen dat door een foutieve instelling er een verhoogd debiet over een geautomatiseerde stuw stroomde. Alle instellingen en waardes van geautomatiseerde stuwen in Delfland worden daarom nagekeken.
- Op 22 november 2024 is de calamiteitenorganisatie opgeschaald vanwege uitval van rioolgemaal ’s Gravenzande. Door onbekende oorzaak is het gemaal ‘s Gravenzande uitgevallen, terwijl de voorliggende gemalen door zijn blijven draaien. De overstorten van het gemeentelijk stelsel konden deze aanvoer niet aan, waardoor wateroverlast is ontstaan in de omliggende wegen en straten. Door een storing in zowel de rendundante internet verbinding als in de telefoonlijn van de externe alarmdoormelder, is er geen alarm doorgekomen naar de wachtdienst. Uiteindelijk is het gemaal weer handmatig opgestart en de verbinding met het gemaal hersteld.

Lokale verontreinig in watergang door incident
Op 2 februari 2024 is opgeschaald in verband met een grote brand in Poeldijk. Door het bluswater heeft verontreiniging van het oppervlaktewatersysteem plaatsgevonden. Delfland heeft op vijf locaties drijvende afzettingen geplaatst om olie dat op het slootwater dreef, bij elkaar te houden en de boezemgemalen uitgezet om te voorkomen dat het verontreinigde water zich zou verspreiden over een groter gebied.

Microverontreinigingen

- In februari 2024 is in de polder van Nootdorp een normoverschrijding geconstateerd van twee verschillende middelen. Het ging hierbij om concentraties van circa 300 maal hoger dan toegestaan. Inmiddels maakt deze polder onderdeel uit van de risicogestuurde aanpak en zijn diverse lekkages bij verschillende bedrijven opgespoord en gesaneerd.
- In de maand september 2024 zijn verschillende normoverschrijdingen geconstateerd in het gebied. In verband met het lage gezondheidsrisico en de slechte traceerbaarheid van de bron van de verontreinigingen, zijn geen onmiddellijke handhavingsacties uitgevoerd. Deze informatie wordt meegenomen bij toekomstige handhavingsacties.

    - In het Oliebok in de gemeente Westland is een overschrijding geconstateerd van 602 maal de norm voor het middel Piperonyl-Butoxide.
    - In de polder Woudsche Droogmakerij in de gemeente Midden-Delfland (Den Hoorn) is een overschrijding geconstateerd van 963 maal de norm voor het middel Piperonyl-Butoxide.
    - In de Gantel Nieuwe Vaart in de gemeente Westland zijn overschrijdingen geconstateerd van 316 maal de norm voor het bestrijdingsmiddel Esfenvaleraat en van 375 maal de norm voor het bestrijdingsmiddel Cypermetrine.
    - In de Boomawatering Casembrootlaan in de gemeente Westland zijn overschrijdingen geconstateerd van 158 maal de norm voor het bestrijdingsmiddel Esfenvaleraat en van 125 maal de norm voor het bestrijdingsmiddel Cypermetrine.
- Begin oktober 2024 is in de Dorppolder, deels in de gemeente Westland en deels in de gemeente Midden-Delfland, is een overschrijding van 100x de norm geconstateerd van het bestrijdingsmiddel Methiocarb. Omdat het om een verboden stof gaat, is hiervan melding gedaan bij de NVWA.

Microverontreinigingen bij baggerwerken
Op peildatum oktober 2024 waren vier locaties bekend met een verontreiniging in het oppervlaktewater van ≥100 maal de KRW-norm:

- Op een locatie in het bedrijventerrein Forepark is een PFOS-verontreiniging aangetroffen, waarbij de gemeten gehalten in het oppervlaktewater variëren van 0,20 tot 3.300 ng/l (tot 5.077 maal de KRW-norm). Het betreft hier een water(bodem)verontreiniging veroorzaakt door een lozing. Inmiddels is de sanering van de waterbodem en oppervlaktewater gestart en is de verwachting dat de sanering in het eerste kwartaal van 2025 afgerond is. Na afronding van de sanering zal een monitoring plaatsvinden.
- Aan de Keenenburgweg 59-61 in Schipluiden is een PFOS-verontreiniging aangetroffen, waarbij de aangetroffen gehalten in het oppervlaktewater tot 530 ng/l (tot 816 maal de KRW-norm) bedragen. Er is bij deze locatie sprake van mogelijk meerdere bronnen. Eén daarvan is een landbodemverontreiniging die de gemeente Midden-Delfland momenteel saneert. Na afronding van de sanering zal een monitoring plaatsvinden en onderzoek naar de andere mogelijke bronnen.
- Aan de Fokkerstraat in Schiedam is een PFOS-verontreiniging aangetroffen, waarbij het aangetroffen gehalte in het oppervlaktewater 400 ng/l (616 maal de KRW-norm) bedraagt. Op het bedrijventerrein zijn diverse bedrijven aanwezig en aan de noordzijde van de locatie is de gemeentelijke milieustraat. Momenteel voert Delfland brononderzoek uit en monitort de waterkwaliteit.
- Rotterdam The Hague Airport gemaal Achterdijk HHSK: aan de Zestienhovensekade in Rotterdam is een PFOS-verontreiniging aangetroffen, waarbij de gemeten gehalten in het oppervlaktewater variëren tot 344 ng/l (tot 530 maal de KRW-norm). Op deze locatie zijn mogelijk meerdere bronnen aanwezig. Eén daarvan is een landbodemverontreiniging bij het vliegveld Rotterdam The Hague Airport in het gebied van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK). Er is contact met de gemeente Rotterdam en met HHSK over eventueel te nemen vervolgstappen en de mogelijke aanpak van de verontreiniging/bronnen.

Lekkage van een persleiding
Op 8 oktober 2024 is tijdens het uitvoeren van sonderingswerkzaamheden een rioolpersleiding geraakt aan het Bonnenpad in Hoek van Holland. Hierop is de calamiteitenorganisatie kort opgeschaald naar fase 1. De lekkage aan de persleiding is verholpen en de vervuiling is geïsoleerd, opgezogen en afgevoerd.

Vertrouwelijkheid en integriteit van de informatievoorziening
Er hebben zich in 2024 twaalf datalekken voorgedaan, waarvan er drie zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Wij hebben geen terugkoppeling ontvangen. De overige negen datalekken betreffen interne datalekken die ingevolge artikel 33 en 34 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) niet aan de AP behoeven te worden gemeld. Er was in die situaties geen risico voor de rechten en vrijheden voor de betrokkenen.
Ook zijn er twee datalekken geweest bij externe leveranciers, waar persoonsgegevens van Delfland bij betrokken waren. De eerste betrof een data lek bij de Regionale Belasting Groep (RBG). Naar aanleiding hiervan is het uitwisselingsprotocol, dat geldt tussen deelnemers en RBG bij de uitwisseling van data, aangepast. De tweede externe data lek was bij Visma Raet, de leverancier van het nieuwe HR-systeem YouForce. Het interne protocol datalekken is in 2024 herzien en wordt begin 2025 naar verwachting ambtelijk vastgesteld.

Ongeval tijdens werkzaamheden
Er hebben zich in 2024 enkele incidenten voorgedaan. Dit betreft negen gevallen van licht lichamelijk letsel waarbij sprake was van volledig herstel. In één geval was (enkel) sprake van materiële schade als gevolg van een verkeersongeluk. Daarnaast zijn een aantal kleinere EHBO-incidenten en bijna-ongevallen geregistreerd.

8.4 Bijlage IV: Verbonden partijen en andere samenwerkingsvormen

De gegevens in onderstaande twee tabellen zijn de meeste recente. Omdat veel organisaties hun jaarstukken 2024 nog niet gereed hebben ten tijde van ons schrijven, kunnen gegevens van vóór 2024 zijn.

Verbonden partijen

Partij	Ingangs datum	Financieel belang Delfland	Bijdrage aan de beleidsdoelstellingen/taken van Delfland	Bestuurlijk belang	Overige informatie 2024
Nederlandse Waterschapsbank N.V. in Den Haag	1954	Bezit 755 aandelen A en 60 aandelen B. De nominale waarde van deze aandelen bedraagt totaal € 114.425. E.V. eind 2022: € 2,0 miljard V.V. eind 2022: € 80,0 miljard.	Het verzorgen van het betalingsverkeer, de financiering en het uitkeren van dividend dragen bij aan de beleidsdoelstelling 'een duurzaam financieel evenwicht'.	Deelname aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Ieder aandeel A geeft recht op 1 stem en ieder aandeel B geeft recht op 4 stemmen.	In 2023 is een bedrag van € 827.000 wegens dividend 2022 beschikbaar gesteld.
Slibverwerking (GR) in Rotterdam	1 januari 2010	13,9% participatie in de GR. GR houdt 15,75% van de aandelen in het kapitaal van NV Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). De GR ontvangt jaarlijks een garantstellingsprovisie van HVC en betaalt deze door aan de acht deelnemende waterschappen. E.V. HVC eind 2024: € 257,6 miljoen V.V. HVC eind 2024: € 966,3 miljoen	Delfland optimaliseert de doelmatigheid, duurzaamheid en toekomstbestendigheid van het transporteren, zuiveren en slib verwerken.	Namens Delfland heeft één hoogheemraad zitting in zowel het algemeen als het dagelijks bestuur van de GR.	In 2024 was de garantstelling voor de GR € 20,1 miljoen.
Ontwikkelings-maatschappij Het Nieuwe Westland C.V. in Naaldwijk	16 mei 2002	Sinds 2002 is het belang gemaximeerd op € 903.023. Sinds 2014 is dit volgestort en op basis van in 2015 gemaakte afspraken (Allonge) is dit 2% van het eigen vermogen. De waardering bedroeg per 31-12-2024 € 401.000 op de balans van Delfland. Ten opzichte van de inbreng is in voorgaande jaren verlies genomen. E.V. eind 2024: € 8,4 miljoen V.V. eind 2024: € 33,0 miljoen	Het in de planvormingsfase vanuit samenwerking zeker stellen van het waterbelang in nieuwe (woningbouw)projecten.	Delfland is een stille vennoot. Eén hoogheemraad is lid van de raad van vennoten van de cv. Na opheffen van de bv/cv-constructie (verwacht in 2027) wordt na verrekening van winst/verlies het ingelegd vermogen aan Delfland uitgekeerd.	Het geconsolideerde negatieve resultaat van de grondexploitatie van ONW verslechtert ten opzichte van de vastgestelde grondexploitatie (norm).

Partij	Ingangs datum	Financieel belang Delfland	Bijdrage aan de beleidsdoelstellingen/taken van Delfland	Bestuurlijk belang	Overige informatie 2024
Regionale Belastinggroep (GR) in Schiedam	1 januari 2010	Betaling voor de diensten die de RBG verricht, volledig financieel aansprakelijk. De bijdrage voor 2024 bedroeg € 7,4 miljoen. E.V. eind 2023: € 5,2 miljoen V.V. eind 2023: € 5,4 miljoen	Door het volledig, tijdig en efficiënt heffen en invorderen van de belastingen wordt bijgedragen aan de beleidsdoelstelling 'Een duurzaam financieel evenwicht'.	Namens Delfland hebben twee hoogheemraden zitting in het algemeen bestuur van de RBG. De dijkgraaf is plaatsvervangend lid.	
Aquon (GR) in Den Bosch	1 juli 2011	Delfland is mede-eigenaar, met een aandeel van 8,7%. De bijdrage van Delfland voor 2024 bedroeg in totaal € 3,1 miljoen. E.V. eind 2024: € 3,5 miljoen V.V. eind 2024: € 51,7 miljoen	Verbeteren van de waterkwaliteit door gezamenlijk onderzoek.	Een hoogheemraad heeft zitting in het algemeen bestuur. De dijkgraaf is technisch voorzitter van het bestuur.	Aquon werkt sinds oktober 2024 vanaf één locatie in Houten. Daarmee is de centralisatie afgerond.
Het Waterschapshuis (GR) in Amersfoort	Vanaf 2010	De bijdrage van Delfland in 2024 bedroeg € 1.461.037 (exclusief btw). E.V. eind 2023: € 0,0 mln. V.V. eind 2023: € 11,5 mln.	Het Waterschapshuis bevordert en faciliteert de samenwerking tussen de waterschappen en binnen de sector op het gebied van informatievoorziening en draagt daarmee indirect bij aan alle strategische doelen van Delfland.	De dijkgraaf is voorzitter van het dagelijks bestuur van de GR en heeft zitting in het algemeen bestuur. Verder is Delfland vertegenwoordigd in de Opdracht-geverstafel (OGT) en de Uitvoerend Overleg Tafel (UOT).	Eind 2023 is een nieuwe strategische visie voor Het Waterschapshuis vastgesteld.
Unie van Waterschappen (vereniging) in Den Haag	1927	Jaarlijks betalen we contributie aan de Unie. Voor 2024 was dit afgerond € 866.000. Dit is exclusief de bijdrage voor muskusrattenbestrijding, die ook aan de Unie wordt betaald.	De Unie van Waterschappen brengt de belangen van alle waterschappen in Nederland samen en vertegenwoordigt deze op nationaal niveau.	In de ledenvergadering hebben de voorzitters van alle waterschappen zitting.	
Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen in Delft	27 juli 2007	Jaarlijkse contributie € 1.500.	De overleggen tussen de portefeuillehouders dragen bij aan een goede onderlinge samenwerking tussen de waterschappen. Ook dragen ze bij aan eenduidige contacten met derden, waaronder de provincie.	De dijkgraaf is lid van het bestuur van de vereniging en tevens penningmeester.	

Aquaminerals B.V.	1 juli 2022	Delfland heeft 653 aandelen met een aanschafprijs van in totaal € 71.823. De jaarlijkse bijdrage aan Aquaminerals is bedoeld om de organisatiekosten te dekken van € 5 per ton materiaal met een vaste ondergrens van 2.000 ton. Jaarrekening 2024 (dd februari 2025: voorlopige cijfers, jaarrekening AquaMinerals is nog niet vastgesteld): • E.V. eind 2024 € 1,8 miljoen • V.V. eind 2024 € 4,0 miljoen	Aquaminerals onderzoekt en faciliteert bij het streven van Delfland om grondstoffen terug te winnen en duurzaam te hergebruiken. Hiermee dragen zij bij aan beleidsdoelstellingen van de programmalijn Circulaire Economie.	De directeur Ontwikkeling neemt deel aan de algemene vergadering van aandeelhouders van Aquaminerals B.V.	

Andere samenwerkingsvormen

Partij	Ingangs-datum	Financieel belang Delfland	Bijdrage aan de beleidsdoelstellingen/taken van Delfland	Bestuurlijk belang
Delfluent B.V.	2003	Dit is een publiek-private samenwerking. Wij betalen jaarlijks een fee aan Delfluent.	Delfluent beheert en onderhoudt voor ons de AWZI's Harnaschpolder en Houtrust. Het zuiveren van afvalwater is een van onze twee hoofdtaken. Deze samenwerkingsvorm draagt daaraan bij.	
Financiële eenheid (Overeenkomst kosten voor Gemene Rekening) in Rotterdam	1 januari 2019	Gemeenschappelijke administratie samen met de hoogheemraadschappen Schieland en de Krimpenerwaard en Rijnland. Bijdrage Delfland: 40% van de totale kosten. Voor 2024 bedroeg het aandeel voor Delfland € 1,2 miljoen.	Door het volledig, tijdig en efficiënt voeren van de financiële administratie wordt bijgedragen aan de beleidsdoelstelling 'Een duurzaam financieel evenwicht'.	Bestuurlijk overleg met de partners.
Centrale Salarisadministratie en Functioneel beheer (Overeenkomst kosten voor Gemene Rekening) in Delft	1 juli 2023	Gemeenschappelijke administratie samen met de hoogheemraadschappen Schieland en de Krimpenerwaard en Rijnland. Bijdrage Delfland: 33,3% van de kosten voor functioneel beheer en 31% van de overige kosten. Voor 2024 bedroeg het aandeel voor Delfland afgerond € 404.895.	Door het volledig, tijdig en efficiënt voeren van de salarisadministratie wordt bijgedragen aan de beleidsdoelstelling 'Een duurzaam financieel evenwicht'.	Bestuurlijk overleg met de partners.
HVC N.V. in Alkmaar	1 januari 2010	De GR Slibverwerking is aandeelhouder B in de HVC. De aandeelhouders B staan 100% garant en ontvangen daarvoor een provisie. In totaal stond de GR op 31 december garant voor	HVC voert al het aangeboden slib af en verwerkt dat op een verantwoorde manier.	Geen: de GR Slibverwerking houdt namens de deelnemende waterschappen 15,75% van de aandelen in HVC. De voorzitter van de

Partij	Ingangs-datum	Financieel belang Delfland	Bijdrage aan de beleidsdoelstellingen/taken van Delfland	Bestuurlijk belang
		€ 45,9 miljoen. Op basis van een verdeelsleutel is het aandeel van Delfland hierin 13,9%.		GR neemt namens de GR deel aan de aandeelhoudersvergadering van HVC.
Muskusrattenbeheer (Overeenkomst Kosten voor Gemene Rekening) in Houten	1 januari 2012	Bijdrage van 5,3% van de totale kosten. Voor 2024 bedroegen de kosten € 0,7 miljoen. Landelijke kosten voor de bestrijding van muskusratten en beverratten lopen via de Unie van Waterschappen.	Muskusrattenbeheer is een taak van de waterschappen. Delfland is hiervoor de samenwerking aangegaan met vijf andere waterschappen.	Bestuurlijk overleg met per waterschap één hoogheemraad.
NAD (Netwerk waterketen Delfland)	22 november 2013	Bijdrage van 14% van de totale kosten. Voor 2024 bedroegen de kosten € 63.000. Voor 2025 wordt een vergelijkbaar bedrag verwacht.	Een doelmatig en toekomstbestendig transport en zuivering van stedelijk afvalwater. Transitie van een lineaire naar een circulaire waterketen.	Delfland is partner van het NAD en zit in de regiegroep van de bestuurlijke watertafel vanuit NAD.
Stowa (Stichting) in Den Haag	1 januari 1992	De reguliere jaarlijkse bijdrage bedroeg in 2024 € 586.110.		Geen; er zitten minimaal 4 en maximaal 6 vertegenwoordigers vanuit de waterschappen in het bestuur van Stowa.
Alliantie Waterkracht	20 december 2021	Bijdrage van 8,5% van de kosten. Voor 2024 is dat circa € 61.000.	Kennis delen en gezamenlijk onderzoek doen naar waterveiligheid, watersysteem, klimaatadaptatie, zuivering van stedelijk afvalwater, et cetera.	Gemiddeld twee keer per jaar is er een bestuurlijk overleg met één hoogheemraad.
Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD)*	10 november 2020	Over 3 jaar € 100.000 bijdragen aan de stichting NPHD.	Delfland werkt samen met partners aan de doelen van NPHD (rijke natuur, gastvrij park en sterke gebiedsidentiteit) om zo de gemeente-overstijgende doelen van het NPHD én Delflands opgaven sneller en effectiever te bereiken.	Delfland vormt de stuurgroep samen met Dunea, Staatsbosbeheer, de provincie Zuid-Holland en de gemeente Den Haag.

8.5 Bijlage V: Overzicht Prestatie-indicatoren 2018-2024

In onderstaand overzicht is het verloop van de PI's weergegeven voor de periode 2018-2024. Hierin zijn alle relevante PI's opgenomen uit de begroting 2024 en voorgaande jaren.

Programma Prestatie-indicator	Resultaat 2018	Resultaat 2019	Resultaat 2020	Resultaat 2021	Resultaat 2022	Resultaat 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Resultaat 2024
Waterveiligheid									
Primaire waterkeringen op orde (55 kilometer)	100%	100%	100%	100%	87%	87%	87%	92%(1)	92%(1)
Regionale waterkeringen op orde (437 kilometer)	82%	85%	87%	86%	87%	87%	73%	73%	78%(2)
Waterkwaliteit									
Zomergemiddelde stikstofgehalte West- en Oostboezem	2,7 & 2,1 mg/l	2,2 & 1,8 mg/l	2,3 & 1,8 mg/l	2,8 & 2,1 mg/l	2,1 & 1,8 mg/l	2,2 & 1,9 mg/l	2,1 & 1,9 mg/l	2,1 & 1,9 mg/l	2,2 & 2,9 mg/l(3)
ESF's: aantal verbeterstappen m.b.t. de 8 ESF's in de KRW-waterlichamen t.o.v. 2021	6,5% en 0,07 µg/l	3,4% & 0,06 ug/l	4,4% & 0,06 µg/l	3,8% & 0,06 µg/l	6	-2	6	6	Volgt(3)
Toxiciteit: percentage metingen gewasbeschermingsmiddelen dat geen belemmeringen geeft voor ecologie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	81	86	76	96%	96%	84%(3)
Maximaal aantal locaties met een negatief zwemadvies van meer dan 3 weken					7	7	5	5	8
Waterkwantiteit									
Voldoet aan normering voor inundatie (in hectare)	39.744	39.950	39.957 (98,6%)	40.015 (98,7%)	40.022 (98,7%)	40.080 (98,9%)	40.200 (99,0%)	40.100 (98,9%)	40.100 (98,9%)
Waterketen									
Verwijderingsrendement stikstof %	83%	84%	83%	82%	81%	80%	80%	80%-82%	82,4%
Verwijderingsrendement fosfaat %	84%	81%	82%	81%	83%	80%	80%	83%-87%	87,4%
Vermindering rioolvreemd water in %	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1%	1%	1%			
Energieneutraal in %	n.v.t.	n.v.t.	71	92	93	93,7	97,6	97,6	97,6
Hoeveelheid CO_2-uitstoot (in tonnen exclusief methaan en lachgas)	19.834	8.478	6.547	7.122	6.752	4.718(4)	58.350	58.350	58.350
GWW-opdrachten met duurzame/circulaire ambitie (conform grondstoffenakkoord)	n.v.t.	n.v.t.	25%	49%	100%	100%			
Aandeel toegepaste secundaire en bio-based materialen in GWW-projecten						5%	7%	7%	14,3%
(Advies)diensten en leveringen met duurzame/circulaire ambitie					92%	94%			

Programma Prestatie-indicator	Resultaat 2018	Resultaat 2019	Resultaat 2020	Resultaat 2021	Resultaat 2022	Resultaat 2023	Begroting 2024	Prognose Burap 2024	Resultaat 2024
Financiën									
Netto schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet in %)	302%	275%	257%	243%	223%	195%	184%	182%	171%
Externe financiering in % vaste activa	92%	90%	n.v.t.	80%	76%	72%			
Kapitaallasten als % van de totale lasten						23%	21%	19%(5)	22%
Vrije kasstroom (in € miljoen)	37,9	36	24,9	21	23,2	5,6	-28,0	-21,7	-28,4
Organisatie en bestuur									
Mate van cyberweerbaarheid						n.v.t.	16-18	16-18	16-18
De vergunningen worden binnen de wettelijke termijn van 8 weken verstrekt	98%	95%	85-90%	87%	86%	95%	95%	90%	92%
Rapportcijfer voor het contact met het Hoogheemraadschap van Delfland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	(6)	7,6	7,5	9,2
(Werkgeverschap (medewerkersmotivatie)	7,2	7,1	7,1	7,3	n.v.t.	8,0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.(7)
TRCF (de mate van veiligheid in de organisatie, uitgedrukt in het aantal ongelukken per miljoen gewerkte uren)	n.v.t.	n.v.t.	4,4	2,5	2	2,5	2,3	2,3	4,5(8)

(1) Met het doorlopen van de ingangstoets voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma is de opgave gereduceerd van 7 km tot 4,5 km. Hierdoor voldoet een hoger percentage van de primaire waterkeringen.
(2) In 2024 is de beoordeling van de regionale keringen afgerond en aan de provincie gerapporteerd. De uitkomst van deze beoordeling is dat 78% aan de norm voldoet.
(3) Duiding van de resultaten wordt gegeven in de voortgangsrapportage waterkwaliteit.
(4) In de jaarrekening 2023 is de CO_2-uitstoot nog exclusief methaan en lachgas gerapporteerd en daarom is de hoeveelheid CO_2-uitstoot voor 2023 lager.
(5) Het percentage dat in de bestuursrapportage is opgenomen, is onjuist en moet gelijk zijn aan de initiële begroting zijnde 21%.
(6) Het onderzoek is uitgevoerd, maar door de geringe respons zijn de resultaten niet representatief.
(7) Voor werkgeverschap houden wij één keer per twee jaar een waterschapsbreed sectoraal medewerkersonderzoek.
(8) De TRCF Is gebaseerd op 6 meldingen met verzuim en/ of doktersbehandelingen.

8.6 Bijlage VI: Kwijtschelding publieke schulden kindertoeslagaffaire

Aanvraagformulier kwijtschelding van publieke schulden door waterschappen in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag

Naam waterschap:	Hoogheemraadschap van Delfland
Adres	Postbus 3061
Postcode en vestigingsplaats	2601 DB Delft
Naam contactpersoon	J.F. Kooistra (RBG)
E-mailadres contactpersoon	jkooistra@derbg.nl
Telefoonnummer contactpersoon	06-31654103

Jaar: 2024

Aantal gedupeerden in waterschap (paragraaf 3.3 uitkeringsregeling)	**Berekend bedrag uitvoeringskosten (# gedupeerden * € 100)** (paragraaf 3.3 uitkeringsregeling)	**Kwijtgescholden bedragen** (paragraaf 3.2 uitkeringsregeling)
1.395	€ 139.500	a) Kwijtschelding Belastingopbrengst € 242.864,10 b) Kwijtschelding openstaande invorderingskosten € 47.747,19

Ondertekening dagelijks bestuur waterschap

Datum: 3 maart 2025
Plaats: Delft

Dr. P.H.W.M. Daverveldt
.....
(voorzitter)

ir. P.C. Janssen
.....
(secretaris)

8.7 Bijlage VII: Lijst met afkortingen

1OBS	Eén onderhoudsbeheersysteem
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AWZI	Afvalwaterzuiveringsinstallatie
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BGO	Buitengewoon Onderhoud
BHV	Bedrijfshulpverlening
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIWA	Baseline Informatiebeveiliging Waterschappen
BPL	Bijzonder Provinciaal Landschap
Burap	Bestuursrapportage
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CERT	Computer Emergency Response Team
CIO	Chief Information Officer
CSIR	Cybersecurity Implementatie Richtlijn
Ctgb	College voor toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden
cv	Commanditaire vennootschap
D&H	Dijkgraaf en hoogheemraden
DBFO	Design Build Finance Operate
DGL	De Groote Lucht
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EMU	Economische en Monetaire Unie
ESF	Ecologische Sleutelfactoren
fido, Wet	Wet financiering decentrale overheden
GIS	Geografische Informatiesystemen
GOAW	Grensoverschrijdend afvalwater
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GWW	Grond-, Weg- en Waterbouw
HHD	Hoogheemraadschap van Delfland
HHSK	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
HNP	Harnaschpolder
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
IB en P	Informatiebeveiliging en privacy
IDA	Informatiedocumenten en Archief
IKB	Individueel keuzebudget
ISAC	Information Sharing Analysis Centre
KCC	Klantcontactcentrum
KOTA	Kinderopvangtoeslagaffaire
KRW	Kaderrichtlijn Water
KVGR	Kosten voor gemene rekening
LTO	Land- en Tuinbouworganisatie
MVI	Maatschappelijk verantwoord inkopen
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NEN	Nederlandse Norm
NEZ	Natte ecologische zone
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NWA	Nieuwe Waterweg
NWB	Nederlandse Waterschapsbank

NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
NVO	Natuurvriendelijke oever
OAS	Optimalisatie van Afvalwatersysteem
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
ONW	Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland
or	Ondernemingsraad
P&C	Planning en control
PA	Procesautomatisering
PBB	Persoonsgebonden basisbudget
PDCA	Plan Do Check Act
PI	Prestatie-indicator
PMB	Projectmanagementbureau
PMO	Periodiek Medisch Onderzoek
PPS	Publiek-private samenwerking
PROSA	Processen Samen
PVB	Planning voortgang en beoordeling
RBG	Regionale Belastinggroep
RI&E	Risico-inventarisatie en -evaluatie
SEB	Schoon en Emissieloos Bouwen
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
TRCF	Total Recordable Case Frequency
UO	Uitvoeringsorganisatie
UvW	Unie van Waterschappen
Vpb	Vennootschapsbelasting
VV	Verenigde Vergadering
Wpg	Wet politiegegevens
WNT	Wet normering topinkomens
Woo	Wet open overheid
WOR	Wet op de ondernemingsraden
WOZ	Waardering onroerende zaken
WVH	Waterzuivering Vergulde Hand

8.8 Bijlage VIII: Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Zie de bijlage bij de vergaderstukken voor de VV van 5 juni 2025

Deloitte Accountants B.V.
Audit
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Hoogheemraadschap van Delfland te Delft gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva van Hoogheemraadschap van Delfland op 31 december 2024 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het hoogheemraadschap, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door de verenigde vergadering op 28 november 2024 vastgestelde normenkader 2024.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2024.

- De exploitatierekeningen naar programma's, naar taken en naar kosten- en opbrengstensoorten over 2024.

- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Waterschapsbesluit, het door de verenigde vergadering op 28 november 2024 vastgestelde normenkader 2024 en het Controleprotocol WNT 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het Hoogheemraadschap van Delfland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Deloitte.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 3.229.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 lid 1 van het Waterschapbesluit.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.3 van het Waterschapsbesluit.

Wij zijn met de verenigde vergadering overeengekomen dat wij aan de verenigde vergadering tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 645.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het hoogheemraadschap en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van dijkgraaf en hoogheemraden inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de verenigde vergadering toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij constateren dat het college van dijkgraaf en hoogheemraden beschikt over een actuele frauderisicoanalyse.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode integriteit. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Het door ons geïdentificeerde frauderisico is als volgt:

- Wij hebben op basis van COS 240.32 een frauderisico geïdentificeerd inherent aan het feit dat het management in staat is om administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken.

Deloitte.

Om dit risico in onze controle te mitigeren, hebben wij de volgende specifieke werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben getoetst of de in de financiële administratie vastgelegde journaalposten, en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de financiële overzichten zijn aangebracht, aanvaardbaar zijn.

- Wij hebben door middel van data-analyse aan de hand van in het algemeen veel voorkomende fraudekarakteristieken (handmatige) journaalposten geselecteerd en deze nader geanalyseerd en onderzocht.

- Wij hebben schattingen beoordeeld op tendenties en beoordeeld of de eventuele omstandigheden die tot de tendentie hebben geleid een risico vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude (inclusief een retrospectieve beoordeling van significante schattingen uit het vorige boekjaar).

- Wij hebben werkzaamheden uitgevoerd op significante transacties die buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van het Hoogheemraadschap van Delfland vallen of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken in het licht van zowel ons inzicht in het Hoogheemraadschap van Delfland en haar omgeving als andere tijdens de controle verkregen informatie.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, het management en de verenigde vergadering.

Hieruit volgen geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controleaanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op het hoogheemraadschap door inlichtingen in te winnen bij het management, het college van dijkgraaf en hoogheemraden en de verenigde vergadering en het lezen van de bestuurlijke besluitvorming.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met het feit dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, de wet- en regelgeving overwogen die is opgenomen in het door de verenigde vergadering vastgestelde normenkader als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is het hoogheemraadschap onderworpen aan overige wet- en regelgeving waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken.

Deloitte.

Ten aanzien van de wet- en regelgeving die geen direct effect heeft op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van het hoogheemraadschap dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten.

Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot:

(i) Het management, het college van dijkgraaf en hoogheemraden, en, in voorkomend geval, de verenigde vergadering vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft.

(ii) De eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Onze verantwoordelijkheden inzake het beoordelen van de door het hoogheemraadschap gehanteerde veronderstellingen inzake haar financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn beschreven in het hoofdstuk "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening". Bij het invullen van onze verantwoordelijkheden hebben wij - rekening houdend met de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole ad € 3.229.000 - een aantal werkzaamheden uitgevoerd, waaronder:

- Het kennisnemen van de primaire begroting 2025 teneinde vast te stellen dat er voldoende inkomsten worden gegenereerd.

- Het kennisnemen van de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen in de begroting 2025; hieruit blijken geen aanvullende significante risico's ten opzichte van de jaarrekening.

- Het inwinnen van inlichtingen bij het management en het college van dijkgraaf en hoogheemraden over hun kennis van eventuele significante risico's die zijn ontstaan na de periode van de door het college van dijkgraaf en hoogheemraden verrichte werkzaamheden in het kader van het opstellen van de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen. Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen bevindingen met betrekking tot de risico-inschattingen zoals opgenomen in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen. De aard en diepgang van de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen en de risico-inschattingen achten wij vanuit dat perspectief passend voor het Hoogheemraadschap van Delfland.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- De bijlagen, waaronder het overzicht van de geactiveerde projecten 2024 en de restantkredieten.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 109 lid 3 sub d van de Waterschapswet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit voor het jaarverslag is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor het hoogheemraadschap van toepassing zijnde vereisten in de Waterschapswet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van dijkgraaf en hoogheemraden en de verenigde vergadering voor de jaarrekening

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het hoogheemraadschap, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het op 28 november 2024 vastgestelde normenkader 2024.

In dit kader is het college van dijkgraaf en hoogheemraden verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van dijkgraaf en hoogheemraden noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van dijkgraaf en hoogheemraden de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen, en afwegen of het hoogheemraadschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen, toelichten in de jaarrekening.

De verenigde vergadering is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het hoogheemraadschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Waterschapsbesluit, het controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het hoogheemraadschap.

Deloitte.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van dijkgraaf en hoogheemraden en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door r het college van dijkgraaf en hoogheemraden gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat het hoogheemraadschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het hoogheemraadschap haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het hoogheemraadschap de financiële risico's niet kan opvangen.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen, en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van het hoogheemraadschap, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van het hoogheemraadschap. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de verenigde vergadering onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 6 mei 2025

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: J. van Koert MSc RA

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Deloitte.

Accountantsverslag 2024

Hoogheemraadschap van Delfland

6 mei 2025

MAKING AN IMPACT THAT MATTERS since 1845

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Aan de verenigde vergadering van
Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB DELFT

Onderwerp
Accountantsverslag 2024

Datum
6 mei 2025

Ons kenmerk
2505F5D8D9/JV

Behandeld door
J. Van Koert MSc RA
jvankoert@deloitte.nl
06 - 1201 0779

P.A. Naaktgeboren RA
panaaktgeboren@deloitte.nl
06 - 8333 9395

O. Azizi
oazizi@deloitte.nl
06 - 2200 5635

Geachte leden van de verenigde vergadering,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2024 van Hoogheemraadschap van Delfland. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2024 van het Hoogheemraadschap van Delfland.

Bij de jaarrekening 2024 van Hoogheemraadschap van Delfland hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

De jaarrekening 2024 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Delfland. Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 19 september 2024.

Wij hebben onze bevindingen afgestemd.

De inhoud van dit accountantsverslag is door ons afgestemd met de portefeuillehouder financiën, de secretaris-directeur, de directeur Bedrijfsvoering, de concerncontroller a.i. en de betrokken medewerkers van de afdelingen FIC en CCA.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

J. van Koert MSc RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.
Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Inhoudsopgave

Kernpunten van de jaarrekeningcontrole 4

- Kernpunten van de jaarrekeningcontrole 5

Bestuurlijke samenvatting 6

- Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen 7

Bevindingen jaarrekeningcontrole 10

- De financiële positie van uw hoogheemraadschap 11
- Belangrijkste bevindingen uit onze controle 17

Interne beheersing 21

- Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing 22

Bijlagen 24

- Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen 25
- Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle 26
- Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen 27
- Bijlage B - Onafhankelijkheidsbevestiging 28

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Kernpunten van de jaarrekeningcontrole

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Kernpunten van de jaarrekeningcontrole

In dit hoofdstuk zijn de kernpunten van de jaarrekeningcontrole overzichtelijk weergegeven. Deze kernpunten lichten wij in het vervolg van dit accountantsverslag nader toe. De onderwerpen linken dan ook door naar de verdiepende teksten en zijn te raadplegen door op het onderwerp te klikken.

Categorie	Onderwerp	Observatie en/of aanbeveling
Algemeen	1. Controleverklaring 2. Frauderisico's	1. We hebben een goedkeurende controleverklaring ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarstukken 2024 verstrekt. 2. Hoogheemraadschap van Delfland heeft de frauderisicoanalyse geactualiseerd.
Financiën	1. Financiële positie	1. De financiële positie van het hoogheemraadschap is verbeterd. Het eigen vermogen is toegenomen. 2. De weerstandsratio is gestegen en blijft daarmee hoger dan de door het bestuur bepaalde streefwaarde.
IT-omgeving	1. Autorisatiematrix ProSa 2. Reviewen van gebruikersrechten	1. Het Hoogheemraadschap van Delfland beschikt niet over een actuele en geaccordeerde autorisatiematrix voor het systeem ProSa. Het risico bestaat dat medewerkers teveel rechten in ProSa hebben die de controletechnische functiescheiding in de organisatie doorbreken. 2. Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft geen proces ingericht voor het periodiek reviewen van gebruikersrechten en autorisaties binnen ProSa.
Interne beheersing	1. Memoriaalboekingen	1. Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft samen met de Financiële Eenheid de noodzakelijke verbeteringen doorgevoerd in het proces rondom de handmatige memoriaalboekingen. Het risico van onjuiste boekingen is daarmee verlaagd.
Aanbesteden	1. Onrechtmatigheden 2024 2. Contractbeheer	1. Er is een onrechtmatigheid geconstateerd van circa € 0,9 miljoen in verband met het niet naleven van de aanbestedingsregels bij het gunnen van inkoopopdrachten. Hiervan heeft een bedrag van € 0,7 miljoen betrekking op opdrachten die in 2023 als onrechtmatig zijn bestempeld. Een bedrag van € 0,2 miljoen heeft betrekking op nieuwe opdrachten. 2. In sommige gevallen is sprake van ontoereikend contractbeheer. Onder andere zijn er diensten afgenomen met verwijzing naar een raamovereenkomst die niet voorziet in de desbetreffende dienst en er zijn opdrachten verlengd terwijl er geen verleningsopties (meer) waren.
Fiscaliteiten	1. Btw 2. Vennootschapsbelasting	1. Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft een vordering van € 3,5 miljoen op de Belastingdienst in verband met inkoop-btw groene gas. Het is echter onzeker of de Belastingdienst de claim honoreert. 2. Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft de voorlopige aanslag vennootschapsbelasting niet verwerkt in de exploitatie 2024, omdat ze van mening is dat de groen gas activiteit in 2024 fiscaal niet winstgevend is. Dit standpunt is onderbouwd en aannemelijk.
Belangrijke transacties	1. Delfluent	1. De arbitrage met Delfluent is afgerond. De uitspraak bevestigt de contractuele verplichtingen tussen partijen. De financiële gevolgen van de uitspraak zijn volledig in de jaarrekening 2024 verwerkt.
Rechtmatigheid	1. Rechtmatigheidsverantwoording 2. Te zetten stappen	1. Vanaf 2025 zal het college van dijkgraaf en hoogheemraden een rechtmatigheidsverantwoording opstellen. Het college legt daarin verantwoording af over het financiële rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties 2025. 2. De verenigde vergadering zal de kaders voor de rechtmatigheidsverantwoording in 2025 moeten vaststellen. Aanvullend kunnen afspraken met het college worden gemaakt over begrotingsrechtmatigheid.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen jaarrekeningcontrole

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid	• Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld van de jaarrekening 2024. • De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 3,2 miljoen respectievelijk € 9,6 miljoen. • De definitieve jaarrekening bevat geen ongecorrigeerde getrouwheidsfouten boven de rapportagegrens.
Rechtmatigheid	• Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties 2024. • Voor de rechtmatigheidscontrole hebben wij het normenkader financiële rechtmatigheid Delfland 2024 gehanteerd, dat op 28 november 2024 door de verenigde vergadering is vastgesteld. • Uit de controle blijkt een onrechtmatigheid van € 0,9 miljoen als gevolg van het niet naleven van de aanbestedingsregels. Het gevoerde contractbeheer is soms ontoereikend, omdat soms goederen en diensten worden afgenomen op onjuiste raamovereenkomsten en omdat sommige opdrachten zijn verlengd terwijl die overeenkomsten geen opties tot verlenging (meer) bevatten. • Het college gaat vanaf de jaarrekening 2025 een rechtmatigheidsverantwoording afleggen. De regels met betrekking tot begrotingsrechtmatigheid gaan met de rechtmatigheidsverantwoording wijzigen. Elke overschrijding van de geraamde lasten per programma telt volledig mee voor de conclusie van de rechtmatigheidsverantwoording. Tot en met 2024 worden overschrijdingen bepaald op het niveau van het saldo van baten en lasten per programma. Bovendien worden overschrijdingen meestal niet meegewogen in het accountantsoordeel op basis van vooraf vastgestelde criteria. De verenigde vergadering en het college van dijkgraaf en hoogheemraden kunnen voor 2025 en verder nadere afspraken maken over het toelichten van begrotingsonrechtmatigheden.
Dispuut met Delfluent	• In januari 2025 hebben de arbiters uitspraak gedaan in de arbitrageprocedure tussen Delfluent en het Hoogheemraadschap van Delfland over de indexering van de servicevergoeding voor het beheer en onderhoud van twee afvalwaterzuiveringsinstallaties. De uitspraak bevestigt de contractuele verplichtingen tussen partijen. De financiële gevolgen van deze uitspraak zijn verwerkt in de jaarrekening 2024. In de jaarrekeningen van 2022 en 2023 was reeds rekening gehouden met mogelijke financiële consequenties van de arbitrageprocedure, in lijn met het voorzichtigheidsbeginsel. De financiële verplichtingen die voortvloeien uit de uitspraak zijn begin 2025 voldaan. • Voor de begroting 2025 en verder heeft de uitspraak geen directe impact, aangezien de begroting al gebaseerd is op de bestaande contractuele verplichtingen.
Specifieke verantwoordingen	• De jaarrekening 2024 bevat de financiële verantwoording van één specifieke uitkering, namelijk de kwijtschelding publieke schulden door waterschappen in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag. • Wij hebben deze verantwoording gecontroleerd in overeenstemming met de afspraken tussen de Unie van waterschappen en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De specifieke verantwoording in de definitieve jaarrekening bevat geen ongecorrigeerde fouten of onzekerheden.
Wet Normering Topinkomens	• Wij hebben tijdens onze controle van de WNT geen ongecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die de materialiteitsgrens volgens het controleprotocol WNT te boven gaan.
Fiscaliteiten	• Het Hoogheemraadschap van Delfland is aan zet met onderbouwen van de hoogte van de aftrekbare inkoop-btw in het kader van groene gas. Ultimo 2024 staat er een vordering op de Belastingdienst op de balans van € 3,5 miljoen. Het is onzeker of de Belastingdienst dit volledige bedrag of een deel van dit bedrag accepteert. Dit kan leiden tot een last in komende jaren.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Financiële positie	• De financiële positie ultimo 2024 is verbeterd ten opzichte van 2023. Het eigen vermogen is met € 23,6 miljoen toegenomen naar € 185,6 miljoen. • De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2024 bedraagt € 50,1 miljoen (2023: € 40,7 miljoen). Deze weerstandscapaciteit is hoger dan de door het hoogheemraadschap bepaalde benodigde weerstandscapaciteit van € 25,0 miljoen (2023: € 25,0 miljoen).
Interne beheersing	• Op basis van de interim-controle 2024 hebben wij een managementletter uitgebracht. Onze belangrijkste bevindingen zijn ook in dit accountantsverslag opgenomen. Zie pagina 22.
IT-audit 2024	• Wij hebben in 2024 een IT-audit uitgevoerd naar de general IT-controls van ProSa (de financiële administratie). Onze conclusie is dat twee bevindingen uit eerdere audits adequaat zijn opgevolgd. • Wij constateren ook dat er nog belangrijke verbeteringen nodig zijn, zoals het documenteren van de autorisatiematrix en het periodiek reviewen van gebruikersrechten en autorisaties binnen ProSa.
Jaarstukken 2024	• Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van uw hoogheemraadschap. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het ambtelijk management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen goed onderbouwd en redelijk zijn, en consistent zijn gebruikt. • De verslaggevingsgrondslagen van uw hoogheemraadschap zijn uiteengezet in de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening 2024. De grondslagen zijn toegepast met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen. De grondslagen zijn aanvaardbaar. • Op basis van de Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overig	• In de bijlagen A bij dit accountantsverslag hebben wij opgenomen welke niet-gecorrigeerde bevindingen, onzekerheden en tekortkomingen in de toelichtingen wij hebben geconstateerd. • In bijlage B is onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging te vinden.

© 2025 Deloitte Nederland.

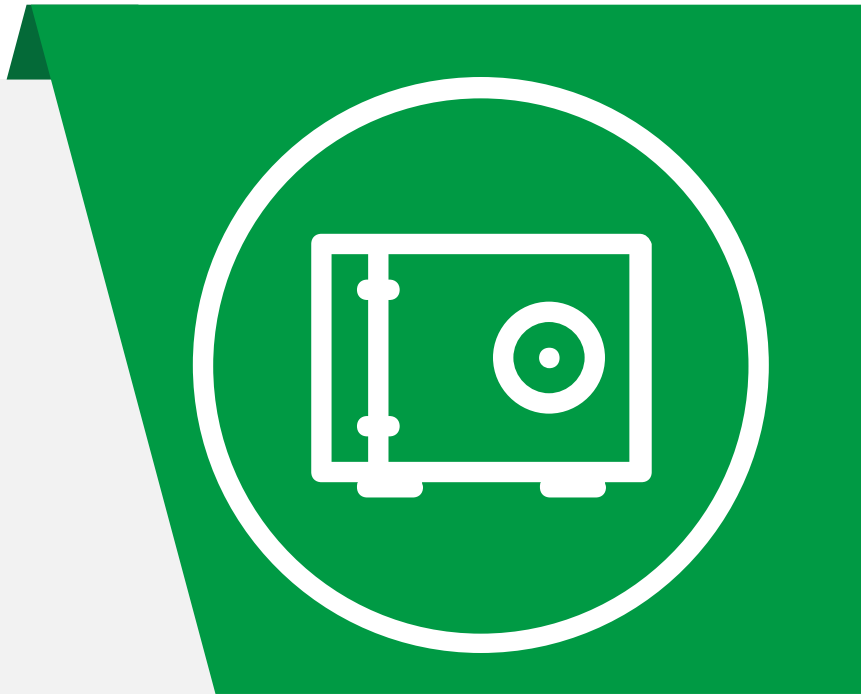
Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Bevindingen jaarrekeningcontrole

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Samenvatting vermogen en resultaat van uw hoogheemraadschap

De vermogenspositie van uw hoogheemraadschap is verbeterd

Het BBVW, de verslaggevingsregels voor waterschappen, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerde resultaat voor bestemming over het boekjaar 2024 bedraagt € 23,6 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 13,2 miljoen aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat na bestemming over 2024 € 10,4 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2024 circa 22,1% van het balanstotaal (ultimo 2023: 18,8% van het balanstotaal) en is aanzienlijk verbeterd ten opzichte van 2023.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde resultaat voor bestemming. Daarnaast kent het hoogheemraadschap het gerealiseerde resultaat na bestemming. Dit is het gerealiseerde resultaat voor bestemming plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in de reserves gedurende het boekjaar. De mutaties in de reserves vinden plaats op basis van door het algemeen bestuur in de verenigde vergadering genomen besluiten. Het resultaat na bestemming is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw hoogheemraadschap hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2021	2022	2023	2024
Eigen vermogen per 1 januari	**129,3**	**154,1**	**159,0**	**162,0**
Tussentijdse resultaatbestemming	15,0	-/- 4,1	-/- 0,7	13,2
Resultaat na bestemming	9,8	9,0	3,7	10,4
Resultaat voor bestemming	**24,8**	**4,9**	**3,0**	**23,6**
Eigen vermogen per 31 december	**154,1**	**159,0**	**162,0**	**185,6**

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)	
Totale baten	324,6
Totale lasten	-/- 301,0
Resultaat voor bestemming	**23,6**
Af: stortingen in reserves	-/- 22,9
Bij: onttrekkingen aan reserves	9,7
Saldo mutaties reserves	-/- 13,2
Resultaat na bestemming	**10,4**

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

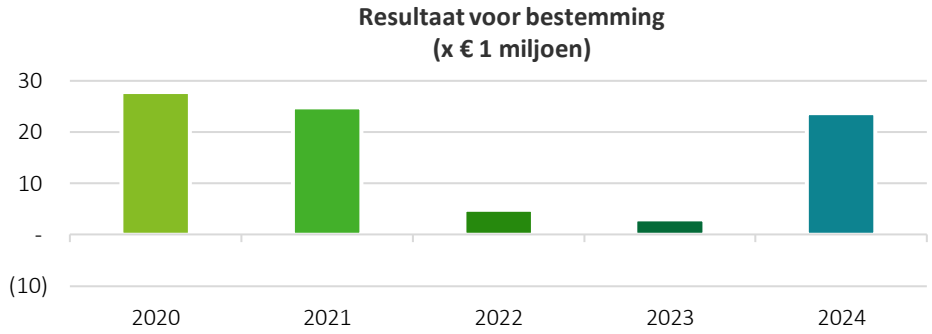
Samenvatting vermogen en resultaat van uw hoogheemraadschap

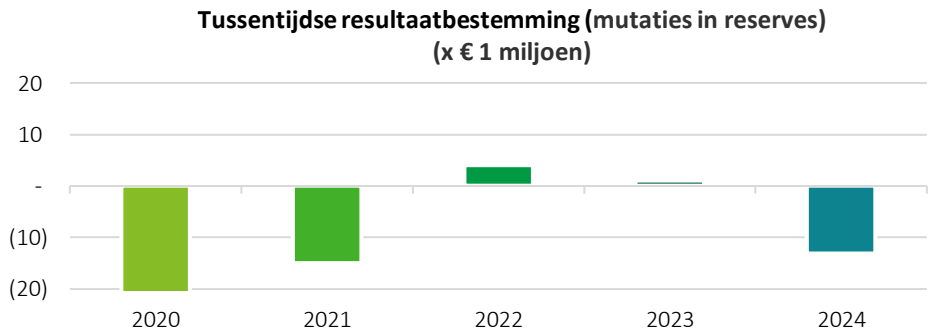
Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2024 laat een voordelig gerealiseerd resultaat voor bestemming van € 23,6 miljoen zien, ten opzichte van een begroot voordelig saldo van € 13,2 miljoen (begroting na wijziging).

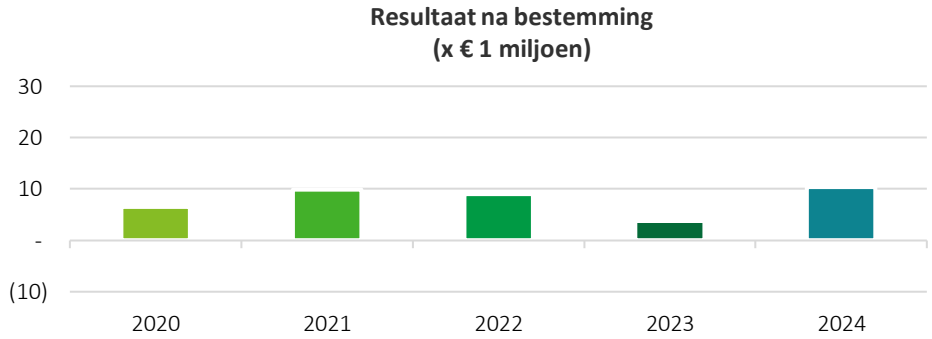
De jaarrekening 2024 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een voordelig resultaat na bestemming van € 10,4 miljoen.

In de programmaverantwoording geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging.

Het hoogheemraadschap heeft de belangrijkste verschillen toegelicht en heeft de financiële impact ervan in kaart gebracht. In de paragraaf Begrotingsrechtmatigheid van onze rapportage gaan wij nader in op de verschillen tussen de begrote en de werkelijke baten en lasten in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Samenvatting vermogen en resultaat van uw hoogheemraadschap

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin het hoogheemraadschap in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van het hoogheemraadschap.

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van het hoogheemraadschap ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de 'druk' van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. De netto schuldquote is met 171% iets lager dan de waarde van 182% uit de bijgestelde begroting 2024. De daling wordt veroorzaakt door zowel een lagere netto schuldpositie als hogere belastingopbrengsten.

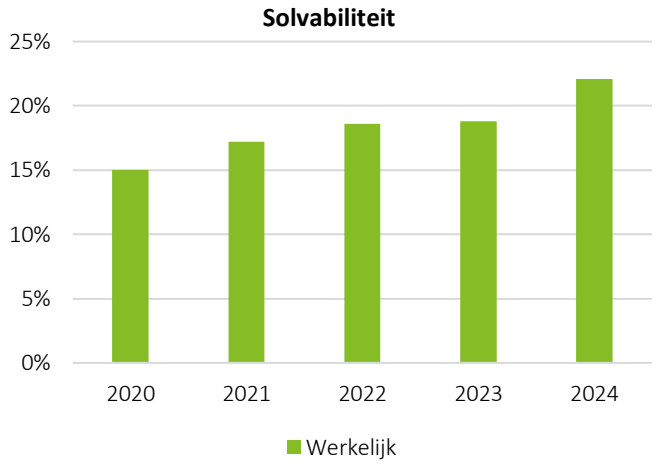
Vanaf 2027 beginnen de uitgaven voor de vervanging van De Groote Lucht door te werken in de schuldpositie. De netto schuldquote gaat naar verwachting vanaf 2027 weer oplopen.

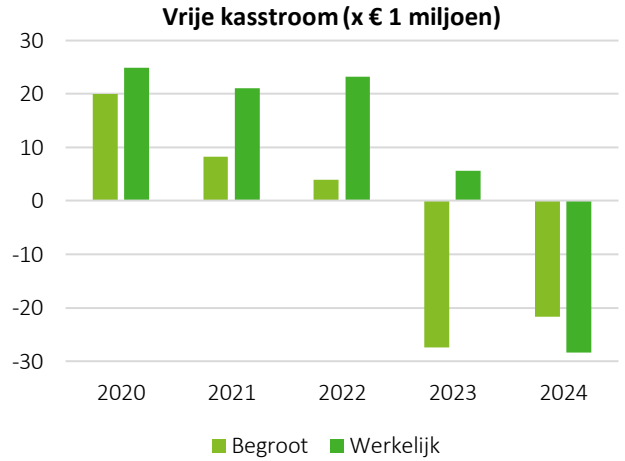
Vrije kasstroom

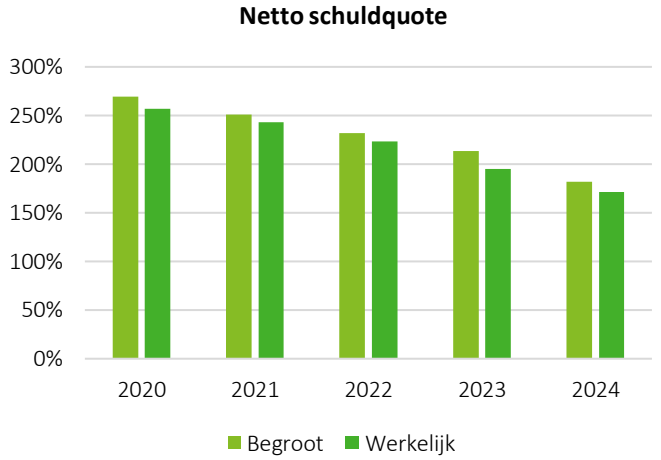
Voor de beoordeling van de financiële positie is ook van belang te kijken naar de vrije kasstroom. Dit kengetal geeft het verschil tussen de ingaande en uitgaande geldstroom op basis van de exploitatie, de investeringen en de financiering.

De kasstroom was in 2024 voor het eerst sinds jaren negatief. Dit betekent dat er in 2024 € 28,4 miljoen meer is uitgegeven dan ontvangen. De afname was ook begroot en geprognotiseerd in de bestuursrapportage 2024.

Kengetallen voor Hoogheemraadschap van Delfland (begroot en werkelijk over de periode 2020-2024)

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Samenvatting vermogen en resultaat van uw hoogheemraadschap

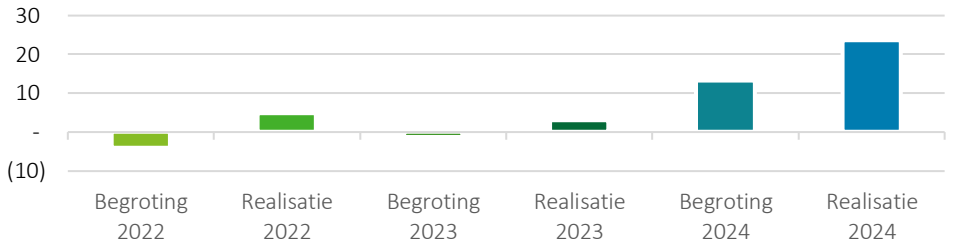
Voorspellende waarde van uw begroting

De jaarrekening 2024 sluit met een positief gerealiseerd resultaat na bestemming van € 10,4 miljoen. De begroting is voor uw organisatie een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de verenigde vergadering financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren.

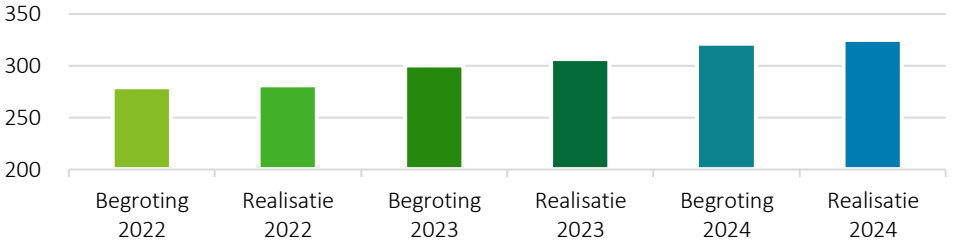
Uw organisatie heeft zich geconcentreerd op het behalen van de gestelde doelen. Van de begrote lasten is in 2024 bijna 98% gerealiseerd. Van de geraamde investeringen is 94% gerealiseerd.

De gerealiseerde lasten 2024 zijn € 7,2 miljoen lager dan begroot. De gerealiseerde baten 2024 zijn € 3,2 miljoen hoger dan begroot. Deze voordelige verschillen vormen samen met het begrote voordelig saldo van baten en lasten ad € 13,2 miljoen het gerealiseerde saldo van baten en lasten van € 23,6 miljoen. In de jaarstukken kunt u lezen in hoeverre deze realisatie ook heeft geleid tot een realisatie van de beleidsmatige doelstellingen.

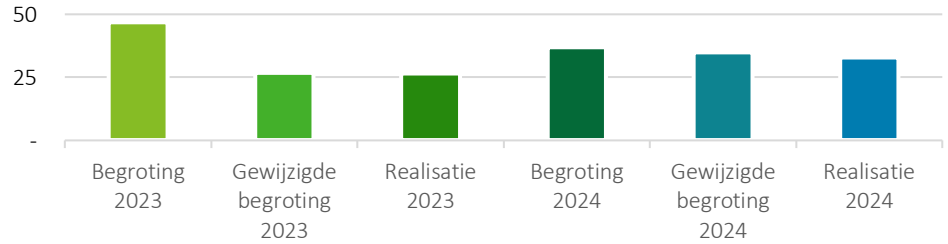
Saldo baten en lasten | Begroting vs realisatie
(x € 1 miljoen)

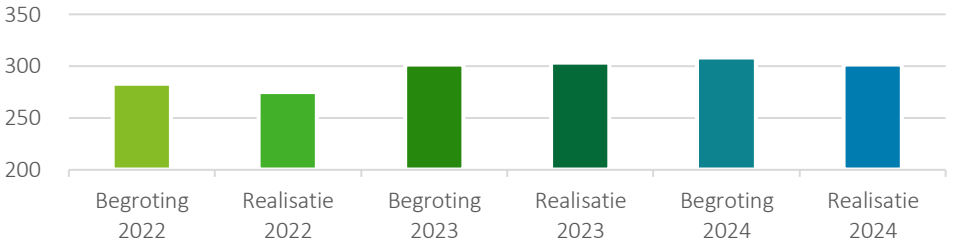
Baten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Investeringen| Begroting vs realisatie
(x € 1 miljoen)

Lasten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Samenvatting vermogen en resultaat van uw hoogheemraadschap

Het weerstandsvermogen is toegenomen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door het hoogheemraadschap geschatte risico's.

De ratio weerstandsvermogen is toegenomen van bijna 1,6 ultimo 2023 naar 2,0 ultimo 2024. Uw weerstandscapaciteit is toereikend in relatie tot de risico's. Dit heeft het college inhoudelijk nader toegelicht in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag. Dit ligt tevens boven de streefwaarde van het Hoogheemraadschap van Delfland tussen 1,0 en 1,4.

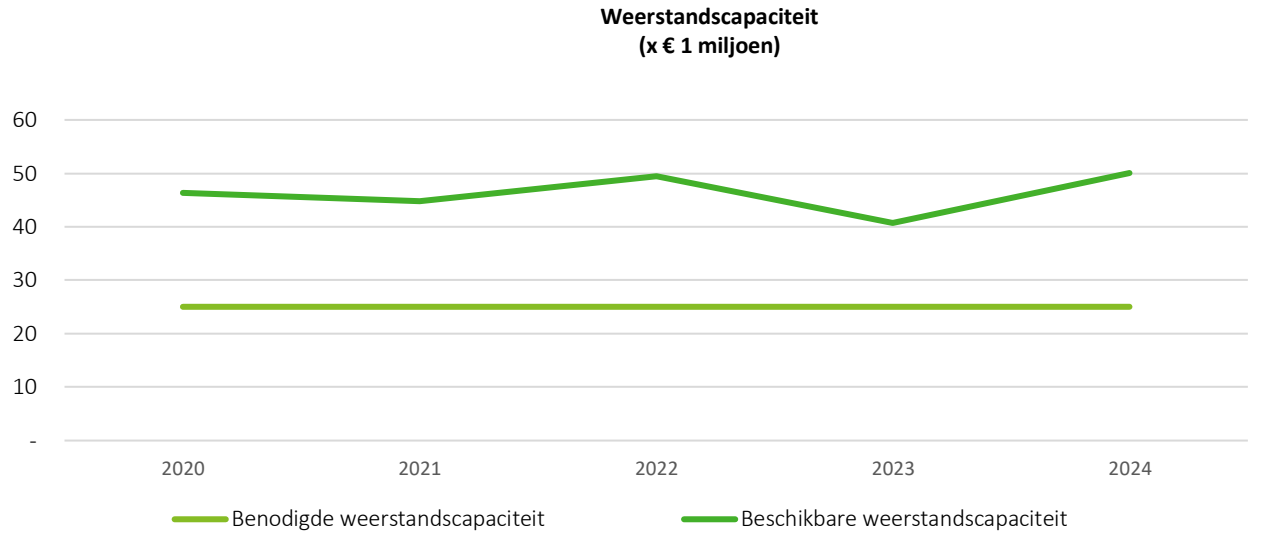
Beschikbare weerstandscapaciteit

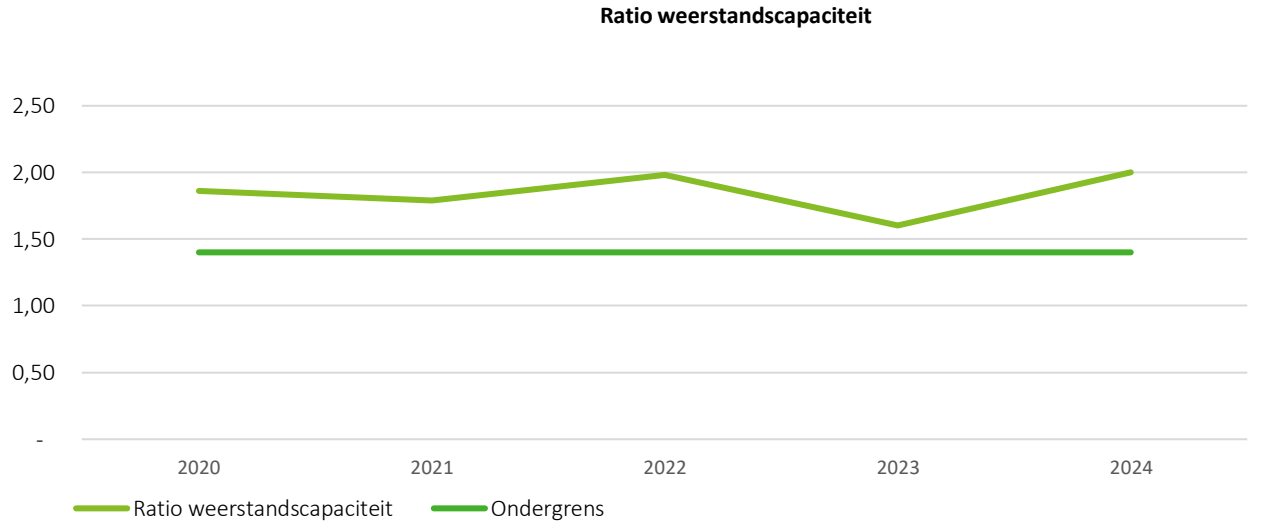
De door uw hoogheemraadschap berekende beschikbare weerstands-capaciteit bedraagt € 50,1 miljoen (2023: € 40,7 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar.

Benodigde weerstandscapaciteit

Het benodigde weerstandscapaciteit is door het bestuur vastgesteld op € 25,0 miljoen. Dit is een ondergrens die al jaren wordt gehanteerd. In de jaarrekening is een overzicht van de top-risico's opgenomen. Deze risico's zijn niet gekwantificeerd, maar hebben volgens het hoogheemraadschap wel een hoge of zeer hoge impact.

De inventarisatie van risico's in de begroting geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. In de jaarrekening is de verantwoording beperkt tot de risico's die zich in 2024 hebben voorgedaan.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsoverschrijdingen zijn adequaat toegelicht in het jaarverslag

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2024, hebben wij een controle uitgevoerd op de begrotingsrechtmatigheid. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn onder andere gebaseerd op de Verordening beleid en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2017.

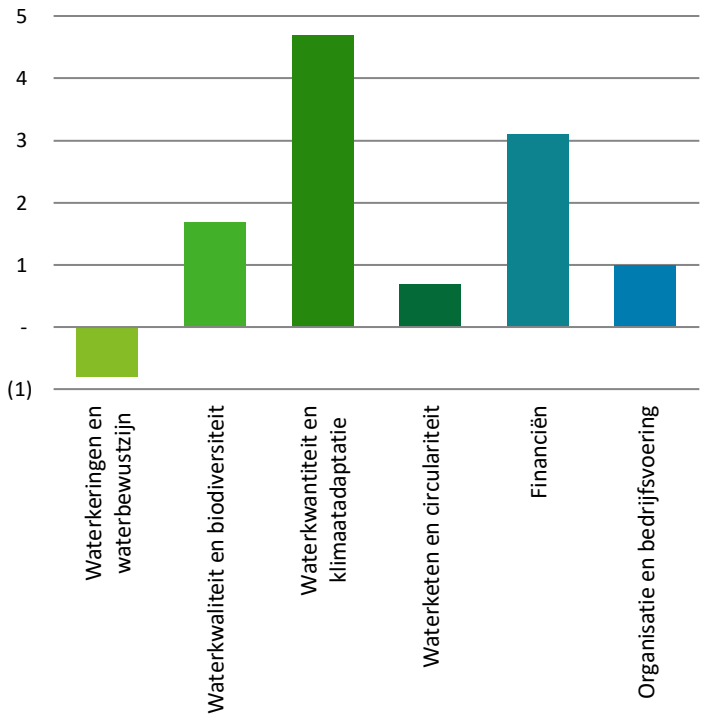
Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de saldi van baten en lasten binnen de begroting blijven en het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de verenigde vergadering, zodat zij hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de verenigde vergadering van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college inbreuk maakt op het budgetrecht van de verenigde vergadering.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV. Het overschrijden van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft de accountant niet in alle gevallen mee te wegen in zijn rechtmatigheidsoordeel. De programma overschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen en zijn in te delen in de categorieën als genoemd in de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV.

Voor de begrotingsrechtmatigheid moeten wij kijken naar de overschrijdingen van het saldo van baten en lasten per programma. In de figuur hiernaast hebben wij de programma's en de begrotingsafwijkingen opgenomen.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van en toelichting op deze overschrijdingen naar de analyse begrotingsrechtmatigheid zoals opgenomen in paragraaf 6.6 'Begrotingsrechtmatigheid' in de jaarrekening. Hiermee legt het college verantwoording af aan de verenigde vergadering over de begrotingsrechtmatigheid over 2024.

Begrotingsafwijkingen saldo baten en lasten per programma (x € 1 miljoen)

Alleen het programma 'Waterkeringen en waterbewustzijn' laat een overschrijding zien. Het saldo is € 0,8 miljoen nadeliger dan begroot. De overschrijding is formeel onrechtmatig, maar passen binnen de afspraken die via de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2017 door de verenigde vergadering met het college zijn gemaakt.

De overschrijding van het programma 'Waterkeringen en waterbewustzijn' heeft twee oorzaken. Het nadeel wordt voor € 0,6 miljoen veroorzaakt door hogere doorbelaste personeelslasten. De resterende € 0,2 miljoen wordt veroorzaakt door de kosten van de aanleg en onderhoud van waterkeringen. Beide omstandigheden zijn pas bekend geworden na het opstellen van de bestuursrapportage 2024.

Op basis van de criteria in de Kadernota rechtmatigheid 2024 weegt de overschrijding niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel.

Kredietoverschrijdingen

Kredietoverschrijdingen vereisen conform de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV – vergelijkbaar met saldo overschrijdingen in het overzicht van baten en lasten – autorisatie van de verenigde vergadering. Indien een overschrijding niet door de verenigde vergadering is geautoriseerd, is deze strikt genomen onrechtmatig. Afspraken hierover tussen de verenigde vergadering en het college kunnen zij nader vastleggen in de financiële verordening.

Er zijn drie kredieten met een kleine overschrijding, maar de afwijkingen vallen binnen het afwijkingenbeleid. De kredietoverschrijdingen wegen daarom niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

Naleving van de aanbestedingsregels

Wij hebben, samen met de inkoopadviseurs en de verbijzonderde interne controle, een controle uitgevoerd op de naleving van de Europese en de interne aanbestedingsregels in 2024. Op basis van een uitgebreide spendanalyse hebben wij diverse crediteuren geselecteerd voor de detail-controle. De aan deze crediteuren verstrekte opdrachten, die ten grondslag liggen aan de uitgaven 2024 aan deze crediteuren, zijn onderzocht op het aspect van de marktbenadering. Wij hebben geconcludeerd dat er in 2024 onrechtmatigheden zijn begaan voor een bedrag van circa € 0,9 miljoen. Deze onrechtmatigheden blijven binnen de door de verenigde vergadering vastgestelde tolerantie van 1% van de lasten, zijnde € 3,2 miljoen. Hiervan heeft een bedrag van € 0,7 miljoen betrekking op het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. Het restant betreft overtredingen van het eigen interne inkoopbeleid.

Een bedrag van € 0,8 miljoen hangt samen met opdrachten die in 2023 als onrechtmatig zijn bestempeld. Een deel van deze opdrachten hebben ook in 2024 geleid tot uitgaven. We hebben ook drie nieuwe aanbestedingsfouten geconstateerd van totaal € 0,2 miljoen. Evenals in 2023 ligt ook in 2024 de oorzaak vooral bij ontoereikend contractbeheer. In 2024 zijn inkoopcontracten verlengd, terwijl die contracten geen verlengingsopties meer hadden. Tevens is er een inkoop gedaan onder verwijzing naar een raamovereenkomst, terwijl die raamovereenkomst niet voorziet in de desbetreffende dienst.

De beoordeling door het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij het college jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving, inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de verenigde vergadering.

Hoogheemraadschap van Delfland beschikt over een frauderisicoanalyse. Deze analyse is begin 2024 geactualiseerd en daarbij is rekening gehouden met de door ons gedane aanbevelingen.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens afstemmen met de coördinatoren bestuurlijke en ambtelijke integriteit. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd.

Overige controlewerkzaamheden

Wij hebben tijdens de jaarrekeningcontrole 2024 de volgende werkzaamheden verricht gericht op significante frauderisico's:

- Wij hebben de boekingsregels 2024 onderzocht met behulp van data-analyse op kenmerken die kunnen duiden op frauduleuze boekingen. De boekingen die daaruit voortkomen zijn in detail onderzocht.
- Wij hebben de schattingen in de jaarrekening 2024 geëvalueerd. Schattingen vereisen de oordeelsvorming van het management en zijn zodoende vatbaar voor beïnvloeding.

Deze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor fraude opgeleverd.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2025

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het boekjaar 2025 is het college van dijkgraaf en hoogheemraden verplicht in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen waarin zij zich verantwoordt over de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties (inclusief begrotingsrechtmatigheid). Een uitgebreidere toelichting op de onrechtmatigheden en de vervolgacties om deze op te lossen/te voorkomen wordt opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag.

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op de zuivere rechtmatigheidscriteria. Dit zijn het begrotingscriterium, het voorwaarden-criterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Begrotingscriterium

De rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2025 gaat gevolgen hebben voor de wijze waarop met begrotingsonrechtmatigheden moet worden omgegaan. Dat lichten we hieronder nader toe.

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten, lasten en balansmutaties dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's en kredieten (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop de verenigde vergadering de budgetten in de begroting en de kredieten geautoriseerd heeft.

Belangrijk verschil met het rechtmatigheidsoordeel van de accountant is dat vanaf 2025 elke euro overschrijding van de geraamde lasten meetelt voor de rechtmatigheidsverantwoording. Bij een afwijking van de baten volstaat in principe een toelichting, mits deze tijdig aan de verenigde vergadering is gemeld. In de huidige rechtmatigheidscontrole van de accountant worden de meeste overschrijdingen van de geraamde saldi van de baten en lasten op basis van criteria niet meegenomen in het rechtmatigheidsoordeel.

De verenigde vergadering en het college van dijkgraaf en hoogheemraden kunnen wel afspraken maken in welke situatie lastenoverschrijdingen onrechtmatig maar acceptabel zijn. Lastenoverschrijdingen zijn en blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel wat betekent dat het college deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader. Het belangrijkste voorbeeld is de naleving van de Aanbestedingswet 2012. Ten aanzien van dit aspect wijzigt er niets met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording in 2025.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Het criterium misbruik en oneigenlijk gebruik gaat een belangrijkere rol spelen in de rechtmatigheidsverantwoording spelen dan dat het deed in de rechtmatigheidscontrole van de accountant. Bij dit criterium gaat het om het voorkomen, signaleren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van voorzieningen van uw hoogheemraadschap. De verhoogde aandacht voor dit criterium vloeit voort uit de affaire rondom de kinderopvangtoeslag en heeft ten doel om het beleid en de maatregelen in het kader van het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik expliciet te maken aan de bestuurstafel. Uw hoogheemraadschap zal de gevolgen van dit aspect in kaart moeten brengen.

Afspraken verenigde vergadering en het college

De verenigde vergadering en het college van dijkgraaf en hoogheemraden moeten afspraken maken over de inkadering en invulling van de rechtmatigheidsverantwoording. Diverse aspecten zijn landelijk geregeld, maar de verenigde vergadering kan wel enkele keuzes maken. Die keuzes moeten in 2025 gemaakt worden om het college in de gelegenheid te stellen om begin 2026 een rechtmatigheidsverantwoording over 2025 op te stellen en te onderbouwen.

De volgende onderwerpen moeten of kunnen nog geregeld worden.

- De verenigde vergadering moet een verantwoordingsgrens vaststellen tussen 0% en 2%. Deze grens wordt bij voorkeur vastgelegd in de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie.
- De verenigde vergadering kan een rapportagegrens vaststellen. Dit is de grens waarboven alle onrechtmatigheden in de jaarstukken gerapporteerd moeten worden. Voor de accountantscontrole heeft u via de controleverordening een rapportagegrens vastgesteld van 20% van de goedkeuringstolerantie (2024: € 645.000).
- Er kunnen afspraken worden gemaakt over criteria die bepalen of overschrijdingen van lasten en kredieten acceptabel zijn. Deze verschillen zijn onrechtmatig en wegen mee in de rechtmatigheids-verantwoording, maar hoeven dan verder niet toegelicht te worden in de paragraaf Bedrijfsvoering.
- Er kunnen afspraken worden gemaakt over de wijze waarop moet worden omgegaan met overige begrotingsafwijkingen, zoals een onderschrijding van de geraamde baten.
- De controleverordening moet nog aangepast worden. De huidige verordening gaat nog uit van de situatie zoals die tot en met 2024 gold.
- De Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2017 moet aangepast worden. De huidige verordening gaat nog uit van de situatie zoals die tot en met 2024 gold.

Voor de aanpassing van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2017 en de controleverordening is het bestuurlijke proces inmiddels in gang gezet.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Overige bevindingen

Dispuut met Delfluent

In januari 2025 hebben de arbiters een uitspraak gedaan in de arbitrageprocedure tussen Delfluent en het Hoogheemraadschap van Delfland over de indexering van de servicevergoeding vanaf 2022 voor het beheer en onderhoud van twee afvalwaterzuiveringsinstallaties. De uitspraak bevestigt de contractuele verplichtingen tussen partijen. De financiële gevolgen van deze uitspraak zijn verwerkt in de jaarrekening 2024. Dit is inclusief de contractuele rente en de vergoeding van de juridische kosten.

In de jaarrekeningen van 2022 en 2023 was reeds rekening gehouden met de mogelijke financiële consequenties van de arbitrageprocedure, in lijn met het voorzichtigheidsbeginsel. De financiële verplichtingen die voortvloeien uit de uitspraak zijn begin 2025 voldaan.

Voor de begroting 2025 en verder heeft de uitspraak geen directe impact, aangezien de begroting al gebaseerd is op de bestaande contractuele verplichtingen.

Verrekenbare btw

Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft een vordering op de Belastingdienst van € 3,5 miljoen in verband met betaalde inkoop-btw, die naar mening van het hoogheemraadschap teruggevorderd kan worden. Deze btw hangt samen met een deel van de servicevergoeding aan Delfluent dat toegerekend kan worden aan de groen gas activiteiten. Deze activiteiten zijn ondernemersactiviteiten in de zin van de Wet op de omzetbelasting. Deze vordering loopt elk jaar met circa € 0,9 miljoen op.

Het Hoogheemraadschap van Delfland is aan zet met onderbouwen van de hoogte van de aftrekbare inkoop-btw. Het is onzeker of de Belastingdienst deze btw accepteert. Het risico bestaat dat dit bedrag of een deel van dit bedrag alsnog als verlies in een komend jaar moet worden afgeboekt.

Vennootschapsbelasting

Begin 2024 is een verhoging van de voorlopige aanslag 2024 ad € 0,6 miljoen betaald. Dit bedrag is als vordering op de Belastingdienst in de jaarrekening verwerkt. In 2022 was als gevolg van de hoge gasprijzen sprake van een fiscale winst. In 2023 en 2024 zijn de gasprijzen gestabiliseerd en daarmee is volgens de berekeningen van het hoogheemraadschap ook de winst verdwenen. Wij hebben de berekeningen beoordeeld en wij achten het standpunt van uw organisatie aannemelijk.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Interne beheersing

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing

Managementletter 2024, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2024 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet en het bestaan van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze managementletter 2024 gedateerd op 28 november 2024.

In de managementletter hebben wij een aantal aandachtspunten voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2024 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten voldoende zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging en/of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Aangezien deze boekingen hierdoor in opzet wat risicovoller zijn, besteden wij er tijdens onze controle extra aandacht aan.

Om de controle zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren, en deze toe te spitsen op het specifieke risico en karakter van memoriaalboekingen, hebben wij gebruikgemaakt van een data-analysetool. Hieruit zijn geen onjuistheden, onrechtmatigheden of andere bijzonderheden gebleken.

Inzicht in de kostendekkendheid van niet-wettelijke activiteiten

Wij hebben begrepen dat er geen volledig in zicht bestaat in de mate van kostendekkendheid van de niet-wettelijke activiteiten van Delfland. Deze activiteiten omvatten onder andere groene gasopbrengsten, collectieve zuivering en zonnepanelen. Hoewel deze initiatieven waardevol (kunnen) zijn vanuit het perspectief van duurzaamheid, is het ook vanuit financieel perspectief belangrijk wat deze activiteiten kosten en opleveren. De baten en lasten van deze activiteiten worden weliswaar begroot en in de financiële administratie geregistreerd, maar niet alle relevante lasten worden aan deze activiteiten toegerekend. Er is zodoende geen volledig inzicht in de integrale kostprijs en het werkelijk financieel resultaat. Risico is dat deze activiteiten structureel worden gefinancierd met belastingopbrengsten. De mate van kostendekkendheid kan belangrijk zijn voor de besluitvorming om een bepaalde activiteit wel of niet te gaan of te blijven uitvoeren.

Wij adviseren u om de baten en lasten van niet-wettelijke activiteiten volledig toe te rekenen. Zodoende kan de verenigde vergadering haar kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van deze activiteiten beter invullen.

Prestatielevering

Vanaf 2024 moeten alle inkoopfacturen vanaf € 10.000 in ProSa worden onderbouwd met een bewijs van prestatieverklaring. Dit betekent dat prestatieverklaarders een document moeten bijvoegen of een tekstuele toelichting moeten geven om aan te tonen op basis waarvan zij de prestatielevering hebben vastgesteld. Deze maatregel is een positieve stap die de controle en transparantie rondom prestatielevering verbetert.

Op basis van de controle 2024 hebben wij, samen met de Interne Audit, geconstateerd dat de onderbouwing in ProSa in circa 30% van de gevallen ontbreekt of van onvoldoende kwaliteit is. Wij adviseren om richtlijnen op te stellen waarin duidelijk wordt aangegeven wat er van de prestatieverklaarders wordt verwacht.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing

IT-audit 2024

In het kader van de controle van de jaarrekening 2024 hebben wij IT-audit werkzaamheden uitgevoerd omtrent de opzet en het bestaan van de General IT-Controls binnen de IT-omgeving van het Hoogheemraadschap van Delfland. Wij hebben ons daarbij gericht op de applicatie ProSa (financiële administratie). Dit betreft een zogenaamde SaaS-oplossingen van de leverancier AllSolutions.

Onderstaand hebben wij de belangrijkste bevindingen opgenomen vanuit de IT-audit ProSa.

Toekenning van gebruikersrollen

Het Hoogheemraadschap Delfland beschikt momenteel niet over een actuele en geaccordeerde autorisatiematrix voor het systeem ProSa. Begin 2024 heeft een externe projectleider de autorisatiematrix opnieuw ingericht. De werkzaamheden zijn echter uitgevoerd zonder vooraf duidelijke vastlegging van uitgangspunten, waardoor het risico bestaat op onjuiste of te brede rechten, beperkte controleerbaarheid en onvoldoende inzicht in de verleende autorisaties. Ten tijde van deze controle is het proces in opzet beschreven, maar nog niet volledig uitgewerkt en geïmplementeerd. Wij adviseren de autorisatiematrix op korte termijn af te ronden en te accorderen om het risico op ongeautoriseerde handelingen te beperken en een basis te leggen voor periodieke controles. Wij hebben begrepen dat er inmiddels een baseline is gedefinieerd, deze hebben wij als onderdeel van onze IT-audit nog niet kunnen beoordelen.

Periodieke gebruikersreview

Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft een proces ingericht voor het periodiek reviewen van gebruikersrechten en autorisaties, maar dit wordt momenteel niet uitgevoerd voor ProSa. Deze controle vormt een kritische beheersmaatregel voor de interne beheersing, aangezien het proces voor het toekennen en wijzigen van gebruikersrechten niet volledig is geborgd. Zonder een periodieke review ontbreekt een controle om ongeautoriseerde of onjuiste toegangsrechten tijdig te signaleren en te corrigeren.

Wachtwoord authenticatie

Tijdens de controle is vastgesteld dat de wachtwoordinstellingen binnen het systeem ProSa niet voldoen aan algemeen aanvaarde beveiligingsrichtlijnen. Dit betreft onder andere een beperkte minimale wachtwoordlengte en het ontbreken van verplichte periodieke wachtwoordwijzigingen. Hoewel niet is geconstateerd dat gebruikers rechtstreeks inloggen op ProSa, vormt deze tekortkoming een verhoogd risico indien Single Sign-On (SSO) niet wordt toegepast of in het geval van uitzonderlijke situaties waarin een directe login toch noodzakelijk is.

Daarnaast hebben we vastgesteld dat de Windows Entra ID-instellingen een wachtwoordinterval van 365 dagen hanteren, terwijl Deloitte als best practice een interval van 3 maanden hanteert. Ook is de minimale wachtwoordleeftijd ingesteld op 0 dagen, waarbij wordt aanbevolen om de minimale wachtwoordleeftijd in te stellen op minimaal 1 dag om te voorkomen dat gebruikers direct hun wachtwoord opnieuw kunnen instellen.

Beheer van verhoogde toegangsrechten

Tijdens onze werkzaamheden is vastgesteld dat twee senior financiële administrateurs zijn geautoriseerd voor de rol van functioneel beheer in ProSa. Dit vergroot het risico op ongeautoriseerde wijzigingen door een gebrek aan functiescheiding. Wij adviseren om accounts met hoge rechten te beperken tot IT-medewerkers. Indien het toekennen van functioneel beheerdersrechten aan financiële administrateurs noodzakelijk is, adviseren wij om aanvullende controlemaatregelen te implementeren, zoals periodieke monitoring en logging van de activiteiten van deze accounts. Hiermee wordt het risico op ongeautoriseerde handelingen beperkt en wordt gewaarborgd dat eventuele afwijkingen tijdig worden gesignaleerd en opgevolgd.

Bredere opmerking General IT-Controls

Het afgelopen jaar heeft Het Hoogheemraadschap van Delfland aantoonbare stappen gezet om de beheersing van IT-processen te verbeteren. Zo is het wijzigingsbeheer ten aanzien van ProSa verder geoptimaliseerd met duidelijke procedures om wijzigingen door te voeren, ook bij afwezigheid van een key-user. Daarnaast is er een proces ingericht om de ISAE 3402 Type II rapportage van AllSolutions structureel te beoordelen, wat bijdraagt aan het waarborgen van de betrouwbaarheid en continuïteit van IT-processen. Hiermee zijn twee bevindingen uit eerdere audits adequaat opgevolgd.

Wij adviseren de IT Governance verder te versterken door het eigenaarschap van IT-processen duidelijk vast te stellen en de verantwoordelijkheid voor de opvolging van IT-auditbevindingen centraal te coördineren. Daarnaast bevelen wij aan een robuust controls framework te ontwikkelen en een verdiepende analyse uit te voeren om de effectiviteit van de IT-controls binnen AllSolutions structureel te waarborgen.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Bijlagen

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de niet-gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie van € 645.000.

Aard van de fouten	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	Niet van toepassing	**€ 0**
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode:		
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	€ 0	€ 0
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	**€ 0**	**€ 0**
Aanbestedingsfouten	€ 870.000	
Overige rechtmatigheidsfouten	€ 0	
Totaal getrouwheidsfouten	**€ 870.000**	

- Het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid is opgenomen in het normenkader financiële rechtmatigheid Delfland 2024, dat op 28 november 2024 is vastgesteld door de verenigde vergadering.
- Wij hebben van het college van dijkgraaf en hoogheemraden een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

A2 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de onzekerheden groter dan de rapporteringstolerantie van € 645.000.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Onzekerheden inzake getrouwheid	€ 0	€ 0
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole	**€ 0**	**€ 0**
Onzekerheden inzake rechtmatigheid	€ 0	
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole	**€ 0**	

- Het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid is opgenomen in het normenkader financiële rechtmatigheid Delfland 2024, dat op 28 november 2024 is vastgesteld door de verenigde vergadering.
- Wij hebben van het college van dijkgraaf en hoogheemraden een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere onzekerheden.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de verenigde vergadering in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van díe onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de verenigde vergadering deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Geen.		

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

B - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van Hoogheemraadschap van Delfland in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings-maatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico’s ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhanke-lijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheidsevaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een algemeen bestuur of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij Hoogheemraadschap van Delfland te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met Hoogheemraadschap van Delfland

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en het hoogheemraadschap die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoor-delijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan het hoogheemraadschap of een bij het hoogheemraadschap betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

© 2025 Deloitte Nederland.

Digitally signed by Jesper Van Koert on 06 May 2025

Deloitte.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL’’ of ’’Deloitte Global’’), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.

© 2025. Neem voor informatie contact op met Deloitte Nederland.

Hoogheemraadschap van Delfland

aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
2427430

DATUM D&H VERGADERING
06-05-2025

ONDERWERP
Advies van de Auditcommissie, aan de Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland, over de jaarstukken 2024

In oktober 2024 is door de VV een Auditcommissie ingesteld. De Auditcommissie heeft als doel het verstrekken van gevraagd en ongevraagd financieel-technisch advies aan de VV over de financiële jaarcyclus. Daarbij wil de commissie controleren of alle doelen zijn gehaald en of dit binnen de budgetten is gerealiseerd. Helaas was de voorbereidingstijd voor de jaarstukken te kort om deze methodiek geheel te volgen. Wij zijn van plan om dit voor de P&C cyclus van 2025 wel te doen.
De Auditcommissie heeft op 10 april 2025 de concept-jaarstukken 2024 besproken. Deze stukken zijn toegelicht door de accountant. De commissie heeft het advies over de jaarstukken vastgesteld en dat luidt als volgt: ***De Auditcommissie adviseert de Verenigde Vergadering de jaarstukken 2024 vast te stellen, met inachtneming van de in deze notitie opgenomen opmerkingen én adviezen.***

Opmerkingen en adviezen

1. **Algemene opmerkingen**
   - De financiële positie van Delfland is solide. Het positieve resultaat over het boekjaar 2024 bedraagt € 10,3 miljoen (Resultaat na bestemming, resultaat 2023 was € 3,7 miljoen). Het eigen vermogen is met € 24 miljoen toegenomen tot € 185,0 miljoen. Daarmee is de financiële positie (solvabiliteit) van Delfland momenteel goed;
   - De daling van de NSQ (netto schuldquote) heeft zich voortgezet en komt nu uit op 171% (kpi voor ultimo 2024 was 182%);
   - De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2024 bedraagt € 50,1 miljoen (2023: € 40,7 miljoen) en is meer dan toereikend in relatie tot de door Delfland zelf berekende risico's van € 25 miljoen. N.B.: Delfland streeft naar een ratio van tussen 1,0 en 1,4 en deze ratio komt nu uit op 2,0;

- Het afgelopen jaar was de aflossing op leningen € 39,8 miljoen. De leningenportefeuille bedraagt per 31 december 2024 €565 miljoen. Er zijn ook geen nieuwe langlopende leningen aangegaan;
- De goede financiële basis van Delfland betekent dat de weerbaarheid tegen risico's en de kredietwaardigheid bij grote investeringen verbeterd is. Het advies is om de deze positie komende jaren vast te houden. Dit voorkomt dat bij toekomstige grote investeringen met een toenemende NSQ en een afnemend eigen vermogen, plotselinge grote stijgingen in de tarieven of leningen tegen ongunstige condities nodig zijn;
- Delfland heeft de controle over memoriaalboekingen steeds beter op orde. Bij memoriaalboekingen is er een groter risico op onrechtmatigheden. Wel vragen wij ons af of dergelijke risico's nu zijn uitgesloten. Vooral bij processen die niet volledig binnen de organisatie worden uitgevoerd, maar in samenwerking met andere instanties, is een gedegen controle een vereiste;
- Het is goed dat het dispuut met Delfluent is afgerond, ook al heeft dit nadelig uitgepakt voor Delfland. Dit was een risico dat bekend was, maar pas bij de begroting 2023 bleek dit groter te kunnen zijn dan verwacht. Het is goed om bij andere (toekomstige) contracten dit risico in kaart te brengen;
- Bij een aantal incidenten is er tijdig door de organisatie opgeschaald waardoor er schade beperkt is gebleven;
- De accountant is voornemens om bij deze jaarrekening een goedkeurend oordeel inzake de getrouwheid en de rechtmatigheid te verstrekken.

Vanwege de goede solvabiliteit van Delfland op dit moment, is het belangrijk om voor de komende jaren de ambities (doelen) duidelijk te hebben en hierop in de bedrijfsvoering de focus te leggen. De Auditcommissie verwacht namelijk dat door de ambitieuze doelen (bijvoorbeeld aanleg van de Vergulde Hand, KRW-doelen en klimaatmaatregelen) er uitdagingen komen te liggen in de bedrijfsvoering.

2. Adviezen van de werkgroep Auditcommissie n.a.v. de jaarstukken 2024

A*) Gebruik van de jaarstukken*
Leesbaarheid
De jaarstukken zijn een belangrijk instrument voor de Verenigde Vergadering om haar controlerende functie uit te voeren. Ook zijn de jaarstukken belangrijk om aan belanghebbenden te verantwoorden wat Delfland heeft gedaan en wat de doelen van Delfland zijn.
De jaarstukken 2024 zijn goed leesbaar. Er is een balans tussen tekst, beeldmateriaal, cijfers en tabellen. De paragrafen zijn logisch opgedeeld en compact geschreven, waardoor informatie makkelijk terug te vinden is.
De Auditcommissie wil daarom complimenten maken voor het feit dat de jaarstukken in duidelijke (klare) taal geschreven zijn en hopelijk begrijpelijk zijn voor iedereen die ze gaat gebruiken.

B) Voorspellende waarde van begroting vasthouden
De Auditcommissie heeft geconstateerd dat de realisatie van inkomsten en uitgaven in 2024 dicht bij de (bijgestelde) begroting van 2024 is gebleven. De Auditcommissie vindt dit een goede ontwikkeling omdat het vaststellen van de

begroting binnen het budgetrecht een essentieel sturingsinstrument is. De begroting is een kaderstellend document waarmee de Verenigde Vergadering financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waar binnen het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden besluiten mag nemen. Het gaat over de voorspellende waarde van de begroting waarbij geldt: hoe groter de voorspellende waarde hoe beter.
Bij eerdere jaarrekeningen (tot jaarrekening 2023) was het algemene beeld dat de voorspellende waarde van begrotingen minder was. Dit jaar is dat dus flink verbeterd. Ook is er een vergelijkbaar beeld bij de investeringen. Aanbeveling van de Auditcommissie is om in de context van de voorziene grote uitgaven en investeringen in de komende jaren die voorspellende waarde van de opeenvolgende begrotingen bijzonder goed te bewaken.

C) Contractmanagement
Over het afgelopen boekjaar is een onrechtmatigheid geconstateerd voor een bedrag van circa €0,9 miljoen in verband met het niet naleven van de aanbestedingsregels. Een bedrag van € 0,7 miljoen hangt samen met opdrachten die al in 2023 als onrechtmatig zijn bestempeld. Een deel van deze opdrachten hebben ook in het jaar 2024 geleid tot uitgaven. Daarnaast zijn er drie nieuwe aanbestedingsfouten door de organisatie zelf geconstateerd van totaal € 0,2 miljoen. In 2024 zijn inkoopcontracten verlengd, terwijl deze contracten geen verlengingsopties meer hadden. Tevens is er een inkoop gedaan onder verwijzing naar een raamovereenkomst, terwijl deze raamovereenkomst niet voorziet in de desbetreffende dienst.
De auditcommissie constateert dat Delfland in voorgaande jaren een goede trackrecord heeft opgebouwd om de grootte van de onrechtmatigheden te verkleinen. Er is een positieve trend zichtbaar ten opzichte van vorig jaar (respectievelijk € 1,7 miljoen onrechtmatigheden in 2023 en € 0,9 miljoen in 2024). Bovendien blijven de genoemde onrechtmatigheden ruim binnen de door de Verenigde Vergadering vastgestelde normtolerantie van 1% van de lasten, zijnde € 3,2 miljoen. De auditcommissie moedigt de organisatie aan in haar streven de onrechtmatigheden verder naar beneden te brengen, blijvende aandacht voor het verder op orde brengen van het contractbeheer is hierin van belang.

D) Gebruikersrechten IT
Bij een door Deloitte uitgevoerde IT-audit is vastgesteld dat bij de Financiële Eenheid (FE)[1] twee senior financiële administrateurs zijn geautoriseerd voor de rol van functioneel beheerder van de financiële applicatie ProSa. Dit leidt tot risico’s op het gebied van risicoscheiding.
Er is een nieuwe autorisatiematrix gemaakt maar deze is nog niet geaccordeerd en geïmplementeerd. Het is zaak om dit zo snel mogelijk te doen omdat dit duidelijkheid schept en risico’s vermindert. De FE en Delfland verrichten momenteel geen periodieke review van de gebruikersrechten en de autorisaties binnen ProSa. De werkgroep stelt voor periodieke reviews van gebruikersrechten in te stellen om de risico’s verder te beperken.
Daarnaast is ook bewustwording van medewerkers belangrijk. Te veel rechten leidt tot extra verantwoordelijkheden en ook tot extra risico’s voor de

[1] De Financiële Eenheid voert voor de hoogheemraadschappen van Schieland en de Krimperwaard (HHSK), Rijnland en Delfland de financiële administratie.

medewerker zelf. Het zou goed zijn dat medewerkers daarvan doordrongen zijn en observaties zelf aankaarten.

E) Personeelszaken
Het personeelsverzuim is in 2024 gestegen tot 5,3%. Dit is hoger dan een aangehaalde vergelijkingsnorm van 4,6%. De verzuimfrequentie (het aantal keren dat iemand zich ziekmeldt) is echter gedaald. Een stijgend ziekteverzuim kan leiden tot een hogere werkdruk in de organisatie en tot extra inhuur van personeel. In 2025 wordt gestart met programma's voor preventie van ziekteverzuim. Het advies is om te monitoren of de preventieprogramma's tot een daling van het ziekteverzuim leiden.
Tegelijkertijd is Delfland een aantrekkelijke werkgever. De 155 vacatures zijn nagenoeg allemaal vervuld, met een 10-voud aan kandidaten dat heeft gereageerd. De organisatie is met 76 mensen gegroeid (+13%) en het aantal externen is in gelijke mate meegegroeid. Het advies is om te bezien of voor het uitvoeren van de kerntaken van Delfland deze groei van het personeelsbestand noodzakelijk is en of het aantal externen verminderd kan worden.

F) Inzicht in de kosten en baten van niet-wettelijke taken
Delfland verricht ook een aantal niet wettelijke taken zoals productie van groen gas, collectieve zuivering en zonnepanelen. Het is een politieke keuze om deze taken te verrichten, bijvoorbeeld vanuit duurzaamheid. Van belang is dat er goed zicht is in de baten en lasten van deze taken. Met name het inzicht in de totale kosten is onvolledig. Er is daarom een risico dat deze taken structureel worden gefinancierd met belastingopbrengsten.
Het inzicht in de baten en lasten van deze taken is belangrijk voor de VV om haar kaderstellende en controlerende taak goed te kunnen vervullen.

Delft, 17 april 2025

Benjamin den Butter
Maarten Jansen
Ide Opdam
Bart Waasdorp
Leendert Verheij

Hoogheemraadschap van Delfland

aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
2428183

DATUM D&H VERGADERING
06-05-2025

ONDERWERP
Reactie op het advies over de jaarstukken 2024

Geachte leden,

Bijgevoegd treft u de jaarstukken 2024 inclusief bijlagen aan. De jaarstukken 2024 bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Wij zijn verheugd u een jaarrekening met een positief resultaat te kunnen aanbieden, voorzien van een goedkeurende controleverklaring van de externe accountant voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. Voor een toelichting op het financiële jaarresultaat en de beleidsresultaten verwijzen wij u naar de managementsamenvatting in de jaarstukken.

De Auditcommissie heeft advies uitgebracht over de jaarstukken 2024. Allereerst willen wij deze leden bedanken voor de kritische blik en het uitgebreide advies. Zoals gebruikelijk geven wij een reactie op de adviezen, volgen wij tijdens het boekjaar de opvolging van de adviezen en informeren wij de auditcommissie hierover.

Wij starten met een reactie op een tweetal algemene opmerkingen van de auditcommissie.

- In 2024 is het proces voor memoriaalboekingen verder aangescherpt. Hierdoor wordt het 4-ogen principe gehanteerd door zowel onze medewerkers als die van de Financiële Eenheid. Hierdoor is het risico op onregelmatigheden naar een voor ons, maar ook voor de accountant, aanvaardbaar niveau teruggebracht.
- De arbitrage met Delfluent is begin 2025 afgerond. De uitspraak heeft niet geleid tot andere uitgangspunten dan die wij in het verleden bij het opstellen van de P&C producten hebben gehanteerd. Wij zullen deze opgedane kennis en ervaring gebruiken als er nieuwe soortgelijke contracten afgesloten moeten worden.

Hieronder gaan wij puntsgewijs in op de adviezen:

A. Leesbaarheid van de jaarstukken

We zijn blij met de complimenten over de duidelijke taal in de jaarstukken. We blijven er voortdurend op letten dat de stukken van het college begrijpelijk zijn voor iedereen.

B. Voorspellende waarde van begroting vasthouden

Het college onderschrijft de aanbeveling van de auditcommissie om de voorspellende waarde van de begroting nauwlettend te bewaken. Dit doen we door zowel interne als externe ontwikkelingen zorgvuldig te monitoren en deze zo goed mogelijk te integreren in de verschillende P&C-producten. We willen hierbij benadrukken dat externe ontwikkelingen soms tot verrassingen kunnen leiden.

C. Contractmanagement

In 2025 is begonnen om de huidige en de gewenste situatie van het contractbeheer binnen Delfland in beeld te brengen. Om vervolgens stappen te kunnen zetten om het contractbeheer te verbeteren, hierdoor wordt de kans op onrechtmatigheden bij aanbestedingen nog verder verlaagd.

D. Gebruikersrechten IT

Nadat de functievermenging bij de twee senior financiële administrateurs bij de Financiële Eenheid was geconstateerd is dit direct in 2024 aangepast.

Het advies om de autorisatiematrix te accorderen en te implementeren zullen wij in 2025 opvolgen. Dit geldt ook voor de periodieke beoordeling van gebruikersrechten en autorisaties binnen de financiële administratie (ProSa). Waar nodig zullen medewerkers geïnformeerd worden over het gevaar van functievermenging.

E. Personeelszaken

Het ziekteverzuim heeft onze aandacht. In 2025 zijn gerichte acties op verzuimpreventie gepland zoals het programma ‘Sta sterk in je werk’, de training verzuimbegeleiding voor managers en de mogelijkheid voor werknemers om weerbaarheidstraining te volgen. Deze acties moeten een positief effect hebben op het personeelsverzuim. Wij onderschrijven het advies om het ziekteverzuim te monitoren.

In de kadernota 2026 zal het college specifiek ingaan op de ontwikkeling van het personeelsbestand in relatie tot de te realiseren ambities en doelen van Delfland.

F. Inzicht in de kosten en baten van niet-wettelijke taken

De niet-wettelijke activiteiten vinden hoofdzakelijk plaats binnen de waterzuiveringstaak. Met het oog op het nieuwe belastingstelsel (met ingang van 2026) dient Delfland de integrale kostprijzen voor de separate afvalwaterstromen in beeld te brengen. Hiervoor gaan wij per afvalwaterzuiveringsinstallatie in het algemeen en voor enkele stromen en onderdelen in het bijzonder de kosten in beeld brengen. Hierbij nemen wij ook mee de overige niet-wettelijke taken zoals groengasopbrengsten en zonnepanelen (zuivering) en baggeren (watersysteem).

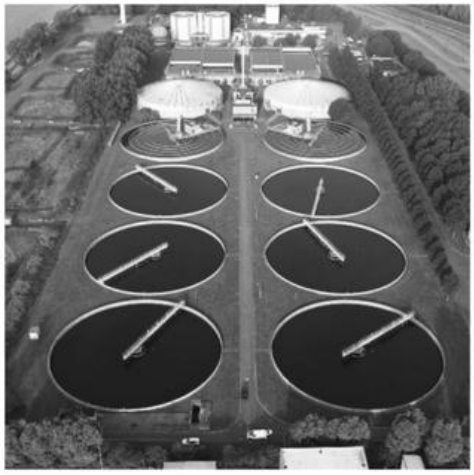
Wij vertrouwen erop met de bovenstaande toelichtingen en toezeggingen een adequate invulling te geven aan de adviezen en opmerkingen van de Auditcommissie.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,

de secretaris,	de dijkgraaf,
ir. P.C. Janssen	dr. P.H.W.M. Daverveldt

Jaarverslag 2024

Projectenoverzicht verzamelkrediet Waterkeringen

Inhoud

1. Doelstelling verzamelkrediet waterkeringen 3
2. Wat hebben we gedaan? 4
3. Projecten in beeld 5
4. Financiën in zicht 12
5. Planning 13
6. Projecten op kaart 14

1. Doelstelling verzamelkrediet waterkeringen

Het assetsysteem waterkeringen kent een omvangrijk investeringsprogramma. Het programma bestaat uit het voorbereiden en uitvoeren van buitengewoon onderhoud en verbeteren van waterkeringen, waterkerende constructies en kunstwerken. Voor de korte termijn is de opgave bekend, de middellange termijn volgt uit de beoordeling, inspectie en meekoppelkansen. De beoordeling van de regionale keringen en polderkades is in 2024 klaar en hiermee is de korte en medio termijn opgave bekend. Vanaf 2025 worden deze opgaves op basis van de urgentie en meekoppelkansen geprioriteerd en geprogrammeerd en opgenomen in het uitvoeringsprogramma waterkering.

In 2020 is het verzamelkrediet assetsysteem waterkeringen (702084) ingericht. Om administratief technische reden is ervoor gekozen om de lopende projecten af te ronden op de eerder verstrekte verzamelkredieten (701753, 701916 en 701994). Vanaf 2021 wordt jaarlijks bij de besluitvorming voor de begroting het verzamelkrediet herijkt en aangevuld zodat het de projecten in het lopende en de komende drie jaren bestrijkt. Deze ruimte is nodig om meerjarige verplichtingen te kunnen aangaan.

Met dit projectenoverzicht wordt verantwoording afgelegd over de uitgaven vanuit de verzamelkredieten in 2024.

2. Wat hebben we gedaan?

Een deel van de primaire waterkering tussen Hoek van Holland en Maassluis (de Delflandsedijk) voldoet nog niet aan de nieuwe normen voor waterveiligheid. Vanuit het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) werken de waterschappen en Rijkswaterstaat samen om alle primaire waterkeringen in 2050 aan de norm te laten voldoen. Om de Delflandsedijk aan te melden bij het HWBP heeft Delfland samen met Rijkswaterstaat en inhoudelijke experts de ingangstoets doorlopen. Als gevolg van hoog achterland is de opgave gereduceerd van 7 tot 4,5 km. De prestatie-indicator voor de primaire waterkeringen neemt hierdoor toe van 87% tot 92%.

Voor de resterende opgave is geconcludeerd dat met de nu beschikbare rekenmodellen de overstromingskans wordt overschat. We verwachten dat met een nieuwe, nog te ontwikkelen rekenmethode onderbouwd kan worden dat geen of veel minder maatregelen nodig zijn om aan de veiligheidsnorm te voldoen. Om deze methode te ontwikkelen zijn we vanuit het landelijke innovatieprogramma Kennis voor Keringen gestart met een vooronderzoek dat begin 2025 gereed zal zijn. Bij een positief resultaat zal de nieuwe rekenmethode en het daaruit volgende inzicht in de benodigde maatregelen verder worden uitgewerkt. Dit is naar verwachting begin 2027 gereed. Eventuele maatregelen worden dan opnieuw aangemeld bij het HWBP.

In 2024 waren er binnen ons uitvoeringsprogramma 18 projecten onderhanden om regionale en overige waterkeringen op hoogte te brengen en/of te versterken. Deze waren als volgt verdeeld: 4 projecten in de ontwerpfase, 7 projecten in de uitvoeringsfase en 7 projecten in de nazorgfase waarvan er 5 volledig zijn afgesloten. Hiermee is in 2024 8 km regionale waterkeringen en 0,5 km overige waterkeringen op orde gebracht.

Sinds 2023 hebben we het proces van het op orde brengen van regionale en overige keringen efficiënter ingericht door een extra stap, de project-ontwikkelfase in te richten met als doel een slagvaardiger realisatie van de projecten. In deze fase worden nieuwe projecten gedefinieerd en voorbereid. Zo zorgen we ervoor dat ook de komende jaren voldoende projecten uitgevoerd worden.

3. Projecten in beeld

Project BGO WOK Pijnackerse Vaart (afgerond)

Impressie project

Betreft: Groot onderhoud – 561 m

Krediet: € 486.000,-

Kosten t/m 2024: € 464.000,-

Opgave
Het doel van het project is het op hoogte brengen van een drietal trajecten over een lengte van 561 meter langs de Pijnackerse Vaart. De oorspronkelijke opgave van dit project was groter, maar is grotendeels voor de voorbereiding teruggelegd bij het Ontwikkelteam.

Context
De kade langs de Pijnackerse Vaart is een regionale waterkering en ligt deels in de gemeente Pijnacker-Nootdorp en deels in de gemeente Delft. In 2021 is gebleken dat de opgave nog onvoldoende duidelijk was om het project tot een goed einde te brengen. De opgave is in overleg met het assetsysteem waterkeringen en andere betrokken afdelingen opgesplitst in een deel wat klaar is om tot uitvoering te brengen (561 meter) en een deel wat eerst nader verkend moet worden (2.357 meter).

Planning
Begin 2023 zijn 2 trajecten volledig opgeleverd. Het 3e traject is in twee delen uitgevoerd, waarvan het laatste deel in augustus 2024 is opgeleverd. Het project is eind januari 2025 overgedragen aan beheer.

Project Cluster Westland Fase 1 – Traject WL_R065b (afgerond)

Impressie project

Betreft: Groot onderhoud – 1.750 m

Krediet: € 1.134.000,-

Kosten t/m 2024: € 1.134.000,-

Opgave
Kadetraject WL_R065b kent een hoge urgentie vanwege de hoogte en de staat van de beschoeiing, wat op den duur voor stabiliteitsproblemen aan de kade kan veroorzaken.

Context
Het traject loopt vanaf de Oosterleesebrug langs Oostbuurtseweg 78 en vervolgens langs de Zijde en de Groeneveldsche of Monsterwatering tot de brug van de Woudseweg. Een deel van de kade is in eigendom van Delfland. Het traject WL_R065b grenst aan een andere opgave, namelijk WL_R068. Dit traject wordt nog verkend en zit daarom niet in de scope van deze opdracht.

Planning
De werkzaamheden zijn in augustus 2023 afgerond. De onderhoudstermijn daarvan heeft tot februari 2024 doorgelopen. Daarna is het project overgedragen en administratief afgerond.

Grootschalige Vervanging van Beschoeiingen (afgerond)

Impressie project

Betreft: Groot onderhoud (beschoeiing) – 10.023 m

Krediet: € 5.397.000,-

Kosten t/m 2024: € 5.397.000,-

Opgave
Gedurende de afgelopen jaren zijn ca. 10 km oeverconstructies (grotendeels houten beschoeiingen) als slecht beoordeeld vanuit verscheidene inspecties. Dit betekent dat deze oeverconstructies op korte termijn vervangen dienen te worden om instabiliteit van de kering te voorkomen. Hiermee is de vervanging van deze oeverconstructies uitgezet als BGO-investeringsproject.

Context
OBW heeft het afgelopen jaar gewerkt aan het voorbereiden van de scope van dit project. Begin 2022 zijn de werkzaamheden overgedragen aan het Projectenbureau. Het doel was om in 2022 op de meest kritische locaties vervangende beschoeiing aan te brengen, waarbij een stabiele onderhoudsarme constructie wordt gerealiseerd voor een periode van minimaal 20 jaar. Parallel aan het vervangen van de beschoeiing wordt doelmatig bekeken waar een ophoging van de kade gerealiseerd kan worden.

Planning
De werkzaamheden zijn uitgevoerd. In 2023 is nog een aantal grote meekoppelkansen meegenomen in het project, waarmee de totale lengte die gerealiseerd 10.023 meter bedraagt. Het werk is in 2024 opgeleverd en overgedragen.

WOK Lombokstraat (afgerond)

Impressie project

Betreft: Groot onderhoud- 355m

Krediet: € 755.000,-

Kosten t/m 2024: € 559.000,-

Opgave
Het op hoogte brengen van de Lombokstraat (traject D_B).

Context
Het totaal aantal meters van het afgekeurde traject bedroeg 166 m. Om de overlast voor omwonenden te beperken, is de kering langs de gehele 315 meter lange Lombokstraat opgehoogd. Ook het traject D_Z2 (40 m) dat in het verlengde van D_B ligt, is in de uitvoering meegenomen.

Planning
De kering is in december 2023 opgeleverd. De NVO is in mei 2024 opgeleverd. De onderhoudstermijn daarvan heeft tot december 2024 doorgelopen. Daarna is het project overgedragen en administratief afgerond.

Onderhoud Groene kades Berkel & Rodenrijs (afgerond)

Impressie project

Betreft: Groot onderhoud- 1.144m

Krediet: € 730.000,-

Kosten t/m 2024: € 597.000,-

Opgave
De oorspronkelijke opgave bestond uit het op hoogte brengen van de keringen aan de trajecten L_P035 en L_R048. Bij traject L_R048 wordt ook de beschoeiing vervangen. De opdracht is later uitgebreid met het vervangen van de beschoeiiing bij trajecten L_Roc162 t/m L_Roc 165) en het verhelpen van een lekkage bij de brug op traject L_R165.

Context
De trajecten L_P 035 en L_R048 zijn in 2022 bij het Ontwikkelteam aangeboden om voor te bereiden. In april 2023 zijn de factsheets afgerond waarna het via de Assetmanager en programmeur bij het projectenbureau is gekomen voor realisatie. In oktober 2023 is door het Ontwikkelteam het informatieblad van de beschoeiingstrajecten (L_Roc162 t/m 165) en de lekkage bij de brug op traject L_R156 afgerond en overgedragen aan het projectenbureau.

Planning
De trajecten zijn medio 2024 opgeleverd. De onderhoudstermijn liep medio januari 2025 af. Het project is in februari 2025 administratief afgesloten.

Kade Aspar De Lier (afgerond)

Impressie project

Betreft: Groot onderhoud – 217m

Krediet: € 365.000,-

Kosten t/m 2024: € 292.000,-

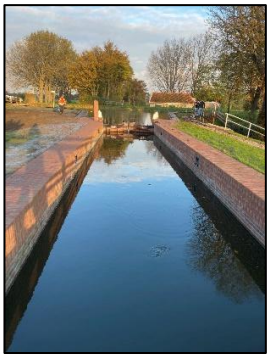
Opgave
De kering POL110_1 is een regionale waterkering die is afgekeurd op hoogte. De kering is in 2017 in het onderhoudsprogramma opgenomen met de status Hoog.

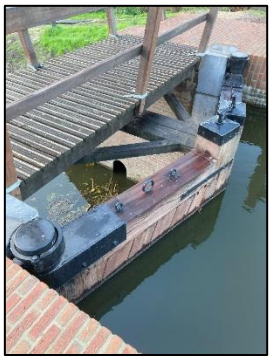
Context
In 2022 is het traject bij het Ontwikkelteam aangeboden om uit te werken. In mei 2023 is het Schetsontwerp door het Ontwikkelteam afgerond waarna het via de Assetmanager en programmeur bij het projectenbureau is gekomen voor realisatie.

Planning
De kering is in juni 2024 opgeleverd. De onderhoudstermijn liep tot medio december 2024. Het project is in februari 2025 administratief afgesloten.

BGO Berkelse Zwethsluis (afgerond)

Impressie project

Betreft: Groot onderhoud sluis

Krediet:	€ 2.090.000,-
Kosten t/m 2024:	€ 1.993.000,-

Opgave
De Berkelsche Zwethsluis is een historisch Rijksmonument uit 1862. Uit de methodische veiligheidstoetsing voor regionale kunstwerken is naar voren gekomen dat de sluis niet voldoet aan de veiligheidsnormen. Van belang bij het groot onderhoud is dat de sluis d.m.v. handbediening doorvaarbaar is.

Context
In 2021 is een variantenstudie afgerond, waarna gekozen is voor het restaureren van de sluis met behoud van de huidige functionele toestand en behoud van functie als waterkering. De sluis is in 2024 versterkt met diverse funderingspalen en groutankers en de sluisdeuren zijn vervangen.

Planning
Het project is eind 2024 opgeleverd. Mei 2025 staat de officiële opening van de sluis gepland.

Project Kadeverbetering N468 (in uitvoering)

Impressie project

Betreft: Kadeverbetering - 2.600 m

Krediet: € 24.000.000,-

Kosten t/m 2024: € 6.015.000,-

Opgave
Delfland is verantwoordelijk voor een grootschalige stabiliteitsopgave bij de N468. Deze opgave geldt voor ongeveer 2,6 km, verdeeld over de kade onder de N468 langs de Gaag tussen de A4 nabij Delft en Maasland (in totaal 6,2 km). De kadetrajecten zijn te vinden aan de Molenweg, de Rijksstraatweg en de Gaagweg.

Context
De provincie Zuid-Holland voert als penvoerder samen met het Hoogheemraadschap van Delfland groot onderhoud uit aan de N468 bij Schipluiden. De weg wordt opnieuw ingericht en de dijk wordt verstevigd.

Planning
De uitvoering van deze werken is in week 35 van 2024 van start gegaan. De werkzaamheden lopen tot eind 2027 en mogelijk begin 2028. Voor deeltraject 3 vinden de laatste overleggen met de bewoners plaats en worden de vergunningen voorbereid en ingediend. Deeltrajecten 2, 4 en 6 worden volledig voor kosten provincie Zuid-Holland uitgevoerd.

Katwijkerlaan (in voorbereiding)

Impressie project

Betreft: Groot onderhoud – 3.020 m

Krediet: € 5.207.000,-

Kosten t/m 2024: € 487.000

Opgave
De kering PN_R055 is afgekeurd op hoogte en stabiliteit. De kering is in 2017 opgewaardeerd van polderkade naar regionale waterkering. Begin september 2022 is dit traject vanuit het Ontwikkelteam overgedragen aan het projectteam.

Context
Het traject bestaat uit een groot aantal (particuliere) percelen en bruggen. Het traject is opgedeeld in een 9-tal vakken die afzonderlijk worden ontworpen en achter elkaar door de aannemer uitgevoerd worden.

Planning
Begin 2024 is de ontwerpfase met het ingenieursbureau opgestart. Eind 2024 is van een 4-tal vakken het definitief ontwerp nagenoeg afgerond. Van de andere vakken zijn de voorontwerpen in opstelling. Start uitvoering wordt voorzien in Q2 2025.

Tuinen van Oude Leede (in uitvoering)

Impressie project

Betreft: Groot onderhoud – 4.787 m

Krediet: € 4.290.000,-

Kosten t/m 2024: € 1.426.000,-

Opgave
De regionale waterkeringen PN_R056, PN_R130 en PN_Z1 zijn afgekeurd op hoogte en/of stabiliteit. Begin november 2022 zijn deze trajecten vanuit het Ontwikkelteam overgedragen aan het projectteam.

Context
Het grootste deel van trajecten PN_R130 en PN_Z1 bestaat uit weilanden. Bij traject PN_R130 wordt door Staatsbosbeheer een weidevogelgebied gerealiseerd. Traject PN_R056 bestaat uit een groot aantal (particuliere) percelen en bruggen.

Planning
Momenteel zitten we in de uitvoeringsfase voor dit project. De groene vakken zijn gereed, de eerste werkzaamheden aan de particuliere percelen en bruggen worden nu uitgevoerd. De verwachting is dat deze grotendeels in 2025 worden uitgevoerd.

Groenzoom (in uitvoering)

Impressie project

Betreft: Groot onderhoud – 3.505 m

Krediet: € 1.560.000

Kosten t/m 2024: € 1.161.000

Opgave
Het op hoogte brengen van de kades aan de PN_R122, L_R138, L_R138*, L_R074, PN_R120a, L_R121, L_R073, PN_R137 en L_R078 en op enkele delen de stabiliteit te herstellen, zodat de trajecten gedurende de onderhoudsvrije periode weer aan de normen voldoen.

Context
De trajecten PN_R122, L_R138, L_R138*, L_R074, PN_R120a, L_R121, L_R073, PN_R137 en L_R078 zijn in 2021 7 liggen in het natuur- en recreatiegebied De Groenzoom tussen Pijnacker en Berkel en Rodenrijs. De keringen keren het water van de hoger gelegen Ruyvensche Vaart. De keringen zijn in 2017 van polderkades opgewaardeerd naar een regionale waterkeringen. De trajecten zijn afgekeurd op hoogte. Enkele delen van het traject PN_R137, L_R073 en L_R138 zijn tevens afgekeurd op stabiliteit binnenwaarts en microstabiliteit. Tijdens de voorbereidingen is gebleken dat een aantal meters van de oorspronkelijke scope (3.787m) niet opgehoogd hoefden te worden. De opgave voor deze meters is vervallen.

Planning
De werkzaamheden lopen tot Q1-2025. De afrondende werkzaamheden betreft het aanbrengen van het profiel van het laatste stuk en zal de ophoging onder het viaduct en bij de picknickplek worden uitgevoerd. Het inzaaien van de kade staat gepland voor het voorjaar van 2025.

BGO Zeer Complex – Van der Goeslaan De Lier (in uitvoering)

Impressie project

Betreft: Kadeverbetering – 1.289 m

Krediet: € 5.755.000

Kosten t/m 2024: € 4.500.000

Opgave
Ter plaatse van de Van der Goeslaan te De Lier is kade POL 105_1 (221 m) afgekeurd op hoogte en deels op stabiliteit. Dit is het laatste traject binnen dit project.

Context
De kade is gelegen langs particulier eigendom en de watergang is eigendom van de Gemeente Westland. Langs de kade is een viertal vergunde loodsen aanwezig, welke gedeeltelijk op de kade liggen. Daarnaast is op de kade over een gedeelte van het perceel een L-wand van ca. 2,0m hoog geplaatst. Na een uitgebreide variantenafweging is ervoor gekozen de gehele kade met stalen damwanden te verstevigen.

Planning
In 2024 is het ontwerp in nauwe samenwerking met de Bouwteam aannemer uitgewerkt tot het uitvoeringsontwerp. In november 2024 zijn de uitvoeringswerkzaamheden gestart en zijn de damwandplanken grotendeels aangebracht. In het eerste kwartaal van 2025 worden de verankeringspalen geplaatst.

De planning is dat de uitvoeringswerkzaamheden in maart 2025 worden afgerond, waarna de oplevering zal plaatsvinden.

Met het afronden van dit traject is het laatste traject van een cluster “Zeer Complexe” trajecten gerealiseerd.

DZV Pijnacker (in uitvoering)

Impressie project

Betreft: Groot onderhoud – 1.265 m

Krediet: € 1.915.000,-

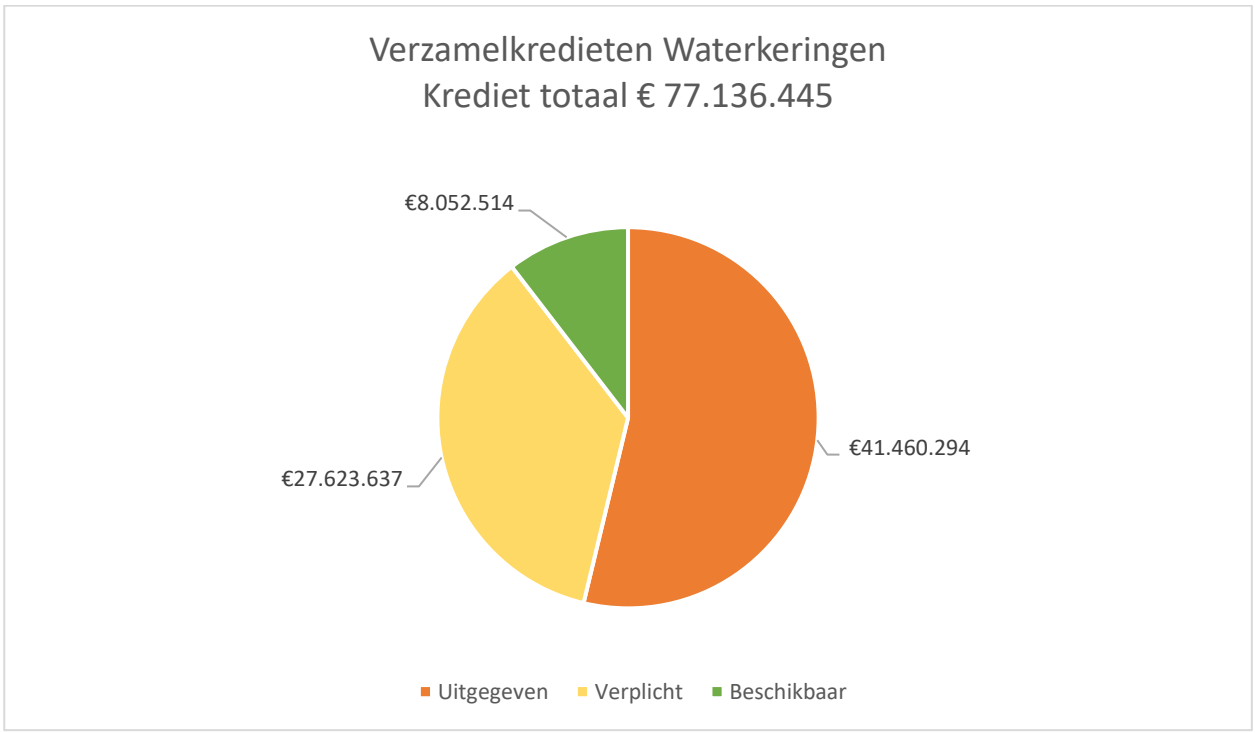
Kosten t/m 2024: € 323.000,-

Opgave
Dit project bestaat uit twee keringen in de gemeente Pijnacker-Nootdorp met trajectcodes: PN_R083/PN_R084 en PN_R124/PN_R125. Deze keringen zijn in 2017 opgewaardeerd van een polderkade naar een regionale waterkering. De trajecten zijn afgekeurd op hoogte en deels ook op stabiliteit binnenwaarts.

Context
Het project is begin 2024 vanuit het Ontwikkelteam overgedragen aan het Projectenbureau. In Q2 2024 zijn de ontwerpwerkzaamheden gestart met een variantenstudie door een ingenieursbureau. De verdere ontwerpwerkzaamheden worden door het projectteam zelf gedaan.

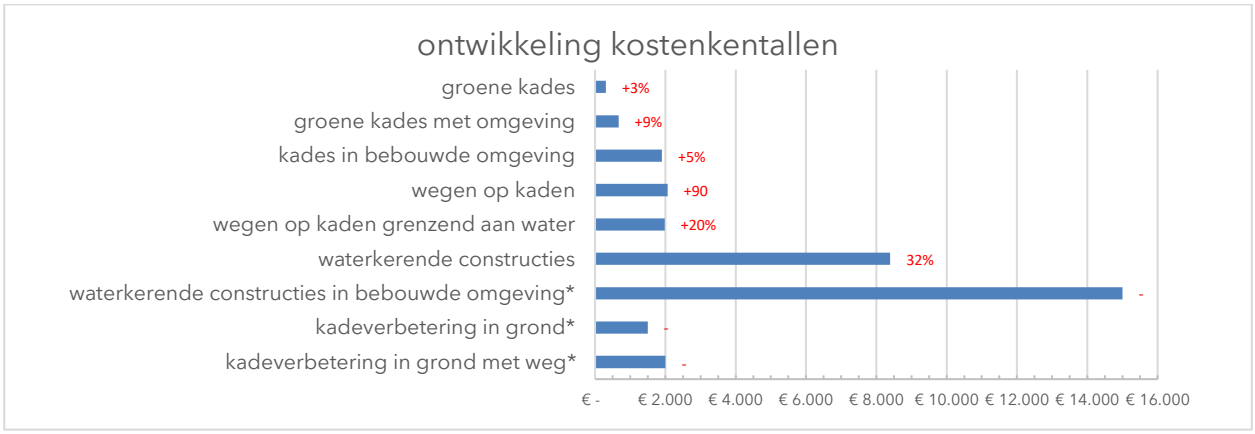
Planning
De uitvoering van traject PN_R084 is eind 2024 gestart. Voor de andere trajecten worden de ontwerpen opgesteld. Met name bij PN_R083 en PN_R125 is maatwerk benodigd. De uitvoering van PN_R084 wordt gekoppeld aan PN_R083 en zal in Q1 2025 starten; de uitvoering van PN_R124/PN_R25 zal naar verwachting eind Q3 2025 gestart worden.

4. Financiën in zicht

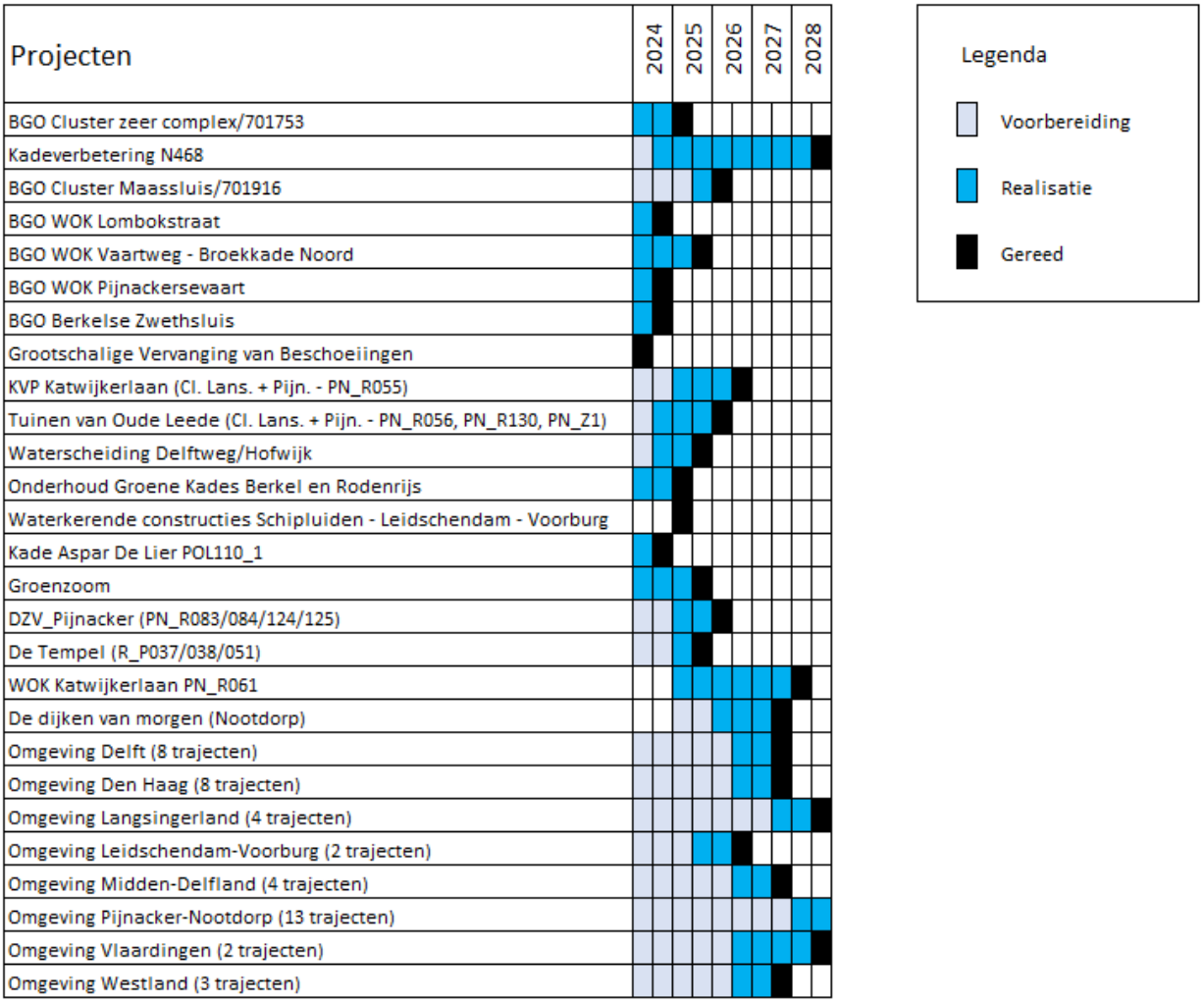
Project-nummer	Naam	Actueel krediet	Realisatie t/m 2024[1]	Realisatie 2024
701753	Complex BGO	€ 5.755.000	€ 4.499.870	€ 999.046
701916	Gecombineerd BGO 2016-2020	€ 32.697.400	€ 18.118.841	€ 3.363.754
701994	Verbeteren waterkeringen 2016-2020	€ 8.589.662	€ 8.444.590	€ 24.244
702084	Verzamelkrediet assetsysteem waterkeringen	€ 30.094.384	€ 10.396.992	€ 6.625.585
	Totaal	**€ 77.136.445**	**€ 41.460.294**	**€ 11.012.628**

[1] *Exclusief afgesloten projecten*

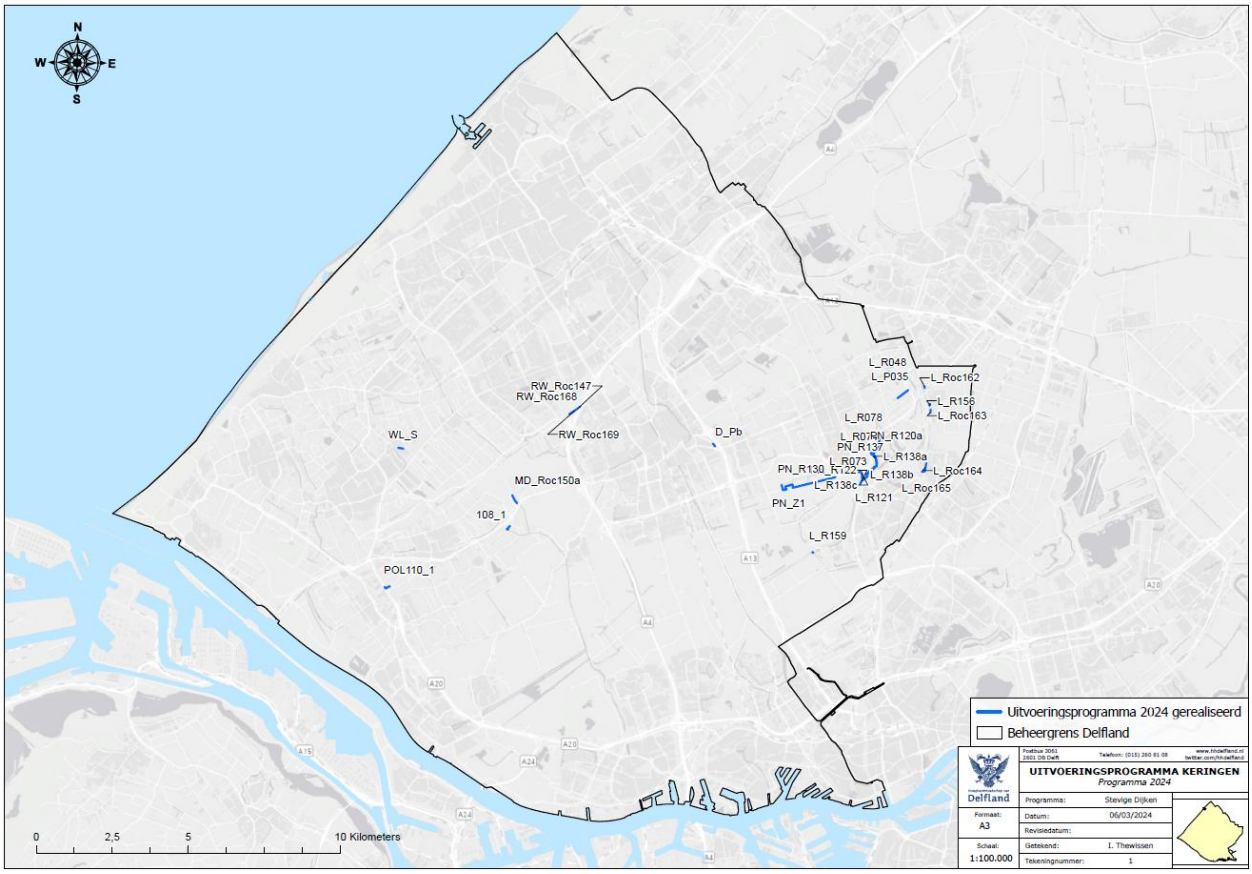

* *Door het ontbreken van uitgevoerde verbeterprojecten zijn deze voor 2024 niet geactualiseerd*

5. Planning

Projecten
2024
2025
2026
2027
2028
BGO Cluster zeer complex/701753
Kadeverbetering N468
BGO Cluster Maassluis/701916
BGO WOK Lombokstraat
BGO WOK Vaartweg - Broekkade Noord
BGO WOK Pijnackersevaart
BGO Berkelse Zwethsluis
Grootschalige Vervanging van Beschoeiingen
KVP Katwijkerlaan (Cl. Lans. + Pijn. - PN_R055)
Tuinen van Oude Leede (Cl. Lans. + Pijn. - PN_R056, PN_R130, PN_Z1)
Waterscheiding Delftweg/Hofwijk
Onderhoud Groene Kades Berkel en Rodenrijs
Waterkerende constructies Schipluiden - Leidschendam - Voorburg
Kade Aspar De Lier POL110_1
Groenzoom
DZV_Pijnacker (PN_R083/084/124/125)
De Tempel (R_P037/038/051)
WOK Katwijkerlaan PN_R061
De dijken van morgen (Nootdorp)
Omgeving Delft (8 trajecten)
Omgeving Den Haag (8 trajecten)
Omgeving Langsingerland (4 trajecten)
Omgeving Leidschendam-Voorburg (2 trajecten)
Omgeving Midden-Delfland (4 trajecten)
Omgeving Pijnacker-Nootdorp (13 trajecten)
Omgeving Vlaardingen (2 trajecten)
Omgeving Westland (3 trajecten)
Legenda
Voorbereiding
Realisatie
Gereed

6. Projecten op kaart

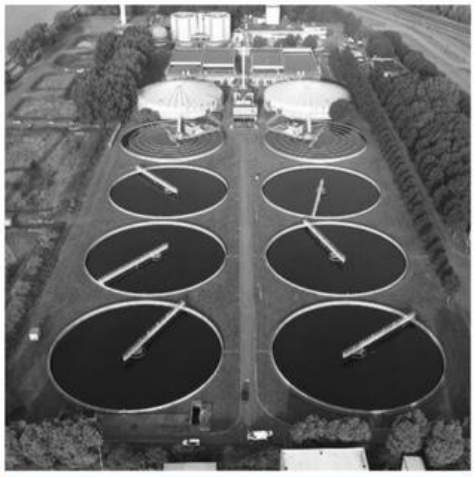

Uitvoeringsprogramma Waterkeringen 2024:

- 3,0 km groot onderhoud
- 5,5 km verbeteren
- 1 kunstwerken

Jaarverslag 2024

Projectenoverzicht verzamelkrediet Watersysteem

Inhoud

1. Doelstelling verzamelkrediet watersysteem 3
2. Wat hebben we gedaan? 4
2. Projecten in beeld 5
3. Financiën in zicht 11
4. Planning in perspectief 12
5. Projecten op kaart 13

1. Doelstelling verzamelkrediet watersysteem

Het verzamelkrediet van het watersysteem richt zich op het vervangings- en groot onderhoud, als ook renovaties binnen het watersysteem.

De looptijd van het krediet bedraagt 3 jaar en wordt op basis van de te verwachte onderhoudsopgave binnen Delfland, tijdens de begrotingsronde geactualiseerd en verlengd met één jaar.

2. Wat hebben we gedaan?

In 2024 is de laatste hand gelegd aan Gemaal de Zaaijer, Nieuwlands molen en de Oude Lierpolder. De gemalen kunnen na renovatie weer een flinke periode mee. De oplevering van gemaal Teddingerbroekpolder staat gepland voor 2025 tezamen met de oplevering van de nieuwe Krooshekreiniger op gemaal Winsemius.

De eind 2023 aan de Oekraïne geleverde tijdelijke bemalings installaties (TBI's) zijn in 2024 vervangen voor nieuwe energiezuinige TBI's. De TBI's kunnen worden ingezet bij onderhoudswerkzaamheden of in geval van calamiteiten. In 2025 wordt gestart met de realisatie van een nieuw vijzelgemaal ter plaatse van de Groeneveldsemolen, tevens zijn de voorbereidingen gestart voor het realiseren van een nieuwe krooshekreiniger bij gemaal Duifpolder.

2. Projecten in beeld

Gemaal Nieuwlandse molen

Foto locatie

Opgave
Instandhouding en onderhoud van het gemaal met kwantitatieve opgave.

Context
Groot onderhoud en capaciteitsvergroting.

Realisatie
Gereed 2024.

Betreft: Renovatie gemaal.

Krediet: € 1.770.768

Kosten t/m 2024: € 1.770.767

Opmaling Bagijneland Nieuwland Noordland

Foto locatie

Opgave
Instandhouding onderhoud van het gemaal.

Context
Groot onderhoud.

Realisatie
Gereed.

Betreft: Renovatie gemaal.

Krediet: € 328.632

Kosten t/m 2024: € 328.632

Gemaal Oude Lierpolder

Foto locatie

Opgave
Instandhouding onderhoud van het gemaal.

Context
Groot onderhoud.

Realisatie
Gereed 2024.

Betreft:	Renovatie gemaal.
Krediet:	€ 870.000
Kosten t/m 2024:	€ 870.000

Gemaal Zaaijer

Foto locatie

Opgave
Instandhouding onderhoud van het gemaal.

Context
Groot onderhoud door OTI.

Realisatie
Gereed 2024.

Betreft:	Renovatie gemaal.
Krediet:	€ 1.005.000
Kosten t/m 2024:	€ 1.005.006

Gemaal Tedingerbroek

Foto locatie

Betreft: Renovatie gemaal.

Krediet: € 2.385.000

Kosten t/m 2024: € 651.352

Opgave
Instandhouding en onderhoud van het gemaal met kwantitatieve opgave en vanuit vismigratie.

Context
Groot onderhoud en capaciteitsvergroting. Pomp bovengemaal is met voorrang vervangen.

Realisatie
Pomp bovengemaal is vervangen in 2023. De rest is in uitvoering.

Gemaal Duifpolder

Foto locatie

Betreft: Renovatie gemaal.

Krediet: € 89.486

Kosten t/m 2024: € 310.000

Opgave
Instandhouding onderhoud van het gemaal en vismigratie.

Context
Plaatsen van een krooshekreiniger en voorziening vismigratie.

Realisatie
On-hold i.v.m. lastbeperking N468.

Klein Huis ten Velde (Maasland)

Foto locatie

Opgave
Aanpassing watersysteem vanwege onhoudbare bestaande situatie

Context
Watersysteem is niet op orde. Na ruilverkaveling ontstaan. Door duiker aan te passen is de handhaving van het peil pas goed mogelijk.

Realisatie
In voorbereiding

Betreft:	Renovatie gemaal/systeem.
Krediet:	€ 184.000
Kosten t/m 2024:	€ 43.772

Gemaal Groeneveldse molen

Foto locatie

Opgave
Instandhouding en onderhoud van het gemaal met kwantitatieve opgave en veiligheid in de molen.

Context
Motoraandrijving uit de molen zelf vanwege veiligheid. Bijplaatsen extra vijzel naast bestaande vijzel.

Realisatie
In uitvoering.

Betreft:	Renovatie gemaal.
Krediet:	€ 1.760.000
Kosten t/m 2024	€ 367.975

Krooshekreiniger gemaal Winsemius

Foto locatie

Opgave
Instandhouding kwantitatieve opgave.

Context
Met een andere krooshekreiniger is de bedrijfsvoering en waterzekerheid beter gewaarborgd.

Realisatie
In uitvoering.

Betreft:	Vervangen krooshekreiniger.
Krediet:	€ 425.000
Kosten t/m 2024	€ 296.000

Beschoeiing Galgeweg

Foto locatie

Opgave
Vervangen van vergane beschoeiing langs de Galgeweg.

Context
De bestaande beschoeiing bleek bij schouwronde compleet te zijn vergaan.

Realisatie
Gerealiseerd 2024.

Betreft:	Aanbrengen beschoeiing.
Krediet:	€ 198.802
Kosten t/m 2024:	€ 198.802

TBI’s

Foto locatie

Betreft: Vervanging TBI’s.

Krediet: € 378.125

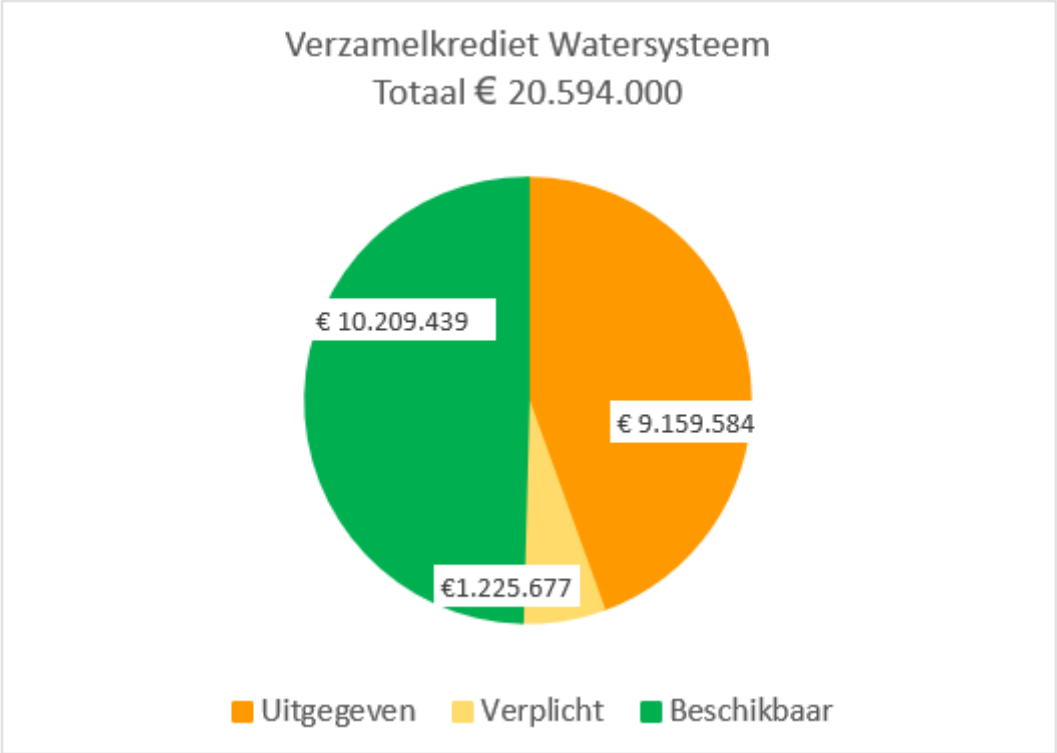
Kosten t/m 2024: € 308.550

Opgave
Levering van nieuwe TBI’s.

Context
Vervanging van de aan de Oekraïne geschonken Tijdelijke Bemaling Installaties.

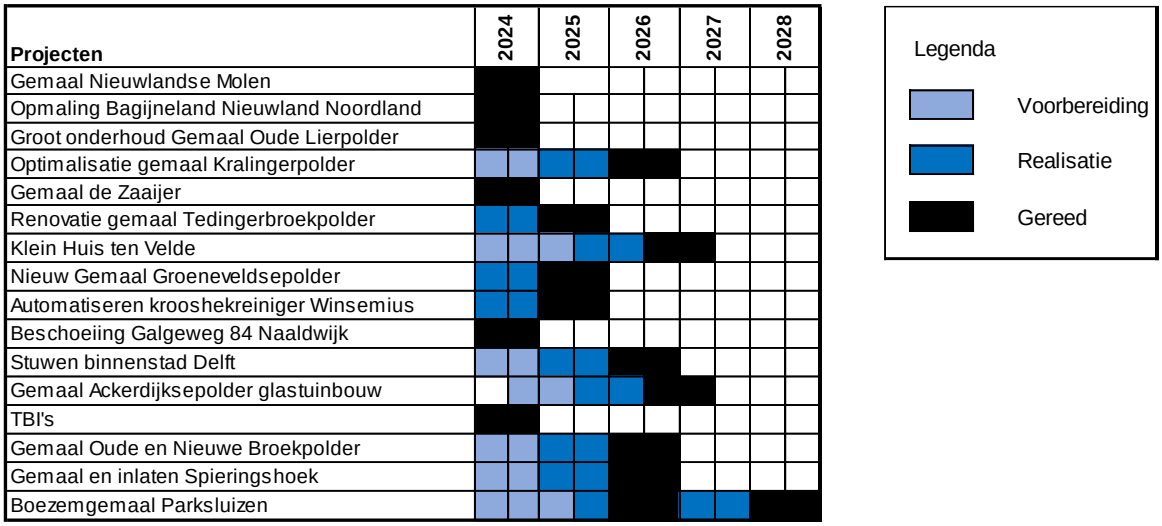
Realisatie
Geleverd in 2024.

3. Financiën in zicht

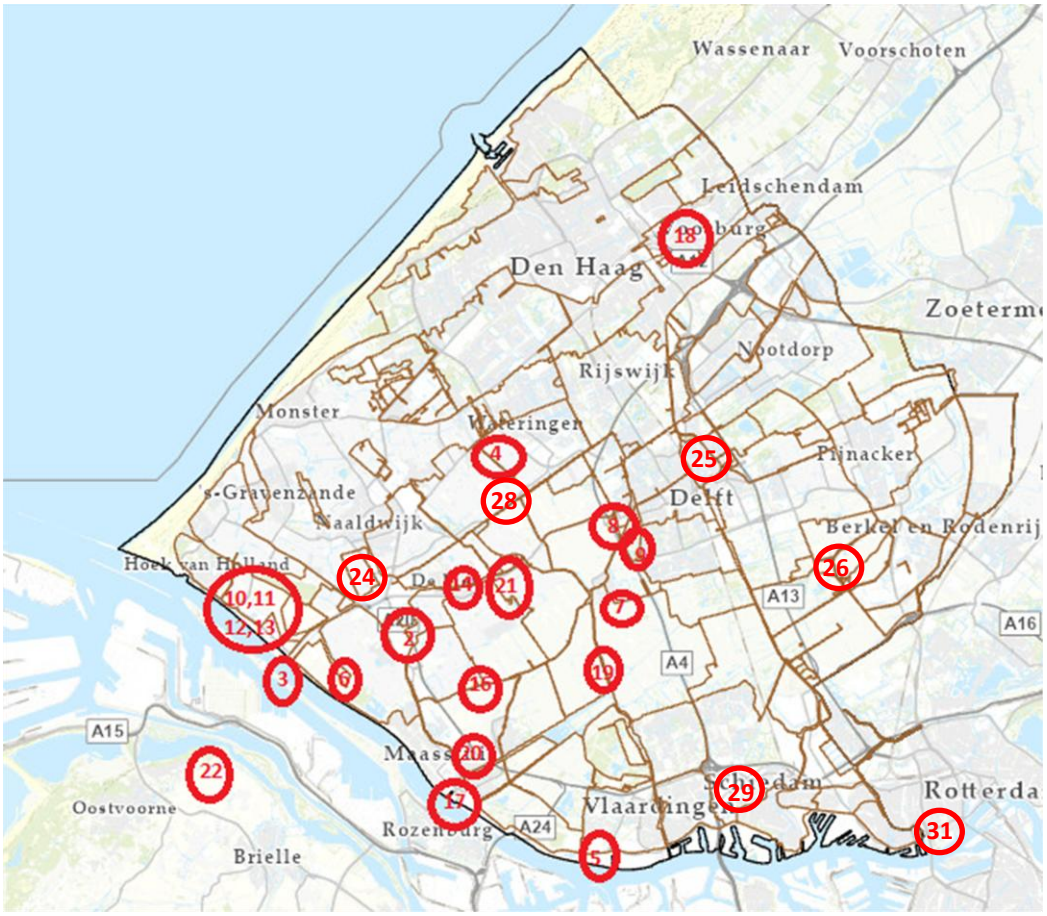

Projectnummer + omschrijving	Actueel krediet	Realisatie t/m 2024	Realisatie 2024
0.702077/001 Verzamelkrediet Onderhoud/aanleg gemalen/stuwen/inlaat	€ 6.917.441	€ 28.655	€ -
0.702077/002 KHR Gemaal Klaas Engelbrechts	€ 549.755	€ 549.755	€ -
0.702077/003 Gemaal Westland	€ 78.623	€ 78.623	€ -
0.702077/004 Schuif Dorpskade	€ 180.000	€ 172.036	€ -
0.702077/005 Gemaal Vlaardingen-West	€ 985.093	€ 985.093	€ -
0.702077/006 Duiker Nollaantje	€ 301.000	€ 300.174	€ -
0.702077/007 Gemaal Noord-Kethelpolder	€ 382.043	€ 382.043	€ -
0.702077/010 Gemaal Nieuwlandse Molen	€ 1.770.768	€ 1.770.768	€ 612.772
0.702077/011 Gemaal Oost Nieuwland Noordland	€ 422.942	€ 422.942	€ -399
0.702077/012 Opmaling Nieuwland Noordland	€ 308.677	€ 308.677	€ -1.788
0.702077/013 Opmaling Bagijneland Nieuwland Noordland	€ 328.633	€ 328.633	€ 3.784
0.702077/014 Groot onderhoud Gemaal Oude Lierpolder	€ 990.000	€ 870.061	€ 566.124
0.702077/016 Optimalisatie gemaal Kralingerpolder	€ 325.010	€ 1.162	€ -
0.702077/017 Gemaal de Zaaijer	€ 1.005.007	€ 1.005.007	€ 127.089
0.702077/018 Renovatie gemaal Tedingerbroekpolder	€ 2.385.000	€ 651.352	€ 223.903
0.702077/019 Gemaal Duifpolder	€ 310.000	€ 89.486	€ 1.823
0.702077/020 Klein Huis ten Velde	€ 184.000	€ 43.772	€ 6.999
0.702077/021 Nieuw Gemaal Groeneveldsepolder	€ 1.760.000	€ 367.975	€ 339.776
0.702077/022 Automatiseren krooshekreiniger Winsemius	€ 425.000	€ 296.019	€ 296.019
0.702077/023 Beschoeiing Galgeweg 84 Naaldwijk	€ 198.802	€ 198.802	€ 198.802
0.702077/025 Stuwen binnenstad Delft	€ 245.000	€ -	€ -
0.702077/026 Vervangen gemaal Ackerdijksche polder glastuinbouw	€ 2.783	€ -	€ -
0.702077/027 TBI's	€ 378.125	€ 308.550	€ 308.550
0.702077/031 Boezemgemaal Parksluizen	€ 161.000	€ -	€ -
Totaal	**€ 20.594.701**	**€ 9.159.584**	**€ 2.683.457**

4. Planning in perspectief

5. Projecten op kaart

Objecten:

2. Gemaal Klaas Engelbrechts
3. Gemaal Westland
4. Schuif Dorpskade
5. Vlaardingen West
6. Duiker Nollaantje
7. Gemaal Noord Kethelpolder
8. Gemaal Kerkpolder Noord
9. Gemaal Voordijkhoornsepolder
10. Gemaal Nieuwlandse Molen
11. Gemaal Oost Nieuwland Noordland
12. Opmaling Nieuwland Noordland
13. Opmaling Bagijneland Nieuwland Noordland
14. Gemaal Oude Lierpolder
16. Optimalisatie gemaal Kralingerpolder
17. Gemaal de Zaaijer
18. Gemaal Tedingerbroekpolder
19. Gemaal Duifpolder
20. Klein Huis ten Velde
21. Gemaal Groeneveldsepolder
22. Gemaal Winsemius
23. Beschoeiing Galgeweg 84 Naaldwijk
25. Stuwen binnenstad Delft
26. Gemaal Ackerdijksepolder glastuinbouw
27. TBI's
28. Gemaal Oude en Nieuwe Broekpolder
29. Gemaal en inlaten Spieringshoek
30. Twee noodstroomaggregaten (NSA's)
31. Boezemgemaal Parksluizen

Jaarrekening 2024

Projectenoverzicht verzamelkrediet
Programmatische aanpak KRW-opgave Natte Ecologische Zones
2016-2021

Inhoud

1. Doelstelling verzamelkrediet Programmatische aanpak KRW-opgave Natte Ecologische Zones 2016-2021 3

2. Wat hebben we gedaan? 3

3. Projecten in beeld 4

4. Financiën in zicht 10

5. Planning 11

6. Projecten op kaart 12

1. Doelstelling verzamelkrediet Programmatische aanpak KRW-opgave Natte Ecologische Zones 2016-2021

Delfland werkt aan schoon, gezond en levend water in heel het beheergebied. Dat is belangrijk voor de natuur, de biodiversiteit, een gezonde en prettige leefomgeving én om te voldoen aan de doelen van Europese Kaderrichtlijn Water. Dit is een Europese richtlijn die in 2000 van kracht is geworden en tot doel heeft om:

1) het watersysteem voor achteruitgang te behoeden en beschermen
2) uiterlijk in 2027 een goede ecologische en chemische toestand van oppervlaktewateren te bereiken en te behouden.

De waterkwaliteit voldoet nog niet. Er worden nog te veel schadelijke stoffen aangetroffen in te hoge concentraties én in het watersysteem van Delfland zijn nog te weinig mogelijkheden voor plantengroei (structuur), waardoor macrofauna (insecten) en vissen geen goede leefomgeving hebben. Voor het behalen van de KRW-doelen in 2027 is een ambitieus maatregelenpakket opgesteld. Eén van de maatregelen is de aanleg en versterking van het netwerk van Natte Ecologische Zones. Het gaat daarbij om de aanleg van onder andere natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen en vissenbossen.

Voor de planperiodes van de Stroomgebiedbeheerplannen SGBP2 (2016 – 2021) en SGBP3 (2022-2027) zijn hiervoor verzamelkredieten beschikbaar gesteld door de Verenigde Vergadering. Voorliggend verzamelkrediet is voor SGBP2. Hieruit worden projecten gefinancierd waarvan de verkenning en/of planvorming in de periode van SGBP2 (vóór 2022) is gestart en waarvan planvorming en uitvoering nog loopt.

2. Wat hebben we gedaan?

Om de ecologische waterkwaliteit te verbeteren hebben we het netwerk van natte ecologische zones (NEZ) verder ontwikkeld. We zijn begonnen aan de aanleg en/of hebben aan nieuwe NEZ ca 2.35 ha aangelegd in de Madestein Zuidwest (aanvang grondwerk) en Madestein Noord-Oost (inplanten vegetatie) in Den Haag en de Gaagweg in Schipluiden.
Tot slot hebben wij veel werk gestoken in het ontwikkelbeheer van de in 2020-2023 aangelegde NEZ, het bevorderen van de groei van jonge water- en oeverplanten en voorkomen van vraat door vogels, vissen en andere dieren.

3. Projecten in beeld

NEZ Lierwatering (ID0051)

Betreft: Uitvoering, 1,2 ha., 752 m
Krediet € 1.167.700
Uitgaven t/m 2024: € 1.167.700
POP-subsidie € 319.902

Opgave
Het realiseren van een NEZ-stapsteen op een cruciale locatie in het NEZ-netwerk.

Context
In de oksel van de Lierwatering is een grote NEZ gerealiseerd, in samenwerking met de gemeente Westland die hier recreatieve voorzieningen wil realiseren (wandelpad).

Realisatie
De werkzaamheden zijn afgerond in 2021. In 2024 overgedragen aan OWB

Planning
Overgedragen aan beheer

NEZ Rotterdamse Schie (ID0065)

Betreft: Uitvoering, 1,27 ha.
Krediet € 692.710
Uitgave t/m 2024 € 614.830

Opgave
Aanleg van NEZen om het kerngebied van Rotterdam-Schiedam te versterken.

Context
In de Rotterdamse Schie worden, na een participatietraject met de omgeving, verschillende soorten natuur ecologische zones gerealiseerd, die bijdrage aan het kerngebied rond de Schie.

Realisatie
Het project wordt voor een bedrag van € 692.710 gerealiseerd. Tijdens de fase van ontwikkelbeheer sloeg deze NEZ niet geheel aan. In 2024 zijn herstelwerkzaamheden uitgevoerd.

Planning
2025: Oplevering en overdracht naar beheer.

NEZ-perceel Gaagweg 2 (ID0105)

Betreft: Uitvoering, 0,35 ha.
Krediet € 442.711
Uitgave t/m 2024 € 413.610
POP-subsidie: € 127.500

Opgave
De locatie vormt een stapsteen in het NEZ-netwerk van Delfland.

Context
Realisatie van een NEZ (vispaaiplaats) op perceel van particulier eigenaar in Schipluiden (Midden-Delfland).

Realisatie
Het project is gerealiseerd en aangeplant in 2024.

Planning
In 2025 overdragen aan beheer.

NEZ Plas Madestein (Witte vlek) (ID0091 &ID 0099)

Opgave
Realisatie van NEZen om het kerngebied Madestein te versterken.

Context
Realisatie van een vispaaiplaats d.m.v. ontpolderen van een deel van de Oostmadepolder en het vergroten en verbinden met de boezem van een moerasgebied. En de realisatie van waterplantzones t.b.v. een ecologische verbinding tussen de deelgebieden van kerngebied Wennetjessloot-Madestein.

Realisatie
De werkzaamheden zijn afgerond in 2021.

Planning
Overgedragen aan beheer

Betreft: Uitvoering 1,00 ha. 1.500 m Perceel zuidkant plas Madestein
0,40 ha. 2.500 m Verbindingszone Wennetjessloot-NEZ Madestein

Krediet	€ 549.075
Totale uitgaven:	€ 549.075
POP-subsidie	€ 97.382

NEZ Madestein Noordoost (D0078)

Betreft: Uitvoering, 0,68 ha.

Krediet	€ 321.633
Uitgave t/m 2024:	€ 297.730
POP-subsidie	€ 74.857

Opgave
Het optimaliseren en formaliseren van bestaande rietkragen, het aanleggen van een vispaaiplaats en het formaliseren van bestaand drijfbladzones.

Context
De NEZ Madestein Noord Oost bestaat uit 4 deellocaties die onderdeel zijn van het kerngebied Madestein. De NEZ Madestein NO bestaat uit rietoevers en drijfbladzones met ondergedoken waterplanten.

Realisatie
Het project is in 2023 en 2024 gerealiseerd en aangeplant

Planning
2025: Overdragen aan beheer.

NEZ Strijp, Honselersdijk (ID0062)

Betreft: Uitvoering, 0,20 ha., 1713 m
Krediet € 139.265
Totale uitgave: € 139.265
POP-subsidie: € 60.380

Opgave
Optimalisatie en vastleggen bestaande rietkragen binnen bebouwd gebied, in overleg met gemeente en omwonenden.

Context
De rietkragen waren verland en worden in fases opnieuw gerealiseerd, inclusief een golfbreker.

Realisatie
Het project is gerealiseerd in 2023.

NEZ Honderdland

Betreft: Uitvoering, 0,55 ha.

Krediet € 410,971
Uitgave t/m 2023: € 418,939

Opgave
Aanleg vispaaiplaats midden in het NEZ-netwerk.

Context
Aanleg vispaaiplaats nabij de ontwikkeling van bedrijventerrein Honderdland is in samenwerking met gemeente en ontwikkelaar gerealiseerd.

Realisatie
Het project is gerealiseerd in 2023.

NEZ Hoogspanningstracé Zwethkanaal (ID0032)

Betreft: Uitvoering, 0,43 ha.
Krediet € 93.000
Uitgaven t/m 2024 € 36.400
POP-subsidie: € 47.067

Opgave
Aanleg van een NEZ (Groeneweg 177) die een bijdrage leveren aan het realiseren van habitat voor vegetatie en macrofauna (en vis).

Context
In samenwerking met de gemeente Westland zijn drie percelen beschikbaar gekomen. In de planvorming bleken St. Jorispad 17 en 24, niet interessant vanwege de ligging en grootte. De locatie Groeneweg 177 wordt verder uitgewerkt tot een NEZ.

Realisatie
Het overleg met de gemeente over de aankoop van de grond is afgerond en is gestart met conditionerende onderzoeken.

Planning
Prognose start uitvoering realisatie 2026

NEZ Nieuweweg/Pouwelslaan (ID0113)

Foto locatie

Betreft: Uitvoering, 0,08 ha., 40 m

Krediet	€ 240.000
Uitgaven t/m 2024	€ 73.350
POP-subsidie:	€ 63.441

Opgave
Vervolg net aangelegde NEZ Nieuwe waterweg, Honselersdijk (ID00075) om een volledige stapsteen te realiseren.

Context
Realisatie van een NEZ tussen een jachthaven en een kas in samenwerking met de gemeente Westland.

Realisatie
De planvormingsfase is afgerond. Gronden aangekocht

Planning
2025: Start uitvoering realisatie.

NEZ Oude Spui (ID0046 & ID0069)

Foto locatie

Betreft: Uitvoering, 2 ha.

Krediet	€ 1.596.906
Uitgave t/m 2024	€ 1.392.630
POP-subsidie:	€ 487.758

Opgave
Realisatie van een NEZ in het kerngebied Oranjekanaal.

Context
In overleg met gemeente Rotterdam (i.v.m. nieuw bestemmingsplan Oranjebuitenpolder) wordt ten zuiden van de Oude Spui nieuwe watergangen met NEZ-en aangelegd.

Realisatie
Het project is opgeleverd en is overgegaan in ontwikkelbeheer.

Planning
2026: Oplevering ontwikkelbeheer Q2 2026

NEZ Madestein Zuidwest (ID0038)

Foto locatie

Betreft: Uitvoering, 1,3 ha., 2894 m

Krediet	€ 1.600.000
Uitgave t/m 2024	€ 569.720
Prognose uitgaven 2025	€ 1.100.000
POP-subsidie:	€ 34.262

Opgave
Het aanleggen van een NEZ om het kerngebied van Madestein te versterken.

Context
Realisatie van natuurvriendelijke oevers, waterplantzones en een vispaaiplaats, i.c.m. de herinrichting van het Landschapspark Vroondaal (trekker is gemeente Den Haag).

Realisatie
Het project wordt naar schatting voor een bedrag van € 1.600.000 gerealiseerd.

Planning
Realisatie 2024-2025

NEZ Waelpark, Dijckerwael 1 (ID0066)

Foto locatie

Betreft: Uitvoering, 0,03 ha, 400 m

Krediet	€ 37.079
Uitgave: t/m 2024	€ 18.884
Prognose uitgaven 2025	€ 7.000

Opgave
Realisatie van een NEZ midden in het NEZ-netwerk.

Context
Aanleg en aanpassing NVO i.c.m. projectontwikkeling Waelpark (trekker is de projectontwikkelaar).

Realisatie
Het ontwikkelbeheer wordt in drie jaar afgerond

Planning
De oplevering en overdracht vindt in 2025 plaats.

Optimalisatie NEZ Nieuwe water (ID0100)

Foto locatie

Betreft: Uitvoering, 0,8 ha., 2.000 m

Krediet	€ 850.000
Uitgaven t/m 2024	€ 79.000
Prognose uitgaven 2025	€ 690.000

Opgave
Optimalisatie op twee cruciale locaties in het NEZ-netwerk.

Context
Realisatie van NEZ door herprofilering van de land-waterovergang van de oevers en het verflauwen van het onderwatertalud.

Realisatie
De planvormingsfase is afgerond, voorbereidingen realisatie wordt gestart.

Planning
2025: Uitvoering is gestart.
De prognose is dat de oplevering eind 2025 plaats vindt.

NEZ Coldenhovelaan (ID0236)

Foto locatie

Betreft: Uitvoering, 0,3 ha., 644 m

Krediet	€ 391.519
Uitgaven t/m 2024:	€ 391.519

Opgave
Realisatie NEZ op een cruciale locatie van het NEZ-netwerk.

Context
In samenwerking met de gemeente Westland is de mogelijkheid geboden hier een NEZ aan te leggen.

Realisatie
De werkzaamheden zijn afgerond in 2021.

Planning
Oplevering heeft plaatsgevonden Q4 2024

NEZ Plas Molenweg te Berkel (ID0037)

Foto locatie

Betreft: Uitvoering, 0,25 ha., 600 m
Krediet € 263.973
Uitgave t/m 2023 € 263.973

Opgave
Aanleg NEZ op een cruciale locatie in het NEZ-netwerk.

Context
Aanleg van natuurvriendelijke oevers van voormalige recreatieplas i.s.m. de eigenaar, Natuurmonumenten.

Realisatie
De werkzaamheden zijn afgerond en momenteel in ontwikkelbeheer

Planning
Oplevering heeft plaatsgevonden en het is overgedragen aan Natuurmonumenten.

NEZ Lierwatering submerse vegetatie (ID0500)

Foto locatie

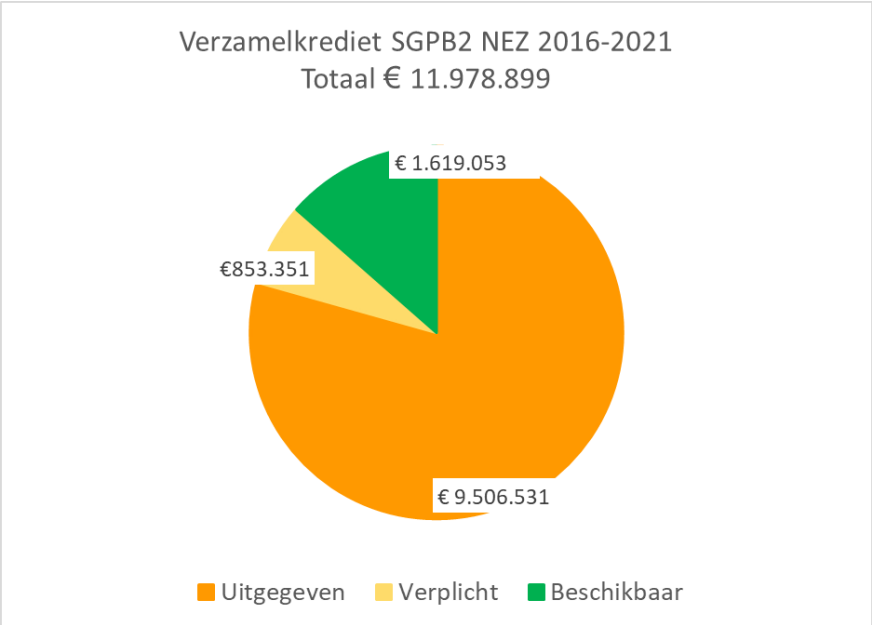
Betreft: Aanbrengen submerse waterplantzone
Krediet € 107.000
Uitgaven t/m 2023 € 106.860

Opgave
Realisatie van een ondergedoken waterplantzone.

Context
De NEZ-lierwatering (ID0051) is goed ontwikkeld: Oevervegetatie en drijfbladvegetatie komt hier goed tot ontwikkeling. De ondergedoken vegetatie is nog niet vaak aangeplant.
In deze NEZ wordt een pilot uitgevoerd om te zien of deze vegetatie ook kan worden ontwikkeld.

Realisatie
Het project is afgerond en in 2024 opgeleverd

4. Financiën in zicht

	Projectnummer + omschrijving	Actueel krediet	Uitgave t/m 2023	Uitgave 2024	Openstaand saldo verplichtinger	POP-subsidie
1	0.701956/001 Verzamelkrediet Natte ecologische zones 2016-2021	€ 77.973	€ -	€ -	€ -	
2	0.702011/001 Uitwerking ecologische sleutelfactoren	€ 430.025	€ 430.025			
3	701956/003 Uitwerking ecologische sleutelfactoren en 0.701946/007 uitvoeren Wateranalyses	€ 497.194	€ 497.194			
4	0.701956/009 Herprioritering vismigratie-knelpunten 2016-2021 en 0.701981/001 prioritering bestaande vispassages 0.701998/001	€ 374.918	€ 374.918	€ -	€ -	
5	0.701956/026 NEZ Verkenningen	€ 82.000	€ 65.925	€ -	€ -	
6	0.701891/001 NEZ Strijp zuid	€ 182.280	€ 182.280			
7	0.701917/001 NEZ Gantel-Nieuweweg	€ 148.778	€ 144.268			
8	0.701956/006 Pilot Drijvende oevers Den Haag	€ 83.591	€ 71.797			
9	0.701956/013 Vergroening stadsgracht	€ 10.256	€ 10.256			
10	0.701956/004 NEZ oostelijke randweg De lier	€ 50.171	€ 50.172			
11	0.701956/008 Vissenbossen Oostboezem	€ 165.525	€ 165.525			
12	0.701956/020 Vissenbossen Westboezem	€ 154.805	€ 154.805			€ 55.229
13	0.701956/023 NEZ Dorppolder	€ 25.551	€ 25.551			
14	0.701973/001 NEZ polder Biesland	€ 35.684	€ 35.684			
15	0.701980/001 NEZ Broeksloot Voorburg	€ 3.312	€ 3.312			
16	0.701974/001 NEZ Boschsloot	€ 10.408	€ 10.408			
17	0.701995/001 NEZ Groeneweg 179	€ 267.118	€ 267.118			€ 6.603
18	0.701952/001 NEZ Overhoeken Gantel	€ 16.496	€ 16.496			
19	0.701956/022 NEZ Rietlanden Woudse polder	€ 316.517	€ 316.517			€ 104.090
20	0.701956/021 Plantenkorven	€ 16.170	€ 16.170			
21	0.701956/015 NEZ Blakervaart	€ 20.651	€ 20.650			
22	0.701943/001 NEZ watergang Aalkeet buitenpolder	€ 26.549	€ 26.549			
23	0.701956/012 Onderzoek Groenbeheer en plaag	€ 25.000	€ 24.470			
24	0.701950/001 NEZ Lierwatering KRW/701956	€ 1.167.700	€ 1.150.393	€ 17.308	€ -	€ 319.902
25	0.701951/001 NEZ Rotterdamse Schie/701956	€ 692.710	€ 592.238	€ 22.589	€ -	
26	0.701956/014 NEZ Gaagweg - Schipluiden	€ 423.699	€ 52.212	€ 361.401	€ 5.086	€ 127.500
27	0.701956/002 NEZ Madestein (witte vlek)	€ 549.075	€ 549.075			€ 239.341
28	0.701956/016 NEZ Madestein Noordoost	€ 321.633	€ 22.208	€ 275.523	€ 3.901	€ 74.857
29	0.701956/017 NEZ Strijp, Honselersdijk	€ 139.265	€ 139.265			€ 60.380
30	0.701956/018 NEZ Honderdland	€ 410.971	€ 418.939	€ -	€ -	
31	0.701956/024 NEZ Hoogspanningstracé Zwethkanaal	€ 93.000	€ 26.742	€ 9.655	€ 32.416	€ 47.067
32	0.701956/025 NEZ Nieuweweg/Pouwelslaan	€ 240.000	€ 68.903	€ 4.444	€ 6.474	€ 63.441
33	0.701956/027 NEZ Oude Spui 9	€ 1.596.906	€ 1.391.177	€ 1.452	€ 13.307	€ 487.758
34	0.701956/028 NEZ Madestein Zuid-West	€ 1.600.000	€ 65.161	€ 504.557	€ 781.872	€ 34.262
35	0.701956/029 NEZ Waelpark Dijckerwael	€ 37.079	€ 18.884	€ -	€ 7.018	
36	0.701956/030 NEZ Optimalisatie Nieuwe Water	€ 850.000	€ 81.608	€ -2.645	€ -	
37	0.701975/001 NEZ Coldenhovelaan/701956	€ 391.519	€ 391.519	€ -	€ -	
38	0.701991/001 NEZ Plas Molenweg te Berkel	€ 263.973	€ 263.973			
39	0.701956/035 NEZ Lierwatering submerse vegetatie	€ 107.000	€ 106.860			
40	0.701956/005 NEZ Lookwatering	€ 5.614	€ 5.614			
41	0.701956/036 NEZ Boonervliet	€ 67.783	€ -	€ 57.385	€ 3.239	
	Totaal	**€ 11.978.899**	**€ 8.254.863**	**€ 1.251.668**	**€ 853.315**	**€ 1.620.430**

5. Planning

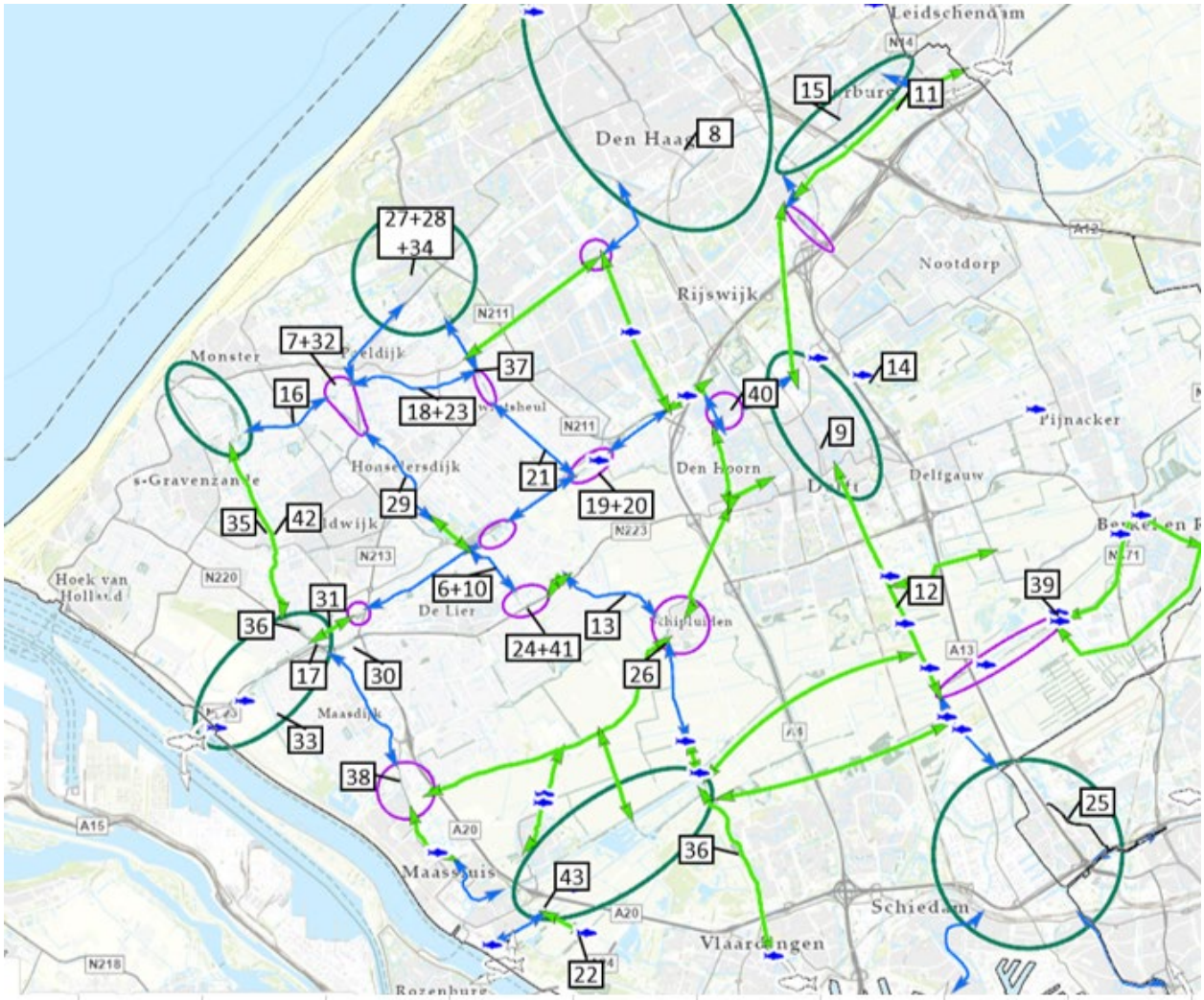
Projecten	2023		2024		2025		2026		2027	
NEZ Lierwatering										
NEZ Rotterdamse Schie										
NEZ Madestein Witte Vlek										
NEZ Gaagweg Schipluiden										
NEZ Madestein Noordoost										
NEZ Strijp – Honselersdijk										
NEZ Honderdland										
NEZ Zwethkanaal										
NEZ Nieuweweg/Pouwelslaan										
NEZ Oude Spui										
NEZ Madestein Zuidwest										
NEZ Waelpark Dijckerwael										
NEZ Optimalisatie Nieuwe Water										
NEZ Coldenhovelaan										
NEZ Plas Molenweg Berkel										
NEZ Lierwatering submerse vegetatie										

Legenda

- Voorbereiding
- Realisatie
- Gereed/Ontwikkelbehher

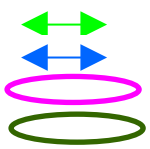
6. Projecten op kaart

Het NEZ-netwerk bestaat uit ecologische zones in kerngebieden en stapstenen, die via watergangen zijn verbonden. Kerngebieden vormen leefgebied, stapstenen zijn rustgebieden die tussen kerngebieden liggen. De verbindingen zijn, indien deze langer zijn dan 3 km, ook ecologisch ingericht ('groene corridors').

Bovenstaande kaart geeft een ruimtelijke uitwerking, die momenteel wordt gebruikt bij het aanleggen van NEZ. Merk op dat met dezelfde uitgangspunten ook een andere verdeling van de kerngebieden, stapstenen en groene corridors kan worden gemaakt. Het totaal areaal van de kerngebieden en de stapstenen in komt op 40,6 ha. Het areaal voor de groene corridors zit daar nog niet bij.

Legenda:

= Groene corridors
= Watergangen zonder ecologische inrichting
= Stapstenen
= Locaties van kerngebieden

Jaarrekening 2024

Projectenoverzicht verzamelkrediet **702107**
Aanpak KRW-opgave Mitigerende maatregelen 2022-2027

Inhoudsopgave

1. Doelstelling verzamelkrediet aanpak KRW-opgave Waternatuur maatregelen 2022-2027 3
2. Wat hebben we gedaan? 4
3. Projecten in beeld 5
4. Financiën in zicht 7
5. Planning 8
6. Projecten op kaart 9

1. Doelstelling verzamelkrediet aanpak KRW-opgave Waternatuur maatregelen 2022-2027

Delfland werkt aan schoon, gezond water in het hele beheergebied. Dat is belangrijk voor de natuur, de biodiversiteit, een gezonde en prettige leefomgeving én om te voldoen aan de doelen van Europese Kaderrichtlijn Water. Dit is een Europese richtlijn die in 2000 van kracht is geworden en tot doel heeft om:

1) Het watersysteem voor achteruitgang te behoeden en beschermen
2) Uiterlijk in 2027 een goede ecologische en chemische toestand van oppervlaktewateren te bereiken en te behouden.

De waterkwaliteit voldoet nog niet. Er worden nog te veel schadelijke stoffen aangetroffen in te hoge concentraties én in het watersysteem van Delfland zijn nog te weinig mogelijkheden voor plantengroei (structuur), waardoor macrofauna (insecten) en vissen geen goede leefomgeving hebben. Voor het behalen van de KRW-doelen in 2027 is een ambitieus maatregelenpakket opgesteld. Eén van de maatregelen uit het KRW Programma Delfland 2022-2027 is de aanleg en versterking van het netwerk van Natte Ecologische Zones. Het gaat daarbij om de aanleg van onder andere natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen en vissenbossen.

Het ecologisch netwerk en het vaarnetwerk van Delfland overlappen ongeveer 80%. Dit betekent dat bij ongeveer 80% van alle natuurvriendelijke oevers (NVO's) in ons beheergebied gemotoriseerd wordt gevaren. Bij natuurvriendelijke oevers in watergangen met vaarverkeer meten we een negatief effect op de vegetatie in de oeverzone; hierdoor dragen de NVO's minder bij aan het halen van de KRW-doelstellingen. Door het plaatsen van een oeverbescherming bij een NVO, kan dit negatieve effect worden verminderd.

Het verminderen van dit negatieve effect is eveneens een maatregel uit het KRW Programma Delfland 2022-2027 en hiervoor is een separaat verzamelkrediet beschikbaar gesteld door de Verenigde Vergadering. Dit projectenboek gaat over deze mitigerende maatregelen.

2. Wat hebben we gedaan?

In 2024 zijn oeverbeschermingsprojecten Woudsepolder Dijkerwael en Zwethkanaal afgerond. Voor diverse locaties waar de in het verleden aangebrachte oeverbeschermings is verdwenen, zoals De Wennetjesslot, ’t Nieuwe Water en de Waelplas is in 2024 onderzoek gedaan naar de oorzaak. Voor deze locaties zijn in 2024 voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd om in 2025 deze locaties te voorzien van een nieuwe duurzame oeverconstructie van wiepen.

Delfland heeft tevens op basis van resultaten van de conditiemeting uit 2023 een lijst met locaties samengesteld die de komende jaren in het uitvoeringsprogramma mitigerende maatregelen worden opgenomen. Voor deze locaties wordt nader in kaart gebracht wat er nodig is om de bestaande Nezen beter aan te laten slaan, waarbij vooroeverbescherming een onderdeel is.

3. Projecten in beeld

Dijckerwael 2

Foto locatie

Opgave
Ontwikkelaar legt een eco-zone aan met NEZ en oeverbescherming.

Context
Delfland betaalt de oeverbescherming.

Realisatie
Het project is afgerond en wordt dit jaar overgedragen naar onderhoud.

Betreft: Aanleg NEZ en oeverbescherming.

Krediet: € 174.036

Kosten t/m 2024: € 144.482

Oeverbescherming Woudse polder

Foto locatie

Opgave
In 2020 is Delfland begonnen met de aanleg van verschillende oever beschermende constructies in de Zweth om de invloed van recreatievaart en mitigerende werking van vooroeverconstructies te onderzoeken.

Context
De Radboud universiteit voert dit onderzoek uit.

Realisatie
Onderzoek is Q3 2023 afgerond en project is inmiddels afgerond.

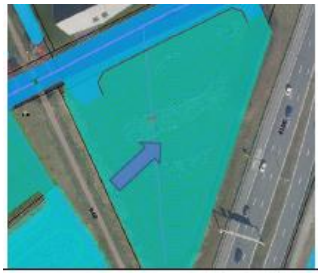
Betreft: Aanleg 3 golfbrekers.

Krediet: € 70.871

Kosten t/m 2024: € 70.817

Herstel 3 NEZ-en

Foto locatie

Betreft: Herstel NEZ.

Krediet: € 0,-

Kosten t/m 2024: € 8,-

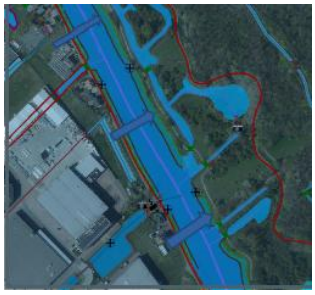
Opgave
Reeds aangelegde NEZen zijn niet aangeslagen en dienen opnieuw te worden ingericht. Betreft drie locaties: Zwethkanaal locatie Trambrug en Galgeweg. Verder ook Buijs Ballotstraat in ‘s Gravenzande.

Context
Met de kennis van toen NEZ aangelegd, maar niet aangeslagen. Met de kennis van nu doen we dat anders met grotere kans op aanslaan van natuur. Met meer overgangen van nat naar droog.

Realisatie
In voorbereiding. Alle onderzoeken uitgevoerd. Uitvoering 2025/26 Onderzoekskrediet wordt overgeheveld vanuit verzamelkrediet.

Wennetjessloot oostzijde

Foto locatie

Betreft: Herstel en bescherming.

Krediet: € 44.000

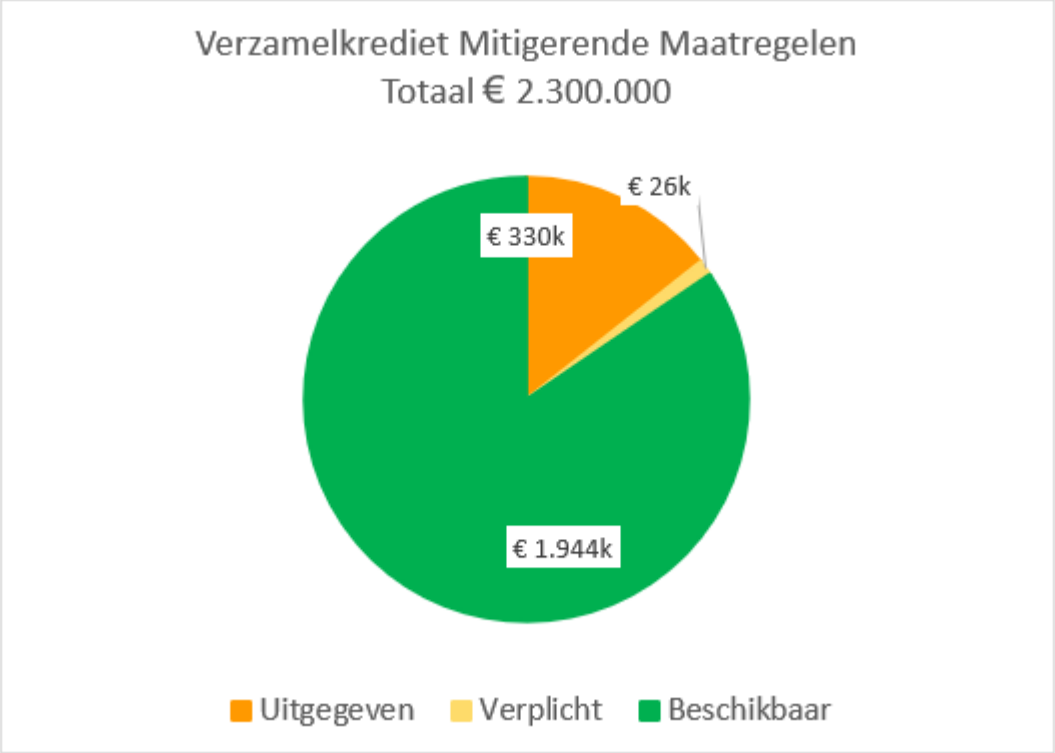
Kosten t/m 2024: € 39.932

Opgave
Herstel van NEZ en toepassen van nieuwe verbeterde golfbreker.

Context
Na het onderzoek bij Woudse polder is de keuze gemaakt welk type golfbreker het beste kan worden toegepast. Het lijkt de geperste wilgentenen oplossing te gaan worden.

Realisatie
In 2025/26

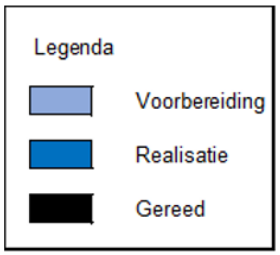
4. Financiën in zicht

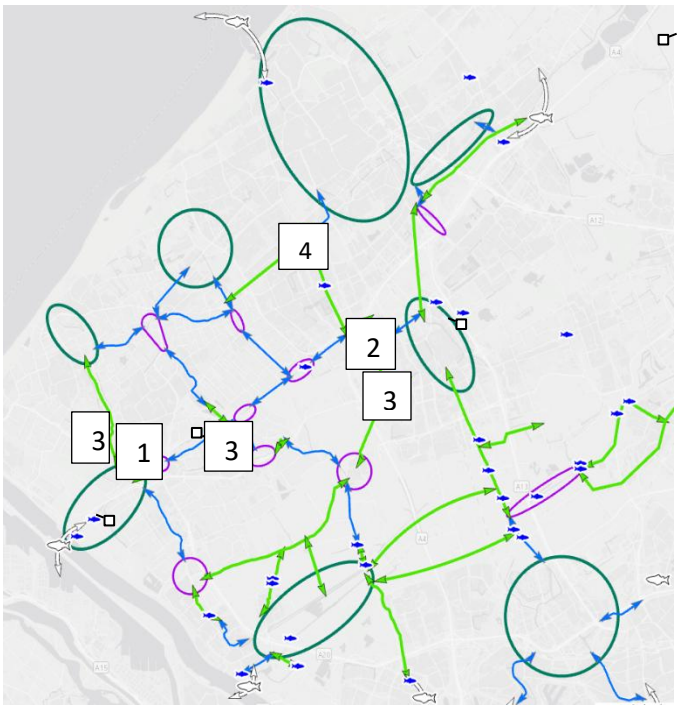
Project nr + omschrijving	Actueel krediet	Realisatie t/m 2024	Uitgave 2024
0.702107/001 Verzamelkrediet Mitigerende Maatregelen	€ 1.935.187		€ -
0.702107/002 Golfbreker Dijckerwael (Waelpark) fase 2	€ 174.036	€ 144.481	€ 18.504
0.702107/003 Oeverbescherming Woudse Polder (gereed)	€ 70.871	€ 70.871	€ 10.281
0.702107/004 Herstel 3 NEZ-en (Buijsballot en Zwethkanaal)	€ -	€ 8	€ 8
0.702107/006 NVO Oeverbeschoeiing De Strijp (Strijpwetering Rijswijk)	€ -	€ -	€ -
0.702107/007 NEZ Waelplas (golfbreker)	€ -	€ -	€ -
0.702107/008 Wennetjessloot Golfbreker	€ 44.000	€ 38.932	€ 38.932
0.702107/009 NEZ Nieuwe Water (golfbreker)	€ -	€ -	€ -
0.702107/010 Vooroeverbescherming Zwethkanaal	€ 75.906	€ 75.906	€ 75.906
Totaal	**€ 2.300.000**	**€ 330.199**	**€ 143.631**

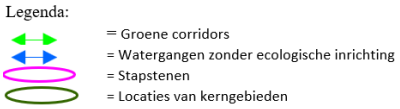
5. Planning

Projecten	2024		2025		2026		2027		2028	
Golfbreker Dijckerwael										
Oeverbescherming Woudsepolder										
Herstel 3 NEZ (Buijs Ballot en Zwethkanaal)										
Golfbreker Wennetjessloot										
Golfbreker Waelplas										
Golfbreker 't Nieuwe Water										
Oeverbescherming Zwethkanaal										

6. Projecten op kaart

1. Dijckerwael
2. Woudsepolder
3. Herstel 3 NEZ
4. Wennetjessloot

Er worden een aantal projecten verkend. Als deze projecten voldoende kansrijk zijn, wordt voor die projecten ook krediet gereserveerd.

Jaarrekening 2024

Projectenoverzicht verzamelkrediet **702106**
Aanpak KRW-opgave Vismigratie maatregelen

Inhoud

1. Doelstelling verzamelkrediet aanpak KRW-opgave vismigratie maatregelen 3
2. Wat hebben we gedaan 4
3. Projecten in beeld 5
4. Financiën in zicht 7
5. Planning 8
6. Projecten op kaart 9

1. Doelstelling verzamelkrediet aanpak KRW-opgave vismigratie maatregelen

Delfland werkt aan schoon, gezond water in heel het beheergebied. Dat is belangrijk voor de natuur, de biodiversiteit, een gezonde en prettige leefomgeving én om te voldoen aan de doelen van Europese Kaderrichtlijn Water. Dit is een Europese richtlijn die in 2000 van kracht is geworden en tot doel heeft om:

1) het watersysteem voor achteruitgang te behoeden en beschermen
2) uiterlijk in 2027 een goede ecologische en chemische toestand van oppervlaktewateren te bereiken en te behouden.

2. Wat hebben we gedaan

In 2024 is gestart met voorbereiding van de realisatie van vispassage bij gemaal Teddingerbroekpolder. De oplevering van deze vispassage vindt plaats in 2025. Voor de locaties, Duifpolder, Hoekpolder en Oude Lierpolder zijn de verkennende onderzoeken gestart en is het uitgangspunt om in 2026 te starten met de bouw.

De vispassages bij Bergsluis en Dorpolder maken geen onderdeel uit van dit projectboek. Reden hiervan is dat voor deze twee locaties een separaat projectkrediet is goedgekeurd.

3. Projecten in beeld

Oude Lierpolder

Project locatie:

Betreft: Aanleg vispassage

Krediet: € -

Kosten t/m 2024: € 1.300

Opgave
Aanleg vispassage enkelzijdig.

Context
Bestaande pompen zijn als visvriendelijk beoordeeld.

Realisatie
Het project zal waarschijnlijk in 2026 gerealiseerd worden. Onderzoekskrediet wordt overgeheveld vanuit verzamelkrediet.

Duifpolder

Project locatie

Betreft: Aanleg vispassage.

Krediet: € 5.000

Kosten tot nu: € 2.600

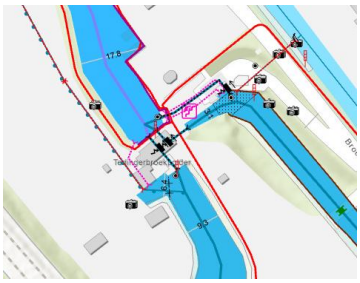
Opgave
Aanleg vispassage t.b.v. de vismigratie

Context
Aanleg vispassage naar de naastgelegen NEZ. Een passage direct naast het gemaal was niet mogelijk vanwege Kabels en leidingen

Realisatie
Planning is nog onzeker vanwege toegang locatie met zwaar verkeer. Dit verkeer moet via N468 en ontheffing krijgen is nu niet mogelijk. We gaan wel uit van realisatie 2026 of 2027, voor de KRW-deadline van eind 2027.

Tedingerbroekpolder

Project locatie

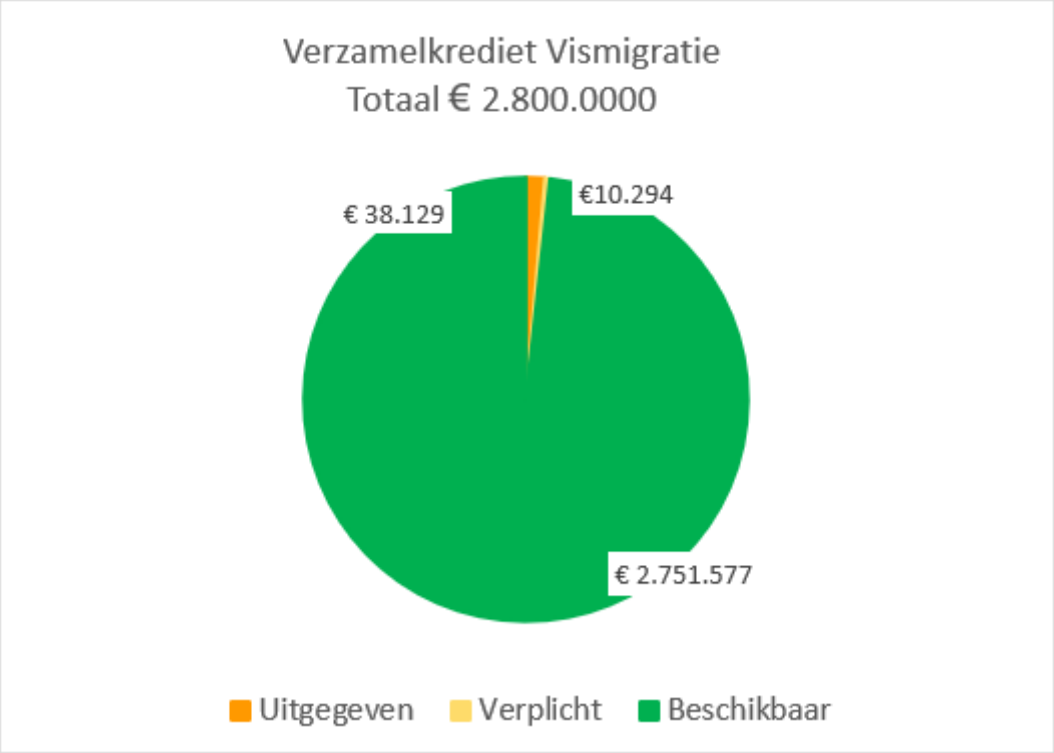
Opgave
Aanleg vispassage.

Context
Wordt samen opgepakt met de renovatie van het gemaal Tedingerbroekpolder.

Realisatie
Het project zal in 2025 gerealiseerd worden.

Betreft:	Aanleg vispassage.
Krediet:	€ 415.000
Kosten t/m 2024	€ 34.000

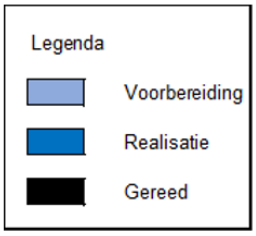
4. Financiën in zicht

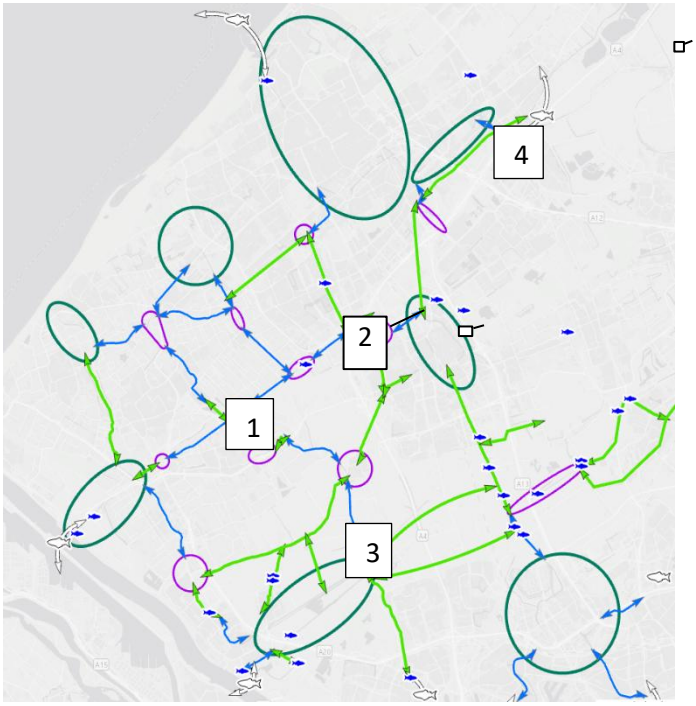
Project nr + omschrijving	Actueel krediet	Realisatie t/m 2024	Uitgave 2024
0.702106/001 Verzamelkrediet voor vismigratievoorzieningen	€ 2.380.000		€ -
0.702106/002 Vispassage Gemaal Tedingerbroekpolder	€ 415.000	€ 34.203	€ 34.203
0.702106/003 Vispassage Oude Lierpolder	€ -	€ 1.331	€ 1.331
0.702106/004 Vispassage Duifpolder	€ 5.000	€ 2.595	€ 2.595
0.702106/005 Vispassage Hoekpolder	€ -	€ -	€ -
Totaal	**€ 2.800.000**	**€ 38.129**	**€ 38.129**

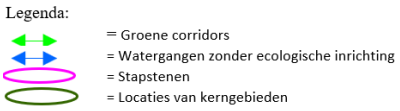
5. Planning

Projecten	2024		2025		2026		2027		2028	
Vispassage Gemaal Teddingerbroekpolder										
Vispasage Oude Lierpolder										
Vispassage Duifpolder										
Vispassage Hoekpolder										

6. Projecten op kaart

1. Vispassage Oude Lierpolder
2. Vispassage Hoekpolder
3. Vispassage Duifpolder
4. Vispassage Tedingerbroekpolder

Jaarverslag 2024

Projectenoverzicht verzamelkrediet Waterketen

Inhoud

1 Doelstelling verzamelkrediet waterketen 3
2 Wat hebben we gedaan? 4
3 Projecten in beeld 6
4 Financiën in zicht 16
5 Planning in perspectief 17
6 Uitvoering op kaart 18

1 Doelstelling verzamelkrediet waterketen

Het verzamelkrediet voor de waterketen richt zich primair op het vervangings- en groot onderhoud, als ook renovaties binnen de waterketen en secundair op de verduurzamingsprojecten. Hierbinnen is het grootste gedeelte gereserveerd voor de instandhouding van de AWZI's Nieuwe Waterweg en De Groote Lucht en de daaraan gekoppelde transportsystemen. Geleidelijk is er meer aandacht voor projecten die bijdragen aan een duurzaam en circulair waterschap, zowel in de regio zuid als noord.

Het krediet beslaat het lopend begrotingsjaar en 3 jaar vooruit en wordt op basis van de te verwachten onderhoudsopgave en verduurzamingsopgave binnen de waterketen van Delfland, tijdens de begrotingsronde geactualiseerd.

2 Wat hebben we gedaan?

In 2024 zijn meerdere instandhoudingsprojecten uitgevoerd. Daarbij is op AWZI NWA de meeste aandacht uitgegaan naar de aanleg van de Collectieve Zuivering (dit is geen onderdeel van het verzamelkrediet, maar de uitvoering heeft wel grote impact op de instandhoudingsprojecten), op AWZI DGL is vooral aandacht naar de realisatie van Waterzuivering Vergulde Hand gegaan. Daarnaast zijn de projecten voorbereid om de huidige installatie veilig en doelmatig te kunnen bedrijven.

Omdat duidelijk is geworden dat AWZI De Groote Lucht tot 2030 in bedrijf moet blijven, zijn meerdere aanpassingen nodig en deze zijn voorbereid. Deze aanpassingen zijn voorbereid, omdat hiervoor een revisievergunning moet worden verkregen. De voorbereiding hiervan heeft meer tijd en energie gekost dan vooraf gedacht. De omgevingsvergunning kan in de loop van 2025 aangevraagd worden. Vooruitlopend hierop zijn op De Groote Lucht de verwarmingsketels vervangen, waardoor we nog in de winter van 2023 konden beschikken over voldoende capaciteit om het slib te kunnen vergisten. De aanpassingen aan de ketels is in 2023 en het bijbehorende leidingwerk in 2024 gerealiseerd. Ook zijn de roosters van het ontvangstwerk vervangen, waarbij nog een aanpassingen aan het afvoersysteem noodzakelijk bleek. Dit kan pas begin 2025 worden afgerond.

In 2023 is een inspectie uitgevoerd van de persleiding van De Lier naar Maasland. Hieruit bleek dat enkele leidingdelen op korte termijn vervangen moeten worden waarvoor voorbereidingen zijn getroffen om de vervanging in 2025 te realiseren. Een ander deel van de leiding (bij het Perdiksepad) is in 2024 vervangen. Om ook de leiding tussen Maasland en Maassluis te kunnen inspecteren, is het noodzakelijk de bestaande afsluiters te vervangen. Deze vervanging, nabij RG Merellaan, is in 2024 uitgevoerd. Vervolgens is de leidinginspectie uitgevoerd zoals gewenst.

De realisatie van de Collectieve Zuivering (aanleg van een doseerinstallatie voor poederkool en een doseerinstallatie voor metaalzouten) heeft in 2024 plaatsgevonden. Met name de urgentie vanuit de afspraken, in combinatie met de spelregels vanuit wet- en regelgeving heeft veel druk gegeven. In 2024 heeft de aannemer de installatie gerealiseerd, waarbij een PACAS-installatie is geplaatst, een metaalzoutdoseerinstallatie is aangelegd en de verlading van het slib elektrisch is gemaakt. Ook moest de bedrijfswaterinstallatie worden aangepast. Dat is omwille van het functioneren van de collectieve zuivering in eerste instantie provisorisch gerealiseerd, in 2025 moet een meer definitieve aanpassing worden gedaan. De aanleg van de persleiding van De Lier naar Staelduinen zodat ook het afvalwater van de tuinders uit De Lier en omgeving middels de PACAS-installatie van de gewasbeschermingsmiddelen kan worden ontdaan, is op meerdere terreinen nog onzeker. Hierover valt pas in 2025 een definitieve beslissing, nadat het DO is uitgewerkt en er overeenstemming is bereikt met de grondeigenaren en de Waterzuiveringscooperatie Westland U.A. als opdrachtgever.

Op AWZI Houtrust is een verduurzamingskans opgepakt. De bestaande buisbeluchting wordt vervangen door een plaatbeluchting. Deze heeft een hoger rendement en een langere levensduur. Door een positieve business -case voor zowel Delfland als Delfluent is hier in gezamenlijkheid voor gekozen. Deze vervanging is in 2024 gestart en wordt in de loop van 2025 afgerond.
In het transportstelsel is nader onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop RG Morsestraat aangepast kan worden binnen de opgegeven kaders. Voor de uitgaande persleiding wordt vanwege het hoge risico een alternatieve leidingligging onderzocht (als redundant systeem).

Op AWZI Harnaschpolder is de zonneweide die eerder is aangelegd op een goede en veilige wijze in gebruik genomen. Hier zijn we aangelopen tegen diverse uitdagingen zowel op (vergunnings)technisch vlak, als op het gebied van verantwoordelijkheden, de aansturing en de impact op het gebruik in combinatie met de netcongestie. Daarbij zitten er nog uitdagingen in het afkoppelen van de PV-installatie bij negatieve stroomprijzen.

Ook hier zijn verduurzamingskansen geïdentificeerd. Net als op Houtrust is er op Harnaschpolder een positieve business-case voor de vervanging van de bestaand (buis)beluchting door plaatbeluchting. Daarnaast is er een combinatie van meerdere maatregelen (aanleg warmtepompen, vervanging van compressiemenging van de slibgisteringstanks door mechanische menging, in serie schakelen van de slibgistingstanks, aanleg van vacuümontgassing). Ook hiervoor is een positieve business-case opgesteld. De uitvoering is echter kostbaar en langdurig en daarvoor is ook aanvullende capaciteit benodigd.

3 Projecten in beeld

Projecten afgerond in 2024

Project Vervanging Ontvangstwerk DGL

Opgave
Vervanging en aanpassingen harkrooster en ontvangstwerk ten behoeve van Arbo wetgeving en levensduurverlenging.

Context
Opstelling is niet onderhoudbaar en einde levensduur waardoor grootschalige vervanging noodzakelijk is.

Realisatie
In 2024 is dit project geactiveerd, er bleek nog een enkele modificatie nodig om de installatie veilig te kunnen bedrijven.

Aanleiding:	Instandhoudingsopgave DGL / Arbo technische opgave
Totaal uitgave:	€1.500.000

Veilige toestand biogasinstallatie DGL en NWA

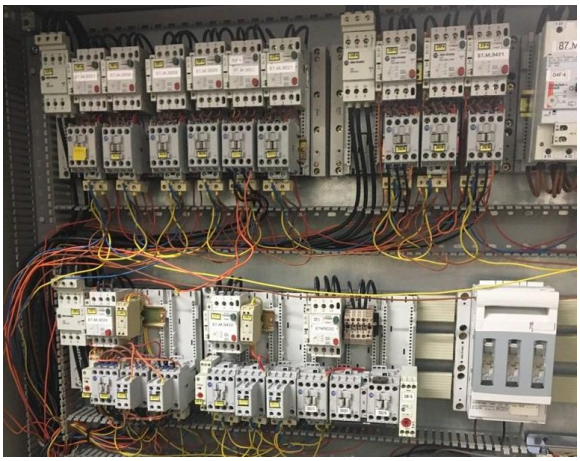
Opgave
Om te voldoen aan de Atex-wetgeving, zijn diverse installaties op DGL en NWA aangepast, zodat een inherent veilige situatie ontstaat en het risico op explosies van (geproduceerd) biogas is geminimaliseerd. Grootste zichtbare aanpassing is dat al het slib van NWA op DGL wordt behandeld.

Context
Naar aanleiding van de explosie op RWZI Raalte zijn alle installaties periodiek gekeurd. De te nemen maatregelen worden opgenomen in een EVD (explosieveiligheidsdocument) en de organisaties moeten de maatregelen dit hierin zijn opgenomen, uitvoeren.

Realisatie
Alle technische maatregelen zijn in 2022 en 2023 uitgevoerd. In 2024 is het nieuwe EVD opgeleverd. Aansluitend is het slibtransport vanaf NWA naar DGL geëlektrificeerd.

Betreft:	Komen tot veilige toestand biogasveiligheid
Aanleiding:	Instandhoudingsopgave DGL / NWA
Totaal uitgave:	€2.200.000

Project Vervangen Procesautomatisering NWA

Opgave
Vervanging van de procesautomatisering van AWZI Nieuwe Waterweg.

Context
Vervanging controllers, besturingskasten en toepassing nieuwe standaard

Realisatie
Start uitvoering in 2021 met vastleggen standaard, maken van functioneel ontwerpen. In 2022 aanleggen van glasvezelnetwerk en bestellen alle hard- en software. In 2023 aansluiten van alle kasten, In 2024 heeft oplevering plaatsgevonden

Betreft:	Vervanging van procesautomatisering en besturingskasten NWA
Aanleiding:	Veroudering van bestaande besturing en toepassen nieuwe standaard
Totaal uitgave:	€ 3.100.000

Project Vervangen persleiding Perdiksepad

Opgave
Diverse aanpassingen ten behoeve van nieuw terrein Rijk Zwaan.

Context
Nieuwe inrichting terrein Rijk Zwaan waardoor aanpassingen in het systeem moeten worden gedaan.

Realisatie
Start uitvoering in 2022 met vervanging delen 1 t/m 3. Uitvoering vervanging delen 4 en 5 heeft in 2024 plaatsgevonden

Betreft:	Vervanging leiding in Perdiksepad (1, 2 en 3) (4) Leiding tussen begraafplaats en nieuwbouw, en (5) zinker Kralingerpad.
Aanleiding:	Diverse aanpassingen ten behoeve van nieuw terrein Rijk Zwaan.
Totaal uitgave:	€ 390.000

Project Aanpassingen RG Merellaan

Betreft:	Civiele aanpassingen ten behoeve van inspectie persleidingtracés, ondermeer verplaatsen en vernieuwen van afsluiters.
Aanleiding:	Het uitvoeren van inspecties zoals benoemd in de Lange Termijn Assetmanagement Planning Transportsysteem.
Totaal uitgave:	€ 730.000,-

Opgave
Aanpassing afsluiters ten behoeve van inspectie.

Context
Civiele aanpassingen nodig om een PIG-lanceerinrichting te kunnen opbouwen om de leiding tussen RG Merellaan en RG Maassluis te kunnen inspecteren.

Realisatie
In 2024 zijn de afsluiters succesvol vervangen. Daarbij is ook het leidingwerk binnen het gemaal aangepast en is een Y-stuk aangebracht waarop een lanceerinrichting is te plaatsen.

Project Elektrotechnische aanpassing 8 rioolgemalen

Betreft:	Vervangen elektrotechnische installaties 8 rioolgemalen
Aanleiding:	Huidige elektrotechnische installaties van 8 RG moest worden vervangen door het bereiken van de technische levensduur
Totaal uitgave:	€ 250.000

Opgave
Instandhoudingsopgave.

Context
De elektrotechnische installaties van rioolgemalen, waar ondermeer de frequentieomvormers deel van uitmaken, hebben een beperkte levensduur. Ca om de 10 jaar moeten deze installaties worden vervangen. In 2023/2024 is dat voor 8 rioolgemalen die afvoeren naar NWA gebeurd. Hierbij is slechts gedeeltelijk gebruik gemaakt van het beschikbare investeringsbudget. Een deel van de aanpassing is meegenomen met het reguliere onderhoud en betaald uit de exploitatie.

Realisatie
Het project is gereed. Het niet aangewende krediet zal terug worden gevoerd naar het verzamelkrediet.

Project Vervangen en vergroten CV-ketels DGL

Opgave
Instandhoudingsopgave.

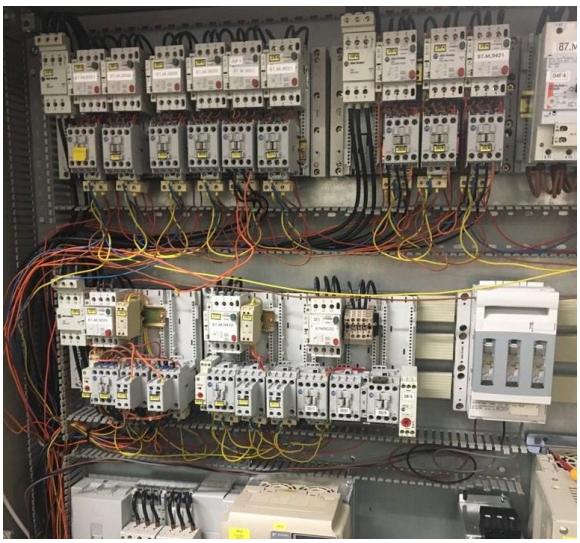
Context
Voor de verarming van de bedrijfsgebouwen en de slibgistingstanks, is een CV-ketel nodig. De bestaande ketel had een te lage capaciteit en moest vervangen worden door 2 nieuwe ketels.

Realisatie
Het project is gereed. In 2023 is de eerste ketel vervangen, in 2024 is de tweede ketel vervangen en zijn de leidingen aangepast.

Betreft:	Vervangen verwarmingsketel DGL en uitbreiding capaciteit
Aanleiding:	Huidige verwarmingsketel moest worden vervangen door het bereiken van de technische levensduur en er was meer capaciteit nodig.
Totaal uitgave:	€ 900.000

Projecten doorlopend naar 2025 e.v.

Project Vervangen Procesautomatisering DGL

Betreft: Vervanging van procesautomatisering DGL

Aanleiding: Veroudering van bestaande besturing en toepassen nieuwe standaard

Totaal raming: € 7.700.000

Opgave
Vervanging van de procesautomatisering van AWZI De Groote Lucht.

Context
Vervanging verouderde controllers en toepassing nieuwe standaard

Realisatie
Start uitvoering in 2023 met vastleggen standaard, maken van functioneel ontwerpen. In 2024 heeft het aanleggen van glasvezelnetwerk plaatsgevonden, zijn alle hard- en software besteld en zijn de ontwerpen gemaakt voor de vervanging van de eerste 2 controllers. Ook zijn de teams die de ombouw vormgeven en uitvoeren aanbesteed,
In 2025/2026 staat het vervangen van overige de controllers gepland.

Project luchtbehandeling RG DGL (RG De Lier, Maasland, Merellaan Maassluis)

Betreft: Vervangen geurbehandeling 4 rioolgemalen

Aanleiding: Geurklachten maken duidelijk dat huidige installatie niet meer voldoet

Totaal raming: € 200.000,-

Opgave
Instandhoudingsopgave.

Context
Bestaande geurbehandeling voldoet niet meer. Nieuwe geurbehandeling wordt gerealiseerd m.b.v. UV-techniek

Realisatie
Het eerste gemaal in Maasland is gerealiseerd in 2023. In 2024 is in RG Maassluis een andere installatie als pilot geplaatst. Deze pilot was succesvol en daarmee is er ruimte voor structurele vervanging. Aanpassingen van RG De Lier, RG Merellaan en RG Maassluis is gepland voor 2025/2026.

Project Vervanging Effluentgemaal NWA

Betreft:	Vervanging huidige Effluentgemaal NWA
Aanleiding:	Instandhoudingsopgave.
Totaal raming:	€2.500.000

Opgave
Vervanging Effluentgemaal.

Context
Huidige effluentgemaal is einde levensduur en dient vervangen te worden.

Realisatie
Realisatie is afhankelijk van de gekozen oplossingsrichting. Renovatie had de voorkeur, maar er bleek in de droge kelder te weinig ruimte voor alle noodzakelijke installaties. Daarbij zijn ook diverse aanpassingen nodig die impact hebben op de civieltechnische aspecten. Waarschijnlijk kan pas in 2025 een definitieve vervangingsstrategie worden vastgesteld. Hierbij speelt de mogelijk locatie van het gemaal een belangrijke rol, zeker met het oog op het ondersteunende leidingwerk én de toekomstige aanpassingen op de zuivering.

Project Vervangen bestaande leidingen RG Maasdijk

Betreft:	Vervangen persleiding Maasdijk-Staelduinen
Aanleiding:	Ligging en materiaaleigenschappen zorgen ervoor dat de leiding is vervormd en vervangen moet worden.
Totaal raming:	€ 2.500.000

Opgave
Instandhoudingsopgave.

Context
Object was vanuit de instandhouding gesignaleerd en is in de planning naar voren gehaald in verband met de meekoppelkans met Persleiding De Lier-Staelduinen (aan te leggen t.b.v. Collectieve Zuivering).
Deze synergie zorgt echter ook voor enkele uitdagingen, vooral in het ruimtelijke beslag, maar ook in de tijd.

Realisatie
Project zit in de ontwerpfase. Er is een samenhang qua tracé met 702076-002 Persleiding De Lier-Staelduinen, omdat beide leidingen gedeeltelijk in hetzelfde tracé liggen. Daarbij zorgt het voorkeurstracé voor uitdagingen met enkele grondeigenaren.

Project Vervangen daken slibbuffers en indikkers

Opgave
Instandhoudingsopgave.

Context
De daken van de slibbuffers en slibindikkers zijn niet meer voldoende waterdicht en ook niet meer constructief veilig. Deze moeten worden vervangen zodat ze weer toegankelijk en functioneel zijn. Dat kan pas als ze tijdelijk buiten gebruik worden gesteld. Dat is in 2024 nog niet mogelijk geweest

Betreft:	Vervangen daken slibbuffers en -indikkers
Aanleiding:	De huidige dakbedekking voldoet niet mee en de daken zijn daarmee niet meer veilig toegankelijk
Totaal raming:	€ 150.000

Realisatie
Project zit in de ontwerpfase. Zodra er meer slibverwerkingscapaciteit is gerealiseerd (ondermeer door vervanging van de bandindikker en de slibcentrifuge) kunnen de daken van de slibbuffers en -indikkers worden vervangen.

Project Persleiding de Lier-Maasland

Opgave
Het vervangen van een (gedeelte van) de persleiding van De Lier naar Maasland

Context
Bij de persleidinginspectie die in 2023 is uitgevoerd, is gebleken dat een gedeelte van de persleiding (sectie C, de kruising met de Gaag) erg slecht was door chemische aantasting en op korte termijn vervangen moet worden, terwijl een gedeelte ernstig vervormd is en op afzienbare termijn vervangen moet worden.

Betreft:	Vervangen stuk persleiding tussen rioolgemaal de Lier en rioolgemaal Maasland.
Aanleiding:	Inspectie heeft laten zien dat een gedeelte van de persleiding er slecht aan toe is.
Totaal raming:	€ 1.500.000,-

Realisatie
In 2024 is besloten niet 70 meter maar een groter gedeelte van de leiding te vervangen (+/- 1200 meter). Dit vanwege de ligging van de leiding en de staat van de overige leiding. Naar verwachting is in de tweede helft van 2025 de leiding vervangen middels een horizontaal gestuurde boring.

Project Omgevingsvergunning AWZI DGL & NWA

Betreft:	Verandervergunning
Aanleiding:	Actualisatie vergunningen benodigd voor hogere verwerkingscapaciteit en verlenging levensduur.
Totaal raming:	€ 600.000,-

Opgave
De huidige omgevingsvergunningen van de zuivering NWA en DGL moeten geactualiseerd worden. Omdat er veel wijzigingen zijn te verwachten, worden alle aanpassingen in één aanvraag verwerkt. Hiervoor zijn voor meerdere installaties (schets)ontwerpen nodig om de impact te kunnen bepalen.

Context
De huidige vergunningen moeten aangepast worden op alle benodigde aanpassingen. Om proceduretijd te beperken is ervoor gekozen alle aanpassingen in één aanvraag te verwerken

Realisatie
In 2024 heeft een ingenieursbureau alle benodigde onderzoeken uitgevoerd, waarna de onderzoeksresultaten voorafgaand aan de formele indiening ter beoordeling bij het bevoegd gezag zijn neergelegd. De verwachting is dat de vergunning medio 2025 kan worden aangevraagd.

Project Optimalisatie RG Morsestraat

Betreft:	Aanpassing installatie
Aanleiding:	Sinds de oplevering van RG Morsestraat wordt geconstateerd dat het gemaal niet optimaal draait. Hierdoor treedt vervuiling op, maar ook bovenmatige slijtage. Daarnaast is de huidige persleiding in slechte staat.
Totaal raming:	€ 8.040.000,-

Opgave
Er moet een toekomstbestendige afvoer worden gerealiseerd.

Context
Het beschikbare terrein is erg beperkt, terwijl de benodigde capaciteit erg hoog is. Dit zorgt voor een hoge complexiteit, waardoor meerdere oplossingsrichtingen niet haalbaar blijken.

Realisatie
In het transportstelsel is nader onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop RG Morsestraat aangepast kan worden binnen de opgegeven kaders. Daarbij is de status van het gemaal opnieuw ter discussie gesteld. Voor de uitgaande persleiding wordt vanwege het hoge risico een alternatieve leidingligging onderzocht (als redundant systeem).

Project Energiezuinige beluchting Houtrust

Betreft:	Aanpassing installatie
Aanleiding:	Mogelijkheid om een energiezuiniger beluchtingssysteem toe te passen.
Totaal raming:	€ 2.680.000,-

Opgave
Er moet een energiezuinige beluchting worden geplaatst op AWZI Houtrust.

Context
De huidige beluchting van de aëratietanks op HRT gebeurt met behulp van beluchtingsbuizen. Binnen de regulier vervanging is een voorstel gedaan om deze te vervangen door beluchtingsplaten. Doordat deze een langere levensduur hebben, maar vooral energiezuiniger zijn was hiervoor een positieve businesscase.

Realisatie
Eind 2024 is gestart met de vervanging van de beluchting van de eerste straat. In 2025 wordt de beluchting van de andere straten vervangen.

Voor AWZI Harnaschpolder wordt ook de vervanging van de beluchting voorbereid. De vervanging zal niet voor 2026 kunnen starten.

Project Zonne-energie Waterketen

Betreft:	Verduurzaming energie
Aanleiding:	Energieneutraliteit
Totaal raming:	€ 4.550.000,-

Opgave
Vanuit de strategie Energieneutraal 2025 is er een opgave om meer energie op te wekken. Hiervoor is op AWZI HNP een zonneweide gerealiseerd met meer dan 6.000 panelen.

Context
Delfland wil energieneutraal zijn in 2025 en naast energiebesparing is ook extra opwekking nodig. Het zonnepark op HNP moet hieraan bijdragen

Realisatie
In Q3 van 2024 is het zonnepark aangesloten op de middenspanningsring van AWZI Harnaschpolder. In het voorjaar van 2025 worden de laatste restpunten verholpen en vindt naar verwachting de overdracht plaats.
Eerder was bedacht dar er zonnepanelen geplaatst konden worden op de bedrijfsgebouwen van Houtrust. Dit is onderzocht, maar bleek complexer en duurder dan vooraf gedacht. Uiteindelijk was er geen sluitende business-case en is ingezet op meer doelmatigere aanpassingen

3.1 Bijdrage van de projecten aan energie-/klimaatneutraliteit.

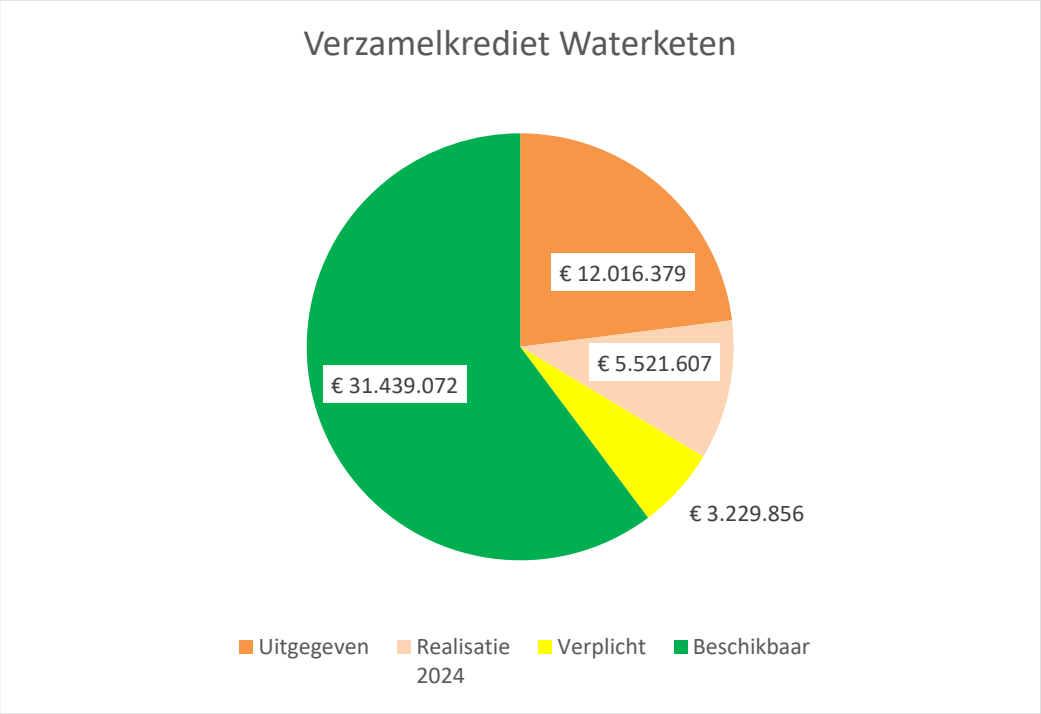
Onderstaand een ‘geactualiseerde’ tabel (medio 2024)

Titel maatregel/ project	**Netto energieopwekking en/of -besparing totaal [GJp/jaar]**	**Geplande CO_2-reductie [CO_2-eq./jaar]**
Serievergisting, warmtepomp en mechanische menging op AWZI Harnaschpolder	28.327	3.588
Plaatbeluchting AWZI Harnaschpolder	14.652	1.856
Plaatbeluchting AWZI Houtrust	4.344	550
windturbine Nieuwe Waterweg*	36.250	3.631,9
Zonneweide AWZI Harnaschpolder	16.208	1.623,9
Zonneweide Kapittelland*	4.009	401,7

**Over de projecten die buiten de waterketen vallen, wordt geen verantwoording afgelegd in deze rapportage, deze vallen buiten het verzamelkrediet.*

4 Financiën in zicht

Met het besluit van de VV van juni 2023 (dossier 2852) is het krediet en IP voor de Instandhoudingsprojecten waterketen en verbeteringen (IP 702070) opgehoogd. Met besluit dossiernummer 2901 is het een verzamelkrediet geworden. In 2024 bedraagt het verzamelkrediet 52M€.

Project-	Naam	Uitvoerings krediet	Reeds geactiveerd	Realisatie 2024	Verplicht	Beschikbaar
0.702070/001	Vervangingen zuiveringstechnische werken					
0.702070/004	Vervanging effluentgemaal NWA	2.500.000	676.080	1.842	-	1.822.077
0.702070/009	Vervanging ontvangstwerk DGL	1.496.000	1.269.883	130.016	90.873	5.228
0.702070/010	Aanpassing slibontwatering DGL	1.400.000	1.151.277	144.130	66.646	37.946
0.702070/014	Daken slibbuffers en indikkers DGL	150.000	-	-	-	150.000
0.702070/016	8 rioolgemalen NWA elektr. techn. aanpassen	800.000	251.320	-	168.343	380.337
0.702070/017	Vervanging controllers en elektr. installaties DGL	3.388.000	679.061	504.805	768.120	1.436.014
0.702070/018	Vervanging controllers en elektr. installaties NWA	3.100.000	2.354.649	569.116	95.954	80.281
0.702070/019	Vervangen persleiding Perdiksepad	388.914	161.698	128.497	-	98.718
0.702070/020	Vervangen bestaande leidingen RG Maasdijk	555.000	52.877	250.122	70.047	181.954
0.702070/021	Vervanging luchtbehandeling rioolgemalen DGL	200.000	78.021	17.243	6.979	97.758
0.702070/022	Aanpassingen RG Merellaan	730.000	20.582	697.952	-	11.466
0.702070/023	Vervangen en vergroten CV-ketels	1.055.000	396.501	474.203	74.374	109.922
0.702070/026	Vervangen en uitbreiden Bandindikker DGL	3.606.000	-	-	-	3.606.000
0.702070/027	Capaciteitsuitbreiding centrifuges DGL	2.174.000	-	-	-	2.174.000
0.702070/028	Denitrificerend zandfilter PA en C-bron	2.275.000	-	-	-	2.275.000
0.702070/029	Capaciteitsuitbreiding biogaslijn DGL	3.275.000	-	-	-	3.275.000
0.702070/030	Aluminiumopslag- en doseerinstallatie vervangen	1.349.000	-	-	-	1.349.000
0.702070/031	Aanpassen sliblijn DGL; indikkers en ruimtes	1.633.000	-	-	-	1.633.000
0.702070/032	Omgevingsvergunning AWZI DGL & NWA	600.000	-	416.909	61	183.030
0.702070/033	Persleiding de Lier-Maasland	150.000	-	43.528	100.229	6.243
0.702070/034	Vervanging beluchting Houtrust	2.680.000	-	1.132.952	582.094	964.954
0.702070/035	Onbemand slibverladen HNP	195.000	-	-	138.000	57.000
0.702082/001	Veilige toestand biogasinstallatie DGL en NWA	2.815.000	1.798.636	390.322	121.723	504.319
0.702085/002	Verhogen biogasopbrengst Harnaschpolder	2.800.000	204.873	-	521.127	2.074.000
0.702085/003	Zonne energie Waterketen (Harnaschpolder)	4.550.000	2.304.802	512.884	365.063	1.367.251
0.702089/001	Verleggen persleidingen A4 Haaglanden- N14	302.000	-17.235	2.675	-	316.560
0.702090/001	Optimalisatie transportsysteem RG Morsestraat	8.040.000	633.352	104.409	60.223	7.242.015
		€ 52.206.914	**€ 12.016.379**	**€ 5.521.607**	**€ 3.229.856**	**€ 31.439.072**

Tabel 1 Overzicht per 1/1/2025

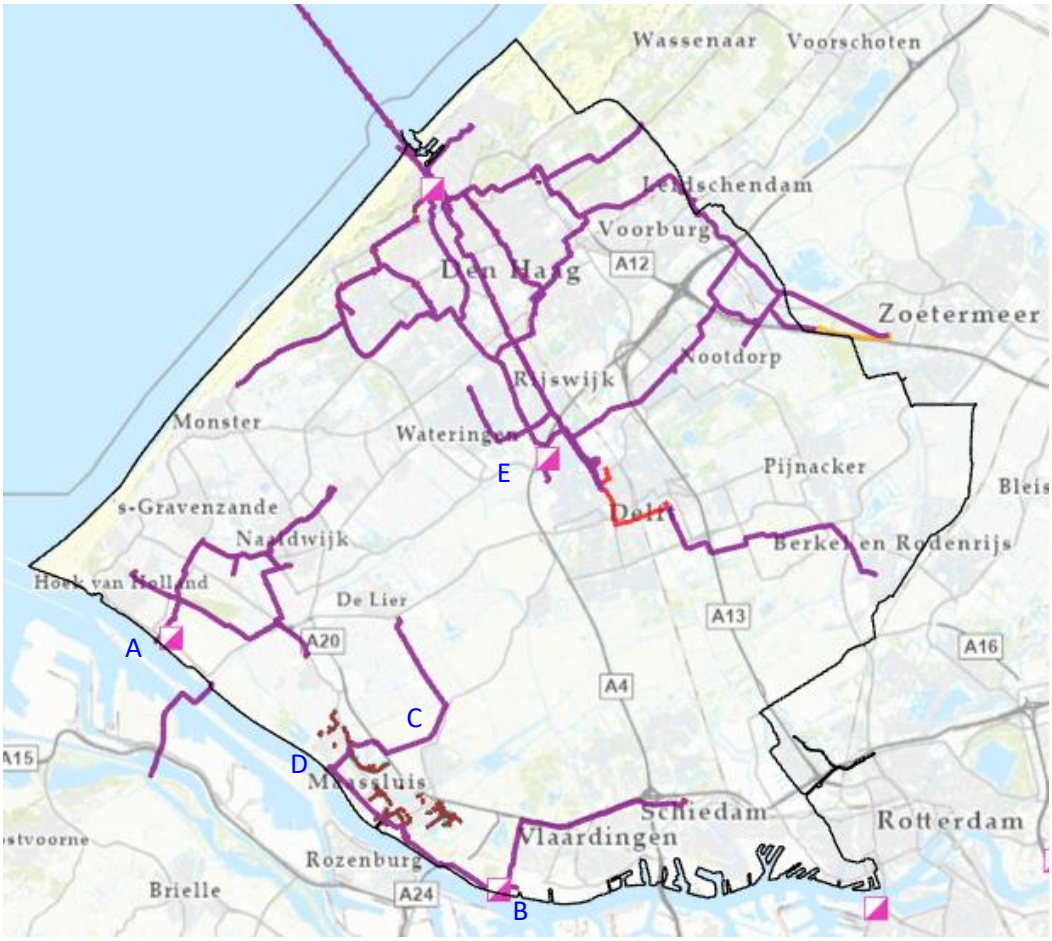
5 Planning in perspectief

Projectnummer	Projecten	2024	2025	2026	2027
0.702070/004	Vervanging effluentgemaal NWA				
0.702070/009	Vervanging ontvangstwerk DGL				
0.702070/014	Daken slibbuffers en indikkers DGL				
0.702070/016	8 rioolgemalen NWA elektr. techn. aanpassen				
0.702070/017	Vervanging controllers en elektr. installaties DGL				
0.702070/018	Vervanging controllers en elektr. installaties NWA				
0.702070/019	Vervangen persleiding Perdiksepad				
0.702070/020	Vervangen bestaande leiding RG Maasdijk				
0.702070/021	Vervanging luchtbehandeling rioolgemalen DGL				
0.702070/022	Aanpassingen RG Merellaan				
0.702070/023	Vervangen en vergroten CV-ketels				
0.702070/026	Vervangen en uitbreiden Bandindikker DGL				
0.702070/027	Capaciteitsuitbreiding centrifuges DGL				
0.702070/028	Denitrificerend zandfilter PA en C-bron				
0.702070/029	Capaciteitsuitbreiding biogaslijn DGL				
0.702070/030	Aluminiumopslag en -doseerinstallatie vervangen				
0.702070/031	Aanpassen sliblijn DGL; indikkers en ruimtes				
0.702070/032	Omgevingsvergunning AWZI DGL & NWA				
0.702070/033	Persleiding de Lier-Maasland				
0.702070/034	Vervanging beluchting Houtrust				
0.702070/035	Onbemand slibverladen HNP				
0.702082/001	Veilige toestand biogasinstallatie DGL en NWA				
0.702085/002	Verhogen biogasopbrengst Harnaschpolder				
0.702085/003	Zonne energie Waterketen (Harnaschpolder)				
0.702089/001	Verleggen persleidingen A4 Haaglanden- N14				
0.702090/001	Optimalisatie transportsysteem rioolgemaal Morsestraat				

Legenda
- Voorbereiding
- Realisatie
- Gereed

6 Uitvoering op kaart

Projecten afgerond in 2024

Objecten:

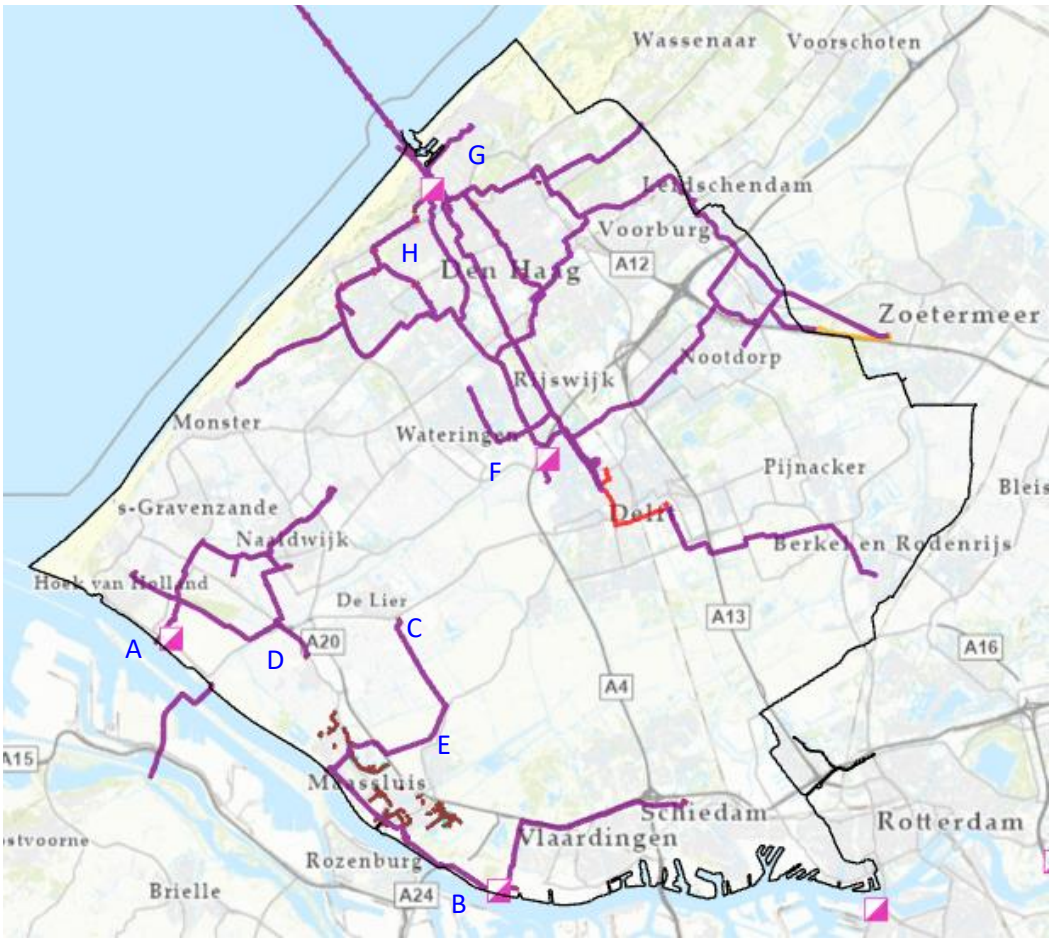
A) AWZI Nieuwe Waterweg
- Vervanging PA én besturingskasten
- Vervanging frequentieomvormers 8 RG
- Veilige toestand biogasinstallaties

B) AWZI De Groote Lucht
- Renovatie ontvangstwerk
- Veilige toestand biogasinstallaties
- Vervanging verwarmingsketels

C) Persleiding De Lier-Maasland
- Vervanging persleiding nabij Perdiksepad

D) Rioolgemaal Merellaan
- Vervanging afsluiters tbv persleidinginspectie

Projecten in uitvoering doorlopend naar 2025

Objecten:

A) AWZI Nieuwe Waterweg
- Vervanging effluentgemaal
- Omgevingsvergunning AWZI NWA

B) AWZI De Groote Lucht
- Vervanging PA
- Omgevingsvergunning AWZI DGL
- Vervanging daken slibbuffers

C) Persleiding De Lier- Maasland
- Vervanging kruising met de Gaag en ligging tot RG Maasland

D) Persleiding Maasdijk-Staelduinen
- Vervanging persleiding

E) Rioolgemaal Maassluis
- Vervanging luchtbehandeling

E) AWZI Harnaschpolder
- Aanleg zonneweide
- Onbemande slibverlading

F) AWZI Houtrust
- Vervanging beluchting

G) RG Morsestraat
- Aanleg 2e Morsestraatleiding

Programma	Onderwerp	Verstrekker/programma	NL/EU Subsidie	einddatum project	% Subsidie	Omvang (voorlopige) beschikking	Nog te ontvangen	Status
Waterveiligheid	Uitgaven voor de uitvoering van het provinciaal beheerplan Natura 2000 (solleveld &kapittelduinen) -2012 tm 2021 deadline 01-06-2022	Incidentele bijdrage/PZH	NL	31-12-2020	100%	€ 1.041.000	€ 79.053	subsidiebeschikking verleend
Waterveiligheid	PZH Natuurmaatregelen SNZH 2023-2025 (Solleveld en Kapittelduinen)	Prov. Zuid Hollland	NL	14-8-2025	100%	€ 992.000	€ 462.934	subsidiebeschikking verleend
Waterkwaliteit	POP3 NEZ Lierwatering	EU/POP3	EU	31-7-2021	50%	€ 319.903	€ 0	afgerond
Waterkwaliteit	POP3 Aquatisch Ecologisch Netwerk Delfland (NEZ div. loc.)	EU/POP3	EU	31-12-2024	50%	€ 448.821	€ 39.923	Vaststelling aangevraagd
Waterkwaliteit	POP3 Vismigratie ZH 00108 en NEZ In volle vaart naar betere waterkwaliteit in Delfland	EU/POP3	EU	31-12-2023	50%	€ 1.919.560	€ 1.919.560	vaststelling aangevraagd
Waterkwaliteit	H2020 Europe PROMISCES	Horizon 2020 Europe	EU	31-12-2025	100%	€ 66.000	€ 9.900	subsidiebeschikking verleend
Waterkwaliteit	Waternatuur Delfland - NEZ-en	EU/GLB/NSP	EU	31-12-2026	100%	€ 1.440.000	€ 720.000	subsidiebeschikking verleend
Waterkwantiteit	Project Beter Bergen Bergsluis (Deltafonds Zoetwater)	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	NL	31-12-2027	50%	€ 1.757.500	€ 1.757.500	subsidiebeschikking verleend
Waterketen	Ondersteuningsprogramma Klimaatneurtraliteit - UvW project Lachgas	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (UvW)	NL	31-12-2027	50%	€ 196.600	€ 39.320	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	SIM 18156 Jachthuis (gemaal met dienstwoning)	Rijksdienst Cultureel Erfgoed/SIM	NL	31-12-2025	60%	€ 22.050	€ 3.307	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	SIM 200041 Schaapweimolen molenwetering	Rijksdienst Cultureel Erfgoed/SIM	NL	31-12-2025	60%	€ 12.422	€ 1.863	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	SIM 26592 Dijkmolen	Rijksdienst Cultureel Erfgoed/SIM	NL	31-12-2025	60%	€ 36.000	€ 5.200	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	SIM 26626 Wippersmolen	Rijksdienst Cultureel Erfgoed/SIM	NL	31-12-2025	60%	€ 11.602	€ 1.740	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	SIM 32906 Nieuwlandsemolen	Rijksdienst Cultureel Erfgoed/SIM	NL	31-12-2025	60%	€ 26.080	€ 6.520	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	SIM 33387 Groeneveldsmolen	Rijksdienst Cultureel Erfgoed/SIM	NL	31-12-2025	60%	€ 27.231	€ 6.741	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	SIM 37974 Van Woudsekade gemaal	Rijksdienst Cultureel Erfgoed/SIM	NL	31-12-2025	60%	€ 21.690	€ 3.253	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	Molens PZH 200041 Schaapweimolen	PZH/Subsidieregeling molens Zuid-Holland	NL	31-12-2025	38%	€ 7.868	€ 2.624	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	Molens PZH 26592 Dijkmolen 114166	PZH/Subsidieregeling molens Zuid-Holland	NL	31-12-2025	38%	€ 22.800	€ 3.800	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	Molens PZH 26626 Wippersmolen	PZH/Subsidieregeling molens Zuid-Holland	NL	31-12-2025	38%	€ 7.348	€ 1.223	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	Molens PZH 32906 Nieuwlandsemolen	PZH/Subsidieregeling molens Zuid-Holland	NL	31-12-2025	38%	€ 16.517	€ 2.752	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	Molens PZH 33387 Groeneveldsmolen	PZH/Subsidieregeling molens Zuid-Holland	NL	31-12-2025	38%	€ 17.303	€ 2.883	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	SIM 527754 Rompmolen De Oude Lier	Rijksdienst Cultureel Erfgoed/SIM	NL	31-12-2027	60%	€ 36.000	€ 19.800	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	Molens PZH 527754 Rompmolen De Oude Lier	PZH/Subsidieregeling molens Zuid-Holland	NL	31-12-2027	14%	€ 8.400	€ 1.400	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	SDE++ zonnepanelen Harnaschpolder		NL	31-8-2037	100%	€ 1.391.439	€ 1.391.439	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	SDE++ AWZI Houtrust	PV dakopstellingen AWZI Houtrust - Den Haag	NL	30-6-2038	100%	€ 283.000	€ 283.000	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	eDNA voedselwebanalyse (subsidieregeling PZH Groen 2016)	Prov. Zuid Hollland	NL	1-7-2023	50%	€ 42.350	€ 0	afgerond
Bestuur & Organisatie	WOO (Wet Open Overheid)	Ministerie van Binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties	NL	31-12-2027	100%	€ 1.091.151	€ 486.057	subsidie aangevraagd
Bestuur & Organisatie	NPLG uitvoeringskosten Waterschappen	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	NL	31-12-2023	100%	€ 300.000	€ 0	vaststelling aangevraagd
Bestuur & Organisatie	PZH Groot Onderhoud Groeneveldse Molen	Prov. Zuid Holland	NL	31-12-2025	100%	€ 48.000	€ 9.600	subsidiebeschikking verleend
Bestuur & Organisatie	MDIEU	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	NL	31-12-2025	51%	€ 339.698	€ 339.698	subsidie aangevraagd

Jaarrekening 2024

Projectenoverzicht verzamelkrediet **702108**
Aanpak KRW-opgave Waternatuur maatregelen 2022-2027

Inhoud

1. Doelstelling verzamelkrediet aanpak KRW-opgave Waternatuur maatregelen 2022-2027 3
2. Wat hebben we gedaan? 3
3. Projecten in beeld 4
4. Financiën in zicht 6
5. Planning 7
6. Projecten op kaart 8

1. Doelstelling verzamelkrediet aanpak KRW-opgave Waternatuur maatregelen 2022-2027

Delfland werkt aan schoon, gezond en levend water in heel het beheergebied. Dat is belangrijk voor de natuur, de biodiversiteit, een gezonde en prettige leefomgeving én om te voldoen aan de doelen van Europese Kaderrichtlijn Water. Dit is een Europese richtlijn die in 2000 van kracht is geworden en tot doel heeft om:

1) Het watersysteem voor achteruitgang te behoeden en beschermen
2) Uiterlijk in 2027 een goede ecologische en chemische toestand van oppervlaktewateren te bereiken en te behouden.

De waterkwaliteit voldoet nog niet. Er worden nog te veel schadelijke stoffen aangetroffen in te hoge concentraties én in het watersysteem van Delfland zijn nog te weinig mogelijkheden voor plantengroei (structuur), waardoor macrofauna (insecten) en vissen geen goede leefomgeving hebben. Voor het behalen van de KRW-doelen in 2027 is een ambitieus maatregelenpakket opgesteld. Eén van de maatregelen uit het KRW Programma Delfland 2022-2027 is de aanleg en versterking van het netwerk van Natte Ecologische Zones. Het gaat daarbij om de aanleg van onder andere natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen en vissenbossen.

Voor de planperiodes van de Stroomgebiedbeheerplannen SGBP2 (2016 – 2021) en SGBP3 (2022-2027) zijn verzamelkredieten beschikbaar gesteld door de Verenigde Vergadering. Voorliggend verzamelkrediet is voor SGBP3. Hieruit worden projecten gefinancierd waarvan de verkenning is gestart in de periode van SGBP3 (vanaf 2022).

2. Wat hebben we gedaan?

Om de ecologische waterkwaliteit te verbeteren zijn we bezig geweest met de planvorming van nieuwe NEZ om het NEZ netwerk verder te ontwikkelen.
De planvorming van de De Zeven Gaten, de Rel, Waelplas, en de Strijp in Rijswijk zijn afgerond. Deze laatste twee projecten zijn ook respectievelijk in uitvoering en uitgevoerd; dit betreffen samenwerkingen met gebiedspartners. Ook de planvorming voor de herstelprojecten Vlaardingervaart en het Nieuwe Water zijn gereed voor uitvoering; dit gaat in 2025 geschieden

3. Projecten in beeld

Zeven Gaten (ID0299)

Betreft: Aanleg golfbreker e.a. maatregelen, o.a. ander onderhoud

Kosten tot nu: € 16.244

Opgave
Verbeteren en borgen van de ecologische waterkwaliteit het natuurgebied Zeven Gaten samen met Zuid Hollands Landschap (ZHL).

Context
Samen met ZHL verkennen wat hier mogelijk is om het gebied te verbeteren.

Realisatie
Het project zal waarschijnlijk in 2025 starten.

De Rel (ID0072)

Betreft: Aanleg NEZ, opp. nog niet bekend

Kosten tot nu €5.747

Opgave
Combinatie tussen ontwikkeling natuur (incl. natuur begraven), verbreding van de Rel en aanleg NEZ. Delfland maakt gebruik van de meekoppelkans natuurproject van Zuid Hollands Landschap.

Context
Samen met ZHL aanleggen NEZ, waar ZHL water graaft voor watercompensatie en Delfland het verder aanpast naar NEZ.

Realisatie
Het project zal in 2025 starten.

NEZ Lombokstraat Delft (ID1054)

Betreft: Aanleg NEZ

Kosten: € 64.156

Opgave
Aanleg NEZ i.c.m. het vervangen van de oude beschoeiing.

Context
Bij het project Lombokstraat (Stevige dijken) voor het vervangen van de oude beschoeiing door nieuwe beschoeiing is m.b.t. duurzaamheid en natuur ook direct een natuurvriendelijke oever aangelegd.

Realisatie
Over een lengte van 143 meter is een NEZ aangelegd (onderwaterbeschoeiing met verschillende dieptes klei en beplanting) over een breedte van circa 1m. Daarnaast is aansluitend over een lengte van 134m een rij palen met wilgentakken aangelegd.

Vlaardingervaart

Betreft: Herinrichting NEZ/vispaaiplaats

Kosten tot nu: €33.000

Opgave
Herinrichting van de NEZ / vispaaiplaats. Deze is niet goed aangeslagen in het verleden. Inmiddels is de werkwijze aanzienlijk verbeterd: het profiel moet aangepast worden met meer droge delen en op de juiste manier worden ingeplant. Ook wordt het geschikt gemaakt voor rijdend onderhoud i.p.v. varend.

Context
Meer overgangen nat/droog om natuur ruimte te geven. De juiste inplant toepassen

Realisatie
Planning : 2025-2026

Gantel de Baak

Betreft: Aanleg NEZ

Kosten tot nu: €-

Opgave
Combinatie tussen woningbouwontwikkeling en NEZ locatie, waar de ontwikkelaar water graaft die door Delfland ingericht wordt als een NEZ

Context
Samenwerking met ontwikkelaar voor de aanleg NEZ

Realisatie
Planning : 2026-2027

Wennetjessloot

Betreft: Herinrichting NEZ

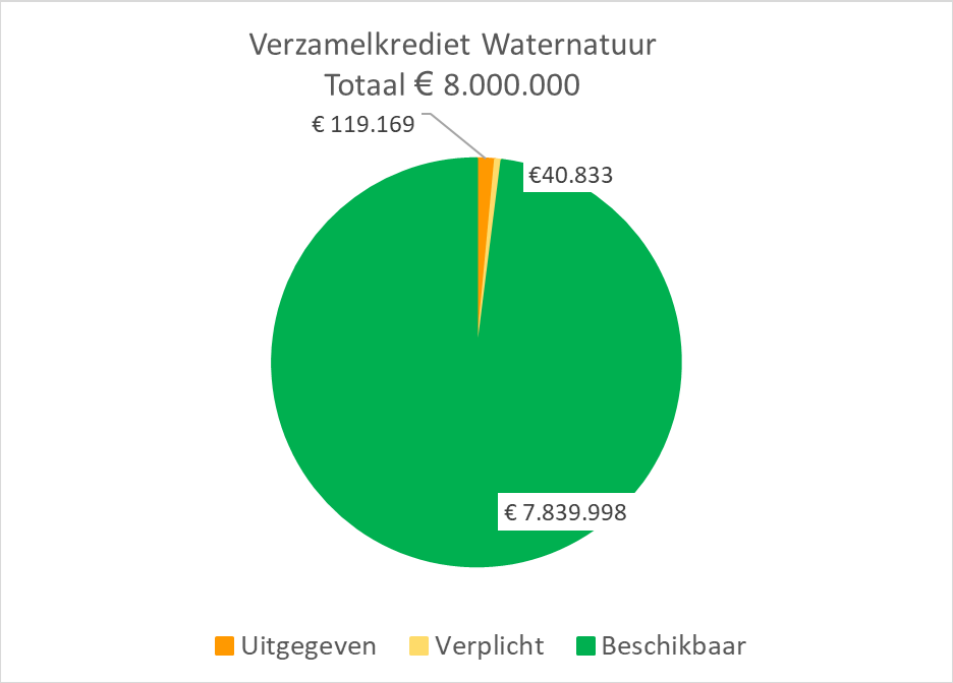
Kosten tot nu: €-

Opgave
Herinrichting van de NEZ. Deze is niet goed aangeslagen in het verleden. Inmiddels is de werkwijze aanzienlijk verbeterd: wordt hier een nieuwe golfbreker geplaatst, het profiel wordt aangepast en wordt op de juiste manier ingepland en beschermd.

Context
Herinrichting NEZ in combinatie met mitigerende maatregel

Realisatie
Planning : 2025-2026

4. Financiën in zicht

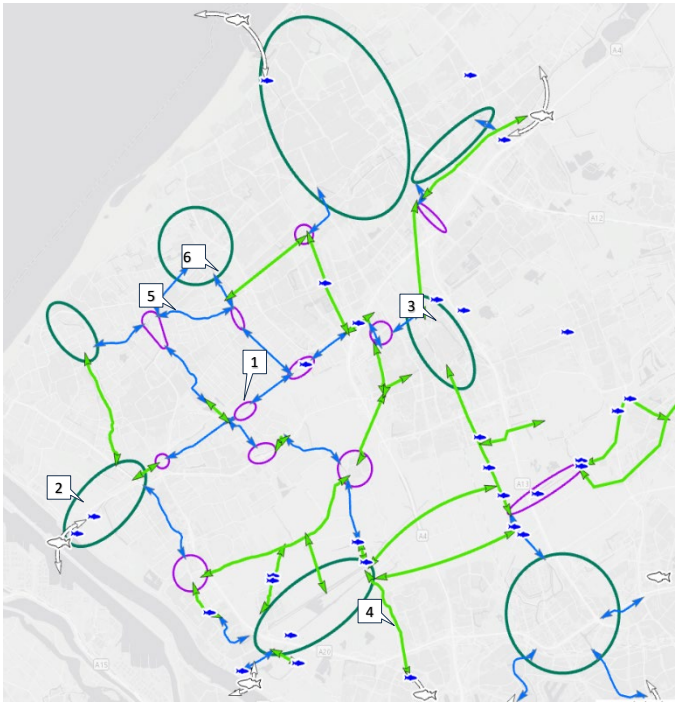
Project nr + omschrijving	Actueel krediet	Uitgave t/m 2023	Uitgave 2024	Openstaand saldo verplichtingen
0.702108/001 Verzamelkrediet Waternatuur	€ 6.653.844	€ -	€ -	€ -
0.702108/002 NEZ Zeven Gaten	€ 16.250	€ 16.244	€ -	€ 6.374
0.702108/003 NEZ De Rel	€ 5.750	€ -	€ 5.748	€ -
0.702108/004 NEZ Vlaardingervaart modificatie	€ 1.115.000	€ -	€ 33.021	€ 34.458
0.702108/005 NVO Lombokstraat	€ 64.156	€ 64.156	€ -	€ -
0.702108/006 NVO Middendorpweg, Rijswijk Buiten	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/007 NVO Langs de Vliet, bij Leidschendam	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/008 NEZ Slagenlandschap Rijswijk Pasgeld	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/009 NVO Kadeversterking Kanaalweg/Hoge Noordweg	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/010 NVO Havenkwartier Rijswijk	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/011 NVO Drijvende oevers Holle Watering (herstel)	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/012 NEZ Zanddijk	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/013 NEZ Elzenbroekbos in Delfgauw	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/014 Diverse nvo's Schiedam	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/015 NEZ Bonnepolder	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/016 NEZ Ockenburg	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/017 NEZ De Gouw Kwintsheul	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/018 NEZ Boomawatering	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/019 NEZ Gantel de Baak	€ 145.000	€ -	€ -	€ -
0.702108/020 NVO Sterrenbuurt Lansingerland	€ -	€ -	€ -	€ -
0.702108/021 NEZ Wennetjessloot	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	**€ 8.000.000**	**€ 80.400**	**€ 38.768**	**€ 40.833**

5. Planning

Projecten Waternatuur	2023	2024	2025	2026	2027
NEZ Zeven gaten					
NEZ De Rel					
NEZ Vlaardingervaart					
NEZ Lombokstraat Delft					
NEZ Gantel de Baak					
NEZ Wennetjessloot					
Onderstaande projecten zijn in de verkenningsfase					
NVO Middendorpweg, Rijswijk Buiten					
NVO Langs de Vliet, bij Leidschendam					
NEZ Slagenlandschap Plaspoelpolder					
NVO Kadeverst.Kanaalweg/Hoge Noordweg					
NVO Havenkwartier Rijswijk					
NVO Drijvende oevers Holle Watering					
Diverse NVO's Schiedam					
NEZ Bonnenpolder					
NEZ Ockenburg					
NEZ De Gouw Kwintsheul					
NEZ Boomawatering					
NVO Sterrenbuurt Lansingerland					

realisatie
voorbereiding
planvorming

6. Projecten op kaart

Legenda:
= Groene corridors
= Watergangen zonder ecologische inrichting
= Stapstenen
= Locaties van kerngebieden

1. NEZ Zeven gaten
2. NEZ De Rel
3. NEZ Vlaardingervaart
4. NEZ Lombokstraat
5. NEZ Gantel de Baak
6. NEZ Wennetjessloot

Toelichting overzicht restantkredieten

Datum: 28 mei 2025

Aanleiding
In de commissie BFO van 22 mei jl. is gevraagd om een toelichting te geven op het totaal van € 200 miljoen aan restantkredieten, zoals opgenomen in bijlage II van de jaarstukken 2024 (Bijlage 01 Ontwerp-jaarstukken 2024 Hoogheemraadschap van Delfland (DMS 2420693)).

Hieronder de tabel die in bijlage II is opgenomen (alleen de totalen).

(bedragen in €)	Investerings-krediet	Uitgaven tot en met 2024	Restant krediet
Totaal	289.876.742	86.687.612	203.189.130

Toelichting
Investeringsplannen met bijbehorende kredieten worden vastgesteld door de VV. Deze bestaan uit investeringskredieten voor één project en verzamelkredieten voor meerdere deelprojecten. De meeste projecten zijn meerjarig; verzamelkredieten zijn sowieso meerjarig. De uitgaven op een krediet vindt dus gedurende meerdere jaren plaats. Met het samenstellen van de jaarstukken wordt daarom in beeld gebracht hoeveel investeringskrediet is afgegeven, hoeveel daarop is uitgegeven en hoeveel investeringskrediet nog openstaat. Dit openstaande saldo wordt overgeheveld naar het volgende jaar zodat daarop uitgaven gedaan kunnen worden. Dit saldo geeft dus het totale openstaande investeringsvolume weer waartoe de vv kredieten beschikbaar heeft gesteld.
Hypothetisch: worden vanaf nu geen kredieten meer afgegeven, dan zal over een paar jaar het restantkrediet richting de nul gaan.

De uitgaven tot en met 2024 is de som van de uitgaven in 2024 (ruim € 32 miljoen) en de jaren daarvoor op de openstaande kredieten/ lopende projecten. Daarentegen zijn investeringen die in 2024 tot activering hebben geleid van deze lijst afgevoerd. In tabel 5.1 (pagina 85 van de jaarstukken 2024) is te zien welk investeringsvolume in 2024 was gepland (€ 34,7 miljoen, bijgestelde begroting) en wat de realisatie was (€ 32,7 miljoen).

Het restantkrediet van € 200 miljoen bestaat dus uit kredieten voor projecten die onderhanden zijn of verzamelkredieten die nog niet volledig zijn toegedeeld aan deelprojecten, omdat die later in de tijd staan gepland.
Wat niet in de tabel naar voren komt, maar waar wel rekening mee moet worden gehouden, zijn de reeds aangegane verplichtingen. Hoewel een krediet nog niet is uitgegeven, is deze wel grotendeels geoormerkt door contractering van adviesbureaus en aannemers. Voor de verzamelkredieten wordt zowel naar het lopend begrotingsjaar als drie jaar vooruit gekeken, omdat we weten dat meerjarige verplichtingen nodig zijn om het werk gedaan te krijgen. Anderzijds maakt de interne beheersing van uitgaven dat zonder kredieten er geen verplichtingen mogen worden aangegaan.

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	3353
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	H.02
Titel	Baggerdepot DGL Vlaardingen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	**5 juni 2025**

Voorgesteld besluit

1. Het investeringsplan voor het project 'herinrichting baggerdepot DGL' (projectnummer 7021xx) met geraamde kosten van € 1.993.000 vast te stellen;
2. Het uitvoeringskrediet voor het project 'herinrichting baggerdepot DGL' ter grootte van € 1.845.000 beschikbaar te stellen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Baggerdepot DGL Vlaardingen
Versienummer	2.4
Dossiernummer	3353
D&H datum	dinsdag 1 april 2025
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

1. Het investeringsplan voor het project 'herinrichting baggerdepot DGL' (projectnummer 7021xx) met geraamde kosten van € 1.993.000 vast te stellen;
2. Het uitvoeringskrediet voor het project 'herinrichting baggerdepot DGL' ter grootte van € 1.845.000 beschikbaar te stellen.

2) Aanleiding

Bij baggerwerkzaamheden aan de zuidkant van ons gebied komt structureel chloriderijke (c.q. zoute) bagger vrij. Vanwege het hoge zoutgehalte mag deze bagger niet op de kant worden gezet en moet het worden getransporteerd naar een gecertificeerde stortlocatie of verwerker.

In de huidige situatie gaat er veel chloriderijke bagger tegen een redelijke prijs naar de Plas van Heenvliet, maar de beschikbaarheid is beperkt, dus moet er vaak worden uitgeweken naar andere, vanwege de afstand duurdere depots, te weten Wilnis, Woerden, Uithoorn en zelfs Den Bosch. Omdat de Plas van Heenvliet over 2 jaar gaat sluiten, zullen we alle chloriderijke bagger naar de duurdere depots moeten afvoeren. Tegelijk horen we van onze raamcontractanten dat de vraag naar depots die chloriderijke bagger verwerken in de totale regio toeneemt, en het aanbod van depots juist afneemt (zie het sluiten van de Plas van Heenvliet) en dat dat het zoeken naar geschikte depots steeds lastiger maakt.

We hebben onderzoek laten uitvoeren door een extern adviesbureau naar deze problematiek en om een advies gevraagd. Het adviesbureau kwam met het oog op de chloriderijke bagger met het advies om een eigen baggerdepot te openen. Daarvoor kwam het adviesbureau met vier mogelijke locaties, waarvan het voormalig baggerdepot bij De Groote Lucht op de korte termijn een deel van het probleem oplost. Deze is tegen redelijke kosten en in een relatief kort tijdsbestek gereed te maken om een groot deel van de chloriderijke bagger te verwerken. Tevens kan op deze locatie het (zoute) drainagewater eenvoudig worden afgevoerd. Nadeel is dat het tijdelijk is omdat De Groote Lucht gaat sluiten vanwege de vervanging door de nieuw te bouwen Waterzuivering de Vergulde Hand (WVH).

Het heropenen van het baggerdepot De Groote Lucht betekent dat het verwerken van chloriderijke bagger goedkoper wordt, zeker met het oog op verwachte prijsstijgingen in de toekomst vanwege de schaarste die verwacht wordt. Daartegenover staat dat een investering noodzakelijk is om het baggerdepot klaar te maken voor gebruik.

Met een eigen baggerdepot neemt ook de CO2-uitstoot af doordat het transport wordt beperkt en kunnen we zelf beslissen over het duurzame hergebruik van de bagger voor onze eigen werkzaamheden.

Dossiernummer: 3353

3) Beoogd effect

Met de herinrichting van het bestaande depot kan op de locatie DGL zoute bagger worden verwerkt en na een jaar rijpen wordt het depot leeggehaald en kan de bagger worden gebruikt voor allerlei doeleinden.

Delfland is minder afhankelijk van andere stortlocaties en bijbehorende marktwerking waardoor de bagger goedkoper wordt verwerkt. Het depot is dichterbij dan andere depots dus de CO2-uitstoot wordt minder net als de kans op ongelukken.

De korte realisatietijd maakt deze locatie aantrekkelijk om direct op te pakken. Met een voorspoedige ingebruikname kunnen we een deel van de chloriderijke bagger van baggerseizoen 2026-2027 daar verwerken.

4) Kernboodschap

Delfland gaat een eigen baggerdepot bouwen in hun beheersgebied. Dit doen ze om de bagger in de toekomst goedkoper en duurzamer te verwerken en minder afhankelijk te zijn van de markt.

Het wordt goedkoper omdat het transport naar het lokale baggerdepot korter is en de verwerking van de bagger zelf wordt gedaan. Minder transport betekent minder CO2-uitstoot en minder kans op ongelukken. Een eigen baggerdepot biedt ook mogelijkheden om de bagger duurzamer te verwerken.

In de toekomst zullen er minder baggerdepots beschikbaar zijn, terwijl de vraag naar baggerdepots toeneemt. Met een eigen baggerdepot bespaart Delfland veel tijd bij het zoeken naar een geschikt depot en zijn ze minder afhankelijk van de markt, die steeds duurder wordt door de schaarste.

Vooral de bagger met veel chloride, die ze de laatste jaren uit de watergangen halen en niet meer op de kant mogen zetten, kost veel tijd en geld om een geschikt depot te vinden en te vervoeren.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Het oorspronkelijke baggerdepot DGL is in 1994 opgericht om verontreinigde bagger van particulieren te ontvangen en te verwerken. In 2009 is deze gecertificeerd volgens het besluit Bodemkwaliteit. Hiermee was Delfland het eerste waterschap met een gecertificeerd baggerdepot voor verontreinigde bagger.

In de periode 2010-2015 is er echter maar beperkt gebruik gemaakt van het depot. De kosten en inspanningen die nodig waren om het depot te exploiteren wogen niet meer op tegen wat in de markt werd aangeboden. Daarom is toen, in 2015, besloten het depot te sluiten.

6) Regelgeving en Beleid

Waterbeheerplan 6 (2022), Beleidsbrief baggeren (2024), Begroting 2025.

7) Financiën

Nr.	Naam	IP	Uitvoerings-krediet	Onvoorzien
7021xx	Herinrichting Baggerdepot DGL	€ 1.993.000	€ 1.845.000	€ 148.000

Zoals bij elk project, is ook hier sprake van enige onzekere factoren die invloed kunnen hebben op de hoogte van het investeringsplan. Dit betreft met name de mate van vervuiling van de af te voeren grond (waardoor de verwerkingskosten hoger zouden kunnen uitvallen), en de noodzaak om folie aan te brengen (als dit niet nodig is, zou de investering lager kunnen

uitvallen). Zie verdere toelichting bij de risico paragraaf hieronder. We gaan vooralsnog uit van bovengenoemde bedragen, eventuele wijzigingen zullen aan de VV worden voorgelegd en via de P&C producten worden verantwoord.

De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2026 (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Waterkwantiteit en bedragen, gedurende de eerste 15 jaar, gemiddeld € 170.000 per jaar.

Vanwege het sluiten van DGL, wordt het baggerdepot voordat de afschrijvingstermijn van 15 jaar afloopt, ontmanteld. Het restant van de afschrijving wordt dan in één keer doorbelast aan de exploitatie. In de exploitatiebegroting dient hier rekening mee gehouden te worden.

8) Duurzaamheid

Met de herinrichting en wederom in gebruik nemen van het baggerdepot DGL voor zoute bagger, komt de noodzaak van het transporteren over grote afstanden te vervallen. De bijbehorende vermindering van de CO2 uitstoot, maakt het verwerken op de DGL, een meer duurzame oplossing.

Als we uitgaan per jaar van 22.400 m3 bagger, levert dit een netto vermindering op van 1.120 vrachten van gemiddeld 100 km. Vermenigvuldigd met 0,8 kg CO2/km, geeft dat netto jaarlijks 89,6 ton CO2 uitstoot besparing.

Bij het verwerken en rijpen van de zoute bagger komt brak tot zout water vrij. Dit drainagewater wordt afgevoerd via de zuivering. In een situatie van afvoeren op het oppervlaktewater zou dit tot een zoutbelasting van het oppervlaktewater leiden. Daarom is deze locatie uitermate geschikt om zoute bagger te verwerken.

9) Organisatorische en personele consequenties

De capaciteit die nodig is voor het project past binnen de vastgestelde begroting.

10) OR

Nvt

11) Risico's en beheersmaatregelen

De belangrijkste risico’s die voortkomen uit de risico-inventarisatie:

Staatsteun
Delfland voert baggerwerkzaamheden uit voor 6 gemeenten. Net als nu worden alle kosten aan hen doorberekend. Door alle kosten van ook het depot integraal mee te nemen en ook door te belasten is er geen sprake van staatssteun.

Vergunningverlening
Om het baggerdepot in te kunnen zetten zijn meerdere goedkeuringen en vergunningen noodzakelijk. Omgevingsvergunning, toestemming toegangsweg, Flora & Fauna. Vooral risico in tijd. Daarom starten we daar in een zo vroeg mogelijk stadium mee.

Vervuilde grond
Bij de herstelwerkzaamheden aan het depot, dient evt. vervuilde grond te worden verwerkt en afgevoerd. De mate van vervuiling is bepalend voor de verwerkingskosten. Dit is nog onzeker en is een risico op hogere kosten. Daarom gaan we zo snel mogelijk starten met het in beeld krijgen van de hoeveelheden en de mate van vervuiling door grondmonsters te nemen.

Overlast DGL
Om het depot te isoleren van DGL wordt er zo snel mogelijk een nieuwe toegangsweg gerealiseerd. Mogelijk kan het zijn dat er eerder dan de oplevering van de toegangsweg tijdelijk bouwverkeer voor de realisatie van het baggerdepot over het terrein van de DLG

Dossiernummer: 3353

moet. Vanwege veiligheid, extra toezicht en overlast voor de werkzaamheden op de zuivering is dit niet wenselijk. Mocht dit toch nodig zijn, worden hier duidelijke werkafspraken over gemaakt.

Ondergrond is zout
Als de ondergrond zout genoeg is, hoeft er geen folie en drainage toegepast te worden. Dan heeft het uitspoelen van de bagger immers geen negatieve impact op het zoutgehalte van de ondergrond. Het folie zit nu in de raming verwerkt, als het niet hoeft wordt de aanleg goedkoper. Dit blijft echter afhankelijk van de goedkeuring medewerking van vergunningverlener, de dienst centraal milieubeheer Rijnmond (DCMR).

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Op de locatie DGL zijn geen direct omwonenden, alleen bedrijven aan de Koggehaven. Deze bedrijven worden schriftelijke geïnformeerd en de mogelijkheid geboden individueel contact met ons op te nemen, mocht men vragen hebben. Verder wordt informatie over het werk op de projectenpagina van Delfland gedeeld.

In de voorbereiding zijn de contacten gelegd met de gemeente Vlaardingen en de DCMR. Die contacten houden we warm gedurende het project.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na vaststelling van het investeringsplan (IP) en beschikbaar maken van het krediet zal een omgevingsvergunning worden aangevraagd voor het nieuw in te richten baggerdepot. Parallel zal de voorbereiding starten van het uitwerken van het plan zodat de aanbesteding van de werkzaamheden gedaan kan worden. Zonder tegenslag zal het baggerdepot voor het baggerseizoen 2026-2027 in gebruik worden genomen.

14) Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op grond van artikel 99 van de Waterschapswet bevoegd om investeringsplannen vast te stellen en kredieten ter beschikking te stellen.

15) Toelichting

Onderzoek
Uit het onderzoek dat het adviesbureau heeft uitgevoerd, kwamen vier mogelijke locaties voor een eigen baggerdepot naar voren.
1. Het niet meer in gebruik zijnde gemeentelijke baggerdepot Vlaardingen
2. Het niet meer in gebruik zijnde baggerdepot DGL
3. Bagger gebruiken voor de sanering/leeflaag Broekpolder Vlaardingen
4. Locatie van Staatsbosbeheer (SBB) in Schiedam langs de A4

Deze 4 opties zijn gewogen en beoordeeld. De locatie van SBB was niet goed bereikbaar voor zwaar verkeer en viel al gauw af. De mogelijkheid om zoute bagger te gebruiken als ophoging (leeflaag) voor de sanering Broekpolder viel af omdat de regelgeving hier niet voldoende ruimte voor gaf. De locatie gemeentelijke baggerdepot Vlaardingen is klein en dat maakt het depot niet kosten effectief. De Locatie DGL kwam als beste oplossing naar voren. Deze is verder uitgewerkt tot dit voorstel.

Beheer
Het ontbreekt Delfland aan de kennis en ervaring om zelf een effectieve baggerdepot te bedrijven. Daarom is gekozen om het beheer van het depot neer te leggen bij de grondbank GMG. Dit is een samenwerkingspartner van onze huidige bagger raamcontractanten. Het depot zal in opdracht van Delfland worden beheerd door grondbank GMG. Zij zorgen voor de afwikkeling van het papierwerk, het rijpen van de bagger tot grond, het afvoeren van de grond zodat het depot weer beschikbaar is voor het volgende baggerseizoen.

Structurele oplossing
Voor het verwerken van Delflandse zoute bagger zal er gezocht moeten worden naar een structurele oplossing. De verwachting is dat dit baggerdepot bij DGL tijdelijk is. Tegelijk kan

het depot DGL maar 30% van de totale hoeveelheid zoute bagger verwerken, terwijl er jaarlijks 70.000 m3 chloriderijke bagger verwerkt moet worden.

Historie
Tot februari 2015 is het baggerdepot op het terrein van De Groote Lucht gebruikt voor het ontvangen en verwerken van bagger van particulieren dat niet op de kant mocht worden gezet. Vervuilde bagger dus. Het aanbod bleef echter beperkt omdat andere afvoermogelijkheden voor deze bagger de voorkeur kregen. Daarom is toen besloten om het depot te sluiten.

Rendabel
Kosten voor verwijderen van de bagger uit de watergang, over te laden in vrachtwagens en af te voeren naar DGL zijn gemiddeld € 25/m3. Depotkosten, beheerkosten en de verdere verwerking van de bagger (grond) bedragen ongeveer € 12,50/m3. Totaal € 37,50/m3. Dit is aanzienlijk lager dan het alternatief van afvoeren en storten € 55/m3 zoals dat nu gebeurd.

Als we uitgaan van 22.400 m3/jaar wat verwerkt kan worden op dit nieuw ingericht depot, komen we op een positief verschil van € 392.000 per jaar. Met een investering van € 1.993.000 is de terugverdientijd 5 jaar. De verwachte toename van kosten voor het afzetten van de bagger bij externe depots is hierbij niet meegenomen.

In algemene zin geldt dat bij gelijkblijvende investeringskosten, elke toekomstige toename van kosten voor de externe verwerking van de bagger een kortere terugverdientijd oplevert. En elk jaar dat het depot langer gebruikt kan worden, valt kostentechnisch gunstiger uit. Delfland wordt hiermee onafhankelijker van het aanbod uit de markt. De CO2 uitstoot wordt door de kortere transportafstand ook minder net als de kans op ongevallen.

Toegang
Tot 2015 gingen de baggertransporten over het terrein van de DGL. Dit is nu echter niet meer wenselijk. Dat geeft mogelijke verstoringen in het proces, levert veiligheidsissues en schade aan de wegen op. Een afgezet terrein met een eigen ingang voor het depot is daarom wenselijk. Na onderzoek bleek dat een westelijke toegang via het oeverbos tot het depot niet haalbaar was. Ook een optie om binnen het hekwerk aan de westzijde een weg te realiseren viel af. Hier zou te veel groen verloren gaan. De optie om via de oostzijde toegang te krijgen lijkt zeker haalbaar.

16) Bijlagen

1. SSK baggerdepot DGL (vertrouwelijk)

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Baggerdepot DGL Vlaardingen
Dossiernummer	3353

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 1 april 2025, dossiernummer 3353;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit.

Overwegende dat:
1. Het verwerken van zoute bagger binnen Delfland niet mogelijk is;
2. De mogelijkheden voor verwerking van zoute bagger op termijn zeer beperkt zijn;
2. De kosten voor het afvoeren en storten van zoute bagger hoog zijn;
3. CO2 uitstoot beperkt worden door transportafstanden te verkleinen net als de kans op ongevallen.

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

1. Het investeringsplan voor het project 'herinrichting baggerdepot DGL' (projectnummer 7021xx) met geraamde kosten van € 1.993.000 vast te stellen;
2. Het uitvoeringskrediet voor het project 'herinrichting baggerdepot DGL' ter grootte van € 1.845.000 beschikbaar te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 5 juni 2025.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3353

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	3461
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	H.03
Titel	Ontwerpbegroting 2026 Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	**5 juni 2025**

Voorgesteld besluit

De brief aan de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009, inzake af te zien van het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 (DMS 2423574), ons kenmerk 2423574 vast te stellen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	GR Slibverwerking 2009: zienswijze ontwerpbegroting 2026 en kennisname jaarrekening 2024
Versienummer	PFO
Dossiernummer	3641
D&H datum	dinsdag 15 april 2025
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

De brief aan de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009, inzake af te zien van het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 (DMS 2423574), ons kenmerk 2423574 vast te stellen.

2) Aanleiding

Delfland is deelnemer in de GR Slibverwerking 2009 (GR).
De Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 (hierna: GR) biedt aan haar:

1. Jaarrekening 2024
2. Ontwerpbegroting 2026

De Jaarrekening 2024, geeft inzicht in de resultaten over het boekjaar 2024.

De GR wenst haar begroting 2026 vast te stellen en doorloopt daartoe de vereiste procedure. Zij biedt daartoe haar ontwerpbegroting voor het jaar 2026 aan ter kennisname, met de mogelijkheid om hier uiterlijk 22 mei 2025 een zienswijze op in te dienen.

De begroting van de GR betreft de kosten van het secretariaat en de ontvangst van garantstellingsprovisie. De kosten voor slibverwerking worden door HVC, die daarvoor door de GR gemandateerd is, rechtstreeks gefactureerd aan de individuele waterschappen en zijn geen onderdeel van deze begroting van de GR.

De begroting van de GR voor 2026 wordt gedragen door acht waterschappen.

3) Beoogd effect

De verenigde vergadering te laten kennisnemen van de ontwerpbegroting 2026 opdat de verenigde vergadering de mogelijkheid heeft bij de GR zienswijzen daarover naar voren te brengen.

4) Kernboodschap

De ontwerpbegroting 2026 van de GR Slibverwerking 2009 wordt ter kennis van de verenigde vergadering gebracht. Aan de verenigde vergadering wordt voorgesteld hierover geen zienswijze naar voren te brengen.

5) Historie – eerdere besluitvorming

In 1990 heeft Delfland samen met andere waterschappen DRSH N.V. opgericht en werd zij mede-eigenaar in de slibverbrandingsinstallatie in Dordrecht.

Op 19 november 2009 heeft de verenigde vergadering ingestemd met de overname van de aandelen van de gezamenlijke waterschappen in DRSH door HVC, in ruil voor aandelen in HVC. Verder heeft zij ingestemd met de oprichting van, en deelname van Delfland, in de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 en het onderbrengen van het aandeelhouderschap in HVC in deze gemeenschappelijke regeling. De gemeenschappelijke regeling behartigt het gezamenlijk belang van de deelnemende waterschappen in HVC.

Op 21 november 2019 (dossier 1537) heeft de verenigde vergadering kennisgenomen van het voorstel van de GR om in de aandeelhoudersvergadering van HVC te stemmen met toetreding van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier als aandeelhouder B in HVC onder voorwaarde dat Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier toetreedt tot de GR Slibverwerking 2009. Op 6 mei 2020 heeft het algemeen bestuur van HHNK ingestemd met toetreding tot de GR Slibverwerking 2009.

Op 19 november 2020 (dossier 1946) heeft de verenigde vergadering aan het college toestemming verleent om de bepalingen uit de GR te wijzigen en ingestemd met het voorstel tot toetreding van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, waterschap Amstel, Gooi en Vecht en waterschap Zuiderzeeland als aandeelhouder B in HVC en ingestemd met het voorstel voor de investering in de slibdroger en deze te financieren onder de garantstellingsbepaling van artikel 7 van de ballotageovereenkomst aandeelhouders B. De toetreding van de drie waterschappen is met de start van de bouw van de slibdroger, per 2022 geeffectueerd.

Op 18 januari 2024 (dossier 3045) heeft de verenigde vergadering ingestemd met de wijziging van de bepalingen uit de GR conform de ontwerptekst "Besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Openbaar lichaam Slibverwerking 2009 (vierde wijziging)".

Op 21 januari 2025 heeft de verenigde vergadering besloten om af te zien van het indienen van een zienswijze op de ontwerp-kadernota 2026 van de GR Slibverwerking 2009.

6) Regelgeving en Beleid

Op grond van art. 50g van de Wet gemeenschappelijke regelingen, is de GR gehouden om acht weken voorafgaand aan vaststelling, de ontwerpbegroting ter zienswijze aan te bieden aan de algemene besturen van de deelnemende waterschappen. De verenigde vergadering kan haar zienswijze bij het dagelijks bestuur van de GR indienen.

7) Financiën

De kosten van de GR worden gelijk verdeeld over de deelnemers in de GR. Met acht deelnemers bedraagt de bijdrage van Delfland voor het begrotingsjaar 2026 € 7.500,-.

Conform artikel 24 van de GR, staat Delfland garant voor 13,9 % van de leningen die HVC aangaat voor de slibverwerking.
Hierdoor ontvangt Delfland 13,9% van de provisie voor de garantstelling door de GR. Volgens de ontwerpbegroting komt dat voor 2026 neer op een bedrag van € 160.707,-.

Deze bedragen worden opgenomen in de begroting 2026.

Bij de berekening van de garantstelling is uitgegaan van stijging van de garantstelling in verband met de financiering van de bouw van de slibdroger.

8) Duurzaamheid

HVC werkt aan een plan om fosfaat terug te winnen uit as van de slibverbranding. Er worden meerdere scenario’s onderzocht. De pilot met Rubiphos was succesvol en wordt opgeschaald naar een demo fase. Inmiddels wordt in samenwerking met ICL uit een deel van het as van

de slibverbranding al fosfaat teruggewonnen. De prognose van HVC is om via deze twee verwerkingsroutes in 2028 uit 100% van het as, fosfaat terug te winnen.
Voor de realisatie van de duurzaamheidsdoelstellingen wekt HVC voor haar aandeelhouders duurzame energie op. Via de bio-energiecentrale, de wind op zee participaties en de stoomturbine van de slibverbrandingsinstallatie wekt HVC duurzame energie op die de GR Slibverwerking naar zich toe mag rekenen.
In het voorstel over de toetreding van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, waterschap Amstel, Gooi en Vecht en waterschap Zuiderzeeland (dossier 1946), is toegelicht dat de extra uitgifte van aandelen B tot een verwatering van de (administratieve) toedeling van duurzame energie naar de huidige aandeelhouders B (van 12% naar 8%) leidt. Anderzijds genereert de nieuwe slibdroger nieuwe duurzame energie, en draagt deze bij aan de klimaatdoelstellingen doordat het drogen van het slib van HHNK niet meer plaatsvindt op basis van aardgas. Het is nog niet bekend of dit het effect van de genoemde verwatering volledig compenseert. Hierover zult u op een later moment (na realisatie van de slibdroger in 2025) worden geïnformeerd.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

N.v.t.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

De ontwerpbegroting 2025 van de GR Slibverwerking 2009 wordt 16 tot 30 april 2025 ter inzage gelegd ten kantore van Delfland en gepubliceerd via de website van Delfland.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Een door de verenigde vergadering ingediende zienswijze op de ontwerpbegroting wordt toegevoegd aan de ontwerpbegroting alvorens deze in de GR wordt vastgesteld.

Conform art. 50g van de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt de ontwerpbegroting voor eenieder ter inzage gelegd.

Op de website: www.hhdelfland.nl/bekendmakingen, wordt de volgende tekst gepubliceerd:

Hoogheemraadschap van Delfland – kennisgeving – Ontwerpbegroting 2026 Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009

Het Hoogheemraadschap van Delfland neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009. Voor de aan haar opgedragen taken stelt de GR jaarlijks een programmabegroting op.

De ontwerpbegroting 2026 van de GR ligt met ingang van 16 april twee weken voor eenieder ter inzage.

De ontwerpbegroting 2026 kunt u raadplegen via de bijlage bij deze publicatie. Het is ook mogelijk om de stukken in te zien op het hoofdkantoor van het Hoogheemraadschap van Delfland, Phoenixstraat 32 in Delft. Hiervoor kunt u een afspraak maken via onderstaande contactgegevens.

Dossiernummer: 3641

Voor het maken van een afspraak voor inzage en voor vragen naar aanleiding van deze kennisgeving kunt u op werkdagen van 9.00-16.00 uur contact opnemen met het servicepunt, te bereiken op telefoonnummer (015) 260 81 08 of via loket@hhdelfland.nl

14) Bevoegd orgaan

De verenigde vergadering is bevoegd zienswijzen op de ontwerpbegroting naar voren te brengen op grond van Wgr. art 50g lid 3. (GR waterschappen) en art 68 (GR waterschappen en gemeenten).

15) Toelichting

De GR Slibverwerking 2009 is ingesteld met het doel de behartiging en coördinatie van de belangen van de deelnemende waterschappen met betrekking tot de bewerking en verwerking van slib en residuen en de gezamenlijke ontwikkelingen in de afvalwaterketen. De kerntaak van de gemeenschappelijke regeling is het gezamenlijk behartigen van het aandeelhouderschap in de NV HVC en het afstemmen van de activiteiten die met of door NV HVC ten behoeve van de in de gemeenschappelijke regeling deelnemende waterschappen worden uitgevoerd. Hiertoe oefent de GR een actief aandeelhouderschap uit, om namens de deelnemende waterschappen een nauwe betrokkenheid bij ontwikkelingen en innovatie in afval- en slibverwerking te borgen.

Jaarlijks brengt het DB van de GR de ontwerpbegroting in procedure om tot een vastgestelde begroting te komen. De in de ontwerpbegroting opgenomen doelstellingen en ontwikkelingen zijn afgestemd op het beleid en de doelen van Delfland voor de waterketen, duurzaamheid en circulariteit.

Volgens Wgr. art. 50g lid 1, moet de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur van de GR ter vaststelling wordt aangeboden, door het dagelijks bestuur van de GR aan het algemeen bestuur van de deelnemende overheden ter kennisname worden toegezonden.

Hierna volgt de procedure als vermeld onder 5. Regelgeving en Beleid.
De enige verplichting die op Delfland rust, is het ter inzage leggen en de bekendmaking daarvan. Delfland behoeft niet op te roepen tot reacties en evenmin iets met eventuele reacties te doen.

Wegens het bepaalde in Wgr. art 50g stelt het algemeen bestuur van de GR de begroting voor het komende jaar vast.
Het dagelijks bestuur van de GR zendt de begroting binnen vier weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten van de provincie waarin haar plaats van vestiging ligt.

16) Bijlagen

1. Ontwerpbegroting 2026 GR Slibverwerking (DMS: 2423568)
2. Slibverwerking jaarstukken 2024 (DMS: 2423569)
3. Controleverklaring jaarrekening 2024 GR Slibverwerking (DMS: 2423571)
4. Brief reactie VV_GR_Slib_Ontwerpbegroting 2026 (kenmerk DMS 2423574)

Dossiernummer: 3641

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	GR Slibverwerking 2009: zienswijze ontwerpbegroting 2026 en kennisname jaarrekening 2024
Dossiernummer	3641

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 15 april 2025, dossiernummer 3641;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterveiligheid en Waterketen.

Overwegende dat:
- De VV de ontwerpbegroting van de GR heeft ontvangen
- Dat deze met D&H is besproken in de commissie
- De VV (g)een zienswijze op deze ontwerp-begroting naar voren wenst te brengen.

Gelet op:
- Artikel 77 van de Waterschapswet;
- Artikel 50g van de Wet gemeenschappelijke regelingen

Besluit:

De brief aan de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009, inzake af te zien van het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 (DMS 2423574), ons kenmerk 2423574 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 5 juni 2025.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3641

Ontwerpbegroting 2026

Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009

Opgesteld door : Secretariaat Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking
Datum : 19 maart 2025

Inhoud

1. Algemeen 3
1.1. Historie 3
1.2. Organisatie GR 3
1.3 Doelstellingen 4
2. Ontwikkelingen 5
3. Financiële begroting 2026 10
4. Paragrafen 11

1. Algemeen

1.1. Historie

Uit het oogpunt van duurzaamheid en kosteneffectiviteit hebben de Zuid-Hollandse waterschappen eind vorige eeuw de samenwerking gezocht voor de slibeindverwerking. Dit heeft in 1990 geleid tot de oprichting van DRSH Zuiveringsslib NV (DRSH) door deze waterschappen en de bouw van een slibverbrandingsinstallatie in Dordrecht.

Op 1 januari 2010 is DRSH door de waterschappen in eigendom overgedragen aan de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). Als tegenprestatie hebben de waterschappen een belang, in de vorm van 397 aandelen, verkregen in HVC. Deze aandelen zijn in september 2011 overgedragen aan de in 2010 opgerichte Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009.
De aandeelhouders van HVC zijn publieke organisaties: gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. De GR is aandeelhouder in HVC en laat ook het slib verwerken door HVC.

Om onderscheid te maken tussen de waterschappen en de andere aandeelhouders, zoals gemeenten, zijn de waterschappen aandeelhouder B geworden. Er is om juridische redenen niet gekozen voor aandeelhouderschap A, wat een volledige aansprakelijkheid voor de NV HVC zou inhouden. Dat zou in strijd zijn met de wettelijke zorgplicht voor de waterschappen.

Het aantal aandelen in HVC bedraagt 683 en is als volgt verdeeld over de waterschappen, het aantal aandelen hangt af van jaarlijks slibvolume dat een waterschap aanlevert ten tijde van toetreding:

- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht:	114
- Hoogheemraadschap van Delfland:	95
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier:	120
- Waterschap Hollandse Delta:	111
- Hoogheemraadschap van Rijnland:	123
- Waterschap Rivierenland:	28
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard:	40
- Waterschap Zuiderzeeland:	52
Totaal:	**683**

De aandeelhouders B (lees de GR) hebben een belang van 15,6% in HVC.

Vanwege de toetreding van de drie genoemde waterschappen vindt capaciteitsuitbreiding plaats in de vorm van een nieuwe slibdrooginstallatie in Alkmaar. De slibdrooginstallatie is in de tweede helft van 2025 in gebruik genomen.

Door deelname aan de GR hebben de waterschappen toegang tot kansen ten aanzien van de inzet van technologische en organisatorische innovaties als gevolg van de investeringen die HVC doet op het gebied van afvalstoffenverwerking en duurzame energieopwekking. Daarnaast zetten de waterschappen samen met HVC in op de ambitie voor invulling van de duurzaamheidsvraagstukken, zoals de energietransitie, circulariteit en grondstoffenterugwinning in relatie tot de slibverwerking.

1.2. Organisatie GR

De dagelijks besturen van de waterschappen zijn deelnemer in de GR. Het algemeen bestuur van de GR bestaat uit één vertegenwoordiger van het dagelijks bestuur per waterschap.

Het huidige algemeen bestuur bestaat uit:

- Mevrouw M. Leijen	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- De heer H. Kortman	Hoogheemraadschap van Rijnland
- De heer W. van Heemst	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
- De heer A. Mollema	Waterschap Hollandse Delta
- De heer R. Tieman	Hoogheemraadschap van Delfland
- De heer G. den Hartog	Waterschap Rivierenland

- De heer S. Mager	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
- De heer J. Caris	Waterschap Zuiderzeeland

Het huidige dagelijks bestuur bestaat uit:

- Mevrouw M. Leijen, voorzitter	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- De heer H. Kortman, vicevoorzitter	Hoogheemraadschap van Rijnland
- De heer W. van Heemst	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

De GR heeft een eigen secretariaat en functioneert zelfstandig. Het secretariaat borgt dat voldaan wordt aan de wettelijke eisen conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
De heer J. van Oorschot is sinds 1 januari 2021 secretaris van de GR. In verband met zijn uitdiensttreding bij Waterschap Zuiderzeeland in 2023 wordt gezocht naar een opvolger, uiterlijk met ingang van 2026.

Het secretariaat van de GR wordt ondersteund door het hoogheemraadschap van Rijnland. Dit waterschap vervult in deze rol de volgende werkzaamheden:

- het opstellen van de producten behorende tot de Planning & Control-cyclus;
- het financieel beheer.

De GR wordt ondersteund door een ambtelijke ondersteuningsgroep en werkgroepen. De kosten van het secretariaat, inclusief de ondersteuning voor de P&C-cyclus en het financieel beheer, worden evenredig over de deelnemers verdeeld. Dit komt neer op 12,5% per deelnemer.

1.3 Doelstellingen

De GR stuurt op gedeelde kernwaarden van de deelnemende waterschappen. Deze kernwaarden zijn af te leiden van de doelstellingen bij oprichting van de GR en de huidige maatschappelijke doelstellingen op het gebied van energie, grondstoffen, duurzaamheid en circulariteit. De kernwaarden zijn vastgelegd in de Slibstrategiestudie van de GR, die eind 2021 is vastgesteld.

De kernwaarden zijn:

- Publieke verantwoordelijkheid: slibeindverwerking is de laatste stap in de afvalwaterketen en wordt door de GR beschouwd als een publieke verantwoordelijkheid. De aandeelhouders van HVC zijn gemeenten en waterschappen. HVC is een ondernemend bedrijf en de aandeelhoudersvergadering borgt het publieke karakter en het stuurt op de daarbij horende publieke verantwoordelijkheid;
- Milieubescherming: hoe schoner het gezuiverde water hoe vuiler het slib. Storten of uitrijden van slib is voor de GR geen optie;
- Continuïteit, afzetzekerheid en robuustheid: gezien de dagelijks productie van grote hoeveelheden slib is dit van groot belang;
- Circulariteit en duurzaamheid: grondstoffen- en energieterugwinning hebben prioriteit;
- Bijdragen aan klimaatneutraliteit;
- Doelmatig (kostenefficiënt): slibverwerking tegen de laagst maatschappelijke kosten, kansen voor verbetering liggen in schaalvergroting en nieuwe of verbeterde technieken.

Daarnaast is de GR een platform voor gemeenschappelijk slibbeleid.

Door deelname aan de GR hebben de waterschappen toegang tot kansen voor de inzet van technologische en organisatorische innovaties als gevolg van de investeringen die HVC doet op het gebied van afvalstoffenverwerking en duurzame energieopwekking. De innovaties moeten een relatie hebben met de slibeindverwerking. Daarnaast zetten de waterschappen samen met HVC in op invulling van de duurzaamheidsvraagstukken, zoals de energietransitie, circulariteit en grondstoffenterugwinning.

2. Ontwikkelingen

Na de landelijke slibcrisis in 2019 is er veel veranderd in de landelijke slibverwerking en is de GR hierin meegegroeid. Gezamenlijk is de strategie voor de komende jaren bepaald. Met de ingebruikname van de slibdrooginstallatie in Alkmaar eind 2025 is de basis in de slibverwerkingscapaciteit van HVC voor de GR waterschappen op orde.

De samenwerking tussen de GR Slibverwerking met HVC richt zich op de volgende ontwikkelingen die voor 2026 van belang zijn:

<u>Basis op orde</u>
- Voortgang van het uitvoeren van het strategische meerjarenplan 2022-2028 van HVC
- Update Strategie-studie
- Granulaatafzet met behoud van de mogelijkheid tot P-terugwinning;
- Beheersen kosten en ontwikkeling slibverwerkingstarief;
- Beheersen impact van ontwikkelingen in de slibwaterketen van HVC met de GR-waterschappen
    - Ontwikkelingen op de zuiveringen die effect hebben op slibsamenstelling en -hoeveelheden
    - Impact van de eind 2024 vastgestelde Richtlijn Stedelijk Afvalwater;

<u>Duurzaam en circulair</u>
- Doorontwikkelen op fosfaat- en andere grondstoffenterugwinning;
- Verduurzamen slibtransporten;
- Europese/nationale ontwikkelingen, zoals het realiseren van 100% circulariteit in 2050 en 100% klimaatneutraliteit in 2035.

<u>Overige ontwikkelingen</u>
- Ontwikkeling op CO_2- en afvalstoffenheffing;
- Mogelijke uitbreiding GR Slibverwerking;
- Verdergaande vergisting bij de waterschappen wat een direct effect heeft op de samenstelling van het te verwerken slib.

Een jaarlijkse update van de strategie naar 2050 is 2025 in gang gezet.

2.1 Context

Om het zuiveringsslib bij HVC te kunnen laten verwerken wordt een waterschap aandeelhouder bij HVC. In dit geval is dat aandeelhouderschap B, waardoor de aansprakelijkheid in beginsel begrensd is tot de activiteiten van HVC met betrekking tot het verwerken van zuiveringsslib en daaraan gerelateerde duurzaamheid- en circulariteitsdoelen. De GR behartigt de belangen van acht waterschappen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) van HVC. Naast het aandeelhouderschap wordt ook invulling gegeven aan de rollen van opdrachtgever (de GR) en opdrachtnemer (HVC).
De GR is gehouden het zuiveringsslib dat door de waterschappen aan haar wordt aangeboden, op haar beurt aan te bieden en te laten verwerken door HVC.

Uitgangspunt voor de deelnemers in de GR is, dat de verwerking van het aangeleverde zuiveringsslib gegarandeerd en tegen een vast tarief wordt verwerkt door HVC. Het risico voor calamiteiten in de bedrijfsvoering en fluctuaties in het aanbod ligt in beginsel bij HVC. HVC en de GR Slibverwerking voeren in deze situaties nauw overleg om te anticiperen op de gevolgen hiervan.

2.2 Landelijke calamiteitenopvang

Eind 2020 heeft de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen het 'Robuust Plan Slibeindverwerking' vastgesteld, met als doel het versterken en verduurzamen van het systeem van slibeindverwerking in Nederland.

Aanleiding van het plan zijn de beperkte exportmogelijkheden en de krappe binnenlandse capaciteit. De aandacht moet daarom gericht zijn op het maken van een robuuste Nederlandse slibverwerkingsstructuur. Het plan voorziet in een oplossing voor de gezamenlijke opgave als sector om de stabiele bedrijfsvoering te borgen, bestand te zijn tegen incidenten en voorbereid te zijn op een calamiteit. De waterschappen laten hiermee zien dat ze op het gebied van de slibeindverwerking vanaf 2021 de zaken onder controle hebben.

Het plan benoemt als belangrijkste kenmerken van een robuust systeem:

1. Een aanvoer- en eindverwerkingscapaciteit die op elkaar past, met onderscheid tussen:
   - gezonde bedrijfsmatige capaciteit op waterschapsniveau;
   - incidentencapaciteit op sectorniveau, georganiseerd als collectief;
   - calamiteitenregeling op nationaal niveau;
2. De belangrijkste kenmerken en ontwikkelingen binnen het robuuste en flexibele systeem zijn bekend en worden strak gemonitord;
3. Er is ruimte voor innovatie;
4. Er is een vorm van regie op het beschikbaar hebben van de collectieve incidentencapaciteit.

De benodigde incidentencapaciteit wordt collectief georganiseerd. Waarbij voor de periode 2021 tot 2025 wordt ingezet op een opslagcapaciteit van 25.000 ton slib. Tijdens het opstellen van deze ontwerpbegroting worden voorstellen opgesteld om het Robuust Plan Slibeindverwerking te updaten en de termijn voor de noodopslag te verlengen tot 1 januari 2030.

2.3 Voortgang kosten slibverwerking

<u>Kosten GR Slibverwerking</u>
De exploitatiebegroting van de GR bestaat uit twee componenten:
De kosten van het secretariaat en de garantstellingsprovisie die ontvangen wordt van HVC.

1. De kosten voor het secretariaat worden gelijkelijk verdeeld, ieder waterschap draagt 12,5% bij.
2. De garantstellingsprovisie wordt naar rato van het aantal aandelen aan de deelnemende waterschappen uitbetaald.

<u>Tarief slibverwerking</u>
De kosten voor de verwerking van het slib worden door HVC rechtstreeks gefactureerd aan de waterschappen. De ontwikkeling van dit tarief heeft een grote impact op de begroting van de waterschappen en staat hoog op de agenda van de GR in relatie tot HVC. Conform het door de AvA van HVC vastgestelde prijsbeleid wordt de CPI-inflatie indexering toegepast. Indien nodig kan de RvC van HVC besluiten tot incidentele tariefopslag. Voor de jaren 2024 en 2025 is deze opslag met een bedrag van € 6,05 incl. BTW toegepast. HVC stemt dit vooraf af met het GR bestuur. De GR dringt erop aan dat HVC de GR vroegtijdig informeert wanneer de verwachte tariefstijging hoger is dan de inflatie.

De tariefontwikkeling van HVC was in de periode 2021-2025 als volgt:

Tariefontwikkeling HVC						
Jaar	Bedragen incl. BTW					% stijging ten opzichte van het voorgaande jaar
	Basis	Toeslag	Sub-totaal	Verevenings-bijdrage	Totaal	
2021	101,13		101,13		101,13	1,8%
2022	102,75		102,75		102,75	1,6%
2023	109,32		109,32		109,32	6,4%
2024	117,64	6,05	123,69	6,05	129,74	18,7%
2025	127,84	6,05	133,89	6,05	139,94	7,9%

De GR heeft er bij HVC op aangedrongen om voor de tarieven een vijfjaarsprognose af te geven met het volgende resultaat:

Jaar	CPI	Tarief incl. btw	Toeslag	Toeslag incl. btw	Totaal incl. btw	Stijging tov vorig jaar
2026	4%	139,25	0,00	0,00	139,25	4,0%
2027	3%	143,42	0,00	0,00	143,42	3,0%
2028	3%	147,73	0,00	0,00	147,73	3,0%
2029	3%	152,16	0,00	0,00	152,16	3,0%
2030	3%	156,72	0,00	0,00	156,72	3,0%

Voor de jaren 2026 t/m 2030 betreft dit een vrijblijvende inschatting van de raming van de cpi (consumentenprijsindex) van de Nederlandse Bank. Omdat de tarieven van HVC zijn gebaseerd op de CPI, is het een goed begin, maar voor de langere termijn wil de GR van HVC meer inzicht in de prognoses over de bedrijfsvoering van de slibverwerking en de bijdrage hiervan aan het eigen vermogen van HVC.

HVC hanteert als uitgangspunt bij het vaststellen van de jaarlijkse tarieven voor slibverwerking een gematigde ontwikkeling. Voor dekking van de diverse kostenstijgingen (het gaat dan vooral om lonen, grond- en hulpstoffen, groot onderhoud (aannemingskosten), energie, afzet reststromen, transport, rente) wordt de consumentenprijsindex (cpi) toegepast. Echter, door toenemende ouderdom van de slibverbrandingsinstallatie zijn ook de kosten en de duur van onderhoud de afgelopen jaren gestegen, Verder is een kenmerk van het slibverbrandingsproces de relatief hoge energieconsumptie, waardoor hoge energieprijzen een relatief groot effect hebben op de exploitatielasten. Indien hoge kosten, zonder perspectief dat de exploitatie deze kosten binnen afzienbare termijn kan opvangen, ertoe leiden dat een tariefstijging overeenkomstig de cpi niet toereikend is, dient het tarief hierop te worden aangepast. In dat geval zal dit zowel tijdens de aandeelhoudersvergadering van HVC in mei/juni van het voorafgaande jaar waarop het nieuwe tarief van toepassing is, alsmede in het algemeen bestuur van de GR Slibverwerking worden toegelicht.

Prognose afvoer slib

Waterschap	2025	2026	2027	2028	2029
Hoogheemraadschap van Rijnland	108.800	109.000	105.500	98.900	99.700
Waterschap Hollandse Delta	84.500	85.900	86.800	87.600	88.500
Waterschap Rivierenland	17.500	16.600	16.700	16.900	17.100
Hoogheemraadschap van Delfland	94.200	94.400	94.500	95.000	94.900
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard	32.000	27.700	28.500	29.100	30.300
Waterschap Zuiderzeeland	40.200	40.800	34.900	35.400	35.900
Waterschap Amstel Gooi en Vecht	99.200	104.400	106.500	108.600	110.800
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (incl. 7 kton van AGV)	99.200	99.900	100.600	101.300	102.000
Totaal	**575.600**	**578.700**	**574.000**	**572.800**	**579.200**

* De opgegeven aantalllen zijn incl. 7.000 ton van HHNK (compensatieslib Zaanstad). De financiële afwikkeling hiervan komt ten laste van HHNK

* Amstel Gooi en Vecht produceert in 2027 en 2028 (waarschijnlijk ook in 2029) 6.000 ton ontwaterd slib meer als gevolg van het reinigen van de slibgistingstanks.

Bron: HVC 27 februari 2025

2.4 Slibdrooginstallatie Alkmaar

Voor de verwerking van het zuiveringsslib van de nieuwe aandeelhouders heeft HVC een slibdrooginstallatie gebouwd in Alkmaar.
Bij start van de bouw was de planning om de oplevering nog in 2024 te laten plaatsvinden. Het huidige inzicht gaat uit van oktober 2025. De vertraging leidt tot extra kosten en het langer in bedrijf houden van de slibdroger in Beverwijk. De waterschappen hebben in 2023 onderling besloten tot een solidaire oplossing voor de extra kosten en risico's die de vertraging met zich meebrengt. Alle deelnemers (behalve HHNK) leveren slib aan HVC en betalen hetzelfde aandeelhouderstarief met ingang van 1 oktober 2024.

2.5 Rechtmatigheidsverantwoording

Gewijzigde wetgeving zorgt ervoor dat niet de accountant maar het Dagelijks Bestuur het gremium wordt dat verantwoording aflegt over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde beleid. Dit zal het Dagelijks Bestuur doen in de vorm van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening specifiek gericht op het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruikscriterium. De accountant zal vervolgens de rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid controleren. Om te kunnen komen tot een rechtmatigheidsverantwoording is het bestuur verplicht om zorg te dragen voor de toetsing van de rechtmatigheid van het financiële beheer. Voor deze toetsing heeft het algemeen bestuur van de GR in 2025 een financiële verordening en een controleverordening vastgesteld. GR Slibverwerking heeft PSA Accountants om advies gevraagd hoe op een praktische manier met deze rechtmatigheidsverantwoording kan worden omgegaan die voldoet aan de wettelijke voorschriften.
In 2025 zal het bestuur het normenkader 2025 en 2026 vaststellen. De verantwoordingsgrens voor bevindingen volgend uit de controlewerkzaamheden is bepaald op 1% van de totale lasten van GR Slibverwerking. De eerste rechtmatigheidsverantwoording over boekjaar 2025 zal in 2026 worden afgegeven door het bestuur.

3. Financiële begroting 2026

De kosten voor slibverwerking door HVC worden rechtstreeks door HVC gefactureerd aan de individuele waterschappen. Hierdoor is de begroting van de GR beperkt tot de kosten van het secretariaat en de ontvangst van garantstellingsprovisie. De kosten en opbrengsten worden verdeeld over de deelnemende waterschappen.

Exploitatiebegroting

Exploitatiebegroting (* €1)	Begroting 2025	Begroting 2026	Realisatie 2024
Baten			
Garantstellingsprovisie HVC	1.093.182	1.155.398	459.112
Vergoeding lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling:			
- Hoogheemraadschap van Delfland (12,50%)	8.188	7.500	3.781
- Hoogheemraadschap van Rijnland (12,50%)	8.188	7.500	3.781
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (12,50%)	8.188	7.500	3.781
- Waterschap Hollandse Delta (12,50%)	8.188	7.500	3.781
- Waterschap Rivierenland (12,50%)	8.188	7.500	3.781
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (12,50%)	8.188	7.500	3.781
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (12,50%)	8.188	7.500	3.781
- Waterschap Zuiderzeeland (12,50%)	8.188	7.500	3.781
rente NWB	-	-	2.895
Totaal baten	**1.158.682**	**1.215.398**	**492.253**
Lasten			
Garantstellingsprovisie Waterschappen:			
De deelnemende waterschappen ontvangen van NV HVC een garantstellingsprovisie van 1% van het gegarandeerde leningbedrag. Conform artikel 22 van de statuten wordt de garantstellingsprovisie verdeeld naar rato van het aantal aandelen:			
- Hoogheemraadschap van Delfland (95 aandelen)	152.053	160.707	63.859
- Hoogheemraadschap van Rijnland (123 aandelen)	196.869	208.073	82.680
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (40 aandelen)	64.022	67.666	26.888
- Waterschap Hollandse Delta (111 aandelen)	177.662	187.773	74.614
- Waterschap Rivierenland (28 aandelen)	44.816	47.366	18.822
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (120 aandelen)	192.067	202.999	80.664
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (114 aandelen)	182.464	192.848	76.631
- Waterschap Zuiderzeeland (52 aandelen)	83.229	87.966	34.954
- Totaal: 683 aandelen	**1.093.182**	**1.155.398**	**459.112**
Lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling			
- Inzet uren secretariaat (secretaris, ondersteuning, financiën)	25.000	25.000	20.707
- Advieskosten	20.000	20.000	-
- Notuleren vergaderingen GR & AOG	12.000	6.000	4.720
- Representatiekosten	1.000	1.000	-
- Accountantscontrole	7.500	8.000	7.714
	65.500	**60.000**	**33.141**
Totaal lasten	**1.158.682**	**1.215.398**	**492.253**
Resultaat	**-**	**-**	**-**

Toelichting op de posten in de begroting

Algemeen

Voor de algemene kosten is rekening gehouden met een inflatiepercentage van 4%.

Garantstellingsprovisie

De belangrijkste post in de meerjarenraming is de garantstellingsprovisie. De gegarandeerde leningen die zijn aangegaan voor de slibdrogingsinstallatie in Alkmaar en de slibverbrandings-installatie in Dordrecht komen in aanmerking voor vergoeding aan de waterschappen van garantstellingsprovisie.

Kosten secretariaat en notuleren vergaderingen
De raming is naar beneden bijgesteld op basis van de realisatie in de afgelopen jaren. Naar verwachting is dit toereikend voor 2026 en volgende jaren waarbij een indexatie voor inflatie van 4% is toegepast.

Advieskosten
Nog steeds is € 20.000 opgenomen voor de Ambtelijke Ondersteuningsgroep voor onder meer eigen onderzoek, het uitvoeren van pilots en het inwinnen van adviezen bij deskundigen. De afgelopen paar jaar is deze post niet volledig uitgeput.

Accountantscontrole
In vergelijking met de accountantscontrole van de jaarrekeningen van de deelnemers zijn de kosten relatief hoog voor een organisatie als deze. Het aantal transacties is klein en het aantal controleonderwerpen en -middelen is hoog in verhouding tot het totaal van baten en lasten.

Meerjarenraming

Toelichting op de exploitatiebegroting (* €1)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten						
Garantstellingsprovisie HVC Deze provisie bedraagt 1% van het gegarandeerde leningbedrag van: - per 31 december 2024: € 109.318.400	**1.093.184**	**1.155.398**	**1.175.472**	**1.129.029**	**1.065.035**	**1.005.000**
Vergoeding lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling						
- Hoogheemraadschap van Delfland (12,50%)	8.188	7.500	7.800	8.112	8.436	8.774
- Hoogheemraadschap van Rijnland (12,50%)	8.188	7.500	7.800	8.112	8.436	8.774
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (12,50%)	8.188	7.500	7.800	8.112	8.436	8.774
- Waterschap Hollandse Delta (12,50%)	8.188	7.500	7.800	8.112	8.436	8.774
- Waterschap Rivierenland (12,50%)	8.188	7.500	7.800	8.112	8.436	8.774
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (12,50%)	8.188	7.500	7.800	8.112	8.436	8.774
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (12,50%)	8.188	7.500	7.800	8.112	8.436	8.774
- Waterschap Zuiderzeeland (12,50%)	8.188	7.500	7.800	8.112	8.436	8.774
	65.500	**60.000**	**62.400**	**64.896**	**67.492**	**70.192**
Totaal baten	**1.158.684**	**1.215.398**	**1.237.872**	**1.193.925**	**1.132.526**	**1.075.192**
Lasten						
Garantstellingsprovisie Waterschappen De deelnemende waterschappen ontvangen van de NV HVC een garantstellingsprovisie van 1% van het gegarandeerde leningbedrag. Conform artikel 22 van de statuten wordt de garantstellingsprovisie verdeeld naar rato van het aantal aandelen:						
- Hoogheemraadschap van Delfland (95 aandelen)	152.053	160.707	163.499	157.039	148.138	139.788
- Hoogheemraadschap van Rijnland (123 aandelen)	196.869	208.073	211.688	203.324	191.800	180.988
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (40 aandelen)	64.022	67.666	68.842	66.122	62.374	58.858
- Waterschap Hollandse Delta (111 aandelen)	177.662	187.773	191.036	183.488	173.088	163.331
- Waterschap Rivierenland (28 aandelen)	44.816	47.366	48.189	46.285	43.662	41.201
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (120 aandelen)	192.067	202.998	206.525	198.365	187.122	176.574
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (114 aandelen)	182.464	192.848	196.199	188.447	177.766	167.745
- Waterschap Zuiderzeeland (52 aandelen)	83.229	87.966	89.494	85.958	81.086	76.515
- Totaal: 683 aandelen	**1.093.184**	**1.155.398**	**1.175.472**	**1.129.029**	**1.065.035**	**1.005.000**
Lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling						
- Inzet uren secretariaat (secretaris, ondersteuning, financiën)	25.000	25.000	26.000	27.040	28.122	29.246
- Advieskosten	20.000	20.000	20.800	21.632	22.497	23.397
- Notuleren vergaderingen GR & AOG	12.000	6.000	6.240	6.490	6.749	7.019
- Representatiekosten	1.000	1.000	1.040	1.082	1.125	1.170
- Accountantscontrole	7.500	8.000	8.320	8.653	8.999	9.359
	65.500	**60.000**	**62.400**	**64.896**	**67.492**	**70.192**
Totale lasten	**1.158.684**	**1.215.398**	**1.237.872**	**1.193.925**	**1.132.526**	**1.075.192**
Resultaat	-	-	-	-	-	-

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit van GR Slibverwerking bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover beschikt kan worden om niet voorziene uitgaven (tegenvallers) te dekken. Onderdelen van de weerstandscapaciteit kunnen zijn: het vrij besteedbare deel van de algemene reserve en stille reserves. Stille reserves zijn bij de GR niet aan de orde. Omdat de GR zelf geen taak heeft in de slibeindverwerking, liggen de risico's daarvan bij HVC en bij de deelnemers. De hoogte van het eigen

vermogen is daarom gelijk aan de waardering van de deelneming in HVC en omvat geen weerstandsvermogen voor risico's in de bedrijfsvoering van slibverwerking. De GR heeft daarom geen norm voor de aan te houden reserves vastgelegd.
Het grootste risico hierbij is de continuïteit van de slibverwerking door HVC. Wanneer deze vermindert of komt stil te liggen door bijv. brand in de installatie, komt afzet van slib in gevaar. Voor dit risico is HVC verzekerd, maar vervangende verwerkingscapaciteit is niet gelijk beschikbaar. De waterschappen komen in dat geval naar verwachting voor hogere kosten te staan. Zie hiervoor ook par. 2.4 over de landelijke calamiteitenopvang.
Het financieel risico voor de deelnemers in de GR heeft betrekking op de hoofdelijke garantstelling voor de leningen die HVC is aangegaan voor de slibverwerking. Met deze garantstelling kan HVC tegen lage rentetarieven financieren. Het gegarandeerde bedrag wisselt als gevolg van het aantrekken en aflossen van leningen maar bedraagt maximaal ca. € 118 mln. in totaal voor alle acht deelnemers. Omdat HVC uitsluitend overheden als aandeelhouder heeft en de kans op onderbezetting van de installaties klein is, wordt de kans dat de garantstelling wordt aangesproken, als klein beoordeeld.
Gezien de aard en activiteiten van de GR is het risicoprofiel beperkt. Kredietrisico (oninbaarheid van vorderingen), koersrisico, valutarisico en debiteurenrisico worden niet gelopen omdat financiële transacties alleen met deelnemers en verbonden partijen plaatsvinden.

4.2 Financiering en treasury

De financieringsfunctie van GR Slibverwerking is gericht op de ondersteuning van haar publieke taak. Het beheer heeft uitsluitend een voorzichtig en risicomijdend karakter. De uitvoering daarvan vindt plaats binnen de kaders van de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido, onder andere de kasgeldlimiet en de renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

Netto vlottende schuld 2026 per kwartaal (* € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
primo maand 1	0	0	0	0
primo maand 2	0	0	0	0
primo maand 3	0	0	0	0
Gemiddeld	0	0	0	0
Kasgeldlimiet	11.740	11.740	11.740	11.740
Overschrijding kasgeldlimiet	0	0	0	0
Begrotingstotaal	51.043	51.043	51.043	51.043
Percentage	23%	23%	23%	23%
Kasgeldlimiet	11.740	11.740	11.740	11.740

Renterisiconorm

Berekening	2026	2027	2028	2029	2030
Renteherzieningen	0	0	0	0	0
Aflossingen	0	0	0	0	0
Renterisico	0	0	0	0	0
Renterisiconorm	15.313	15.313	15.313	15.313	15.313
Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0	0
Begrotingstotaal	51.043	51.043	51.043	51.043	51.043
Percentage	30%	30%	30%	30%	30%
Renterisiconorm	15.313	15.313	15.313	15.313	15.313

4.3 Schatkistbankieren

In het kader van het schatkistbankieren moet GR Slibverwerking een rekening-courant bij s'Rijks schatkist aanhouden waar overtollige middelen op worden gestort. Geld en vermogen mogen niet buiten de Schatkist, zoals bij banken, worden aangehouden.
Bepaalde middelen kunnen worden uitgezonderd van de verplichting om deze bij s'Rijks schatkist aan te houden, waaronder het drempelbedrag. Het drempelbedrag bedraagt 2,0% van de totaaltelling van de verlies en winstrekening met een minimum van € 1 miljoen. Omdat het banktegoed van GR Slibverwerking het drempelbedrag nooit overschrijdt, vindt storting in de Schatkist in de praktijk niet plaats.

4.4 Vennootschapsbelasting

De GR Slibverwerking geeft alle baten en lasten volledig door aan de deelnemers. Het jaarresultaat van de GR bedraagt daardoor per definitie € nihil. Omdat de GR geen commerciële activiteiten ontplooit en geen winst maakt, is geen vennootschapsbelasting verschuldigd.

4.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties die delen van het beleid uitvoeren, waarin GR Slibverwerking een financieel belang heeft en waarin we vertegenwoordigd zijn in het bestuur. In dit geval is dat N.V. HVC voor de taak slibeindverwerking. De GR is aandeelhouder in HVC namens de acht deelnemende waterschappen en de voorzitter van de GR neemt deel aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van HVC.

4.6 Verplichte kengetallen

Conform Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen (BBVW), moeten in de begroting en jaarstukken enkele verplichte kengetallen te worden opgenomen. Hieronder worden deze in een overzicht weergegeven: De kengetallen zijn grotendeels gebaseerd op geprognosticeerde balansgegevens. De geprognosticeerde balans is opgenomen in par. 4.6 van deze begroting. Naarmate de geprognosticeerde balansgegevens verder in de toekomst zijn gelegen, worden deze minder betrouwbaar.

Financiële kengetallen	Realisatie 2024	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto schuldquote	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Solvabiliteitsratio	43,9%	60,8%	60,8%	60,8%	60,8%	60,8%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Bovenstaande kengetallen maken inzichtelijk hoeveel financiële ruimte er aanwezig is binnen de GR om de structurele en incidentele lasten te kunnen dekken. De kengetallen geven daarmee inzicht in de financiële weerbaarheid.

De netto schuldquote is de netto schuld als aandeel van de inkomsten en geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Indien de netto schuldquote negatief is betekent dit dat het eigen vermogen hoger is dan de boekwaarde van de investeringen. Een netto schuldquote lager dan 1 wordt gezien als voldoende.

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin een organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de organisatie. Omdat de GR zelf geen leningen aangaat, is deze ratio hoog.

Bij de structurele exploitatieruimte betekent een positief percentage dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie is het belang om te weten welke structurele ruimte een organisatie heeft om de eigen lasten te dragen. Vanaf 2026 is de exploitatieruimte nihil omdat de baten per definitie gelijk zijn aan de lasten.

4.7 Geprognotiseerde balans voor de planperiode 2026-2030

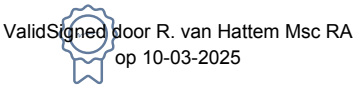
Balans in €	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029	Ultimo 2030
ACTIVA						
Vaste activa	31.043	31.043	31.043	31.043	31.043	31.043
Vlottende activa	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
TOTAAL ACTIVA	**51.043**	**51.043**	**51.043**	**51.043**	**51.043**	**51.043**
PASSIVA						
Eigen vermogen	31.043	31.043	31.043	31.043	31.043	31.043
Langlopende schulden	0	0	0	0	0	0
Vlottende passiva	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
TOTAAL PASSIVA	**51.043**	**51.043**	**51.043**	**51.043**	**51.043**	**51.043**

4.8 Archivering

De GR beschikt over een archief. Het algemeen bestuur van de GR dient een archiefregeling vast te stellen. Dit is tot op heden niet gebeurd. Gedeputeerde staten van Zuid-Holland oefenen toezicht uit op de zorg voor de archiefbescheiden. Het archief over de periode 2010-2020 is in 2021 overgebracht van Waterschap Hollandse Delta in Ridderkerk naar Waterschap Zuiderzeeland in Lelystad. Deze overdracht hield verband met de wisseling van het secretariaat. Het archief na 2020 berust bij de ambtelijk secretaris. De verwachting is dat in de loop van 2025 een nieuwe secretaris benoemd zal worden. Het archief zal ondergebracht worden bij het waterschap waar de nieuwe secretaris werkzaam is. In 2025 wordt een archiefregeling opgesteld waarin in ieder geval de archiefbewaarplaats en een beheerder worden aangewezen. Hiermee voldoet de GR aan de verplichtingen van de Archiefwet.

Jaarstukken 2024

Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 10 maart 2025 met kenmerk
312018012.25.137

Opgesteld door	: Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009
Datum	: 5 maart 2025
Versie	: DB-vergadering

Inhoud

1. Inleiding 3
1.1. Algemeen 3
1.2. Organisatie GR 3
1.3. Doelstellingen 4
1.4. Ontwikkelingen in 2024 4
1.5. Leeswijzer 5
JAARVERSLAG 6
2. Programmaverantwoording 7
2.1. Wat wilden we bereiken? 7
2.2. Wat hebben we daarvoor gedaan? 7
2.3. Wat heeft het gekost? 8
3. Paragrafen 9
3.1. Weerstandsvermogen 9
3.2. Financiering 9
JAARREKENING 10
4. Exploitatierekening over 2024 en balans per 31 december 2024 11
4.1. Waarderingsgrondslagen 11
4.2. Exploitatierekening 11
4.3. Toelichting op de exploitatierekening 12
4.4. Balans per 31 december 2024 13
4.5. Toelichting op de balans per 31 december 2024 14
4.6. Verloopoverzichten 15
4.7. Schatkistbankieren 15
4.8. Niet uit de balans blijkende verplichtingen 16
4.9. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 16
Bijlage 1: Aangeleverde hoeveelheid slib 18

1. Inleiding

1.1. Algemeen

Uit het oogpunt van duurzaamheid en kosteneffectiviteit hebben de Zuid-Hollandse waterschappen eind vorige eeuw de samenwerking gezocht voor de slibeindverwerking. Dit heeft in 1990 geleid tot de oprichting van DRSH Zuiveringsslib NV (DRSH) door deze waterschappen en de bouw van een slibverbrandingsinstallatie in Dordrecht.

Op 1 januari 2010 is DRSH door de waterschappen in eigendom overgedragen aan de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). Als tegenprestatie hebben de waterschappen een belang, in de vorm van 397 aandelen, verkregen in HVC. Deze aandelen zijn in september 2011 overgedragen aan de in 2010 opgerichte Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 (GR).
De aandeelhouders van HVC zijn publieke organisaties: gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. De GR is aandeelhouder in HVC en laat ook het slib verwerken door HVC.

Om onderscheid te maken tussen de waterschappen en de andere aandeelhouders, zoals gemeenten, zijn de waterschappen aandeelhouder B geworden. Er is om juridische redenen niet gekozen voor aandeelhouderschap A, wat een volledige aansprakelijkheid voor de NV HVC zou inhouden. Dat zou in strijd zijn met de wettelijke zorgplicht voor de waterschappen.

De GR is namens de waterschappen aandeelhouder in HVC N.V.

Het aantal aandelen in HVC bedraagt 683 en is als volgt verdeeld over de waterschappen:

- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht:	114
- Hoogheemraadschap van Delfland:	95
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier:	120
- Waterschap Hollandse Delta:	111
- Hoogheemraadschap van Rijnland:	123
- Waterschap Rivierenland:	28
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard:	40
- Waterschap Zuiderzeeland:	52
Totaal:	**683**

Het belang in HVC bedraagt ca. 16,9%. Door deelname aan de GR hebben de waterschappen toegang tot kansen ten aanzien van de inzet van technologische en organisatorische innovaties als gevolg van de investeringen die HVC doet op het gebied van afvalstoffenverwerking en duurzame energieopwekking. Daarnaast zetten de waterschappen samen met HVC in op de ambitie voor invulling van de duurzaamheidsvraagstukken, zoals de energietransitie, circulariteit en grondstoffenterugwinning.

1.2. Organisatie GR

De dagelijks besturen van de waterschappen zijn deelnemer in de GR. Het algemeen bestuur van de GR bestaat uit één vertegenwoordiger van het dagelijks bestuur per waterschap.

Het huidige algemeen bestuur bestaat uit:

- Mevrouw M. Leijen	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- De heer R. Tieman	Hoogheemraadschap van Delfland
- De heer G. den Hartog	Waterschap Rivierenland
- De heer W. van Heemst	Hoogheemraadschap van Schieland & de Krimpenerwaard
- De heer A. Mollema	Waterschap Hollandse Delta
- De heer S. Mager	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
- De heer J. Caris	Waterschap Zuiderzeeland
- De heer H. Kortman	Hoogheemraadschap van Rijnland

Het huidige dagelijks bestuur bestaat uit:

- Mevrouw M. Leijen	Voorzitter, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- De heer H. Kortman	Vice-voorzitter, Hoogheemraadschap van Rijnland
- De heer W. van Heemst	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

De heer B. Knapp van Hoogheemraadschap van Rijnland is op 1 september 2024 afgetreden en opgevolgd door de heer H. Kortman.
De GR heeft een eigen secretariaat en functioneert zelfstandig. Het secretariaat borgt dat voldaan wordt aan de wettelijke eisen conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
De heer J. van Oorschot is sinds 1 januari 2021 secretaris van de GR. In verband met zijn uitdiensttreding bij Waterschap Zuiderzeeland wordt nog gezocht naar een opvolger.
Het secretariaat van de GR wordt ondersteund door Hoogheemraadschap van Rijnland. Dit waterschap vervult in deze rol de volgende werkzaamheden:
- het opstellen van de producten behorende tot de Planning & Control-cyclus;
- het financieel beheer.
De GR wordt ondersteund door een ambtelijke ondersteuningsgroep en werkgroepen.

De kosten van het secretariaat, inclusief de ondersteuning voor de P&C-cyclus en het financieel beheer, worden evenredig over de deelnemers verdeeld. Dit komt neer op 12,5% per deelnemer.

1.3. Doelstellingen

De GR heeft tot doel de behartiging en coördinatie van de belangen van de deelnemende waterschappen in HVC met betrekking tot de verwerking van zuiveringsslib en de gezamenlijke ontwikkelingen in de afvalwaterketen. Daarbij stuurt de GR op gedeelde kernwaarden van de deelnemende waterschappen.

Deze kernwaarden zijn af te leiden van de doelstellingen bij oprichting van de GR en de huidige maatschappelijke doelstellingen op het gebied van energie, grondstoffen, duurzaamheid en circulariteit. De kernwaarden zijn vastgelegd in de Slibstrategiestudie van de GR, die eind 2021 is vastgesteld.

De kernwaarden zijn:

- Publieke verantwoordelijkheid: slibeindverwerking is de laatste stap in de afvalwaterketen en wordt door de GR beschouwd als een publieke verantwoordelijkheid. De aandeelhouders van HVC zijn gemeenten en waterschappen. HVC is een ondernemend bedrijf en de aandeelhoudersvergadering borgt het publieke karakter en het stuurt op de daarbij horende publieke verantwoordelijkheid;
- Milieubescherming: hoe schoner het gezuiverde water hoe vuiler het slib. Storten of uitrijden van slib is voor de GR geen optie;
- Continuïteit, afzetzekerheid en robuustheid: gezien de dagelijks productie van grote hoeveelheden slib is dit van groot belang;
- Circulariteit en duurzaamheid: grondstoffen- en energieterugwinning hebben prioriteit;
- Doelmatigheid (kostenefficiëntie): slibverwerking tegen de laagst maatschappelijke kosten, kansen voor verbetering liggen in schaalvergroting en nieuwe of verbeterde technieken.

1.4. Ontwikkelingen in 2024

1.4.1 Ontwikkelingen
Na de landelijke slibcrisis in 2019 is er veel veranderd in de landelijke slibverwerking en is de GR hierin meegegroeid. Door de toetreding van drie nieuwe waterschappen is een nieuwe dynamiek ontstaan binnen de GR. Gezamenlijk is de strategie voor de komende jaren bepaald. Niet alleen de benodigde investering in een nieuwe slibdroger in Alkmaar, maar ook de toekomst van de slibeindverwerking in Dordrecht beheerst de agenda. Daarbij zijn klimaatneutraliteit en circulariteit (terugwinning van fosfaat en andere grondstoffen) belangrijke criteria voor de doorontwikkeling.
De GR heeft zich in deze dynamiek gepositioneerd met een actief aandeelhouderschap, heeft de

nieuwe leden op één lijn gebracht en zorgt voor een goede interactie tussen innovaties binnen zuiverings- en slib-eindverwerkingsprocessen. Binnen het krachtenveld heeft de GR in HVC een goede partner, maar opereert de GR wel degelijk autonoom.

1.4.2 Wijziging wet gemeenschappelijke regelingen
Op 1 juli 2022 is de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van kracht geworden. Deze wet heeft als doel de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van de algemene besturen van waterschappen te versterken.
Op 29 november 2023 heeft het AB het ontwerp wijzigingsvoorstel vastgesteld. Dit wijzigingsvoorstel is op 5 december 2023 naar de waterschappen toegestuurd voor zienswijzen.
Naar aanleiding van de ontvangen zienswijzen heeft het AB op 24 april 2024 de ontwerpregeling op een paar beleidsarme onderdelen aangepast en vastgesteld.
Vervolgens is de toestemmings- en instemmingsprocedure gevolgd. Alle waterschappen hebben ingestemd met de gewijzigde regeling. Het AB heeft op 26 juni 2024 heeft de regeling definitief vastgesteld, zodat voldaan kon worden aan de uiterlijke vaststellingsdatum van 1 juli 2024.

1.5. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een toelichting gegeven op het programmaplan. Specifiek wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de 3 W-vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

De verplichte paragrafen komen aan bod in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 komen de exploitatierekening en de toelichting op de balans per 31 december 2024 aan de orde. Tot slot is in bijlage 1 het overzicht van de geraamde en daadwerkelijke hoeveelheden aangeleverd slib opgenomen.

JAARVERSLAG

2. Programmaverantwoording

2.1. Wat wilden we bereiken?

In de begroting 2024 zijn de volgende ontwikkelingen benoemd:

1. Het uitbouwen van de samenwerking van de acht waterschappen op het gebied van slibverwerking;
2. De realisatie van de slibdrooginstallatie in Alkmaar *(oplevering wordt medio 2024 verwacht)*;
3. Het uitvoeren van het strategische meerjarenplan van HVC;
4. Europese ontwikkelingen, zoals het realiseren van 100% circulariteit in 2050 en maximale energiebesparing;
5. Herziening Richtlijn Stedelijk Afvalwater: de Europese Commissie heeft op 26 oktober 2022 een pakket aan voorstellen gepresenteerd dat moet leiden tot een betere bescherming van de waterkwaliteit en de volksgezondheid;
6. Op 1 juli 2022 is de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen van kracht geworden. Deze wet heeft als doel de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van o.a. besturen van waterschappen te versterken. Een aantal wijzigingen moet verplicht in de regeling worden opgenomen. Een aantal wijzigingen is facultatief. Een wijzigingsvoorstel voor de regeling is aan de besturen van de waterschappen voorgelegd en zij hebben met de wijzigingen ingestemd. Op 26 juni 2024 heeft het algemeen bestuur van de GR besloten over de wijziging van de GR.

2.2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

<u>Samenwerking</u>
Naast de reguliere overleggen op ambtelijk en bestuurlijk niveau, heeft het AB op 22 mei 2024 een bezoek gebracht aan Aquafin HVC in Aartselaar (België). ’s Morgens is het AB bijgepraat over onder meer de governance, de financiering, de broeikasgasboekhouding en de toegankelijkheid van het risico-gebaseerd rioolbeheer. ’s Middags is een bezoek gebracht aan de full scale quarternaire zuivering RWZI Aartselaar.
Op 11 september 2024 heeft het AB een bezoek gebracht aan de ondergrondse RWZI Dokhaven van Waterschap Hollandse Delta.
Op 4 december 2024 vond een strategische conferentie plaats met bestuurders en medewerkers van de GR en HVC bij Waterschap Rivierenland in Tiel. Het thema was de beste slibwaterketen van Europa, de koers naar 2050.

<u>Aandeelhoudersbelangen</u>
De algemene vergaderingen van aandeelhouders van HVC op 30 mei en 12 december 2024 zijn ambtelijk en bestuurlijk voorbereid.

<u>Uitvoering wettelijke plichten van de GR</u>
Er is uitvoering gegeven aan de door het Dagelijks en Algemeen Bestuur genomen besluiten.
Daarnaast zijn in 2024 de volgende bestuurlijke producten opgeleverd:
- Een door het Algemeen Bestuur vastgestelde jaarrekening 2023;
- Een door het Algemeen Bestuur vastgestelde begroting 2025;
- Een door het Dagelijks Bestuur vastgestelde kadernota 2026.

<u>Tarief slibverwerking</u>
De kosten voor de verwerking van het slib worden door HVC rechtstreeks gefactureerd aan de waterschappen. De ontwikkeling van dit tarief heeft een grote impact op de begroting van de waterschappen en staat hoog op de agenda van de GR in relatie tot HVC. In principe wordt bij de jaarlijkse aanpassing van het slibverwerkingstarief de CPI inflatie indexering toegepast. In 2024 heeft de RvC van HVC wederom besloten tot een daarvan afwijkende tariefontwikkeling i.v.m. de sterk gestegen energie- en grondstofprijzen. De GR heeft bij HVC bedongen dat HVC voortaan een prognose van de tariefontwikkeling voor een periode van vijf jaar aanlevert.

Slibhoeveelheden
De deelnemers van de GR en HVC hebben regelmatig afstemming over de slibprognoses en de daarop van invloed zijnde technologische ontwikkelingen op de zuiveringen. Op deze wijze wordt gezamenlijk invulling gegeven aan de capaciteitsplanning. Inmiddels kan HVC bij de zuiveringen de standen van de slibsilo's aflezen en haar logistiek daarop afstemmen. De jaarlijkse slibprognoses worden in juni vastgesteld en dienen als input voor de vaststelling van het slibtarief.

Fosfaatterugwinning
De verwachting is dat na 2028 fosfaat wordt teruggewonnen uit het residu van de slibverbranding. HVC ondersteunt de ontwikkeling van het Rubiphos-proces. Daarvoor zijn in 2023 proefnemingen gedaan met een pilotinstallatie op het HVC-terrein. SNB (de slibverbrander van de Brabantse waterschappen) is gestart met een ontwikkeltraject met Susphos. Op deze wijze krijgen verschillende processen op de Nederlandse slibmarkt een kans.

Superkritische vergassing
Met het oog op de langetermijnontwikkeling van de slibeindverwerking is door SCW in samenwerking met STOWA, HVC en de GR-Slib-waterschappen onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van het superkritisch vergassen van slib. De resultaten van dit onderzoek worden in 2025 verwacht.

Garantstelling
De totale garantstelling voor de GR stijgt van € 45,9 miljoen (eind 2023) naar € 86,9 miljoen (eind 2024, nog onder voorbehoud jaarverslag HVC) door de investering in de slibdrooginstallatie. Voor de garantstelling ontvangt de GR jaarlijks een provisie. Deze provisie bedraagt 1% van het bedrag aan uitstaande geldleningen per 31 december van het voorgaand kalenderjaar. Door het uitbreiden van de garantstelling zal ook de garantstellingsprovisie oplopen. Het exacte moment wordt bepaald door de datum waarop de geldleningen worden aangegaan voor de bouw van o.a. de slibdrooginstallatie. De oplevering en ingebruikneming is thans voorzien in de tweede helft van 2025.

2.3. Wat heeft het gekost?

De GR staat garant voor de uitstaande geldleningen ten behoeve van slibverwerkingsactiviteiten die HVC heeft bij de Nederlandse Waterschapsbank. Door deze garantstelling kan HVC tegen lagere rentetarieven leningen aantrekken. Het voordeel wat HVC hierdoor realiseert, wordt voor een deel, zijnde 1% van de gegarandeerde som aan leningen, uitgekeerd aan de garantstellers. De uitbetaling van deze provisie vindt plaats via de gemeenschappelijke regeling. Dit betekent dat HVC de provisie betaalt aan de GR. Vanuit de rol van secretariaat zorgt Waterschap Hollandse Delta voor de betaling van de provisie vanuit de GR naar de deelnemende waterschappen.

De lasten voor het secretariaat worden via de GR in rekening gebracht. De lasten voor het secretariaat bestonden uit:
- Uren voor het voeren van het secretariaat (ondersteuning, financiën);
- Notuleren van vergaderingen GR en Ambtelijke Ondersteuningsgroep;
- Accountantscontrole.

Voor de door hoogheemraadschap van Rijnland in rekening gebrachte uren zijn de door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geadviseerde Handleiding Overheidstarieven 2024 (excl. overhead) gehanteerd. Hierover is geen afspraak gemaakt met het Algemeen Bestuur van de GR.

De verplichtingen voor de lasten inzake het secretariaat zijn aangegaan door het hoogheemraadschap van Rijnland. Deze lasten zijn inclusief onderbouwing doorbelast aan de gemeenschappelijke regeling.

Vanuit de GR heeft een doorbelasting voor zowel de kosten van het secretariaat als de secretaris plaatsgevonden aan de deelnemende waterschappen. Deze lasten worden gezamenlijk gedragen door de deelnemende waterschappen. De kosten worden gelijkelijk verdeeld. Met instemming van alle waterschappen is besloten de verdeling van de kosten en de garantstellingsprovisie per 1 januari

2022 te hanteren. Dit betekent dat vanaf 2022 ieder van de acht deelnemende waterschappen 12,5% van de kosten draagt.

3. Paragrafen

Vanuit het Waterschapsbesluit zijn de volgende paragrafen verplicht:
- Ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar
- Uitgangspunten en normen
- Incidentele baten en lasten
- Kostentoerekening
- Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen
- Waterschapsbelastingen
- Weerstandsvermogen
- Financiering
- Verbonden partijen
- Bedrijfsvoering
- EMU-saldo

Van deze paragrafen zijn de paragrafen weerstandsvermogen en financiering relevant voor de GR Slibverwerking 2009. De overige paragrafen zijn niet van toepassing.

3.1. Weerstandsvermogen

Financiële risico's
Vanaf de toetreding tot de GR staan de waterschappen garant voor de financiering van de activiteiten die HVC ten behoeve van de waterschappen uitvoert. In het nieuwe B-plus-aandeelhouderschap waartoe in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 4 juli 2013 is besloten, heeft de garantstelling ook betrekking op de financiering van investeringen ter verduurzaming van de activiteiten die voor de waterschappen worden uitgevoerd. Zo wordt een deel van de financiering c.q. de daarvoor benodigde garantstelling van de bio-energiecentrale ('BEC') aan de waterschappen toegerekend. Dit aangezien de BEC groene elektriciteit levert voor de bedrijfsvoering van de slibverbrandingsinstallatie (SVI).

Een verdere aanpassing c.q. uitbreiding van de garantstelling zal plaatsvinden afhankelijk van besluitvorming over (de financiering van) nieuwe investeringen voor de waterschappen. Het continueren van het aandeelhouderschap B betekent een voortzetting van het bestaande principe van lasten- en batendeling.

De aandeelhouders B staan volledig garant voor de installaties die gebouwd voor de slibeindverwerking, in dit geval de slibverbrandingsinstallatie in Dordrecht en de slibdrogingsinstallatie in Alkmaar.

Voor de Bio Energie Centrale is de garantstelling naar rato van de aandelenverhouding tussen aandeelhouder A en B, zijnde 17%. De bereidstelling ten aanzien van de BEC is niet omgezet in een feitelijke garantstelling. Dit betekent dat de GR per 31 december 2024 garant staat voor € 96,7 miljoen aan uitstaande geldleningen.

3.2. Financiering

De aandeelhoudende waterschappen hebben hun gezamenlijk belang in HVC overgedragen aan de GR. Het eigendom per waterschap wordt bepaald aan de hand van het aantal aandelen. Het eigendom dat de GR in HVC heeft, wordt derhalve gefinancierd door de afzonderlijke waterschappen.

JAARREKENING

4. Exploitatierekening over 2024 en balans per 31 december 2024

4.1. Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting
De jaarrekening 2024 is opgesteld conform de voorschriften van het Waterschapsbesluit. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde en afgerond op bedragen van € 1.

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Financiële vaste activa
De participatie in het aandelenkapitaal van N.V. HVC (kapitaalverstrekking aan een deelneming in de zin van het Waterschapsbesluit[1]) is gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Wanneer de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs dan zal afwaardering plaatsvinden. Tot en met het opstellen van voorliggende jaarrekening heeft een dergelijke afwaardering niet plaatsgevonden.

Waarderingsgrondslagen resultaatbepaling
Baten en lasten
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben (stelsel van baten en lasten). Winsten worden slechts in acht genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de rekening bekend zijn.

De jaarrekening 2024 sluit met een resultaat van nihil.

4.2. Exploitatierekening

Exploitatierekening (* €1)	Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Baten				
Garantstellingsprovisie HVC	636.631	459.112	347.134	227.658
Vergoeding kosten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling	68.822	33.141	52.115	37.946
Totaal baten	***705.453***	***492.253***	***399.249***	***265.604***
Lasten				
Garantstellingsprovisie Waterschappen	636.631	459.112	347.134	227.658
Kosten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling	68.822	33.141	52.115	37.946
Totaal lasten	***705.453***	***492.253***	***399.249***	***265.604***
	-	-	-	-

De toelichting op de verdeling van de garantstellingsprovisie en de basis voor deze provisie wordt gegeven in paragraaf 4.3. In deze paragraaf is eveneens de specificatie van de lasten voor het secretariaat opgenomen.

[1] Krachtens artikel 4.1 Waterschapsbesluit is er sprake van een deelneming als de GR participeert in het aandelenkapitaal van een N.V. of een B.V..

4.3. Toelichting op de exploitatierekening

Toelichting op de exploitatierekening (* €1)	Begroting 2024	Realisatie 2024	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Baten				
Garantstellingsprovisie HVC	**636.631**	**459.112**	**347.134**	**227.658**
Deze provisie bedraagt 1% van het gegarandeerde leningbedrag van:				
- Budget per 31 december 2023 53.669.500				
Vergoeding lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling				
- Hoogheemraadschap van Delfland (12,50%)	8.603	3.781	6.340	4.728
- Hoogheemraadschap van Rijnland (12,50%)	8.603	3.781	6.340	4.728
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (1	8.603	3.781	6.340	4.728
- Waterschap Hollandse Delta (12,50%)	8.603	3.781	6.340	4.728
- Waterschap Rivierenland (12,50%)	8.603	3.781	6.340	4.728
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (12,50%)	8.603	3.781	6.340	4.728
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (12,50%)	8.603	3.781	6.340	4.728
- Waterschap Zuiderzeeland (12,50%)	8.603	3.781	6.340	4.728
Te verrekenen met deelnemers				
Rente NWB	-	2.895	1.395	122
	68.822	**33.141**	**52.115**	**37.946**
Totaal baten	***705.453***	***492.253***	***399.249***	***265.604***
Lasten				
Garantstellingsprovisie Waterschappen				
De deelnemende waterschappen ontvangen van de NV HVC een garantstellingsprovisie van 1% van het gegarandeerde leningbedrag. Conform artikel 22 van de statuten wordt de garantstellingsprovisie verdeeld naar rato van het aantal aandelen:				
- Hoogheemraadschap van Delfland (95 aandelen)	88.550	63.859	48.284	31.665
- Hoogheemraadschap van Rijnland (123 aandelen)	114.650	82.680	62.515	40.998
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (40 aandelen)	37.284	26.888	20.330	13.333
- Waterschap Hollandse Delta (111 aandelen)	103.464	74.614	56.416	36.999
- Waterschap Rivierenland (28 aandelen)	26.099	18.822	14.231	9.333
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (120 aandelen	111.853	80.664	60.990	39.998
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (114 aandelen)	106.261	76.631	57.940	37.999
- Waterschap Zuiderzeeland (52 aandelen)	48.470	34.954	26.429	17.333
- Totaal: 683 aandelen	**636.631**	**459.112**	**347.134**	**227.658**
Lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling				
- Inzet uren secretariaat (secretaris, ondersteuning, financiën)	34.333	20.707	22.432	20.473
- Advieskosten	20.400	-	9.601	
- Vergaderingen GR (notuleren, catering)	6.120	4.720	12.786	10.661
- Representatiekosten	1.020	-		-
- Accountantscontrole	6.949	7.714	7.296	6.812
- Rente NWB	-	-	-	-
	68.822	**33.141**	**52.115**	**37.946**
Totale lasten	***705.453***	***492.253***	***399.249***	***265.604***
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting op de baten
De ontvangen garantstellingsprovisie is € 177.519 lager dan begroot. De oorzaak hiervan is dat de bouw van de slibdrooginstallatie in Alkmaar vertraagd is, waardoor HVC in 2024 minder krediet heeft moeten aantrekken om de bouw te financieren. De consequentie hiervan is dat het aan de deelnemers door te betalen bedrag aan garantstellingsprovisie met eenzelfde bedrag is verlaagd.

Toelichting op de lasten
De kosten voor secretariaat, ondersteuning en uitvoering van de P&C-cyclus zijn € 13.626 lager dan begroot. Hiervoor zijn minder uren ingezet dan begroot en daarnaast zijn de uurtarieven van het hoogheemraadschap van Rijnland lager dan die van Waterschap Hollandse Delta. Rijnland hanteert de Handleiding Overheidstarieven die het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties publiceert. De begrote post voor advies van € 20.400 is niet gebruikt.

4.4. Balans per 31 december 2024

OMSCHRIJVING (* €1)	31 december 2024	31 december 2023	31 december 2022
ACTIVA			
Vaste activa			
Financiële vaste activa			
- Kapitaalverstrekkingen aan bedrijven	31.043	31.043	31.043
Vlottende activa			
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0	0
Liquide middelen			
- Overige banktegoeden	39.649	22.149	3.234
Overlopende activa			
- Overige openbare lichamen	0	0	25.823
TOTAAL ACTIVA	**70.692**	**53.192**	**60.100**
PASSIVA			
Vaste passiva			
- Eigen vermogen	31.043	31.043	31.043
Vlottende passiva			
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
- Overige kortlopende schulden	5.897	0	0
Overlopende passiva			
- Overige openbare lichamen	33.752	22.149	29.057
TOTAAL PASSIVA	**70.692**	**53.192**	**60.100**

Bovenstaande balans geeft het bedrag weer van het bezit van de waterschappen in HVC. De verdeling over de verschillende waterschappen wordt toegelicht in paragraaf 3.5.

4.5. Toelichting op de balans per 31 december 2024

OMSCHRIJVING (* €1)	31 december 2024	31 december 2023	31 december 2022
ACTIVA			
Vaste activa			
Financiële vaste activa			
- Kapitaalverstrekkingen aan bedrijven	31.043	31.043	31.043
Op 28 september 2011 hebben de deelnemende waterschappen hun aandelen N.V. H.V.C à € 45,45 per aandeel overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009. M.i.v. 23 december 2021 zijn er drie nieuwe toetreders.			
De aandelenverhouding is als volgt:			
- Hoogheemraadschap van Delfland (95 aandelen)			
- Hoogheemraadschap van Rijnland (123 aandelen)			
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (40 aandelen)			
- Waterschap Hollandse Delta (111 aandelen)			
- Waterschap Rivierenland (28 aandelen)			
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (120 aandelen)			
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (114 aandelen)			
- Waterschap Zuiderzeeland (52 aandelen)			
- Totaal: 683 aandelen (2020: 397 aandelen)			
Vlottende activa			
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0	0
Liquide middelen			
- Overige banktegoeden	39.649	22.149	3.234
Overlopende activa			
Uitgefactureerd en ontvangen voorschot			-12.000
- factuur 2020016 Hoogheemraadschap van Delfland			
- factuur 2020017 Hoogheemraadschap van Rijnland			
- factuur 2020018 Hoogheemraadschap van Schieland			
- factuur 2020019 Waterschap Hollandse Delta			
- factuur 2020020 Waterschap Rivierenland			
- factuur 2021011 Hoogheemraadschap van Delfland			
- factuur 2021013 Hoogheemraadschap van Rijnland			
- factuur 2021012 Hoogheemraadschap van Schieland			
- factuur 2021015 Waterschap Hollandse Delta			
- factuur 2021014 Waterschap Rivierenland			
Nog te factureren			
- Nog te factureren aan 8 deelnemers			37.823
Totaal overlopende activa	0	0	25.823
TOTAAL ACTIVA	**70.692**	**53.192**	**60.100**
PASSIVA			
Vaste passiva			
Eigen vermogen			
- Algemene reserves	31.043	31.043	31.043
Vlottende passiva			
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
- Overige kortlopende schulden	0	0	0
Overlopende passiva			
Nog te betalen bedragen			
- factuur 202120011 Zuiderzeeland			
- factuur 2021001763 Waterschap Hollandse Delta			
- factuur 20221108 Greidanus managementondersteuning			1.772
- factuur 202230212 Zuiderzeeland			11.850
- factuur 702300008 Waterschap Hollandse Delta			8.623
- NTB factuur PSA Accountants 2022			6.812
- factuur 7024000015 Waterschap Hollandse Delta		8.869	
- factuur 1057 Jan van Oorschot	1.331		
- factuur ... Hoogheemraadschap van Rijnland	4.564		
Ontvangen voorschotten en nog te facturen deelnemers			
- Voorschotten betaald ter dekking inkoopfacturen (8 deelnemers)	64.000	64.000	
- Factuur 2023025 Amstel, Gooi en Vecht	-3.781	-6.340	
- Factuur 2023026 Delfland	-3.781	-6.340	
- Factuur 2023027 Hollands Noorderkwartier	-3.781	-6.340	
- Factuur 2023028 Hollandse Delta	-3.781	-6.340	
- Factuur 2023029 Rijnland	-3.781	-6.340	
- Factuur 2023030 Rivierenland	-3.781	-6.340	
- Factuur 2023031 Schieland	-3.781	-6.340	
- Factuur 2023032 Zuiderzeeland	-3.781	-6.340	
Totaal overlopende passiva	39.647	22.149	29.057
TOTAAL PASSIVA	**70.690**	**53.192**	**60.100**

4.6. Verloopoverzichten

Het eigen vermogen betreft algemene reserves, dit is de inbreng van de aandelen B in N.V. HVC van de deelnemende waterschappen. De gewenste omvang van deze reserve is gelijk aan de kapitaalverstrekking aan N.V. HVC.

OMSCHRIJVING (* €1)	31 december 2024	31 december 2023	31 december 2022
Eigen vermogen			
- Algemene reserves			
Stand op 1 januari 2024	31.043	31.043	31.043
geen mutaties	0	0	0
Stand op 31 december 2024	31.043	31.043	31.043

4.7. Schatkistbankieren

Ten aanzien van het schatkistbankieren wordt dagelijks beoordeeld of de rekening-courant van de GR bij de NWB moet worden 'afgeroomd' naar of moet worden aangevuld van de rekening bij de schatkist. De GR mag maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist aanhouden (op de rekening-courant bij NWB). Het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal van de begroting (zijnde € 705.453), zijnde € 7.054. Voor het drempelbedrag geldt echter een minimum van € 1.000.000. Hieronder is te zien dat voor de GR geheel 2024 onder het drempelbedrag gebleven is. Omdat HVC de garantstellingsprovisie in twee delen uitbetaalt en deze gelijk daarna wordt doorgestort aan de deelnemers, is het in de praktijk niet mogelijk dat de drempelwaarde van € 1 mln. overschreden wordt.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1.000**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**47**	**57**	**129**	**89**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	953	943	871	911
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	705			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	705			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 1000.000	Drempelbedrag	1.000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	4.236	5.179	11.889	8.207
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	47	57	129	89

4.8. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De waterschappen staan garant voor een deel van de geldleningen die HVC is aangegaan. Ter compensatie van de door de waterschappen gegarandeerde geldleningen betaalt HVC jaarlijks een vergoeding (garantstellingsprovisie) van 1% van de hoogte van de uitstaande gegarandeerde geldleningen per 1 januari van dat jaar uit. In 2024 is de garantstellingsprovisie over de uitstaande gegarandeerde geldleningen per 1 januari 2024 uitbetaald. De GR keert de ontvangen garantstellingsprovisie uit naar rato van het aantal aandelen per waterschap.

De gegarandeerde geldleningen bedragen per 1 januari 2024 € 45,9 miljoen (conform de Jaarrekening 2023 van HVC, gegarandeerde geldleningen aandeelhouders B). Per 31 december 2024 is het bedrag aan gegarandeerde geldleningen € 86,9 miljoen. De GR staat 100% garant voor deze gegarandeerde geldleningen.

4.9. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Met ingang van 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. De WNT normeert de bezoldiging (het bezoldigingsmaximum) en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen in de (semi)publieke sector. Indien de bezoldiging en/of een ontslagvergoeding van een topfunctionaris de wettelijke norm overschrijdt, dient het meerdere teruggevorderd te worden van de betreffende topfunctionaris. In de wet is tevens geregeld wie als topfunctionaris dient te worden aangemerkt.
Het bestuur bestond gedurende 2024 uit:

Algemeen Bestuur	01-01-2024	31-12-2024
J. Caris	x	x
M. Leijen	x	x
S.E. Mager	x	x
R. Tieman	x	x
G. den Hartog	x	x
W. van Heemst	x	x
A. Mollema	x	x
B. Knapp	x	
H. Kortman		x

Dagelijks Bestuur	01-01-2024	31-12-2024
M. Leijen	x	x
B. Knapp	x	
W. van Heemst	x	x
H. Kortman		x

Secretaris	01-01-2024	31-12-2024
J. van Oorschot	x	x

De leden van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur zijn onbezoldigd binnen de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009.

Functiegegevens	**2024**	**2023**
Naam: J. van Oorschot	Secretaris	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,068	0,098
Dienstbetrekking?	Nee	Nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	9.150	10.656
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0
Subtotaal	9.150	10.656
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	15.844	21.760
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	9.150	10.656
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Bijlage 1: Aangeleverde hoeveelheid slib

Slibverwerking

Ten aanzien van de slibverwerking zelf staan hieronder de begrote en daadwerkelijk aangeleverde hoeveelheden slib (in ton) per deelnemend waterschap (peildatum 27 februari 2025). Hollands Noorderkwartier verwerkt het slib zelf in de slibdroger te Beverwijk.

Begroot versus realisatie

Afvoer slib exclusief zand (in tonnen)	**Begroot 2024**	**Realisatie 2024**
Delfland	84.621	86.733
Rijnland	109.700	106.495
Schieland en de Krimpenerwaard	26.996	30.967
Hollandse Delta	84.200	82.743
Rivierenland	15.300	18.710
Hollands Noorderkwartier *	98.540	96.134
Amstel, Gooi en Vecht	99.779	97.973
Zuiderzeeland	42.692	40.635
Totaal	**561.828**	**560.390**
** incl. 7 kton van AGV*		

PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

Publieke Sector Accountants B.V.
Kralingseweg 223
3062 CE Rotterdam
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 te Ridderkerk gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 op 31 december 2024 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit;

- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, opgenomen bepalingen.

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2024;
- de balans per 31 december 2024; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol en Normenkader 2024, dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 11 september 2024 en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

Op alle opdrachten verricht door Publieke Sector Accountants B.V. zijn de ‘Algemene Voorwaarden Publieke Sector Accountants’, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 69411409, van toepassing.
Publieke Sector Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 69411409.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op €4.922. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven €4.922 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- de inleiding;
- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- Bijlage 1: Aangeleverde hoeveelheid slib, zand en droge stof.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Waterschapsbesluit.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2024.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol en normenkader 2024 dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 11 september 2024, de Regeling Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
    - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
    - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk

verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 10 maart 2025

Publieke Sector Accountants B.V.

ValidSigned door R. van Hattem Msc RA
op 10-03-2025

R. van Hattem MSc RA

Hoogheemraadschap van Delfland

Aan het dagelijks bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009
Zwembadweg 10
7902 NZ Hoogeveen

UW BRIEF
21 maart 2025
UW KENMERK
-
ONS KENMERK
2423574
DELFT
5 juni 2025

ONDERWERP:

Ontwerpbegroting 2026 Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009

Geacht bestuur,

Wij hebben kennisgenomen van de Ontwerpbegroting 2026 en zien geen aanleiding om daarover een zienswijze naar voren te brengen.

Hoogachtend,
verenigde vergadering van Delfland,
de secretaris, de voorzitter,

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

BIJLAGE(N) -
CONTACT Servicepunt, loket@hhdelfland.nl, 015 – 260 81 08
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	3417
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	H.04
Titel	Bijstelling Investeringsplan en Krediet project 'Beter Benutten Bergsluis' na afronding voorlopig ontwerp

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	**5 juni 2025**

Voorgesteld besluit

1. Het investeringsplan voor het project ‘Beter benutten Bergsluis’, met nieuw geraamde kosten ter hoogte van € 4.617.600 vast te stellen;
2. Het hiervoor eerder verstrekte krediet ter hoogte van € 3.225.000 met € 1.007.000 te verhogen tot een bedrag van € 4.232.000.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Bijstelling Investeringsplan en Krediet project 'Beter Benutten Bergsluis' na afronding voorlopig ontwerp
Versienummer	1
Dossiernummer	3417
D&H datum	dinsdag 15 april 2025
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

1. Het investeringsplan voor het project 'Beter benutten Bergsluis', met nieuw geraamde kosten ter hoogte van € 4.617.600 vast te stellen;
2. Het hiervoor eerder verstrekte krediet ter hoogte van € 3.225.000 met € 1.007.000 te verhogen tot een bedrag van € 4.232.000.

2) Aanleiding

De Verenigde Vergadering (VV) heeft op 19 november 2020 (dossiernummer 2006) ingestemd met de aanpassing van de Bergsluis. Hiermee is ingestemd met de realisatie van een nieuw inlaatpunt voor zoet water, een efficiëntere sturing van het waterbeheer en een tweezijdige vismigratie. De aangevraagde bedragen waren gebaseerd op een schetsontwerp. Hierdoor kon het landelijk Bestuurlijk Platform Zoetwater (vergadering 27 november 2020) de aanvraag van het Bergsluis project tijdig indienen bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Dit heeft geleid tot een initiële reservering van € 1,4 mln, en een beschikking in 2024 van € 1.757.500,- in het Deltafonds subsidietranche Deltaprogramma Zoetwater 2022 - 2027.

In samenwerking met het hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) is het ontwerp in de periode 2020 tot 2023 verder uitgewerkt. Onder andere door gestegen materiaal- en arbeidskosten bleek het in eerste instantie aangevraagde krediet en investeringsplan ontoereikend en is gevraagd om aanpassing van het krediet en investeringsplan. Op 30 november 2023 heeft de Verenigde Vergadering ingestemd met de aanpassing van het krediet en investeringsplan.

Na aanpassing van het krediet en investeringsplan is het college een samenwerkingsovereen-komst met HHSK aangegaan. In deze samenwerkingsovereenkomst is o.a. de wijze van samenwerking en de wijze waarop financiën tussen partijen worden geregeld vastgelegd. HHSK en Delfland hebben vervolgens opdracht gegeven voor de verdere uitwerking van het ontwerp tot een voorontwerp. Ook een actualisatie van de kostenraming was onderdeel van deze opdracht.

Het ontwerp van het gemaal en de vispassage is daarmee ver genoeg uitgewerkt om de aanbesteding te kunnen starten. Uit de geactualiseerde kostenraming blijkt echter dat de kosten van het gemaal naar verwachting hoger zullen zijn dan het beschikbaar gestelde krediet. De hogere kosten zijn het gevolg van onder andere het flink gestegen prijspeil, de realisatie naast de oude schutsluis en de eisen die volgen uit de samenwerking met de drie betrokken partijen. Voordat het project aanbesteed kan worden moet het eerder door de VV vastgestelde Investeringsplan (IP) en beschikbaar gestelde krediet worden verhoogd. Na een positief VV-besluit om het IP- en krediet bij te stellen kan de aanbesteding worden gestart. Voorwaarde is dat ook de VV van HHSK krediet beschikbaar stelt voor het aandeel van HHSK in het project. Besluitvorming door HHSK is voorzien in de VV van 9 juli 2025.

De zeer droge zomer van 2018 schetst een toekomstbeeld waar we nu al steeds vaker mee te maken kunnen krijgen en onderstreept het belang van voldoende zoet water van een goede

kwaliteit. Meer droge periodes is één van de gevolgen van klimaatverandering. Wij zijn daarvoor echter in grote mate afhankelijk van één bron. Voor de toekomst is de huidige zoetwatervoorziening onvoldoende om een toenemende watervraag in alle situaties te faciliteren. Er zijn maatregelen nodig om het zoetwateraanbod in extreme droogtesituaties te verbeteren en om in reguliere situaties te optimaliseren.

Dit probleem wordt op nationaal niveau onderkend. Daarbij is als doelstelling van het Deltaprogramma Zoetwater vastgesteld dat Nederland in 2050 weerbaar moet zijn tegen zoetwatertekorten. De aanpassing is een van de noodzakelijke maatregelen daarvoor, hetgeen sinds de goedkeuring van het schetsontwerp door de VV op 19 november 2020 alleen maar prangender is geworden.

Het aanpassen van Bergsluis is één van de maatregelen en sluit aan bij de aanpak van het Deltaprogramma, waarin adaptief deltamanagement centraal staat. Het aanpassen van de Bergsluis dient meerdere belangen van Delfland. Naast het creëren van (1) een extra en alternatieve zoetwaterbron om op een duurzamer manier water in ons gebied in te laten en minder afhankelijk te zijn van het Brielse Meer (De Bergsluis kan dan in reguliere zomers voorzien in maximaal 38% van de watervraag van Delfland. De aanvoer vindt plaats via het inlaatpunt van HHSK vanuit de Nieuwe Maas) kan er (2) efficiënter worden gestuurd in het waterbeheer, waaronder het tegengaan van verzilting en is (3) tweezijdige vismigratie mogelijk. De aanpassing van de Bergsluis omvat de aanleg van een leiding met een nieuw gemaal dat zo wordt uitgevoerd dat vismigratie mogelijk is.

3) Beoogd effect

Het bijstellen van het in 2023 vastgestelde IP en krediet voor het realiseren van een extra zoetwaterbron en een efficiëntere sturing van het waterbeheer.

Daarna kunnen Delfland en HHSK de aanbesteding voor de realisatie van het gemaal en de vispassage starten.

4) Kernboodschap

Een goede watervoorziening is voor Delfland en voor de van zoetwater afhankelijke functies in het beheergebied van groot belang. Door diverse ontwikkelingen, waaronder klimaatverandering, zal de vraag naar zoetwater in de toekomst stijgen en het wateraanbod onder druk komen te staan. Delfland werkt daarom aan het toekomstbestendig maken van de zoetwatervoorziening. Één van de projecten waarmee we dat doen is realisatie van extra aanvoer van zoetwater bij de Bergsluis in Rotterdam (besluit uit november 2020). Hierdoor is er in regulier droge omstandigheden meer zoetwater beschikbaar, wordt Delfland minder afhankelijk van de aanvoer van zoetwater uit de Brielse Meer en is een efficiëntere sturing van het waterbeheer mogelijk.

Na uitvoering beschikt Delfland over een nieuwe zoetwaterbron, waardoor de robuustheid van de zoetwatervoorziening wordt verbeterd. De aanpassingen leveren bovendien een aantal operationele voordelen op en minder CO2-uitstoot dan bij aanvoer van water uit het Brielsemeer.

Als gevolg van onder andere de gestegen materiaal- en arbeidskosten wordt het algemeen bestuur van Delfland gevraagd in te stemmen met het verhogen van de in 2023 vastgestelde investeringskosten voor het gemaal. Na de besluitvorming door de VV van Delfland en de VV van HHSK wordt gestart met de aanbesteding van het gemaal en vispassage.

5) Historie – eerdere besluitvorming

- Collegevergadering D&H Delfland 17 maart 2020: maatregelenpakket Deltaprogramma Zoetwater 2021-2027; ingestemd met voordragen van een aantal maatregelen voor subsidie uit het Deltafonds;
- Collegevergadering D&H Schieland en de Krimpenerwaard 16 juni 2020: instemmen met financiële bijdrage van 20% aan project Bergsluis;
- Informatieve VV 15 september 2020 ‘Beter Benutten Bergsluis’;

Dossiernummer: 3417

- VV 20 november 2020 (dossier 2006): instemmen aanpassing gemaal Bergsluis, vaststellen daaraan verbonden Investeringsplannen en kredieten;
- Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit 17 januari 2023: schriftelijke mededeling bijstelling doorvoercapaciteit zoetwater project 'Beter Benutten Bergsluis' en vooraankondiging bijstelling investeringskredieten.
- Collegevergadering D&H Delfland 24 oktober 2023: aangaan van de samenwerkingsovereenkomst "Beter Benutten Bergsluis" met het hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard.
- Collegevergadering D&H Schieland en de Krimpenerwaard 7 november 2023: aangaan van de samenwerkingsovereenkomst "Beter Benutten Bergsluis" met het hoogheemraadschap van Delfland.
- VV 30 november 2023 bijstelling investeringsplan en krediet project 'Beter Benutten Bergsluis'
- Samenwerkingsovereenkomst project 'Beter benutten Bergsluis', getekend door beide partijen op 22 januari 2024.

6) Regelgeving en Beleid

Het voorstel past binnen:
Het programma Waterkwantiteit

Waterbeheerprogramma 2022-2027:

Onder thema Waterkwantiteit
Benoemde maatregel
Project 'Beter Benutten Bergsluis'. Deze maatregel draagt bij aan voldoende zoet water in het gebied, het beheersen van verzilting (met het oog op de natuur en waterkwaliteit) en de mogelijkheden voor vismigratie.

- 'Toekomstbestendige zoetwatervoorziening Delfland 2050: Ontwikkelingen, doel en aanpak';
- Kaderrichtlijnwater-programma Delfland 2022-2027: oplossen van vismigratieknelpunten;
- Visie Vismigratie Rijn-West (vastgesteld d.d. 10 april 2014 door het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn West);
- Beleid van Delfland en Schieland: vismigratie onderdeel aanleg van nieuwe kunstwerken;
- Stroomgebiedbeheerplan 3 (2022-2027).

Deltawet/Waterwet

- De Deltawet regelt via de Waterwet dat jaarlijks een Deltaprogramma wordt geschreven. Dit Deltaprogramma zet voor de komende zes jaar uiteen wat de maatregelen en voorzieningen voor onder andere zoetwaterbeleid worden. Per jaar is een Deltaprogramma opgesteld om het Deltaplan Zoetwater uit te voeren.
- Op grond van de Waterwet hebben waterschappen de taak om activiteiten die onder andere uit het Deltaplan Zoetwater voortvloeien, te bekostigen.

7) Financiën

IP	2021	2023 (vastgesteld)	Nieuw (totaal)	Verhoging
Investeringsplan	€ 2.648.000	**€ 3.515.000**	**€ 4.617.600**	**€ 1.102.600**
Krediet	€ 2.430.000	**€ 3.225.000**	**€ 4.232.000**	**€ 1.007.000**

Wijzigingen 702087 Gemaal Bergsluis

Gemaal Bergsluis
Begrotingsprogramma 3: Waterkwantiteit (gemaal)
De kosten à € 5.290.000 kunnen als volgt worden onderverdeeld
(bedragen inclusief BTW):

- Deltafonds zoetwater € 1.757.500
- HHSK 20% van de resterende kosten, geraamd op € 706.500 na subsidie
- Kosten Delfland € 2.826.000 na subsidie, € 4.232.000 zonder subsidie

Dossiernummer: 3417

Bijdragen derden

Subsidie

Mede op basis van het op 20 november 2020 door de VV genomen besluit heeft het landelijke Bestuurlijk Platform Zoetwater op 27 november 2020 de aanvraag van Delfland voor medefinanciering van het project 'Beter Benutten Bergsluis' uit het Deltafonds opgenomen in de subsidietranche Deltaprogramma Zoetwater 2022 - 2027. Voor dit project is in 2020 een subsidie van € 1,4 miljoen gereserveerd. Op 30 november 2024 heeft het college een toekenningsbeschikking voor de subsidie ontvangen. Het toegekende bedrag bedraagt € 1.757.500.

De toegekende subsidie bedraagt 50% van de kosten voor het gemaal. Er wordt een aanvraag ingediend voor een aanpassing van de toegekende subsidie op de naar verwachting hogere kosten. Op dit moment is nog onduidelijk of aanpassing van de subsidie mogelijk is.

Schieland en de Krimpenerwaard

Na aftrek van de € 1.757.500 subsidie betaalt HHSK 20 procent van de kosten voor de aanpassing van het gemaal. HHSK zal mede opdrachtgever worden en dit deel van de kosten direct aan de opdrachtnemer betalen. Dit is ook als zodanig in de inmiddels vastgestelde Samenwerkingsovereenkomst opgenomen en leidt ertoe dat in het aangevraagde krediet niet het aandeel van HHSK is opgenomen.

Effect op jaarlijkse lasten

Kapitaallasten

Voordat bedragen geactiveerd worden, wordt de toegekende subsidie en de bijdrage van het HHSK afgetrokken. Hierdoor worden de kapitaallasten voor de eerste 15 jaar € 202.331/jaar en daarna nog 25 jaar € 64.717/jaar

Exploitatiekosten

De exploitatiekosten voor het gemaal bedragen jaarlijks € 17.878 en komen ten laste van begrotingsprogramma Waterkwantiteit.

Besparing energie(-kosten)

Kostenbesparing ongeveer € 20.000 per jaar (minder energiekosten voor gemaal Winsemius), uitgaande van huidig gebruik, watervraag en klimaat. Deze baten komen ten goede aan de exploitatie van begrotingsprogramma 3: Waterkwantiteit.

8) Duurzaamheid

Bijdrage aan het doel 'Energieneutraal in 2025'

Door de verminderde inzet van gemaal Winsemius (inlaat Brielse Meer water) wordt naar schatting gemiddeld 240.000 kWh/jaar aan energie bespaard.

9) Organisatorische en personele consequenties

De benodigde inzet is opgenomen in de begroting.

10) OR

Niet van toepassing

11) Risico's en beheersmaatregelen

1. Er wordt geen of onvoldoende realisatiekrediet beschikbaar gesteld door de VV van HHSK voor het HHSK aandeel van de totale projectkosten.

Beheersmaatregel

- In de samenwerkingsovereenkomst zijn afspraken over de uitvoering van het project en de kostenverdeling vastgelegd;
- Besluitvorming door het bestuur van HHSK vindt zoveel mogelijk gelijktijdig plaats. Op 9 juli 2025 wordt een voorstel voor het project aan het bestuur van HHSK voorgelegd;
- Bestuurlijk overleg tussen beide waterschappen in het geval er geen realisatiekrediet wordt verstrekt.

2. Het lukt niet om een gebruiksovereenkomst met gemeente Rotterdam vast te stellen.

Dossiernummer: 3417

Beheersmaatregel
- De gemeente Rotterdam is lid van de projectgroep Beter Benutten Bergsluis en vanaf het begin betrokken bij het project;
- De uitgangspunten voor een gebruiksovereenkomst zijn in overleg met de gemeente Rotterdam opgesteld en akkoord bevonden;
- De overeenkomst wordt in samenwerking met de gemeente Rotterdam verder uitgewerkt.

3. Bij hogere realisatiekosten is er een kans om meer subsidie van het Deltafonds te verkrijgen (kans)

Beheersmaatregel
- Er wordt een aanvraag ingediend voor een aanpassing van de toegekende subsidie op de naar verwachting hogere realisatiekosten. De aanvraag zal 50% van de nu verwachte investeringskosten bedragen. Mogelijk zal (een deel van) het aangevraagde bedrag toegekend worden. In de voorliggende kredietaanvraag wordt geen rekening gehouden met subsidie. Het is een meevaller als er meer subsidie wordt toegekend dan tot op heden is beschikt.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Intern
Over het besluit wordt een bericht opgenomen in de D&H Nieuwsbrief.

Extern
HHSK en de gemeente Rotterdam worden op de hoogte gebracht van het besluit.

Participatie
Niet van toepassing

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na besluitvorming door de VV van Delfland en de VV van HHSK wordt:
- Een beheerovereenkomst(en) gesloten voor de vispassage en het gemaal;
- De aanbestedingsprocedure afgerond en het werk gegund;
- Het gemaal en de vispassage gerealiseerd binnen de termijn van de subsidie (eind 2027).

14) Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op basis van artikel 77 van de Waterschapswet bevoegd tot het vaststellen van het investeringsplan en het beschikbaar stellen van krediet.

Het college is op grond van artikel 84, lid 1 Waterschapswet, het bevoegde bestuursorgaan dat het besluit mag nemen de overeenkomst aan te gaan.

Op grond van artikel 7 jo. nr. 33 van het mandaatoverzicht van het Mandaatbesluit Delfland 2023 hebben de hoogheemraden volmacht gekregen om overeenkomst die hun portefeuille betreffen te ondertekenen.

15) Toelichting

Besluitvorming HHSK
HHSK kent voor projecten een andere besluitvormingsprocedure dan Delfland.
- Het aanvangskrediet voor het project Bergsluis is in 2021 verstrekt. De verwachte investeringskosten zijn opgenomen in het Meerjareninvesteringsprogramma en zijn gedekt in de begroting.
- Op 9 juli 2025 zal aan de VV van HHSK worden voorgesteld om het realisatiekrediet te verstrekken.

Subsidie

Het project 'Beter Benutten Bergsluis' maakt deel uit van 'Maatregelen West-NL Deltaplan Zoetwater 2022-2027'. Tegelijk met de vaststelling daarvan in de Tweede Kamer (medio 2022) is ook de 'Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma Zoetwater' gepubliceerd. Het subsidiebedrag van € 1.757.500 is toegekend, op 30 november 2024 is een toekenningsbeschikking ontvangen. In de jaren 2025 tot en met 2027 wordt 80% van de subsidie door voorschotten betaald. Na verantwoording wordt de laatste 20% betaald indien aan alle voorwaarden is voldaan.
Gezien de hogere geraamde kosten voor de uitvoering van het project is Delfland voornemens een aanvraag voor ophoging van de toegekende subsidie in te dienen. Op dit moment is nog niet bekend of een dergelijke aanvraag kans van slagen heeft.

Vispassage
Ook het ontwerp van de vispassage is verder uitgewerkt. Het in 2023 beschikbaar gestelde krediet blijkt voldoende, hier worden dan ook geen wijzigingen voorgesteld. De vispassage en het gemaal worden gelijktijdig gerealiseerd.

Ramingssystematiek
De ramingssystematiek van Delfland en Schieland zijn identiek; de SSK-systematiek wordt gevolgd. De manier van presenteren is anders.
Bij Delfland gehanteerde benaming: Investeringsplan, krediet en onvoorzien.
Bij HHSK gehanteerde benaming: Bouwkostenraming, Budget en Overstijgende risicoreservering. De betekenissen daarvan zijn gelijk.
Bij HHSK wordt het volledige budget beschikbaar gesteld, bij Delfland alleen het krediet en is er een aparte extra procedure noodzakelijk om het onvoorzien/risicodeel te mogen inzetten.

Hoger geraamde kosten
De hoger geraamde kosten zijn het gevolg van:

Fundering
De directe nabijheid van de oude schutsluis maakt het noodzakelijk om de fundering en tijdelijke damwanden trillingsvrij aan te brengen. Deze werkwijze is aanzienlijk duurder dan de werkwijze waarbij palen worden geslagen.

Krooshekreiniger
Vanuit het operationeel beheer blijkt het wenselijk om op deze locatie een geautomatiseerde krooshekreiniger toe te passen. Hiermee wordt de hoeveelheid handwerk beperkt en neemt de bedrijfszekerheid toe.

Bovenbouw
De ruimtelijke inpassing is verder uitgewerkt en besproken met welstand en de objectbeheerder, hieruit is de toepassing van een S2 bovenbouw voor het gemaal (standaard voor Delfland) voortgekomen. Deze bovenbouw is voorzien van veel glas en houten gevels en past daarmee goed in de omgeving. In het schetsontwerp is geen rekening gehouden met een bedieningsgebouw.

Terreininrichting
Het gemaal en de leidingen worden aangelegd in een gebied met een groot aantal bomen. Een aantal beeldbepalende bomen moeten gehandhaafd worden, de persleiding moet hier omheen gelegd worden. Daarnaast moet een groot aantal bomen gerooid worden. Deze kunnen deels verplaatst worden en deels zal herplant op een andere locatie nodig zijn.

Kademuren
De in- en uitstroom worden geplaatst in de bestaande kademuren. Bij de uitwerking is gebleken dat het noodzakelijk is om de aangrenzende delen van de kademuur te vervangen. Dit is duurder dan herstel waar in eerste instantie van uitgegaan werd.

Opstelplaats telekraan
Voor periodiek onderhoud en vervanging van de sluisdeuren moet het mogelijk zijn om deze met een telekraan te hijsen. Door de bouw van het gemaal en de uitstroomconstructie vervallen de bestaande opstelplaatsen. Een nieuwe opstelplaats moet gerealiseerd worden

zodat de sluisdeuren gehesen kunnen worden zonder de leidingen van het gemaal te beschadigen.

Pompen
Bij de uitwerking blijkt het nodig om twee pompen toe te passen, dit is duurder dan één grote pomp waar in het schetsontwerp vanuit werd gegaan.

Procesautomatisering
Het gemaal wordt op afstand bedienbaar. Om het gemaal aan te kunnen sturen is het noodzakelijk dat de procesautomatisering van de betrokken organisaties met elkaar gekoppeld wordt zodat data uitgewisseld kan worden en in samenhang aangestuurd kan worden. Het koppelen van de systemen waarbij cyber security wordt geborgd en de standaarden van meerdere organisaties worden toegepast brengt extra kosten met zich mee.

E-installatie
Uit de verdere uitwerking van de elektrische installatie blijken de kosten in het schetsontwerp te laag ingeschat. In het huidig ontwerp is een realistischere raming opgenomen.

RI&E
Er is een risico inventarisatie en -evaluatie uitgevoerd. Hieruit zijn diverse arbo voorzieningen zoals hekken en ladders toegevoegd waarmee de veiligheid wordt geborgd.

Materiaal- en arbeidskosten
De materiaal- en arbeidskosten zijn in de afgelopen jaren door inflatie en krapte op de arbeidsmarkt hard gestegen. Ook tussen 2023 en 2025 is deze stijging fors geweest. Door de aannemers worden deze kosten doorberekend.

Planning
2025: voorbereiding uitvoering
2026: realisatie
2027: oplevering

16) Bijlagen

1: Overzichtskaart Project (DMS 2271566)
2: SSK-raming gemaal (HHD vertrouwelijk)

Onderwerp	Bijstelling Investeringsplan en Krediet project 'Beter Benutten Bergsluis' na afronding voorlopig ontwerp
Dossiernummer	3417

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 15 april 2025, dossiernummer 3417;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit.

Overwegende dat:
- Het "verschijnsel "droogte" na 2020 alleen maar is toegenomen.
- Met het aanpassen van Bergsluis een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de doelen van Delfland, te weten: duurzaam hergebruik van water, bestrijden van droogte en verzilting en het verbeteren waterkwaliteit.
- Van de geraamde investeringskosten voor het gemaal Bergsluis een bedrag van totaal € 2.464.000 wordt bijgedragen door derden.

Gelet op:
- artikel 77 en 99 van de Waterschapswet;
- het Waterbeheerplanprogramma 2022- 2027;
- Het beleid van Delfland dat vismigratie onderdeel is bij de aanleg van nieuwe kunstwerken;
- Deltawet/Waterwet

Besluit:

1. Het investeringsplan voor het project ‘Beter benutten Bergsluis’, met nieuw geraamde kosten ter hoogte van € 4.617.600 vast te stellen;
2. Het hiervoor eerder verstrekte krediet ter hoogte van € 3.225.000 met € 1.007.000 te verhogen tot een bedrag van € 4.232.000.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 5 juni 2025.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

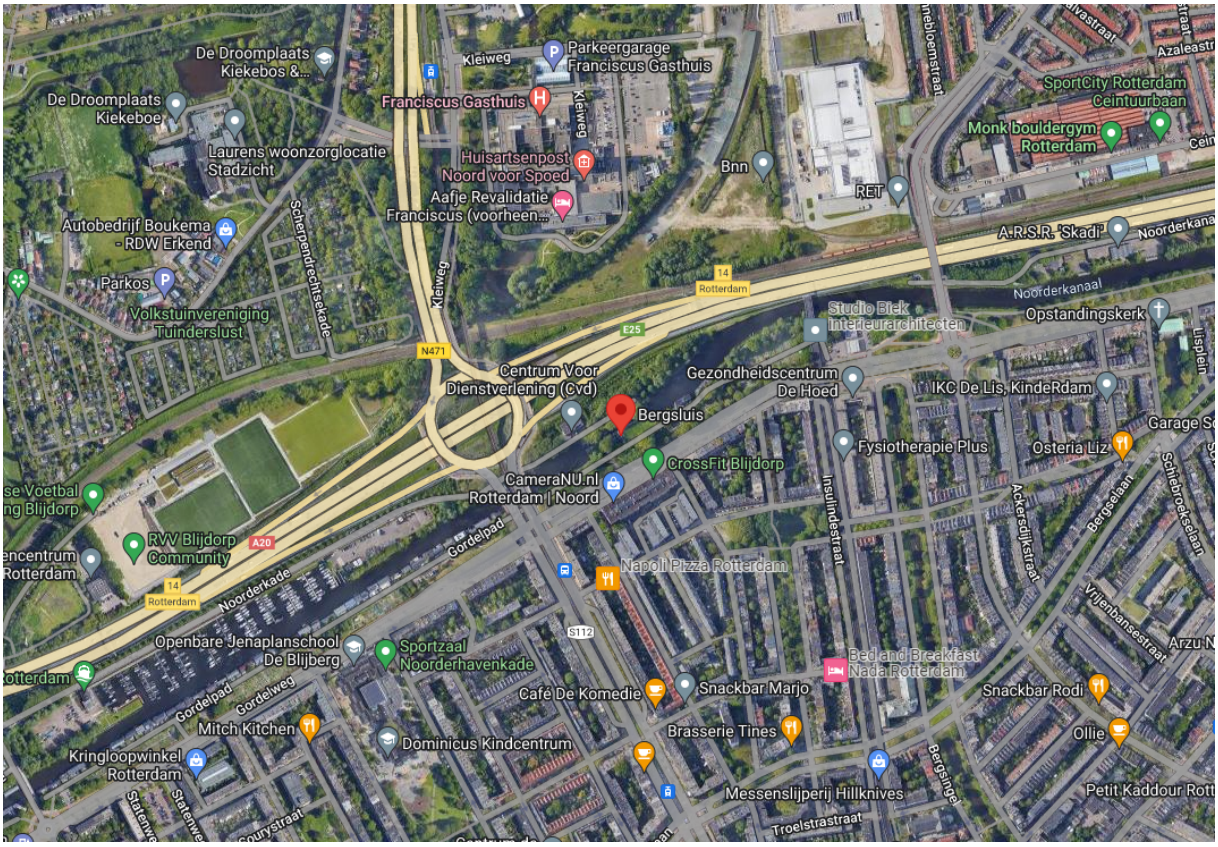
ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3417

Bijlage 1: Overzichtskaart Bergsluis

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	3455
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	H.05
Titel	Kennisnemen Kaderbrief 2026 RBG

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	**5 juni 2025**

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van bijlage 1 Kadernota 2026 van de GR Regionale Belastinggroep (DMS-nummer 2419232).

Onderwerp	Kennisnemen Kadernota RBG 2026
Versienummer	2
Dossiernummer	3455
D&H datum	dinsdag 15 april 2025
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

Kennis te nemen van bijlage 1 Kadernota 2026 van de GR Regionale Belastinggroep (DMS-nummer 2419232).

2) Aanleiding

Het dagelijks bestuur van de Regionale Belasting Groep (RBG) heeft op 20 maart 2025 de Kadernota 2026 vastgesteld en aangeboden aan haar GR-deelnemers.

Als GR-deelnemer legt D&H ook jaarlijks de GR-stukken aan de VV voor ter beoordeling of ter kennisname. D&H kan als één van de deelnemers in de GR, op verzoek van de VV, proberen in het bestuur van de GR de koers bij te stellen. Het eerstvolgende moment daarvoor is de begroting 2026 RBG.

De bespreking tussen VV en D&H vindt plaats in de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie op 22 mei 2025. Vervolgens wordt deze doorgeleid naar de VV van 5 juni 2025.

3) Beoogd effect

Binnen de gegeven kaders in de VV-commissie een dialoog tussen VV en D&H over GR de Regionale Belastinggroep te voeren. Als verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland kennis te nemen van de kaders die als opmaat dienen voor de begroting 2026.

4) Kernboodschap

In de Kadernota 2026 RBG worden de beleidsmatige en financiële kaders voor de begroting 2026 en het meerjarenperspectief vastgesteld.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Op 2 juli 2009, kenmerk 755190, heeft D&H, met toestemming van de VV, besloten de GR Regionale Belastinggroep in te stellen.
Op 28 juni 2012, kenmerk 1007175, heeft D&H, met toestemming van de VV, besloten de gemeente Delft toe te laten treden tot de GR Regionale Belastinggroep en als gevolg daarvan de GR Regionale Belastinggroep aan te passen.
Op 26 september 2013, kenmerk 1007175, heeft D&H, met toestemming van de VV, besloten de gemeente Vlaardingen toe te laten treden tot de GR Regionale Belastinggroep en als gevolg daarvan de GR Regionale Belastinggroep aan te passen.
Op 20 november 2014, kenmerk 1007175, heeft D&H, met toestemming van de VV, besloten de gemeente Schiedam toe te laten treden tot de GR Regionale Belastinggroep en als gevolg daarvan de GR Regionale Belastinggroep aan te passen.
Op 23 april 2024, kenmerk 2275290, heeft D&H, met toestemming van de VV, besloten de GR Regionale Belastinggroep aan te passen als gevolg van wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

6) Regelgeving en Beleid

Op grond van art. 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen, is de GR gehouden om vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders toe te sturen.

7) Financiën

De VV neemt geen besluit over de kadernota van de Regionale Belastinggroep. De kadernota is ter kennisname en geeft de kaders voor het begrotingsproces 2026 mee.

Een belangrijk uitgangspunt in de kadernota is het verzoek van de gemeenschappelijke regelingen regio Haaglanden om met oog op het komende "ravijnjaar" te onderzoeken of er mogelijke besparingen zijn te realiseren. Daarbij worden de gemeenschappelijke regelingen gevraagd om de begroting met 6,2% te verminderen, naast loon- en prijsindexering van 4,2% (begroting 2026 = (begroting 2025 * 4,2%) * 93,8%).

In de kadernota wordt al een prognose van de bijdrage van de GR-deelnemers afgegeven. De eerste prognose is dat de bijdrage 2026 in totaal met € 1,3 miljoen omlaag gaat ten opzichte van de huidige meerjarenraming 2026. De bijdrage van Delfland ligt rond de 46%-47% van het totaal.

8) Duurzaamheid

Niet van toepassing

9) Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

10) OR

Niet van toepassing

11) Risico's en beheersmaatregelen

Niet van toepassing

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Niet van toepassing

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

De kadernota wordt niet bekend gemaakt.

De volgende stap in de jaarlijkse P&C cyclus van de GR RBG is het opstellen van de ontwerpbegroting 2026 RBG. De ontwerpbegroting 2026 RBG wordt conform de regels van de GR na bespreking in het DB RBG van 17 april 2025 voor een zienswijzeprocedure aan de deelnemers toegestuurd. De zienswijze van Delfland op de ontwerpbegroting 2026 RBG wordt in de VV van 17 juli 2025 behandeld.

De vaststelling van de begroting 2026 RBG is geagendeerd voor de vergadering van het AB RBG van 11 september 2025. Na vaststelling van de begroting 2026 RBG wordt deze ter kennisneming aan de VV verstrekt.

14) Bevoegd orgaan

Het budgetrecht ligt bij het algemeen bestuur van GR de Regionale Belastinggroep

15) Toelichting

Algemeen kadernota
De Kadernota van de GR geeft de VV inzicht in de voorgenomen algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het komende begrotingsjaar jaar van de betreffende GR.

Dossiernummer: 3455

De informatie in de kadernota kan aanleiding vormen tot een verzoek van de VV aan D&H om te trachten de voorgenomen koers bij te stellen. Hierbij moet namelijk worden bedacht dat D&H slechts één van de deelnemers is in het AB van de GR en een verzoek tot koerswijziging van D&H dus kan worden verworpen door de -meerderheid van- de andere deelnemers. Wordt het verzoek door het AB van de GR wel gehonoreerd, dan zou dat tot uiting moeten komen in de ontwerpbegroting van de GR. Op de kadernota volgt geen zienswijze richting GR.

Specifiek kadernota
In de kadernota 2026 van de GR de Regionale Belastinggroep worden de ontwikkelingen en uitgangspunten genoemd die gehanteerd zullen worden bij het opstellen van de begroting 2026 van de GR de Regionale Belastinggroep en de meerjarenraming.

16) Bijlagen

1. Bijlage 1 - Kadernota 2026 RBG (DMS-nummer 2419232)

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Kennisnemen Kadernota RBG 2026
Dossiernummer	3455

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 15 april 2025, dossiernummer 3455;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie.

Overwegende:
- Dat de VV de kadernota 2026 van de GR heeft ontvangen
- Dat deze met D&H is besproken in de commissie.

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet;
- artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Besluit:

Kennis te nemen van bijlage 1 Kadernota 2026 van de GR Regionale Belastinggroep (DMS-nummer 2419232).

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 5 juni 2025.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3455

REGIONALE
BELASTING
GROEP

Kadernota

RBG

-

2026

-

Regionale Belasting Groep
Spoorstraat 7
Postbus 923
3100 AX Schiedam
www.derbg.nl

REGIONALE BELASTING GROEP

REGIONALE BELASTING GROEP

Kadernota RBG 2026

Inhoud

1. Inleiding **2**

2. Algemene ontwikkelingen **3**
2.1. Wijziging waterschapsbelastingen *3*
2.2. Verruiming gemeentelijk belastinggebied *3*
2.3. Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) *4*
2.4. Wetsvoorstel "versterking waarborgfunctie AWB" *4*
2.5. Project "inwinning secundaire objectkenmerken" *4*
2.6. Landelijke ontwikkelingen informatiebeheer en privacy *5*

3.Ontwikkelingen met financiële consequenties **6**
3.1. Ontwikkelingen verwerkt in de meerjarenbegroting 2025-2029 *6*
3.2. Ontwikkelingen te verwerken in de meerjarenbegroting 2026-2030 *7*
3.3. Ontwikkelingen die later van invloed kunnen zijn op de meerjarenbegroting 2026-2030 *9*

4. Ontwikkelingen te bekostigen uit de meerjarenbegroting **11**
4.1. Algemeen *11*
4.2. Maatschappelijk verantwoord invorderen *11*
4.3. Vroegsignalering *11*
4.4. Informatiebeheer en privacy *12*
4.5. WOZ ontwikkelingen *13*
4.6. Dienstverlening *13*
4.7. Robotisering (RPA) en kunstmatige intelligentie (AI) *14*
4.8. Wet open overheid (Woo) *14*

5. Financiën **16**
5.1. Inleiding *16*
5.2. Financiële uitgangspunten *20*
5.2. Bestaande financieel meerjarenperspectief 2025-2029 zonder wijzigingen *21*
5.3. Bijdrage per deelnemer op basis van meerjarenperspectief 2026-2030 *22*

6. Vaststelling **23**

REGIONALE
BELASTING
GROEP

1. Inleiding

In deze kadernota staan de ontwikkelingen voor de komende jaren beschreven en worden de financiële en beleidsmatige kaders voor de begroting 2026 en het meerjarenperspectief van de RBG weergegeven. De komende jaren zullen we naast externe- en wettelijke ontwikkelingen ook nadrukkelijk aandacht besteden aan ontwikkelingen die gericht zijn op de kwaliteit van onze gegevens, informatiebeveiliging, privacy en klantgerichtheid.

Wij zullen ook in de komende jaren blijven sturen op procesoptimalisatie. Hierbij moet de focus blijven op het realiseren van een volledige en juiste belastingopbrengst met een tijdige en maatschappelijk verantwoorde incasso van de opgelegde aanslagen. Bezuinigingen mogen nooit ten koste gaan van dit in geld belangrijke proces van heffen en invorderen van belastingen voor onze deelnemers.

Bij het opstellen van de begroting 2026 zullen ook de structurele voor- en nadelen uit de jaarrekening 2024 worden betrokken. De vaststelling van de jaarrekening 2024 van de RBG is geagendeerd op de vergadering van het Algemeen Bestuur van 16 mei 2025. De ontwerpbegroting 2026 wordt conform de regels van de GR na bespreking in ons dagelijks bestuur van 17 april 2025 voor een zienswijzeprocedure aan de deelnemers toegestuurd. De vaststelling van de begroting 2026 is geagendeerd voor de vergadering van het Algemeen Bestuur van 11 september 2025. Uiterlijk 15 september 2025 wordt de begroting ter beoordeling toegezonden aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Zuid-Holland.

Overgang van BBVW naar BBV

Op grond van artikel 68, lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen moet ingeval een gemeenschappelijke regeling is getroffen tussen gemeenten en waterschappen, de regels van het BBV[1] gevolgd worden. Tot en met het verslagjaar 2024 werd in overleg met Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gedoogd dat de RBG de regels van het BBVW[2] volgde. Vanaf het verslagjaar 2025 moet de RBG de regels gaan volgen van het BBV. De jaarrekening 2024 wordt nog opgemaakt volgens het BBVW, evenals de ontwerpbegroting 2025. Op 5 december 2024 heeft het algemeen bestuur van de RBG een conversiebegroting 2025 vastgesteld volgens de regels van het BBV. Hierdoor blijft aansluiting bestaan met de begroting 2024 en de jaarrekening 2023 en blijft ook een goede vergelijking tussen die jaren mogelijk. De jaarrekening 2025 en de ontwerpbegroting 2026 zullen volgens de regels van het BBV worden opgesteld. Aan de jaarrekening 2025 zal de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur worden toegevoegd.

In de conversiebegroting zijn de verplichte paragrafen van het BBV opgenomen, voor zover van toepassing op de RBG (Weerstandsvermogen/risicobeheersing, financiering, bedrijfsvoering en verbonden partijen). De financiële begroting is marginaal gewijzigd ten opzichte van de eerder op basis van het BBVW vastgestelde begroting 2025; wel is er een (verplichte) geprognostiseerde balans aan toegevoegd. Als bijlagen zijn aan de conversiebegroting de lasten per taakveld en kerngegevens/prestatie-indicatoren toegevoegd.

[1] BBV=Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
[2] BBVW= Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen

REGIONALE
BELASTING
GROEP

2. Algemene ontwikkelingen

2.1. Wijzigingen waterschapsbelastingen

Op 4 februari 2025 heeft de Eerste Kamer ingestemd met wijzigingen van de Waterschapswet. De invoering van de wijzigingen zal bij Koninklijk Besluit gebeuren en staat momenteel (maart 2025) gepland voor 1 januari 2026. De RBG participeert in de aanpassing van het belastingsysteem. Deze aanpassingen zullen op tijd gereed zijn: vanaf 1 juli 2025 worden de aanpassingen getest en begin oktober 2025 worden deze opgeleverd.

2.1.1. Watersysteemheffing

Deze wijzigingen versterken in de Waterschapswet, de Waterwet en de Algemene wet bestuursrecht de toepassing van het profijtbeginsel bij watersysteemheffingen. Hiermee krijgen waterschappen betere mogelijkheden om het profijtbeginsel toe te passen. Wie profijt heeft van de werkzaamheden van een waterschap, betaalt. Dit kan leiden tot verschillen in waterschapheffingen tussen ingezetenen, eigenaren van gebouwd onroerend goed, eigenaren van ongebouwd terrein en eigenaren van natuurterreinen. Er komen onder meer verschillende tarieven voor woningen en niet-woningen.
Klimaatverandering zorgt dat het waterbeheer in Nederland de komende jaren te maken krijgt met nieuwe uitdagingen zoals zeespiegelstijging, wisselende aanvoer van water in de rivieren, droogte en toegenomen wateroverlast. Daarom krijgen waterschappen meer mogelijkheden om hun belastingopbrengsten te gebruiken om hun doelstellingen op het gebied van klimaatverandering, energietransitie en circulaire economie te behalen.

2.1.2. Zuiveringsheffing bedrijfsruimten

Voor de zuiveringsheffing bedrijfsruimten komt er een nieuwe milieuvriendelijkere methode om de vervuilingswaarde van het afvalwater te bepalen. De huidige methode maakt namelijk gebruik van vervuilende stoffen. De tabel afvalwater coëfficiënten gaat niet meer uit van bedrijfscategorieën maar van specifieke bedrijfsomstandigheden. Er komt een overgangsperiode van tien jaar voor de herindeling van bedrijven in de nieuwe tabel.

2.1.3. Behandeltermijn bezwaarschriften tegen aanslagen waterschapsbelastingen

Een bezwaarschrift tegen waterschapsbelastingen moet vanaf 2026 worden afgehandeld in het jaar waarin het is ingediend, dus uiterlijk op 31 december. Als het bezwaar in de laatste zes weken van het jaar wordt ingediend, bedraagt de afdoeningstermijn zes weken. Door deze wijziging wordt de behandeltermijn voor waterschapsbelasting gelijkgetrokken met de termijn die geldt voor gemeentebelastingen.

2.2. Verruiming gemeentelijk belastinggebied

Het kabinet Rutte III had aangegeven voor een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied te zijn, maar de besluitvorming hierover werd uiteindelijk naar een volgend kabinet doorgeschoven. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte IV is opgenomen dat in de komende jaren een nieuwe financieringssystematiek voor de periode na 2025 wordt uitgewerkt. Daarbij werd gedacht aan de mogelijkheid dat gemeenten een ingezetenenbelasting en een ozb-gebruikersheffing op woningen invoeren, waardoor de belastingopbrengsten kunnen stijgen. Daartegenover zou dan een verlaging van de uitkering uit het Gemeentefonds en de inkomstenbelasting staan. In november 2024 heeft de Tweede Kamer echter met ruime meerderheid een motie verworpen om met voorstellen te komen om het lokale belastinggebied uit te breiden. De kans dat het gemeentelijk belastinggebied wordt uitgebreid is dus gedurende deze kabinetsperiode klein.

2.3. Wet modernisering elektronisch bestuurlijke verkeer (WMEBV)

De Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer is op 9 mei 2023 aangenomen door de Eerste Kamer. Na meerdere keren te zijn uitgesteld zal de wet deels op 1 januari 2026 in werking treden (voor de verplichte notificaties aan de burger wordt dit 1 januari 2027). De wet regelt het digitale verkeer tussen burgers voor formele berichten. De wet geeft burgers het recht om digitaal met ons te communiceren. Het recht om per post te communiceren blijft nadrukkelijk bestaan; de burger kiest. Het overheidsorgaan bepaalt langs welke kanalen digitaal gecommuniceerd kan worden.

2.4. Wetsvoorstel "versterking waarborgfunctie AWB"

In januari 2023 is de pre-consultatie gestart voor het wetsvoorstel "Versterking waarborgfunctie AWB". Het wetsvoorstel beoogt een meer "mensgerichte AWB" door de positie van de burger jegens de overheid te versterken. De voorgestelde wijzigingen behelzen onder meer:

- De overheid wordt verplicht zich dienstbaar op te stellen;
- De motiveringsplicht bij uitspraken op bezwaar- en beroepschriften wordt uitgebreid zodat besluiten begrijpelijker zijn voor de burger;
- de hoorplicht wordt uitgebreid;
- meer stimuleren van betalingsregelingen;
- meer ruimte voor verschoonbare overschrijding van de bezwaar- en beroepstermijn en
- meer regels rondom "Passend contact met de Overheid".

In februari 2024 is een internetconsultatie van start gegaan. Deze is op 31 juli 2024 gesloten. Over diverse deelonderwerpen zijn meerdere reacties verschenen, onder meer van de rechtspraak en verschillende (juridische) beroepsgroepen. Mede aan de hand van die reacties en de reacties op de (pre-) internetconsultaties zal het Kabinet -mogelijk in 2025- een herzien wetsvoorstel bij de Tweede Kamer indienen.

2.5. Project "Inwinning Secundaire Objectkenmerken"

Sinds december 2023 is het landelijke project "Het nieuwe waarderen" van start gegaan met als uitgangspunt het verbeteren en uniformeren van het WOZ-beschikkingsproces. De nadruk ligt op het belang van het informeel contact voorafgaand aan de waarde vaststelling en het betrekken van burgers bij de totstandkoming ervan. De bezwaren tegen de WOZ-waarde zijn de afgelopen jaren namelijk enorm gestegen. Omdat de grote hoeveelheid bezwaren voornamelijk betrekking heeft op de secundaire objectkenmerken, hebben woningeigenaren bij deze 'nieuwe manier van waarderen' zelf de regie over de staat van hun secundaire objectkenmerken. Klanten krijgen de mogelijkheid om zelf gegevens aan te leveren over de kwaliteit van de woning. Hierdoor wordt meer inzicht verkregen over de kwaliteit van de woningen voor de jaarlijkse herwaardering.

Vanuit het perspectief dat de woningeigenaar zijn eigen woning het beste kent, checkt de woningeigenaar bij deze nieuwe waarderingsmethode de staat van zijn woning aan de hand van foto's van de secundaire objectkenmerken in een (online) portaal. Woningeigenaren kiezen uit drie foto's van de kenmerken kwaliteit, onderhoud, voorzieningen en ligging – die variëren van zeer slechte staat tot uitstekende staat – de foto die het beste bij hun woning past. Deze algemene fotosets zijn door ons verzameld. De woningeigenaar hoeft zelf geen foto's in te sturen.

REGIONALE
BELASTING
GROEP

De beoogde doelen:
• De inwoner aan de voorkant betrekken en de regie over de kenmerken van de woning aan de inwoner geven;
• Bijdragen aan het begrip in het WOZ beschikkingsproces;
• Het dalen van de WOZ-bezwaren met betrekking tot de secundaire objectkenmerken;
• Door de nieuwe manier van waarderen bijdragen aan het vertrouwen in de (lokale) overheid.

De RBG participeert in dit project. De verwachting is dat de impact voor de RBG beperkt zal zijn, aangezien het aantal bezwaarschriften bij de RBG over secundaire objectkenmerken gering is.

2.6. Landelijke ontwikkelingen Informatiebeheer en privacy

Door de toenemende datastromen, koppeling van systemen en digitale dreiging van cybercriminelen en statelijke actoren, is het zorgvuldig omgaan en beveiligen van de gegevens van inwoners en bedrijven essentieel.

De NIS2-richtlijn is sinds 17 oktober 2024 van kracht in de Europese Unie. In Nederland is de implementatie van de NIS2-richtlijn echter vertraagd. De verwachting is dat de nationale wetgeving, de Cyberbeveiligingswet, in het derde kwartaal van 2025 in werking zal treden. In de NIS2 worden onder andere de keten- en bestuurlijke aansprakelijkheid vastgelegd. De BIO 2.0 (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) zal worden geharmoniseerd met de NIS2 richtlijnen.

REGIONALE
BELASTING
GROEP

3. Ontwikkelingen met financiële consequenties

3.1. Ontwikkelingen verwerkt in de meerjarenbegroting 2025-2029

3.1.1. Huisvesting kantoor Schiedam

Sinds mei 2014 beschikken wij met volle tevredenheid over ons kantoorpand in Schiedam. In 2024 is het huurcontract met vijf jaar verlengd. De huur- en servicekosten waren al in de meerjarenbegroting 2025-2029 verwerkt. In het jaar 2029 is nog een verlenging mogelijk (optie) van de huurtermijn met 5 jaar van het (bestaande) contract. De huurovereenkomst van ons kantoor in Schiedam eindigt 31 mei 2034.

3.1.2. Verdeling bijdrage kosten uitvoering WOZ en LV-WOZ over waterschappen.

Alle waterschappen betalen net als het Rijk en de gemeenten een bijdrage in de kosten voor de uitvoering van de Wet WOZ voor de waardering van gebouwde objecten. De bijdrage van Delfland en Schieland en de Krimpenerwaard maakt onderdeel uit van de begroting van de RBG. Ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begrotingen 2022 en 2023 is de bijdrage van de twee waterschappen t/m het jaar 2025 officieel door het Rijk neerwaarts bijgesteld met ca € 1,1 miljoen.

Vanaf 2026 heeft het Rijk de korting niet meer toegepast. De hogere bijdrage (zonder korting) was al opgenomen in de vastgestelde meerjarenbegroting 2025-2029. De Unie van Waterschappen onderzoekt in 2025 andere mogelijkheden om de bijdrage in de kosten van de uitvoering WOZ voor waterschappen te verlagen.

3.1.3. Wijziging beroepsprocedure kwijtschelding

Tegen een besluit op een verzoek om kwijtschelding is alleen administratief beroep bij de RBG mogelijk. In de Fiscale Vereenvoudigingswet 2017 is bepaald dat tegen besluiten op verzoeken om kwijtschelding en uitstel van betaling voortaan de bezwaarprocedure van de AWB opengesteld wordt. Dit betekent dat tegen deze besluiten ook beroep, hoger beroep en cassatie bij de rechter mogelijk is. De invoering van deze bepaling is uitgesteld tot een nader Koninklijk Besluit. Het Kabinet heeft besloten dat invoering voor de Rijksbelastingdienst per 2027 plaats zal vinden. Daarna vindt evaluatie plaats of invoering voor de lokale overheden ook gewenst is. Invoering voor lokale overheden zal dus tussen 2028 en 2030 plaats kunnen vinden. De wijziging in de invorderingswet brengt - naast een wettelijke behandeltermijn (artikel 236 lid 2 Gemeentewet) van 6 weken - extra kosten van behandeling van bezwaar- en beroepschriften met zich mee.

In de huidige meerjarenbegroting 2025-2029 waren de kosten van deze wijziging (€ 300.000) al vanaf 2027 verwerkt.

3.2. Ontwikkelingen te verwerken in de meerjarenbegroting 2026-2030

3.2.1. Kinderopvangtoeslagenaffaire (KOTA)

Bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag is in het verleden veel niet goed gegaan. De Belastingdienst heeft daarbij de gevolgen voor en de impact op de betrokken ouders uit het oog verloren. Op 18 januari 2021 is door het Kabinet besloten dat de gedupeerden kwijtschelding krijgen van hun belasting-/toeslagenschulden. Ook aan de lagere overheden is verzocht te anticiperen op de Verzamelwet herstelwet toeslagen en te starten met de kwijtschelding van publieke schulden per 1 juli 2021. Inmiddels is de uitvoering van de KOTA door de lagere overheden vastgelegd in de Invorderingswet. Met de Belastingdienst vindt gegevensuitwisseling plaats met de RBG.

Mogelijke gedupeerden konden zich officieel tot en met 2023 melden bij de Rijksbelastingdienst. Ook ex-partners en meerderjarig geworden kinderen konden zich melden. De afwikkeling zal tot na 2026 door lopen. We zien ook dat gedupeerden in plaats van de rechtsmiddelen van de Algemene Wet Bestuursrecht, voor de weg kiezen van een civiele procedure voor de Rechtbank. Dit kan langdurige procedures tot gevolg hebben.

De kwijtgescholden aanslagen worden, evenals de daarmee samenhangende uitvoeringskosten, vergoed door de Rijksoverheid. De uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats met eigen medewerkers van de RBG.

De ontvangen vergoedingen van het Rijk voor de uitvoering van de KOTA bij de RBG worden door middel van een gemiddelde onttrekking aan de bestemmingsreserve jaarlijks ten gunste van de begroting gebracht. De ontvangen compensatie over het jaar 2024 zal aan de reserve worden toegevoegd na besluitvorming bij de vaststelling van de jaarrekening 2024. De gemiddelde onttrekking voor de jaren 2025-2027 (verhoging van de opbrengsten) zal dan met € 80.500 toenemen. Deze reeks zal worden opgenomen in de komende meerjarenbegroting 2026-2030.

3.2.2. Opbrengst dwanginvordering

De Kostenwet invordering rijksbelastingen is door de bijstellingsregeling directie belastingen van 20 december 2024 gewijzigd. De aan de klant op te leggen kosten van aanmaningen, dwangbevelen en hernieuwde bevelen zijn net als in 2024 ook per 1-1-2025 gestegen.

Vervolgingsstuk	2024	2025
Aanmaning	€ 9 (of € 19 indien gevorderde som >€ 454)	€ 9 (of € 21 indien gevorderde som >€454)
Dwangbevel minimaal	€ 46	€ 53
Hernieuwd bevel	€ 19	€ 21

Wij hebben in de voorgaande begroting beperkt rekening gehouden met de verhoogde kosten van vervolging. Daarnaast hebben we geen rekening gehouden met het effect van de tariefstijgingen van de deelnemers op de vervolgingskosten. De kosten van incassostukken worden in ranges van aanslagbedragen bepaald. Door de tariefstijgingen 2024 én 2025 zijn incassostukken in een hogere kostenrange gekomen. Dit leidt tot een meeropbrengst invordering. Een eerste inschatting bedraagt ongeveer € 1 miljoen. Bij het opstellen van de begroting 2026 zal dit nader worden gespecificeerd (zie ook 3.3.3. Kosteloze betalingsherinnering).

3.2.3. Toetreding gemeente Zuidplas

Eind 2023 hebben de RBG en de gemeente Zuidplas een intentieverklaring getekend voor toetreding tot de GR RBG per 1 januari 2025. Begin 2024 is onderzocht of toetreding wenselijk en mogelijk is. Zowel voor de gemeente Zuidplas als voor de deelnemers van de RBG is financieel voordeel (in 2024 gecalculeerd tussen € 200.000 - € 300.000) te behalen.

Gezien de staat van de uitvoering van de wet WOZ is door partijen besloten dat toetreding tot de RBG op zijn vroegst per 1 januari 2026 zal plaatsvinden. De intentieverklaring is met één jaar verlengd tot 1 januari 2026. Inmiddels is het WOZ-proces voor niet-woningen verbeterd en wordt in 2025 verder gewerkt aan verbetering door Zuidplas (onder regie van de RBG). In de raadsvergadering van 4 maart 2025 heeft Zuidplas besloten een toetredingsverzoek per 1-1-2026 in te dienen. Dit verzoek zal in de eerste algemene bestuursvergadering van de RBG in mei 2025 worden behandeld.

3.2.4. Bijstelling hoogte proceskostenvergoeding WOZ-bezwaarzaken

De Eerste Kamer heeft op 17 december 2024 het Pakket Belastingplan 2025 aangenomen. Daarin is de factor van 0,25 uit artikel 30a van de Wet WOZ met ingang van 1 januari 2025 voor bezwaarprocedures verlaagd naar 0,125. Dit in verband met een uitspraak van de Hoge Raad. Deze verlaagde factor moet ervoor zorgen dat de proceskostenvergoeding die in de bezwaarfase in WOZ-zaken kan worden toegekend in lijn blijft met hetgeen de wetgever voor ogen stond bij de invoering van de Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm.

Gevolgen voor de RBG

In de begroting 2025 van de RBG was rekening gehouden met de factor 0,25. De waarde per toegekende vergoedingspunt is echter in 2024 op grond van een uitspraak van de Hoge Raad verhoogd van € 310 tot € 624 (2025: € 647). In de huidige meerjarenbegroting 2025-2029 was een structureel budget geraamd van € 100.000. We calculeren vanaf 2026 een geringe bijstelling naar een budget van € 125.000. Voor het overgangsjaar 2025 verwachten we, vanwege de nog aanwezig voorraad te behandelen zaken bij de rechtbank, een bijstelling naar € 200.000. In de financiële rapportages 2025 zullen we hierop terugkomen.

3.3. Ontwikkelingen die later van invloed kunnen zijn op de meerjarenbegroting 2026-2030

3.3.1. Modernisering invorderingswet en incassovisie Rijk

Eind 2025 is het Kabinet voornemens te komen met een wetsvoorstel modernisering invorderingswet. Het Kabinet Schoof heeft in het Hoofdlijnenakkoord aangegeven dat de invorderingskosten substantieel verlaagd moeten worden. Een van de voornemens van het Kabinet is een "recht op vergissen" binnen het bestuursrecht, waarbij een fout of vergissing niet onmiddellijk leidt tot boetes en kosten. Op welke wijze dit vorm gegeven gaat worden is op dit moment niet bekend. Mogelijk maakt ook een verplichte kosteloze betalingsherinnering voor vorderingen van de overheid hiervan deel uit. Als eerste wordt deze herinnering in 2025 verplicht gesteld voor het CJIB. Daarnaast roept het Kabinet overheden op werk te maken van het maatschappelijk verantwoord invorderen. Eind 2025 is het Kabinet voornemens te komen met een wetsvoorstel modernisering invorderingswet.

Ongeacht de wijze waarop de plannen van het Kabinet uiteindelijk vorm worden vormgegeven, zullen deze leiden tot een lager opbrengst van invorderingskosten. Daar staat tegenover dat onze inspanningen om maatschappelijk verantwoord in te vorderen een positief effect hebben op de belastingopbrengsten.

3.3.2. Kosteloze betalingsherinnering(KBH)

Op 13 oktober 2022 nam de Tweede Kamer met een ruime meerderheid (3 tegenstemmen) de motie aan van de leden Dekker en Kat met de volgende strekking:

- de regering wordt verzocht overheden op te roepen voortaan vóór een aanmaning een kosteloze betalingsherinnering te sturen;
- de regering wordt verzocht te onderzoeken of een kosteloze betalingsherinnering voor overheden wettelijk verplicht kan worden.

Dit naar analogie van de Wet Incasso Kosten (WIK, opgenomen in het Burgerlijk Wetboek), waarin private schuldeisers verplicht zijn om voordat incassokosten worden gerekend, eerst een kosteloze herinnering te sturen (de zogenaamde "14 dagen-brief"). Tot nu toe hebben zowel de vorige regering als de huidige geen gevolg aan de motie gegeven. Wel is het Ministerie van SZW een onderzoek gestart naar de "doelmatigheid ophogingen" (kosten). Dit onderzoek is onderdeel van de actualisering van de Rijksincassostrategie. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de Hogeschool Utrecht en Panteia en loopt tot 1 mei 2025.

Het Ministerie van BZK heeft overheden opgeroepen vrijwillig een vorm van kosteloze betalingsherinnering in te voeren, dan wel de mogelijkheden hiertoe te onderzoeken.
De Unie van Waterschappen heeft aangekondigd een consultatie bij haar leden te zullen houden om te inventariseren of het beleid ten aanzien van een kosteloze herinnering inmiddels is aangepast.
BZK onderzoekt momenteel een aantal vraagstukken rondom de KBH, met name:

- of verplichte invoering van de KBH juridisch haalbaar én wenselijk is;
- of selectief toezenden van een KBH aan bijvoorbeeld alleen "nette betalers" mogelijk is.

REGIONALE
BELASTING
GROEP

In het Hoofdlijnenakkoord van de coalitie PVV-VVD-NSC-BBB is het "recht op vergissen" opgenomen. Doel daarvan is te voorkomen dat burgers die een fout maken of iets te laat betalen, daar niet meteen ernstige gevolgen van ondervinden. Onderdeel daarvan is het fors verlagen van kosten van aanmaningen en dwangbevelen. Of een kosteloze herinnering daar onderdeel van zal uitmaken is nu nog niet bekend.

De RBG heeft in 2024 twee pilots gehouden met een kosteloze betalingsherinnering met een beperkte doelgroep. Doel daarvan was om:
- te bepalen welke verzendwijze (brief, e-mail, telefoon) het meest effectief is;
- te bepalen of de herinnering aan alle of een selecte groep klanten gestuurd moet worden.

In 2025 wordt een nieuwe pilot gehouden met een aselecte groep klanten, waarbij de herinnering wordt gecombineerd in één brief met een aanmaning. Daarin krijgt de klant de gelegenheid de aanslag alsnog te betalen, alvorens aanmaningskosten in rekening worden gebracht. Daarbij wordt ook de mogelijkheid bekeken om aanmaningskosten te laten vervallen als een machtiging voor automatische incasso door de klant wordt afgegeven.

De kosteloze betalingsherinnering heeft invloed op de invorderingsopbrengst. Uit de eerder gehouden pilots blijkt dat tussen de 35 en 40% van de ontvangers van een KBH direct betaald. Deze klanten betalen dus geen aanmaningskosten meer. Dit betekent een daling van de invorderingsopbrengst. Ook op de opbrengst van de zonder KBH te verzenden dwangbevelen heeft dit een negatief effect. Een eerste voorzichtige berekening gaat uit van een daling van de invorderingsopbrengst per jaar met € 1 tot 1,5 miljoen (zie ook 3.2.2. Opbrengst dwanginvordering). Wij onderzoeken de invloed die een KBH kan hebben op de cashflow, omdat er mogelijk later betaald zal worden bij invoering hiervan.

4 Ontwikkelingen te bekostigen uit de meerjarenbegroting

4.1. Algemeen

De RBG is een organisatie die continu bezig is om efficiency te realiseren. Procesoptimalisatie is een onderwerp waar nadrukkelijk op gestuurd wordt. We zijn ook met onze leveranciers op zoek naar nieuwe methoden en technieken die onze uitvoering kan verbeteren. Zo worden diverse nieuwe activiteiten uitgevoerd, zonder dat wij daarvoor extra budget vragen. Dit betekent dat de kosten die hiervoor worden gemaakt, niet met een ophoging van de begroting worden geraamd.

4.2. Maatschappelijk verantwoord invorderen

Een problematische schuldsituatie is de situatie waarin van een natuurlijk persoon redelijkerwijs is te voorzien dat een klant niet zal kunnen voortgaan met het betalen van schulden, of waarin deze heeft opgehouden te betalen.

We streven naar een klantgerichte benadering, waarbij we niet alleen bureaucratische processen vermijden, maar ook streven naar eenvoudige en toegankelijke oplossingen voor onze klanten. We blijven de ontwikkelingen op het gebied van schuldenproblematiek volgen en passen onze strategieën en procedures daar op aan.

Hiervoor zijn inmiddels de volgende maatregelen genomen:

- In 2024-2025 is de RBG gestart met het houden van "spreekuren" op geselecteerde locaties in Den Haag, Delft, Vlaardingen en Schiedam. Daarbij moet gedacht worden aan wijkcentra, bibliotheken, kerken, voedselbanken enz. Hiermee willen we een laagdrempelige contactmogelijkheid voor onze klanten bieden, alsmede vrijwilligers ter plaatse motiveren en instrueren contact met ons op te nemen voor klanten met hulpvragen. Deze werkwijze zal ook in 2026 worden voortgezet;
- De mogelijkheden voor betalen per automatische incasso zijn verruimd: het maximale aanslagbedrag bedraagt met ingang van 2025 € 15.000 (was € 5.000) en is beschikbaar voor vrijwel alle belastingsoorten die de RBG int;
- Onze klanten krijgen een mail vóórdat de aanslag wordt bezorgd, waarin ze er op gewezen worden dat zij binnenkort een aanslag ontvangen van ons. Ook proberen wij in onder meer lokale kranten, in bussen en op stations onze klanten hiervan bewust te maken.

4.3. Vroegsignalering

Het doel van vroegsignalering is om burgers met (mogelijk) problematische schulden tijdig in beeld te krijgen bij (schuld)hulpverlenende instanties. Tot nu toe is vroegsignalering voor belastingschulden alleen mogelijk met toestemming van de klant. In 2022 is een pilot gestart met 10 lokale overheden (gemeenten en belastingsamenwerkingen) om vroegsignalering van lokale belastingschulden aan gemeenten of voor hen werkende schuldhulpverlenende organisaties zonder die toestemming van de klant mogelijk te maken. Dit was al mogelijk voor schulden aan woningcorporaties en energie- en waterbedrijven. In de "Tijdelijke regeling signaal betalingsachterstanden" is deze mogelijkheid uitgebreid met lokale belastingschulden en hypotheekschulden.

De pilot is op 30 september 2024 afgesloten. Deelnemers moesten hun evaluatie vóór 31 december 2024 bij het Ministerie van SZW indienen. De regering zal in 2025 moeten besluiten of de Wet gemeentelijk schuldhulpverlening met lokale belastingschulden kan worden uitgebreid. In dat geval kunnen lokale overheden zoals de RBG zonder toestemming van de klant overgaan tot vroegsignalering bij de gemeentelijke schuldhulporganisaties. Dit mag overigens pas nadat sociaal incasseren geen effect heeft gehad.

De RBG was geen deelnemers aan deze pilot. In afwachting van wetgeving overlegt de RBG al intensief met de deelnemende gemeenten over de mogelijkheden van gegevensuitwisseling over problematische schulden bij klanten (binnen de wettelijke kaders).

4.4. Informatiebeheer en privacy

Door de toenemende datastromen, koppeling van systemen en digitale dreiging van cybercriminelen en statelijke actoren, is het zorgvuldig omgaan en beveiligen van de gegevens van inwoners en bedrijven essentieel.

De RBG maakt voor de beveiliging en privacy gebruik van de diensten van de informatiebeveiligingsdienst Nederlandse gemeenten (IBD) en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Op deze onderdelen werken we nauw samen met andere belastingkantoren. De RBG houdt samen met haar leveranciers de digitale weerbaarheid op peil.

De NIS2-richtlijn is sinds 17 oktober 2024 van kracht in de Europese Unie. In Nederland is de implementatie van de NIS2-richtlijn echter vertraagd. De verwachting is dat de nationale wetgeving, de Cyberbeveiligingswet, in het derde kwartaal van 2025 in werking zal treden. In de NIS2 worden onder andere de keten- en bestuurlijke aansprakelijkheid vastgelegd.
De BIO 2.0 (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) zal worden geharmoniseerd met de NIS2 richtlijnen.

De impact voor de RBG zal beperkt zijn, aangezien de huidige BIO al vergevorderde maatregelen heeft op het gebied van risicobeheersing en beveiliging.

De RBG neemt de bescherming van persoonsgegevens zeer serieus en handelt in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en landelijke wet- en regelgeving op gebied van informatiebeheer- en beveiliging. De RBG verzamelt en verwerkt persoonsgegevens alleen voor legitieme doeleinden en zorgt voor passende beveiligingsmaatregelen.

4.5. WOZ ontwikkelingen

4.5.1. Tweejaarlijkse herwaardering

Momenteel loopt een onderzoek naar aanleiding van de VNG-motie "Tweejaarlijkse herwaardering WOZ". Deze motie stelt voor over te gaan op een tweejaarlijkse herwaardering van de WOZ-waarde, in plaats van de nu geldende jaarlijkse herwaardering. De gedachte achter deze motie is dat dit leidt tot minder druk op de capaciteit in de uitvoering en tot verbetering van de kwaliteit. Op dit moment wordt door de VNG in samenwerking met de Landelijke Vereniging voor Lokale Belastingen (LVLB) uitvoering gegeven aan het in de motie gevraagde onderzoek.

Momenteel (maart 2025) doet het Erasmus Studiecentrum voor Belastingen Lokale Overheden (ESBL) in opdracht van de VNG een onderzoek naar de tweejaarlijkse herwaardering. De Staatssecretaris van Financiën is geen voorstander van de tweejaarlijkse herwaardering, maar wacht de bevindingen van dit onderzoek af.

De RBG steunt niet álle argumenten en overwegingen die in de motie zijn verwoord. Dit is afgestemd met de deelnemende gemeenten en verwerkt in de enquête die over dit onderwerp gehouden is.

4.6. Dienstverlening

4.6.1. Klantgerichte en servicegerichte dienstverlening

Het KCC is de centrale schakel tussen organisatie en klant. Het is het kloppend hart van de klantcommunicatie van de RBG, waar de contacten met onze klanten zoveel mogelijk op één centrale plek worden afgehandeld.

Contact met onze klanten is van grote waarde. Klanten verwachten niet alleen een kwalitatief hoogwaardig product of dienst, maar ook een uitstekende service, snelle responstijden en effectieve oplossingen voor hun vragen en problemen. Het KCC speelt een cruciale rol in dit proces.

4.6.2. De rol van technologie in onze klantcommunicatie

In dit steeds meer digitale tijdperk is het integreren van technologie in klantcommunicatie niet langer een luxe, maar een noodzaak. Met behulp van CRM-systemen kunnen onze medewerkers snel toegang krijgen tot klantgegevens, eerdere interacties met en voorkeuren van klanten. Dit stelt de medewerkers van de RBG in staat om gepersonaliseerde service te bieden en de klantbeleving te verbeteren. Bovendien kunnen geavanceerde analyses en rapportagetools inzicht geven in belangrijke prestatie-indicatoren (KPI's), zoals gemiddelde wachttijden, oplossingen bij het eerste contact en de klanttevredenheidsscores.

4.7. Robotisering (RPA) en kunstmatige intelligentie (AI)

Om de dienstverlening naar onze klanten nog verder te verbreden, onderzoeken wij in 2026 hoe kunstmatige intelligente (AI) en Robotic Proces Automation (RPA) stapsgewijs te integreren in onze processen. De RBG neemt daarbij de wet- en regelgeving op dit gebied in acht. Wij zullen als interne richtlijn een "strategiedocument AI" vast gaan stellen. Voor zowel RPA als AI zijn meerdere ontwikkelplatforms beschikbaar (o.a. UIPath), waaruit wij een keuze kunnen maken.

Klantcommunicatie

Door toepassing van geavanceerde AI-analysetools kunnen we de klantinteracties in real-time analyseren en daardoor waardevolle inzichten krijgen.

Wanneer een klant belt, herkent AI de stemming en het probleem van de klant door middel van spraakanalyse. Dit stelt de medewerkers in staat om sneller en effectiever te reageren. Bovendien voorspelt de AI-toepassing toekomstige klantbehoeften op basis van eerdere interacties en gedragspatronen, waardoor wij proactief nog beter de juiste oplossingen kunnen aanbieden. AI ondersteunt ook het genereren van gedetailleerde rapporten die trends en knelpunten identificeren, wat ons helpt om strategische beslissingen te nemen en de klanttevredenheid te verhogen. Dankzij deze innovaties is onze klantcommunicatie niet alleen efficiënter, maar ook klantgerichter en toekomstbestendig.

Bezwaarbehandeling

Daarnaast willen we bezwaarschriften in de toekomst meer gaan afdoen met behulp van RPA (Robotic en AI. AI kan met name nuttig zijn voor het in kaart brengen van de gronden van een bezwaarschrift uit een door de klant geschreven tekst, het zogeheten "ontgrieven". RPA kan worden ingezet voor het (deels) geautomatiseerd afdoen van bezwaarschriften.

Overige toepassingen

RPA is in te zetten voor het uitvoeren van gestandaardiseerde, repeterende taken zoals bestandscontroles en bulkmutaties. AI is daarnaast een tool die trends kan analyseren en voorspellen, zoals bijvoorbeeld betaalgedrag, maar ook kan ondersteunen en adviseren bij beslissingen in en controleren van het belastingproces.

4.8. Wet open overheid (Woo)

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De wet geeft regels over het actief openbaar en toegankelijkheid maken van overheidsinformatie en moet ervoor zorgen dat deze beter vindbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Het belangrijkste verschil tussen de Woo en de huidige Wob is de actieve openbaarmaking. De Woo verplicht overheden zo veel mogelijk informatie in een vroegtijdig stadium actief (ongevraagd) openbaar te maken. Voor passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek) volgt de Woo vrijwel geheel de Wob.

Het wetsartikel in de Woo dat per categorie aangeeft welke gegevens verplicht actief openbaar moeten worden gemaakt is nog niet volledig in werking getreden. Dit zal op een nog te bepalen moment en in fasen middels koninklijke besluiten gebeuren. Het gaat daarbij om de volgende categorieën:

REGIONALE
BELASTING
GROEP

1. Wet- en regelgeving;
2. Organisatiegegevens;
3. Vergaderstukken en verslagen;
4. Bestuursstukken;
5. Stukken van adviescolleges;
6. Convenanten;
7. Jaarplannen en -verslagen;
8. Wob/Woo-verzoeken;
9. Onderzoeken;
10. Beschikkingen;
11. Klachten.

De RBG maakt de informatiecategorieën 1, 2, 3, 4, 7, 8 en 11 reeds (actief) openbaar (3 en 4 alleen voor zover het betreft de agenda, stukken en verslagen van het AB). Per 1 november 2024 zijn de eerste categorieën bij Koninklijk Besluit verplicht gesteld. De overige nog niet verplichte categorieën worden op een later, nog niet bekend tijdstip bij Koninklijke Besluiten gefaseerd verplicht gesteld.

REGIONALE
BELASTING
GROEP

5. Financiën

5.1. Inleiding

5.1.1. Ravijnjaar gemeenten 2026

Het "ravijnjaar 2026" is het gevolg van de herijking van het Gemeentefonds per 2026. De herijking van het Gemeentefonds is gericht op het beter laten aansluiten van de financiële middelen bij de actuele taken en behoeften van gemeenten. Het huidige model stamt grotendeels uit 1997. Sindsdien is er veel veranderd in de kosten van gemeenten, waaronder de decentralisaties in het sociaal domein. Als gevolg hiervan zitten er achterhaalde aannames in het huidige model, waardoor de verdeling van de middelen en de kostenontwikkeling van gemeenten steeds meer uit elkaar zijn gaan lopen. Er komt wel een nieuwe financieringssystematiek, maar die zal naar verwachting pas in 2027 worden ingevoerd.

Kaderbrief begroting 2026 gemeenschappelijke regelingen

In de Kaderbrief begroting 2026 gemeenschappelijke regelingen is aan de gemeenschappelijke regelingen in de regio Haaglanden wederom gevraagd te anticiperen op het "ravijnjaar 2026" door op voorhand te onderzoeken of er structurele besparingen of efficiency verbeteringen mogelijk zijn. Daarbij wordt aan de gemeenschappelijke regeling gevraagd de begroting te verminderen met 6,2 %, naast een loon- en prijsindexering van 4,2% (Begroting 2026 = (Begroting 2025 x 4,2%) x 93,8%).

Regionale kaders en efficiency RBG

De RBG begroting 2025 is ten opzichte van de eerdere meerjarenraming met € 418.000 verlaagd. De RBG heeft in de afgelopen jaren de nodige nieuwe activiteiten uitgevoerd zonder dat daarvoor extra kosten werden opgenomen in de begrotingen. Wij kunnen dit doorvoeren omdat we er steeds in slagen om efficiency verbeteringen te realiseren. Wij blijven constant werken aan het efficiënter werken in de komende jaren.

Continue aandacht voor efficiënt werken

De wijze waarop de RBG de efficiency realiseert is divers. Voorbeelden daarvan zijn:

- Het doorlopende aandacht hebben voor procesoptimalisatie: bijvoorbeeld:
  - maximaal doorvoeren van de landelijke voorzieningen (bijv. BRP/NHR/WOZ) om zodoende minder administratieve taken uit te voeren;
  - door flexibele inzet van personeel (één loket-gedachte), interne processen en staf/teamindeling zo efficiënt mogelijk inrichten om zodoende verlies van werktijd te beperken en minder personeel in te moeten huren op piekmomenten;
  - Klantgericht werken en zorgen dat de administratieve lasten voor hen en ons zo beperkt mogelijk blijven (voormelding WOZ, bezwaarafhandeling, kwijtschelding, schuldhulpverlening).
- Het gebruikmaken van klantreacties voor procesverbeteringen;
- Het realiseren van voordelige aanbestedingen en slim inkopen;
- het herschikken van incassoactiviteiten zodat werkzaamheden m.b.t. tegengaan problematische schulden binnen de RBG kunnen worden uitgevoerd zonder extra middelen;
- De werkzaamheden m.b.t. Informatiebeveiliging en Privacy zijn binnen de bestaande formatie ondergebracht zonder extra middelen te vragen;
- Het bereiken van 5-sterren beoordeling van de Waarderingskamer voor werkzaamheden WOZ;

- De aandacht voor efficiency heeft o.a. geleid tot een verlaging van de formatie met 4 fte:

  2022: 116,7 fte.
  2023: 114,7 fte.
  2024: 112,7 fte.

  Het gaat hier vooral om overheadfuncties. Er zijn daardoor geen gevolgen voor de productie.

- De afgelopen jaren heeft de RBG een lager prijsindexcijfer gehanteerd dan de werkelijke prijsindexcijfers volgens de MEV.

Continue aandacht voor volledige belastingopbrengsten

Naast aandacht voor de kostenkant hebben wij ook continue aandacht voor de opbrengstenkant binnen onze reguliere werkzaamheden. Wij richten ons nadrukkelijk op bestandsoptimalisatie, waarbij kwaliteits- en volledigheidscontroles belangrijke items zijn. We zijn bijvoorbeeld nadrukkelijk bezig om leegstand te controleren. Dat betekent dat we feitelijk controleren of er sprake is van leegstand. Daarnaast voeren we fysieke controles uit op het reinigingsrecht en de toeristenbelasting. Verder proberen we de incasso-activiteiten te intensiveren door betaalgemak te vergroten, persoonlijk contact en meer aandacht voor tijdige betalingen via pilots (zoals billboards op NS-stations). Hiermee kunnen we de oninbaarheid van betalingen terugdringen (in 2015 1,3%, eind 2023 0,8% oninbaar).

Overleg met deelnemers

Reactie RBG op zienswijzen gemeenten

De drie deelnemende gemeenten aan de RBG hebben in 2023 en 2024 verzocht voorstellen te doen tot efficiencyverbetering en kostenbesparingen. De RBG heeft in de afgelopen jaren de nodige nieuwe activiteiten uitgevoerd zonder dat daarvoor extra kosten werden opgenomen in de begrotingen. Wij kunnen dit doorvoeren omdat we er steeds in slagen om efficiency verbeteringen te realiseren.

Naar aanleiding van de zienswijzen op de begroting 2025 heeft de RBG met alle deelnemers gesproken over besparingen op de kosten (zowel binnen de RBG als bij de deelnemer) en over mogelijkheden tot verhogen van de opbrengsten. Diverse besproken onderwerpen komen in deze kaderbrief aan de orde.

Nader te onderzoeken met de deelnemers

1) <u>BAG</u>

De RBG werkt samen met haar deelnemers bij het bepalen van de oppervlakte van woningen. Dat betekent dat de gemeenten dit onderdeel van de BAG-werkzaamheden zelf niet meer uitvoeren. De levering van deze gegevens door de RBG aan de gemeenten gebeurt kosteloos. Met de deelnemende gemeenten zijn hiervoor werkafspraken opgesteld. De komende periode wordt gezamenlijk onderzocht of uitbreiding van de BAG-werkzaamheden door de RBG efficiënt kan zijn voor beide partijen.

2) <u>Tijdstip- / tijdvakbelasting</u>

De afvalstoffen- en zuiveringsheffing voor woonruimten wordt bepaald op basis van de huishoudgrootte, met tarieven voor één- en meerpersoonshuishoudens. Momenteel leidt een wijziging in de huishoudgrootte binnen het jaar tot aanpassingen in de aanslag, wat resulteert in veel verminderingen, bezwaarschriften en klantcontacten.

Een voorstel is om te onderzoeken of de peildatum voor de heffingsmaatstaf vastgesteld kan worden op 1 januari. Dit betekent dat mutaties in de huishoudgrootte gedurende het jaar geen invloed meer hebben op de hoogte van de aanslag. Dit systeem wordt al toegepast door enkele gemeenten en belastingsamenwerkingen.

Er is sprake van een aantal voor- en nadelen (die nu al onderkend wordt):

Voordelen:

- Hogere belastingopbrengsten
- Besparing op uitvoeringskosten door het wegvallen van automatische ontheffingen.
- Minder bezwaarschriften en klantcontacten.
- Geen restituties gedurende het jaar, wat leidt tot hogere belastingopbrengsten.
- Duidelijkheid voor de klant door één vaste peildatum.

Nadelen:

- Lastenverzwaring voor klanten die nu verminderingen ontvangen, wat politieke bedenkingen kan opleveren.
- Mogelijke ontevredenheid bij klanten, wat vraagt om duidelijke communicatie.

3) Bestuurlijke boete

Artikel 154b van de Gemeentewet biedt gemeenten de mogelijkheid om bestuurlijke boetes op te leggen voor overtredingen van verordeningen die overlast in de openbare ruimte veroorzaken.

Dit gebeurt via een bestuursrechtelijk regime, de boetebedragen zijn per 1 januari 2024:

- Maximaal € 515 voor natuurlijke personen van 12 jaar of ouder.
- Maximaal € 5.150 voor rechtspersonen.

Het innen van de bestuurlijke boete vindt nu plaats via bestuursrechtelijke incasso, een ingewikkelde administratief lastige procedure.

Deze inningstaak kan door de RBG uitgevoerd worden omdat de Invorderingswet 1990 van toepassing is (artikel 154m Gemeentewet).

Een onderzoek voor de uitvoering van de inningstaak kan uitgevoerd worden.

4) Stroomlijnen proces leges en precario.

Naast de hoofdbelastingen (o.a. OZB en Zuiveringsheffing) verzorgt de RBG de aanslagoplegging voor leges en precario. De deelnemers leveren bestanden aan (inclusief verificatie van gegevens) en de RBG zorgt voor de heffing en inning. Met de deelnemers zijn we het eens dat het totale proces verbeterd kan worden. Een betere efficiency kan leiden tot lagere kosten maar mogelijk ook tot een meer volledige en tijdige opbrengst. Een onderzoek zal in 2025 worden gestart.

REGIONALE
BELASTING
GROEP

5) Meer samenwerken op de gebieden van schuldhulpverlening

Eerder in deze kadernota is geschreven over vroegsignalering en de voorlopige onmogelijkheid van de RBG hierin te anticiperen. Het is interessant om te blijven onderzoeken waar samenwerking tussen met name de gemeentelijke deelnemers en de RBG wel mogelijk is vanwege mogelijke macrovoordelen (beperken huurachterstanden, mogelijk effect op ziektekosten, beperken energieafsluitingen, terugkomen in een "betaal belastingmoraal).

REGIONALE
BELASTING
GROEP

5.2. Financiële uitgangspunten

5.2.1. Kosten personeel, goederen en diensten

De nieuwe CAO voor de waterschappen 2025 is op het moment van het opstellen van de kadernota 2026 nog niet bekend. Begin 2025 wordt van werkgeverskant het volgende voorgesteld.

Een CAO met een looptijd van twee jaar (van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2026) om voor langere tijd voor werknemers en werkgevers duidelijkheid en continuïteit en rust op arbeidsvoorwaardelijk vlak te realiseren. Verder is de wens behoudt van koopkracht door aansluiting bij de consumenten prijsindex (CPI) van het CBS over een referte-periode van een jaargemiddelde. Er is ruimte om afspraken te maken over een aanvullende stijging.

Er is al overeenstemming over een verhoging van het "thuiswerkbudget" voor de inrichten van de thuiswerkplek naar € 1.000 euro (thans € 850 euro) en een verhoging van de "vergoeding thuiswerkplek" naar € 3,50 euro (thans € 3,00 euro).

In de vastgestelde begroting 2025 was meerjarig gerekend met een loonkostenstijging van 2,5%. Vooralsnog continueren we dit percentage voor de begroting 2026.

Voor de jaren vanaf 2027 calculeren we in de meerjarenbegroting 2026-2030 eveneens een jaarlijks stijgingspercentage van 2,5% gelijk aan de voorgaande meerjarenbegroting.

5.2.2. Goederen en diensten (Materiële kosten)

De indexering is een algemeen vertrekpunt voor de ramingen van de deelnemersbijdrage aan de GR. De indexering is gebaseerd op de in de macro economische verkenning 2025 (MEV 2025) van september 2024 van het Centraal Planbureau opgenomen indexcijfers.
De verwachting is dat de inflatie in 2025 daalt naar 3,2% en in 2026 naar 2,7% (bron: DNB).

De afgelopen jaren heeft de RBG een prijsindexcijfer gehanteerd van

- 2022 1,6%
- 2023 1,9%
- 2024 2,6%
- 2025 2,6%

De werkelijke en actueel geraamde prijsindexcijfers volgens de MEV zijn als volgt:

- 2022 10,0%
- 2023 3,9%
- 2024 3,8%
- 2025 3,2%
- 2026 2,7%

De hogere verschillen in de prijsindexaties van de begrotingen 2022-2025 hebben we niet met terugwerkende kracht bijgesteld. We denken daarmee ook tegemoet te komen aan het verzoek van gemeenten om rekening te houden met het dreigende gat vanaf 2026 in hun financiering door het Rijk. Voor 2026 en verder houden we de prijsinflatie op 2,6% (iets lager dan de nationale consumentenprijsindex). Dit percentage was al verwerkt in de vastgestelde meerjarenbegroting 2025-2029.

5.3. Bestaande financieel meerjarenperspectief 2025-2029 zonder wijzigingen

Lasten	Begroting 2024	Begroot 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Personeelslasten							
Lonen, premies en overgie personeeslasten	€ 9.386	€ 9.702	€ 10.177	€ 10.431	€ 10.692	€ 10.959	€ 11.233
Reiskostenvergoeding	€ 202	€ 202	€ 207	€ 213	€ 218	€ 223	€ 229
Opleidingen	€ 210	€ 210	€ 215	€ 221	€ 227	€ 233	€ 239
Personeel van derden	€ 857	€ 857	€ 880	€ 902	€ 926	€ 950	€ 975
Subtotaal: Personeelslasten	***€ 10.655***	***€ 10.971***	***€ 11.479***	***€ 11.767***	***€ 12.063***	***€ 12.365***	***€ 12.676***
Goederen en diensten van derden							
Druk- en printkosten	€ 251	€ 251	€ 258	€ 265	€ 271	€ 279	€ 286
Onderhoud derden	€ 1.310	€ 1.310	€ 1.344	€ 1.379	€ 1.415	€ 1.452	€ 1.490
Huur-, service- en facilitare kosten	€ 824	€ 874	€ 897	€ 541	€ 554	€ 569	€ 584
Kantoorautomatisering en telefonie	€ 766	€ 766	€ 785	€ 920	€ 944	€ 968	€ 994
Portokosten	€ 513	€ 513	€ 527	€ 806	€ 827	€ 849	€ 871
Woz-kosten	€ 1.275	€ 1.275	€ 1.308	€ 2.258	€ 2.317	€ 2.376	€ 2.437
Bankkosten	€ 570	€ 570	€ 584	€ 599	€ 615	€ 631	€ 647
Gegevensverstrekking	€ 608	€ 532	€ 546	€ 561	€ 575	€ 590	€ 605
Overige diensten en klantinformatie	€ 1.413	€ 1.829	€ 1.216	€ 2.093	€ 1.930	€ 1.963	€ 1.997
Subtotaal: Goederen en diensten van derden	***€ 7.530***	***€ 7.920***	***€ 7.465***	***€ 9.422***	***€ 9.448***	***€ 9.677***	***€ 9.911***
Onvoorzien en toevoegingen voorzieningen							
Onvoorzien	€ 550	€ 250	€ 250	€ 250	€ 550	€ 550	€ 550
Toevoeging aan voorzieningen	€ 900	€ 900	€ 900	€ 900	€ 900	€ 900	€ 900
Subtotaal: Onvoorzien en toevoeging aan voorzieninge	***€ 1.450***	***€ 1.150***	***€ 1.150***	***€ 1.150***	***€ 1.450***	***€ 1.450***	***€ 1.450***
Project kwijtschelding HHD + HHSK	€ 350	€ 350	€ 350	€ 350	€ 350	€ 350	€ 350
Totale lasten	***€ 19.985***	***€ 20.391***	***€ 20.444***	***€ 22.689***	***€ 23.311***	***€ 23.842***	***€ 24.387***

Baten	Begroting 2024	Begroot 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Financiële baten	€ 23	€ 73	€ 73	€ 73	€ 73	€ 73	€ 73
Opbrengsten dwanginvordering	€ 3.950	€ 4.200	€ 4.200	€ 4.200	€ 4.200	€ 4.200	€ 4.200
Bijdrage deelnemers	€ 16.425	€ 16.087	€ 16.352	€ 18.001	€ 18.819	€ 19.569	€ 20.114
Totale baten	***€ 20.398***	***€ 20.360***	***€ 20.625***	***€ 22.274***	***€ 23.092***	***€ 23.842***	***€ 24.387***
Saldo van baten en lasten	**€ 413**	**€ -31**	**€ 181**	**€ (415)**	**€ (219)**	**€ -**	**€ -**
Toevoeging / Ontrekking aan bestemmingsreserve(s)							
-toevoeging aan bestemmingsreserves	€ 650	€ 650	€ 400	€ 650	€ 650	€ 650	€ 650
- onttrekking aan bestemmingsreserves	€ 237	€ 681	€ 219	€ 1.065	€ 869	€ 650	€ 650
	€ -413	€ 31	€ -181	€ 415	€ 219	€ -	€ -
Resultaat	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**

REGIONALE BELASTING GROEP

5.3. Bijdrage per deelnemer op basis van bestaande meerjarenperspectief 2025-2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Totale netto-kosten RBG x € 1.000	16.352	18.000	18.819	19.569	20.114
Bijdragen deelnemers					
HHDelfland	7.453	8.403	8.782	9.181	9.547
HHSchieland en de Krimpenerwaard	3.726	4.201	4.391	4.590	4.773
Gemeente Delft	2.186	2.281	2.387	2.496	2.595
Gemeente Vlaardingen	1.476	1.539	1.609	1.682	1.749
Gemeente Schiedam	1.511	1.577	1.650	1.725	1.793
	16.352	18.000	18.819	19.673	20.458

De in deze kadernota genoemde wijzigingen zullen in de nog op te stellen meerjarenbegroting 2026-2030 worden opgenomen. Hieronder een overzicht van de in deze kaderbrief genoemde wijzigingen. De eventuele structurele mutaties uit de jaarrekening 2024 zullen na afronding van de accountantscontrole eveneens worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2026-2030. De genoemde onderzoeken met de deelnemers naar gezamenlijke besparingen of maximeren van opbrengsten zullen mogelijk in een volgende begroting worden verwerkt.

Kaderbrief 2026	Primair begr 2025	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal exploitatielasten bestaand meerjarenpersectief 2025-2029		€ 20.444.000	€ 22.688.600	€ 23.311.000	€ 23.842.000	€ 24.387.000
		Voorgestelde wijzigingen				
Proceskosten	€ 100.000	€ 100.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Voordeel mogelijke toetreding gemeente Zuidplas			€ -200.000	€ -200.000	€ -200.000	€ -200.000
Invorderingsopbrengst, bij begroting 2026 uit te spiltsen naar: * toename opbrengst door tarief vervolgingsstukken * toename opbrengst door verhoogde belastingtarieven	€ -4.200.000	€ -1.000.000	€ -1.000.000	€ -1.000.000	€ -1.000.000	€ -1.000.000
extra vrijval uitvoeringskosten KOTA 2025-2027	€ -175.300	€ -80.500	€ -80.500	€ -80.500		
Structurele effecten efficiency met de deelnemers			p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Structurele effecten jaarrekening 2024 * na afronding jaarrekening controle		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal mutaties 2024-2028		**€ -980.500**	**€ -1.255.500**	**€ -1.255.500**	**€ -1.175.000**	**€ -1.175.000**
		2025	2026	2027	2028	2029
Bijdragen van deelnemers meerjarenpersectief 2025-2029		€ 16.352.000	€ 18.001.000	€ 18.819.000	€ 19.569.000	€ 20.114.000
Geraamde mutaties totaal		€ -980.500	€ -1.255.500	€ -1.255.500	€ -1.175.000	€ -1.175.000
Totaal bijdragen deelnemers		**€ 15.371.500**	**€ 16.745.500**	**€ 17.563.500**	**€ 18.394.000**	**€ 18.939.000**
Nieuwe bijdrage deelnemers in procenten van vorige meerjarenbegroting		**94,0%**	**93,0%**	**93,3%**	**94,0%**	**94,2%**

Voor de jaren 2025-2029 wordt een daling van de bijdragen geraamd ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting.

REGIONALE BELASTING GROEP

REGIONALE
BELASTING
GROEP

6. Vaststelling

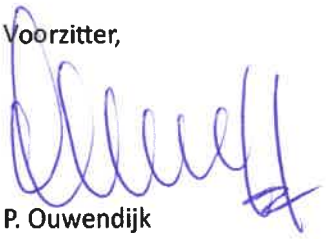
Vastgesteld in de vergadering van het dagelijks bestuur van de Regionale Belasting Groep van 20 maart 2025,

Directeur,

J.F. Kooistra

Voorzitter,

P. Ouwendijk

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	3440
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	H.06
Titel	Zienswijze op ontwerp programmabegroting 2026 GR Aquon en kennisname van jaarstukken 2024 GR Aquon

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	**5 juni 2025**

Voorgesteld besluit

1. kennis te nemen van de ontwerp programmabegroting 2026 van Aquon (bijlage 2, DMS 2424757) en de jaarstukken 2024 van Aquon (bijlage 3, DMS 2425764, bijlage 4, DMS 2425763);
2. vast te stellen de zienswijze op de ontwerp programmabegroting 2025 van Aquon (bijlage 1, DMS 2421584)

Onderwerp	Zienswijze op ontwerp programmabegroting 2026 GR Aquon en kennisname van jaarstukken 2024 GR Aquon
Versienummer	1.0
Dossiernummer	3440
D&H datum	dinsdag 15 april 2025
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

1. kennis te nemen van de ontwerp programmabegroting 2026 van Aquon (bijlage 2, DMS 2424757) en de jaarstukken 2024 van Aquon (bijlage 3, DMS 2425764, bijlage 4, DMS 2425763);
2. vast te stellen de zienswijze op de ontwerp programmabegroting 2025 van Aquon (bijlage 1, DMS 2421584)

2) Aanleiding

Delfland heeft op 1 april 2025 van gemeenschappelijk regeling (GR) Aquon de ontwerp programmabegroting 2026 ontvangen. Deze worden in een zienswijzeprocedure behandeld. De GR-deelnemers leggen deze ontwerpbegroting ter inzage.

Naar aanleiding van de ontvangen ontwerpbegroting kan het algemeen bestuur van Delfland hierover het gesprek met het dagelijks bestuur van Delfland aangaan en besluiten een zienswijze bij de GR in te dienen.

De bespreking tussen verenigde vergadering en het college vindt plaats in de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie op 22 mei 2025. Met besluitvorming in de bijeenkomst van 5 juni 2025 stelt de verenigde vergadering haar zienswijze vast.

Het bestuur van Aquon verzoekt om een zienswijze uiterlijk 20 mei 2025 kenbaar te maken. Aquon is geïnformeerd dat de behandeling geagendeerd is voor de bijeenkomt van de verenigde vergadering op 5 juni 2025. Aquon wordt na afloop van de vergadering van de commissie BFO op 22 mei 2025 geïnformeerd over het advies van de commissie aan de verenigde vergadering zodat het dagelijks bestuur van Aquon deze in de vergadering op 17 juni kan betrekken.

3) Beoogd effect

Het vaststellen door de verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland van de zienswijze op de ontwerp programmabegroting 2026.

4) Kernboodschap

De verenigde vergadering heeft kennisgenomen van de ontwerp programmabegroting 2026 van Aquon. De verenigde vergadering vraagt in haar zienswijze aandacht voor het verder vergroten van de efficiëntie van Aquon in de komende jaren.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Op 27 mei 2021 heeft de VV kennisgenomen van de jaarstukken Aquon 2020, de begroting 2022, en de zienswijze op de begroting 2022 vastgesteld (dossiernummer 2228).
Op 2 juni 2022 heeft de VV kennisgenomen van de jaarstukken Aquon 2021, de begroting 2023 en de zienswijze op de begroting 2023 vastgesteld (dossiernummer 2555)

Op 1 juni 2023 heeft de VV kennisgenomen van de jaarstukken Aquon 2022, de begrotingswijziging 2023, de begroting 2024 en de zienswijze op de begrotingswijziging 2023 en de begroting 2024 vastgesteld (dossiernummer 2865)
Op 30 mei 2024 heeft de VV kennisgenomen van de jaarstukken Aquon 2023, de kaderbrief Aquon 2025, de begroting 2025 en de zienswijze op de begroting 2025 vastgesteld (dossiernummer 3170)

6) Regelgeving en Beleid

Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr).
Gemeenschappelijke Regeling Aquon 2011, eerste wijziging
Op grond van art. 50g lid 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, is de GR gehouden om twaalf weken voorafgaand aan vaststelling, de ontwerpbegroting ter zienswijze aan te bieden aan de algemene besturen van de deelnemende algemene waterschappen.

7) Financiën

Jaarstukken 2024
Gemeenschappelijk regeling Aquon heeft in 2024 in totaal 16,7 miljoen productiepunten ten behoeve van de deelnemende waterschappen geproduceerd. Dat is iets (2%) meer dan vooraf in de begroting 2024 door de deelnemers gezamenlijk geraamd.

De kosten zijn per saldo € 0,8 miljoen lager dan begroot: door krapte op de arbeidsmarkt zijn zowel de kosten van eigen personeel als die van ingehuurd personeel lager. Hier staan hogere kosten van uitbesteding tegenover. Per saldo bestaat het voordeel uit niet begrote rentebaten door schatkistbankieren (€0,4 miljoen) en de niet aangewende post onvoorzien (€0,4 miljoen)

De bijdrage van Delfland is afgerond €0,1 miljoen (4%) hoger dan de begroting 2024. Delfland heeft met 1,8 miljoen productiepunten 30% meer productie afgenomen dan in de begroting 2024 van Aquon was opgegeven (1,4 miljoen).

Begroting 2026
De totale begroting van Aquon neemt met € 1,6 miljoen toe ten opzichte van de raming 2026 uit de begroting 2025. De bijdrage van Delfland aan Aquon op basis van de begrote meetvraag bedraagt in 2025 € 4 miljoen. In de huidige meerjarenraming is Delfland uitgegaan van € 3,6 miljoen. Deze verhoging zal in de begroting 2025 van Delfland verwerkt moeten worden. Daarnaast worden er ter grootte van € 48.000 aan NRS-bemonsteringen uitgevoerd op de zuiveringsinstallaties van Delfland. Deze kosten worden door de rijksoverheid aan Delfland vergoed.

8) Duurzaamheid

Niet van toepassing.

9) Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

10) OR

Niet van toepassing.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Niet van toepassing.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Niet van toepassing.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Op de website www.overheid.nl in de Waterschapsbladen van Delfland is de volgende tekst gepubliceerd:

Dossiernummer: 3440

Het Hoogheemraadschap van Delfland neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Aquon [GR Aquon]. Voor de aan haar opgedragen taken stelt de GR Aquon jaarlijks een programmabegroting op.
De ontwerp programmabegroting 2026 van de GR ligt met ingang van 15 april 2025 twee weken voor eenieder ter inzage.
De ontwerp programmabegroting 2026 kunt u raadplegen via de bijlage bij deze publicatie.
Het is ook mogelijk om de stukken te komen inzien op het hoofdkantoor van het Hoogheemraadschap van Delfland, Phoenixstraat 32 in Delft.
Voor het maken van een afspraak voor inzage en voor vragen naar aanleiding van deze kennisgeving kunt u op werkdagen van 9.00-16.00 uur contact opnemen met het Servicepunt, te bereiken op telefoonnummer (015) 260 81 08 of via loket@hhdelfland.nl

14) Bevoegd orgaan

Het budgetrecht ligt bij het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Aquon.

De verenigde vergadering is bevoegd zienswijzen op de ontwerpbegroting naar voren te brengen op grond van Wgr. art. 50g lid 3.

15) Toelichting

In bijlage 1 is de concept zienswijze opgenomen.

16) Bijlagen

1. Brief aan het DB Aquon met zienswijze op de ontwerp programmabegroting 2026 van Aquon (DMS 2421584)
2. Ontwerp programmabegroting 2026 van Aquon (DMS 2424757)
3. Jaarstukken 2024 van Aquon (DMS 2425764)
4. Accountantsverslag bij jaarstukken 2024 van Aquon (DMS 2425763)

Dossiernummer: 3440

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp	Zienswijze op ontwerp programmabegroting 2026 GR Aquon en kennisname van jaarstukken 2024 GR Aquon
Dossiernummer	3440

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 15 april 2025, dossiernummer 3440;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie.

Overwegende dat:
Dat de verenigde vergadering de ontwerpbegroting van Aquon heeft ontvangen
- Dat deze met het college is besproken in de commissie.
- Dat de verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland een zienswijze op de ontwerp programmabegroting 2026 van Aquon kan vaststellen

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet;
- artikel 50g van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- artikel 37 van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon 2011, eerste wijziging

Besluit:

1. kennis te nemen van de ontwerp programmabegroting 2026 van Aquon (bijlage 2, DMS 2424757) en de jaarstukken 2024 van Aquon (bijlage 3, DMS 2425764, bijlage 4, DMS 2425763);
2. vast te stellen de zienswijze op de ontwerp programmabegroting 2025 van Aquon (bijlage 1, DMS 2421584)

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 5 juni 2025.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,	de voorzitter,
ir. P.C. Janssen	dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3440

Hoogheemraadschap van Delfland

Gemeenschappelijke Regeling Aquon
t.a.v. dagelijks bestuur
Brede Hoon 16
3991 AH Houten

UW BRIEF
3 april 2025
UW KENMERK
N.v.t.
ONS KENMERK
2421584
DELFT
5 juni 2025

ONDERWERP

Zienswijze ontwerp programmabegroting Aquon 2026

Geachte leden van het dagelijks bestuur,

Op 3 april jongstleden ontvingen wij van u de jaarstukken 2024 en de ontwerp programmabegroting 2026 van de gemeenschappelijke regeling Aquon. U vraagt om uiterlijk 20 mei 2025 een zienswijze op de begroting kenbaar te maken. Deze zienswijze is vastgesteld door de verenigde vergadering in de bijeenkomst op 5 juni 2025. Na afloop van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie op 22 mei 2025 bent u geïnformeerd over het advies van de commissie aan de verenigde vergadering zodat u deze in uw vergadering op 17 juni kunt betrekken.

Zienswijze
De jaarstukken laten zien dat Aquon meer heeft geproduceerd dan begroot in 2024 en juist minder kosten heeft gemaakt. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door eenmalige posten zoals hogere *rentebaten* en het niet aanspreken van de post *onvoorzien*. De gesuggereerde efficiëntie lijkt daarmee niet structureel te zijn.

Hoewel de zienswijze formeel betrekking heeft op het begrotingsjaar 2026, is in het meerjarenbeeld te zien dat de kosten de komende vijf jaar oplopen. Dit is deels is toe te schrijven aan de groeiende meetvraag. Wij verwachten echter dat de huisvesting in het nieuwe pand u in staat stelt de efficiëntie de komende jaren verder te vergroten en de prijs per ILOW punt te laten dalen.

Wij wensen u veel succes met de uitvoering van de programmabegroting 2026.

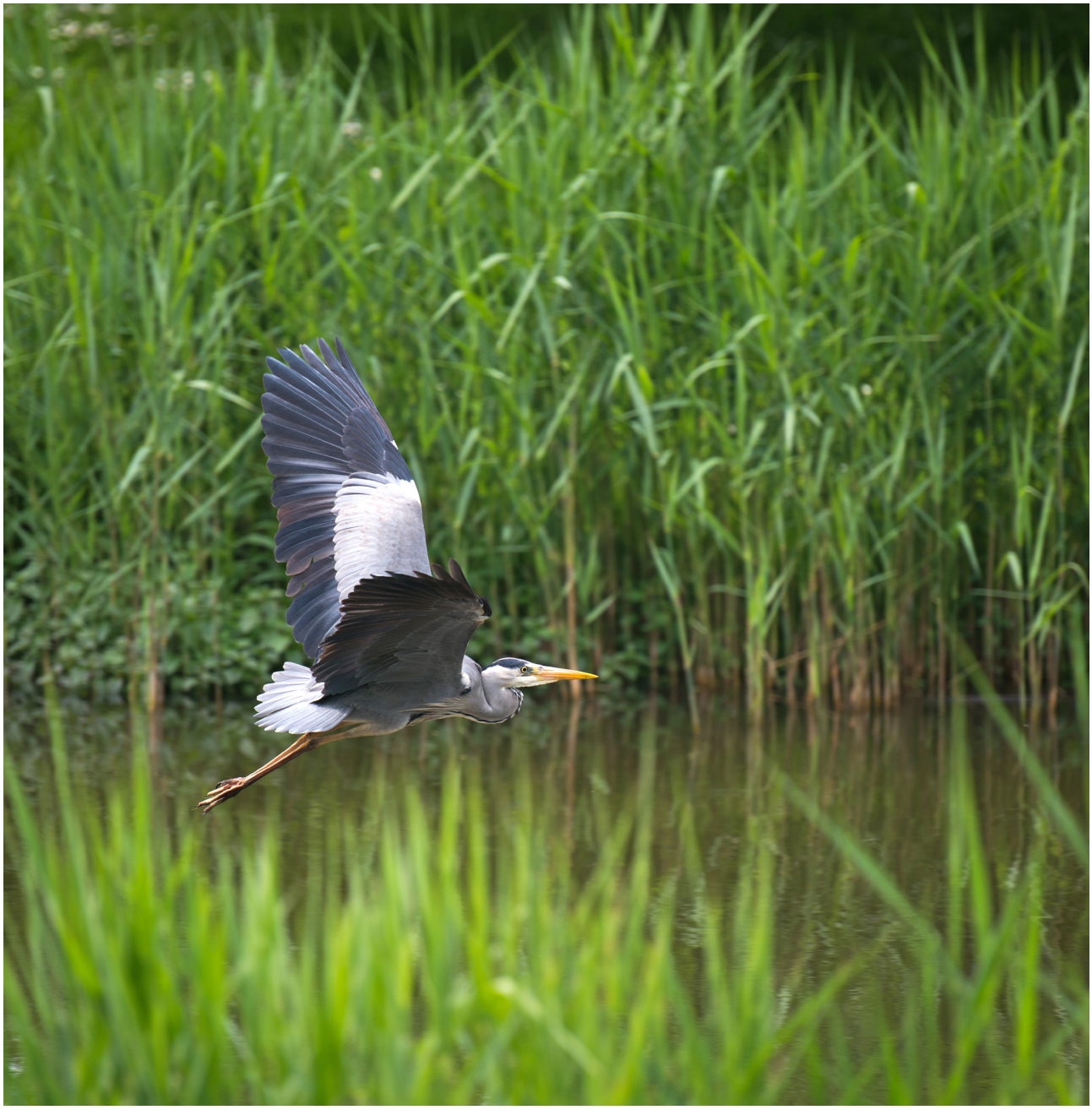
Hoogachtend,
De verenigde vergadering van Delfland,
de secretaris de voorzitter

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

BIJLAGE(N) -
CONTACT Servicepunt (CSP)• T (015) 260 80 58•
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl

PROGRAMMABEGROTING 2026

BEGROTING 2026 EN DE MEERJARENRAMING 2027-2030

Wateronderzoek en advies

Datum rapportage: 1 april 2025
Versie: 6.0
Opgesteld door: Chantal van Heuven, Michel van den Hoek

Wij zijn AQUON

AQUON is de ideale partner voor watergerelateerd onderzoek en advies. We zijn een innovatieve fullservice partner voor negen waterschappen en hoogheemraadschappen in Midden- en Zuid-Nederland. Ook gemeenten, overheid en bedrijven schakelen ons steeds vaker in voor professioneel wateronderzoek, deskundige voorlichting en betrouwbaar advies. Ons onderzoek geeft inzicht in de waterkwaliteit en vormt daarmee de basis voor gezond en duurzaam waterbeheer.

Kernwaarden

Water is belangrijk voor iedereen. Voor leven, gezondheid en recreatie.
Wij dragen hieraan bij vanuit onze kernwaarden: Samen, verantwoordelijk en professioneel.

MISSIE

AQUON realiseert gedegen inzicht in waterkwaliteit. Hiermee dragen wij als geïntegreerd ketenpartner van de waterschappen bij aan een gezond en duurzaam watersysteem.

Samen werken we aan een gezond leefgebied voor flora en fauna, veilig zwemwater en schoon oppervlaktewater voor mens en dier.

Want goed water is goed leven.

VISIE

AQUON is net als water altijd in beweging. Een heldere organisatie, met kennis en innovatie als drijvende kracht. Als expert op het gebied van wateronderzoek leveren wij kwalitatief uitstekende data en verstrekken we informatie die noodzakelijk is voor degelijk waterbeheer door de waterschappen. Nu en in de toekomst.

Om expert te blijven op het gebied van wateronderzoek, geven we prioriteit aan kennisbehoud, samenwerking en innovatie. Hiervoor zoeken we verbinding met de waterschappen en andere deskundige partijen.

Werken bij AQUON betekent flexibiliteit, deskundigheid en verantwoordelijkheid. AQUON biedt haar medewerkers een inspirerende omgeving met ruimte om professioneel te werken en hun talent optimaal te ontwikkelen.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting van directie en bestuur **4**

1 Inleiding **5**

1.1 Tijdspad en activiteiten 5

1.2 Leeswijzer begroting 2026 5

2 AQUON & haar waterschappen **7**

2.1 Missie & visie AQUON 7

2.2 Algemene ontwikkelingen in de omgeving 7

2.3 Algemene ontwikkelingen AQUON-organisatie 9

3 Ontwikkelingen in het jaar 2026 **13**

3.1 Focus op heden en toekomst 13

3.2 Planning & control cyclus **14**

4 Begroting in één oogopslag **15**

4.1 Inkomsten en uitgaven laboratorium in 2026 15

4.2 Financiële informatie laboratorium 2026-2030 op hoofdlijnen 15

4.3 Ontwikkeling van de prijs per verkooppunt in de tijd 16

5 Meetvraag productie 2026-2030 **17**

5.1 Meetvraag 2026 17

5.2 Meetvraag 2026-2030 18

5.3 Effect van de productieverwachtingen 19

6 Paragrafen **20**

6.1 Uiteenzetting van de financiële positie 20

6.2 Paragraaf assetmanagement 22

6.3 Paragraaf bedrijfsvoering 22

6.4 Paragraaf verbonden partijen 23

6.5 Wet normering topinkomens 23

7 Financiële begroting AQUON **24**

7.1 Inleiding 24

7.2 Gehanteerde uitgangspunten en normen 24

7.3 Begroting 2026 voor programma 1: laboratorium 25

7.4 Toelichting op de begroting 2026 laboratorium activiteiten 26

7.5 Financiële begroting 2026 voor programma 2: eigenaren gr aquon 27

7.6 Toelichting op de begroting 2026 eigenaren gr AQUON 28

7.7 Meerjaren exploitatieraming 29

7.8 Voorgenomen investeringen 29

7.9 Geprognosticeerde balans 30

8 Kostentoerekening en bijdrageregeling **31**

8.1 Jaarlijkse exploitatiekosten laboratorium (programma 1) 31

8.2 Kosten eigenaren (programma 2) 31

9 Risicomanagement **32**

Bijlagen: **35**

Bijlage 1: Bijdrageregeling en kostenverdeling 36

SAMENVATTING VAN DIRECTIE EN BESTUUR

Voor u ligt de programmabegroting 2026 van AQUON, inclusief meerjarenraming 2027 – 2030.

TERUGBLIK 2024

In 2024 was AQUON volop in beweging; het was een enerverend jaar! AQUON verhuisde naar Houten. Het nieuwe en duurzame laboratorium is binnen de projectbegroting en tijdsplanning gerealiseerd. En daarnaast heeft AQUON in 2024 op doelmatige wijze een grote meetvraag voor de deelnemende waterschappen gerealiseerd: de jaarrekening 2024 toont dan ook mooie en positieve resultaten.

ACTUEEL 2025

De centralisatie van AQUON in Houten is een feit en de ervaringen zijn boven verwachting. De medewerkers zijn enthousiast over hun nieuwe werkomgeving. De beoogde samenwerking is vanaf de eerste dag na de verhuizing ontstaan. De integratie van de voormalige vestigingen is succesvol. De verwachting is dan ook dat de begroting 2025 gerealiseerd zal worden, welke binnen de kaders van de “strategie 2020-2030 en businesscase centralisatie” is opgesteld. Dat wil zeggen dat de beoogde efficiency-effecten van de nieuwbouw al in het eerste jaar na verhuizing gerealiseerd worden. Sterker: de vele procesverbeteringen en innovaties binnen AQUON en met de waterschappen worden 100% gefinancierd vanuit de operatie. De werkelijke efficiency van het uitvoerend laboratorium overtreft de verwachtingen van de businesscase.

CONTINUERING SUCCESVOLLE STRATEGIE MET NOG HOGERE AMBITIE

De strategie van AQUON is succesvol, blijkend uit de groeiende productie- en productiviteitcijfers zoals verantwoord in de jaarrekeningen. AQUON is uitgegroeid tot het grootste waterlaboratorium van Nederland, functioneert als regisseur in de waterkwaliteitsketen van de waterschappen en voert een succesvolle vernieuwings- en innovatiestrategie, waaronder robotiseringen, veldsensoren, dna-analyses, alsmede data-transitie trajecten. Alle operationele uitvoering, samenwerking, regievoering en vernieuwing komt voort uit het enthousiasme en de inzet van leiding en personeel, waarbij de werkomgeving en de positieve financiële resultaten aanmoedigen tot nog hogere ambities.

BEGROTING 2026 EN MEERJARENRAMING 2027-2030

De begroting en de meerjarenraming vallen binnen de beloftes van de businesscase centralisatie. De meetvraag-opgave door de waterschappen toont dat het werkvolume van AQUON blijft groeien, waarbij nog geen rekening is gehouden met de verwachte toetreding van een nieuwe eigenaar in 2027. En AQUON verwacht hier op doeltreffende en doelmatige manier invulling aan te kunnen geven. Bestuur, directie, leiding en personeel zien met vertrouwen de toekomst tegemoet:

Met focus vooruit!

De (technisch) voorzitter

P.H.W.M. Daverveldt

De directeur

J.K. Bouma

1 INLEIDING

Deze programmabegroting 2026 geeft planvorming en een financiële uitwerking van de programma's van AQUON weer. De kaders voor het programmajaar 2026 zijn vastgelegd in de Kaderbrief 2026, die in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 3 december 2024 werd besproken en vastgesteld.

1.1 TIJDSPAD EN ACTIVITEITEN

De begrotingsbehandeling 2026 loopt volgens een bekend tijdspad en is weergegeven in onderstaande tabel:

BESTUURLIJKE PLANNING	
Behandeling concept programmabegroting 2025 in adviesorgaan platform eigenaren en het Dagelijks Bestuur	maart 2025
Zienswijzeperiode waterschappen	april-juni 2025
Ontwerpbegroting en reactienota in adviesorgaan platform eigenaren en het Dagelijks Bestuur	juni 2025
Vaststellen door het Algemeen Bestuur	1 juli 2025

1.2 LEESWIJZER BEGROTING 2026

De opzet van de begroting is ten opzichte van voorgaande jaren op enkele onderdelen aangepast volgens de herziene richtlijnen uit het Waterschapsbesluit. Enkele nieuwe onderdelen zijn toegevoegd, zoals de paragraaf assetmanagement. Gelijk aan het begrotingsjaar 2025 heeft AQUON haar begroting voor 2026 in twee programma's ondergebracht, te weten het laboratoriumdeel en het eigenaarsdeel.

Het eerste programmaonderdeel, 'Laboratorium AQUON', omvat de AQUON-hoofdprocessen. Hierin zijn de reguliere laboratoriumactiviteiten opgenomen. De kostenstructuur is een afgeleide van de werkprocessen van AQUON.

In het tweede programmaonderdeel, 'Eigenaar GR AQUON', is opgenomen op welke wijze de financiële afwikkeling verloopt van de ombouw en herinrichting van AQUON en daarmee de gevolgen van de strategische keuzes van de eigenaren. Op deze manier geeft AQUON een splitsing weer tussen operationele kosten en transitiekosten.
Het eigenaarsdeel heeft een tijdelijk karakter. In het kader van transparantie is ervoor gekozen dit programma te blijven opnemen zolang de financiële afwikkeling nog loopt. De deelnemers hebben in de jaren 2021 tot en met 2025 de bijdragen conform businesscase centralisatie geleverd, en er is conform afspraak een bestemmingsreserve gevormd voor de financiële afwikkeling in de toekomst. Vanaf het begrotingsjaar 2026 worden de uitgaven gedekt uit de bestemmingsreserve en wordt geen bijdrage meer ontvangen van de deelnemers.

In de hoofdstukken 2 en 3 wordt een toelichting gegeven op de verwachte ontwikkelingen in de omgeving en bij AQUON. In hoofdstuk 4 wordt een samenvatting van de begroting in één oogopslag gegeven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 de ontwikkeling van de meetvraag van de afgelopen jaren en de meerjarenverwachting beschreven. In hoofdstuk 6 zijn de verplichte paragrafen opgenomen. In hoofdstuk 7 wordt de financiële begroting van AQUON per programma in detail uiteengezet en toegelicht, waarna de kostentoerekening en bijdrageregeling aan de waterschappen in hoofdstuk 8 worden weergegeven. Tenslotte volgt in hoofdstuk 9 een uiteenzetting van de onderkende risico's en bijbehorende beheersingsmaatregelen.
Als bijlage is de berekening van de bijdrageregeling per waterschap voor de jaren 2026 tot en met 2030 opgenomen.

2 AQUON & HAAR WATERSCHAPPEN

AQUON heeft op 7 november 2019 de strategienota 2020-2030 opgesteld. Deze strategie is opgenomen in het rapport 'Strategie 2020-2030 & businesscase Centralisatie AQUON, versie 1.1'. Uitgangspunten in deze strategie zijn de missie en visie van AQUON enerzijds en relevante omgevingsontwikkelingen anderzijds. Naast inspelen op deze ontwikkelingen ligt de focus voor AQUON op het borgen van de behaalde resultaten uit het verleden en het verhogen van de klantgerichtheid. Op basis van de strategie 2020-2030 kan AQUON invulling geven aan het takenpakket zoals verwoord is in de GR AQUON.

2.1 MISSIE & VISIE AQUON

AQUON realiseert inzicht in waterkwaliteit. Hiermee draagt AQUON, als geïntegreerd ketenpartner van de waterschappen, bij aan een gezond en duurzaam watersysteem. Samen werken we aan een gezond leefgebied voor flora en fauna, veilig zwemwater en schoon oppervlaktewater voor mens en dier. Want goed water is goed leven. AQUON is net als water altijd in beweging. Een heldere organisatie, met kennis en innovatie als drijvende kracht. Als expert op het gebied van wateronderzoek levert AQUON kwalitatief uitstekende data en verstrekt zij de informatie die noodzakelijk is voor duurzaam waterbeheer door de waterschappen. Nu en in de toekomst. Om expert te blijven op het gebied van wateronderzoek geeft AQUON prioriteit aan kennisontwikkeling, kennisbehoud, samenwerking en innovatie. Hiervoor investeert AQUON in de ontwikkeling van haar medewerkers en processen en zoekt AQUON actief de verbinding met de waterschappen en andere deskundige partijen.

Werken bij AQUON betekent flexibiliteit, deskundigheid en verantwoordelijkheid. AQUON biedt haar medewerkers een inspirerende omgeving met ruimte om professioneel te werken en hun talent optimaal te ontwikkelen.

2.2 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN IN DE OMGEVING

De omgevingsontwikkelingen zijn een belangrijk uitgangspunt voor de tienjaarsstrategie van AQUON. De toenemende aandacht (maatschappelijk, politiek en vanuit de media) voor natuur, milieu en biodiversiteit maakt dat er meer inzicht in de waterkwaliteit wordt gevraagd en dat er hogere eisen aan de kwaliteit van analyseresultaten worden gesteld. De ontwikkelingen waarvan AQUON verwacht dat zij de grootste invloed hebben op de meetvraag, blijven de toename van en onderzoek naar milieuvreemde stoffen, klimaatverandering, de wetgeving (en normering) en de innovaties.

De behoefte aan informatie uit het riool- en zuiveringswater in verband met volksgezondheid leiden tot (nationale) samenwerkingsmogelijkheden en bieden kansen in het kader van de nationale rioolwater-surveillance (NRS). De positie van de zuiveringen in de afvalwaterketen zijn een onmisbare schakel bij dergelijke vraagstukken. De COVID-bemonsteringen zijn sinds begin 2024 ingezet op een 'waakvlam'-niveau om te kunnen opschalen als dat nodig is. Vanaf 2024 is de Nationale Rioolwater Surveillance (NRS) gestart als opvolger van de COVID- bemonsteringen. Het is nog onduidelijk of de voorgenomen bezuinigingen van het kabinet op de pandemische paraatheid voor de komende jaren worden doorgezet. Bij het RIVM lopen diverse onderzoekprogramma's in het kader van pandemische paraatheid, waarbij de waterlaboratoria in de uitvoering een belangrijke rol vervullen.

De Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater is geactualiseerd met als doel om nog meer vervuiling aan te pakken. De nieuwe maatregelen hebben als doel om de gezondheid van mens, dier en milieu te beschermen, de kwaliteit van afvalwater te verhogen en het water efficiënter te behandelen. De omvang van deze ontwikkeling zal significant zijn, maar wordt in absolute termen pas in 2025 concreet. De uitwerking van de Richtlijn loopt momenteel, de verwachting is dat er extra complexe analyses en aanvullende monitoring benodigd zullen zijn. AQUON is in dit kader en in overleg met de waterschappen begonnen met het ontwikkelen van een monstername en analyse methode voor microplastics. Deze ontwikkelingen zullen niet voor 2027 in werking treden. In de meerjaren verwachting is deze meegenomen in de meetvraag en het kostenpatroon.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen (politiek debat en media-aandacht) die meer kwalitatief zijn te beschouwen of pas invloed hebben als ze optreden (milieu-incidenten en calamiteiten). AQUON begrijpt de rol die de waterschappen spelen in het publieke debat over duurzaamheid, natuur en milieu en welke rol AQUON heeft in het adviseren en van informatie voorzien van de waterschappen. In een wereld waarin steeds meer aandacht is voor natuur en milieu en milieu-incidenten steeds prominenter worden uitgemeten, is het van belang dat onderzoeksresultaten door AQUON volledig, betrouwbaar en tijdig worden opgeleverd. De veranderingen in het politieke speelveld maakt een aantal ontwikkelingen echter ook onzeker, zoals bijvoorbeeld bezuinigingen op pandemische paraatheid en de wijze van anticiperen op de KRW doelstellingen in 2027.

In het kader van het einde van de huidige KRW periode (2027) is naar voren gekomen dat de verwachte resultaten uitblijven. Belangrijke vaststelling is dat het niet eenvoudig is om verantwoording af te leggen over de bereikte resultaten van de gedane inspanningen. Naast de toestandsmeting (beleidsmonitoring) wordt er nu door de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer(STOWA) gewerkt aan een Ecologisch Beoordelingssysteem Oppervlaktewater (EBEO 2.0). Het beoordelingssysteem omvat naast een toestandsmeting (nul-meting) ook diagnostische monitoring en effectmonitoring. Hiermee wordt meer inzicht gekregen in de oorzaken en knelpunten en kunnen de waterschappen gerichter maatregelen nemen en beheer aanpassen om tot een betere waterkwaliteit te komen. Het meten van het effect biedt daarna een betere basis voor verantwoording.
Door verdere ontwikkeling en uitbreiding van de knelpuntenanalyse wordt meer inzicht verkregen en ontstaat een beter handelingsperspectief.
De huidige KRW periode loopt 2027 af. Afhankelijk van de aanpassingen in een vervolg kan ook de monitoring vraag veranderen. Dat zou kunnen leiden tot nieuwe producten. Bij de ontwikkeling van het EBEO wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de monitoring voor de KRW zodat alle monitoringsgegevens optimaal gebruikt worden.

Het herstel van de ecologische kwaliteit vordert onvoldoende. Er wordt steeds meer bekend over de schadelijke impact van stoffen in het oppervlaktewater. Belangrijk is ook dat er heel veel schadelijke stoffen in het watersysteem komen en slechts een deel ervan gemeten wordt. Er is weinig bekend over het stapeleffect van de stoffen gezamenlijk en veel stoffen zijn al bij zeer lage concentraties schadelijk/toxisch. AQUON ziet de volgende ontwikkelingen in de komende jaren:

- Het meten van Lage waarden van toxische stoffen zal waarschijnlijk toenemen en er zullen stoffen bijkomen
- Bioassays om het effect van toxische stoffen op het biologisch leven te bepalen zullen opkomen. Nu worden deze nog beperkt gebruikt.
- Toxinen meten in het zwemwater is een directe bepaling van de kwaliteit en kan in een korter tijdsbestek dan de traditionele methode.

Samen met onderzoeksinstituten en de praktijk van de monitoring (ILOW) zal er de komende jaren gewerkt worden aan methodes die inzicht geven op de vragen m.b.t. toxiciteit.

AQUON opereert als kennis- en netwerkorganisatie om inzicht te geven in de waterkwaliteit. De kennis en capaciteit op het gebied van het waterkwaliteit zit bij een diversiteit aan organisaties, zoals (rijks)instituten, universiteiten, waterschappen, collega waterschapslaboratoria en (commerciële) marktpartijen. Kennisontwikkeling en research & development vindt op vele plaatsen en in diverse samenwerkingsverbanden plaats. AQUON voegt bij onderzoeken samen met deze instellingen de praktijkervaring en productie expertise toe binnen de onderzoeksprogrammering.

De ontwikkelingen in de sensortechnologie, de metingstechnologie, de laboratoria-instrumenten en in het vergaren en beheren van data gaan snel. De borging en ontsluiting van data wordt steeds belangrijker om tot een integraal inzicht van waterkwaliteit te komen. Het proces van digitale transformatie (data, databeheer en datamanagement) speelt hierbij een belangrijke rol. Veel van deze ontwikkelingen komen in samenwerkingsverbanden van publieke en private partijen tot stand, waarbij gebruik wordt gemaakt van subsidie- en financieringsmogelijkheden. De initiatieven uit 2025 om de datastromen in de waterketen van laboratorium naar waterschap naar informatiehuis water te optimaliseren en om data sneller en actueler ter beschikking te krijgen worden verder geïntensiveerd.

AQUON onderkent relatief grote en invloedrijke ontwikkelingen in haar omgeving, waarop zij met haar strategie inspeelt. Op lange termijn (2030 en volgende jaren) is minder zeker hoe de werkelijkheid eruit zal zien, zoals ook beschreven in het scenario-onderzoek van de waterschappen, opgesteld door adviesbureau IPR-Normag (rapport d.d. 5 februari 2020). AQUON zal, door haar organisatie continue wendbaar en flexibel te houden, zich goed op mogelijke ontwikkelingen kunnen blijven aanpassen.

AQUON heeft in 2024 een toetredingsstrategie uitgewerkt ten behoeve van het uitbreiden van het aantal eigenaren voor de GR AQUON. Hierin worden uitgangspunten en kaders geformuleerd voor eventuele toetreding van een waterschap, waarbij zowel de invalshoek vanuit de waterschappen als die vanuit AQUON worden belicht. Deze toetredingsstrategie is algemeen toepasbaar voor de toetreding van een waterschap. Hiermee zijn de randvoorwaarden voor een toetreding vastgesteld en staat de organisatie klaar om bij een potentiële nieuwe deelnemer een snel besluitvormingsproces te kunnen doorlopen.

2.3 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN AQUON ORGANISATIE

Om onderzoeksresultaten volledig, betrouwbaar en tijdig te kunnen leveren is AQUON geaccrediteerd, wat betekent dat de resultaten voldoen aan alle wettelijke eisen en kwaliteit en gegarandeerd betrouwbaar zijn. Daarnaast heeft AQUON als enige waterlaboratorium een calamiteitendienst (metingen zijn 24/7 mogelijk, dus ook in het weekend en buiten reguliere (kantoor)uren).

Ontwikkeling kennis

Als kennisorganisatie verzekert AQUON zich dat voor elk proces de kennis in huis aanwezig is om als professioneel ketenpartner én als opdrachtgever te kunnen functioneren. AQUON zet actief in op de ontwikkeling van haar organisatie en medewerkers. Om up-to-date te blijven zoekt AQUON de samenwerking met deelnemende waterschappen en externe partijen zoals kennisinstituten en/of marktpartijen.
Ook participeert AQUON in nationale subsidie- en innovatieprojecten om zo bij te dragen aan de (eigen) kennisontwikkeling en kennisbehoud.

Capaciteit

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden maakt AQUON weloverwogen keuzes wat betreft het al dan niet zelf doen of uitbesteden van haar werk. Als grootste waterschapslaboratorium van Nederland is AQUON een factor van betekenis binnen de markt. Op basis van de vastgestelde 'Make, Buy, Ally'strategie (2019 en herijkt in 2022) maakt AQUON keuzes om een deel van het werk zelf te doen, zowel op basis van bedrijfseconomische afwegingen als op basis van kennisbehoud en -ontwikkeling. Door eigen kennis en vaktechnisch inzicht kan in geval van uitbesteding worden beoordeeld of de geleverde producten en diensten voldoen aan de gewenste kwaliteit.

Innovatie

AQUON omarmt de kansen die innovatie biedt. Inzicht in en beheersing van de waterkwaliteit vergen, vooral in het licht van de toenemende hoeveelheid milieuvreemde stoffen, steeds meer en betere gegevens.
AQUON heeft in afstemming met de waterschappen een verandering in de focus aangebracht op de verwachte innovaties. In de strategie 2020-2030 waren drie prioriteiten in de innovatieve ontwikkelingen onderscheiden, te weten sensortechnologie, DNA-gerelateerde technieken en big data. Sensoring is inmiddels vanuit het innovatieprogramma reguliere business geworden en dan ook als standaard dienstverlening opgenomen in de PDC. Sinds begin 2024 is de focus van de ontwikkelingen gericht op de bijzondere monitoring zoals bijvoorbeeld Zeer Zorgwekkende Stoffen, toxische stoffen, Passive Sampling en analyses met lage Rapportage Grenzen. Daarnaast blijven de andere twee hoofdlijnen eDNA/qPCR onderzoek (sinds 2022 opgenomen in de standaard dienstverlening van AQUON) en (big) data. De digitale transformatie (data, databeheer en datamanagement) krijgt in samenspraak met de waterschappen meer en meer vorm, waarbij de (digitale) ketenprocessen steeds meer en beter op elkaar worden afgestemd.

Verder wordt ingezet op andere innovatieve ontwikkelingen op het gebied van bioassays, microverontreinigingen (waaronder ook microplastics) en meer effectgericht onderzoek, in goede afstemming met de waterschappen. Het verder implementeren van deze innovatieve ontwikkelingen in de werkprocessen vraagt aandacht en tijd, mede ook omdat de ontwikkelingen zich verder zullen verdiepen en verbreden.

AQUON financiert haar innovaties binnen het programma laboratorium met de huidige operatie. Dit is reeds jaren zeer succesvol gebleken, en zorgt voor een hoog niveau van innovatie en vernieuwing. Een voorwaarde om het gewenste niveau van innovatie te blijven vasthouden is stabiliteit van de meetvraag.

Personeel

Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt lukt het AQUON om voor de operationele functies de vacatures steeds in te vullen. AQUON besteedt veel aandacht aan interne opleidingstrajecten en leidt haar (hydrobiologische) analisten deels zelf op. De uitdaging zit met name bij de invulling van specialistische en ICT-gerelateerde functies.

Informatieveiligheid

Binnen AQUON is aandacht voor informatieveiligheid een continu proces. AQUON heeft structureel de nodige veiligheidsvoorzieningen gerealiseerd om de continuïteit en veiligheid te waarborgen. AQUON is in 2024 het proces gestart om tot een certificeerbaar ISMS (conform ISO 27001) te komen, waarbij het doel is om eind 2026 conform ISO 27001 gecertificeerd te zijn. Op deze manier hebben alle beveiligingsmaatregelen eind 2027 het minimale BIO-Basisbeveiligheidsniveau (BBN). De vervolgstap is om vanaf 2028 informatiebeveiliging pro-actief en risico-gebaseerd aan te kunnen pakken, zodat de beschikbaarheid en integriteit van onze informatie gegarandeerd is.

Duurzaamheid

AQUON heeft groen natuurlijk in haar DNA. Of eigenlijk groen én blauw. Want goed water is goed leven. AQUON biedt inzicht in de waterkwaliteit, zodat het samen met de waterschappen zorg kan dragen voor een gezond en duurzaam watersysteem.

> *'AQUON draagt bij een gezond en duurzaam watersysteem. Samen met de waterschappen werken we aan een gezond leefgebied voor flora en fauna, veilig zwemwater en schoon oppervlaktewater voor mens en dier.' staat in onze missie te lezen.*

AQUON heeft aandacht voor duurzaamheid, niet alleen als resultaat van haar werk, maar ook bij het uitvoeren van de werkzaamheden. Inmiddels is de transitie naar een duurzame samenleving een van de grootste opgaves van deze tijd geworden. AQUON draagt bij aan een verantwoorde en duurzame leefomgeving voor de komende generaties mensen, flora en fauna.

AQUON onderscheidt drie thema's binnen duurzaamheid:

1. *Energie en emissies:*
   - Bij de nieuwbouw is er veel aandacht geweest voor energieverbruik in het nieuwe pand, wat onder andere heeft geresulteerd in het plaatsen van zonnepanelen, een WKO-installaties, luifels rondom het pand. In de komende jaren zal verder gestreefd worden besparingen waar mogelijk in het productieproces. Bij de aanbesteding van de nieuwe voertuigen voor monstername zal ook duurzaamheid een belangrijk criterium zijn.
   - Om de uitstoot te verminderen kijkt AQUON onder andere naar mobiliteit en afvalstromen. Dit is ook opgenomen het inkoop- en aanbestedingsbeleid.
   - Met ingang van 2026 zullen de medewerkers hun creativiteit en inventiviteit ook weer inzetten op slim produceren. Daarbij zal de aandacht mede gericht zijn op de mogelijkheden van vermindering van afval en logistieke volumes door bijvoorbeeld vermindering van meetvolumes, efficiëntie in de logistiek, gebruik van water gebaseerde verbruiksmiddelen in plaats van bijvoorbeeld verbruiksmiddelen gebaseerd op chemische middelen.

2. *Circulariteit:*
   Het hergebruik van grondstoffen en materialen met als doel zo min mogelijk afval te creëren. Hierbij kijkt AQUON naar inkoop, afvalstromen en toekomstbestendigheid van het nieuwe pand. Hier is aandacht voor bij inkoop en aanbestedingen.

3. *Duurzame inzetbaarheid van de medewerkers:*
   AQUON streeft naar een gezonde werkomgeving voor haar medewerkers. De voorzieningen voor een gezond binnenklimaat worden getroffen: luchtkwaliteit, geluid en temperatuur. Ook is er aandacht voor een ergonomisch verantwoorde inrichting van werkplekken.
   Bij het werken met gevaarlijke stoffen worden alle benodigde maatregelen voor veilig werken in acht genomen. Er is aandacht voor psychosociale arbeidsomstandigheid en sociale veiligheid is een belangrijk thema binnen AQUON. Ziekteverzuim wordt vroegtijdig gesignaleerd en er is gerichte ziektepreventie met een actieve kring bestaande uit Arboartsen, een externe vertrouwenspersoon en waar nodig coaches.

De ruimte in Houten geeft een goede mogelijkheid om processtromen efficiënter in ter richten. Daarbij wordt in de hele keten gekeken wat de mogelijkheden zijn ter optimalisatie. Dit kan zijn in minder (zware) handelingen, waardoor duurzaam inzet van de medewerker geborgd wordt. Waar nodig of mogelijk wordt robotisering en automatisering ingezet om repeterende menselijke handelingen te vervangen door geautomatiseerde handelingen.

Dienstverlening en advies aan de waterschappen

AQUON werkt verder aan de ontwikkeling van screening en uitbreiding van de mogelijkheden op dit gebied. Hierbij is het doel van deze analyse en rapportagevorm een belangrijke combinatie. Dat betekent dat deze rapportage alleen wat betekent met een passend advies over de geleverd informatie. Dit wordt samen met de waterschappen vorm gegeven.

Daarnaast heeft AQUON veel kennis en ervaring in monitoring en wat er met monitoring aan inzicht verkregen kan worden. In de samenwerking met de waterschappen/opdrachtgevers zal AQUON haar kennis en ervaring op dit gebied meer inbrengen aan het begin van het proces om tot de meest optimale monitoring te komen voor de vraagstelling vanuit de opdrachtgevers. In de rapportages die op verzoek van de opdrachtgevers gemaakt worden, kan ook die koppeling tussen vraag en data meer inzichtelijk gemaakt worden. Dit helpt om de waterschappen het beste inzicht te geven om tot beheer- en/of inrichtingsmaatregelen te komen.

3 ONTWIKKELINGEN IN HET JAAR 2026

3.1 FOCUS OP HEDEN EN TOEKOMST

AQUON levert een essentiële bijdrage door inzicht te verschaffen in de waterkwaliteit. De noodzaak voor verdergaande ketensamenwerking van de waterschappen en AQUON vormde de basis voor AQUON2.0. Dit heeft geresulteerd in een aantal ambities die de waterschappen hebben vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling AQUON en het formuleren van een heldere missie en visie van AQUON. De ervaringen uit recente jaren en de externe ontwikkelingen leiden vervolgens tot een aangescherpte focus:

- Performance: het handhaven van het huidige hoge kwaliteitsniveau van de monitoring van waterkwaliteit, het voortzetten van de ontwikkelingen op de bestaande dienstverlening en het verstevigen van de unieke positie van AQUON als inwinner van data. Sensormonitoring en het gebruik van DNA-technologie (eDNA/ qPCR) maken inmiddels onderdeel uit van de dienstverlening.

- Innovatie: optimalisatie van alle processen en investeren in nieuwe technologie en kennis. Het verbreden, verdiepen en verbeteren van de AQUON inwinnings- en laboratoriumprocessen, zodat de beschikbare data optimaal kan worden opgeslagen en uitgewisseld. Eenmalige opslag van data voor meervoudig gebruik is daarbij het uitgangspunt. De digitale transformatie is de leidraad voor de komende jaren om daar invulling aan te geven. AQUON zal hierbij nauw aansluiten bij de ontwikkelingen en de concrete wensen van haar partners zodat hiermee in de keten optimaal voordeel kan worden behaald. Bijzondere monitoring (zie ook hoofdstuk 2), eDNA en (big) data zijn daarbij de hoofdlijnen, maar ook nieuwe ontwikkelingen op het gebied van toxiteitsmetingen, bioassays, microverontreinigingen (waaronder ook microplastics) en meer effectgericht en diagnostisch onderzoek spelen daarbij een rol.

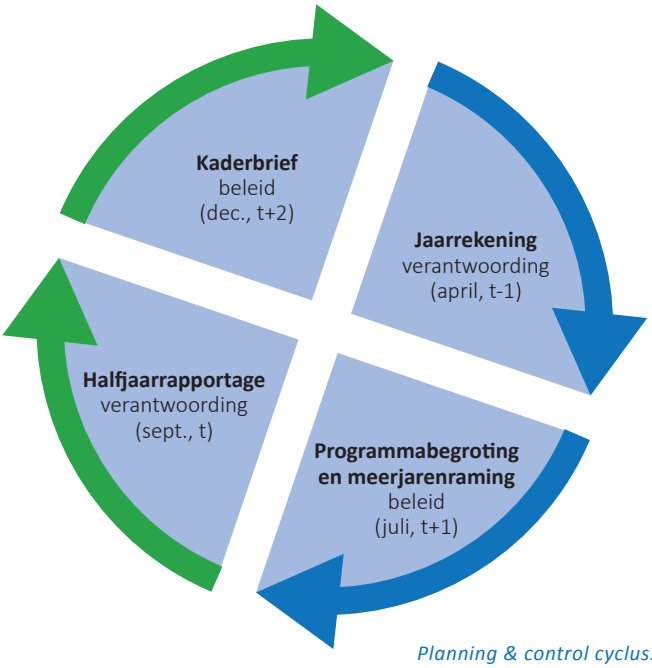
- AQUON en haar medewerkers: medewerkers zijn de kracht van AQUON. Het streven is om te komen tot een sterke formatie van medewerkers door hen de kans te geven hun talenten te ontwikkelen. De ontwikkeling van medewerkers betekent ontegenzeggelijk ook de ontwikkeling van AQUON als organisatie. De sterke betrokkenheid van medewerkers en hun wens om bij AQUON te werken verdienen waardering. Daarbij speelt de ontwikkeling van de interne cultuur een belangrijke rol.

- Samenwerking: optimalisatie van de interne samenwerking leidt tot een efficiëntere workflow en een hogere medewerker tevredenheid. Als (keten)partner wil AQUON de samenwerking en verbinding met deelnemende waterschappen verder verdiepen en hierbij intensief afstemmen over het opzetten van nieuwe analysepakketten. AQUON wil in de rol van regievoerder een gelijkmatige planning van de opdrachten realiseren om stappen te kunnen zetten op het gebied van efficiency bij zowel AQUON als bij haar deelnemende waterschappen.

- Rechtmatigheidsverantwoording: sinds 2025 is de verantwoording van de rechtmatigheid verlegd van de accountant naar het Dagelijks Bestuur. Dit leidt tot een intensievere samenwerking binnen en tussen de afdelingen. De Rechtmatigheidsverantwoording is geïmplementeerd binnen de organisatie en operationeel.

3.2 PLANNING & CONTROL CYCLUS

In de Planning & Control cyclus (P&C cyclus) wordt inhoud gegeven aan het proces van richting geven en op koers houden van de organisatie. Door middel van deze documentatie geven we vorm aan de programma's en bewaken we de voortgang. De Planning & Control cyclus ziet er als volgt uit:

Planning & control cyclus.

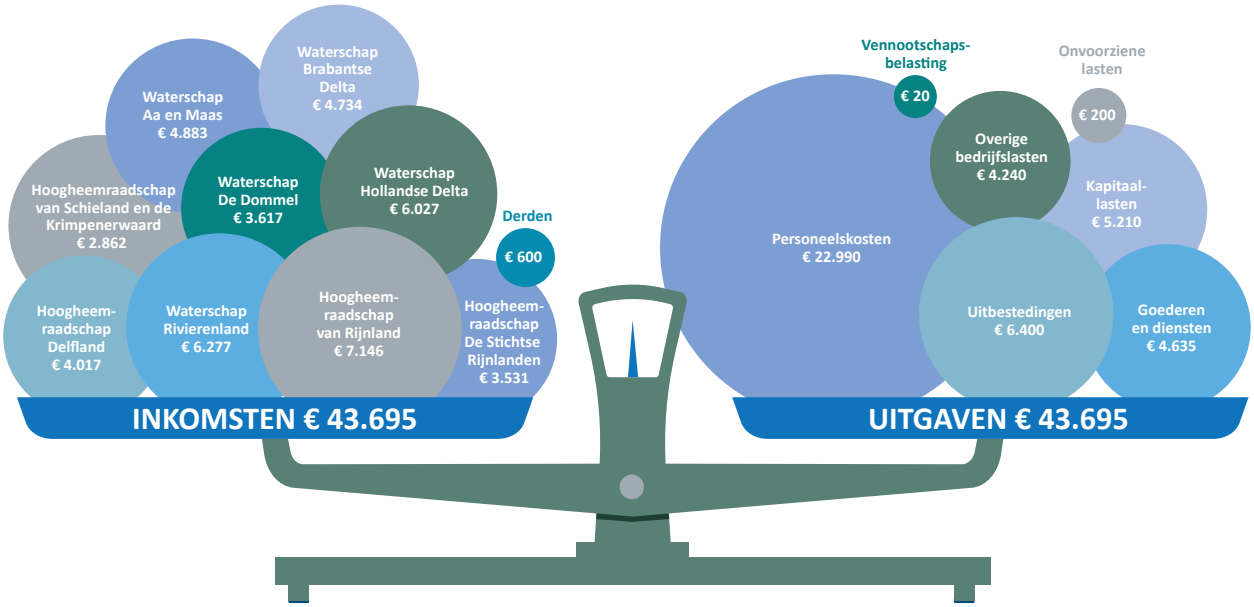
Conform de presentatie van de jaarcijfers in de afgegeven jaarrekeningen kent AQUON een adequate beheersing van haar financiële middelen en geven de cijfers een getrouw beeld van de werkelijkheid. In deze programmabegroting wordt een verwachting weergegeven van de ontwikkeling in het jaar 2026. Aangezien AQUON zich volop ontwikkelt, is het mogelijk dat gedurende het jaar 2025 AQUON zich door nieuwe inzichten en/of omgevingsfactoren dient aan te passen. Mocht er aanleiding zijn op basis van een veranderde omgeving de programmabegroting aan te passen, dan zal AQUON dit door middel van een begrotingswijziging kenbaar maken bij het Algemeen Bestuur.

Op basis van de P&C cyclus stuurt AQUON met name op enkele prestatie-indicatoren, productieoutput en acceptabele kosten. Dit vraagt een goede beoordeling van de resultaten om zo aan te kunnen geven waar bijsturingsmogelijkheden aanwezig zijn. Dit geeft het management een stuur, een houvast om haar dienstverlening te kunnen uitvoeren. Het Laboratorium Informatie Management Systeem (LIMS), de urenverantwoording en het financiële systeem leveren rapportages, maandelijks worden deze op bedrijfsvoering niveau met het management doorgesproken en periodiek worden de resultaten tussen de directie en de betreffende manager in het P&C gesprek besproken.

Sturing wordt door het management mede vormgegeven door het realiseren van de productievraag van de deelnemende waterschappen op basis van het beschikbare budget. In 2026 worden het platform Eigenaren en het Algemeen Bestuur met het halfjaarrapport geïnformeerd over de ontwikkelingen zodat tijdige (bij-)sturing mogelijk wordt.

4 BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

4.1 INKOMSTEN EN UITGAVEN IN 2026

Afbeelding 2: Begroting in één oogopslag (bedragen x €1.000).

4.2 FINANCIËLE INFORMATIE 2024-2030 OP HOOFDLIJNEN

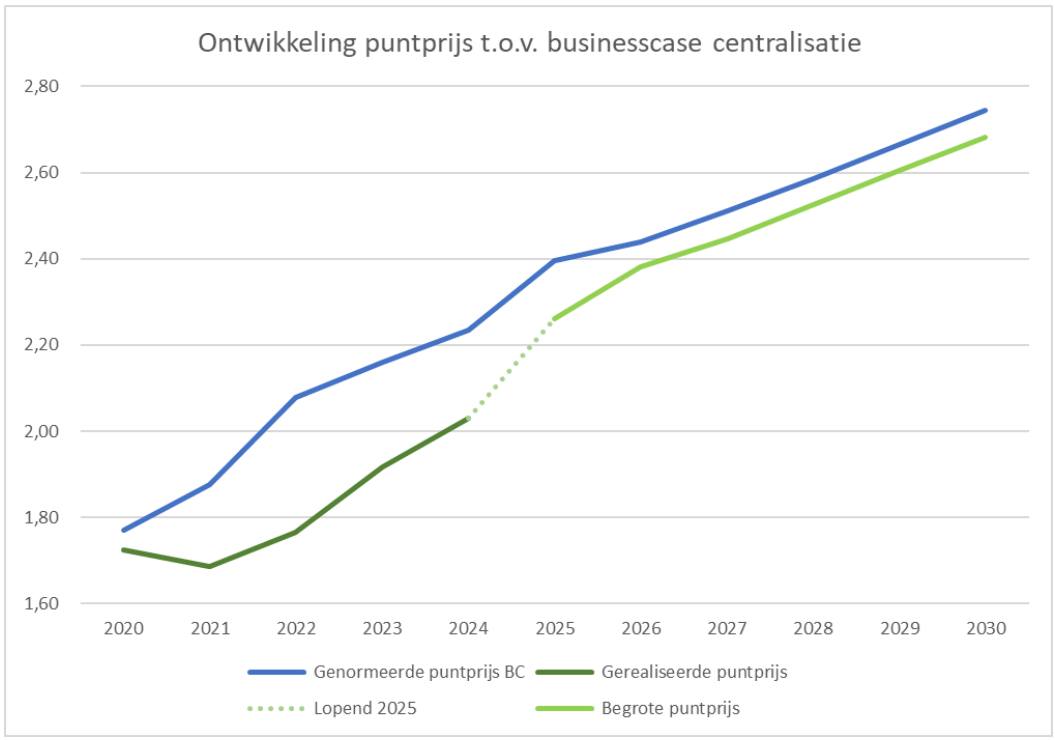
LABORATORIUM bedragen X €1.000			BEGROTING EN RAMINGEN TIJDREEKS 2026-2030				
	2024 gerealiseerd	2025 begroot	2026 begroot	2027 geraamd	2028 geraamd	2029 geraamd	2030 geraamd
Personeelskosten	19.640	20.946	22.990	24.180	25.205	26.061	26.943
Overige bedrijfslasten	3.442	3.750	4.240	4.448	4.670	4.810	4.954
Goederen en diensten	4.622	4.400	4.635	4.829	5.014	5.185	5.341
Uitbestedingen	6.735	6.300	6.400	7.250	7.701	8.029	8.254
Kapitaallasten	1.280	5.110	5.210	5.940	6.700	7.300	7.400
Onvoorziene lasten	6	200	200	200	200	200	200
Mutatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	27	20	20	20	20	20	20
Totale kosten	**35.752**	**40.726**	**43.695**	**46.866**	**49.510**	**51.605**	**53.112**
Bijdrage derden	659	550	600	600	600	600	600
Bijdragen waterschappen	35.092	40.176	43.095	46.266	48.910	51.005	52.512
Totale inkomsten	**35.752**	**40.726**	**43.695**	**46.866**	**49.510**	**51.605**	**53.112**

Samenvatting realisatie 2024, begroting 2025, begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030 programma laboratorium.

4.3 ONTWIKKELING VAN DE PRIJS PER VERKOOPPUNT IN DE TIJD

AQUON is sinds het besluit tot centralisatie in 2020 jaarlijks in staat geweest om door efficiënte inzet van mensen en middelen de stijging van kosten per verkooppunt onder het niveau van de businesscase te houden. Door de focus op efficiency en de centralisatie is de focus en ambitie op innovatie afgelopen jaren niet op het gewenste niveau geweest. Nu de centralisatie is afgerond, is er ruimte voor een impuls en verdere focus op de innovatie, waarbij het kostenniveau van de totale operatie nog steeds binnen de kaders van de businesscase zal blijven. Het lijkt op deze manier haalbaar de innovatie bestendig binnen de operatie te kunnen financieren, waardoor AQUON geen aanleiding ziet om dit beleid komende 5 jaar te wijzigen.

Onderstaande grafiek toont de ontwikkeling van de gerealiseerde prijs per verkooppunt in relatie tot de genormeerde prijs per punt (netto puntprijs zoals berekend voor het scenario nieuwbouw 1 laags uit businesscase, gecorrigeerd met werkelijke prijsindex). Hierbij is zichtbaar dat vanaf het besluit tot centralisatie begin 2020 direct succesvol gestuurd is op het realiseren van efficiency, resulterend in een lagere prijs per verkooppunt ten opzichte van de businesscase. Dit voordeel komt bovenop het reeds gecalculeerde voordeel van het 0-scenario uit de businesscase. De meerjaren verwachting toont dat deze ontwikkeling de komende jaren zal voortzetten.

De genormeerde puntprijs BC betreft de berekende prijs per verkooppunt uit de businesscase, contant gemaakt naar 2019 en vervolgens doorgerekend met de werkelijke gerealiseerde prijsindex.
De groene lijnen betreffen de gerealiseerde (2020-2024) en begrote prijs per verkooppunt van AQUON (2025-2030).

5 MEETVRAAG PRODUCTIE 2026-2030

De opdrachtgevers van de waterschappen hebben hun verwachte meetvraag op hoofdlijnen tot en met 2030 opgegeven. Op basis hiervan heeft AQUON een beeld van de te verrichten werkzaamheden in de komende jaren en op welke wijze zij haar bedrijfsvoering kan inrichten.

5.1 MEETVRAAG 2026

Productie/ meetvraag	Werkelijke productie						Meetvraag	
	2014	2020	2021	2022	2023	2024	2025*	2026
Aa en Maas	794.197	1.659.617	1.986.993	1.821.055	1.866.942	2.024.942	1.990.000	1.967.000
Brabantse Delta	1.481.131	1.456.317	1.533.784	1.708.102	1.830.106	1.989.895	1.776.727	1.776.727
De Dommel	1.007.880	1.149.110	1.345.369	1.424.361	1.289.096	1.438.896	1.524.530	1.509.300
Delfland	754.853	1.256.499	1.301.466	1.288.948	1.667.006	1.766.270	1.635.218	1.608.982
Hollandse Delta	1.550.417	2.375.815	2.659.575	2.115.638	2.537.829	2.047.062	2.558.135	2.627.000
Rijnland	1.925.326	2.348.512	2.504.511	2.760.659	2.577.561	2.817.364	2.900.000	2.950.000
Rivierenland	1.894.387	2.849.439	2.638.354	2.226.052	2.527.277	2.316.127	2.488.230	2.501.590
Schieland en Kr'waard	551.809	914.139	985.975	1.114.580	1.210.805	963.796	902.500	1.152.500
Stichtse Rijnlanden	784.590	1.382.142	1.262.025	1.333.073	1.320.877	1.316.144	1.893.208	1.433.208
Subtotaal	**10.744.590**	**15.391.590**	**16.218.052**	**15.792.468**	**16.827.499**	**16.680.496**	**17.668.548**	**17.526.307**
Indexcijfer jaar 2014 = 100	*100*	*143*	*151*	*147*	*157*	*155*	*164*	*163*
NRS-bemonsteringen		137.831	1.524.568	1.958.202	1.762.971	571.281	562.658	562.658
Totaal	**10.744.590**	**15.529.421**	**17.742.620**	**17.750.670**	**18.590.470**	**17.251.777**	**18.231.206**	**18.088.965**

* Hernieuwde opgaaf meetvraag november 2024

De ontwikkeling in de meetvraag van 2014-2026.

Ontwikkeling meetvraag

De opgegeven meetvraag van de deelnemers voor 2026 blijft met 17,5 miljoen verkooppunten (VP) nagenoeg gelijk aan de hernieuwde opgave voor 2025 (17,7 miljoen VP) . Op basis van de uitvraag baseert AQUON haar productieniveau voor haar begrotingsperspectief inclusief NRS-bemonsteringen in 2026 op 18 miljoen verkooppunten voor deelnemende waterschappen.

Nationale Rioolwater Surveillance

De Unie van Waterschappen (UvW) heeft afspraken gemaakt met het ministerie van VWS en het RIVM over een vijfjarige samenwerking op het gebied van afvalwatersurveillance. Nadat van 2021 tot en met 2023 ‘slechts’ vijf maal per week per RWZI een COVID-bemonstering werd uitgevoerd, is dit vanaf 2024 gereduceerd tot gemiddeld 1,4 maal per RWZI per week.

Het bestuursakkoord voor de COVID monitoring beslaat de jaren 2021 tot en met 2025. De verwachting is dat de waakvlam monitoring daarna wordt voortgezet, waarvoor nieuwe afspraken moeten worden gemaakt. Voor 2026 is een meetvraag van circa 0,6 miljoen verkooppunten voor de bemonsteringen in het kader van de

Nationaal Rioolwater Surveillance (NRS) opgenomen. Zolang nog geen sprake is van structurele financiering vanuit de waterschappen wordt de omvang van de NRS-bemonsteringen in de tabellen in een aparte regel weergegeven.

5.2 MEETVRAAG 2026-2030

Het meerjarig perspectief op de verwachte productie van de individuele deelnemende waterschappen wordt in tabel 4 weergegeven.

De Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater is vastgesteld op 5 november 2024. Nederland heeft 3 jaar de tijd deze in eigen wetgeving vorm te geven. Bij de opgave van de meetvraag voor de programmabegroting van 2026 is reeds door een aantal deelnemers geanticipeerd op de verwachte ontwikkelingen van de monitoring voor stedelijk afvalwater vanuit deze nieuwe Europese Richtlijn. Het effect voor 2026 is beperkt, maar vanaf 2027 is de invloed duidelijk zichtbaar. De eerste indicaties van deze omvang uit 2024 worden in 2025 verder uitgewerkt samen met de experts van onze waterschappen, waardoor dit inzicht voor 2026 reeds nauwkeuriger is geraamd. In 2025 vindt in samenwerking met de expertgroep en platform opdrachtgevers een nadere verificatie van de meerjaren opgave 2027-2030 plaats, zodat een en ander voor de programmabegroting van 2027 nog beter kan worden geprognotiseerd.

In de meerjaren meetvraag is nog geen rekening gehouden met een (mogelijke) toetreding van waterschap Limburg per 1-1-2027. Verwerking van de effecten van deze toetreding zullen een plaats krijgen in de programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031.

PRODUCTIE/ MEETVRAAG	Hernieuwde opgave	Programma begroting	Meerjarenraming			
	2025*	2026	2027	2028	2029	2030
Aa en Maas	1.990.000	1.967.000	1.932.000	1.922.000	2.257.000	2.342.000
Brabantse Delta	1.776.727	1.776.727	1.776.727	1.776.727	1.776.727	1.776.727
De Dommel	1.524.530	1.509.300	1.602.300	1.612.300	1.602.300	1.662.300
Delfland	1.635.218	1.608.982	1.784.595	1.616.866	1.616.866	1.616.866
Hollandse Delta	2.558.135	2.627.000	2.693.000	2.953.000	2.838.000	2.683.000
Rijnland	2.900.000	2.950.000	3.070.000	3.490.000	3.490.000	3.490.000
Rivierenland	2.488.230	2.501.590	2.634.050	2.572.550	2.573.550	2.573.550
Schieland en Kr'waard	902.500	1.152.500	1.217.500	1.217.500	1.217.500	1.217.500
Stichtse Rijnlanden	1.893.208	1.433.208	1.648.208	1.648.208	1.648.208	1.648.208
Subtotaal	**17.668.548**	**17.526.307**	**18.358.380**	**18.809.151**	**19.020.151**	**19.010.151**
Indexcijfer jaar 2014=100	*164*	*163*	*171*	*175*	*177*	*177*
NRS-bemonsteringen	562.658	562.658	562.658	562.658	562.658	562.658
Totaal inclusief NRS	**18.231.206**	**18.088.965**	**18.921.038**	**19.371.809**	**19.582.809**	**19.572.809**

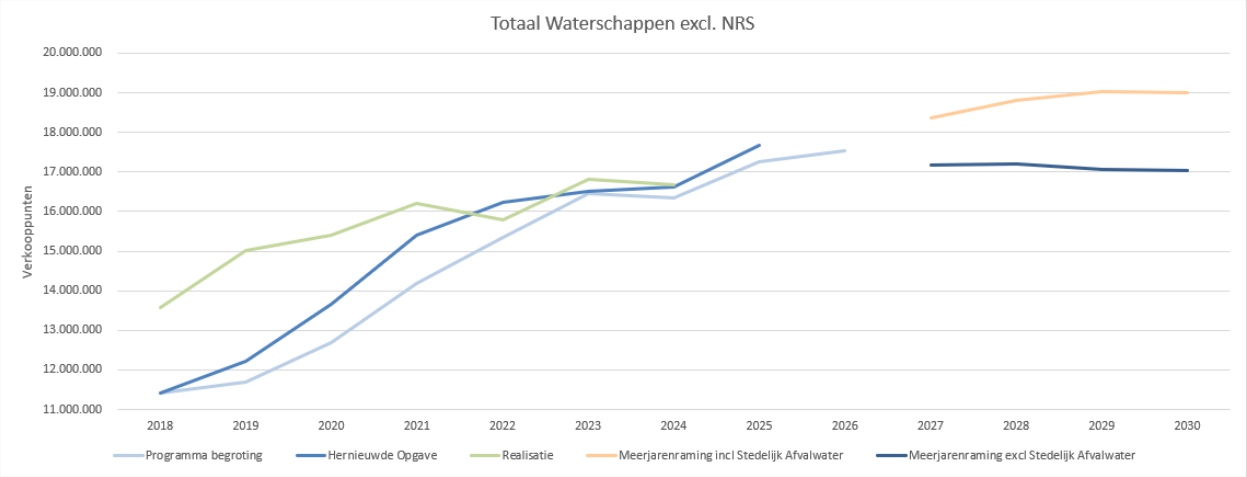
* Opgave van de waterschappen in november 2024

De opgave van de verwachte meetvraag 2026-2030 inclusief verwachte meetvraag stedelijk afvalwater.

5.3 EFFECT VAN DE PRODUCTIEVERWACHTINGEN

De opdrachtgevers/waterschappen zijn zelf verantwoordelijk voor hun opgegeven meetvraag voor de komende jaren. Deze productieverwachting is een belangrijk gegeven voor de bedrijfsvoering van AQUON. AQUON heeft de productieverwachting vooraf doorgesproken met haar opdrachtgevers.

In tabel 4 is de trend door middel van een indexcijfer weergegeven. Op basis van het indexcijfer kan geconcludeerd worden dat de productie op de lange termijn stabiliseert en op korte termijn stijgt.
Deze stijging is in de afgelopen jaren hoger geweest dan de jaarlijkse opgave van de opdrachtgevers.
Dit wordt over het algemeen veroorzaakt doordat gedurende het jaar aanvullende monitoring en projecten gewenst worden.

Meetvraag ontwikkeling in de tijd.

In de meetvraag is een ingeschat aandeel onderzoeken opgenomen waartoe AQUON zelf (nog) niet is uitgerust en/of wat boven de bezettingsgraad uit zal komen. Deze onderzoeken worden door AQUON uitbesteed aan partners. AQUON constateert dat de vraag naar specialistische analyses stijgt. Specialistisch onderzoek zoals het landelijk medicijnrestenonderzoek blijft in omvang toenemen. Ook is er een toename in de diversiteit van de te onderzoeken stoffen in de afgelopen jaren te zien. Op verzoek van de opdrachtgevers worden ook de (voor)onderzoeken ten behoeve van waterbodemonderzoek in toenemende mate in eigen huis uitgevoerd.

Op basis van de opgegeven productiewaarden ontvangen de opdrachtgevers viermaal per jaar een voorschotfactuur gebaseerd op de begrote kosten en de begrote productiewaarden. De werkelijke jaarkosten worden door AQUON op basis van de werkelijke productiewaarden volgens de vastgestelde bijdrageregeling afgerekend. In bijlage 1 is de berekening voor het jaar 2026 (en verdere jaren) nader uitgewerkt.

6. PARAGRAFEN

WETTELIJKE PARAGRAFEN

Overeenkomstig het waterschapbesluit zijn in de programmabegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2030 de paragrafen opgenomen welke verplicht zijn te vermelden. Met deze paragrafen wordt bereikt dat de uitgangspunten, de hoofdlijnen van het (nieuwe) beleid met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, evenals de financiële gevolgen van dat beleid worden verankerd.

6.1 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE

Financiering

In 2011 en 2013 zijn vanwege de aanschaf van de panden leningen aangetrokken. Verder zijn er in 2023 en 2024 nieuwe leningen aangetrokken voor de nieuwbouw. Deze langlopende leningen, inclusief kortlopende faciliteiten, leiden niet tot een herziening van de leningenportefeuille voor het begrotingsjaar 2026. Verwacht wordt dat de reguliere financieringsbehoefte in het jaar 2026 geheel in het huidige financieringsarrangement met de bankinstellingen past.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

AQUON kent geen (algemene) reserves. Voor wat betreft de financiële risico's geldt dat de deelnemers van de GR AQUON aansprakelijk zijn voor de niet afgedekte risico's.

In het begrotingsjaar 2026 en in de meerjarenraming 2027-2030 is op de mogelijke financiële risico's zo adequaat mogelijk geanticipeerd. AQUON heeft vanuit een kwantitatieve risicoanalyse vastgesteld dat er inderdaad risico's met een financieel effect zijn. De belangrijkste risico's met een financieel effect zijn:

- Toename in gevraagde dienstverlening van waterschappen waartoe het laboratorium AQUON niet is ingericht. Deze diensten worden uitbesteed aan partners. AQUON heeft zo goed als mogelijk samen met de waterschappen deze dienstverlening geïnventariseerd en daaruit volgend eenzelfde kostenniveau gehanteerd als in 2025. Het toe te passen verrekensysteem voorziet in eventuele meer-productie zodat deze door de veroorzaker wordt betaald.

- In de risicoparagraaf wordt uitgebreid stil gestaan bij deze en andere risico's. Voor eventuele andere risico's is een begrotingspost onvoorzien opgenomen.

Stand en verloop bestemmingsreserves en voorzieningen

Aan het eind van het jaar 2026 heeft AQUON een bestemmingsreserve ten behoeve van de voorziene relatief hoge eenmalige kosten in verband met de centralisatie. In de programmabegroting Eigenaren wordt deze kostenpost verder geduid.
Daarnaast is een voorziening inzake RVU verplichting opgenomen.

Waterschapsbelasting
AQUON int geen belastingen, derhalve is deze paragraaf niet van toepassing.

Kengetallen
In het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is voorgeschreven dat een gemeenschappelijk regeling een basisset van vijf kengetallen moet opnemen in de begroting. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kader stellende rol van het bestuur. In de tabel zijn de kengetallen weergegeven die verplicht in de programmabegroting moeten worden opgenomen. Een toelichting wordt bij de kengetallen weergegeven.

KENGETALLEN AQUON	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Weerstandsvermogen	Niet van toepassing				
Netto schuldquote	109%	102%	96%	90%	84%
EMU saldo	-711.000	121.000	950.000	1.525.000	1.625.000
Wendbaarheid van de begroting	12%	13%	14%	14%	14%
Lastendruk	Niet van toepassing				

TOELICHTING KENGETALLEN

1 Weerstandvermogen
Het weerstandvermogen is een ratio die aangeeft in hoeverre een organisatie eventuele calamiteiten financieel kan opvangen. Het is de verhouding tussen de beschikbare financiële reserves die bedoeld zijn voor risico's die zich voordoen (de weerstandcapaciteit) en de waarde van alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. AQUON heeft naast de bestemmingsreserve. in verband met de centralisatie, geen eigen vermogen. In de begroting is jaarlijks een bedrag van 200.000 euro opgenomen voor onvoorziene lasten. Daarnaast staan de deelnemers garant voor eventuele tekorten in de exploitatie.

2 Netto schuldquote
Het kengetal geeft de verhouding weer tussen de omvang van de netto schuld (schuldpositie) en de totale opbrengsten. In de periode 2026 t/m 2030 neemt de netto schuldquote af en verschuift deze van categorie neutraal naar gezond. Signaleringswaarde GTK 2020: <90% = gezond | 90-130% = neutraal | >130% is risicovol

3 EMU-saldo
In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economisch en Monetaire Unie (EU) zijn afspraken gemaakt over het overheidstekort. Binnen de overheid van Nederland is het aanvaardbaar het tekort te verdelen over het Rijk en de decentrale overheden. In principe zal het exploitatietekort van AQUON elk jaar 0 zijn, omdat alle netto kosten worden doorberekend aan de deelnemers. Het EMU-saldo kan hoger of lager zijn dan 0, door investeringen, afschrijvingen en de invloed van reserves en voorzieningen. AQUON rapporteert het EMU-saldo, dat op landelijk niveau samengevoegd wordt en aan de norm wordt getoetst. De opbouw van het EMU-saldo bij AQUON bestaat voornamelijk uit het verschil tussen de bruto investeringsuitgaven en de afschrijvingen.

4 Wendbaarheid van de begroting

Het kengetal wendbaarheid van de begroting geeft de verhouding tussen de totale kapitaalslasten en de totale bruto exploitatiekosten weer. Dit biedt een indicatie van de financiële flexibiliteit van de begroting. Hoe groter de omvang van de gepleegde en nog te plegen investeringen en de daaruit voortvloeiende financiering, des te meer kapitaallasten voor langere periode vastliggen. De wendbaarheid van AQUON wordt in de planperiode licht kleiner doordat het aandeel van de kapitaallasten stijgt.

5 Lastendruk n.v.t.

Het kengetal 'lastendruk' geeft de hoogte van de lastendruk weer van een meerpersoonshuishouden met een eigen woning in vergelijking met het landelijk gemiddelde. AQUON heft geen belasting, derhalve is dit kengetal niet vaan toepassing.

6.2 PARAGRAAF ASSETMANAGEMENT

AQUON is met haar specifieke apparatuur een kapitaalintensieve organisatie en wenst efficiëntie door te voeren en continuïteit te borgen in haar operationele processen. Hiervoor dient AQUON voortdurend te investeren in haar reguliere bedrijfsvoering. Verouderde laboratoriumapparatuur wordt vervangen om het gewenste kwaliteitsniveau te behouden. Robotisering en vergaande automatisering zijn nodig om de efficiëntieverbeteringen en slimmere processen en methoden te ondersteunen. Nieuwe technologieën vervangen (deels) de bestaande methoden, waarmee een toekomstbestendig AQUON wordt gerealiseerd.

De beheeractiviteiten vinden op verschillende momenten door het jaar heen plaats. Onder het beheer op korte termijn vallen het jaarlijks terugkerende onderhoud en (kleine) noodzakelijke reparaties. Voor het reguliere onderhoud op de bestaande apparatuur zijn onderhoudscontracten afgesloten met de leveranciers. Voor de totale nieuwbouw in Houten is een meerjaren onderhoudsplan aanwezig, op basis waarvan de kosten zijn opgenomen in de programmabegroting.

6.3 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

In deze paragraaf geeft AQUON inzicht in de stand van zaken en relevante ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering.
Onder bedrijfsvoering verstaan wij alle interne organisatieonderdelen en processen die ondersteunend zijn ten behoeve van de primaire processen van AQUON. Hieronder vallen zaken zoals de algemene aansturing van de organisatie, personeel & organisatie, kwaliteits-, arbo- & milieuzorg, inkoop en financiën, informatisering en automatisering, communicatie en facilitaire dienstverlening (waaronder huisvesting). Deze processen zijn essentieel om de primaire processen goed te laten verlopen, en ook om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitgevoerde activiteiten te waarborgen. Onder invloed van economische en wettelijke ontwikkelingen krijgen sturen en afleggen van verantwoording een meer prominente plaats.

Met ingang van 2026 zal de salarisverwerking overgaan van ADP naar VISMA. Deze overgang zal in 2024 en 2025 projectmatig worden vormgegeven, zodat de medewerkers hiervan geen hinder zullen ondervinden.

Financiële rechtmatigheid

Met ingang van 2025 verschuift de verantwoordelijkheid om over de rechtmatigheid te rapporteren van de accountant naar het dagelijks bestuur. Hiertoe wordt in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen, waarbij het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur verantwoording aflegt over het rechtmatig handelen van de organisatie. Het betreft hier de zuivere financiële rechtmatigheid.
In de administratieve organisatie is opgenomen welke maatregelen AQUON heeft getroffen om afwijkingen van financiële rechtmatigheid te voorkomen. Het goed functioneren van de administratieve organisatie wordt vastgesteld door uitvoeren van verbijzonderde interne controle, de zogenaamde VIC. Deze controles worden uitgevoerd in afstemming met de accountant om zo een efficiënte interne controle te kunnen uitvoeren, waarbij de accountant bij haar werkzaamheden ook gebruik kan maken van de uitgevoerde interne controles. Het algemeen bestuur stelt de verantwoordingsgrens vast waarboven geconstateerde afwijkingen worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast stelt het algemeen bestuur de rapporteringtolerantie vast, waarboven individuele afwijkingen worden gerapporteerd.

6.4 PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen

AQUON kent geen verbonden partijen. Deze paragraaf is niet van toepassing.

6.5 WET NORMERING TOPINKOMENS

Onderstaand is een overzicht met actuele informatie van de samenstelling van het bestuur en directie opgenomen.

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
Dhr. J.K. Bouma	Directeur
Dhr. P.H. Daverveldt	Onafhankelijk voorzitter
Mevr. N.M. van Zoelen	Bestuurder
Dhr. H. Schouffoer	Bestuurder
Mevr. S. de Zoeten	Bestuurder
Dhr. P. van der Eijk	Bestuurder
Dhr. F. Tijhof	Bestuurder
Mevr. M. Boons	Bestuurder
Dhr. P. Ouwendijk	Bestuurder
Dhr. J. Verdoold	Bestuurder
Mevr. A. Hagenaars	Bestuurder

Overzicht actuele informatie in kader van Wet Normering Topinkomens.

7 FINANCIËLE BEGROTING AQUON

7.1 INLEIDING

In de nieuwe verslaggevingsvoorschriften is nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen een beleidsbegroting, zoals uitgewerkt in de voorgaande hoofdstukken, en een financiële begroting + meerjarenraming, die zijn uitgewerkt in hoofdstuk 7. Om dubbelingen zoveel mogelijk te voorkomen, is in dit hoofdstuk soms verwezen naar andere delen van dit document. In dit hoofdstuk zijn de gehanteerde uitgangspunten opgenomen, evenals de kosten en opbrengsten voor 2026 per programma met een toelichting op de verschillen ten opzichte van de begroting 2025, gevolgd door de meerjaren exploitatieraming voor de jaren 2027-2030, de investeringsplanning en de geprognotiseerde balans.

7.2 GEHANTEERDE UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

In de opzet van de begroting 2026 is geen structurele verandering in de opzet van begroten doorgevoerd. AQUON kent vanaf het begrotingsjaar 2016 twee programmabegrotingen. De eerste programmabegroting wordt ‘Laboratorium AQUON’ genoemd en het tweede programma ‘Eigenaar GR AQUON’. In deze begroting 2026 wordt ook de meerjarenraming 2027-2030 in beeld gebracht.
De uitgangspunten zoals vermeld in de kaderbrief 2026 (welke op 3 december 2024 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld) zijn leidend geweest bij het opstellen van de begroting 2026.
Op basis van de Macro Economische Verkenningen (MEV) is de verwachte prijsindex voor 2026 3,0 procent. Bij het berekenen van de out of pocket kosten wordt derhalve rekening gehouden met deze inflatiecorrectie ten opzichte van het prijsniveau eind 2025 op desbetreffende kostencategorieën. Voor salarisontwikkeling is zoals opgenomen in de kaderbrief 2026 gerekend met 2,1 procent CAO-verhoging en 1,5 procent voor individuele periodieken ten opzichte van het salarisniveau per 1 januari 2025. Hierbij dient te worden opgemerkt dat ten tijde van de totstandkoming van deze programmabegroting er nog geen nieuwe CAO afspraken voor 2025 zijn gemaakt. Derhalve is voor de salarisstijging 2025 een stijging van 5% voorzien ten opzichte van het salarisniveau eind 2024.
AQUON zal de kostenontwikkeling nauwlettend blijven volgen en heeft hierbij blijvend aandacht voor mogelijke optimalisaties binnen de make-buy-ally strategie om scherp te kunnen zijn op de kostenbeheersing.

7.3 BEGROTING 2026 VOOR PROGRAMMA 1: LABORATORIUM

PROGRAMMA 1 LABORATORIUM	Begroting 2026	Begroting 2025	Realisatie 2024
Salarissen	15.600.000	14.742.387	12.287.056
Sociale lasten	4.150.000	3.778.200	3.383.999
Overige personeelslasten	1.000.000	1.175.000	1.026.269
Personeel van derden	2.240.000	1.250.000	2.942.635
PERSONEELSLASTEN	22.990.000	20.945.587	19.639.959
Diensten van derden	1.377.000	1.345.000	1.454.385
Huren en rechten	200.000	200.000	170.025
Leaseauto's	1.150.000	925.000	935.364
Verzekeringen	90.000	93.000	82.329
Belastingen	250.000	244.200	-118.929
Onderhoud door derden	1.173.000	943.000	918.654
OVERIGE BEDRIJFSLASTEN	4.240.000	3.750.200	3.441.828
Overige ge- en verbruiksgoederen	3.955.000	3.750.000	3.532.929
Duurzame gebruiksgoederen	270.000	250.000	463.181
Energie	410.000	400.000	626.323
GOEDEREN EN DIENSTEN / MATERIELE LASTEN	4.635.000	4.400.000	4.622.433
Externe analyses	6.400.000	6.300.000	6.734.829
UITBESTEDINGEN	6.400.000	6.300.000	6.734.829
Afschrijvingen	4.010.000	3.810.000	1.545.545
Rentelasten	1.200.000	1.300.000	-265.690
KAPITAALSLASTEN	5.210.000	5.110.000	1.279.855
NORMALE EXPLOITATIEKOSTEN	43.475.000	40.505.787	35.718.904
ONVOORZIEN	200.000	200.000	6.137
TOTAAL LASTEN	43.675.000	40.705.787	35.725.041
Bijdrage derden	-600.000	-550.000	-659.361
TOTALE KOSTEN	43.075.000	40.155.787	35.065.680
Vennootschapsbelasting	20.000	20.000	26.584
Bijdrage waterschappen	43.095.000	40.175.787	35.092.264

Begroting programma 1: Laboratorium activiteiten.

7.4 TOELICHTING OP DE BEGROTING 2026 LABORATORIUM ACTIVITEITEN

Het kostenpatroon zoals opgenomen is passend bij de door de waterschappen opgegeven meetvraag voor 2026. Er is gerekend met de kaders zoals opgenomen in de kaderbrief. Een toelichting op de kostencategorieën die hiervan, of ten opzichte van de begroting 2025, afwijken wordt onderstaand weergegeven.

Personeelskosten
De opgenomen salariskosten zijn gebaseerd op de personeelsformatie zoals opgesteld voor de invulling voor de operationele begroting 2025. Door de groter groeiende (complexe) productie zijn enerzijds extra functies als senior (specialist) benodigd, waarbij anderzijds rekening wordt gehouden met efficiency-voordelen als gevolg van het opschalen van productie. Daarnaast zijn voor de professionalisering van het team extra functies als projectleider en assistent managers nodig. Ook de ambitie in informatieveiligheid (ISO certificering) en de groeiende datastroom zorgen voor extra benodigde tijdelijke functies in de data en informatie kant.
Samengevat kan de stijging ten opzichte van de programmabegroting als volgt worden toegelicht:

- Stijging meetvraag 2026 ten opzichte van 2025 uit programmabegroting 2025 (1,8 %)
- Verwachte CAO stijging (3,6%)
- Aanname van specialisten voor chemie, robotisering, sensoring
- Uitbreiding ondersteuning zoals assistent managers en vaste invulling receptioniste
- tijging inzet van flexibel (inhuur) personeel. De kosten stijgen extra als gevolg van doorontwikkeling ICT (instrument connect team, data en informatieveiligheid, helpdeskmedewerker ICT en inzet projectleiders)

Overige bedrijfslasten
Leaseauto’s
In 2025 wordt de aanbesteding voor lease opgestart, waarna in 2026 gestart zal worden met het vernieuwen van het wagenpark. Invulling hiervan is een complex vraagstuk. AQUON heeft ook een duurzaamheidsambitie ten aanzien van het wagenpark, echter dit moet ook praktisch uitvoerbaar zijn met elementen als actieradius en maximaal trekgewicht van elektrische auto’s. Als gevolg van enkele wetswijzigingen (afschaffen vrijstelling BPM, aanpassing van wegenbelasting voor elektrische auto’s) is sowieso rekening gehouden met een stijging van de kosten voor lease en brandstof van 15 procent

Onderhoud door derden
AQUON heeft afgelopen jaar een aantal technisch geavanceerde machines aangeschaft voor haar analyses. Na afloop van de garantieperiode wordt er voor deze machines jaarlijks onderhoud gepleegd. Voor het pand is een meerjaren onderhoudsplan opgesteld, kosten zijn conform dit plan opgenomen in de begroting.

Goederen en diensten
De stijging binnen goederen en diensten heeft voornamelijk betrekking op de stijging van de ge- en verbruiksgoederen als gevolg van de stijging van de meetvraag en daarmee de eigen productie.

Uitbestedingen
De kosten voor uitbestedingen liggen in lijn met de begroting 2025, gebaseerd op de meetvraag zoals opgenomen in de programmabegroting.

Onvoorziene lasten
AQUON heeft in de reguliere begroting een bedrag voor onvoorziene lasten opgenomen van 200.000 euro. Gezien het feit dat AQUON niet beschikt over reserves om onvoorziene zaken op te vangen, zal de post

onvoorzien in 2026 conform 2025 op 200.000 gesteld worden. Met deze begrotingspost kunnen risico's, beschreven in de risicoparagraaf, worden gefinancierd.

Heffing vennootschapsbelasting

Vanaf het jaar 2017 valt AQUON onder de reguliere vennootschapsbelasting. In de begroting 2026 worden een winstberekening en afdracht vennootschapsbelasting gemaakt voor de omzet voor derden. De activiteiten vanuit het samenwerkingsverband (ten behoeve van de deelnemende waterschappen) zijn vrijgesteld van deze belasting.

7.5 FINANCIËLE BEGROTING 2026 VOOR PROGRAMMA 2: EIGENAREN GR AQUON

PROGRAMMA 2 EIGENAARSDEEL	Begroting 2026 ev	Begroting 2025	Realisatie 2021-2023	Realisatie 2024	Totaal Business Case
** Deze exploitatiekosten betreffen de eenmalige kosten uit de BC centralisatie **					
Salarissen	610.000	1.212.040	260.014	217.477	2.300.000
Sociale lasten	182.000	148.671	75.398	46.774	453.000
Overige personeelslasten	600.000	395.092	183.958	258.909	1.385.000
Inhuur personeel derden	-	283.236	134.595	147.463	500.000
PERSONEELSLASTEN	1.392.000	2.039.039	653.965	670.623	4.638.000
Diensten van derden	50.000	114.614	53.664	424.756	400.000
OVERIGE BEDRIJFSLASTEN	50.000	114.614	53.664	424.756	400.000
Ge- en verbruiksgoederen	-	-	-	45.001	0
GOEDEREN EN DIENSTEN / MATERIELE LASTEN	-	-	-	45.001	0
Afschrijvingen	-	767.000	-	-	767.000
KAPITAALSLASTEN	-	767.000	-	-	767.000
NORMALE EXPLOITATIEKOSTEN	1.442.000	2.920.653	707.629	1.140.380	5.805.000
ONVOORZIEN	694.338	300.000	-	-	1.400.000
TOTAAL LASTEN	2.136.338	3.220.653	707.629	1.140.380	7.205.000
Mutatie bestemmingsreserve	-2.136.338	-1.375.117	2.718.835	792.620	0
TOTALE KOSTEN	-	1.845.536	3.426.464	1.933.000	7.205.000
BIJDRAGE WATERSCHAPPEN	-	1.845.536	3.426.464	1.933.000	7.205.000

** Deze kosten (7, 2 mio) betreffen de eenmalige kosten uit de BC centralisatie **

7.6 TOELICHTING OP DE BEGROTING 2026 EIGENAREN GR AQUON

De totale vermelde kosten in het programma ‘Eigenaar GR’ betreffen de kosten overgenomen uit de businesscase Centralisatie AQUON, versie 1.1. Andere kosten zijn niet aan de orde.

AQUON werkt op verzoek van de waterschappen met een bestemmingsreserve voor de te maken eenmalige kosten tijdens de nieuwbouw en ten aanzien van mogelijke afvloeiing van personeel. Deze kosten doen zich deels voor gedurende het vijfjarig project, tot en met 2025. In enkele gevallen treedt er een uitloop van de kosten op in de jaren 2026 en verder, wanneer het bijvoorbeeld een uitwerking van afspraken met de vakbonden in het kader van compensatie reistijdvergoeding en/ of verhuisvergoedingen betreft of bijvoorbeeld een mogelijke verplichting tot doorbetaling van WW bij afvloeiing van personeel.
De totale eenmalige kosten zijn begroot op 7,2 miljoen euro. De bestemmingsreserve is in de periode 2021 tot en met 2025 gevoed door het saldo van een vaste bijdrage van de deelnemende waterschappen op basis van de businesscase en de gemaakte kosten in het betreffende jaar. Na afronding van de centralisatie zal het eventuele restant van de bestemmingsreserve worden verrekend met de waterschappen.
In het kader van transparantie is ervoor gekozen dit programma te blijven opnemen zolang de financiële afwikkeling nog loopt. Vanaf het begrotingsjaar 2026 worden de uitgaven gedekt uit de bestemmingsreserve en wordt geen bijdrage meer ontvangen van de deelnemers.

In de periode 2021 tot en met 2024 zijn de kosten in het eigenarenprogramma aanzienlijk lager uitgevallen dan begroot. De verwachting is dat de frictiekosten zich voornamelijk zullen voordoen in de jaren 2025 en verder. Om deze reden zijn de totale kosten conform businesscase centralisatie (7,2 miljoen euro) in stand gehouden en vindt de verschuiving zijn weerslag in de begroting 2026.
In de kosten ‘overige personeelskosten’ is een hoge uitgave voor reistijdvergoeding personeel (aspect sociaal statuut) opgenomen.

7.7 MEERJAREN EXPLOITATIERAMING

Programma Laboratorium

In de meerjarenraming is vanaf 2027 een kostenpatroon berekend dat passend is bij door de waterschappen opgegeven meetvraag, waarbij een deel van de productie uitbesteed zal worden.

Voor het extra meetvraag in het kader van het stedelijk afvalwater zal extra personeel aangetrokken worden. De stijging van kapitaalslasten betreft afschrijving en rente als gevolg van het verwachte (vervangings) investeringsniveau.

Voor een stijging in de salarissen is vanaf 2027 met een verhoging van 3 procent per jaar gerekend, voor prijsindex van out of pocket kosten met 3 procent. Onderstaand zijn de verwachte exploitatiekosten en bijdragen voor 2024 de gerealiseerde en voor de jaren 2025 tot en met 2030 weergegeven.

LABORATORIUM bedragen X €1.000			BEGROTING EN RAMINGEN TIJDREEKS 2026-2030				
	2024 gerealiseerd	2025 begroot	2026 begroot	2027 geraamd	2028 geraamd	2029 geraamd	2030 geraamd
Personeelskosten	19.640	20.946	22.990	24.180	25.205	26.061	26.943
Overige bedrijfslasten	3.442	3.750	4.240	4.448	4.670	4.810	4.954
Goederen en diensten	4.622	4.400	4.635	4.829	5.014	5.185	5.341
Uitbestedingen	6.735	6.300	6.400	7.250	7.701	8.029	8.254
Kapitaallasten	1.280	5.110	5.210	5.940	6.700	7.300	7.400
Onvoorziene lasten	6	200	200	200	200	200	200
Mutatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	27	20	20	20	20	20	20
Totale kosten	**35.752**	**40.726**	**43.695**	**46.866**	**49.510**	**51.605**	**53.112**
Bijdrage derden	659	550	600	600	600	600	600
Bijdragen waterschappen	35.092	40.176	43.095	46.266	48.910	51.005	52.512
Totale inkomsten	**35.752**	**40.726**	**43.695**	**46.866**	**49.510**	**51.605**	**53.112**

Samenvatting realisatie 2024, begroting 2025, begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030 programma laboratorium.

Programma Eigenarendeel

De meerjaren uitgaven voor het eigenarendeel zullen geheel gedekt worden door de mutatie uit de bestemmingsreserve, derhalve is een meerjarenraming niet aan de orde.

7.8 VOORGENOMEN INVESTERINGEN

Het benodigd investeringsniveau 2026 tot en met 2028 ten behoeve van de operationele activiteiten wordt op 7,5 miljoen euro per drie begrotingsjaren voorzien. Een investering vergt veel onderzoek vooraf, veroorzaakt door sterke verbeteringen in technologie. Hierdoor is het complex te voorspellen in welk begrotingsjaar een investering valt. Voor sensoring inclusief ICT ondersteuning wordt een bedrag van 3,6 miljoen euro per drie begrotingsjaren voorzien. Daarnaast is er naar verwachting per drie jaar 3 miljoen euro investeringsruimte nodig voor facilitaire en ICT-ontwikkelingen. De effecten van de investeringen voor de deelnemers zijn enkel de kapitaalslasten.

INVESTERINGEN LABORATORIUM	
Doorontwikkeling ICT	3.000.000 euro per drie jaar
(Vervangings-)investeringen apparatuur	7.500.000 euro per drie jaar
Sensoring inclusief ICT-ondersteuning	3.600.000 euro per drie jaar

AQUON kent geen investeringsstatuut, aangezien zij regulier een beperkte mate van investeringen kent. Een vervanging van een laboratoriuminstrument betekent veelal een project waar een langere doorlooptijd mee is gemoeid. In 2026 worden een beperkt aantal investeringsprojecten voorzien. Voorafgaand aan vervanging wordt een operationele businesscase uitgewerkt, de vermelde ontwikkelingen geven daarbij richting.

7.9 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

De geprognosticeerde balans is een middel om het bestuurlijk inzicht te verbeteren in de ontwikkeling van de financiële positie van AQUON. Om inzicht te geven in de effecten van de meerjarenramingen van exploitatie en investeringen op de ontwikkeling van de balans is onderstaand de geprognosticeerde balans voor de komende vijf jaren opgenomen, gebaseerd op de actuele exploitatie en investeringsramingen en liquiditeitsprognose.

	ACTIVA	2026	2027	2028	2029	2030
	VASTE ACTIVA					
I	Immateriële vaste activa	977	1.177	1.297	1.435	1.515
II	Materiële vaste activa	47.835	47.535	46.515	44.877	43.197
III	Financiële vaste activa	51	51	51	51	51
	VLOTTENDE ACTIVA					
IV	Voorraden	400	385	385	395	400
V	Kortlopende vorderingen	1.900	1.900	1.900	2.000	2.023
VI	Liquide middelen	15	15	15	15	15
VII	Overlopende activa	2.100	2.012	2.012	2.078	2.100
	TOTAAL ACTIVA	53.278	53.075	52.175	50.851	49.301

	PASSIVA	2026	2027	2028	2029	2030
	VASTE PASSIVA					
VIII	Eigen vermogen	1.400	800	75	-	-
IX	Voorzieningen	329	350	400	425	450
X	Vaste schulden	42.749	42.725	42.100	40.826	39.051
	VLOTTENDE PASSIVA					
XI	Kortlopende schulden	4.400	4.600	4.800	4.800	4.900
XII	Overlopende passiva	4.400	4.600	4.800	4.800	4.900
	TOTAAL PASSIVA	**53.278**	**53.075**	**52.175**	**50.851**	**49.301**

Geprognosticeerde balans 2026-2030 (bedragen x € 1.000)

8 KOSTENTOEREKENING EN BIJDRAGEREGELING

8.1 JAARLIJKSE EXPLOITATIEKOSTEN LABORATORIUM (PROGRAMMA 1)

Algemeen
De reguliere exploitatiekosten worden ingedeeld naar vaste kosten en variabele kosten in het betreffende jaar. Deze vaste en variabele kosten hebben een eigen basisberekening in de bijdrageregeling. De bijdrage van een individueel waterschap bestaat daarmee uit een aandeel in de vaste kosten en een aandeel in de variabele kosten. De opbrengsten door derden wordt in mindering gebracht op de jaarlijkse reguliere exploitatiekosten. Het geheel van de resterende reguliere bedrijfskosten in het jaar wordt vervolgens geheel door de (negen) deelnemende waterschappen bijgedragen.

De kostenverdeling
De vaste kosten zijn de kosten van de bedrijfsinrichting en deze kostencategorie wordt verondersteld 75 procent van de normale reguliere exploitatiekosten van het jaar te zijn. In tegenstelling tot de vaste kosten bewegen de variabele kosten mee met de jaarlijkse productie en deze worden verondersteld 25 procent van de reguliere exploitatiekosten van het jaar te zijn.

Consequenties voor een individueel waterschap
Elk waterschap draagt een percentage van de vaste kosten bij. Het percentage aan vaste kosten dat een individueel waterschap bijdraagt, is afhankelijk van de gemiddelde afgenomen productie in de drie afgesloten jaren voorafgaand aan het desbetreffende verslagjaar. Het verhoudingscijfer van deze drie jaren productie ten opzichte van de totale productie in hetzelfde tijdvak (opgenomen in de meest recente jaarrekening) geeft het relatieve kostenaandeel van een individueel waterschap.
De variabele kosten worden in verhouding van de werkelijke afgenomen productie in het desbetreffende verslagjaar toegerekend aan een individueel deelnemend waterschap.

8.2 KOSTEN EIGENAREN (PROGRAMMA 2)
De eenmalige frictiekosten naar aanleiding van de centralisatie van AQUON zijn in het programma Eigenaren GR opgenomen. Deze kosten, die over een aantal jaren zijn geëgaliseerd, zijn in de jaren tot en met 2025 reeds doorberekend aan de deelnemers.

Het saldo per jaar wordt toegevoegd danwel onttrokken aan de bestemmingsreserve centralisatie. Mocht de bestemmingsreserve niet afdoende zijn dan betaalt ieder waterschap relatief hetzelfde deel bij (conform dezelfde verdeelsleutel). Andersom werkt het hetzelfde: mocht de bestemmingsreserve na de realisatie een overschot bevatten, dan wordt dit surplus terugbetaald aan de desbetreffende waterschappen.

9 RISICOMANAGEMENT

Er komen voortdurend, ook door voortschrijdend inzicht, nieuwe risico's op AQUON af. AQUON is bezig met een brede risico-inventarisatie op tactisch en strategisch niveau. Een nadere uitwerking hiervan zal in 2025 in de hiervoor bestemde gremia worden besproken. In deze programmabegroting vindt beschrijving van de belangrijkste risico's en de genomen beheersingsmaatregelen nog volgens de oude systematiek plaats met betrekking tot de volgende aspecten beschreven:

- Bestuurlijke aspecten
- Locatie aspecten
- Organisatorische aspecten
- Personele aspecten

RISICO'S - BESTUURLIJKE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMAATREGEL
Continuïteit AQUON in gevaar door uittreden van deelnemende waterschappen	In de Gemeenschappelijke Regeling is een uittreedregeling opgenomen die continuïteit AQUON borgt
Bestuurlijke verandering: consequenties koers	Met het besluiten tot AQUON 2.0 hebben de eigenaren aangegeven dat zij de nieuwe strategie en beleidslijnen ondersteunen en onderschrijven. AQUON heeft een zorgvuldig besluitvormingsproces, bestuursleden worden vooraf goed geïnformeerd over effecten van wijzigingen in de strategie. In 2025 zal de strategie 2020-2030 ambtelijk en bestuurlijk worden geëvalueerd.
Negen waterschappen niet op één lijn	Door middel van periodieke werksessies en thema-bijeenkomsten vindt toetsing en herijking van de integrale strategie plaats zodat een gezamenlijke visie op de toekomst blijft bestaan.

Risicio's - bestuurlijke aspecten.

RISICO'S - LOCATIE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMAATREGEL
Compensatie medewerkers (reistijd/ verhuiskostenregeling naar nieuwe locatie) is ruimer dan in businesscase berekend	Eind 2024 is een principe akkoord met de vakbonden gesloten. Nadere uitwerking hiervan vindt in 2025 plaats. Op basis van de eerste doorrekeningen blijkt de bestemmingsreserve toereikend om de compensatie aan de medewerkers te vergoeden.
Renterisico	Op dit moment dient nog een gering bedrag gefinancierd te worden ten behoeve van de nieuwbouw, afhankelijk van de totale opbrengst van de verkoop van de panden. Bij het aangaan van de leningen ten behoeve van de financiering zullen de verschillende opties worden besproken met het dagelijks bestuur en hierbij zal de renterisiconorm in acht worden genomen.

Risico's - locatie aspecten.

RISICO'S - ORGANISATORISCHE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMAATREGEL
Werkmethodes en/of werkpakketten wijzigen	Frequent contact en overleg met waterbeheerders (klant) en in het platform opdrachtgevers zorgt dat AQUON hier tijdig op kan inspelen.
Verbreding van analysepakket (andere stoffen, geïntegreerd onderzoek ontwikkelt verder) zorgt dat AQUON hier niet klaar voor is	AQUON heeft een innovatiemanager in dienst, en heeft daarnaast strategische kennis- en uitvoeringspartners om snel te kunnen inspelen op ontwikkelingen.
AQUON kan ontwikkelingen in automatisering complexiteit technologie niet aan	Door middel van het SPP inspelen op vereiste professionaliteit (opleiding en -niveau), een goede make/buy afweging en regie op uitbesteed werk. Daarnaast is een passend (oplopend) investeringsniveau in IT een vereiste voor de toekomst. Hiervoor moet voldoende financieel draagvlak gecreëerd worden.
Financieel risico van een productiedaling en/of productiestijging	Het kosten-verrekensysteem voor de deelnemende waterschappen geeft antwoord op een individuele productieverandering. Een deelnemend waterschap staat voor drie jaar borg voor het relatieve aandeel in de vaste kosten.
Capaciteitsrisico bij productie daling en/of productiestijging	Bij duurzame verandering van meetvraag is herschikking noodzakelijk. AQUON kan flexibel op- of afschalen door continu een afweging tussen make-buy or ally te maken.
Accreditatie verlies	AQUON schakelt de RvA in om de kwaliteitsnormen te blijven behalen. Kwaliteit coördinatoren binnen AQUON signaleren afwijkingen en maken deze zichtbaar in evaluaties.
Kwaliteitsverschil strategische operationele partners	AQUON beoordeelt de kwaliteit van de opgeleverde analyses door de leveranciers conform de door haar geldende kwaliteitseisen.
Informatieveiligheid (cybercriminaliteit)	Informatieveiligheid is ondergebracht in een aparte portefeuille en is daarmee een vast onderwerp voor de vergaderingen van het dagelijks bestuur. In 2024 is het proces gestart om te komen tot een certificering conform ISO 27001 eind 2026.
Innovatiekracht neemt af door druk op prijs per verkooppunt	AQUON financiert haar innovaties binnen het programma laboratorium met de huidige operatie. Bij een mogelijke stagnatie van de meetvraag en/of te hoge stijging van de prijzen staat dit onder druk omdat innovaties dan teveel op de prijs per VP drukken. Om het gewenste niveau van innovatie te blijven vasthouden is stabiliteit en groei van de meetvraag een voorwaarde.

Risico's - organisatorische aspcten.

RISICO'S - PERSONELE ASPECTEN

RISICO	BEHEERSINGSMAATREGEL
Personeelsverloop (mede als gevolg van centralisatie): Kennis en productieverlies	Vooral voor specialistische en hydrobiologische onderzoeken is het van belang dat kennis wordt behouden. Voor medewerkers worden maatregelen uitgewerkt zodat kennisbehoud centraal staat. De managers hebben hiervoor een strategische personeelsplanning voor hun team opgesteld met mitigerende maatregelen.
Veranderende meetvraag: onvoldoende kennis en expertise medewerkers	AQUON stelt een opleidingsbudget beschikbaar voor haar medewerkers om zich bij te scholen en verder te ontwikkelen. Daarnaast worden intern ook medewerkers opgeleid om op een hoger ervaringsniveau te kunnen functioneren.
Uitvalrisico expertrollen (directie/ management)	Binnen het managementteam is er voor de korte termijn vervanging een horizontale vervanging afgesproken.

Risico's - personele aspcten.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BIJDRAGE PER WATERSCHAP IN DE JAREN 2026-2030

2026	Totale kosten in dit programma excl. NRS-bemonsteringen: 41.832					NRS		
	Vaste kosten		Variabele kosten			Kosten	Afrekening	Totale
	Procent	Bedrag	Productie	Procent	Bedrag	excl. NRS	NRS	kosten
Aa en Maas	11,6%	3.634	1.967.000	11,2%	1.174	4.808	75	4.883
Brabantse Delta	11,2%	3.517	1.776.727	10,1%	1.060	4.577	157	4.734
De Dommel	8,4%	2.641	1.509.300	8,6%	901	3.542	75	3.617
Delfland	9,6%	3.009	1.608.982	9,2%	960	3.969	48	4.017
Hollandse Delta	13,6%	4.269	2.627.000	15,0%	1.568	5.836	191	6.027
Rijnland	16,5%	5.188	2.950.000	16,8%	1.760	6.948	198	7.146
Rivierenland	14,3%	4.497	2.501.590	14,3%	1.493	5.990	287	6.277
Schieland en de Kr	6,7%	2.092	1.152.500	6,6%	688	2.780	82	2.862
Stichtse Rijnlanden	8,0%	2.526	1.433.208	8,2%	855	3.381	150	3.531
Totaal	100,0%	31.374	17.526.307	100,0%	10.458	41.832	1.263	43.095

2027	Totale kosten in dit programma excl. NRS-bemonsteringen: 44.971					NRS		
	Vaste kosten		Variabele kosten			Kosten	Afrekening	Totale
	Procent	Bedrag	Productie	Procent	Bedrag	excl. NRS	NRS	kosten
Aa en Maas	11,6%	3.914	1.932.000	10,5%	1.183	5.097	77	5.174
Brabantse Delta	11,0%	3.701	1.776.727	9,7%	1.088	4.789	161	4.950
De Dommel	8,3%	2.808	1.602.300	8,7%	981	3.790	77	3.867
Delfland	9,9%	3.339	1.784.595	9,7%	1.093	4.432	49	4.481
Hollandse Delta	14,2%	4.805	2.693.000	14,7%	1.649	6.454	196	6.650
Rijnland	16,7%	5.636	3.070.000	16,7%	1.880	7.516	203	7.719
Rivierenland	14,1%	4.770	2.634.050	14,3%	1.613	6.384	294	6.678
Schieland en de Kr	6,0%	2.037	1.217.500	6,6%	746	2.783	84	2.867
Stichtse Rijnlanden	8,1%	2.718	1.648.208	9,0%	1.009	3.727	154	3.881
Totaal	100,0%	33.728	18.358.380	100,0%	11.243	44.971	1.295	46.266

2028	Totale kosten in dit programma excl. NRS-bemonsteringen: 47.583					NRS		
	Vaste kosten		Variabele kosten			Kosten	Afrekening	Totale
	Procent	Bedrag	Productie	Procent	Bedrag	excl. NRS	NRS	kosten
Aa en Maas	11,6%	4.154	1.922.000	10,2%	1.216	5.370	79	5.448
Brabantse Delta	10,7%	3.826	1.776.727	9,4%	1.124	4.949	165	5.114
De Dommel	8,6%	3.084	1.612.300	8,6%	1.020	4.104	79	4.182
Delfland	9,7%	3.445	1.616.866	8,6%	1.023	4.467	50	4.518
Hollandse Delta	14,2%	5.076	2.953.000	15,7%	1.868	6.944	201	7.145
Rijnland	17,2%	6.140	3.490.000	18,6%	2.207	8.348	208	8.556
Rivierenland	13,9%	4.961	2.572.550	13,7%	1.627	6.588	301	6.890
Schieland en de Kr	5,8%	2.086	1.217.500	6,5%	770	2.856	86	2.942
Stichtse Rijnlanden	8,2%	2.915	1.648.208	8,8%	1.042	3.957	158	4.115
Totaal	100,0%	35.687	18.809.151	100,0%	11.896	47.583	1.327	48.910

2029	Totale kosten in dit programma excl. NRS-bemonsteringen: 49.645					NRS		
	Vaste kosten		Variabele kosten			Kosten	Afrekening	Totale
	Procent	Bedrag	Productie	Procent	Bedrag	excl. NRS	NRS	kosten
Aa en Maas	11,1%	4.134	2.257.000	11,9%	1.473	5.606	81	5.687
Brabantse Delta	10,0%	3.717	1.776.727	9,3%	1.159	4.877	169	5.046
De Dommel	8,7%	3.232	1.602.300	8,4%	1.046	4.277	81	4.358
Delfland	9,4%	3.489	1.616.866	8,5%	1.055	4.544	51	4.595
Hollandse Delta	15,0%	5.577	2.838.000	14,9%	1.852	7.429	206	7.635
Rijnland	17,1%	6.384	3.490.000	18,3%	2.277	8.661	213	8.874
Rivierenland	14,1%	5.237	2.573.550	13,5%	1.679	6.917	309	7.225
Schieland en de Kr	6,1%	2.286	1.217.500	6,4%	794	3.081	88	3.169
Stichtse Rijnlanden	8,5%	3.179	1.648.208	8,7%	1.076	4.254	162	4.416
Totaal	100,0%	37.234	19.020.151	100,0%	12.411	49.645	1.361	51.005

2030	Totale kosten in dit programma excl. NRS-bemonsteringen: 51.117					NRS		
	Vaste kosten		Variabele kosten			Kosten	Afrekening	Totale
	Procent	Bedrag	Productie	Procent	Bedrag	excl. NRS	NRS	kosten
Aa en Maas	10,6%	4.080	2.342.000	12,3%	1.574	5.655	83	5.738
Brabantse Delta	9,7%	3.736	1.776.727	9,3%	1.194	4.931	173	5.104
De Dommel	8,6%	3.311	1.662.300	8,7%	1.117	4.429	83	4.512
Delfland	9,2%	3.512	1.616.866	8,5%	1.087	4.599	53	4.652
Hollandse Delta	15,1%	5.799	2.683.000	14,1%	1.804	7.603	211	7.814
Rijnland	17,4%	6.666	3.490.000	18,4%	2.346	9.012	219	9.231
Rivierenland	14,1%	5.403	2.573.550	13,5%	1.730	7.133	317	7.450
Schieland en de Kr	6,6%	2.515	1.217.500	6,4%	818	3.333	90	3.424
Stichtse Rijnlanden	8,6%	3.315	1.648.208	8,7%	1.108	4.423	166	4.589
Totaal	100,0%	38.338	19.010.151	100,0%	12.779	51.117	1.395	52.512

PROGRAMMABEGROTING 2026
BEGROTING 2026 EN DE MEERJARENRAMING 2027-2030

APRIL 2025

JAARSTUKKEN AQUON
2024

Wateronderzoek en advies

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

Datum:	2 april 2025
Versie:	7.0
Opsteller:	Michel van den Hoek
Controle:	Chantal van Heuven

INHOUD

JAARVERSLAG 2024

Samenvatting van directie en bestuur **4**

1. Kerngegevens van de GR AQUON **6**

2. Profielschets en verkorte weergave van de financiële resultaten **7**

3. Duurzaamheid **10**

4. Algemene toelichting op de jaarstukken **11**

5. Programmaverantwoording **12**

5.1 Programma laboratorium 12

5.2 Programma eigenaarsdeel 14

6. Paragrafen **15**

6.1 Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar 15

6.2 Uitgangspunten en normen 20

6.3 Incidentele baten en lasten 20

6.4 Kostentoerekening 20

6.5 Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen 20

6.6 Waterschapsbelastingen 20

6.7 Weerstandsvermogen 20

6.8 Financiering 21

6.9 Kapitaalgoederen en bedrijfsmiddelen 22

6.10 EMU-saldo 22

6.11 Uittreedregeling 24

6.12 Informatiebeveiliging 24

6.13 Privacy/algemene verordening gegevensbescherming 25

7. JAARREKENING 2024 26

7.1 Balans per 31 december 2024 27

7.2 Exploitatierekening over het jaar 2024 28

8. Waarderingsgrondslagen **29**

8.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 29

9. Toelichting op de balans per 31 december 2024 **32**

10. Toelichting op de exploitatierekening over het begrotingsjaar **40**

11. Programma laboratorium **41**

12. Programma eigenaarsdeel **47**

13. Gebeurtenissen na balansdatum **49**

14. Overige gegevens **50**

15. Besluit tot resultaatbestemming 2024 en vaststelling van de jaarrekening **51**

CONTROLEVERKLARING VAN ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT **53**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

JAARVERSLAG 2024

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **03-04-2025**

SAMENVATTING VAN DIRECTIE EN BESTUUR

Voor u liggen de jaarstukken 2024 van AQUON, die het jaarverslag en de jaarrekening bevatten. Met gepaste trots kunnen wij u melden dat 2024 voor AQUON een goed jaar was. De nieuwbouw in Houten is gereed, personeel en management zijn enthousiast over het nieuwe laboratorium. Alle opdrachten voor de deelnemende waterschappen zijn uitgevoerd, de ingezette innovaties hebben voortgang gekregen en de financiële resultaten zijn boven verwachting. AQUON en haar medewerkers zijn klaar om de strategie naar een nog hoger niveau te brengen.

KERNCIJFERS AQUON 2024	KERNCIJFER	TOELICHTING
Productie waterschappen (incl. NRS)	17,3 mVP	16,7 mVP (excl NRS)
Overschrijding totale productie t.o.v. begroting	2,3%	
Aandeel uitbestedingen in kosten laboratorium	19%	
Bijdrage deelnemende waterschappen	37,1 m€	incl. Eigenarendeel
Bijdrage deelnemende waterschappen laboratorium	35,1 m€	
Prijs per verkooppunt (excl. eigenaren)	2,03	Begroting 2,11; BC 2,24[1]
Prijs per VP onderschrijding t.o.v. begroting	3,9%	
Balanstotaal	**54,9 m€**	
Toename balanstotaal	**13,1%**	
Omloopsnelheid kapitaal	**0,66 maal/jaar**	

HET NIEUWE LABORATORIUM

De nieuwbouw van AQUON is in augustus binnen de planning en begroting opgeleverd. De verhuizing vond plaats in de maanden september en oktober. De bedrijfsprocessen zijn opgestart en de restpunten zijn onder controle. De integratie van Leiden en Tiel verloopt voorspoedig: de medewerkers zijn trots op het nieuwe pand en zijn vooral blij nu met elkaar op één locatie samen te werken. Wij verwachten de centralisatie in 2025 af te kunnen ronden binnen de vastgestelde financiële en bestuurlijke kaders. Naar verwachting zal de puntprijs in de komende jaren de businesscase blijven onderschrijden. De efficiency-doelen worden ruimschoots behaald, waardoor we de volledige investering in innovaties nog altijd kunnen financieren uit de operatie. Door de verhuizing zijn we in staat om het functioneren en ambitieniveau van AQUON op een nog hoger niveau te brengen.

Met het nieuwe pand staat AQUON klaar voor de toekomst. De drie hoofddoelstellingen zijn gerealiseerd: Een laboratorium dat functioneert als een gestroomlijnde machine met een kloppend hart van samenwerking en verbinding met een top duurzaamheidsniveau voor mens en milieu. AQUON staat volop in de schijnwerpers met het nieuwe pand, haar organisatie en haar positie in de (milieu) branche. Zowel vanuit de waterschappen als daarbuiten willen velen het pand graag komen bekijken en de positieve invloed ervan op de sfeer en cultuur ervaren.

1 | Zie pagina 9 voor toelichting prijs per verkooppunt uit BC

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

MOOIE FINANCIËLE RESULTATEN

AQUON heeft ten opzichte van de programmabegroting 2024 een financieel voordeel voor de waterschappen behaald van 1,3 miljoen euro (een lagere prijs per VP van 8 cent maal een meetvraagomvang van 17,3 miljoen VP). Dit bedrag vloeit terug naar de deelnemende waterschappen. Dit voordeel komt voort uit een 2,3% hoger dan begrote productie in combinatie met een 3,9% lagere gerealiseerde prijs per verkooppunt.

De productie voor de waterschappen is in 2024 met 7% gedaald naar 17,3 miljoen vraagpunten. Deze daling werd veroorzaakt door de afschaling van het Nationaal Rioolwater Surveillance programma door de nationale overheid. AQUON heeft deze productiedaling volledig kunnen opvangen door afbouw van haar flexibele schil. Hoewel geen verdere productiedaling wordt voorzien resteert voldoende flexibiliteit voor het opvangen van toekomstige risico's met 19% aandeel uitbestedingen.

HOOG EFFICIENCY EN INNOVATIE NIVEAU

In 2024 is het personeel intensief betrokken bij de nieuwbouw, de verhuizing naar Houten en de voorbereiding op de integratie van Leiden en Tiel. Deze aanpak werpt nu zijn vruchten af in een voorspoedig en harmonieus verloop van de centralisatie.
Daarnaast heeft AQUON wederom een hoog productieniveau voor de deelnemende waterschappen gerealiseerd binnen de begroting en normstellende "strategie 2020-2030 en businesscase centralisatie". Bovendien heeft het omvangrijke programma van procesverbeteringen en innovaties onverminderd voortgang gehad, waarbij de kosten hiervan volledig vanuit de operatie zijn bekostigd; De werkelijke efficiency-ontwikkeling ligt daardoor op een hoger niveau dan direct uit de jaarcijfers naar voren komt.

EERSTE EVALUATIE STRATEGIE 2020-2030 EN BUSINESSCASE CENTRALISATIE

In 2025 zal de centralisatie naar verwachting (financieel) afgerond worden. Naar verwachting blijven de project- en frictiekosten binnen de begroting. De bijbehorende afschrijving zal aanvangen in 2025 op een niveau dat binnen de businesscase valt.

De beoogde efficiencywinst van de businesscase ter financiering van de nieuwbouw is in aanloop naar de verhuizing al vrijwel op het beoogde niveau gekomen. Het restant aan efficiencywinst zal in 2025 en 2026 realiseerbaar zijn middels natuurlijk verloop en continuering van de make-buy-ally strategie. In de jaarrekening 2025 zal dit volgend jaar naar verwachting een positieve uitslag geven.

BESTUURSVERGADERINGEN

In 2024 zijn het dagelijks en algemeen bestuur van AQUON 5 respectievelijk 3 maal in vergadering bijeen geweest en is een bestuurlijke themadag gehouden.

INVESTERING IN MENSEN EN LEIDERSCHAP BLIJFT VRUCHTEN AFWERPEN

Directie en bestuur complimenteren alle medewerkers en leidinggevenden voor hun inzet, eensgezindheid, professionaliteit en behaalde resultaten. Door onze gezamenlijke bereidheid tot samenwerking is AQUON succesvol; een waardevolle organisatie van, voor en met de waterschappen!

De directeur

J.K. Bouma

De voorzitter

P.H.W.M. Daverveldt

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

1. KERNGEGEVENS VAN DE GR AQUON

Deelnemende water- en hoogheemraadschappen	Waterschap Aa en Maas Waterschap Brabantse Delta Waterschap De Dommel Hoogheemraadschap van Delfland Waterschap Hollandse Delta Waterschap Rivierenland Hoogheemraadschap van Rijnland Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
Provincies	Gelderland Noord-Brabant Noord-Holland Utrecht Zuid-Holland
Bestuurssamenstelling op 31 december 2024	Dhr. P.H.W.M. Daverveldt (Onafhankelijk voorzitter) (*) Mevr. M. Boons Dhr. P. van der Eijk Mevr. A. Hagenaars Dhr. P. Ouwendijk Dhr. H. Schouffoer (*) Dhr. F. Tijhof Dhr. J. Verdoold Mevr. S. de Zoeten (*) Mevr. N. van Zoelen (*) (*) Dagelijks Bestuur
Directie	Dhr. J.K. Bouma

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

2. PROFIELSCHETS EN VERKORTE WEERGAVE VAN DE FINANCIËLE RESULTATEN

PROFIELSCHETS

AQUON levert inzicht in de waterkwaliteit. Ons onderzoek en advies geeft inzicht in de waterkwaliteit en vormt daarmee de basis voor gezond en duurzaam waterbeheer: de waterschappen kunnen op basis van het door AQUON geleverde inzicht maatregelen treffen of hun beleid aanpassen. Zo werken we samen aan een duurzame leefomgeving, veilig zwemwater en schoon oppervlaktewater.

AQUON biedt het gehele proces van monstername, analyse en onderzoek tot en met het leveren van informatie en advies aan. De dienstverlening van AQUON is continu in ontwikkeling. Door nieuwere en efficiëntere methoden verandert de rol van AQUON naar meer adviserend en ondersteunend. Als innovatieve full service ketenpartner werken wij samen met onze negen waterschappen en hoogheemraadschappen in Midden- en Zuid-Nederland aan schoon en gezond water. Onze eigenaren zijn: Waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel, Hollandse Delta en Rivierenland en de Hoogheemraadschappen van Delfland, Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard en De Stichtse Rijnlanden..

ONTWIKKELINGEN IN 2024

Algemeen

In haar vergadering van 10 juli 2023 heeft het Algemeen Bestuur van AQUON de Programmabegroting 2024 vastgesteld. 2024 was een belangrijk jaar voor AQUON in het kader van de verhuizing naar Houten. Na een tijdige oplevering van de nieuwbouw is in september volgens planning gestart met de verhuizing naar het nieuwe pand in Houten. Eind november was de verhuizing afgerond en waren de gebouwen in Leiden en Tiel ontruimd.

Meetvraag

Het aantal gerealiseerde verkooppunten van 16,7 miljoen voor de meetvraag exclusief NRS-bemonsteringen wijkt +2.0% af van de door de waterschappen opgegeven meetvraag voor de Programmabegroting van 16,3 miljoen verkooppunten (in 2023 was dit +1.9%). Daarnaast heeft AQUON nog 571.281 verkooppunten geproduceerd t.b.v. NRS-bemonsteringen. Ten opzichte van 2023 is de productie voor de meetvraag exclusief NRS-bemonsteringen met 0,9% gedaald..

De vraag naar standaardanalyses lijkt stabiel en de vraag naar complexere analyses blijft stijgen. AQUON interpreteert dit als een ontwikkeling dat naast aandacht voor wettelijke monitoring steeds meer aandacht ontstaat voor de verbetering van het watermilieu en de biodiversiteit. Deze ontwikkeling geldt zowel voor oppervlaktewateren als voor de zuiveringsstromen.

De vraag naar nieuwe en innovatieve producten en diensten blijft eveneens een stijgende lijn tonen. Dit betreft in het bijzonder de diensten op het gebied van sensormonitoring, e-DNA technieken, data gedreven analyses en advisering over integrale waterkwaliteit. Er lijkt weinig tot geen verdringing van klassieke meetmethoden door deze nieuwe ontwikkelingen. AQUON onderzoekt de mogelijkheden hiertoe wel en is daarin relatief uniek om die vergelijkbaarheid in de praktijk te kunnen bepalen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

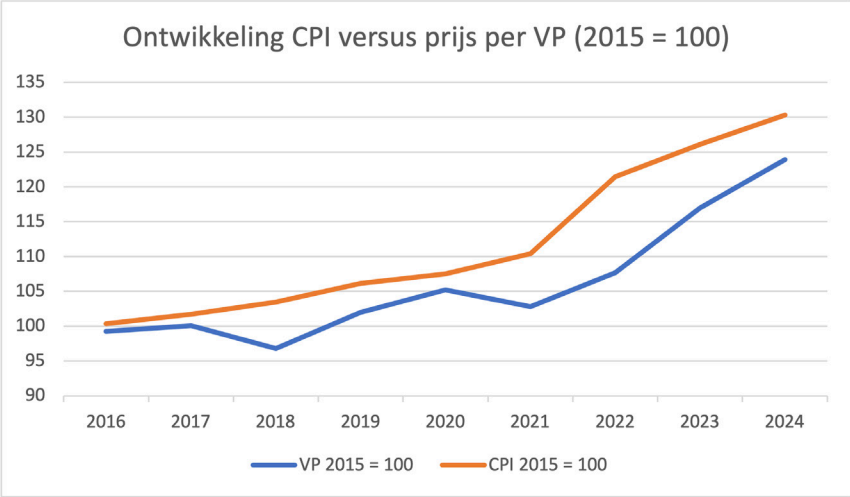
NRS-bemonsteringen

In overleg met het RIVM en de waterschappen zijn er in 2024 gemiddeld 1,4 NRS-bemonsteringen per RWZI per week uitgevoerd. Dit betekent dat de bemonsteringen fors zijn afgeschaald ten opzichte van de aanvankelijk voor 2023 gevraagde 5 bemonsteringen per RWZI per week. AQUON heeft zich al in 2023 aangepast naar dit lagere niveau, de frictiekosten die daarbij zijn ontstaan zijn in 2023 afgerekend met de waterschappen.

Kostenontwikkeling

Het jaarmutatie van het consumentenprijsindexcijfer (CPI) is voor 2024 op 3,3 procent geëindigd.

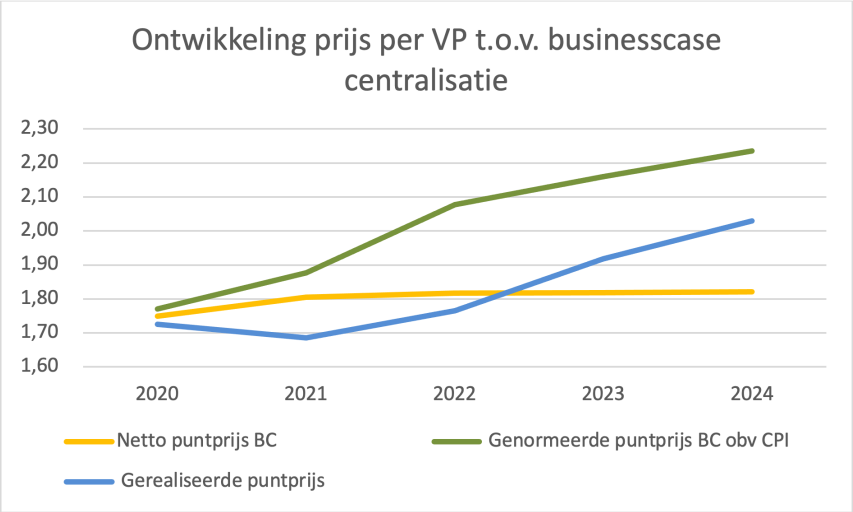
Ondanks de stijging van de prijzen is AQUON reeds jaren in staat gebleken door middel van efficiencymaatregelen de stijging van de prijs per verkooppunt te beperken. Echter, de prijs- en salarisstijgingen 2023 hebben voor 2024 een grotere impact gehad op de prijs per verkooppunt, met name als gevolg van de relatief hoge salarisstijging in 2023 ten opzichte van de CPI. In onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling van de prijs per verkooppunt vergeleken met de ontwikkeling van de consumentenprijsindex ten opzichte van 2015.

Opmerking: Hierbij dient te worden opgemerkt dat de CPI gebaseerd is op een vaste omvang, terwijl de productie van AQUON een wisselende omvang en mogelijk incidentele kosten kent.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Onderstaande grafiek toont de ontwikkeling van de gerealiseerde prijs per verkooppunt in relatie tot de genormeerde prijs per punt (netto puntprijs uit businesscase, gecorrigeerd met werkelijke CPI). Hieruit blijkt dat AQUON sinds het besluit tot centralisatie in 2020 jaarlijks in staat is geweest om door efficiënte inzet van mensen en middelen de stijging van kosten per verkooppunt onder het niveau van de businesscase te houden.

De netto puntprijs BC betreft de berekende prijs per verkooppunt uit de businesscase, contant gemaakt naar 2019 (jaar van opstellen van businesscase). Deze puntprijs, berekend met de werkelijke CPI levert de genormeerde puntprijs BC obv CPI. De blauwe lijn geeft de gerealiseerde puntprijs van AQUON in de jaren 2020-2024 weer. Voor 2024 wordt de genormeerde prijs per VP op een niveau van 2,24 berekend. De realisatie van de prijs per punt van AQUON in 2024 bedraagt 2,03

Kwaliteitsaudit

In 2024 heeft de Raad van Accreditatie (RvA) opnieuw de werkzaamheden en processen van AQUON geauditeerd. Uit deze audit volgden een aantal opmerkingen en afwijkingen, waarvoor corrigerende maatregelen zijn getroffen. De getroffen maatregelen zijn door de RvA beoordeeld waarna in april werd bericht dat de accreditatie van AQUON wederom is verlengd. Daarmee kan AQUON de werkzaamheden op geaccrediteerde basis blijven doen en kan AQUON de waterschappen van de juiste, gevalideerde en geaccrediteerde analyseresultaten voorzien.

Leeswijzer

De begroting 2024 en deze jaarstukken zijn (evenals voorgaande jaren) gebaseerd op twee programmabegrotingen, te weten Laboratorium- en Eigenaarsdeel.

In het totaaloverzicht op de volgende pagina wordt over de gehele bedrijfsvoering inzicht gegeven in de behaalde financiële resultaten over het jaar 2024 in vergelijking tot 2023 en de programmabegroting 2024. Het overzicht geeft in grote lijnen de financiële ontwikkelingen van AQUON weer door de relatie te leggen met de productieomgeving waarin AQUON zich beweegt. Deze schematische weergave van financiële resultaten wijkt af van de door de BBVW voorgeschreven formats van de programmabegroting en verantwoording. Het geeft echter geen tegenstrijdige informatie. De voorgeschreven formats begroting en verantwoording zijn opgenomen in het deel jaarrekening 2024.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

PROGRAMMA AQUON TOTAAL Inzicht in financiële ontwikkelingen	Realisatie 2024	Realisatie 2023	Programmabegroting 2024
PROGRAMMA LABORATORIUM			
OPBRENGSTEN			
Bijdrage deelnemers excl. COVID	33.874.512	31.827.521	34.559.000
Diensten voor COVID-bemonsteringen	1.217.750	3.834.177	1.125.000
Diensten voor derden	659.361	562.595	500.000
Externe rentebaten	373.880	42.646	-
Totaal inkomsten	**36.125.503**	**36.266.939**	**36.184.000**
LASTEN			
Personeelslasten	17.857.233	16.385.308	18.220.000
Bedrijfslasten (overige indirecte lasten)	3.441.830	3.774.817	3.231.000
Kapitaallasten	1.653.734	1.728.902	1.959.000
Totaal vaste (inrichtings-) kosten	**22.952.797**	**21.889.027**	**23.410.000**
Personeelslasten Inhuur productiepersoneel	1.782.726	2.654.757	1.749.000
Materiële lasten	4.622.431	4.546.280	4.804.000
Uitbestedingen analyses	6.734.829	7.024.425	5.817.000
Totaal variabele productiekosten	**13.139.986**	**14.225.462**	**12.370.000**
Onvoorzien	6.137	103.139	400.000
Totale operationele kosten	**36.098.919**	**36.217.629**	**36.180.000**
OPERATIONEEL RESULTAAT LABORATORIUM	**26.584**	**49.310**	**4.000**
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-26.584	-49.310	-4.000
Totaal saldo baten en lasten	**0**	**0**	**0**
PROGRAMMA EIGENAARSDEEL			
OPBRENGSTEN			
Bijdrage deelnemers	1.933.000	1.353.000	1.933.000
Bijdrage deelnemers	-	-	-
Totaal inkomsten	**1.933.000**	**1.353.000**	**1.933.000**
LASTEN			
Personeelslasten	670.624	269.813	1.944.996
Bedrijfslasten	469.758	35.386	231.722
Onvoorzien	-	-	1.100.000
Totaal lasten eigenaarsdeel	**1.140.381**	**305.199**	**3.276.718**
Mutatie Bestemmingsreserve	-792.619	-1.047.801	1.343.719
OPERATIONEEL RESULTAAT EIGENAARSDEEL	**0**	**0**	**0**
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0
BEDRIJFSRESULTAAT	**0**	**0**	**0**

Bedragen in euro's.

In het hoofdstuk 'Programmaverantwoording' worden de bereikte bedrijfsdoelen en de financiële resultaten verantwoord.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

3. DUURZAAMHEID

AQUON heeft groen natuurlijk in haar DNA. Of eigenlijk groen én blauw. Want goed water is goed leven. AQUON biedt inzicht in de waterkwaliteit, zodat het samen met de waterschappen zorg kan dragen voor een gezond en duurzaam watersysteem.

> *'AQUON draagt bij een gezond en duurzaam watersysteem. Samen met de waterschappen werken we aan een gezond leefgebied voor flora en fauna, veilig zwemwater en schoon oppervlaktewater voor mens en dier.' staat in onze missie te lezen.*

AQUON heeft aandacht voor duurzaamheid, niet alleen als resultaat van haar werk, maar ook bij het uitvoeren van de werkzaamheden. Inmiddels is de transitie naar een duurzame samenleving een van de grootste opgaves van deze tijd geworden. AQUON draagt bij aan een verantwoorde en duurzame leefomgeving voor de komende generaties mensen, flora en fauna.

AQUON onderscheidt drie thema's binnen duurzaamheid:

1. *Energie en emissies:*
   - Bij de nieuwbouw is er veel aandacht geweest voor energieverbruik in het nieuwe pand, wat onder andere heeft geresulteerd in het plaatsen van zonnepanelen, een WKO-installaties, luifels rondom het pand. In de komende jaren zal verder gestreefd worden besparingen waar mogelijk in het productieproces. Bij de aanbesteding van de nieuwe voertuigen voor monstername zal ook duurzaamheid een belangrijk criterium zijn.
   - Om de uitstoot te verminderen kijkt AQUON onder andere naar mobiliteit en afvalstromen. Dit is ook opgenomen het inkoop- en aanbestedingsbeleid.
   - Met ingang van 2026 zullen de medewerkers hun creativiteit en inventiviteit ook weer inzetten op slim produceren. Daarbij zal de aandacht mede gericht zijn op de mogelijkheden van vermindering van afval en logistieke volumes door bijvoorbeeld vermindering van meetvolumes, efficiëntie in de logistiek, gebruik van water gebaseerde verbruiksmiddelen in plaats van bijvoorbeeld verbruiksmiddelen gebaseerd op chemische middelen.

2. *Circulariteit:*
   Het hergebruik van grondstoffen en materialen met als doel zo min mogelijk afval te creëren. Hierbij kijkt AQUON naar inkoop, afvalstromen en toekomstbestendigheid van het nieuwe pand. Hier is aandacht voor bij inkoop en aanbestedingen.

3. *Duurzame inzetbaarheid van de medewerkers:*
   AQUON streeft naar een gezonde werkomgeving voor haar medewerkers. De voorzieningen voor een gezond binnenklimaat worden getroffen: luchtkwaliteit, geluid en temperatuur. Ook is er aandacht voor een ergonomisch verantwoorde inrichting van werkplekken.
   Bij het werken met gevaarlijke stoffen worden alle benodigde maatregelen voor veilig werken in acht genomen. Er is aandacht voor psychosociale arbeidsomstandigheid en sociale veiligheid is een belangrijk thema binnen AQUON. Ziekteverzuim wordt vroegtijdig gesignaleerd en er is gerichte ziektepreventie met een actieve kring bestaande uit Arboartsen, een externe vertrouwenspersoon en waar nodig coaches.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Het bestuur van AQUON heeft ervoor gekozen het nieuwe pand in Houten in de meest duurzame variant te realiseren. Hierbij hebben de bovengenoemde thema's allemaal een plek in onder andere onderstaande elementen:

- Groen mossedum-dak met diverse soorten ondergrond om biodiversiteit te bevorderen
- Circulaire gevelbekleding, gemaakt van hout van damwanden uit de gekanaliseerde Hollandse IJssel
- Zoveel als mogelijk gebruik van bio-based materialen tijdens de bouw
- Zonnepanelen waarbij het kantorengedeelte als energieneutraal (ENG) aangemerkt wordt
- WKO-installatie voor verwarming en koeling
- Houtconstructie in het hart van het gebouw ter compensatie van de CO2-uitstoot van het gebruikte beton voor het lab-gedeelte
- Wadi's op het buitenterrein
- Akoestisch materiaal in het plafond in kantoortuin ten behoeve van geluidsdemping
- In hoogte verstelbare bureaus, stoelen en computerschermen op de werkplekken

Inmiddels is een energie certificaat voor het gebouw ontvangen met energieniveau A+++++.
In 2025 zal de score volgens de GPR methodiek definitief bekend worden.

Ook binnen AQUON is duurzaamheid een prioriteit. Het nemen van initiatieven wordt gestimuleerd, bij elke ontwikkeling en aanpassing in de bedrijfsvoering wordt het duurzaamheidsaspect meegenomen in de overwegingen. Dit leidt tot vermindering van grondstofverbruik, energie en fysieke belasting van medewerkers. In 2024 heeft de focus voornamelijk gelegen op het realiseren van een duurzaam gebouw en is de energie van de medewerkers vooral gericht geweest op het goed laten verlopen van de verplaatsing van ons productieproces van Leiden en Tiel naar Houten.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

4. ALGEMENE TOELICHTING OP DE JAARSTUKKEN

Het Waterschapsbesluit schrijft in artikel 4.30 voor dat de jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. In artikel 30 van het Waterschapsbesluit wordt voorgeschreven dat het jaarverslag de paragrafen bevat die ingevolge artikel 4.11 van het Waterschapsbesluit ook in de begroting zijn opgenomen.

Redactioneel is getracht het dubbel weergeven van informatie in de jaarstukken te voorkomen, tenzij wet- en regelgeving in relatie tot het jaarverslag en de jaarrekening anders voorschrijft.

AQUON kent ook in het verantwoordingsjaar 2024 twee programmabegrotingen. Het programma ‘Laboratorium’ (hoofdstuk 5.1) betreft de reguliere bedrijfsvoering activiteiten van AQUON. Het tweede programma ‘Eigenaarsdeel’ (hoofdstuk 5.2) betreft de transformatiekosten voor de verhuizing naar Houten en daarbij AQUON te laten aanpassen aan de strategische keuzes van het bestuur. In het hoofdstuk ‘Programmaverantwoording‘ is een toelichting opgenomen over wat is bereikt en wat de uitgaven per programma zijn geweest.

In het hoofdstuk ‘Paragrafen’ (hoofdstuk 6) wordt een toelichting gegeven op de vanuit regelgeving verplichte onderwerpen. De volgende 12 paragrafen worden achtereenvolgend behandeld:

- ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar
- uitgangspunten en normen
- incidentele baten en lasten
- kostentoerekening
- onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen
- waterschapsbelasting
- weerstandsvermogen
- financiering
- verbonden partijen
- kapitaalgoederen en bedrijfsmiddelen
- bedrijfsvoering
- EMU saldo

Naast de bovengenoemde onderwerpen wordt in dit hoofdstuk ook een toelichting gegeven op:

- uittreedregeling
- privacy en algemene verordening gegevensbescherming

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

5. PROGRAMMAVERANTWOORDING

5.1 PROGRAMMA LABORATORIUM

In dit programma zijn de reguliere laboratoriumactiviteiten opgenomen. Kort samengevat kenmerkte 2024 zich met medewerkers die naast het uitvoeren van alle going concerntaken, met grote inzet bezig zijn geweest met de verhuizing naar Houten. Het voorbereiden van de verhuizing, de verhuizing, de inrichtingsvraagstukken en de manier van samenwerken zijn met betrokkenheid en inzet uit alle geledingen van de organisatie opgepakt.

In onderstaande tabel worden de financiële ontwikkelingen voor het Programma Laboratorium weergegeven:

PROGRAMMA LABORATORIUM **Inzicht in financiële ontwikkelingen**	**Realisatie 2024**	**Realisatie 2023**	**Programmabegroting 2024**
OPBRENGSTEN			
Bijdrage deelnemers	33.874.512	31.827.521	34.559.000
Diensten voor COVID-bemonsteringen	1.217.750	3.834.177	1.125.000
Diensten voor derden	659.361	562.595	500.000
Externe baten	373.880	42.646	-
Totaal inkomsten	**36.125.503**	**36.266.939**	**36.184.000**
LASTEN			
Personeelslasten	17.857.233	16.385.308	18.220.000
Bedrijfslasten (overige indirecte lasten)	3.441.830	3.774.817	3.231.000
Kapitaallasten	1.653.734	1.728.902	1.959.000
Totaal vaste (inrichtings-) kosten	**22.952.797**	**21.889.027**	**23.410.000**
Personeelslasten Inhuur productiepersoneel	1.782.726	2.654.757	1.749.000
Materiële lasten	4.622.431	4.546.280	4.804.000
Uitbestedingen analyses	6.734.829	7.024.425	5.817.000
Totaal variabele productiekosten	**13.139.986**	**14.225.462**	**12.370.000**
Onvoorzien	6.137	103.139	400.000
Totale operationele kosten	**36.098.919**	**36.217.629**	**36.180.000**
Resultaat voor belasting	**26.584**	**49.310**	**4.000**
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-26.584	-49.310	-4.000
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**

Bedragen in euro's

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

In 2024 heeft AQUON in totaal 17.251.777 verkooppunten voor de waterschappen gerealiseerd (exclusief Derden). Met de verrekening van de inkomsten behaald met externe omzet voor laboratoriumwerkzaamheden van 659.361 euro (2023: 562.595 euro) en rentebaten van 373.880 euro (2023: 42.646) kan voor deze productie een integrale puntprijs voor de deelnemers worden berekend van 2,03 euro (2023: 1,92 euro) en begroot 2,11.

De geleverde producten en diensten worden op basis van nacalculatie aan de deelnemende waterschappen in rekening gebracht volgens de afgesproken kostenverdeling.

Voor de NRS-bemonsteringen zijn in overleg met de Unie van waterschappen, de overige waterschaps-laboratoria, en het ministerie van VWS separate afspraken gemaakt over de wijze van afrekenen. Voor alle bemonsteringen voor het jaar 2024 geldt een vaste prijs van 125 euro exclusief BTW per bemonstering. Vandaar dat de tabel NRS-bemonsteringen wordt weergegeven in aantal monsters en niet in vp's.

Op basis van de verrekening-afspraken kan het volgende overzicht worden gegeven over de financiële bijdrage per deelnemend hoogheemraadschap en waterschap.

Bijdrageregeling Programma 1							**NRS-bemonsteringen**	
2024	Totale kosten in dit programma (excl. NRS): 33.874						Totale kosten: 1.218	
	Vaste kosten		Variabele kosten			Totale kosten excl. COVID	Aantal monsters	Kosten Excl. BTW
	Procent	Bedrag	Productie	Procent	Bedrag			
Aa en Maas	11,5%	2.930	2.024.942	12,1%	1.028	3.959	572	72
Brabantse Delta	9,9%	2.518	1.989.895	11,9%	1.010	3.528	1.195	149
De Dommel	8,3%	2.100	1.438.896	8,6%	731	2.831	574	72
Delfland	8,1%	2.062	1.766.270	10,6%	897	2.959	369	46
Hollandse Delta	15,1%	3.833	2.047.062	12,3%	1.039	4.872	1.615	202
Rijnland	16,1%	4.081	2.817.364	16,9%	1.430	5.511	1.514	189
Rivierenland	16,3%	4.134	2.316.127	13,9%	1.176	5.310	2.134	267
Schieland en de Kr	6,4%	1.616	963.796	5,8%	489	2.105	626	78
Stichtse Rijnlanden	8,4%	2.132	1.316.144	7,9%	668	2.800	1.143	143
Totaal	**100,0%**	**25.406**	**16.680.496**	**100,0%**	**8.469**	**33.874**	**9.742**	**1.218**

Bedragen x € 1.000

Onderstaand een overzicht van de afrekening per waterschap voor het laboratoriumdeel en voor de NRS-bemonsteringen.

Bijdrageregeling Programma 1					**NRS-bemonsteringen**			
2024	Totale kosten in dit programma (excl. NRS): 33.874							
	Voorschot begrotings 2024	Gefactureerd voorschot	Totale kosten excl. NRS	Afrekening	Begroot	Voorschot gefactureerd	Kosten 2024 excl. BTW	Afrekening 2024
Aa en Maas	4.042	4.042	3.959	-83	50	50	72	22
Brabantse Delta	3.499	3.499	3.528	29	122	122	149	27
De Dommel	2.952	2.952	2.831	-121	57	57	72	15
Delfland	2.832	3.032	2.959	-73	14	14	46	32
Hollandse Delta	5.166	5.206	4.872	-334	172	172	202	30
Rijnland	5.665	5.665	5.511	-154	136	136	189	53
Rivierenland	5.465	5.465	5.310	-155	250	250	267	17
Schieland en de Kr	2.129	2.129	2.105	-24	64	64	78	14
Stichtse Rijnlanden	2.954	2.954	2.800	-154	114	114	143	29
Totaal	34.704	34.944	33.874	-1.070	980	980	1.218	238

Bedragen x € 1.000

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

5.2 PROGRAMMA EIGENAARSDEEL

In dit Programmaonderdeel worden de activiteiten gebundeld die te maken hebben met de centralisatie van AQUON. Op deze wijze kunnen ontwikkelingen gerelateerd aan de ombouw en herinrichting van AQUON worden gevolgd. In 2020 heeft het algemeen bestuur van AQUON besloten om de activiteiten van AQUON te centraliseren op een nieuwe locatie, waarna in maart 2021 is besloten dat de realisatie van de nieuwbouw in Houten zal plaatsvinden. Na aankoop van de grond en een succesvolle aanbesteding van het werk is in mei 2023 de eerste paal geslagen voor de nieuwbouw. Het laboratorium in Houten is conform planning opgeleverd in augustus 2024 en vanaf september 2024 in gebruik genomen.

In onderstaande tabel worden de financiële ontwikkelingen voor het Programma Eigenaarsdeel weergegeven:

PROGRAMMA EIGENAARSDEEL **Inzicht in financiële ontwikkelingen**	**Realisatie 2024**	**Realisatie 2023**	**Programma-begroting 2024**
OPBRENGSTEN			
Bijdrage deelnemers	1.933.000	1.353.000	1.933.000
Totaal inkomsten	**1.933.000**	**1.353.000**	**1.933.000**
LASTEN			
Personeelslasten	670.624	269.813	1.944.996
Bedrijfslasten (overige indirecte lasten)	469.758	35.386	231.722
Onvoorzien	0	0	1.100.000
Totaal lasten eigenaarsdeel	**1.140.381**	**305.199**	**3.276.718**
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0
Mutatie Bestemmingsreserve	-792.619	-1.047.801	-1.343.718
Resultaat	**0**	**0**	**0**

Bedragen in euro's

De personeelskosten in het begrotingsjaar 2024 betreffen de personeelslasten van de projectleider en de assistent projectleider voor de nieuwbouw. Beide medewerkers zullen uit dienst treden na afronding van de nieuwbouw. Daarnaast zijn de frictiekosten met betrekking tot het vertrek van personeel in deze post opgenomen, alsook de inhuur van een adviseur facilitair, de vergoeding voor verhuiskosten en de compensatie van de extra reistijd als gevolg van uitvoering van de regelingen opgenomen in het Sociaal statuut.
Onder de bedrijfslasten zijn de kosten voor de verhuizing, de kosten voor het cultuurprogramma 1AQUON, de eerste schoonmaak na oplevering en de kosten voor in- en externe communicatie omtrent de nieuwbouw verantwoord .

Het moment van optreden van de frictiekosten is lastig te voorspellen. Om deze reden is bij de vaststelling van de businesscase centralisatie het besluit genomen om een Bestemmingsreserve te vormen voor de te verwachten frictiekosten in verband met de centralisatie. In lijn hiermee zal het resultaat van 2024 van het Eigenarendeel geheel worden toegevoegd aan de Bestemmingsreserve.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

6. PARAGRAFEN

6.1 ONTWIKKELINGEN SINDS HET VORIGE BEGROTINGSJAAR

AQUON is in 2024 doorgegaan op de ingeslagen weg: het continue streven naar een efficiëntere workflow en gerichte aandacht voor organisatie en medewerkers om verdere ontwikkeling van AQUON te realiseren. Door investering in procesoptimalisaties en methode innovaties is AQUON een van de technologische koplopers in de grootschalige laboratoriummarkt. Daarbij wordt nadrukkelijk een verbinding in stand gebracht en gehouden tussen alle activiteiten en betrokkenen.

Centralisatie

In augustus 2024 is de nieuwbouw in Houten opgeleverd waarna in september en oktober de verhuizingen vanuit de locaties Leiden en Tiel hebben plaatsgevonden. Het totale door het algemeen bestuur toegekende investeringsbudget bedraagt 50,1 miljoen euro (inclusief bestuurlijke ruimte, gemandateerd aan het dagelijks bestuur , van 5,2 miljoen euro). Voor de realisatie is een bedrag van 630.000 euro van de bestuurlijke ruimte aangewend. AQUON is er trots op dat het project qua oplevering en in gebruik name binnen de planning is afgerond. Daarnaast zal het project ook met afwikkeling van de resterende posten in 2025 binnen begroting worden afgerond.

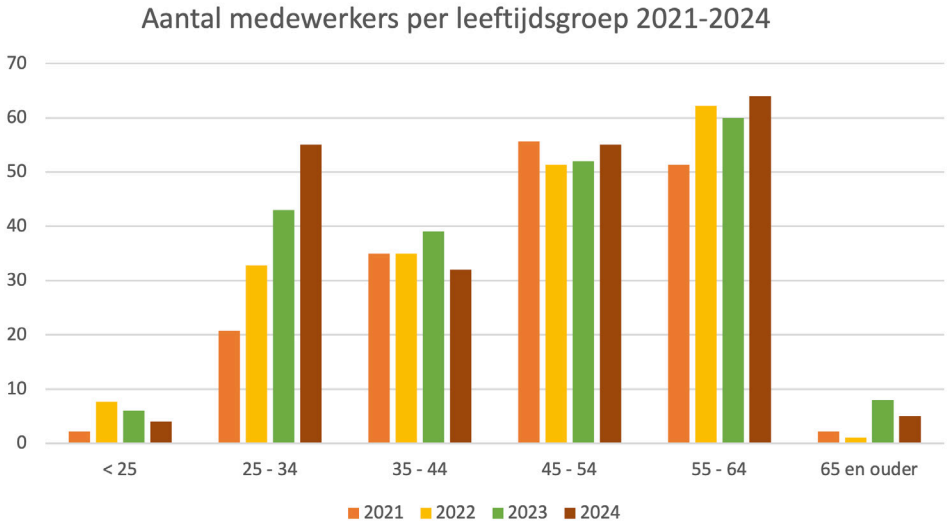
Het betrekken van het nieuwe pand betekent dat medewerkers vanuit verschillende locaties zijn gaan werken op 1 nieuwe locatie. Dit stelt uitdagingen aan medewerkers, zoals een weg vinden in een nieuw pand, het samenwerken met collega's van een andere locatie, het achterlaten van een bekende omgeving en vertrouwd worden met een nieuwe werkplek. Er is veel enthousiasme in de organisatie over het nieuwe gebouw en het samenwerken in één pand.

Personeel

Op 31 december 2024 zijn er 215 medewerkers in dienst van AQUON. Ten opzichte van 2023 is dat een toename van 7 medewerkers. In 2024 zijn er 8 medewerkers als uitzendkracht doorgestroomd naar een AQUON contract. Over het jaar 2024 zijn in totaal 24 medewerkers in dienst getreden. Met name in het leeftijdscohort van 25-34 jaar is er veel instroom geweest, een gunstige ontwikkeling voor de continuering van de organisatie en het voorkomen van vergrijzing. Om de ontwikkeling van medewerkers van AQUON te blijven stimuleren zijn er in 2024 trainingen en cursussen aangeboden op diverse werkgebieden zoals chemie, hydrobiologie, ICT en inkoop. Zo blijft het personeel opgeleid en vaardig voor de toekomst.

17 medewerkers hebben in 2024 de organisatie verlaten. De bezetting is daarmee komen te liggen op 202,5 fte (2023 191,4 fte). De belangrijkste redenen voor vertrek van medewerkers bij AQUON zijn pensioen en werken dichter bij huis. AQUON verwacht geen hoge uitstroom meer als gevolg van de verhuizing.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Arbeidsmarkt

Ondanks de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt slaagt AQUON er steeds vaker in om vacatures zelf in te vullen. Zo heeft AQUON veel respons gehad op onder andere de vacatures van manager Servicebureau, monsternemers bij team Monstername & Logistiek, analisten en uitzoekers bij team Hydrobiologie en de laboratoriumondersteuning bij team Chemie. Ondersteunende functies op het gebied van financiën/control en ict zijn lastig om in te vullen. Samenwerkingen met externe recruiters hebben ervoor gezorgd dat er alsnog enkele medewerkers op deze functies zijn aangenomen in 2024.

Inhuur personeel

Naast de inzet van eigen medewerkers maakt AQUON gebruik van uitzendkrachten en inhuur door middel van detachering. Deze medewerkers zijn ingezet bij de Centrale Monsterontvangst (CMO), of als monsternemer of op speciale projecten zoals (inkoop)begeleiding bij (Europese) aanbestedingen. Zo fungeert de flexibele schil als bron voor extra kennis, kunde en capaciteit die niet altijd aanwezig is bij de huidige formatie. In enkele gevallen is een tijdelijke medewerker in dienst genomen door AQUON, waardoor de opgedane kennis en ervaring behouden zijn.

Ziekteverzuim

In 2024 bedroeg het ziekteverzuim gemiddeld 5,6 procent, wat een daling van 0,9 procentpunt ten opzichte van 2023 betekent. AQUON lijkt hiermee uit te komen op het landelijke gemiddelde van vorig jaar. De meldingsfrequentie is met 1,4 meldingen per medewerker ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2023. Gekoppeld aan de daling van het verzuimpercentage betekent dit, dat AQUON minder langdurig verzuim heeft ten opzichte van 2023.

Productie totaal

De totale AQUON productie van 17.3 miljoen verkooppunten bevat het volgende:

- Meetvraag van de waterschappen: 16.7 miljoen
- NRS-bemonsteringen: 571 K

En daarnaast:

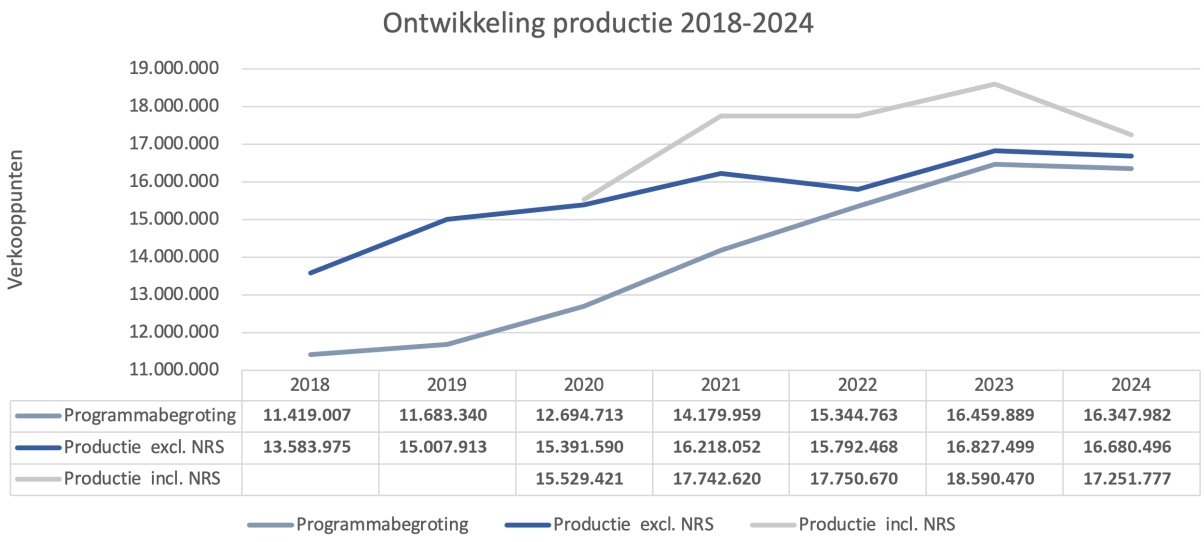
- Productie voor Derden: 307K

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Productie waterschappen

De negen aangesloten waterschappen en hoogheemraadschappen hebben in 2024 opnieuw een verhoogd productievolume ten opzichte van de begroting van AQUON gevraagd. De productie exclusief NRS-bemonsteringen is 2.0 procent hoger dan het gevraagde niveau van de Programmabegroting 2024.

Onderstaande grafiek toont de ontwikkeling van de productie ten opzichte van de Programmabegrotingen voor de jaren 2018-2024. Hierbij zien we de verbetering van de inschatting van de meetvraag door de opdrachtgevers waardoor het verschil tussen de begrote en werkelijke productie is gereduceerd.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Programmabegroting	11.419.007	11.683.340	12.694.713	14.179.959	15.344.763	16.459.889	16.347.982
Productie excl. NRS	13.583.975	15.007.913	15.391.590	16.218.052	15.792.468	16.827.499	16.680.496
Productie incl. NRS			15.529.421	17.742.620	17.750.670	18.590.470	17.251.777

Ook 2024 wordt gekenmerkt door een toenemende vraag naar ‘nieuwe stoffen’. Zover mogelijk voert AQUON deze analyses in eigen beheer uit en indien nodig worden deze onderzoeken in nauwe samenwerking met gerenommeerde partijen uitgevoerd. In 2023 zijn deze analyses meegenomen bij de Europese Aanbestedingen voor de chemische uitbestedingen.

NRS-bemonsteringen

In 2024 zijn volgens afspraak gemiddeld 1.4 bemonsteringen per week per RWZI uitgevoerd. In totaal worden 9.742 bemonsteringen verrekend met de waterschappen. AQUON heeft de afschaling volledig kunnen opvangen door de afbouw van haar flexibele schil.

Derden

AQUON heeft naast de productie voor haar opdrachtgevers van de waterschappen ook beperkt productie geleverd aan derden. Het betreft productie waarmee een directe relatie ligt met het voorzieningsgebied en/ of de activiteiten van de deelnemende hoogheemraadschappen en waterschappen. De wet Markt en Overheid wordt hierbij in ogenschouw genomen. Deze productie is 307.303 verkooppunten en dit is 1,7 procent van de totale AQUON productie.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

In onderstaand overzicht wordt het aantal verkooppunten voor de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen over de periode 2022 – 2024 weergegeven

Waterschap of Hoogheemraadschap	Verkooppunten			% Gemiddeld over 3 jaar
	2024	2023	2022	
Aa en Maas	2.024.942	1.866.942	1.821.055	11,6%
Brabantse Delta	1.989.895	1.830.106	1.708.102	11,2%
De Dommel	1.438.896	1.289.096	1.424.361	8,4%
Delfland	1.766.270	1.667.006	1.288.948	9,6%
Hollandse Delta	2.047.062	2.537.829	2.115.638	13,6%
Rijnland	2.817.364	2.577.561	2.760.659	16,5%
Rivierenland	2.316.127	2.527.277	2.226.052	14,3%
Schieland en de Kr'waard	963.796	1.210.805	1.114.580	6,7%
De Stichtse Rijnlanden	1.316.144	1.320.877	1.333.073	8,1%
Totaal	**16.680.496**	**16.827.499**	**15.792.468**	**100,0%**

Servicebureau

Het Servicebureau is de intermediair tussen de opdrachtgevers bij de waterschappen, de operationele AQUON-organisatie en derden. Het Servicebureau werkt klantgericht en proactief, en voert regie over alle inkomende en lopende opdrachten. De taken bestaan uit relatiemanagement, orderafhandeling (incl. functioneel beheer van ordersysteem OMS), centrale monsterontvangst en coördineren van de uitbestedingen. Verder is het Servicebureau verantwoordelijk voor het inzicht in en het beheersen van de productie van AQUON.

In 2024 zijn dashboards ontwikkeld en uitgerold die het Servicebureau en de opdrachtgevers ondersteunen in de afstemming rondom lopende opdrachten. De dienstverlening professionaliseert verder met veel nieuwe energie Deze energie zorgt er voor dat het team doorgroeit, werkprocessen verder worden afgestemd en dat het team aangesloten blijft bij de innovaties. Het centrale kantoor in Houten leidt tot een merkbare verbetering om verbinding te maken: binnen het team, de disciplines en de operationele labs.

De centrale monsterontvangst is efficiënt door de verhuizing heen gekomen. De nieuwe werkruimte en nieuwe werkwijzen zijn operationeel, evenals nieuwe logistieke routes (van buiten naar binnen, en intern naar de labs). Nieuwe kansen voor verdere optimalisatie van werkprocessen worden gezien en verkend in samenwerking met team Chemie. Het aantrekken van nieuwe medewerkers voor het CMO is soepel verlopen en geeft AQUON vertrouwen als werkgever in deze nieuwe omgeving.

Vraagontwikkeling en advies

Vraagontwikkeling en advies heeft tot doel om structureel invulling te geven aan het intensiveren van het relatienetwerk, het van 'buiten naar binnen' halen van technologische ontwikkelingen en innovaties en samen met de waterschappen werken aan een kennis- en innovatieagenda. Dit wordt in samenspraak met de regisseurs van de waterschappen uitgevoerd en intern bij AQUON met het management.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Monstername & Logistiek
Binnen M&L liepen het afgelopen jaar veel projecten en diverse (onderhandse) aanbestedingen. Deze projecten en aanbestedingen op diverse gebieden hebben enerzijds geleid tot veel werkzaamheden naast het reguliere werk, maar anderzijds bieden deze aanbestedingen kansen voor het veldwerk en de innovaties binnen M&L..

Naast de verhuizing naar Houten heeft M&L een nieuwe satelliet locatie in Zoeterwoude betrokken. Met de inzet van de medewerkers heeft AQUON een mooie locatie voor haar monsternemers gerealiseerd.

Chemisch onderzoek
2024 stond volledig in het teken van de verhuizing naar de centrale locatie in Houten. De voorbereidingen die eind 2023 zijn gestart, hebben geleid tot een strakke verhuizing, waarbij op enkele onderdelen na alle chemie onderdelen in 3 weken zijn verhuisd.

Bij de start in Houten bleek dat een aantal zaken in het laboratorium beter afgesteld moesten worden. Met de realiserende partijen zijn deze zaken binnen beperkte periode opgelost. Onze klanten hebben niet veel gemerkt. De verhuizing naar één locatie en het samenzijn en de beschikbare ruimte op de locatie is een winst, waarop we verder kunnen bouwen.

In 2024 zijn de nieuwe methodes opgezet om lager te kunnen meten (lage grenzen voorbewerking en LCMS en GCMS analyses) en de methodes voor pentachloorfenol en target screening in gebruik genomen. Voor 2025 wordt hier een verdere toename op al deze gebieden verwacht.

Hydrobiologisch onderzoek
Het inzicht geven in de ecologische waterkwaliteit is de bijdrage vanuit het hydrobiologisch onderzoek. Het werk bestaat uit hydrobiologische monstername, veldwaarnemingen en de hydrobiologische analyses/ determinaties en de vertaling van data naar informatie. De resultaten daarvan zijn de basis voor de bepaling van de ecologische toestand van het water in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Daarnaast is er ook in 2024 weer een toename naar monitoring om inzicht te krijgen in wat er beter kan in het watersysteem en wat de knoppen zijn waar aan gedraaid kan worden. Samengevat gaat het in het kader van de KRW over beleidsmonitoring en is de andere monitoring gericht op informatie voor inrichting en beheer van het watersysteem met als doel een betere ecologische waterkwaliteit. Bij dat laatste zijn drie stappen relevant: de nul-meting, het diagnostisch meten en na aanpassingen de effect-meting.

In 2024 heeft AQUON in ILOW-verband gewerkt aan twee belangrijke ontwikkelingen, te weten: een ecologische beoordelingssysteem en de methodiek voor blauwalgtoxines.

Verder wordt DNA steeds vaker ingezet in de analyses om inzicht te geven in voorkomende soorten in het watersysteem.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

6.2 UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

Algemeen

AQUON kent vanaf het begrotingsjaar 2016 twee programma's. Het eerste programma wordt 'Laboratorium AQUON' genoemd, het tweede programma 'Eigenaarsdeel GR AQUON'.

Salarisontwikkeling

In december 2023 is de vijfde cao Werken voor waterschappen definitief geworden. De cao heeft een looptijd van 1 jaar vanaf 1 januari 2024. De belangrijkste afspraken zijn dat met ingang van deze datum de salarissen en schaalbedragen met 25 euro stijgen en vervolgens nog verhoogd worden 3 procent waarna er per 1 juli nogmaals een salarisverhoging van 2 procent is gevolgd. Daarnaast is het PBB budget voor medewerkers tot 35 jaar verhoogd van 6.000 euro naar 12.000 euro.

Prijsindexatie

Na enkele jaren van hoge prijsindexatie is in 2024 de inflatie weer op een normaal niveau geweest.

6.3 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Eenmalige kosten en baten zijn verantwoord en toegelicht in de kosten- en batencategorie waartoe zij behoren.

6.4 KOSTENTOEREKENING

De vaste kosten worden verrekend op basis van de gemiddelde gerealiseerde productie van de afgelopen drie jaren voorafgaand aan het begrotingsjaar. De variabele kosten worden conform het relatieve aandeel in de werkelijke jaarproductie (aantal verkooppunten) van het betreffende jaar verdeeld.

6.5 ONTTREKKINGEN AAN OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES EN VOORZIENINGEN

Er hebben geen onttrekkingen aan de overige bestemmingsreserves plaatsgevonden.

6.6 WATERSCHAPSBELASTINGEN

AQUON heft geen waterschapsbelasting en daarmee is deze paragraaf niet van toepassing.

6.7 WEERSTANDVERMOGEN

Het weerstandvermogen geeft de mate weer waarin AQUON haar risico's kan opvangen. Met andere woorden: het weerstandsvermogen is het vermogen van AQUON om calamiteiten op te vangen zonder dat het invloed heeft op de voortzetting van de uitvoering van het bestaande beleid. Bij het vaststellen van het weerstandsvermogen wordt de weerstandscapaciteit afgezet tegen de risico's die AQUON loopt. De weerstandscapaciteit geeft het geheel van middelen en mogelijkheden weer om niet begrote, onverwachte en substantiële kosten te dekken.

Een weerstandsvermogen bestaat normaliter uit opgebouwde reserves (eigen vermogen), bezuinigingsmogelijkheden en onbenutte belastingcapaciteit om alle risico's af te dekken. Als reserves kunnen de vermogenspositie en bestemmingsreserves worden meegeteld. In lijn met de afspraken gemaakt binnen de GR AQUON kent zij geen algemene reserves en reserveert daarmee niet voor majeure risico's.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling en de wet worden tekorten van AQUON gedekt door de deelnemende waterschappen. De deelnemers zijn verantwoordelijk voor de continuïteit en de financiering van de onderneming en staan volledig garant voor de rente en aflossing van aangegane leningen en in rekening courant opgenomen gelden. Met de deelnemende waterschappen als eigenaar is de continuïteit van de organisatie geborgd.

6.8 FINANCIERING

Naast de bestaande leningen heeft AQUON in 2024 twee nieuwe stortingen ontvangen van reeds in 2023 afgesloten contracten voor de realisatie van de nieuwbouw.

Financieringsarrangement ultimo 2024

AQUON heeft oorspronkelijk een financieringsarrangement ter waarde van 9,7 miljoen euro afgesloten waarmee de vaste activa wordt gefinancierd. In 2022, 2023 en 2024 zijn acht leningen aangetrokken ter financiering van de nieuwbouw in Houten. AQUON betrekt geen leningen via haar deelnemende waterschappen. De waarde van de vaste schulden met een rente-typische looptijd van één jaar of langer bedraagt op balansdatum 42,8 miljoen euro. In onderstaande tabel is het verloop van de leningen inzichtelijk gemaakt.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	31-12-2023	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2024
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen:				
Bank instelling NWB bank	31.726.000	6.000.000	-151.166	37.574.834
Bank instelling BNG bank	5.780.000	0	-514.000	5.266.000
Totaal	**37.506.000**	**6.000.000**	**-665.166**	**42.840.834**

Bedragen in euro's

Kasgeldlimiet

AQUON valt onder wetgeving Financiering decentrale overheden (wet Fido). De wet Fido heeft als doel het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden. In deze wet wordt geschreven over een kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet geeft de maximale kortlopende schuld (inclusief banksaldo) van AQUON aan. Dit is de grens waarbinnen decentrale overheden hun activiteiten met kortlopende middelen mogen financieren in een jaar. Elk kwartaal wordt het gemiddelde van de kortlopende middelen getoetst aan de kasgeldlimiet.

In 2024 bleef AQUON onder de gestelde norm per kwartaal.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Renterisiconorm

De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van leningen met als looptijd een jaar of langer te beperken. Dit komt erop neer dat het renterisico in een bepaald jaar niet meer mag bedragen dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotingspercentage. Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt berekend door de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Voor gemeenschappelijke regelingen is de renterisiconorm bepaald op 20 procent. De renterisiconorm voor AQUON voor 2024 bedraagt hiermee circa 7,2 miljoen euro. De GR AQUON heeft in 2024 deze normering niet geraakt.

Er heeft in 2024 geen uitzetting van gelden plaatsgevonden en er is geen gebruik gemaakt van financiële instrumenten (derivaten, opties en dergelijke). Het risicobeleid is erop gericht toekomstige risico's inzichtelijk te maken, te beheersen, te verminderen of te spreiden. Overtollige daggelden worden dagelijks afgedragen aan Rijksschatkist.

6.9 KAPITAALGOEDEREN EN BEDRIJFSMIDDELEN

De belangrijkste kapitaalgoederen van AQUON worden gevormd door de drie panden, de inrichting daarvan en de laboratoriuminrichting.
AQUON heeft in 2024 drie panden in haar bezit. Deze panden staan in Leiden, Tiel en Houten. In 2025 worden de panden Leiden en Tiel verkocht.
Begin 2024 is er een nieuwe taxatie uitgevoerd van de panden in Leiden en Tiel. Deze taxaties hebben niet tot nieuwe inzichten geleid.
Voor de laboratoriuminrichting is het onderhoud van de instrumenten ondergebracht bij hierin gespecialiseerde expertisebedrijven. Dit betreffen jaarlijkse onderhoudscontracten.

Door afgesloten leasecontracten liggen de financiële risico's en het onderhoud van het wagenpark niet bij AQUON maar bij leasemaatschappijen.

6.10 EMU-SALDO

Wet Hof

De Wet Houdbare Overheids Financiën (Wet Hof), die in december 2013 in werking is getreden, en de afspraken over de invulling daarvan in het 'Financieel Akkoord' tussen Rijk en decentrale overheden van januari 2013 leiden er toe dat de waterschappen het EMU-saldo een plaats moeten geven in de beleidsvoorbereiding, sturing en beheersing.

Wet Hof en Gemeenschappelijke regelingen

Artikel 5 van de Wet Hof bepaalt dat de individuele EMU-referentiewaarde van het waterschap naast het eigen aandeel ook het aandeel in openbare lichamen betreft. Hiermee wordt het EMU-saldo van een openbaar lichaam bedoeld dat is ingesteld bij een gemeenschappelijke regeling (GR). De GR is zoals bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen waaraan het waterschap deelneemt, voor zover dit aandeel aan het waterschap moet worden toegerekend.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

EMU saldo 2024

AQUON rapporteert het EMU-saldo, dat op landelijk niveau wordt samengevoegd en aan de norm getoetst. Onderstaand wordt de bepaling van het EMU-saldo 2024 weergegeven.

ONDERDEEL	BEDRAG
1. Exploitatiesaldo (voor toevoeging/onttrekking aan reserves)	0
2. Invloed investeringen (zie staat van vaste activa)	
-/- bruto investeringsuitgaven	-26.165.095
+ investeringbijdragen van derden	0
+ verkoop materiële en immateriële activa	0
+ afschrijvingen en waardeverminderingen	1.545.545
3. Invloed voorzieningen	
+ toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	105.240
-/- onttrekkingen uit voorzieningen t.b.v exploitatie	-20.471
-/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	0
+ eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen	0
4. Invloed reserves (zie staat van reserves en voorzieningen)	
-/- eventuele betalingen rechtstreeks uit reserves	0
+ eventuele externe vermeerderingen van reserves	0
5. Deelnemingen en aandelen	
+ boekverlies	0
-/- boekwinst	0
EMU-saldo	**-24.534.781**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

6.11 UITTREEDREGELING

In de gemeenschappelijke regeling AQUON 2024 wordt in artikel 46 gesproken over de uittreedregeling. In dit artikel zijn de voorwaarden voor uittreden vastgelegd. Aanvullend heeft het algemeen bestuur het uitvoeringsbesluit vastgesteld. In artikel 46.3 is de jaarlijkse actualisatie van de formule voorgeschreven. Onderstaand wordt een schema met financiële verplichtingen per deelnemend waterschap of hoogheemraad gegeven.

Uitwerking Uittreding				**In het jaar 2026 uittreden betekent**
Refnr	De uitgangspunten conform het bestuurlijke uitvoeringsbesluit op grond van artikel 46 GR AQUON.			
0	De uittredingsvoorwaarden staan vermeld in artikel 46 van de GR AQUON.			
0	Een kalenderjaar opzegtermijn. In deze termijn reguliere betaling van de bijdragen.			
1	Aandeel in productie	Jaarrekening 2024	blz. 20	tabel
2	Bedrag vaste kosten	Jaarrekening 2024	blz. 10	€ 22.952.797
3	Personeelslasten	Jaarrekening 2024	blz. 30	€ 17.220.484
4	Rente & leningen	Jaarrekening 2024	blz. 30	€ 108.189
5	Voorraden	Jaarrekening 2024	blz. 29	€ 428.103
6	Aandeel programma Eigenaren	Begroting 2026	n.v.t.	€ 0
7	Inregelen/onvoorzien	Vast bedrag		€ 200.000

Waterschap of Hoogheemraadschap	Aandeel productie	Bijdrage deelnemers (4 maal)	Afkoop van personeel 60%	Afkoop rente en leningen	Voorraden	Programma eigenaren	Inregelen/ onvoorzien	Totaal
Referentie nr.	**1**	**1 & 2**	**1 & 3**	**4**	**1 & 5**	**6**	**7**	
Aa en Maas	11,6%	10.639	1.197	pm	50	€ 728	200	12.814
Brabantse Delta	11,2%	10.295	1.159	pm	48	€ 800	200	12.501
De Dommel	8,4%	7.733	870	pm	36	€ 627	200	9.466
Delfland	9,6%	8.794	990	pm	41	€ 576	200	10.601
Hollandse Delta	13,6%	12.478	1.404	pm	58	€ 1.131	200	15.272
Rijnland	16,5%	15.188	1.709	pm	71	€ 1.189	200	18.357
Rivierenland	14,3%	13.165	1.482	pm	61	€ 1.268	200	16.176
Schieland en de Kr'waard	6,7%	6.125	689	pm	29	€ 360	200	7.403
De Stichtse Rijnlanden	8,1%	7.393	832	pm	34	€ 526	200	8.986

Bedragen x €1.000

6.12 INFORMATIEBEVEILIGING

Archiefbeheer

AQUON voldoet aan de Archiefwet. In 2024 is een nieuwe archiefverordening en besluit informatiebeheer vastgesteld. Er is voorzien in een archiefbewaarplaats en een archivaris voor AQUON.

Informatiebeveiliging

AQUON heeft in 2024 met haar kwartiermaker de doelen rondom informatiebeveiliging helder gesteld. Hierbij is het doel om ISO 27001 gecertificeerd te worden en het ISMS (Information Safety Management System) onder te brengen binnen ons geaccrediteerde ISO 17025 kwaliteitssysteem. Deze doelstellingen zijn zowel in de ambtelijke platforms als in het bestuur nader toegelicht en het plan van aanpak hierbij is uitgewerkt met de ambitie om te komen tot een certificering conform ISO 27001 in 2026.

Baselinetoetsen (i.c. risico analyses op tactisch niveau) zijn opgestart om onze kroonjuwelen te identificeren en het bijbehorende beschermingsniveau (BBN) te definiëren. Afhankelijk van de resultaten van die toetsen zal in de loop van 2025 gestart worden met de beheersmaatregelen die nodig zijn om de informatiebeveiliging verder op het gewenste niveau te brengen. De beoordeling van de plan – do – check – act management cyclus voor dit onderwerp wordt eind 2025 meegenomen in de directiebeoordeling volgens ISO 17025, zodat de werking van het op dat moment opgezette systeem voor de eerste keer beoordeeld kan worden. Van daaruit vindt de verdere ontwikkeling en implementatie plaats.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

6.13 PRIVACY/ALGEMENE VERORDENING GEGEVENSBESCHERMING

Bereikte resultaten

De afgelopen jaren is er structureel en periodiek overleg geweest tussen de functionaris gegevensbescherming (FG), het AQUON management en de privacy officer van AQUON. Nadat in 2023 het privacybeleid AQUON is vastgesteld werd in 2024 het Privacy plan met de benodigde werkzaamheden uitgevoerd.

- Met de privacy ambassadeurs van de teams zijn er drie workshops/trainingen georganiseerd om de bewustwording, datalekken, de basisprincipes van de AVG-wet en hun rol binnen de organisatie te verduidelijken.
- In 2024 werd de Awareness training Arda-Online gecontinueerd. Dit programma helpt de medewerkers zich bewust te maken van de risico's en geeft richting om gewenst gedrag te sturen inzake Privacy, datalekken en informatieveiligheid.
- Privacy verklaringen werden opgesteld en geplaatst op de website van AQUON.

In 2024 werden er 6 datalekken gemeld en behandeld en één melding is gedaan van een incident. In het totaal betreft het vijf datalekken met geen of een zeer beperkt risico. De overige twee datalekken met een beperkt risico typeren zich als een mogelijke onbevoegde toegang tot persoonsgegevens. Eén daarvan was bij een verwerker van AQUON. Beide datalekken zijn binnen 72 uur tijdig gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens.
Bij alle incidenten zijn controles uitgevoerd om vast te stellen dat de omvang niet groter was dan in eerste instantie geconstateerd en er zijn maatregelen genomen om herhaling van de fout te voorkomen. Er zijn geen meldingen ontvangen van schade door betrokkenen als gevolg van datalekken. Naar het oordeel van de FG zijn de datalekken adequaat opgepakt en heeft AQUON zorgvuldig gehandeld in de rol van verwerkingsverantwoordelijke.

Het onderwerp datalekken komt regelmatig terug in het bewustwordingsprogramma Arda on-line, dit om blijvende alertheid te realiseren. De gemiddelde deelname van de medewerkers aan de Arda Awareness training wordt gemonitord.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

7. JAARREKENING 2024

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **03-04-2025**

7.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2024

Balans per 31 december 2024		31-12-2024	31-12-2023
VASTE ACTIVA			
I	**IMMATERIËLE VAST ACTIVA**		
	Overige immateriële vaste activa	605.921	713.350
II	**MATERIËLE VAST ACTIVA**		
	Overige investeringen met een economisch nut	51.655.555	26.928.575
III	**FINANCIËLE VASTE ACTIVA**		
	Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer	75.901	45.794
Totaal vaste activa		**52.337.377**	**27.687.719**
VLOTTENDE ACTIVA			
IV	**VOORRADEN**		
	Grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik	428.103	313.238
V	**UITZETTINGEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR**	1.738.536	18.896.875
	Uitzettingen bij openbare lichamen	0	2.942.813
	Uitzettingen in ‘s Rijks Schatkist	1.630.441	15.734.877
	Overige uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	108.095	219.185
VI	**LIQUIDE MIDDELEN**		
	Overige bank- en girotegoeden	232.027	16.059
VII	**OVERLOPENDE ACTIVA**		
	Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	435.585	1.879.827
Totaal vlottende activa		**2.834.251**	**21.105.999**
Totaal activa		**55.171.628**	**48.793.718**
VASTE PASSIVA			
VIII	**EIGEN VERMOGEN**		
	Bestemmingsreserves	3.511.455	2.718.836
IX	**VOORZIENINGEN**		
	Voorzieningen voor arbeidsgerelateerde verplichtingen	382.222	297.453
X	**VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD VAN ÉÉN JAAR OF LANGER**		
	Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige instellingen	42.840.834	37.506.000
Totaal vaste passiva		**46.734.511**	**40.522.289**
VLOTTENDE PASSIVA			
XI	**NETTO-VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR**		
	Overige kortlopende schulden	4.083.822	3.018.852
XII	**OVERLOPENDE PASSIVA**		
	Overige vooruitontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen	4.353.295	5.252.577
Totaal vlottende passiva		**8.437.117**	**8.271.429**
Totaal passiva		**55.171.628**	**48.793.718**

Bedragen in euro’s

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

7.2 EXPLOITATIEREKENING OVER HET JAAR 2024

PROGRAMMA AQUON TOTAAL				
Kostensoort groepen	**Kostensoorten**	**Programma-begroting 2024**	**Realisatie 2024**	**Verschil Begroting - Realisatie**
	LASTEN			
2.1	Salaris huidig personeel en bestuurders	13.774.946	12.504.533	1.270.413
2.2	Sociale premies	3.979.931	3.430.773	549.158
2.4	Overige personeelslasten	1.680.950	1.285.179	395.771
2.5	Personeel van derden	2.478.169	3.090.098	-611.929
	Personeelslasten	**21.913.996**	**20.310.582**	**1.603.414**
3.11	Uitbestedingen analyses	5.817.000	6.734.829	-917.829
	Uitbesteding	**5.817.000**	**6.734.829**	**-917.829**
3.1	Duurzame gebruiksgoederen	300.000	476.970	-176.970
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	3.654.000	3.591.240	62.760
3.3	Energie	850.000	599.222	250.778
	Materiële lasten	**4.804.000**	**4.667.432**	**136.568**
1.1	Externe rentelasten	119.000	108.189	10.811
1.3	Afschrijvingen activa	1.840.000	1.545.544	294.456
	Kapitaallasten	**1.959.000**	**1.653.734**	**305.266**
3.4	Huren en rechten	94.000	170.025	-76.025
3.5	Leasebetalingen operational lease	942.000	935.364	6.636
3.7	Verzekeringen	57.000	82.330	-25.330
3.8	Belastingen	21.000	-118.929	139.929
3.9	Onderhoud door derden	665.000	953.859	-288.859
3.10	Overige diensten door derden	1.683.722	1.843.937	-160.215
	Overige indirecte lasten	**3.462.722**	**3.866.587**	**-403.865**
5.2	Onvoorzien	1.500.000	6.136	1.493.864
	TOTAAL LASTEN	**39.456.718**	**37.239.300**	**2.217.419**
	BATEN			
1.1	Externe rentebaten	0	373.880	-373.880
3.6	Diensten voor derden	500.000	659.361	-159.361
	Bijdrage deelnemers	37.617.000	37.025.262	591.738
	TOTAAL BATEN	**38.117.000**	**38.058.504**	**58.496**
	Gerealiseerd resultaat voor bestemming, volgend uit voorgaande onderdelen	-1.339.719	819.204	-2.158.922
	Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-4.000	-26.584	22.584
	TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN	**-1.343.719**	**792.620**	**-2.136.338**
	Mutatie bestemmingsreserve	1.343.719	-792.620	2.136.338
	GEREALISEERD RESULTAAT	**0**	**0**	**0**

Bedragen in euro's

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

8 WAARDERINGSGRONDSLAGEN

8.1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Op de jaarrekening is naast het gestelde in het waterschapbesluit, de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (BBVW) van toepassing. Met betrekking tot de verslaggeving worden de verslaggevingsvoorschriften vanuit het waterschapbesluit gehanteerd.

Algemene grondslag

Waardering van passiva en activa, alsmede de bepaling van het resultaat, vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Activa

Immateriële en materiële vaste activa

De waardering van de vaste activa vindt plaats tegen de historische kostprijs onder aftrek van ontvangen bijdragen en afschrijvingen. De historische kostprijs bestaat uit de werkelijke/historische uitgaven. Afschrijving vindt plaats conform de financiële verordening welke bestuurlijk is vastgesteld. Activering vindt plaats op het moment van ingebruikname. De afschrijving vindt plaats vanaf het jaar na het moment van ingebruikname.

De volgende afschrijvingstermijnen worden in overeenstemming met de verordening gehanteerd:

• Immateriële vaste activa	5-7 jaar
• Vervoermiddelen	5 jaar
• Bedrijfsgebouwen	40 jaar
• Verbouwingen en gebouw-gebonden installaties	15 jaar
• Inrichting en (kantoor)meubilair	10 jaar
• Overige materiële activa	5 jaar

Op basis van de verwachte gebruiksduur wordt:

- Laboratoriumsoftware (LIMS- en OMS-systeem) in 7 jaar afgeschreven
- Mobiele telefoons, laptops en tablets in 3 jaar afgeschreven.

Duurzame waardevermindering van vaste activa:

Afwaardering van bedrijfseconomisch vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde. Lagere taxatiewaarden dan de boekwaarden van onroerende zaken zijn hierbij als duurzame waardedaling in aanmerking genomen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen.
Duurzame waardeverminderingen van financiële vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig wordt een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht.

Voorraden

De grond- en hulpstoffen zijn uitsluitend voor eigen gebruik (magazijnvoorraden) en worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Indien nodig wordt een voorziening voor incourante voorraden gevormd om de eventuele waardedaling of incourantheid op te vangen.

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar en overlopende activa

De uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Uitzettingen in ’s Rijks Schatkist

Drempelbedrag

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor AQUON bedraagt 1 miljoen euro.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2024 hebben er zich geen overschrijdingen van het drempelbedrag plaatsgevonden.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de organisatie. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde, het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico’s ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Baten en lasten
De baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Een bate wordt genomen zodra deze is gerealiseerd, terwijl een last wordt verwerkt zodra deze bekend is.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

9. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2024

I) IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële activa worden alle gecategoriseerd onder ‘overige immateriële vaste activa’.
Alle hier verantwoorde activa zijn software en licenties. Onderstaand wordt het verloop van de immateriële vaste activa weergegeven.

Verloopoverzicht IVA	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Overige immateriële vaste activa	713.350	59.765	0	-167.194	0	0	605.921
Totaal	**713.350**	**59.765**	**0**	**-167.194**	**0**	**0**	**605.921**

Bedragen in euro’s

De investeringen in de immateriële vaste activa betreffen een update van de software.

II) MATERIËLE VASTE ACTIVA

Het verloop van de materiële vaste activa was als volgt:

Verloopoverzicht MVA	Gronden en terreinen	Bedrijfs-gebouwen	Machines, apparaten en vaste activa	Overige materiële vaste activa	Materiële vaste activa in uitvoering	Totaal materiële vaste activa
Boekwaarde begin begrotingsjaar	1.244.453	2.398.952	3.627.722	315.681	19.341.767	26.928.575
Investeringen	0	0	2.288.924	735.070		3.023.994
Mutatie activa in uitvoering	0	0	0	0	23.081.336	23.081.336
Desinvesteringen	0	0	0	0		0
Afschrijvingen	0	-188.772	-960.344	-229.235		-1.378.351
Afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen	0	0	0	0		0
Boekwaarde einde begrotingsjaar	**1.244.453**	**2.210.180**	**4.956.302**	**821.516**	**42.423.103**	**51.655.554**

Bedragen in euro’s

Het in maart 2020 genomen besluit tot centralisatie heeft geen effect op waarde en afschrijvingstermijnen van de panden. Eventuele boekverliezen bij de verkoop zijn voorzien in de frictiekosten en zullen in het eigenarendeel verantwoord worden. Mutatie activa in uitvoering betreft volledig de uitgaven in 2024 voor de centralisatie. In 2025 zal de centralisatie (financieel) afgerond worden en is daarom verantwoord als materiële vaste activa in uitvoering. De nieuwbouwlocatie in Houten is in augustus 2024 opgeleverd en AQUON heeft deze vanaf september in gebruik genomen. In lijn met de grondslagen vindt de afschrijving over het in 2024 in gebruik genomen deel plaats vanaf boekjaar 2025. Bij AQUON is er geen sprake van bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

De investeringen worden onderstaand toegelicht.

Afschrijvingskosten
In onderstaande tabel wordt de aansluiting weergegeven van de afschrijvingskosten met de exploitatierekening.

Afschrijvingskosten	Immaterieel Vast Actief	Materieel Vast Actief	Totaal
Afschrijvingskosten	167.194	1.378.351	1.545.545

Bedragen in euro's

Investeringen
Van de 3.023.994 miljoen euro die geïnvesteerd is in de aanschaf van machines, apparaten en werktuigen, is 1.983.207 euro besteedt aan vervanging en uitbreiding laboratoriumapparatuur. Daarnaast is voor 305.716 euro aan apparatuur aangeschaft voor sensormonitoring. Verder is er 499.410 euro geïnvesteerd in de aanschaf en uitbreiding van apparatuur voor kantoorautomatisering en mobiele telefoons. Tevens hebben verbouwingen plaatsgevonden voor de locaties Zoeterwoude en Dordrecht, 187.442 euro. De overige investeringen bedragen € 48.219.

In de kaderbrief 2024 is een investeringskrediet voor (vervangings-)investeringen opgenomen van 3,2 miljoen euro per jaar. Daarnaast is voor doorontwikkeling ICT en facilitair een bedrag van 700.000 euro voor 2024 opgenomen. In 2024 is van het toegezegde krediet een bedrag van 3.083.759 euro benut. Het investeringskrediet wordt voor 2 jaar vastgesteld. In 2024 is er sprake van overschrijdingen voor ICT en facilitair en (vervangings-)investeringen, in 2023 was er sprake van onderschrijdingen voor ICT en facilitair en (vervangings-)investeringen. Voor 2023 en 2024 samen blijft AQUON onder het beschikbaar gestelde krediet. In onderstaande tabel wordt de stand van het investeringskrediet over 2024 weergegeven:

Investeringen Laboratorium	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2024
Doorontwikkeling ICT en facilitair	700.000	794.835
(Vervangings-) investeringen apparatuur	2.000.000	2.041.183
Investeringen Sensoring incl. bijbehorende ICT	1.200.000	247.741
Totaal	**3.900.000**	**3.083.759**

Bedragen in euro's

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Investeringen Nieuwbouw

In 2022 heeft het Algemeen Bestuur het totaal benodigde krediet voor de realisatie van de nieuwbouw beschikbaar gesteld. Dit betreft een totaalbedrag van 45,53 miljoen euro. Een deel van de gemaakte kosten wordt direct in het eigenarendeel in de lasten genomen. De totale te activeren kosten van de nieuwbouw tot en met 31-12-2024 zijn als volgt te specificeren:

Investeringen Laboratorium	Totaal besteed
Grond	3.933.187
Gebouw - bouwkunding	19.557.985
Gebouw - installaties	15.275.098
Inrichting	3.266.869
Overig	389.964
Totaal	**42.423.103**

Bedragen in euro's

III) FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

Verloopoverzicht FVA	31-12-2023	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2024
Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van een jaar of langer	45.794	30.107	0	75.901
Totaal	**45.794**	**30.107**	**0**	**75.901**

Bedragen in euro's

De overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van een jaar of langer betreffen de waarborgsommen voor de huur van de panden (steunpunten) in Dordrecht, 's-Hertogenbosch en Zoeterwoude.
De panden in Dordrecht, 's-Hertogenbosch en Zoeterwoude worden aangehouden als satellietlocatie voor de afdeling Monstername & Logistiek. In 2024 is een waarborgsom van 25.398 euro betaald als waarborgsom voor de huur van het pand in Zoeterwoude. Daarnaast is er een contante zekerheid groot 5.709 euro inzake accijnzen aan de Belastingdienst afgegeven.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

IV VOORRADEN

De stand van de voorraden kan als volgt worden weergegeven:

Voorraden grond- en hulpstoffen	31-12-2023	31-12-2024
Grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik	364.115	438.268
Voorziening incourante grond- en hulpstoffen	-50.877	-10.166
Totaal	**313.238**	**428.103**

Bedragen in euro's

De voorraden zijn grond- en hulpstoffen voor uitsluitend eigen gebruik en zijn gewaardeerd tegen de laatste inkoopprijs.

In 2024 is de voorziening voor incourante voorraden beoordeeld en bijgesteld. De voorziening wordt gevormd voor artikelen die niet courant zijn. De waarde van de voorziening op balansdatum bedraagt 10.166 euro. De waarde van de voorraden bedraagt op balansdatum 438.268 euro.
De voorziening ten aanzien van de incourante voorraden wordt in mindering gebracht op de balanswaarde voorraden. De balanswaarde van de voorraden is daarmee 428.103 euro. De balanswaarde ligt hoger dan voorgaand jaar. Dit komt enerzijds door duurdere inkoop van chemicaliën en materialen, anderzijds is er extra ingekocht om de voorraad aan het einde van het jaar op peil te houden.

V) UITZETTINGEN MET EEN LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR

De uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar zijn als volgt te specificeren:

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Uitzettingen bij openbare lichamen	2.942.813	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	15.734.877	1.630.441
Overige uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	219.185	108.095
Totaal	**18.896.875**	**1.738.536**

Bedragen in euro's

Aan het einde van het jaar 2024 zijn er geen facturen aan de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen (openbare lichamen) betreffende de bijdragen over het eerste kwartaal van het nieuwe jaar uitgereikt.

AQUON dient haar overtollige liquide middelen aan te houden bij het Rijk, het zogenaamde 'Schatkistbankieren'. Ten behoeve van het schatkistbankieren heeft AQUON een werkrekening bij een bankinstelling geopend. Op deze werkrekening heeft AQUON heeft een daglimiet van 2 miljoen euro. Het saldo eind 2023 was eenmalig hoog als gevolg van storting van de leningen ten behoeve van de nieuwbouw.

De overige uitzettingen zijn ontstaan door de uitgevoerde laboratorium werkzaamheden voor derde klanten. Uit een risico-inventarisatie is gebleken dat een voorziening ten aanzien van mogelijke oninbaarheid van de vorderingen per ultimo 2024 niet noodzakelijk is.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

VI) LIQUIDE MIDDELEN

Dit bedrag betreft het saldo op de bankrekeningen bij een tweetal bankinstellingen. De banksaldi kunnen als volgt worden weergegeven:

Liquide middelen	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Overige bank- en girotegoeden, NWB bank	15.000	15.000
Overige bank- en girotegoeden, Rabobank	4.282	5.766
Overige bank- en girotegoeden, NWB bank	-3.223	211.261
Totaal	**16.059**	**232.027**

Bedragen in euro's

De bankrekeningen van AQUON worden afhankelijk van het banksaldo verantwoord onder de post liquide middelen of onder de kortlopende schulden. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van AQUON en zijn dagelijks opeisbaar.

Bij een bankinstelling is een kredietfaciliteit op de rekening courant afgesloten tot een maximaal bedrag van 7,0 miljoen euro. Voor het verkregen krediet is geen zekerheid gesteld. In 2024 is geen gebruik gemaakt van dit krediet.

VII) OVERLOPENDE ACTIVA

De overlopende activa betreffen nog te factureren leveringen aan derden, vooruitbetaalde kosten, vooruit ontvangen facturen en voorschotten betaald aan personeel. Het saldo betreft met name kosten welke in een volgend boekjaar worden verantwoord.

Overige nog te ontvangen bedragen alsmede de vooruit betaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	31-12-2023	31-12-2024
Nog te factureren bedragen	1.453.402	108.203
Vooruit betaalde bedragen	409.482	134.772
Vooruit betaalde bedragen uitbestedingen		191.885
Voorschotten betaald aan personeel	815	725
Tussenrekening STOWA	15.644	0
Overige nog te ontvangen bedragen alsmede de vooruit betaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	484	0
Totaal	**1.879.827**	**435.585**

Bedragen in euro's

De post Nog te factureren bedragen betrof in 2023 de afrekening van covid 2023 en omzet derden van december. In 2024 bestaat dit bedrag nog uit een deel covid 2023 en omzet derden december. De vooruitbetaalde bedragen betreft kosten die betrekking hebben op het boekjaar 2025, waarvan de factuur reeds in 2024 is ontvangen. De vooruit betaalde bedragen uitbestedingen heeft betrekking op deelbetalingen van twee leveranciers waarvan het werk nog niet is opgeleverd in 2024.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

VIII) EIGEN VERMOGEN

Conform de statuten van de GR AQUON heeft AQUON op balansdatum geen eigen vermogen, anders dan een bestemmingsreserve. In 2024 is het resultaat van 792.619 euro uit het Eigenaarsprogramma volgens afspraak en voorstel resultaatbestemming gedoteerd aan de Bestemmingsreserve.
De bestemmingsreserve dient voor dekking van de (frictie)kosten welke samenhangen met de centralisatie.
In hoofdstuk 12 programma eigenarendeel zal de stand per 31-12-2024 in relatie tot de businesscase nader toegelicht worden.

Verloopstaat reserves	31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2024
Bestemmingsreserve	2.718.836	792.619		3.511.455

IX) VOORZIENINGEN

De voorziening is gevormd voor de arbeidsgerelateerde verplichtingen (jubileum) die AQUON heeft ten opzichte van haar medewerkers. Vanaf 2024 is het wettelijk verplicht een voorziening voor de RVU op te nemen indien hiertoe een verplichting bestaat. Een aantal medewerkers heeft een RVU-uitkering. Hiervoor is een voorziening opgenomen.

Verloopstaat voorzieningen	31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2024
Voorzieningen voor arbeidsgerelateerde verplichtingen	297.453		-20.471	276.982
Voorzieningen RVU	0	105.240	0	105.240
Totaal	**297.453**	**105.240**	**-20.471**	**382.222**

X) VASTE SCHULDEN

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2024:

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	31-12-2023	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2024
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen:				
Bank instelling NWB Bank	31.726.000	6.000.000	-151.166	37.574.834
Bank instelling BNG Bank	5.780.000	0	-514.000	5.266.000
Totaal	**37.506.000**	**6.000.000**	**-665.166**	**42.840.834**

Bedragen in euro's

In 2024 heeft AQUON twee nieuwe leningen ontvangen. De contracten hiervoor met uitgestelde storting zijn reeds in 2023 afgesloten. Deze leningen zijn bestemd voor de nieuwbouw.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

XI) VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR

De vaste schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar zijn als volgt te specificeren:

Kortlopende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-12-2023	31-12-2024
Schulden aan leveranciers	2.003.807	2.604.734
Schulden in verband met te betalen belastingen, sociale en pensioenpremies	1.015.042	1.479.088
Totaal	**3.018.849**	**4.083.822**

Bedragen in euro's

De schulden aan leveranciers betreffen met name leveranciers aan wie AQUON (analyse) werkzaamheden uitbesteed, leveranciers van materialen en chemicaliën en uitzendbureaus.
De te betalen belastingen betreffen de loonbelasting, de omzetbelasting en de vennootschapsbelasting.

XII) OVERLOPENDE PASSIVA

De overlopende passiva zijn als volgt te specificeren:

Overige vooruit ontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen	31-12-2023	31-12-2024
Vooruit gefactureerde bedragen	1.650.678	862.540
Nog te ontvangen facturen	2.541.891	2.569.038
Arbeidsgerelateerde verplichtingen	1.060.011	921.717
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen	0	0
Totaal	**5.252.580**	**4.353.295**

Bedragen in euro's

De vooruit gefactureerde bedragen betreffen de afrekeningen met de deelnemers. In 2023 was AQUON meer verschuldigd aan afrekeningen dan in 2024 het geval is. De nog te ontvangen facturen post kosten die betrekking hebben op 2024 waarvoor in 2025 een factuur wordt ontvangen en de reservering voor de PBB is in deze post opgenomen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

HUURVERPLICHTINGEN

AQUON heeft de volgende niet uit de balans blijkende huurverplichtingen:

Locatie	Resterende looptijd	Tot	Verplichting komend jaar	Totale verplichting
Dordrecht Bedrijfshal + kantoor	21 mnd	30/09/2026	65.400	114.400
's-Hertogenbosch Bedrijfshal + kantoor	38 mnd	28/02/2028	33.900	107.350
Zoeterwoude Bedrijfshal + kantoor	50 mnd	28/02/2029	116.100	483.750
Totaal			**215.400**	**705.500**

Bedragen in euro's

OVERIGE VERPLICHTINGEN

AQUON heeft de volgende niet uit de balans blijkende overige verplichtingen:

Product/Leverancier	Resterende looptijd	Tot	Verplichting komend jaar	Totale verplichting
Printer/copiers	47 mnd	30/11/2028	12.500	49.100
Automatisering:				
Constant IT B.V. (vh Actacom)	6 mnd	30/06/2025	269.000	269.000
Uno Automatiseringsdiensten BV	62 mnd	31/08/2030	262.200	2.709.000
Ecosys	12 mnd	31/12/2025	65.300	65.300
Four Digits (OMS)	24 mnd	01/01/2027	150.800	301.600
Gilde Main BV (AMS)	30 mnd	01/07/2027	13.300	33.200
Catering:				
Koffie Partners B.V.	44 mnd	22/08/2028	25.400	93.100
Personeelsdiensten:				
Personeelsdiensten WSRL	12 mnd	01/01/2026	82.200	82.200
Healthcare	12 mnd	01/01/2026	41.800	41.800
Lease auto's:				
Dutchlease	5 mnd	31-5-2025**	744.900	1.567.100
Facilitaire dienstverlening				
Beveiliging/bewaking Securitas	12 mnd	01/01/2026	54.700	54.700
Effektief Groep B.V.	36 mnd	01/01/2028	145.200	435.600
Totaal			**1.867.300**	**5.701.700**

Bedragen in euro's

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

10. TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR

ALGEMEEN

De indeling van de exploitatierekening wijkt (gedeeltelijk) af van de indeling zoals die is opgenomen in bijlage 2 van de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen. Bij de exploitatierekening is de indeling van de begroting gevolgd om de vergelijking tussen de begroting en de jaarrealisatie te vereenvoudigen.

De exploitatierekening van het programma Laboratorium en het programma Eigenaarsdeel wordt separaat weergegeven en toegelicht.

Het jaar 2024 sluit af met een exploitatiesaldo van nihil voor beide programma's. In de verordeningen van AQUON is geregeld dat de jaarbijdrage van de opdrachtgevers meebeweegt met de gerealiseerde productieomvang. De marginale kosten van de meer-productie worden daartoe als eindafrekening 2024 doorberekend aan de waterschappen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

11. PROGRAMMA LABORATORIUM

Kostensoort groepen	Kostensoorten	Programma-begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil Begroting - Realisatie
	LASTEN			
2.1	Salaris huidig personeel en bestuurders	12.947.000	12.287.055	659.945
2.2	Sociale premies	3.751.000	3.383.999	367.001
2.4	Overige personeelslasten	875.000	1.026.269	-151.269
2.5	Personeel van derden	2.396.000	2.942.635	-546.635
	Personeelslasten	**19.969.000**	**19.639.959**	**329.041**
3.11	Uitbestedingen analyses	5.817.000	6.734.829	-917.829
	Uitbesteding	**5.817.000**	**6.734.829**	**-917.829**
3.1	Duurzame gebruiksgoederen	300.000	463.181	-163.181
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	3.654.000	3.532.927	121.073
3.3	Energie	850.000	626.323	223.677
	Materiële lasten	**4.804.000**	**4.622.431**	**181.569**
1.1	Externe rentelasten	119.000	108.189	10.811
1.3	Afschrijvingen activa	1.840.000	1.545.544	294.456
	Kapitaalslasten	**1.959.000**	**1.653.734**	**305.266**
3.4	Huren en rechten	94.000	170.025	-76.025
3.5	Leasebetalingen operational lease	942.000	935.364	6.636
3.7	Verzekeringen	57.000	82.330	-25.330
3.8	Belastingen	21.000	-118.929	139.929
3.9	Onderhoud door derden	665.000	918.655	-253.655
3.10	Overige diensten door derden	1.452.000	1.454.385	-2.385
	Overige indirecte lasten	**3.231.000**	**3.441.830**	**-210.830**
5.2	Onvoorzien	400.000	6.137	393.863
	TOTAAL LASTEN	**36.180.000**	**36.098.919**	**81.081**
	BATEN			
1.1	Externe rentebaten	0	373.880	-373.880
3.6	Diensten voor derden	500.000	659.361	-159.361
	Bijdrage deelnemers	35.684.000	35.092.262	591.738
	TOTAAL BATEN	**36.184.000**	**36.125.503**	**58.497**
	Gerealiseerd resultaat voor bestemming, volgend uit voorgaande onderdelen	4.000	26.584	-22.584
	Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-4.000	-26.584	22.584
	TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN	**0**	**0**	**0**
	GEREALISEERD RESULTAAT	**0**	**0**	**0**

Bedragen in euro's

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

LASTEN

Personeelslasten

Het aantal personeelsleden in het laboratoriumdeel is in 2024 met 7 medewerkers gestegen naar 215 medewerkers.

Kostensoort groepen	Kostensoorten	Programma-begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil Begroting - Realisatie
	LASTEN			
2.1	Salaris huidig personeel en bestuurders	12.947.000	12.287.055	659.945
2.2	Sociale premies	3.751.000	3.383.999	367.001
2.4	Overige personeelslasten	875.000	1.026.269	-151.269
2.5	Personeel van derden	2.396.000	2.942.635	-546.635
	Personeelslasten	**19.969.000**	**19.639.959**	**329.041**

Bedragen in euro's

Conform de CAO Waterschappen 2024 stegen per 1 januari de salarisschalen met 25 euro en vervolgens nog met 3 procent. Vervolgens werden de salarissen per 1 juli nogmaals met 2 procent verhoogd. In de Programmabegroting was eveneens een salarisstijging van 5 procent begroot.

De personeelslasten waren voor 2024 op 19,9 miljoen begroot. Dit jaar konden niet alle (met name specialistische) vacatures worden ingevuld als gevolg van de krappe arbeidsmarkt. Hierdoor heeft een onderschrijding plaatsgevonden op de posten salarissen en sociale premies.

De overschrijding van de uitgaven op het gebied van personeel van derden wordt veroorzaakt door meer inzet van detacherings- en uitzendkrachten. Deze inzet is noodzakelijk gebleken om enerzijds piekbelasting in de productie op te vangen en anderzijds om specialistische kennis in de ondersteuning in te huren.

Binnen AQUON is onderscheid gemaakt met betrekking tot de inhuur. Er is inhuur ten behoeve van direct productie (1.782.726 euro) en overige inhuur ondersteuning (1.159.909 euro). In de overige inhuur vallen medewerkers die tijdelijk worden ingehuurd vanwege hun specifieke expertise of ter vervanging van (langdurig) zieke collega's.

Uitbesteding

Onder deze kostencategorie worden de kosten voor de uitbesteding van werkzaamheden aan derden opgenomen. Dit betreft uitbestede werkzaamheden voor de afdelingen Chemie, Hydrobiologie en Monstername en Logistiek. De kosten voor uitbestedingen in 2024 wijken ten opzichte van de begroting behoorlijk af. In de programmabegroting is uitgegaan van een 3.500k verkooppunten voor uitbesteding. In werkelijkheid is de productie in 2024 4.325K. Hierdoor zijn de uitgaven voor uitbestede werkzaamheden hoger dan was begroot.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

MATERIËLE LASTEN

Duurzame gebruiksgoederen

Deze kostencategorie betreft de aangeschafte duurzame gebruiksgoederen welke de activeringsgrens van 15.000 euro niet overschrijden. De kosten zijn hoger dan begroot (133K euro). Dit komt met name door het aanschaffen van nieuwe koelkasten en vriezers na de verhuizing naar Houten.

Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen

De kosten voor deze kostencategorie blijven iets lager dan begroot. Onder deze kosten vallen met name drie grote kostenposten, te weten: automatiseringskosten, chemicaliën en materialen laboratorium.

Energie

Deze kostencategorie bevat de gas- en energiekosten van de verschillende locaties. Er is sprak van een onderschrijding. Eind 2023 is er een nieuw energiecontract tot en met eind 2024 afgesloten. De kosten van het nieuwe contract heeft zorggedragen voor lagere energiekosten.

KAPITAALLASTEN

Externe rentelasten

Onder deze post is de rente van bij twee bankinstellingen afgesloten leningen opgenomen. De rentelasten tijdens de bouw voor de leningen met betrekking tot de nieuwbouw worden geactiveerd.

Afschrijvingen

Deze kostencategorie betreffen de afschrijvingen van immateriële en materiële vaste activa. De afschrijvingen vallen lager uit dan begroot doordat in het verleden enkele investeringen in apparatuur zijn uitgesteld. In 2024 hebben een aantal grote investeringen plaatsgevonden. Deze investeringen worden in 2025 geactiveerd en afgeschreven.

OVERIGE INDIRECTE LASTEN

Huur en rechten

Onder deze post worden de huur- en servicekosten voor de locaties Dordrecht,'s-Hertogenbosch en Zoeterwoude verantwoord. In de programmabegroting 2024 was nog niet voorzien in een extra satelliet locatie. Uit onderzoek blijkt dit kostenefficiënt te zijn.

Leasebetalingen operationele lease

Deze post betreft de kosten voor het leasen van de bedrijfsauto's.

Verzekeringen

Het betreft hier voornamelijk de premies van de polissen voor de aansprakelijkheidsverzekeringen en brand- en opstalverzekeringen voor de panden. In 2024 zijn de kosten voor de opstalverzekering verhoogd. Vanaf augustus is het pand in Houten bij de opstalverzekering opgenomen.

Belastingen

De belastingen hebben betrekking op gemeentelijke belastingen (WOZ, verontreinigingsheffing, etc.). In deze post is ook de teruggaaf van de vennootschapsbelasting over 2021, 2022 en 2023 verwerkt (109.952 euro).

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Onderhoud door derden

Onder deze post worden de volgende kostenposten opgenomen: Onderhoud auto's, onderhoudscontracten en -kosten apparatuur, onderhoud gebouwen, onderhoud sensormonitoring, schoonmaak derden en groenvoorziening.

Met name bij de onderhoudskosten laboratorium apparatuur en onderhoud gebouwen zijn overschrijdingen van de begroting. Na de verhuizing heeft veel onderhoud plaatsgevonden aan laboratorium apparatuur en voor veel apparatuur is het onderhoudscontract afgelopen of is de garantie verlopen waardoor onderhoud zonder contract plaatsvindt. Bij onderhoud gebouwen heeft in 2024 veel onderhoud aan de gebouwen plaats moeten vinden om gebreken en storingen op te lossen. De kosten zijn ook gestegen in verband met de toename van het aantal meetstations voor sensoring.

Diensten door derden

Kostensoort groepen	Kostensoorten	Programma begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil Begroting - Realisatie
	LASTEN			
3.10	Diensten door derden	1.452.000	1.454.385	-2.385
	Diensten door derden	**1.452.000**	**1.454.385**	**-2.385**

Bedragen in euro's

Diensten door derden betreft onder andere advieskosten, de uitbesteding van transport tussen de AQUON-locaties en kosten voor accreditatie, accountants, salarisadministratie en afvoer van laboratoriumafval.

Onvoorzien

Kostensoort groepen	Kostensoorten	Programma begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil Begroting - Realisatie
	LASTEN			
5.2	Onvoorzien	400.000	6.137	393.863
	Onvoorzien	**400.000**	**6.137**	**393.863**

Bedragen in euro's

In de begroting was er in overleg met de deelnemers een post opgenomen van 400.000 euro in verband met de verouderde staat van het pand in Leiden. Het bedrag van 6.137 euro betreft onderhoud aan het pand in Leiden.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

BATEN

Externe rentebaten

Kostensoort groepen	Batensoorten	Programma begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil Begroting - Realisatie
	LASTEN			
1.1	Externe rentebaten	0	373.880	-373.880
	Externe rentebaten	**0**	**373.880**	**-373.880**

Bedragen in euro's

Door de oplopend rente heeft AQUON in 2024 rente ontvangen over het bij de Schatkistbankieren uitstaande saldo. De rentebaten over het aan het laboratoriumdeel toe te rekenen saldo bedraagt 373.880 euro.

Diensten voor derden

De opbrengst is in verband met werken voor derden. Deze derden betreffen veelal private bedrijven niet zijnde de deelnemende waterschappen.

Bijdrage deelnemers

Onder deze post zijn de bedragen van de bijdragen verantwoord van de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen. Deze bedragen worden door middel van een voorschot berekend en achteraf vindt verrekening van de totale kosten plaats. Over het jaar 2024 zijn de kosten van de NRS-bemonsteringen separaat gefactureerd, conform de afspraken met het RIVM.

WET NORMERING TOPINKOMENS

De wet normering topinkomens (WNT) presenteert een overzicht van de inkomens van de topfunctionarissen van AQUON. Het inkomen van een topfunctionaris in de (semi-) publieke sector mag volgens de WNT maximaal 130 procent van een ministersalaris zijn. (Semi-) publieke instellingen zijn verplicht om jaarlijks de bezoldigingsgegevens en eventuele ontslagvergoeding van hun functionarissen te publiceren in de financiële jaarverslagen.

Het algemene en dagelijkse bestuur van AQUON is te kwalificeren als toezichthoudende topfunctionarissen en is onbezoldigd. AQUON heeft in 2024 geen topfunctionarissen in dienst met een hoger salaris dan toegestaan op basis van de WNT. De dagelijkse leiding wordt uitgeoefend door de directeur. In het kader van de WNT is het volgende overzicht voor 2024 opgesteld:

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
De heer P.H.Daverveldt	Voorzitter AB/DB
Mevr. M. Boons	Lid AB
De heer P. van der Eijk	Lid AB
Mevr. A. Hagenaars	Lid AB
De heer P. Ouwendijk	Lid AB
De heer H. Schouffoer	Lid AB/DB
De heer F. Tijhof	Lid AB
De heer J. Verdoold	Lid AB
Mevr. S. de Zoeten	Lid AB/DB
Mevr. N. van Zoelen	Lid AB/DB

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

Leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking

	J.K. BOUMA
Functie (functienaam)	directeur
In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	15 september 2014
In dienst tot en met (datum einde functievervulling)	heden
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	160.302
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	23.274
Totale bezoldiging uit hoofde van de functie van topfunctionaris	**183.576**
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	233.000

Vergelijkende cijfers 2023	
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	152.543
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	22.161
Totale bezoldiging uit hoofde van de functie van topfunctionaris	**174.704**
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	**223.000**

Bedragen in euro's

Het bezoldigingsmaximum voor de directie bedraagt 233.000 euro. Dit maximum wordt niet overschreden door de directie. Het bijbehorende bezoldigingsmaximum voor de voorzitter van het bestuur bedraagt 34.950 euro en voor de overige leden van bestuur 23.300 euro. Deze maxima worden niet overschreden, de bestuursleden ontvangen geen bezoldiging.

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij een andere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2018).

Overige rapportageverlichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

12. PROGRAMMA EIGENAARSDEEL

Kostensoort groepen	Kostensoorten	Programma-begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil Begroting - Realisatie
	LASTEN			
2.1	Salaris huidig personeel	827.946	217.477	610.469
2.2	Sociale premies	228.931	46.774	182.157
2.4	Overige personeelslasten	805.950	258.909	547.041
2.5	Personeel van derden	82.169	147.463	-65.294
	Personeelslasten	**1.944.996**	**670.624**	**1.274.373**
3.1	Duurzame gebruiksgoederen	0	13.789	-13.789
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	0	58.313	-58.313
3.3	Energie		-27.101	27.101
	Materiële lasten	0	**45.001**	**-45.001**
3.9	Onderhoud door derden	-	35.204	-35.204
3.10	Overige diensten door derden	231.722	389.552	-157.830
	Overige indirecte lasten	**231.722**	**424.756**	**-193.034**
5.2	Onvoorzien	1.100.000	0	1.100.000
	Onvoorzien	**1.100.000**	**0**	**1.100.000**
	TOTAAL LASTEN	**3.276.718**	**1.140.381**	**2.136.337**
	BATEN			
	Bijdrage deelnemers	1.933.000	1.933.000	0
	TOTAAL BATEN	**1.933.000**	**1.933.000**	**0**
	Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0
	TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN	**-1.343.719**	**792.619**	**-2.136.338**
	Mutatie bestemmingsreserve	**1.343.719**	**-792.619**	**2.136.338**
	GEREALISEERD RESULTAAT	**0**	**0**	**0**

Bedragen in euro's

LASTEN

Bij het opstellen van de businesscase waren de kostenposten niet volledig inzichtelijk te maken. Om deze reden is er een relatief groot bedrag aan onvoorzien opgenomen, wat ter dekking van alle voorkomende kosten ten behoeve van de centralisatie dient. De daadwerkelijke kosten worden geboekt op de juiste kostensoort.

Personeelslasten

Uitgaven op het gebied van personeel ten behoeve van de centralisatie worden onder personeelslasten verantwoord bij het programma Eigenaarsdeel. Het salaris huidig personeel betreft de kosten voor de projectleider nieuwbouw AQUON en de assistent projectleider nieuwbouw.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Daarnaast zijn in deze post de frictiekosten van personeel dat al is afgevloeid in verband met de voorgenomen verhuizing naar Houten, de vergoeding voor verhuiskosten en de compensatie van de extra reistijd als gevolg van uitvoering van de regelingen zoals opgenomen in het Sociaal Statuut, opgenomen.

In 2024 zijn er diverse activiteiten geweest om de teams die nu nog over twee verschillende locaties verdeeld zijn (denk aan teams Chemie en Hydrobiologie) voor te bereiden op de toekomstige samenwerking op één locatie. Er is in 2024 een gezamenlijke 1-AQUON dag geweest. De betreffende kosten zijn opgenomen onder Overige personeelslasten.

De inzet van extern personeel ten behoeve van het change-programma is opgenomen onder personeel van derden. Ook de externe ondersteuning ten behoeve van de projectleider nieuwbouw is hier opgenomen.

Materiële lasten
Onder de materiële lasten vallen de kostenposten duurzame gebruiksgoederen, overige gebruiks- en verbruiksgoederen en energie. Deze kosten zijn niet begroot. De kosten voor duurzame gebruiksgoederen waren voor aankleding werkcafé en laboratoriumapparatuur. De kosten voor de documentaire van AQUON komen ten laste van overige gebruiks- en verbruiksgoederen. Voor de kosten van energie heeft AQUON een creditnota van de aannemer ontvangen voor het verbruik tijdens de bouw..

Overige gebruiks- en verbruiksgoederen
In de programmabegroting was een uitgave voorzien van € 231.722. De daadwerkelijke kosten zijn € 424.756. De kosten hebben met name betrekking op de verhuiskosten van alle laboratoriumapparatuur, de eerste schoonmaak na oplevering en de huur van de vergaderruimten voor overleggen ter voorbereiding op de centralisatie naar Houten.

BATEN

Bijdrage deelnemers
Onder deze post zijn de bedragen van de bijdragen verantwoord van de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen. Deze bedragen worden door middel van een voorschot in rekening gebracht.

Mutatie bestemmingsreserve
Door het algemeen bestuur is besloten dat er in 2021 een bestemmingsreserve gevormd zal worden ten behoeve van de frictiekosten die het gevolg zijn van de centralisatie van AQUON. Het resultaat over 2024, groot 792.619 euro, uit het Eigenaarsdeel wordt aan deze bestemmingsreserve toegevoegd.
AQUON verwacht dat de totale realisatie van de frictiekosten de budgetten opgenomen in de businesscase zal onderschrijden. Bij de afronding van het project centralisatie in 2025 zal ook een definitieve inschatting van de benodigde bestemmingsreserve voor nadere afwikkeling gemaakt worden, en zal het restant verrekend worden met de waterschappen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

13. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Begin Januari 2025 heeft AQUON haar bedrijfspand in Leiden verkocht aan Hoogheemraadschap van Rijnland, zoals opgenomen in de businesscase centralisatie, tegen boekwaarde. De opbrengst wordt verantwoord in het boekjaar 2025.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

14. OVERIGE GEGEVENS

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

15. BESLUIT TOT RESULTAATBESTEMMING 2024 EN VASTSTELLING VAN DE JAARREKENING

VOORSTEL TOT RESULTAATBESTEMMING

In de statuten van de GR AQUON is een artikel opgenomen omtrent de kostentoerekening.

Artikel 36 Kostentoerekening:

1. Het algemeen bestuur stelt, als onderdeel van de begroting, jaarlijks de uitgangspunten voor de toerekening van de kosten aan de producten vast.
2. De bijdrage, bedoeld in het eerste lid, is opgebouwd uit:
   a. laboratorium gerelateerde kosten;
   b. eigenaarskosten
3. De laboratorium gerelateerde kosten bestaan voor:
   a. 75 procent uit vaste kosten. Deze kosten worden, in de verhouding van het individueel voortschrijdend gerealiseerde driejaarsgemiddelde productieaantal ten opzichte van de totale productie in het desbetreffende tijdvak, verrekend. De gerealiseerde productieaantallen worden overgenomen uit de meest actuele vastgestelde jaarstukken; en
   b. 25 procent uit variabele kosten. Deze kosten worden, in de verhouding van de individuele werkelijke jaarproductie ten opzichte van de werkelijke totale productie in het desbetreffende jaar, verrekend.
   c. De som van de kostentoerekening zoals vermeld in de leden 3a en 3b van dit artikel vormt de definitieve bijdrage van een deelnemer voor laboratorium gerelateerde kosten.
4. De bijdrage, bedoeld in het derde lid, is terug te leiden naar een prijsstelling voor producten en diensten.
5. De eigenaarskosten hebben betrekking op de kosten die gemaakt worden om AQUON een duurzame gezonde basis te geven en te doen behouden. Deze kosten worden op een gelijke wijze verrekend als vermeld in lid 3.a. van dit artikel.
6. Het algemeen bestuur bepaalt de hoogte van de eigenaarskosten.
7. Het algemeen bestuur brengt voorafgaand aan ieder kwartaal een voorschot in rekening bij de deelnemers.
8. Het voorschot, bedoeld in het voorgaande lid, is gebaseerd op de programmabegroting van het betreffende jaar.
9. De afrekening van de bijdrage vindt jaarlijks plaats bij de vaststelling van de jaarrekening.

De jaarrekening 2024 wordt na een algehele afrekening met de opdrachtgevers afgesloten met een bedrijfsresultaat van nihil. De totale kosten uit de programmabegroting worden verrekend met de hoogheemraadschappen en waterschappen volgens het besluit van het Algemeen Bestuur d.d. 10 november 2016.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

Besluit tot vaststelling van jaarrekening
Op grond van de Wet op Gemeenschappelijke Regelingen wordt de jaarrekening van de GR AQUON vóór 15 april 2025 aangeboden aan het Algemeen Bestuur.

Op grond van artikel 104 van de Waterschapswet wordt de GR AQUON Jaarrekening 2024 in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van AQUON op 31 maart 2025 goedgekeurd.

Mutatie bestemmingsreserve
Door het algemeen bestuur is besloten dat er in 2021 een bestemmingsreserve gevormd zal worden ten behoeve van de frictiekosten die het gevolg zijn van de centralisatie van AQUON. Het resultaat uit het Eigenaarsdeel over 2024 wordt aan deze bestemmingsreserve toegevoegd.

Vastgesteld wordt dat het bedrijfsresultaat van AQUON GR, na bovengenoemde mutatie van de bestemmingsreserve, de algemene afrekening met de opdrachtgevers nihil is.

De jaarrekening over het begrotingsjaar 2024 wordt vastgesteld.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 03-04-2025

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 03-04-2025

JAARSTUKKEN 2024

MAART 2025

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. **03-04-2025**

VERSTEGEN
accountants en adviseurs

Noordendijk 207
Postbus 574
3300 AN Dordrecht

T. (078) 648 15 55

info@verstegenaccountants.nl
www.verstegenaccountants.nl

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling
AQUON

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2024 van gemeenschappelijke regeling AQUON te Houten gecontroleerd.

Naar ons oordeel:
- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling AQUON op 31 december 2024 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder interne verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader van de gemeenschappelijke regeling AQUON.

De jaarrekening bestaat uit:
1 de balans per 31 december 2024;
2 de exploitatierekening over 2024;
3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 12 december 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling AQUON zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 372.000 voor fouten en voor onzekerheden € 1.116.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 lid 1 Waterschapsbesluit.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteits-voorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.3 Waterschapsbesluit.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 73.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met de *Regeling Controleprotocol WNT 2024* hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in *artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT*, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:
- samenvatting van directie en bestuur;
- profielschets en verkorte weergave van de financiële resultaten;
- duurzaamheid;
- algemene toelichting op de jaarstukken;
- jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder interne verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader van de gemeenschappelijke regeling AQUON.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur, de Regeling Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controle-werkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Dordrecht, 3 april 2025

Verstegen accountants en adviseurs B.V.,

Digitaal ondertekend door:
Jaap Schot
3 april 2025 17:52 +02:00

drs. J. Schot RA

VERSTEGEN
accountants en adviseurs

ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

18 maart 2025

Wateronderzoek en advies

VERSTEGEN
accountants en adviseurs

Noordendijk 207
Postbus 574
3311 RN Dordrecht

T. (078) 648 15 55

info@verstegenaccountants.nl
www.verstegenaccountants.nl

Aan het algemeen bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling AQUON
Brede Hoon 16
3991 Houten

Dordrecht, 18 maart 2025

Ref.:

Geachte leden van het algemeen bestuur,

In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling AQUON (hierna: AQUON) te Houten gecontroleerd. Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het *Controleprotocol WNT*. In dit accountantsverslag rapporteren wij u over onze bevindingen.

Ter informatie en ter identificatie vermelden wij de belangrijkste bedragen zoals die blijken uit de door ons gecontroleerde jaarrekening en het bedrag van de door ons gehanteerde materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole:

		2024		2023
Jaarrekening				
Balanstotaal	€	55.171.628	€	48.793.718
Eigen vermogen	€	3.511.455	€	2.718.836
Totaal lasten	€	37.239.300	€	36.522.854
Totaal baten	€	38.058.504	€	37.619.965
Totaal saldo baten en lasten	€	792.620	€	1.047.801
Controle				
Materialiteit fouten	€	372.000	€	365.000
Materialiteit onzekerheden	€	1.116.000	€	1.095.000

CONCEPT

Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van AQUON om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (BBVW). Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen en de Wet Normering Topinkomens (WNT) en de daarop berustende bepalingen. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring bij de jaarrekening te verstrekken.

Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid af te geven bij deze jaarrekening mits die ongewijzigd wordt vastgesteld door het algemeen bestuur. De controleverklaring zullen wij afgeven nadat wij de ondertekende jaarrekening hebben ontvangen. Wij zullen vervolgens een ondertekende controleverklaring toevoegen aan de ondertekende jaarrekening. Daarnaast zullen wij een 'was-getekend' controleverklaring toevoegen aan de 'was-getekend' versie van de jaarrekening.

In het geval dat de door ons gecontroleerde jaarrekening nog wordt gewijzigd, verzoeken wij u om zo snel mogelijk contact met ons op te nemen over de dan ontstane situatie.

Wij benadrukken dat dit accountantsverslag uitsluitend is bedoeld om u te informeren over onze controlebevindingen en aanbevelingen. Belanghebbenden kunnen u vragen om een afschrift van onze rapportage(s) voor hun beoordeling van de financiële stand van zaken van AQUON en van de risico's in haar bedrijfsvoering. Wij benadrukken dat wij niet aansprakelijk zijn voor eventuele gevolgen van externe verspreiding.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid om het nader toe te lichten.

Hoogachtend,

<Signer1>

drs. J. (Jaap) Schot RA

CONCEPT

INHOUDSOPGAVE

1. AQUON in beeld 5

2. Financiële positie 2024 8

2.1. Analyse vermogen en resultaat en resultaatontwikkeling 8

2.2. Weerstandsvermogen en continuïteit 8

2.3. Risicobeheersings- en controlesysteem inclusief frauderisico's 9

3. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2024 10

3.1. Controleproces 10

3.2. Verwerking van geconstateerde afwijkingen 10

3.3. Overige informatie 2024 11

4. Rechtmatigheid 11

4.1. Rechtmatigheid 2024 11

4.2. Rechtmatigheid vanaf 2025 12

5. Interne controle 12

5.1. Algemeen 12

5.2. Actualiseren van de AO/IB en (fraude) risicoanalyse 13

5.3. Actualiseren van de notitie P&C-cyclus 13

5.4. Tussentijdse informatie – prospectief 13

5.5. Wijziging crediteurenstamgegevens 13

5.6. Personeelsproces en de baten 14

5.7. Inkoop- en betalingsproces, inclusief aanbesteding 14

5.8. IT-beheersing 14

6. Overige onderwerpen 16

6.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing 16

6.2. WNT-verantwoording 17

6.3. Fiscale positie ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

6.4. Onafhankelijkheid 17

7. Slot 18

CONCEPT

1. AQUON in beeld

Opdrachtbevestiging
In onze opdrachtbevestiging 2024 hebben wij de tussen AQUON en Verstegen accountants en adviseurs met elkaar gemaakte afspraken ten aanzien van het controleren van de jaarrekening van AQUON bevestigd. Wij verwijzen naar deze schriftelijke opdrachtbevestiging.

Goedkeurende verklaring getrouwheid en rechtmatigheid
Wij hebben de controle van de jaarrekening 2024 in belangrijke mate afgerond. Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid af te geven bij de door het algemeen bestuur vast te stellen jaarrekening 2024 van AQUON op 31 maart 2025.

Resultaat
Het saldo van baten en lasten over het jaar 2024 bedraagt € 792.620 en dit positieve saldo is conform besluitvorming toegevoegd aan de bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve dient voor dekking van (frictie)kosten welke samenhangen met de centralisatie. De analyse van het resultaat 2024 ten opzichte van de begroting 2024 is toereikend toegelicht in de jaarstukken.

Materialiteit
Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als gevolg van fouten vastgesteld op € 372.000 (1% van de gerealiseerde lasten) en als gevolg van onzekerheden op €1.116.000 (3% van de gerealiseerde lasten).

Afwijkingen als gevolg van fraude of fouten zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Verslaggeving en normenkader
Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT. Naar onze mening zijn de geldende waarderingsgrondslagen, de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (BBVW), aanvaardbaar en consistent toegepast door AQUON.

Ongecorrigeerde fouten en onzekerheden
Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden resteren geen ongecorrigeerde fouten en geen onzekerheden. Er heeft naar aanleiding van onze controle een beperkt aantal correcties plaatsgevonden in de jaarrekening, zowel cijfermatig als tekstueel.

CONCEPT

Financiële positie en interne beheersing
Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. Hierbij hebben wij de interne beheersingsmaatregelen van AQUON, welke deel uitmaken van de administratieve organisatie, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet en bestaan van de interne beheersingsmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

De belangrijkste (financiële) processen die wij binnen uw organisatie onderkennen zijn:

- Planning & Control
- Inkoop en aanbesteding, inclusief betalingsverkeer
- Registratie verkooppunten (baten)
- Lonen en salarissen
- Automatisering

Wij concluderen dat er geen sprake is van significante tekortkomingen in de voor de jaarrekeningcontrole relevante interne beheersingsmaatregelen. De belangrijkste bevindingen en aandachtspunten hebben wij in dit accountantsverslag opgenomen. Voor de overige bevindingen en/of aandachtspunten ten aanzien van de interne beheersing verwijzen wij naar de tussentijdse rapportage 2024, die wij separaat aan dit accountantsverslag hebben verstrekt aan AQUON. In onderstaand overzicht geven wij een totaalbeeld van de financiële positie en interne beheersing van AQUON met verwijzingen naar de verdere uitwerking in dit verslag.

De legenda voor de signalering is:

- Geen noemenswaardige bevindingen
- Geen tekortkomingen, wel relevante bevindingen en/of aandachtspunten
- Beperkte tekortkomingen en/of bijzondere aandachtspunten
- Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een verhoogd risico/verhoogde impact
- Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een hoog risico/grote impact

Onderwerp	Bevindingen 2024	§	Signalering	
			2024	2023
FINANCIËLE POSITIE				
Resultaatontwikkeling 2024	Het gerapporteerde saldo van baten en lasten ad. € 792.620 positief is toegevoegd aan de bestemmingsreserve. Begroot was een saldo van € 1.343.719 negatief. De analyse van het resultaat 2024 ten opzichte van de begroting 2024 is toereikend toegelicht in de jaarstukken.	2.1/2.2		

CONCEPT

Onderwerp	Bevindingen 2024	§	Signalering	
			2024	2023
INTERNE BEHEERSING				
Inkoop- en betalingsproces, inclusief aanbesteding	Geen noemenswaardige tekortkomingen geconstateerd.	5.4		
Registratie verkooppunten (baten)	Geen noemenswaardige tekortkomingen geconstateerd.	5.5		
Personeelsproces, inclusief de WNT	Geen noemenswaardige tekortkomingen geconstateerd.	5.5		
IT-beheersing	In 2023 had AQUON een BIO 0-meting en een penetratietest uit laten voeren. Deze metingen zagen toe op de borging van informatiebeveiliging binnen AQUON. In 2024 heeft AQUON verder opvolging gegeven aan de aandachtspunten en bevindingen vanuit het gerelateerde actieplan. AQUON heeft verder de doelen rondom informatiebeveiliging geconcretiseerd. Het doel is om in 2026 ISO 27001 gecertificeerd te worden. Nadat in 2023 het privacy beleid AQUON is vastgesteld, stond 2024 in het teken van de uitvoering van het privacy plan.	5.6		

CONCEPT

2. Financiële positie 2024

2.1. Analyse vermogen en resultaat en resultaatontwikkeling

Het resultaat over boekjaar 2024 (€ 792.620 positief) wijkt positief af van het begrote resultaat (€ 1.343.719 negatief).

De Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (BBVW) is voor AQUON het geldende verslaggevingsstelsel.

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat 2024, bedraagt per jaareinde 2024 volgens de jaarrekening 2024 € 3.511.455. Het saldo van baten en lasten over het jaar 2024 bedraagt € 792.620 en dit positieve saldo is conform besluitvorming toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'frictiekosten centralisatie' waardoor het resultaat nihil is. Hiermee is een buffer opgebouwd voor eventuele financiële tegenvallers in het centralisatieproject.

De analyse van het resultaat 2024 ten opzichte van de begroting 2024 is toereikend toegelicht in de jaarstukken.

2.2. Weerstandsvermogen en continuïteit

Het weerstandvermogen geeft de mate weer waarin AQUON haar risico's kan opvangen. Voor de toelichting vanuit AQUON op het weerstandsvermogen verwijzen wij naar paragraaf 6.7 in de jaarstukken 2024. Bij de vaststelling van het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit afgezet tegen de risico's die AQUON loopt. De weerstandscapaciteit geeft het geheel van middelen en mogelijkheden weer om niet begrote, onverwachte en substantiële kosten te dekken. In lijn met de afspraken gemaakt binnen AQUON kent zij geen algemene reserves en reserveert daarmee niet voor majeure risico's. Voor het risicobeheersings- en controlesysteem verwijzen wij naar paragraaf 2.3.

Op grond van de gemeenschappelijke regeling en de wet worden tekorten van AQUON gedekt door de deelnemende waterschappen. De deelnemers zijn verantwoordelijk voor de continuïteit en de financiering van de onderneming en staan volledig garant voor de rente en aflossing van aangegane leningen en in rekening-courant opgenomen gelden. Met de deelnemende waterschappen als eigenaar is de continuïteit van de organisatie geborgd.

CONCEPT

2.3. Risicobeheersings- en controlesysteem inclusief frauderisico's

AQUON erkent het belang van een passend risicobeheersings- en controlesysteem en gaat deze in 2025 verder uitwerken.

Tijdig en goed anticiperen op ontwikkelingen vergt een goede besturing van de organisatie, mede op basis van een doorlopend functionerend risicobeheersings- en controlesysteem. Overeenkomstig de voor ons geldende standaarden nemen wij kennis van het risicobeheersingssysteem, zoals dat binnen AQUON operationeel is.

Er is binnen AQUON sprake van een solide begroting, waarbij normaliter geen bijzondere afwijkingen worden geconstateerd. De baten en lasten zijn op de meeste onderdelen goed in te schatten en ontwikkelen zich in 2024 positiever dan verwacht. Voor eventuele financiële risico's neemt AQUON voor in de begroting een post 'onvoorzien' op. Deze risico-inventarisatie is per programma opgesteld en per programma is er een begrotingspost onvoorzien opgenomen. De vermelde risico's zijn in het jaar 2024 beperkt voorgekomen. Per saldo is er € 6.136 aan onvoorziene lasten gerealiseerd in 2024 op een begroot bedrag van € 1.500.000. De kosten waren bij het opstellen van de 'business case' niet volledig inzichtelijk. Om deze reden was er een relatief groot bedrag (eigenaarsdeel) aan onvoorzien opgenomen (€ 1.100.000), wat ter dekking dient voor alle voorkomende kosten ten behoeve van de centralisatie. Het resterende verschil wordt verklaard door de in de begroting opgenomen post onvoorzien voor de verouderde staat van het pand in Leiden (€ 400.000) waarvan slechts een deel van dit bedrag in 2024 noodzakelijk is gebleken (€ 6.136).

Wij hebben vastgesteld dat AQUON voldoende invulling geeft aan risico-beheersing binnen de reguliere cyclus van jaarplannen/begroting, financiële voortgangsrapportages en de bespreking van actuele ontwikkelingen binnen de vergaderingen van het algemeen- en dagelijks bestuur. AQUON heeft in 2024 opnieuw kritisch gekeken naar mogelijke risico's. In het jaarverslag zijn de belangrijkste risico's in hoofdstuk 6, over diverse paragrafen verdeeld, opgenomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in weerstandsvermogen, externe- en interne risico's en frauderisico's.

Wij merken op dat AQUON in 2024 haar risicobeheersings- en controlesysteem weer verder heeft geformaliseerd. Graag benadrukken wij, in lijn met voorgaande rapportages, het belang van deze ontwikkeling om een systeem te implementeren, waarmee de belangrijkste (fraude)risico's (en kansen) periodiek worden geïnventariseerd, geadresseerd en geëvalueerd.

CONCEPT

3. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2024

3.1. Controleproces

De deadline en verwachtingen zijn behaald en de samenwerking is als zeer prettig ervaren.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig de tussen AQUON en ons kantoor opgestelde opdrachtbevestiging 2024. Ter ondersteuning daarvan zijn vooraf risicoanalyses opgesteld, werkafspraken gemaakt en tussentijdse controlewerkzaamheden uitgevoerd. Met betrekking tot het controleproces constateren wij het volgende:

- In de interne beheersingsmaatregelen van AQUON is geen sprake van belangrijke onvoorziene tekortkomingen.
- Op 10 februari jl. zijn wij begonnen met de controle van de jaarrekening. De op te leveren stukken waren toereikend voorbereid door AQUON.
- De samenwerking is door het controleteam als zeer prettig ervaren. De wederzijdse afspraken met betrekking tot de deadlines zijn gehaald.

Wij zijn, rekening houdend met het vorenstaande, van mening dat onze gerealiseerde tijdsbesteding en de door ons gerealiseerde controle-werkzaamheden voldoende zijn voor een kwalitatief toereikende uitvoering van onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende controle- en overige standaarden (COS).

3.2. Verwerking van geconstateerde afwijkingen

Er resteren geen ongecorrigeerde afwijkingen in de jaarrekening.

Tijdens de jaarrekeningcontrole zijn naar aanleiding van onze controle een beperkt aantal tekstuele en cijfermatige correcties doorgevoerd. Er zijn geen afwijkingen en/of onzekerheden die niet zijn gecorrigeerd in de jaarrekening.

In de jaarrekening resteren geen ongecorrigeerde getrouwheids- en/of rechtmatigheidsfouten.

Inhoudelijk zijn er over de jaarrekening 2024 en de doorgevoerde correcties geen meningsverschillen geweest.

CONCEPT

3.3. Overige informatie 2024

De overige informatie uit de jaarstukken 2024 voldoen aan de daaraan gestelde eisen.

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken 2024 van AQUON ook andere informatie, die bestaat uit de samenvatting van directie en bestuur (pagina 4 en 5), het bestuursverslag (pagina 6 t/m 25) en de overige gegevens (pagina 50 en 51).

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat en dat dit verenigbaar is met de jaarrekening. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (BBVW) en de Nederlandse Standaard 720 Nadere Voorschriften Controlestandaarden en de verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot andere informatie. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

4. Rechtmatigheid

4.1. Rechtmatigheid 2024

De baten, lasten en balansmutaties zijn tot stand gekomen conform de vereisten vanuit rechtmatigheid.

Wij hebben bij onze controle op de rechtmatigheid aandacht besteed aan de volgend onderwerpen:

- **Aanbestedingsrechtmatigheid**

  Wij zijn nagegaan of de uitgaven tot stand zijn gekomen conform de vereisten binnen de aanbestedingsrechtmatigheid. Wij hebben vastgesteld dat er geen vermoeden en/of feitelijk sprake is van onrechtmatig handelen in dit kader.

- **Begrotingsrechtmatigheid**

  Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van het algemeen bestuur is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Wij stellen vast dat er op lastenniveau geen overschrijding heeft plaatsgevonden van de totale netto lasten ten opzichte van de begroting.

- **Kredietrechtmatigheid**

  Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door het algemeen bestuur geautoriseerde kredieten. Wij stellen vast dat er geen sprake is van krediet-overschrijdingen boven de rapporteringstolerantie.

- **Het misbruik-en-oneigenlijk-gebruik criterium**

  In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Er zijn geen bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

CONCEPT

4.2. Rechtmatigheid vanaf 2025

Het dagelijks bestuur gaat vanaf de jaarrekening 2025 een rechtmatigheidsverantwoording afleggen. De regels met betrekking tot begrotingsrechtmatigheid gaan met de rechtmatigheidsverantwoording wijzigen. Elke overschrijding van de geraamde lasten per programma telt volledig mee voor de conclusie van de rechtmatigheidsverantwoording. Tot en met 2024 worden overschrijdingen bepaald op het niveau van het saldo van baten en lasten per programma en overschrijdingen worden meestal niet meegewogen in het accountantsoordeel op basis van vooraf vastgestelde criteria. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen nadere afspraken maken over de regels met betrekking tot begrotingsrechtmatigheid vanaf de jaarrekening 2025.

Voor een goede voorbereiding op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording moeten de volgende stappen worden gezet:

- actualiseren van de financiële verordening en controleverordening;
- actualiseren van het controleprotocol;
- bepalen van de verantwoordingsgrens en rapportagegrens rechtmatigheid.
- actualiseren van het normen- en toetsingskader;
- actualiseren van het intern controleplan.

5. Interne controle

5.1. Algemeen

Er is geen sprake van ernstige tekort-komingen in de voor de jaarrekeningcontrole relevante interne beheersing.

Vanuit onze controleopdracht hebben wij aandacht besteed aan de kwaliteit van de interne beheersingsmaatregelen die een directe relatie hebben met de jaarrekening van AQUON.

Daarbij gaat het hoofdzakelijk om:

- planning en control cyclus, inclusief financieel toezicht;
- overige administratieve processen, waaronder:
    - het personeelsproces;
    - registratie verkooppunten (baten);
    - het inkoop- en betalingsproces, inclusief aanbesteding.

Wij vinden dat er binnen AQUON – rekening houdend met de aard en omvang van de (administratieve) organisatie – geen sprake is van belangrijke tekortkomingen in de voor de jaarrekeningcontrole relevante interne beheersingsmaatregelen.

In de hiernavolgende paragrafen gaan wij nader in op (de opvolging van) onze bevindingen en aanbevelingen aangaande de kwaliteit van de interne beheersingsmaatregelen.

CONCEPT

5.2. Actualiseren van de AO/IB en (fraude) risicoanalyse

Wij adviseerden u in de rapportage 2023 om voor de significante bedrijfsprocessen risicogerichte procesbeschrijvingen op te stellen en deze periodiek te actualiseren. Hierbij is het van belang duidelijk aandacht te besteden aan de interne beheersing om de geïdentificeerde risico's af te dekken. AQUON was in 2024 voornemens de procesbeschrijvingen van de significante bedrijfsprocessen op te stellen. Gezien andere prioriteiten heeft dit in 2024 nog niet plaatsgevonden. De verwachting is dat deze procesbeschrijvingen in 2025 zijn afgerond en geformaliseerd.

In lijn met paragraaf 2.3 rapporteren wij u over uw risicobeheersings- en controlesysteem. Wij adviseren u om in uw procesbeschrijvingen ook aandacht te besteden aan de (fraude)risico's en deze jaarlijks te actualiseren.

Een methode die u hiervoor kunt gebruiken is om de processen te beschrijven door middel van de "6W-vragen": per processtap (interne beheersmaatregel) wordt beschreven wie doet wat, waarom, wanneer, waarmee en met welk doel. Dit zijn de zogenaamde "key-controls"; de belangrijkste interne beheersingsmaatregelen om de belangrijkste (financiële) risico's die uit de risicoanalyse blijken voor AQUON weg te nemen. Wij benadrukken dat wij hiermee een beknopte beschrijving bedoelen van de belangrijkste processen en risico's die past bij de beperkte omvang van uw organisatie en dat dat nadrukkelijk geen volledig "handboek AO" is. Een dergelijke procesbeschrijving maakt het, bij personeelswisselingen op uw financiële afdeling, ook eenvoudiger om in control te blijven.

5.3. Actualiseren van de notitie P&C-cyclus

AQUON beschikt over een uitgebreide Planning en Control procedure. Inhoudelijk hebben wij daar geen opmerkingen over. In lijn met onze tussentijdse rapportage over boekjaar 2023 rapporteerden wij dat de termijn van deze "Notitie Planning & Control" is verlopen (2017 t/m 2020). Wij adviseerden AQUON de notitie P&C te actualiseren. AQUON heeft de notitie Planning & Control geactualiseerd per 5 juli 2024.

5.4. Tussentijdse informatie – prospectief

De financiële halfjaarrapportage geeft voldoende retrospectieve informatie. Er is in de halfjaarrapportage echter nog beperkte aandacht voor prospectieve informatie, waaronder bijvoorbeeld een prognose van de resultaatontwikkeling en meetvraag in het eerste kwartaal 2025. Wij geven u in overweging om intern te evalueren of de rapportage op dit vlak aanvulling behoeft.

5.5. Wijziging crediteurenstamgegevens

Er is vastgesteld dat er geen preventieve controle is op de wijziging van crediteurstamgegevens. Deze gegevens kunnen door iedereen binnen de financiële afdeling gewijzigd worden. Wij adviseren om preventieve beheersingsmaatregelen te implementeren voor het wijzigen van crediteurstamgegevens. Hierbij kunnen specifieke medewerkers aangewezen worden die in functiescheiding verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren, controleren en goedkeuren van deze wijzigingen.

CONCEPT

5.6. Personeelsproces en de baten

De controle op de lonen en salarissen en de baten hebben niet geleid tot noemenswaardige aandachtspunten/actiepunten.

5.7. Inkoop- en betalingsproces, inclusief aanbesteding

In 2024 hebben er, conform verwachting, nieuwe aanbestedingen plaatsgevonden. Wij hebben geen inhoudelijke opmerkingen bij het aanbestedingsproces en de uitvoering van de aanbestedingen.

Wij hebben vanuit het inkoop- en betalingsproces, los van het in paragraaf 5.5 opgenomen adviespunt omtrent de controle op wijzigingen van crediteurenstamgegevens, geen bevindingen geconstateerd. Binnen het inkoop- en betalingsproces controleert de financieel medewerker de ontvangen inkoopfacturen. Een onderdeel van de controle betreft de aansluiting van de inkoopfactuur (tarief/aantal) op de (schriftelijke) opdrachtverstrekking/het contract. De controle op prestatielevering wordt uitgevoerd door de medewerker die opdracht tot de levering heeft gegeven (besteller). Het beleid is dat de besteller dient te controleren/onderbouwen of de prestatie daadwerkelijk is geleverd en dat de financieel medewerker controleert dat dit akkoord is op basis van bescheiden en/of een toelichting. Facturen worden in functiescheiding geautoriseerd. Hierdoor wordt het risico op onrechtmatige inkopen en betalingen verlaagd.

5.8. IT-beheersing

5.8.1. Algemeen

Wij hebben kennisgenomen van de organisatie en toepassing van ICT-middelen binnen AQUON, voor zover relevant in het kader van onze opdracht voor de controle van de jaarrekening. Daarnaast hebben wij kennisgenomen van de maatregelen die getroffen zijn om persoonsgegevens te beschermen, dit laatste met het oog op de risico's van datalekken en de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Vanuit onze controle van de jaarrekening zijn geen aanwijsbare risico's geconstateerd voor de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

Onze werkzaamheden richten zich vooral op de IT-beheersingsmaatregelen die relevant zijn in het kader van onze opdracht voor het controleren van de jaarrekening. Wij benadrukken dat onze werkzaamheden zich niet richten op alle IT-risico's en -beheersingsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld de risico's en beheersingsmaatregelen die voortvloeien uit cybercriminaliteit.

CONCEPT

In algemene zin merken wij op dat publieke organisaties steeds vaker doelwit zijn van cybercriminaliteit. Uit trainingen die wij verzorgen blijkt dat organisaties vaak onvoldoende zijn voorbereid op een cyberincident (door cybercriminaliteit of anderszins). Direct hiermee samenhangende aspecten zijn de naleving van NIS2-richtlijn en de in het derde kwartaal 2025 te verwachten Cyberbeveiligingswet. *Wij adviseren u om te evalueren in hoeverre u aan de NIS2-richtlijn en/of cyberbeveiligingswet moet voldoen.*

5.8.2. Organisatie en toepassing ICT-middelen

Vanuit de door ons uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening hebben wij geen significante tekortkomingen, risico's of aandachtspunten geconstateerd voor de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Hoewel de IT-omgeving van AQUON voor de controle van de jaarrekening niet complex is, vragen wij u blijvende aandacht te hebben voor:

- een actueel ICT-beleidsplan;
- een periodieke controle op rechten en bevoegdheden binnen de voor de jaarrekeningcontrole relevante applicaties;
- het monitoren van de uitvoering van gemaakte afspraken in servicelevel-agreements;
- het vastleggen van veranderingen in netwerk, systeembeheer en dataopslag;
- fysieke en logische toegangsbeveiliging ten aanzien van netwerk/firewalls/-wachtwoordbeleid etc.;
- back-up-/ recoveryprocedures; en
- het zichtbaar maken van afspraken met leveranciers inzake het monitoren van de back-ups en het periodiek testen van de back-up procedure.

Wij merken op dat bovenstaande onderdelen een vast onderdeel vormen van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid en dat AQUON streeft om minimaal aan deze baseline te voldoen. Hiervoor is in 2023 ook een BIO 0-meting uitgevoerd en is in 2024 uitvoering gegeven aan het actieplan om de bevindingen/aandachtspunten vanuit de BIO 0-meting op te pakken.

Ook in 2024 zijn baselinetoetsen uitgevoerd. Enerzijds om de 'kroonjuwelen' te identificeren en anderzijds om het beschermingsniveau te definiëren. In de loop van 2025 wordt gestart met het verbeteren van de interne beheersing die nodig is om de informatiebeveiliging verder op het gewenste niveau te krijgen. Dit wordt, naar wij hebben vernomen, uitgevoerd op basis van een PDCA management cyclus. Er zijn geen bevindingen geconstateerd die van (directe) invloed zijn op de jaarrekeningcontrole. AQUON beschikt over een (actueel) actieplan om de bevindingen en aandachtspunten planmatig en tijdig op te volgen.

CONCEPT

In 2024 heeft AQUON de doelen rondom informatiebeveiliging geconcretiseerd. Hierbij is het doel om ISO 27001 gecertificeerd te worden en het ISMS (information Safety Management System) onder te brengen binnen het ISO 17025 kwaliteitssysteem. Het doel is om te kome tot de certificering conform ISO 270001 in boekjaar 2026.

Voor wat betreft de maatregelen rondom de AVG en de voorkoming van datalekken is ons gemeld dat AQUON afdoende maatregelen treft voor een goede implementatie en borging van de AVG. Nadat in 2023 het privacy beleid van AQUON is vastgesteld is in 2024 het 'privacy plan' uitgevoerd. Hierbij zijn workshops/trainingen georganiseerd om bewustwording, datalekken en basisprincipes van de AVG-wet, gerelateerd op hun verantwoordelijkheid, te verduidelijken. Ook zijn er awareness-trainingen geweest. Dit helpt de collega's zich bewust te maken van de risico's en geeft richting om gewenst gedrag te sturen inzake Privacy, datalekken en informatieveiligheid.

Wij hebben vastgesteld dat:

- Een voor de AVG opgeleide functionaris is aangesteld in de rol van functionaris voor gegevensbescherming (aanmelding landelijk register).
- AQUON houdt een incidentenregister bij.
- Er zijn geen meldingen gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens die kunnen leiden tot het opleggen van een boete.

6. Overige onderwerpen

6.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing

Wij betrekken bij onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende standaarden, de naleving van wet- en regelgeving en frauderisico's. Daarbij richten wij ons op risico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening. Tegelijkertijd kan van ons niet verwacht worden dat elke in die context relevante overtreding van wet- en regelgeving of fraude door ons ontdekt wordt. Dat heeft onder andere te maken met het mogelijk opzettelijke karakter van dergelijke overtredingen en fraude.

Wij hebben op basis van onze controlewerkzaamheden de risicofactoren voor overtredingen van wet- en regelgeving en fraude geëvalueerd. Frauderisico-factoren kunnen voortvloeien uit bijvoorbeeld leveranciersselectie, (contant) geldverkeer en misbruik/oneigenlijk gebruik van bedrijfsmiddelen van AQUON.

Ingevolge onze beroepsregels, in het bijzonder hoofdstuk 240 van de Controle- en Overige Standaarden, dient de accountant bij de controle van de jaarrekening een aantal specifiek genoemde procedures uit te voeren, gericht op het risico van fraude. Bij onze controle van de jaarrekening 2024 hebben wij geen aanwijzingen van fraude verkregen die wij op grond van deze regels aan u zouden moeten melden. In onze gesprekken met de organisatie is bevestigd dat er geen fraude heeft plaatsgevonden en ook geen vermoeden is van fraude.

CONCEPT

Wij hebben vernomen dat in 2025 de (fraude)risicoanalyse verder zal worden uitgewerkt en worden geformaliseerd. Uit gesprekken is gebleken dat het belang van fraudebeheersing wordt onderkend en ook diverse maatregelen zijn getroffen ter voorkoming en detectie van fraude.

Wij adviseren om jaarlijks het risico van overtreding van wet- en regelgeving en fraude te evalueren en te bespreken met het bestuur. Op basis van deze evaluatie kunnen waar nodig maatregelen getroffen worden om deze risico's te verkleinen.

6.2. WNT-verantwoording

6.2.1. Controlebevindingen en aanbevelingen

Wij hebben de in de jaarrekening opgenomen WNT-verantwoording 2024 gecontroleerd overeenkomstig de door de minister vastgestelde Regeling controleprotocol WNT 2024. Daarbij zijn door ons geen afwijkingen geconstateerd.

6.2.2. Beperkingen in de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden

Het doel van het controleprotocol WNT is om vast te stellen of de bezoldiging van de directie en het bestuur overeenkomt met de bepalingen van de WNT en juist is gepresenteerd in de WNT-verantwoording.

Het WNT-protocol voorziet niet in het uitvoeren van controlewerkzaamheden die zekerheid geven over de verantwoorde bezoldiging in relatie tot de bezoldigingsafspraak. Dat houdt in dat wij op grond van het protocol deze werkzaamheden niet hoeven uit te voeren en ook niet uitgevoerd hebben. Wij kunnen daarom niet uitsluiten dat er verschillen zijn tussen de uitbetaalde bezoldiging en de daarover gemaakte afspraken. Bijvoorbeeld omdat wij geen weet hebben van een separaat gemaakte bezoldigings-afspraak. Het kan daardoor voorkomen dat de WNT correct is toegepast, terwijl de bezoldiging afwijkt van gemaakte afspraken.

Als de in de WNT-verantwoording verantwoorde bezoldiging niet overeenkomt met uw beeld van de gemaakte afspraken of met uw eigen administratie, verzoeken wij u ons zo snel mogelijk daarover te informeren. Wij kunnen dan op grond van uw informatie onze controlebevindingen evalueren.

6.3. Onafhankelijkheid

Het waken voor onze onafhankelijkheid is primair onze eigen (vaktechnische) verantwoordelijkheid. Daarvoor treffen wij – overeenkomstig onze standaarden en interne kwaliteitsprocedures – diverse maatregelen. Op basis van de uitvoering van deze maatregelen kunnen wij bevestigen dat wij de controleopdracht voor de jaarstukken op onafhankelijke wijze hebben kunnen uitvoeren en afronden.

Aanvullend daarop rapporteren wij u jaarlijks – voor uw beoordeling van onze onafhankelijkheid – de werkzaamheden die door ons zijn verricht naast het controleren van financiële verantwoordingen en het uitoefenen van onze natuurlijke adviesfunctie. Met betrekking tot het verslagjaar 2024 hebben wij geen werkzaamheden verricht naast onze controlewerkzaamheden en de direct daaruit voortvloeiende ondersteuning en advisering.

CONCEPT

Tot slot bevestigen wij dat geen sprake is van een langdurige betrokkenheid (zeven jaar of meer) van één van de teamleden bij de controleopdracht.

7. Slot

Wij vertrouwen erop u met dit accountantsverslag voldoende te hebben geïnformeerd over onze controlebevindingen en u van dienst te zijn geweest met de vermelde ontwikkelingen en aanbevelingen.

CONCEPT